

De Huizen van het Kind
in cijfers en ervaringen.

Verwerking van de bevraging
van Kind en Gezin.

2017

De Huizen van het Kind in cijfers en ervaringen.

Verwerking van de bevraging van Kind en Gezin.

2017

Opdrachtgever: Kind en Gezin
Hallepoortlaan 27
1060 Brussel

Onderzoeksteam: Kristien Nys en Kathleen Emmery
Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee)
Huart Hamoiriaan 136, 1030 Brussel

COLOFON

Opdrachtgever	Kind en Gezin
Opdrachtnemer	Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee)
Referentie	Nys, K., & Emmery, K. (2017). <i>De Huizen van het Kind in cijfers en ervaringen. Verwerking van de bevraging van Kind en Gezin. (Onderzoek in opdracht van Kind en Gezin)</i> . Brussel: Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee).
Contact	Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen Huart Hamoirlaan 136 1030 Schaarbeek 02 240 68 40 www.hig.be kenniscentrum.hig@odisee.be

Inhoudstafel

Vooraf.....	9
1 Bevraging van de Huizen van het Kind.....	11
1.1 Doel van de bevraging.....	11
1.2 Opbouw en verspreiding van de vragenlijst.....	12
1.3 Respons	13
1.3.1 Hoge responsgraad	13
1.3.2 Diversiteit van de huizen vertegenwoordigd	14
2 Dataverwerking.....	17
2.1 Verwerking en beschrijving van de kwantitatieve data	17
2.2 Verwerking en beschrijving van de kwalitatieve data	18
2.3 Mogelijke vertekeningen die aandacht vragen	18
2.4 Van analyse naar rapportering	20
2.4.1 Opbouw van het onderzoeksrapport.....	20
2.4.2 Globale bevindingen over de Huizen van het Kind.....	23
2.4.3 Anonimiteitsgaranties.....	23
3 De werkingscontouren van de Huizen van het Kind	25
3.1 Verstedelijkingsgraad	25
3.2 Kinderarmoederisico.....	26
3.3 Middelen.....	27
3.3.1 Huis-van-het-Kind-subsidies	27
3.3.2 (Kinder)armoedebestrijdingsmiddelen.....	28
3.3.3 Infrastructuur	29
3.4 Personeelsomkadering	30
3.4.1 De coördinatie	30
De coördinator(en)	30
Formeel vrijgestelde tijd en financieringsbron(nen).....	31
De coördinator in een team?.....	34
3.4.2 Vrijwilligers in en rond de Huizen van het Kind.....	37
4 Het samenwerkingsverband.....	39
4.1 Genomen stappen door Huis van het Kind	39
4.1.1 Netwerkopbouw en -ontwikkeling	40
4.1.2 Een zichtbaar Huis van het Kind met een (afgestemd) aanbod in ontwikkeling	41
4.1.3 Betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij de bevraging.....	43
4.2 Betrokkenheid van werkveldactoren in beeld brengen.....	45

4.2.1	Inschaling van de mate van betrokkenheid	45
4.2.2	Groepering van actoren in domeinclusters	48
4.3	Betrokkenheid per domeincluster	48
4.3.1	Lokaal bestuur, OCMW en andere (boven)lokale beleids- en ondersteuningsactoren	49
4.3.2	Onderwijs	49
4.3.3	Opleiding en tewerkstelling	50
4.3.4	Opvang van baby's en peuters	51
4.3.5	Opvang en vrije tijd	52
4.3.6	Sociaal cultureel werk	53
4.3.7	Gezondheid	54
4.3.8	Kraam- en gezinszorg	55
4.3.9	Opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning	56
4.3.10	Hulpverlening	58
4.3.11	Maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek.....	59
4.3.12	Andere actoren en samenwerkingsverbanden	61
4.4	Een clusteroverschrijdend beeld	62
4.4.1	Actoren in het werkingsgebied.....	62
4.4.2	Een momentopname van de betrokkenheid	63
4.4.3	Veelheid aan betrokken actoren	63
4.4.4	Actoren uit verschillende domeinen	67
4.4.5	Een verdere uitbreiding in aantal en verscheidenheid	69
4.5	Participatie van gezinnen, ouders, kinderen en jongeren	71
4.5.1	Een verder te verkennen en te ontplooiën piste	71
4.5.2	Ouders als partners	74
4.5.3	Kinderen en jongeren als partners.....	75
4.5.4	Faciliterende, stimulerende en ondersteunende rol van het Huis van het Kind en andere actoren.....	76
4.6	Afstemming op lokale noden en behoeften	78
5	Doelgroepen in de Huizen van het Kind	83
5.1	Borging van de eerste twaalf levensjaren van kinderen en hun ouders	83
5.2	Doelgroepen die extra of nieuwe aandacht kregen of zullen krijgen.....	84
5.2.1	Preconceptie en kinderwens, pre- en perinataal.....	85
5.2.2	Kinderen, jongeren en jongvolwassenen.....	86
5.2.3	Ouders en grootouders	87
5.2.4	Ruggensteun van (nieuwe) partners	89
5.3	Kansengroepen.....	89
5.3.1	Armoede(risico)groepen	89

De cijfers	90
Een belangrijke rol voor de Huizen van het Kind	91
OCMW en andere actoren	92
Toegankelijkheid bevorderen	93
Ondersteuningsfuncties en domeinen	93
5.3.2 Integratie en inburgering van nieuwkomers	97
5.3.3 Radicalisering.....	98
5.3.4 Jonge mantelzorgers.....	99
6 Het aanbod in de Huizen van het Kind	101
6.1 Aanbiedingsvormen, domeinen en thema's in en rond de Huizen van het Kind	102
6.1.1 Onthaal.....	103
De cijfers	104
Onthaal voor wie?.....	105
Face to face via één of meerdere onthaalpunten	106
Gedrukte en online onthaalkanalen	108
Mogelijkheidsvoorwaarden en ondersteunende elementen	109
6.1.2 Ouderschap en opvoeding	112
De cijfers	112
Thema-, vormings-, informatieavonden, lezingen en workshops.....	114
Pedagogische adviesverstrekking.....	117
Oudergroepen.....	118
Stappen in online opvoedingsondersteuning.....	119
Ontwikkelingsstimulerende programma's, trainingen en cursussen	120
Andere opvoedingsondersteunende initiatieven	121
Lokale en bovenlokale stimulansen	121
6.1.3 Ontmoeting en sociale cohesie	122
De cijfers	123
Spel- en ontmoetingsinitiatieven.....	124
Evenementen en andere (doelgroep)initiatieven als opstap en bron van ontmoeting en sociale cohesie.....	126
Een fysieke en mentale ruimte die uitnodigt tot spelen en ontmoeten	127
Het belang van een methodische aanpak, geruggesteund door lokale en bovenlokale actoren	128
6.1.4 Gezondheid	130
Gezondheidszorg in de Huizen van het Kind, de Huizen van het Kind in een gezonde gemeente	130
De cijfers	130
Gezondheidsactoren en vele andere actoren.....	132

Verschillende rollen voor het Huis van het Kind.....	133
Gezondheidsthema's en aandachtsgroepen	135
Een verscheiden palet aan acties en werkvormen	136
Aanpak gezondheidsongelijkheid.....	138
Geestelijke gezondheidszorg.....	139
De cijfers	139
Voor wie?	140
Mogelijkheidsvoorwaarden en ondersteunende elementen	141
6.1.5 Jeugdhulp	142
De cijfers	143
Positionering en rol van de jeugdhulp en de Huizen van het Kind	144
Partnerschap, bekendmaking, doorverwijzing en toeleiding	144
Professionaliseringstrajecten met het oog op een betere kennis en (zorg)afstemming	146
6.1.6 Opvang en vrije tijd.....	147
Kindvriendelijke stad en gemeente.....	147
Opvang en vrije tijd	150
De cijfers	150
Het in kaart gebrachte aanbod als opstap voor bekendmaking.....	151
Bestending en (gewenste) uitbreiding van het aanbod	153
Drempelverlagende maatregelen voor kansengroepen.....	154
Professionalisering.....	156
Inclusie van gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte	156
6.1.7 Onderwijs	158
De cijfers	158
Betrokkenheid van onderwijsactoren	159
Doelgroepen en aanbod	160
Bekendmaking en professionaliseringstrajecten	163
6.1.8 Relatieondersteuning.....	165
6.2 Fysieke bundeling van het aanbod	166
6.2.1 Fysiek gebundelde aanbodvormen, doelgroepen, deeldomeinen en actoren.....	167
6.2.2 Meerwaarde van een (verdere) fysieke bundeling	168
6.2.3 Drempels die een (verdere) fysieke bundeling in de weg staan.....	170
6.2.4 Fysieke bundeling onder voorwaarden.....	171
6.3 Bereikbaarheid en bekendmakingskanalen.....	173
6.3.1 Fysiek adres	174
6.3.2 Telefonische bereikbaarheid	175

6.3.3	Digitale bekendmakingskanalen	175
6.3.4	Folders	178
6.3.5	Andere bekendmakingskanalen.....	178
6.3.6	Een combinatie van bereik- en bekendmakingskanalen	181
7	De meerwaarde en uitdagingen van de Huizen van het Kind	183
7.1	Een samenwerking die loont en die inspirerend kan zijn voor andere huizen.....	183
7.1.1	Versterkte en nieuwe samenwerkingen	184
7.1.2	Versterkt en meer uitgebreid aanbod.....	189
7.1.3	Betere toegankelijkheid en beter bereik.....	190
7.1.4	Betere (zorg)afstemming op behoeften	194
7.1.5	Meer integraal en sectoroverschrijdend werken.....	195
7.1.6	Uitbreiding en efficiëntere inzet van de middelen	195
7.2	Knelpunten en ondersteuningsbehoeften en -voorstellen.....	196
7.2.1	Lokale en bovenlokale uitdagingen.....	196
7.2.2	Bovenlokale verwachtingen en werkingscontouren	198
	Inhoudelijke en administratieve verwachtingen.....	198
	Beperkte financiële middelen in relatie tot de opdrachten en verwachtingen	200
	Personeelsomkadering: coördinatiefunctie en andere functies.....	202
7.2.3	Toegankelijkheid	203
	Aanbiedingsvormen, thema's en bruikbaarheid van het ondersteuningsaanbod	203
	Beschikbare fysieke ruimte.....	203
	Beschikbaarheid: openingsuren en telefonische bereikbaarheid.....	204
	Bekendmaking en begrijpelijkheid: waar staan de Huizen van het Kind voor?	204
	Bereik van 'alle' ouders en van kansengroepen en jongeren in het bijzonder	207
	Participatie van ouders, kinderen en jongeren	209
7.2.4	Samenwerking	210
	Welke actoren betrekken in het samenwerkingsverband?	210
	Actieve betrokkenheid, positie en rollen van actoren	210
	Belemmeringen voor een actieve betrokkenheid.....	213
	Gedeelde visie(ontwikkeling).....	214
	Interne en externe communicatie(momenten)	217
7.2.5	Professionalisering: uitwisseling, procesbegeleiding, vorming en opvolging.....	218
	Positief gewaarde ondersteuning(strajecten) die een continuering vragen.....	218
	Uitwisseling van ervaringen en goede praktijken	218
	Ondersteuning op maat en op vraag.....	219
	Procesbegeleiding en (meer) individuele feedback en opvolging	220

Professionaliseringstrajecten inzake toegankelijkheid.....	221
Ondersteuning van vrijwilligers	221
Continuïteit in de ondersteuning mogelijk maken	222
8 Conclusies en aanbevelingen.....	223
8.1 Situering van de bevraging.....	223
8.1.1 Een momentopname van de huizen in ontwikkeling	223
8.1.2 Een verscheidenheid aan werkingscontouren	223
8.1.3 Aandachtspunten bij de verwerking en rapportering.....	224
8.2 Dimensies van samenwerking	225
8.2.1 Financiële werkingsmodaliteiten.....	225
8.2.2 Lokaal samenwerken met actoren: netwerkopbouw- en ontwikkeling.....	226
8.2.3 Wie geeft mee vorm aan de werking van de Huizen van het Kind?	226
Een coördinerend, aanbodverstrekend en ondersteunend team dat versterking vraagt	226
Een indicatie van het lokaal samenwerkingsverband van actoren.....	228
Omvang, verscheidenheid en betrokkenheid in het samenwerkingsverband.....	229
Participatie van ouders, kinderen en jongeren	232
8.3 Aanbod	232
8.3.1 Doelgroepen in de Huizen van het Kind.....	233
8.3.2 Acties in domeinen en aanbodvormen	236
Onthaal	236
Ouderschap en opvoedingsondersteuning	237
Ontmoeting en sociale cohesie.....	238
Gezondheidszorg	238
Geestelijke gezondheidszorg.....	238
Opvang en vrije tijd	239
Onderwijs.....	239
Jeugdhulp.....	240
8.3.3 Toegankelijkheid	242
8.4 Verdere ontwikkelingen opvolgen.....	243
9 Literatuur	245
10 Bijlagen	249
11 Lijst van afkortingen	280
12 Lijst van figuren en tabellen.....	282
12.1 Lijst van figuren	282
12.2 Lijst van tabellen	283

Vooraf

De uitbouw en de inbedding van de preventieve gezinsondersteuning in de Huizen van het Kind is gestoeld op een proces waarin verschillende partners uit de preventieve gezinsondersteuning betrokken werden (zie <http://www.huizenvanhetkind.be/hk/Regelgeving/concepttekst/>). Zo werd bijvoorbeeld de concepttekst (2012) aan beleid- en praktijkactoren voorgelegd en werd het ontwikkelde concept in pilootprojecten uitgetest (zie o.a. Frees, De Peuter, & Steen, 2013).

Deze consultatie- en bevraging rondes gaven mee voeding aan de invulling van het Decreet van 29 november 2013 houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning. Op 28 maart 2014 keurde de Vlaamse Regering het uitvoeringsbesluit tot uitvoering van het decreet goed en op 6 mei 2014 ondertekende de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin het ministerieel besluit betreffende de regels voor erkenning en subsidiëring van Huizen van het Kind. Het decreet en de bijhorende besluiten traden in werking op 1 april 2014. Vanaf november 2014 waren de eerste (meer dan 100) erkende Huizen van het Kind een feit.

De Huizen van het Kind bevinden zich in volle pioniersfase. Het zijn lokale samenwerkingsverbanden die inzetten op preventieve gezinsondersteuning. Ze moeten minstens voorzien in een aanbod inzake preventieve gezondheidszorg en opvoedingsondersteuning en in activiteiten die ontmoeting en sociale cohesie bevorderen (Art. 8 van het decreet). Huizen van het Kind zijn basisvoorzieningen waar elk gezin laagdrempelig terecht moet kunnen (Art. 5 en 6 van het decreet):

De preventieve gezinsondersteuning heeft tot doel het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren te bevorderen door hen te ondersteunen op het gebied van welzijn en gezondheid, zodat voor ieder kind en jongere maximale gezondheids- en welzijnswinsten gerealiseerd worden. ... De preventieve gezinsondersteuning beoogt een universele dienstverlening, waarbij een basisaanbod dienstverlening wordt aangereikt aan elk kind en elk gezin. Aansluitend bestaat een geïntegreerd supplementair aanbod dat aangepast is aan de noden van specifieke gezinnen, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de ondersteuning van maatschappelijk kwetsbare groepen. ... De preventieve gezinsondersteuning beoogt een aanbod dat zich aanpast aan maatschappelijke veranderingen en dat gedifferentieerde antwoorden biedt, waartoe elke ouder, elk kind, toegang heeft. De preventieve gezinsondersteuning staat voor een kwaliteitsvol en laagdrempelig aanbod vanuit het perspectief van de beoogde doelgroep.

Ook in de beleidsbrief 2016-2017 van de bevoegde minister Vandeurzen, komt de opdracht van de Huizen als laagdrempelige basisvoorzieningen voor (aanstaande) gezinnen met kinderen en jongeren, uitdrukkelijk naar voren en is de verdere ontwikkeling van de Huizen van het Kind één van de speerpunten van het gezinsbeleid. Meermaals, op verschillende studiedagen en in beleidsnota's (bv. 'Een 2.0-aanpak voor integrale jeugdhulp in Vlaanderen'), kwam de ambitie ter sprake om tegen eind 2019 in elke gemeente een Huis van het Kind te hebben.

Er is niet alleen de ambitie om de Huizen van het Kind in aantal verder uit te rollen. Samen met de Huizen van het Kind, EXPOO en andere partners, wil Kind en Gezin de verdere uitbouw en ontwikkeling ondersteunen. Niet in het minst kunnen de ervaringen van de Huizen van het Kind daar een insteek voor geven. Om daar zicht op te krijgen, stelde de dienst Preventieve Gezinsondersteuning van Kind en Gezin in 2016 een bevraging op. De vragenlijst kwam met input van de Huizen van het Kind tot stand. Zoals in de inleiding van de vragenlijst vermeld, ziet Kind en Gezin de bevraging als: 'een belangrijk hulpmiddel voor de Huizen van het Kind, de partners daarin en Kind en Gezin om de praktijk verder vorm te geven en om de Huizen van het Kind verder uit te bouwen tot basisvoorzieningen'.

De bevraging werd in het najaar 2016 afgerond. Half december beschikte het onderzoeksteam van het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (HIG, Odisee) over de kwantitatief en kwalitatief verzamelde data van de bevraging. Opdracht was om deze data te verwerken en te rapporteren over de bevindingen en aanbevelingen. Dat heeft zich onder meer vertaald in het rapport dat hier voorligt.

Net zoals een Huis van het Kind geen eenmanszaak kan zijn, is ook de bevraging, de verwerking van de data en de rapportering geen eenmanszaak geweest. Verschillende mensen verdienen een welgemeende dank:

- De opdrachtgever, Kind en Gezin, die in eerste instantie de Huizen van het Kind de kans gaf om via deze bevraging hun werking in cijfers en ervaringen in beeld te brengen.
- Leen de Schuymer, stafmedewerker Externe Dienstverlening, Afdeling Preventieve Gezinsondersteuning, die het onderzoek mee opvolgde, inhoudelijke ruggensteun en feedback bood.
- De stuurgroep en al de andere mensen die feedback gaven bij de voorlopers van dit rapport en zodoende de analyse en rapportering mee voedden.
- De Huizen van het Kind die de vragenlijst invulden en daarmee op zich reeds een antwoord gaven op de voorlaatste vraag van de vragenlijst: 'Is er iets dat jullie willen delen?' Het is hun reflectie en invultijd die maakt dat dit rapport niet alleen 'bevindingen' bevat, maar ook inspirerende voorbeelden, aandachtspunten en aanbevelingen.

De input van de Huizen van het Kind heeft zich vertaald in een lijvig rapport. De veelheid en verscheidenheid aan ervaringen komt er in aan bod. We hopen dat het de Huizen van het Kind, maar ook de Vlaamse overheid, lokale besturen, ondersteunende diensten en ander actoren een inkijk geeft in de vele aspecten en uitdagingen waar de Huizen van het Kind in Vlaanderen voor staan. De inhoudstafel kan een hulp zijn om die veelheid aan aspecten in vogelvlucht in het vizier te krijgen en zo nodig een themaselectie te maken. Ook de lijst van figuren tabellen, achteraan in dit rapport en de overzichtstabellen die in de bijlagen terug te vinden zijn, kunnen een wegwijzer zijn.

Een beknopt overzicht van de bevindingen en van wat Kind en Gezin uit de bevraging leert, is terug te vinden in de publicatie van Kind en Gezin en zal te vinden zijn op www.huizenvanhetkind.be.

In het verlengde van deze bevraging zullen Kind & Gezin en EXPOO ondersteuningstrajecten uittekenen waarin verschillende deelaspecten, bevindingen, ervaringen en goede praktijken verder uitgewisseld en ontwikkeld kunnen worden. Dit onderzoeksrapport is met andere woorden geen eindpunt, maar veeleer een tussenstap die de ervaringen, de sterktes en de uitdagingen van en voor de verschillende betrokkenen in beeld brengt.

Kristien Nys

Lector opleiding Gezinswetenschappen (Odisee)
Onderzoekster kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee)
Praktijkonderzoekster Onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek (KULeuven)

Kathleen Emmery

Lector opleiding Gezinswetenschappen (Odisee)
Coördinator kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee)

1 Bevraging van de Huizen van het Kind

Zoals in het woord vooraf vermeld, worden sinds november 2015 in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Huizen van het Kind erkend. Kind en Gezin staat in voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van de Huizen van het Kind. Voor de lokale en Vlaamse opvolging ontwikkelde Kind en Gezin onder meer een indicatorenset voor de Huizen van het Kind. Samen met EXPOO en andere partners bouwden ze verschillende ondersteuningstrajecten uit. Voorbeelden daarvan zijn de contactmogelijkheid met de afdeling Preventieve Gezinsondersteuning van Kind en Gezin, de online-informatie- en uitwisselingstools (bv. community of practice), studiedagen, vormingen, trainingen, dialoogmomenten, inspiratiedagen enzoverder (zie o.a. www.expoo.be en www.huizenvanhetkind.be).

1.1 Doel van de bevraging

Anderhalf jaar tot twee jaar na de eerste erkenningen van de Huizen van het Kind was het tijd om een beeld te krijgen van de huizen en de ontwikkelingen die zich daarin voordoen. Op dat moment waren 128 huizen erkend en kregen 86 van hen subsidies (zie Tabel 1). Deze 128 huizen hebben een werking in 182 van de 308 Vlaamse steden en gemeenten en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG).

Van de 128 erkende huizen zijn er 23 intergemeentelijke huizen waarin er twee tot zes Vlaamse gemeenten betrokken zijn. Van deze 23 intergemeentelijke huizen zijn er zeven in de Provincie Antwerpen, zes in Limburg, vijf in West-Vlaanderen, drie in Vlaams-Brabant en twee in Oost-Vlaanderen. Daarenboven zijn er zes huizen (5 intergemeentelijke en 1 gemeentelijk) die elk een aparte erkenning hebben, maar die twee aan twee een gezamenlijke aansturing en werking hebben en zodoende zorgregio overschrijdend werken. Twee duo's situeren zich in de provincie Antwerpen en één duo in de provincie Limburg. Naast deze 23 intergemeentelijke huizen in de vijf Vlaamse provincies, richt ook het Huis van het Kind in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zich tot de gezinnen uit de verschillende Brusselse gemeenten.

Tabel 1: Provinciale spreiding van de erkende (en gesubsidieerde) Huizen van het Kind

	Huizen van het Kind				Betrokken steden en gemeenten en BHG in de HvhK		Vlaamse steden en gemeenten en BHG	
	Erkend	Erkend en gesubsidieerd	Totaal					
	Aantal	Aantal	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Antwerpen	12	19	31	24.2	50	27.3	70	22.7
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	-	1	1	0.8	1	0.5	1	0.3
Limburg	5	17	22	17.2	31	16.9	44	14.2
Oost-Vlaanderen	11	16	27	21.1	34	18.6	65	21.0
Vlaams-Brabant	6	16	22	17.2	31	16.9	65	21.0
West-Vlaanderen	8	17	25	19.5	36	19.7	64	20.7
Totaal	42	86	128	100.0	183	100.0	309	100.0

Kind en Gezin, het agentschap dat instaat voor de erkenning de subsidiëring en ondersteuning, stelde een bevraging van de erkende Huizen van het Kind voorop met aandacht en ruimte voor hun groeiproces. De bevraging beoogt geen individuele evaluaties van de Huizen van het Kind en is geen handhavingsinstrument. Kind en Gezin ziet de bevraging daarentegen als een belangrijk hulpmiddel om de praktijk verder vorm te geven en de huizen verder uit te bouwen tot basisvoorzieningen.

Het invullen van de vragenlijst op zich, kan voor de Huizen van het Kind en hun partners een hulpmiddel zijn om de eigen werking en uitdagingen in kaart te brengen. Ook de rapportage van de bevindingen kan daartoe bijdragen. Het geeft hen, zoals in het voorwoord vermeld, zicht op de vele aspecten en uitdagingen waar de Huizen van het Kind voor staan. In de bevraging kregen immers cijfers én praktijkvoorbeelden en aandachtspunten een belangrijke plek toebedeeld (zie verder, punt 1.2). De analyse en rapportering, bouwt daar op verder en geeft een aantal beschrijvende en verkennende analyses van de kwantitatieve en kwalitatieve gegevens (zie hoofdstuk 2). Naast de Huizen van het Kind en hun partners, ziet ook Kind en Gezin zich in de bevraging en rapportering een insteek te vinden voor de verdere uitbouw van de Huizen van het Kind.

1.2 Opbouw en verspreiding van de vragenlijst

Bij de ontwikkeling van de vragenlijst doorliep Kind en Gezin verschillende stappen. Omdat Kind en Gezin wou aansluiten bij de wijze waarop de Huizen van het Kind zelf hun werking willen opvolgen, werden de huizen bij dit ontwikkelingsproces betrokken. Kind en Gezin kwam tot een vragenlijstontwerp met 11 rubrieken. Verschillende indicatoren groepen uit de indicatorenset van de Huizen van het Kind werden uitvoerig, dan wel beknopt meegenomen in de bevraging (<http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/Indicatorenset-HvhK-en-beeld-op-HvhK24062016.xls>). Deze *indicatorgroepen* situeren zich op het niveau van het 'Huis van het Kind en het netwerk' en zijn in cursief terug te vinden in het onderstaande rubriekenoverzicht van de vragenlijst:

- (1) Identificatie
- (2) Genomen stappen door jullie Huis van het Kind
 - **De 6 indicatorgroepen:** *Diversiteit van aanbod, Toegankelijkheid, Aansluiten op lokale noden en opportuniteiten, Integraal werken, Gebruikersparticipatie, Bestuur en organisatie.*
- (3) Actoren in jullie Huis van het Kind
 - **Gebruikersparticipatie:** *'participatie van de gebruiker binnen HvhK, en in welke mate?' 'Mate waarin er systeem bestaat voor gebruikersparticipatie, en de mate waarin en de wijze waarop daarmee iets wordt gedaan.'*
- (4) Aanbod dat in jullie Huis van het Kind uitgewerkt en/ of gefaciliteerd wordt
 - **Diversiteit aan aanbod:** *'Overzicht van diversiteit van maatregelen en aanbod dat is samengebracht en check of er aan de minimale aanbod-vereisten is voldaan.'*
- (5) Thema's in jullie Huis van het Kind
- (6) Doelgroep in jullie Huis van het Kind
 - **Toegankelijkheid:** *'Mate waarin men zicht heeft op wie er niet bereikt wordt en men daarrond actie onderneemt.'*
- (7) Trekkerschap
 - **Bestuur en organisatie:** *'Mate waarin er op HvhK-niveau tijd vrijgemaakt is voor coördinatie.'*
- (8) Fysieke bundeling
 - **Toegankelijkheid:** *'Zicht op vormgeving HvhK (cf. fysieke bundeling, fysieke deur(en))?'*
- (9) Bekendmaking van het Huis van het Kind bij de burger
 - **Toegankelijkheid:** *'Mate waarin het HvhK fysiek kenbaar wordt gemaakt en via communicatie wordt kenbaar gemaakt.'*
- (10) Huidige knelpunten en meerwaarde
- (11) Betrokkenheid samenwerkingsverband bij de bevraging

Het vragenlijstontwerp werd tijdens provinciale momenten aan de coördinatoren van de Huizen van het Kind voorgelegd. Dat geldt voor al de provincies, uitgezonderd Limburg. Op hun provinciaal moment was het vragenlijstontwerp nog niet beschikbaar. De terugkoppeling naar de coördinatoren van de huizen resulteerde in grondige wijzigingen in de manier van vraagstelling.

De definitieve vragenlijst bestond uit 37 vragen (zie Bijlage 1). Naast de zeven open vragen, was er aan meer dan de helft van de gesloten vragen (20) een open invulveld voor toelichting of omschrijving gekoppeld. De 10 resterende vragen waren puur gesloten vragen, vragen waarbij een beknopte omschrijving toegevoegd kon worden (bv. contactgegevens) of vragen met een combinatie van een gesloten antwoordveld en een beknopte toelichtingsruimte. Vijf gesloten vragen bevatten een itemlijst van respectievelijk 3, 7, 12, 17 en 52 items.

Kortom, het betrof een vrij omvangrijke vragenlijst die de 128 erkende Huizen van het Kind online voorgelegd kregen. Voorafgaand aan de online-indiening van de vragenlijst, konden ze gebruik maken van een word-sjabloon. We hebben geen zicht op het gebruik van dat sjabloon en op de tijd die de huizen aan het invullen van de onlinevragenlijst spendeerden. De toelichting bij de vragenlijst vermeldt een ingeschatte invultijd van twee tot drie uur. De mogelijke afstemmingstijd met de partners van de huizen werd daarin niet meegerekend.

1.3 Respons

1.3.1 Hoge responsgraad

De bevraging kent een hoge respons: 95.3% of 122 van de 128 destijds erkende en aangeschreven Huizen van het Kind gingen in op het verzoek om de vragenlijst in te vullen. Deze respons leverde 116 vragenlijsten op die in de analyse opgenomen konden worden (zie Tabel 2).

Drie respondenten vulden elk één vragenlijst in voor twee Huizen van het Kind (zie 3e en 4e kolom in Tabel 2). Gelet op de gezamenlijke aansturing en werking van deze 'duo-huizen' (cf. supra, punt 1.1), ligt het voor de hand dat ze voor beide erkende huizen één vragenlijst invulden. Daarnaast stopten drie huizen de invulling van de vragenlijst na de eerste twee tot drie vragen. Omdat de informatie van deze huizen te beperkt was om in de analyse mee te nemen, besloten we in overleg met de opdrachtgever om deze drie vragenlijsten uit de dataset te verwijderen.

Tabel 2: Respons ten aanzien van de in 2016 erkende (en gesubsidieerde) Huizen van het Kind

	Erkende HvhK	Erkende en gesubsidieerde HvhK	Totaal
respons	35	81 + 3	116 + 3
non-respons	4	2	6
onvolledige data	3	-	3
Totaal	42	83 + 3	125 + 3

Kortom, op Huis van het Kindniveau bedraagt de respons 93.0%, op vragenlijstniveau (= aantal ingevulde vragenlijsten) 90.6%. Deze respons overschrijdt in grote mate de internationaal aanvaarde websurvey-responsgrootte van 10% tot 65% (zie o.a. Poole, 2014). Gelet op de grote omvang en de lange invultijd van de vragenlijst (supra, punt 1.2), is dat opmerkelijk.

Over heel de vragenlijst heen varieert het aantal antwoorden op de gesloten vragen van 98 tot 116. Daarnaast blijkt dat het merendeel van de respondenten gebruik maakt van de toelichtingsmogelijkheid in de open invulvelden. Voor deze open vragen bedraagt de respons veelal om en bij de 80% tot 85% (bv. 79.1% , 85.7%).

1.3.2 Diversiteit van de huizen vertegenwoordigd

Een hoge responsgraad komt de externe validiteit ten goede. Het laat toe om de bevindingen te generaliseren over verschillende Huizen van het Kind en verschillende contexten. Zowel op het vlak van erkenning en subsidiëring, als op vlak van geografische spreiding en verstedelijkingsgraad, wordt de externe validiteit bekrachtigd.

Dat het merendeel van de erkende Huizen van het Kind (35/42 of 83.3%) en op twee na al de erkende en gesubsidieerde Huizen van het Kind (84/86 erkende of 97.7%) vertegenwoordigd zijn in de respondentengroep, bleek reeds uit Tabel 2 in het voorgaande punt. Tabel 3 maakt duidelijk dat de respondentengroep de geografische spreiding van de erkende (en gesubsidieerde) Huizen van het Kind weerspiegelt. Merk op dat in de respondentengroep de drie huizen die niet elk apart een vragenlijst invulden, maar in duo met een ander huis, in het totaal aantal (119) verrekend zijn. Het betreft twee duo-huizen in de provincie Antwerpen en één duo-huis in de provincie Limburg.

Tabel 3: Geografische spreiding van de respondentengroep

	Respondentengroep		Erkende (en gesubsidieerde) HvhK	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Antwerpen	28	23.5	31	24.2
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1	0.8	1	0.8
Limburg	21	17.6	22	17.2
Oost-Vlaanderen	25	21.0	27	21.1
Vlaams-Brabant	20	16.8	22	17.2
West-Vlaanderen	24	20.2	25	19.5
Totaal	119	100.0	128	100.0

Ook naar verstedelijkingsgraad volgens het VRIND-classificatiesysteem (2013), wordt in de respondentengroep de verdeling van de erkende (en gesubsidieerde) huizen weerspiegeld (zie Tabel 4). Gemeenten in een buitengebied zijn het meest frequent vertegenwoordigd in de respondentengroep (54.7%). Iets minder dan een derde (30.0%) van de betrokken gemeenten in de respondentengroep is te typeren als regiostedelijk. Grootstad rand, centrumsteden en grootsteden zijn voor respectievelijk 7.1%, 6.5% en 1.8% vertegenwoordigd in de respondentengroep.

Van de 23 intergemeentelijke huizen in Vlaanderen, maken er 22 deel uit van de respondentengroep. Van die 22 zijn er acht actief in gemeenten van hetzelfde verstedelijkingsstype: 6 huizen in gemeenten in buitengebied en 2 huizen in regiostedelijke gemeenten. De overige 14 intergemeentelijke huizen zijn in gemeenten van een verschillend verstedelijkingsstype actief. Bijvoorbeeld: buitengebied en regiostedelijk, buitengebied en centrumstad. Eén van die huizen is weliswaar volgens hun erkenning enkel in gemeenten in een buitengebied actief, maar omdat ze een gezamenlijke werking hebben met een huis dat in buitengebied- en regiostedelijke gemeenten actief is, bestrijkt hun werking gemeenten van een verschillend verstedelijkingsstype.

Tabel 4: Verstedelijkingsgraad van de betrokken gemeenten (VRIND-classificatiesysteem, 2013)

	Betrokken gemeenten in de respondentengroep		Betrokken gemeenten in de erkende (en gesubsidieerde) HvhK		Vlaamse gemeenten en BHG	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Buitengebied	93	54.7	103	56.3	197	63.8
Centrumstad	11	6.5	11	6.0	11	3.6
Grootstad	3	1.8	4	1.6	3	1.0
Grootstad rand	12	7.1	13	7.7	32	10.4
Regiostedelijk	51	30.0	52	28.4	66	21.4
Totaal	170	100.0	183	100.0	309	100.0

De Huizen van het Kind die de vragenlijst niet invulden of afwerkten, kregen eind november 2016 een vraag naar toelichting van Kind en Gezin. Vier respondenten lichtten hun non-respons of onvolledige respons toe. Het feit dat er (ten tijde van de bevestigingsperiode) niemand ter beschikking of vrijgesteld was voor de opvolging van het Huis van het Kind en zodoende ook voor het invullen van de vragenlijst, treedt als reden op de voorgrond. Voor één huis werd dat mee in de hand gewerkt door een schepen- en bevoegdheidswissel.

Een aantal 'kenmerken' van de Huizen van het Kind die deel uitmaken van de **non-respons** (9 HvhK) zijn in de voorgaande tabellen af te lezen. Gebundeld, geeft dat het volgende overzicht:

- In elke Vlaamse provincie maakt minstens één erkend (en gesubsidieerde) Huis van het Kind, geen deel uit van de respondentengroep. Voor de provincie Antwerpen zijn dat er drie, voor de provincie Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant twee en voor de provincie Limburg en West-Vlaanderen elk één.
- Zeven huizen hebben enkel een erkenning, twee huizen zijn erkend en krijgen subsidies.
- Volgens de VRIND-classificatie (2013) situeren zes huizen zich in een gemeente in een buitengebied, één huis in een regiostedelijke gemeente en één huis in een grootstad rand. Eén intergemeentelijk huis bestrijkt één gemeente van het type grootstad rand en vier gemeenten in een buitengebied.

2 Dataverwerking

De bevraging verzamelde een aantal gekwantificeerde gegevens over de samenwerking, de coördinatie, de actoren, het aanbod (m.i.v. fysieke bundeling), de thema's, de doelgroep, de bekendmaking van de Huizen van het Kind en zaken die de huizen willen delen. Bij elk van die aspecten konden de respondenten in eigen woorden een toelichting geven bij hun antwoord, ervaringen beschrijven, goede praktijken zichtbaar maken enzoverder. Hetzelfde geldt voor de open vragen die polsten naar de knelpunten, de meerwaarde en de betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij deze bevraging.

Voor de verwerking van al de informatie die de Huizen van het Kind optekenden, vertrokken we van de data die Kind en Gezin ons aanleverde:

- (1) een spreadsheet (excel rekenblad) met de kwantitatief bevroegde gegevens en de door Kind en Gezin toegevoegde kenmerken 'provincie' en 'al dan niet gesubsidieerd',
- (2) de onbewerkte extracten van de toelichtingen uit de open invulvelden van de vragenlijst (per vraag een apart word document).

Het merendeel van de aangeleverde data was een rechtstreekse import van de data uit de onlinebevragingmodule. Dat verkleint de kans op dataverstoring en komt de interne validiteit en de betrouwbaarheid ten goede. Zoals in elk onderzoek, was evenwel ook in dit onderzoek de datacontrole en –cleaning een eerste stap van de verwerking.

2.1 Verwerking en beschrijving van de kwantitatieve data

In het bestand met de kwantitatieve data, werd eerst de **vraagrespons** bekeken. Zoals eerder vermeld (supra, 1.3), werden drie onvolledig ingevulde vragenlijsten uit de dataset verwijderd. Bij verdere controle bleek dat een ander Huis van het Kind de beantwoording van de vragen stop zette na het beantwoorden van de eerste vijf vragen. Omdat de data zicht gaven op de genomen stappen en de betrokken actoren (rubriek 2 en 3 van de vragenlijst), besloten we in overleg met de opdrachtgever om deze data op te nemen in de verwerking.

De **technische controle** van de kwantitatieve data had onder meer betrekking op de door de opdrachtgever toegevoegde variabelen 'provincie' en 'al dan niet gesubsidieerd' en op de uniformiteit van de antwoord-gelinkte codes.

Daarnaast werden een **aantal variabelen toegevoegd** die verwijzen naar de werkingscontouren van de Huizen van het Kind: de verstedelijkingsgraad van de gemeenten waarin de Huizen van het Kind actief zijn (VRIND-classificatie, 2013), de inschaling op de kinderarmoedebaarometer en of ze al dan niet lokale kinderarmoedebestrijdingssubsidies kregen (cf. Indicatorenset Kinderarmoedebestrijding, 2014). Deze data konden voor een aantal intergemeentelijke huizen en huizen die voor twee huizen één vragenlijst invulden, niet toegevoegd worden. Dat geldt voor:

- 13 huizen met gemeenten van een verschillend VRIND-type (supra, punt 1.3.2),
- 17 huizen met een verschillend cijfer op de Vlaamse kinderarmoedebaarometer,
- 11 huizen waarvan de ene gemeente wel en de andere gemeente geen lokale kinderarmoedebestrijdingsmiddelen kregen.

Aangezien bij de gesloten vragen meerdere, aan elkaar tegengestelde antwoordmogelijkheden in combinatie aangevinkt konden worden, controleerde het onderzoeksteam de **antwoordcombinaties**. Opmerkelijke combinaties waren bijvoorbeeld: '*We zijn niet aan het werk rond dit aanbod*' (antwoord nee) en '*Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht*' (cf. is een ondernomen actie) of '*Het staat op de planning*'. Deze antwoordcombinaties komen een keer tot vijf keer per

vraag voor. Uit de koppeling aan de toelichtingen in de open invulvelden, blijkt dat in om en bij de helft van die gevallen, de huizen wel degelijk een actie ondernomen hadden of dat op de planning hadden staan. Omdat de antwoordcombinatie 'acties ondernomen' en 'plannen gemaakt' wel degelijk valide is, werden de antwoorden als volgt gehercodeerd: (1) enkel acties, (2) acties en plannen, (3) enkel plannen en (4) nee. Op die manier gold ook voor deze vragen 'het aantal huizen' als referentie-aantal (cf. elk huis kreeg 1 antwoordcode i.p.v. op 2 of meer).

De verwerking van de kwantitatieve data gebeurde, naast een aantal bewerkingen in excel rekenblad, overwegend in het programma SPSS. Zoals in de onderzoeksoproep vooropgesteld, ligt de klemtoon op een **beschrijvende statistische verwerking**. Doel van de analyse was immers om een aantal 'kerncijfers' over de werking (cf. stand van zaken en geplande acties) en over de contouren van die werking in kaart te brengen. Deze kerncijfers zijn (in aantallen en percentages) terug te vinden in tabellen.

2.2 Verwerking en beschrijving van de kwalitatieve data

De vragenlijst bestond uit 37 vragen en naast de zeven open vragen, was er aan meer dan de helft van de gesloten vragen (20) een open invulveld voor toelichting of omschrijving gekoppeld (cf. supra, 1.2). Deze kwalitatieve data werden door de opdrachtgever uit de onlinebevragsingsmodule geëxporteerd naar word documenten. De garantie dat er geen toevoegingen, verwijderingen of wijzigingen in de formuleringen aangebracht werden, komen de betrouwbaarheid en de interne validiteit ten goede. De datacleaning van de kwalitatieve data bleef dan ook beperkt tot de uniformisering van de opmaakstijl in functie van de import van deze data in het kwalitatief verwerkingsprogramma NVivo.

De analyse van de kwalitatieve data gebeurde in verschillende fasen. Tijdens het uitschrijven van de bevindingen uit de kwantitatieve data, werd een eerste keer de informatie uit de open invulvelden doorgenomen. Daaruit bleek dat zowel op respondentenniveau als op vraagniveau de omvang van die toelichtingen een grote verscheidenheid kent. Ook inhoudelijk komen verschillende antwoordpatronen naar voren: naast algemeen geformuleerde bevestigingen dat ze op een thema of aanbod inzetten (bv. '*Onthaal, ontmoeting en sociale cohesie, opvoedingsondersteuning, gezondheidszorg en materiële hulp.*'), komen ook heel concrete beschrijvingen van bijvoorbeeld acties, plannen, randvoorwaarden enz. voor.

Voor de toelichtingen met een meer opsommend antwoordpatroon (bv. vraag 24: *Welk aanbod fysiek gebundeld is.*), werd het merendeel van die informatie onmiddellijk manueel gecategoriseerd in een matrix. De verdere toelichtingen (bv. redenen voor een al dan niet fysieke bundeling, toekomstplannen, voorwaarden enz.) kregen een trefwoord. Deze eerste categorisering en horizontale analyse (cf. analyse per vraag en item) vormde de insteek voor de verdere analyse. Ook de in NVivo geïmporteerde data kregen een trefwoord.

De lijst van trefwoorden werd in themaclusters geordend. Die themaclusters vormden de insteek voor de horizontale analyse over de vragen en items heen en was ook richtinggevend voor de opbouw van dit rapport (zie verder, punt 2.4).

2.3 Mogelijke vertekeningen die aandacht vragen

De eerder vermelde hoge respons (zie punt 1.3.1) is wellicht mee toe te schrijven aan het feit dat deze bevraging zich tot werkveldactoren richt en uitgevoerd werd door de erkenning gevende instantie (Kind en Gezin). De toelichting bij de vragenlijst '*dat het geen individuele evaluatie betreft*', heeft bijvoorbeeld niet kunnen verhinderen dat zeker één respondent aan het invullen van de vragenlijst een al dan niet herziening van hun erkenning koppelde. We hebben geen zicht in

hoeverre dat dit ook voor andere respondenten het geval is en er zich, met dat onbedoelde doel voor ogen, een vertekening 'in de richting van geldende normen en verwachtingen' of **sociale wenselijkheid** heeft voorgedaan. Er zijn echter geen redenen om aan te nemen dat er sprake is van een systematisch 'gunstigere beoordeling'. De reacties die de opdrachtgever van verschillende huizen ontving, wijzen zowel op een gunstigere beoordeling van de werking (bv. sterkere inschaling van de betrokkenheid van bepaalde actoren) als op een onderinschaling van de werking (bv. niet inschalen van het aanbod dat voor de erkenning van het huis ontwikkeld werd). Daarnaast illustreert het uitvoerig gebruik van de open invulvelden (cf. supra), de vaak gedetailleerde en concrete beschrijvingen van de opgenomen thema's of acties, de toelichtingen waarom ze in hun huis bepaalde zaken wel of (nog) niet opnemen, de consciëntieuze houding bij het invullen van deze bevraging.

Een ander punt dat aandacht vraagt en de validiteit onder druk kan zetten, zijn mogelijke **interpretatieverschillen** van de vragen en de antwoordmogelijkheden. In de vragenlijst wordt aan de hand van verschillende antwoordcombinaties gepolst naar de mate waarin de Huizen van het Kind al dan niet acties of plannen ondernomen hebben (bv. 'Ja – Gepland – Nee' en 'Lopende – Concrete plannen – Nog niet – Niet). Wisselende antwoordcombinaties vragen doorgaans meer tijd van de respondent om zich dat antwoordkader eigen te maken en toe te passen. Het vraagt van de respondenten een grote alertheid, te meer wanneer een antwoordmogelijkheid voor interpretatie vatbaar is (bv. 'Nog niet'), het onderscheid tussen verschillende antwoordmogelijkheden voor interpretatie vatbaar is of wanneer in de vraagstelling een gelaagdheid van 'actie' vervat zit (bv. vraag 16: 'thema's die op de agenda staan **en/of** waar werk van gemaakt wordt').

Mede omdat Kind en Gezin de intentie heeft om deze bevraging te herhalen (cf. toelichting bij de vragenlijst), nemen we een aantal voorbeelden van die interpretatieverschillen op. Over al de toelichtingen heen komen bijvoorbeeld de volgende interpretaties van de antwoordmogelijkheid 'Nog niet' voor:

(1) We hebben daar al over nagedacht, we hebben dat besproken (cf. het heeft op de agenda gestaan), maar we hebben nog niet besloten of we dat thema effectief zullen opnemen en hebben daarover dus ook nog geen concrete plannen gemaakt.

(2) We hebben besloten dat we dat thema zullen opnemen in het HvhK, we hebben daarover een aantal denkpijpen besproken, maar we hebben nog geen concrete plannen gemaakt hoe we dat zullen doen.

(3) Een of meerdere actoren, al dan niet verbonden aan het HvhK, nemen dat thema op, ondernemen daarin acties. Vanuit het HvhK volgen wij dat mee op.

De onderlinge vergelijking van de antwoorden van de huizen en de koppeling van de toelichtingen (cf. kwalitatieve data) aan de cijfergegevens (cf. kwantitatieve data) bracht een beperkt aantal interpretatieverschillen aan het licht die zich zowel in **onderinschalingen** als in **overinschalingen** vertaalden. Vooral in de antwoorden op vraag 16, bij de items 'relatieondersteuning', 'vrijwilligers' en 'integratie en inburgering van nieuwkomers', kwamen onderinschalingen aan de oppervlakte. Bijvoorbeeld:

De CB's werken reeds met vrijwilligers. Er wordt onderzocht of een vrijwilligerswerking uitgebreid kan worden naar andere diensten van het Huis van het Kind.

➤ 'Nog niet' gescoord, maar is in wezen al 'Lopende'

Ons huis werkt nu ook al met een aantal vaste vrijwilligers in onze speltheek, spel- en ontmoetingsmoment, op bepaalde activiteiten.

We organiseren een vormingsreeks voor alleenstaande ouders na scheiding.

➤ 'Concrete plannen' gescoord, maar is in wezen al 'Lopende'

Voorbeelden van onderlinge inschalingsverschillen zijn huizen die de antwoordmogelijkheid 'Lopende' scoren, terwijl andere huizen voor een gelijkaardig initiatief 'Concrete plannen' scoort. Of huizen die 'Niet' scoren, terwijl andere huizen 'Nog niet' of zelfs 'Lopende' scoren.

We vullen hierbij aan dat dit niet betekent dat er in onze stad geen stappen en acties worden ondernomen voor deze thema's. Het Huis van het Kind blijft op de hoogte van deze acties en tracht daar waar nodig de link te leggen met het aanbod van de partners. Voor radicalisering bijvoorbeeld wordt er gewerkt aan een folder, vanuit het Huis van het Kind nemen de Inloopteams deel aan het ontwikkelen van die folder. ➤ 'Niet' gescoord

Als HvhK zijn we geen trekker voor het thema radicalisering, we zijn wel deel van de werkgroep rond jongeren versterken. ➤ 'Lopende' gescoord

Deze interpretatie- en zodoende ook inschalingsverschillen zijn te linken aan de striktheid waarbij de huizen zich aan het ene dan wel het andere aspect van de vraag gehouden hebben. Verschillende respondenten gaan er bijvoorbeeld van uit dat 'Concrete plannen' pas gescoord kan worden als het Huis van het Kind daar in het eigen aanbod werk van maakt. Voor anderen volstaat het dat ze als Huis van het Kind mee op de hoogte zijn van de gemeentelijke plannen. Voor nog anderen was het feit dat het als thema op een stuurgroep of een overleg besproken werd (cf. het heeft op de agenda gestaan) of dat andere actoren met een link naar het Huis van het Kind daar actief en concreet op inzetten, een voldoende voorwaarde om 'Lopende' te scoren (cf. er wordt werk van gemaakt).

Deze interpretatieverschillen overschouwend, wetende dat uit de toelichtingen niet altijd op te maken is of een onder- of overinschaling aan de orde is en vaststellend dat bij een hercodering de percentages in dezelfde grootteorde zouden blijven liggen en in die zin ook geen bijsturing van de algemene conclusies in zich dragen, werd in overleg met de stuurgroep besloten om geen hercodering uit te voeren. Dat neemt niet weg dat deze punten bij een mogelijke vervolgvraag (cf. supra) opnieuw aandacht zullen vragen.

2.4 Van analyse naar rapportering

De semigestructureerde dataverzameling leverde bijzonder veel data op. Bij de analyse was vrij snel duidelijk dat de huizen, elk binnen de regelgevende en de lokale werkingscontouren, een eigen verhaal hebben. Zo brachten bijvoorbeeld de kwalitatieve data een breed palet aan praktijken en aandachtspunten naar voren.

2.4.1 Opbouw van het onderzoeksrapport

Het was geen evidente opdracht om de inhoudelijke veelzijdigheid binnen en over de vragen heen te ordenen. In het domein van de preventieve gezinsondersteuning kruisen thema's en werkvormen zich immers vaak op verschillende vlakken en over verschillende actoren en sectoren heen (bv. in een groepswerking met ouders uit kansengroepen inzetten op krachten van ouders, werken rond het thema voeding, welbevinden van ouders en kinderen enz.). Verschillende respondenten geven daar in hun toelichtingen voorbeelden van, waarbij ze al dan niet verwijzen naar de acties of plannen die ze eerder, in het open invulveld bij een andere vraag, beschreven hebben.

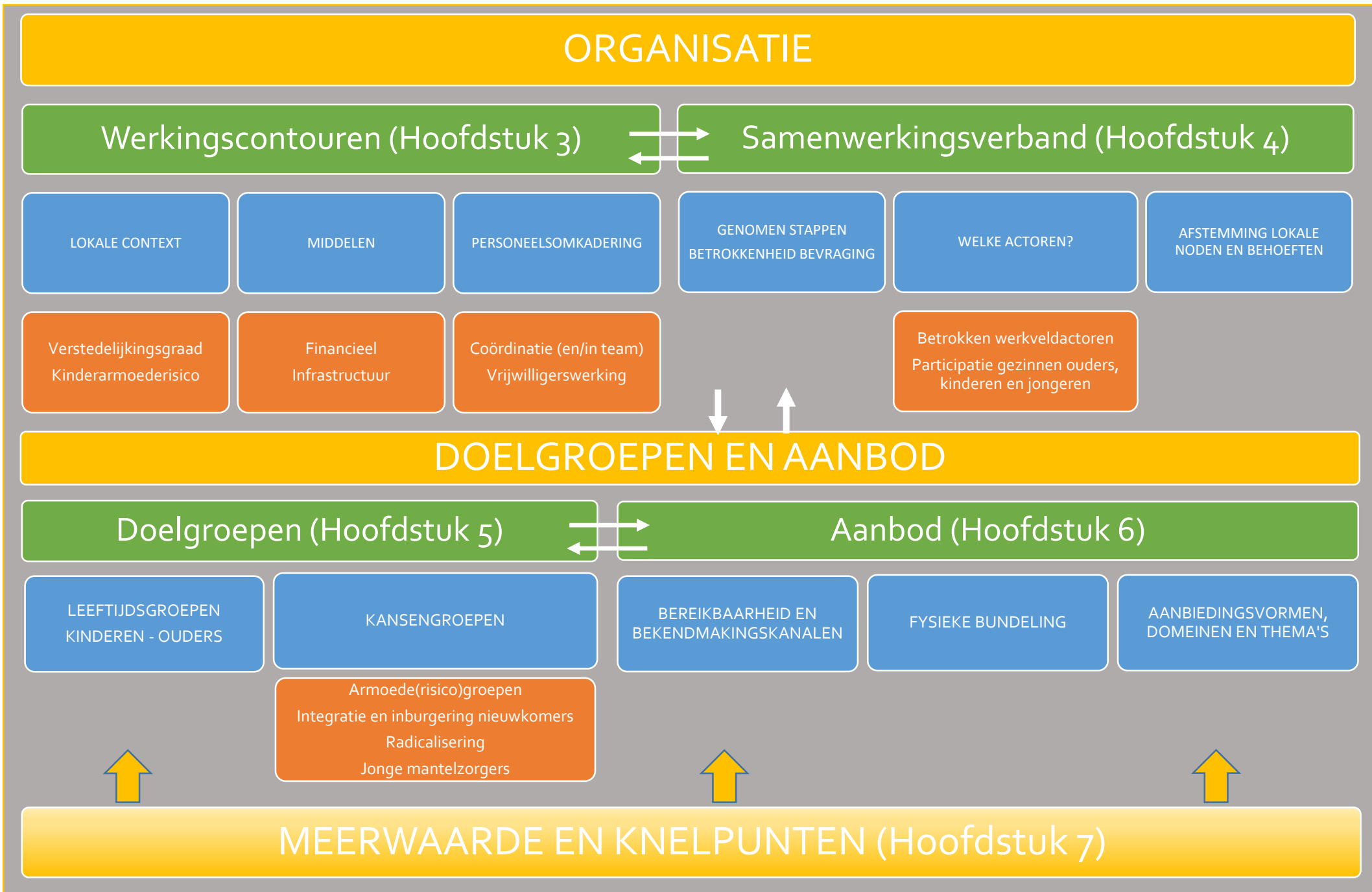
Mede daarom volgt de rapportering niet integraal de rubricering en itemconstellatie van de vragenlijst. De opbouw is daarentegen ingegeven vanuit de **themaclusters** die uit de analyse voortkwamen (supra, 2.2). Ook het kwaliteitskader opvoedingsondersteuning was een inspiratiebron (Snoeck & Van den Wijngaerde, 2004). Dit beproefde **ordeningskader** werd meer dan tien jaar geleden ontwikkeld vanuit het domein opvoedingsondersteuning. Desalniettemin blijft het een ordeningskader waarin ook de andere pijlers van de Huizen van het Kind en zo ook de opvolgingsindicatoren van de Huizen van het Kind, een vertaalslag kunnen vinden.

De verwevenheid van verschillende factoren en indicatoren is vaak groot (cf. themaclusters). Net die verwevenheid maakt dat in dit rapport, bepaalde factoren en indicatoren van het kwaliteitskader onder een andere gemeenschappelijke noemer een plek kregen. De ordening van het kwaliteitskader werd met andere woorden niet integraal gevolgd.

Bijvoorbeeld de factor doelgroep(en) die zich in het kwaliteitskader op organisatie- of mesoniveau situeert, is onlosmakelijk verbonden met de wijze waarop het aanbod concreet, naar organisatie én inhoudelijke invulling vorm krijgt. Het laatst vermelde aspect situeert zich in het kwaliteitskader in het microsysteem, zijnde het niveau van het aanbod. Een ander voorbeeld is het cluster 'afstemming op lokale noden en behoeften': dat situeert zich in het kwaliteitskader op organisatieniveau (cf. afstemming tussen diensten en organisaties), maar draagt ook aspecten van op microniveau in zich (cf. afstemming op vragen, behoeften van ouders en andere opvoeders, kinderen en jongeren).

Figuur 1 geeft een overzicht van de ordening van de themaclusters in dit rapport. Vooruitlopend op de bevindingen, blijkt uit deze figuur dat de meerwaarde en knelpunten (uitdagingen) van de Huizen van het Kind zich over de verschillende themaclusters, en zo ook over verschillende factoren en indicatoren, uitstrekken.

In het rapport worden de linken tussen verschillende clusters uitdrukkelijk benoemd en wordt verwezen naar de bevindingen van verwante aspecten of indicatoren. Daarnaast staan in Bijlage 2 tot en met Bijlage 7 de overzichtstabellen per vraag opgenomen. Zij geven een kwantitatief overzicht van de mate waarin al de aanbiedingsvormen, domeinen, thema's en de aandachts- of doelgroepen zich tot elkaar verhouden. Hoofdstuk 8 geeft een geïntegreerd overzicht van de bevindingen van de bevraging en koppelt daaraan een aantal conclusies en aanbevelingen.

Figuur 1: Themaclusters in het onderzoeksrapport

2.4.2 Globale bevindingen over de Huizen van het Kind

Zoals in hoofdstuk 1 vermeld, beoogde Kind een Gezin een globaal beeld te krijgen van de Huizen van het Kind en betreft het geenszins een individuele evaluatie. Dit onderzoeksrapport houdt die lijn aan en doet geen uitspraken over de individuele Huizen van het Kind.

De globale bevindingen zijn gestoeld op de 116 bruikbare vragenlijsten in de dataset, die verwijzen naar de werking van 119 huizen waarin 169 Vlaamse gemeenten en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betrokken zijn. Bij de beschrijving van de werkingscontouren die refereren naar gemeentelijke kenmerken (bv. verstedelijkingsgraad, kinderarmoederisico en lokale kinderarmoedebestrijdingsmiddelen), vormt het aantal gemeenten het referentie-aantal. De intergemeentelijke huizen kunnen immers in gemeenten van een verschillend type actief zijn. Bij al de overige kwantitatief verzamelde data, vormt het aantal respondenten dat een antwoord op de vraag of deeltitems gaf, het referentie-aantal. Dat aantal (= n), zo bleek reeds uit punt 1.3.1, varieert van 98 tot 116 en wordt bij elke vraag en bij elk item vermeld.

Om een indicatie te geven van de mate waarin de beschreven ervaringen, voorbeelden, aandachtspunten enzoverder (cf. de toelichtingen in de open invulvelden) in de respondentengroep voorkomen, staan in de tekst en overzichtsfiguren de aantallen vermeld. Merk op dat strikt genomen een kwalitatieve vraag niet kwantitatief beantwoord kan worden omdat de meningen, de ervaringen, motieven enzoverder centraal staan en niet het aantal respondenten die dat rapporteren (zie o.a. Dinklo, 2006, p. 37).

In deze bevraging maken nagenoeg al de erkende (en gesubsidieerde) Huizen van het Kind deel uit van de respondentengroep. In aantal en in mogelijke variëteit van kenmerken, meningen, ervaringen, motieven enzoverder, is met andere woorden aan de afspiegelingsvereiste voldaan. Meer nog, de respondentengroep valt nagenoeg samen met de hele populatie. Desalniettemin zijn de vermelde aantallen die verwijzen naar de toelichtingen in de open invulvelden, slechts indicatief en niet absoluut. De gerapporteerde topics werden immers niet systematisch (bv. in een gesloten vraagvorm bestaande uit een vooraf opgemaakte itemlijst) aan elke respondent voorgelegd. Laat duidelijk zijn dat daarmee de geschiktheid van een open bevragingstrategie niet in twijfel getrokken wordt. Deze bevragingstrategie verkleint immers de kans op suggestiviteit en overrapportering.

2.4.3 Anonimiteitsgaranties

De bevraging gebeurde niet anoniem. Met het oog op de opvolging van de respons en de verdere verspreiding van de contactgegevens van de Huizen van het Kind, werden de identificatiegegevens opgevraagd. Naar analyse en rapportering werden evenwel verschillende anonimiteitsgaranties ingebouwd.

De hoge respons (92.97%) en de goede vertegenwoordiging van de verschillende provincies, verschillende type gemeenten en Huizen van het Kind (zie verder, punt 3.1 en punt 3.2 enz.) is een belangrijk hulpmiddel om die anonimiteit ook in de rapportering te borgen. Daarenboven nam het onderzoeksteam bij de rapportering de volgende krijtlijnen in acht:

- (1) De opgenomen citaten werden, zo nodig, geanonimiseerd. Bijvoorbeeld: de naam van de gemeente of het HvhK werd verwijderd.
- (2) Respect voor de context waarbinnen respondenten getuigenissen, 'persoonlijke' beschrijvingen of voorbeelden gaven. Bij de opname van een citaat de link met de vraag of de meebepalende randvoorwaarden mee opnemen.

Bij de tussentijdse terugkoppeling van het eindrapport naar de opdrachtgever, was de vooropgestelde anonimiteit een uitdrukkelijk aandachtspunt.

In het voorgaande punt waren reeds een paar concrete ervaringen te lezen. In de hierna volgende hoofdstukken krijgen dergelijke getuigenissen uit de open invulvelden (cf. kwalitatieve data) meer systematisch en aansluitend bij de cijfergegevens (cf. kwantitatieve data) een plek in het onderzoeksrapport. Er volgt met andere woorden een geïntegreerde beschrijving van de bevindingen uit de kwantitatieve en kwalitatieve data.

3 De werkingscontouren van de Huizen van het Kind

De regelgeving inzake preventieve gezinsondersteuning schetst het kader waarbinnen de Huizen van het Kind aan preventieve gezinsondersteuning vorm kunnen geven. Verschillende elementen, zoals de principes, de doelstellingen, de minimale vereisten op vlak van aanbod en samenwerking en de erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden staan daarin beschreven. Dit hoofdstuk brengt een aantal lokale en bovenlokale werkingscontouren van de Huizen van het Kind in kaart. Het zijn elementen die mee de context bepalen waarbinnen de huizen werken.

Zo zegt bijvoorbeeld de verstedelijkingsgraad van de gemeenten die de huizen bestrijken iets over het werkingsgebied en de densiteit van actoren die zich in en rond de samenwerkingsverbanden van de huizen bewegen. Deze indicator komt in een eerste punt aan bod. Het tweede punt sluit aan bij de opdracht dat de Huizen van het Kind werken *'aan de versterking van kwetsbare aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren in het kader van de bestrijding van kinderarmoede'*. De Vlaamse kinderarmoedebaarometer geeft een beeld van de spreiding van het kinderarmoederisico over de gemeenten en zo ook over het werkingsgebied van de bevroegde Huizen van het Kind. De cijfers hierover zijn terug te vinden in een tweede punt. Vervolgens komen de financiële middelen, de infrastructuur en de personeelsomkadering van de Huizen van het Kind aan bod.

Niet al de elementen die in dit hoofdstuk een plek krijgen, werden (expliciet) bevroegd bij de respondenten. Sommige gegevens, waaronder de verstedelijkingsgraad, het kinderarmoederisico en de (kinder)armoedebestrijdingsmiddelen, werden uit andere databestanden geëxporteerd (zie punt 2.1). Het is bovendien niet evident en het was ook niet de opzet van deze bevraging om de werkingscontouren van de huizen in totaliteit in kaart te brengen. Dat maakt dat aan dit overzicht wellicht nog andere elementen toe te voegen zijn. Daarenboven is dit slechts een momentopname. Naast structurele middelen zijn er immers ook project- of andere middelen die tijdelijk van aard zijn.

3.1 Verstedelijkingsgraad

Uit de beschrijving van de respons blijkt dat van de betrokken gemeenten, iets meer dan de helft (93/170 of 54.7%) als buitengebied getypeerd wordt (zie punt 1.3.2, Tabel 4). Daarnaast is iets minder dan een derde (51/170 of 30.0%) regiostedelijk en minder dan een tiende (12/170 of 7.1%) grootstad rand. Centrumsteden en grootsteden zijn samen goed voor 8.2%.

Op Huis van het Kindniveau zijn evenwel 14 van de 24 intergemeentelijke huizen zowel in een buitengebied actief als in een regiostedelijke gemeente of een centrumstad. Dat betekent dat de werking van ruim een derde van de huizen die in de respondentengroep vertegenwoordigd zijn (45), zich 'uitsluitend' uitstrekt over buitengebied-gemeenten.

Het diensten- en voorzieningenaanbod van een buitengebied is doorgaans kleiner dan dat in stedelijke gebieden. Regionale voorzieningen en actoren zoals bijvoorbeeld het Secundair Onderwijs, ziekenhuizen of jeugdhulpverlening, zijn vooral in centrumsteden en kleinere steden aanwezig (Ruimtelijke staat Vlaanderen in thema's en indicatoren, 2016). Verschillende gemeenten in een buitengebied trachten de zogenaamde *'verschraling van het voorzieningenniveau'* tegen te gaan door de link te leggen met regionale steden en door in te zetten op bovenlokale netwerken (Vanden Abeele & De Bels, 2017, p. 38, p. 40). Dat brengt terug de intergemeentelijke huizen in het vizier die zowel een buitengebied als een regiostedelijke gemeente of een centrumstad bestrijken.

Laat duidelijk zijn dat het aantal en de verscheidenheid van actoren in het werkingsgebied, waaronder bijvoorbeeld de aanwezigheid van regionale voorzieningen en actoren, niets zegt over de mate waarin de aanwezige actoren in het samenwerkingsverband van de Huizen van het Kind betrokken zijn. Hoofdstuk 4 werpt daar een blik op.

Aan de verstedelijkingsgraad zijn, naast de aanwezige voorzieningen en actoren, ook mobiliteit en andere samenlevingsaspecten te linken (zie Ruimtelijke staat Vlaanderen in thema's en indicatoren, 2016; Vanden Abeele & De Bels, 2017). Het gegeven dat het percentage kinderen dat in Vlaanderen in een kansarm gezin geboren wordt (12%), het meest uitgesproken overschreden wordt in centrumsteden (15.3%) en grootsteden (25.7%) is daar een voorbeeld van. Zo woont bijvoorbeeld meer dan de helft van de kinderen in kansarmoede in de 13 centrumsteden (Kind & Gezin, 2015). Dat betekent niet dat andere gemeentetypen waarin die percentages de helft of meer lager liggen, gevrijwaard zijn van knelpunten rond dit thema. Het zegt enkel iets over de mate waarin die problematiek voorkomt. Het volgende punt gaat daar op in.

3.2 Kinderarmoederisico

De overheid ziet voor de Huizen van het Kind een belangrijke rol weggelegd inzake kinderarmoedebestrijding (<http://www.huizenvanhetkind.be/hk/Regelgeving/definitievegoedkeuringdecreet/>). De huizen zijn één van de schakels in het lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid:

'De Huizen van het Kind kunnen een krachtig instrument zijn in de strijd tegen Kinderarmoede. Ze zijn immers toegankelijk voor alle gezinnen en net daardoor kunnen ze een belangrijke rol spelen in functie van gezinnen in een maatschappelijk kwetsbare positie. Het is belangrijk om in de Huizen van Kind een aanbod te creëren voor de ondersteuning van de maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Op die manier vervullen de Huizen van het Kind een belangrijke rol in het lokale beleid en in hun strijd tegen kinderarmoede.'

De Vlaamse kinderarmoedebaarometer geeft aan de hand van zeven indicatoren een beeld van het kinderarmoederisico in de **Vlaamse gemeenten**. De indicatoren zijn: verhoogde tegemoetkoming, eenoudergezin, kansarmoede-index Kind & Gezin, onderwijs kansarmoede-indicator kleuteronderwijs, gezinslast, zonder werk en niet-EU-nationaliteit.

In 44.4% van de gemeenten die betrokken zijn in de bevroegde Huizen van het Kind, is geen enkele indicator van het kinderarmoederisico aanwezig (zie Tabel 5). Bij 11.2% is er één indicator aanwezig en bij 12.4% zeven indicatoren. De overige percentages variëren van 4.1% tot 8.3%.

Tabel 5: Aantal indicatoren kinderarmoederisico in de betrokken gemeenten (excl. BHG)

	Betrokken gemeenten in de respondentengroep (excl. BHG)		Vlaamse gemeenten	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent
0	75	44.4	155	50.3
1	19	11.2	45	14.6
2	7	4.1	19	6.2
3	14	8.3	19	6.2
4	9	5.3	14	4.6
5	11	6.5	15	4.9
6	13	7.7	19	6.2
7	21	12.4	22	7.1
Totaal	169	100.0	308	100.0

Bij de intergemeentelijke huizen en de huizen met een duo-werking is er een grote variatie aan combinaties van aantal kinderarmoederisico-indicatoren. De combinatie 'nul indicatoren - één tot zeven indicatoren' komt het meest frequent voor (13 keer). De combinatie 'één indicator – twee tot vijf indicatoren' komt bij vier intergemeentelijke huizen voor. Inzoomend op de grootteorde van het verschil tussen de betrokken gemeenten, zijn er zes huizen waarvan het verschil in aantal indicatoren vier of meer bedraagt. Dat alles betekent dat inzake kinderarmoederisico het werkingsgebied van een intergemeentelijk en duo-huis heel verscheiden kan zijn. Merk op dat ook in niet-intergemeentelijke huizen die verscheidenheid zich kan voordoen. Denk bijvoorbeeld aan de verschillen die er tussen wijken of buurten in een gemeente of stad kunnen zijn.

Om een beeld te krijgen van het kinderarmoederisico in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** (BHG), zijn we onder meer aangewezen op de kansarmoede-index van Kind en Gezin. In 2014 was die van het BHG dubbel zo hoog als die van het Vlaamse Gewest: 23.3% tegenover 11.4% (Vandenbroeck & Bauters, 2016, p. 25). Meer specifiek loopt een Brussels kind ruim drie keer meer risico om op te groeien in een huishouden zonder een inkomen uit arbeid dan een kind in Vlaanderen: 24.3% tegenover 7.6% (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, 2016, p. 27). Tussen de 19 Brusselse gemeenten zijn daarenboven bijzonder grote verschillen. De kansarmoede-index van Kind en Gezin bijvoorbeeld, varieert van 2.4% tot 33.6%. Die grote verscheidenheid is, naast de grootstedelijke context, een realiteit die mee de contouren van de werking bepaalt.

3.3 Middelen

Niet alleen voor preventieve gezinsondersteuning, ook voor en over verschillende andere domeinen en sectoren heen, bepalen de financiële slagkracht, infrastructurele mogelijkheden en voldoende personeel in belangrijke mate de kwaliteit van de werking (zie o.a. Snoeck & Van den Wijngaerde, 2004, p.74). Dit punt geeft een overzicht van de beschikbare informatie over de subsidiëring (punt 3.3.1 en punt 3.3.2) en de infrastructuur (punt 3.3.3) van de Huizen van het Kind. Over de personeelsomkadering is in een punt 3.4 informatie terug te vinden.

Nogmaals, dit geeft geen volledig beeld geeft van de middelen(stromen). We mogen bijvoorbeeld niet vergeten dat ook het gemeente- of stadsbestuur mee instaat voor de financiële of logistieke ondersteuning van de Huizen van het Kind. We hebben geen zicht op de omvang van die inbreng. Hetzelfde geldt voor middelen vanuit andere beleidsdomeinen zoals jeugd, cultuur, onderwijs enz. voor projecten waar het samenwerkingsverband van het Huis van het Kind of één van de betrokken actoren (mee) zijn schouders onder zet. Daarenboven kunnen ook lokale organisaties, vzw's, serviceclubs enzoverder een financiële of logistieke bijdrage leveren. Zo kreeg één van de huizen de financiële opbrengst van de inzamelingsacties van lokale actoren (zie verder, punt 4.5).

3.3.1 Huis-van-het-Kind-subsidies

Van de 116 Huizen van het Kind, krijgt iets meer dan twee derde (69.8%) subsidies die geënt zijn op het regelgevend en subsidiërend kader van de Huizen van het Kind (zie Tabel 6). De drie huizen die elk met een ander huis een gezamenlijke aansturing en werking hebben en voor die twee huizen één vragenlijst invulden (cf. supra, punt 1.1) situeren zich in de groep die subsidies krijgt.

De subsidies variëren van 3.000 euro tot 76.000 euro. De berekening van de middelen gebeurt op basis van het aantal minderjarigen en het aandeel minderjarigen in een kansarm gezin in het werkingsgebied. Het laatst vermelde criterium refereert naar het aantal minderjarigen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering en het aantal minderjarigen in een eenoudergezin, beiden in verhouding tot het totaal aantal minderjarigen, en naar de kansarmoede-index van Kind en Gezin.

Tabel 6: Aantal erkende en gesubsidieerde Huizen van het Kind

	Respondentengroep		Erkende en gesubsidieerde HvhK	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Erkenning en subsidies	81	69.8	83	66.4
Erkenning	35	30.2	42	33.6
Totaal	116	100.0	125	100.0

3.3.2 (Kinder)armoedebestrijdingsmiddelen

Sinds 2014 voorziet de Vlaamse overheid structurele subsidies voor lokale besturen met de grootste kinderarmoedeproblematiek. Deze subsidies werden vanaf 2016 geïntegreerd in een aanvullende dotatie bij het Gemeentefonds (www.vvsg.be/sociaal_beleid_en_werk/kinderarmoede) en zijn geënt op de Vlaamse kinderarmoedebaarometer (zie punt 3.2).

Gemeenten waar vier of meer indicatoren aanwezig zijn, komen in aanmerking voor deze subsidies (www.armoede.vlaanderen.be). Dat betekent dat **32.0% van de betrokken gemeenten**, deze subsidies krijgt (zie Tabel 5 in punt 3.2). Als we de Huizen van het Kind als referentie-aantal nemen (zie Tabel 7), dan is **44.0% van de huizen in minstens één gemeente met subsidies** voor lokale kinderarmoedebestrijding actief. Het Brusselse Huis van het Kind, dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestrijkt en middelen krijgt via de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), is daarin meegeteld.

Kortom, in iets meer dan de helft van de huizen (56.0%) is deze financiële impuls om lokaal op kinderarmoedebestrijding in te zetten niet aanwezig in de gemeenten van hun werkingsgebied. Het betreft 55 huizen die in één gemeente actief zijn en 10 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarvan geen enkele betrokken gemeente deze subsidies krijgt.

Tabel 7: Subsidies lokale kinderarmoedebestrijding

	Respondentengroep		Betrokken gemeenten in de erkende (en gesubsidieerde) HvhK		Vlaamse gemeenten en BHG	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Subsidies		44.0	55	30.1	71	23.0
Gemeentelijke HvhK	40					
Intergemeentelijke HvhK*	11					
Geen subsidies		56.0	128	69.9	238	77.0
Gemeentelijke HvhK	55					
Intergemeentelijke HvhK**	10					
Totaal	116	100.0	183	100.0	309	100.0

* Minstens 1 gemeente van het intergemeentelijk samenwerkingsverband krijgt subsidies.

** Geen enkele gemeente van het intergemeentelijk samenwerkingsverband krijgt subsidies.

Naast deze structureel verankerde middelen, zijn er ook tijdelijke financieringsstromen voor kinderarmoedebestrijding. De voorbije jaren schreven verschillende instanties projectoproepen uit (bv. Kind en Gezin, de Koning Boudewijn Stichting, federale en Vlaamse beleidsmakers die bevoegd zijn voor armoedebestrijding). Zo kregen in 2014, in het kader van het Federaal project kinderarmoedebestrijding 2014-2016 'Kinderen eerst', 57 projecten, waarvan er 50 gedragen werden

door een OCMW, subsidies (www.vvsg.be/sociaal_beleid_en_werk/kinderarmoede). Zowel in deze projecten als in andere tijdelijk gefinancierde projecten kunnen de Huizen van het Kind (mee) betrokken zijn. Eén van de huizen illustreert hoe het de vanuit Vlaanderen toegekende projectmiddelen inzake kinderarmoedebestrijding inzet:

Met de middelen inzake de strijd tegen kinderarmoede die door het kabinet van toenmalig minister Mevr. Lieten werden uitgeschreven, kwam voor het HvhK een nieuwe opportuniteit naar boven. De samenwerkingspartners bundelden de krachten en konden zo, in overleg met het stadsbestuur, ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting verbinden aan het HvhK. Haar taak bestaat eruit om kansarme gezinnen vindplaatsgericht te detecteren en toe te leiden naar het HvhK of andere organisaties/diensten.

Vooruit lopend op de bevindingen inzake de personeelsomkadering (3.4) en de knelpunten en de ondersteuningsvoorstellen (7.2), geven we mee dat ruim een derde van de Huizen van het Kind (45/116 of 38.8%) een tekort aan middelen signaleren of daar indirect (bv. een gebrek aan tijd) naar verwijzen. Dat is om en bij de helft van de Huizen van het Kind die een knelpunt rapporteren. Ze vragen op dat vlak in hoofdzaak van de Vlaamse subsidiërende overheid een inhaalbeweging.

3.3.3 Infrastructuur

Aangezien een Huis van het Kind een samenwerkingsverband van verschillende actoren, is het moeilijk om een eenduidig en volledig beeld te krijgen van de infrastructuur die de Huizen ter beschikking hebben voor hun werking. Er kunnen grote verschillen zijn tussen de beschikbare infrastructuur van elke actor of partner en de mate waarin die voor de werking van het Huis van het Kind ter beschikking staat. Zelfs wanneer er sprake is van een fysieke bundeling van het aanbod van het huis, blijft het moeilijk om de beschikbare infrastructuur in kaart te brengen. Er kunnen één of meerdere antennepunten (bv. opvoedingspunten) zijn of de fysieke bundeling is voor sommige ondersteuningsvormen en activiteiten slechts een tijdelijk gegeven (zie ook verder in punt 6.2). Een ander infrastructuuraspect dat moeilijk in kaart te brengen is, is de ruimte die de betrokkenen ter beschikking hebben voor overleg, intervisie en andere activiteiten. Hetzelfde geldt voor de publieke ruimte, de beschikbare open speelruimte, sport- en spelinfrastructuur enzoverder.

Uit de analyse van de toelichtingen in de open invulvelden (o.a. vraag 3 naar de ondernomen stappen, vraag 33 naar knelpunten) en vooruitlopend op de vormgeving en aanbestedingswijze van het aanbod (zie verder, 6.2), blijkt dat naast een beperkte budgettaire ruimte, vooral lokalisatie of ruimteproblemen een belemmering vormen om een fysiek gebundeld aanbod te realiseren of dat verder uit te breiden. Daarnaast blijkt het vinden van een geschikte locatie heel wat (her)denkwerk te vragen, alsook plan- en uitvoeringstijd.

Verschillende partners zijn reeds jaren samen gehuisvest in het Sociaal Huis (sociale dienst, integratiedienst, solidariteitswerking). De eigen stek, het fysieke Huis van het Kind is opgenomen in de verbouwingswerken van het gemeentehuis (realisatie medio 2018). Momenteel is het Sociaal Huis de uitvalsbasis, aangevuld met de 3 gebouwen van de buitenschoolse kinderopvang als antenneposten voor info-uitwisseling en activiteiten. De uitbouw van ons Huis van het Kind is momenteel nog in opstartfase.

Al dan niet tot een fysiek huis en een fysieke bundeling van het aanbod komen, vraagt ontegensprekelijk (her)denkwerk over de toegankelijkheid. Verder zullen we zien dat niet iedereen overtuigd is van de meerwaarde van een fysiek huis of fysieke bundeling van dat aanbod. Zo wordt bijvoorbeeld de vraag opgeworpen of de vervanging van verschillende bestaande partnerlocaties door een nieuwe locatie, de toegankelijkheid wel ten goede komt.

3.4 Personeelsomkadering

3.4.1 De coördinatie

Naast de beschikbare financiële middelen in termen van subsidies en de infrastructuur, is ook het beschikbare personeel een essentieel onderdeel van de beschikbare middelen. De verschillende doelstellingen van de regelgeving, vragen dat de (samen)werking gestroomlijnd wordt. De Huizen van het Kind moeten immers komen tot een geïntegreerd en efficiënt aanbod dat afgestemd is op de noden van de lokale gebruikers en actoren. De maatregelen en het aanbod moeten (1) maximaal toegankelijk zijn voor alle gezinnen, (2) binnen het bereik van maatschappelijk kwetsbare gezinnen gebracht worden en (3) voor professionals ontsloten worden. De Huizen van het Kind moeten zorgafstemming faciliteren (Art. 11) en wanneer zij gesubsidieerd zijn, dan moeten ze die zorgafstemming ook organiseren.

De (samen)werking (mee) in goede banen leiden kan op verschillende manieren. Een voorbeeld daarvan is een coördinatorfunctie voorzien die door één of meerdere trekkers opgenomen wordt. De regelgever stelt dat coördinatie, naast communicatie, infrastructuur en het bundelen van krachten bijdraagt tot efficiëntieverhoging en het maximaal rendement van de middelen van elke betrokken actor (Art. 11). Om in aanmerking te komen voor subsidies moet het samenwerkingsverband onder meer in middelen voorzien voor coördinatie en kwaliteitsbevordering van het aanbod (Art. 14). In de praktijk blijkt dat niet evident te zijn; zo getuigt één van de respondenten:

We hebben heel veel energie gestoken om bijkomende middelen te vinden voor de personeelskost van een coördinator. Dit is een noodzaak in een intergemeentelijke samenwerking.

De coördinator(en)

Van de 113 respondenten die de vraag naar de coördinatiefunctie beantwoordden, rapporteert het merendeel (106 of 93.8%) dat minstens één persoon de **coördinatiefunctie** opneemt (zie Tabel 8). In zeven huizen (6.2%) is dat niet het geval. Uit de analyse van de stappen die de Huizen van het Kind ondernamen (zie verder, punt 4.1), blijkt dat de aanstelling van een coördinator in iets meer dan de helft van de Huizen van het Kind (56.9%) aan bod is gekomen. Bij de andere Huizen van het Kind was dat geen voorwerp van bespreking of actiepunten. Vermoedelijk vloeide in deze huizen de aanstelling van een coördinator veeleer automatisch voort uit het al (langer) bestaande overleg, samenwerkingsverband of bevoegdheidsverdeling in de gemeente.

Tabel 8: Aanwezigheid van een coördinatiefunctie (trekkerschap)

	Aantal	Procent
Ja	106	93.8
Nee	7	6.2
Totaal	113	100.0

Bij iets meer dan de helft (57.8%) neemt **één partner** de coördinatie- of trekkerfunctie op, bij iets minder dan de helft (42.2%) nemen **meerdere partners** die functie op (zie Tabel 9).

Tabel 9: Aantal partners dat de coördinatiefunctie (trekkerschap) opneemt

	Aantal	Procent
1 partner	63	57.8
meerdere partners	46	42.2
Totaal	109	100.0

In ruim twee derde van de huizen waar één actor de trekker is, neemt het lokaal bestuur of een nader omschreven gemeentelijke of stedelijke dienst (bv. OCMW, sociaal huis, jeugddienst, kinderarmoedebeleid) die rol op. Eén van de respondenten signaleert dat deze rol bij de gemeentelijke dienst terecht kwam omdat geen andere partner daarin een initiatief wenste op te nemen. In drie gevallen neemt de opvoedingswinkel die rol op en in een enkel geval gebeurt dat door een inloopteam, een kinderopvangdienst, de middenveldorganisatie Kind en Preventie of verwijst een respondent naar het Huis van het Kind/Kind en Gezin.

Ook in de huizen waar meerdere partners trekker zijn, nemen vooral gemeentelijke of stedelijke diensten die rol mee op. Andere mede-trekkers die meermaals vermeld worden, zijn Kind en Gezin, opvoedingswinkels, kinderopvangdiensten, inloopteams, de LOGO's en vzw's die inzetten op opvoedingsondersteuning. Telkens een enkele keer rapporteren respondenten het mede-trekkerschap van de Gezinsbond, CAW pleegzorg, de Christelijke Mutualiteit, het Algemeen Ziekenhuis, Solidariteit voor het gezin, DOMO vzw, een CKG, buurtwerk, Expertisecentrum Kraamzorg De Bakermat, ONS (netwerk van organisaties en verenigingen), een vrijwilliger ('die vanuit haar deskundigheid als voorzitter fungeert') en andere actoren of een procesbegeleider. Verschillende huizen met twee of meer trekkers, verwijzen in hun omschrijving naar de voltallige stuur- of kerngroep. Andere verwijzen eveneens naar die stuur- of kerngroep, maar benoemen die niet als mede-trekker.

Bij intergemeentelijke samenwerkingsverbanden komt het in nagenoeg gelijke mate voor dat er voor elke betrokken gemeente een mede-trekker is, als dat het trekkerschap door één actor opgenomen wordt. Vier huizen signaleren dat het trekkerschap slechts tijdelijk is, bijvoorbeeld in afwachting van de aanstelling van een (nieuwe) coördinator uit dezelfde of uit een andere dienst.

Het OCMW, de coördinator lokaal sociaal beleid, tevens diensthoofd thuiszorg en kinderopvang is trekker voor het Huis van het Kind, dit in afwachting van een aparte coördinator.

Momenteel ligt de trekkersrol bij de hoofdmaatschappelijk werker. In 2017 zal dit wijzigingen en zal dit toebehoren tot de nieuwe maatschappelijk werker die daarvoor ruimte krijgt. Het beleid erkent de noodzaak én het belang van Huis van het Kind en gaat bijgevolg investeren in personeel.

Vraag is niet alleen of er één of meerdere coördinatoren of trekkers zijn, vraag is ook of zij formele tijd (vrijgestelde uren) ter beschikking hebben.

Formeel vrijgestelde tijd en financieringsbron(nen)

Meer dan de helft van de respondenten (68/112 of 60.7%) geeft aan dat voor de coördinatiefunctie **formeel tijd** gemaakt wordt, dat er uren vrijgesteld zijn om in het trekkerschap te investeren (zie Tabel 10).

Tabel 10: Formeel tijd beschikbaar voor coördinatiefunctie (trekkerschap)

	Aantal	Procent
Ja	68	60.7
Nee	44	39.3
Totaal	112	100.0

Uit een verdere exploratie blijkt dat ruim drie vierde van de Huizen van het Kind (76.6%) die bij de start van hun huis de stap naar de aanstelling van een coördinator zetten (zie vraag 3), rapporteert dat voor die coördinatiefunctie, dat trekkerschap, formeel tijd wordt gemaakt. In de groep huizen die deze stap niet als huis zetten, rapporteert iets minder dan de helft (41.5%) dat voor het trekkerschap formeel tijd wordt gemaakt.

Aan de Huizen van het Kind waarbij er formeel tijd gemaakt wordt voor het coördinatie- of trekkerschap, werd gevraagd om in het open invulveld de tijd en de inkomstenbronnen te vermelden. Aan de huizen bij wie daarvoor geen tijd wordt vrijgemaakt, werd een omschrijving van de tijdsbesteding gevraagd.

Vier Huizen van het Kind herbevestiging of lichten verder toe dat er geen extra uren voor de coördinatiefunctie voorzien zijn (bv. 'spreekwoordelijk tussen de soep en de patatten'). Eén huis geeft te kennen dat het aantal uren moeilijk te definiëren is omdat de coördinatiefunctie in veel verschillende opdrachten vervat zit. Eén respondent meldt dat het aantal uren beperkt is en een andere 'zoveel als mogelijk'.

Er zijn geen uren vrijgesteld voor opvoedingsondersteuning. De ambtenaren vinden dit evenwel persoonlijk een belangrijk thema, waardoor we er tijd voor vrijmaken, ook al is dat niet altijd gemakkelijk binnen het geheel van het takenpakket. Daarnaast biedt de subsidie Huis van het Kind financiële mogelijkheden die er vroeger niet waren om een aanbod te realiseren.

Er zijn geen uren vrij gesteld maar de coördinatie wordt opgenomen binnen het bestaand urenpakket van de coördinator van het inloopteam. Dit bedraagt 4u per week als minimale inzet. Een inzet van 8u/week is nodig om alles goed te kunnen opvolgen.

Tja..... naast opvoedingsondersteuning, coördinatie van het loket kinderopvang, coördinatie van een ander Huis van het Kind

Is moeilijk te definiëren, zit volledig verweven in de reeds vooraf opgesomde opdrachten van de coördinator. Die verwevenheid schept tevens veel kansen.

Het trekkerschap wordt gerealiseerd met middelen van de stad. Gezien de stad een totaalbudget geeft voor verschillende opdrachten aangaande het HvhK (o.a. uitwerking spelothek, de ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting enz.) is het moeilijk om weer te geven over hoeveel uren dit exact gaat. Vanuit de praktijk kan wel worden gesteld dat het aantal uren dat de coördinatie van een dergelijk initiatief vraagt, meer is dan wat met het voorziene budget kan worden gefinancierd. De uitwerking van een HvhK zoals het vandaag in onze stad bestaat, kan dan ook enkel en alleen worden gerealiseerd aangezien het is ingebed binnen een ruimere werking, zijnde die van Kind en Preventie.

Van de 59 Huizen van het Kind die het aantal formeel vrijgestelde uren in VTE of dagen of uren beschrijven, geeft om en bij een derde (32.2%) 0,5 VTE op (zie Tabel 11). Al de andere mogelijkheden (van 4u per maand tot meer dan 2 VTE) variëren van 1.7% tot 11.9%.

Tabel 11: Formele tijd voor het coördinatorschap

	Aantal	Procent		
meer dan 2 VTE	2	3.4	8.5% meer dan 1 VTE	28.8% meer dan 0,5 VTE
2 VTE	1	1.7		
> 1 VTE - < 2 VTE	2	3.4		
1 VTE	7	11.9		
> 0,5 VTE - < 1 VTE	5	8.5		
0,5 VTE	19	32.2		32.2% 0,5 VTE
2d/week	7	11.9	16.9% meer dan 1d/week	39.0% minder dan 0,5% VTE
1,5d/week	3	5.1		
1d/ week	6	10.2		
half dagdeel/week	4	6.8	11.9% een half dagdeel of minder per week	
1d/maand tot 2u/week	2	3.4		
4u/maand	1	1.7		
Totaal	59	100.0		

Uit de toelichtingen blijkt dat voor verschillende huizen het aantal opgegeven uren slechts een indicatie is: naargelang de situatie of de activiteiten die zich aandienen, kan het aantal beschikbare of bestede uren meer of minder zijn. Bij intergemeentelijke huizen die meerdere coördinatoren inzetten, kan de beschikbare tijd van gemeente tot gemeente verschillen.

4 tot 5u per week. Meer indien er activiteiten op het programma staan.

Momenteel 0,8 VTE in functie van de opstart van het fysieke Huis van het Kind. Deze financiële middelen zijn middelen die worden ingebracht vanuit de Stad.

september 2015 - april 2016: 1VTE; mei 2016 - augustus 2016: 0.5 VTE; september 2016 - heden: 0.3 VTE. Inkomstenbron: subsidies Huis van het Kind.

Personeelslid in dienst van de stad wordt vrijgesteld om de opdrachten in kader van het HvhK op te nemen. De loonlast wordt deels betaald met de subsidie. Gemiddelde prestatie momenteel 10u per week, hetgeen zal stijgen bij het in gebruik nemen van de fysieke locatie.

Ja, voor de regionale coördinator: 7,6 u/week (opdracht vanuit samenwerkingsovereenkomst HvhK). Ja, voor één van de lokale coördinatoren: 19 u/week. Nee, voor de andere lokale coördinatoren. Zij zitten binnen het kindarmoedebeleid OCMW, de kinderopvang OCMW of bij het hoofd sociale zaken van de gemeente.

50% met de kanttkening dat ook kindarmoedebestrijding een groot deel van het takenpakket is, maar ook vanuit de structuur van het Huis van het Kind gefaciliteerd wordt.

We hebben projecten i.v.m. kindarmoedebestrijding. De coördinator kindarmoedebestrijding en Huis van het Kind was tot september 2016 dezelfde persoon. Sinds kort is er een nieuwe coördinator Huis van het Kind omdat het teveel werd voor één persoon.

De twee laatste citaten illustreren de eerder vermelde link tussen kindarmoedebestrijding en preventieve gezinsondersteuning (supra, punt 3.2). Deze link of verwevenheid geldt evenzeer voor andere (beleids)domeinen. Vanuit verschillende insteken zijn daar voorbeelden van te geven. Ze komen verder in dit rapport aan bod bij de bespreking van de actoren (zie punt 4.2), de doelgroepen (zie Hoofdstuk 5) en de aanbiedingsvormen en thema's (zie punt 6.1).

Als we 0,5 VTE als referentiepunt aanhouden – zonder daarmee een uitspraak te doen of dat in de praktijk voor al de Huizen van het Kind het ijkpunt zou zijn – dan zien we dat in 39.0% van de Huizen van het Kind de coördinator formeel minder dan 0,5 VTE ter beschikking heeft en in 28.8% meer dan 0,5 VTE. Verschillende respondenten beamen de eerder aangehaalde opmerking dat het aantal uren beperkt is

1/5 VTE. Het zou opportuun zijn om naar een 2/5 te kunnen gaan en daarvoor ook de nodige middelen te krijgen.

De **gemeente of stad** wordt in de toelichtingen het meest frequent vermeld als financieringsbron voor de vrijgestelde uren voor het coördinatorschap: voor 19 Huizen van het Kind is het de gemeente of stad alleen (waarvan bij één gemeente via de Sociale Maribel), voor vijf het OCMW, voor één het OCMW en de partnergemeentes, voor één de gemeente en SALK-middelen (Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat), voor vijf de gemeente of stad en de HvhK-subsidiëring, voor één het lokaal bestuur, de HvhK-subsidiëring en PreGo (Preventieve Gezinsondersteuning Kind en Gezin) en voor één de gemeente, de HvhK-subsidiëring en de provincie.

De stad heeft een coördinator Kansen voor Kinderen aangeworven (1VTE). De coördinatie van het netwerk Huis van het Kind behoort tot het takenpakket van deze coördinator. Deze functie wordt gerealiseerd met eigen middelen van de stad.

Door het OCMW is een halftijdse coördinator jeugdwelzijn aangeworven. Elk lokaal bestuur dat participeert in het samenwerkingsverband, draagt bij in de loonkost volgens een verdeelsleutel op basis van het aantal minderjarigen en het aantal minderjarigen in een kwetsbaar gezin.

1,5 dag/week op basis van subsidies gemeentes, subsidies Kind & Gezin, subsidie provincie (2500 euro). Zonder coördinator is een intergemeentelijk samenwerkingsverband onmogelijk. Jammer dat hiervoor zo weinig aandacht is door subsidiërende overheid. Het heeft ontzettend veel energie gekost om middelen te onderhandelen met de gemeentes.

Naast de acht Huizen van het Kind die in de voorgaande combinatievormen met een HvhK-subsidiëring vermeld werden, zijn er twee huizen waar het Inloopteam of de opvoedingswinkel de financieringsbron is. In zeven Huizen van het Kind wordt de coördinatiefunctie enkel op basis van de HvhK-subsidies gefinancierd. Volledigheidshalve merken we op dat deze huizen in hun jaarlijkse financiële rapportering moeten aangeven wat ze concreet, via de coördinatiefunctie, op vlak van aanbod hebben gedaan. De middelen voor de Huizen van het Kind moeten inhoudelijk immers aangewend worden in functie van de organisatie van een aanbod.

De coördinator in een team?

Het is onmogelijk om een totaalbeeld te geven van 'al de medewerkers' van de Huizen van het Kind. Dat heeft onder meer te maken met de samenwerkingscontouren die over de tijd heen kunnen veranderen. Denk bijvoorbeeld aan een thema of aanbod dat meer of minder op de voorgrond kan komen te staan en ertoe leidt dat één of meerdere actoren of medewerkers meer of minder betrokken of actief zijn (zie ook verder, punt 4.3). De vragen 'Wie is wanneer (cf. onder welke condities) een medewerker van het Huis van het Kind?' of 'Wanneer is een medewerker van een partner ook een medewerker van het Huis van het Kind?' zijn met andere woorden niet eenduidig te beantwoorden.

Verschillende huizen brengen evenwel spontaan, in de open invulvelden, de medewerkers en hun rol of opdracht in hun Huis van het Kind in kaart. De analyse van deze informatie geeft een aantal voorbeelden van de samenstelling, de positionering en de opdrachten van dat team.

Respondenten melden bijvoorbeeld dat de coördinatiefunctie niet op zich staat. Deze opdracht moet gecombineerd worden met verschillende andere taken of zit mee ingebed in andere

deeldomeinen. Net de connectie met andere deeldomeinen betekent voor sommige huizen dat ook collega's van die deeldomeinen, betrokken zijn of gemakkelijker te betrekken zijn in de werking of het overleg.

Dat brengt ons bij de organisatie- en overlegstructuren die samen met de coördinator de (dagelijkse) werking van de Huizen van het Kind uittekenen en die expertisedeling en -uitwisseling mogelijk maken (cf. indicatorenset: 'Bestuur en organisatie'). Het onderstaande citaat illustreert hoe een intergemeentelijk huis vorm geeft aan hun samenwerkingsverband, hoe verschillende actoren daar in werkgroepen, in overleg- en bestuursorganen een plek krijgen en hoe de coördinator daarin een verbindende, coördinerende en opvolgende rol in opneemt. Laat duidelijk zijn dat dergelijke bestuurs- en organisatievormen ook in niet-intergemeentelijke huizen voorkomen. Het laatst vermelde citaat geeft daar een voorbeeld van.

*Ons Huis van het Kind werkte aan de uitbouw van een structuur, zodat alle betrokken partners betrokken zijn bij de uitwerking en de besteding van de middelen. Deze structuur werd in een samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt en door elk OCMW goedgekeurd. De **coördinator** staat in **contact met alle partners onder Huis van het kind, alsook met randpartners** (Gezinsbond, welzijnsschakels,...). De **Werkgroep Proces** komt om de twee maanden samen met de volgende partners: CAW, Vrij CLB, CLB Go, Logo, WVA [vrijtijdsorganisatie voor personen met een beperking], Welzijn in de Westhoek, Uit De Marge, Kind & Gezin, VOT/OSiO [ouderondersteuningsproject] en de coördinator. Deze werkgroep volgt de inhoudelijke werking op alsook de financiën. Er wordt advies gegeven over de voorstellen. Drie maal per jaar komt de **Raad van bestuur** samen die zijn beslissing formuleert over de voorstellen. In deze Raad zitten 6 afgevaardigde politici uit elke OCMW Raad van de zorgregio. De Raad van bestuur wordt geleid door de coördinator alsook door de Regionale Welzijnscoördinator. In de **algemene vergadering**, die 2 maal per jaar samenkomt, zitten zowel de partners van de werkgroep Proces alsook de politieke verantwoording van de Raad van Bestuur. De algemene vergadering staat in voor het administratief en inhoudelijk beleid van het Huis van het Kind. Vanuit het kinderarmoedebeleid is er een **klankbordgroep doelgroep** met mensen uit armoede. De voorstellen worden ook in deze klankbordgroep besproken en zo nodig gewijzigd of aangepast. De coördinator coördineert de ganse werking en houdt toezicht en overzicht op het goede verloop van de werking.*

*Er werd een visietekst opgemaakt waarin de missie van het Huis van het Kind omschreven wordt. Hierin is ook aandacht naar het structureren van de verschillende **overlegtafels** binnen de beleidsvelden kinderopvang, vrije tijd, onderwijs, opvoedingsondersteuning en wijkwerking. Om dwarsverbanden te leggen tussen deze verschillende beleidsvelden is een **teamoverleg** Huis van het Kind gestart binnen de gemeentelijke afdeling welzijn en lokale economie ...*

In deze citaten komen verschillende actoren uit verschillende domeinen naar voren komen. We gaan er hier niet verder op in. In het volgende hoofdstuk, in punt 4.2 tot en met punt 4.4, komt de betrokkenheid van alle mogelijke actoren immers uitgebreid aan bod.

Inzake het medewerkersteam melden verschillende respondenten dat ze (tijdelijk) beroep kunnen doen op een of meerdere vrijwilligers (zie verder in punt 3.4.2), onthaalmedewerkers, een doelgroepmedewerker of andere medewerkers die hen ondersteuning bieden. Vaak gaat het over medewerkers die zich richten op het bereik of de participatie van maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

Kansenwerkers vanuit HvhK zetten in op gezinnen met kinderen tot 12 jaar i.f.v. van de uitputting van hun rechten (financieel, kansenpas, voedsel via sociale kruidenier, sociaal restaurant, huisvesting...). Ze ondersteunen gezinnen en leiden toe, ze kunnen langdurige en intensieve trajecten opzetten.

Bij verschillende partnerorganisaties als binnen het stenen Huis van het Kind (cf. Inloopteam) wordt gewerkt met doelgroepmedewerkers ... opdat ze het Huis van het Kind op maat van de bezoeker kunnen organiseren. ... Deze mensen krijgen een opleiding en kunnen georiënteerd worden naar het reguliere werkveld. ... subsidie voor brugfiguur Kinderopvang: zij bevordert kleuterparticipatie en helpt ouders bij de overgang van opvang naar onderwijs. Tezelfdertijd begeleiden en ondersteunen ze de kinderopvang in het omgaan met kwetsbare gezinnen. De brugfiguur is stadspersoneel en wordt vertegenwoordigd op het netwerkoverleg Huis van het Kind.

Inzake ondersteuning verwijzen ze naar de provinciale ondersteuning door Kind en Gezin, de ondersteuning door een opgeleide ervaringsdeskundige in de armoede (cf. TAO) of door een medewerker van het VCOK. Ten aanzien van de laatst vermelde ondersteuningsvormen, merken een aantal huizen evenwel op dat die (te) beperkt in tijd zijn.

Andere respondenten drukken de wens uit naar een versterking van hun team uit (bv. een gezinsondersteuner). Daarnaast signaleren een aantal huizen dat ze, met het oog op het bereik en de uitvoering van activiteiten, een nieuwe aanwerving voorzien of recent realiseerden.

Verhoogde inzet in 2017 voor gezinnen die slecht scoren op de kansarmoedeindex de beleidsnota 2017 voorziet in de aanwerving van een extra maatschappelijk werker, die centraal zal werken rond kinderarmoede. We plannen gezamenlijke geboortebezoeken, en willen de reeds bestaande (goede) samenwerking met het regioteam van Kind en Gezin optimaliseren en versterken.

Actueel is het aandeel van de doelgroep gezinnen met migratieachtergrond verhoogt. Hierdoor werd door het Stadsbestuur een nieuwe subsidie gegeven aan het inloopteam, opdat ze een intercultureel doelgroepmedewerker kunnen aanwerven, die ingezet kan worden voor alle organisaties binnen het Huis van het Kind.

Vanuit het OCMW bestond de vraag om te kunnen werken met een ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting om zo de laagdrempeligheid en toegankelijkheid van het OCMW te vergroten. Toen de aanwerving van de ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting voor het HvhK kon doorgaan, werd dan ook afgesproken dat zij een vaste permanentie dag zou krijgen in het OCMW om rond die zaken aan de slag te gaan. Indirect werd op deze manier ook een brug gelegd tussen het OCMW en het Hvhk. De inloopteammedewerkers of medewerkers van het regioteam Kind en Gezin kunnen binnen dit kader ook steeds individuele ondersteuning bieden indien nodig.

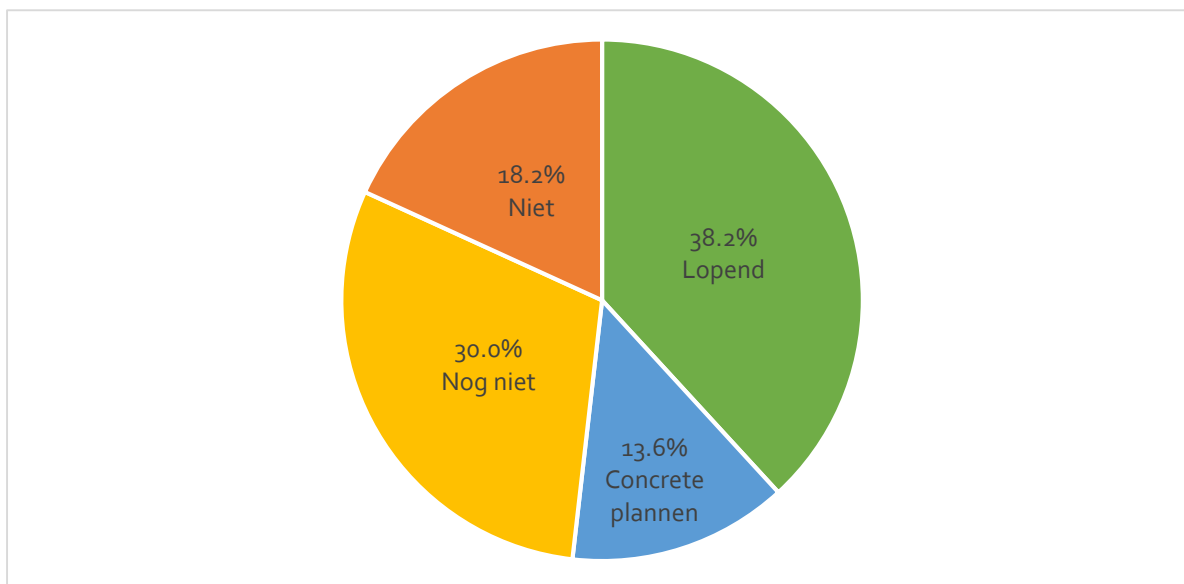
Gezinnen met kinderen van 0 tot 3j. Programma Instapje: extra 1/2 vte contactmedewerkster ingeschakeld.

Naast de verwijzingen naar collega's, de overleg- en bestuursorganen, de mogelijke versterking van het team of de actieve inbreng van medewerkers van de partners, signaleren verschillende Huizen van het Kind dat hun huis nog te veel een eenmanszaak blijft. Ze ervaren dat dat beperkingen oplegt aan hun werking. Laatst vermelde is evenzeer of mee toe te schrijven aan de beperkte tijd en de middelen die de medewerkers van de partners ter beschikking hebben. Bij de bespreking van de knelpunten en de ondersteuningsnoden (zie verder in punt 7.2), komen we daar op terug.

Gezinnen zijn moeilijk te bereiken. Is er al teveel aanbod? Is er geen extra nood? Zijn er drempels? We zijn een kleine gemeente, waardoor er maar weinig partners zijn op ons grondgebied. Bijvoorbeeld jeugdwelzijn, CAW, CGG, ... We merken dat we nog teveel trekker zijn en dat het nog niet echt gedragen wordt in ons samenwerkingsverband. Aangezien wij zonder subsidies werken, zitten we daarin ook beperkt.

3.4.2 Vrijwilligers in en rond de Huizen van het Kind

Iets meer dan de helft van de Huizen van het Kind (51.8%) nam het thema vrijwilligers op: 38.2% (42 HvhK) heeft acties ondernomen (cf. lopend) en 13.6% (15 HvhK) maakte daarover concrete plannen (zie Figuur 2). Bij iets minder dan een derde van de huizen (30.0%) stond dit thema nog niet op de agenda of werd er nog geen werk van gemaakt, bij iets minder dan een vijfde (18.2%) is dat 'Niet' het geval. De aantallen zijn in tabelvorm terug te vinden in Bijlage 5.

Figuur 2: Vrijwilligers(werking) in en rond de Huizen van het Kind (n=110)

Vrijwilligers zijn vooral terug te vinden in de consultatiebureaus en in de spel- en ontmoetingsinitiatieven (geldt voor telkens 9 HvhK). Ook materiële ondersteuningsinitiatieven zoals een pamberbank, een ruil- of tweedehandswinkel, huiswerkbegeleidingsinitiatieven (veelal i.s.m. de school en het CLB) en spelotheken, kunnen op de inzet van vrijwilligers rekenen (respectievelijk 7, 6 en 5 HvhK). Andere initiatieven of organisaties worden een tot twee keer vermeld: de Gezinsbond, woensdagnamiddagopvang voor nieuwkomers, integratietrajecten voor nieuwkomers, gezinsondersteuning aan huis (al dan niet door een ervaringsdeskundige), een project tegen vereenzaming, de Gezinsraad, een vormingsinitiatief, een perinataal Buddy project en een Buddy coachproject. Een Huis van het Kind meldt dat ze voor de opmaak van hun website een beroep doen op een vrijwilliger. Een andere Huis van het Kind zal bekijken of ze ter vervanging van een onthaalmedewerker van de spel- en ontmoetingsruimte (cf. wegvallen van financiële middelen), kunnen werken met vrijwilligers.

Het Sociaal Huis heeft een project huiswerkbegeleiding opgestart. Er wordt huiswerkbegeleiding aan huis aangeboden bij kwetsbare gezinnen. Hiervoor wordt er beroep gedaan op hogeschoolstudenten en op vrijwilligers. Kind en Preventie, de Gezinsbond en de Gezinsraad hebben tal van vrijwilligers die zij inzetten om hun kwalitatieve dienstverlening aan te bieden.

Er is een gemeentelijke website die ons goed helpt bij de zoektocht naar vrijwilligers. Er is reeds een goede vrijwilligerswerking voor het consultatiebureau waar wij ook aan bijdragen. Verder komt er eenmaal per week een jongen met een visuele beperking ons helpen met het tellen van flyers, brieven in enveloppen steken...

Huiswerkbegeleiding wordt gedaan door vrijwilligers. Ondersteuning op administratief vlak gebeurt door het Rode Kruis, inhoudelijk door het OCMW. Dat is erg intensief, meestal ruimer dan alleen huiswerk.

Verschillende respondenten vestigen de aandacht op de ondersteuning van vrijwilligers. Ook bij andere werkingsaspecten of thema's wordt het voorkomen of het belang van ondersteuning van medewerkers vermeld (zie o.a. punt 5.3 en punt 6.1), maar het meest frequent ten aanzien van de vrijwilligerswerking.

Naast een meer algemene verwijzing naar ondersteuning of de noodzaak daarvan, brengen verschillende Huizen van het Kind concrete voorbeelden aan: vorming, intervisie, een draaiboek voor vrijwilligers en uitwisselings- of ontmoetingsbijeenkomsten (bv. eenmalig, jaarlijks). Twee Huizen van het Kind verwijzen naar de (voorzien) aanstelling van een coördinator die de uitwerking van een vrijwilligersdatabank, de uitbreiding van het vrijwilligersaanbod of de ondersteuning van de vrijwilligers voor zijn rekening neemt (zal nemen). Deze aanstellingen worden mee aangestuurd door de gemeente en het OCMW. Ook bij verschillende andere huizen is de vrijwilligerswerking mee ingebed in een ruimer gemeentelijk beleid of ruimere aanpak. Zij kunnen met andere woorden de ervaring en expertise die vanuit verschillende domeinen en actoren ontwikkeld werd, mee benutten en verder helpen ontwikkelen. Veertien Huizen van het Kind verwijzen uitdrukkelijk naar dat gezamenlijke beleid, een gezamenlijke website, databank, centrale, loket of platform om vrijwilligers te rekruteren en te ondersteunen, of naar de afstemming van de vrijwilligerscoördinatie met de vrijwilligerswerking in het OCMW.

4 Het samenwerkingsverband

Waar het voorgaande hoofdstuk aan de hand van een aantal achtergrondkenmerken (o.a. verstedelijkingsgraad, kinderarmoederisico, financiële middelen, infrastructuur, personeelsomkadering) de werkingscontouren van de bevraagde Huizen van het Kind in kaart bracht, focust dit hoofdstuk op het samenwerkingsverband van de Huizen van het Kind.

De wijze waarop het samenwerkingsverband vorm krijgt, omvat verschillende aspecten. Er is bijvoorbeeld de samenstelling van het samenwerkingsverband. Een aantal actoren moeten verplicht bij het samenwerkingsverband aansluiten (o.a. consultatiebureauwerkingen, regioteams K&G, opvoedingswinkels, inloopteams). Dat zijn de actoren die voor de uitvoering van hun aanbodvorm een regelgevende basis vinden in het Decreet van 29 november 2013 houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning (cf. Art. 12 van het decreet; www.huizenvanhetkind.be/hk/img/Basiskader.pdf). Daarnaast kunnen verschillende andere actoren bij het samenwerkingsverband aansluiten en mee inzetten op een *'geïntegreerd en efficiënt aanbod, dat afgestemd is op de noden van de lokale gebruikers en actoren,...*' (cf. Art. 10 van het decreet).

Het samenwerkingsverband moet gecoördineerd worden en moet inzetten op verschillende opdrachten en aanbiedingsvormen (Art. 8). De coördinatie kwam eerder in punt 3.3 aan bod. Het aanbod staat net zoals de doelgroepen, in een apart hoofdstuk beschreven (zie Hoofdstuk 5 en Hoofdstuk 6).

Dit hoofdstuk geeft een antwoord op de volgende vragen: Waarin heeft het samenwerkingsverband van het Huis van het Kind stappen gezet? Welke actoren zijn betrokken in de Huizen van het Kind? Wat is de rol en plaats van gezinnen, ouders, kinderen en jongeren in dat verhaal? en daarbij aansluitend: In welke mate en hoe zetten de huizen in op hun afstemmingsopdracht?

4.1 Genomen stappen door Huis van het Kind

Om zicht te krijgen op de stappen die onder impuls van de ontwikkeling van het Huis van het Kind, genomen werden, kregen de respondenten 17 items voorgelegd waarvoor ze konden aanvinken of ze daar sinds de start van hun Huis van het Kind al dan niet rond gewerkt hebben (zie Tabel 12). In een open invulveld konden ze daar nog andere stappen aan toevoegen.

Bij de antwoordinstructie stond uitdrukkelijk vermeld: *'Het zou ook kunnen dat je in je werkingsgebied reeds een traditie hebt van samenwerken, en dat de meerwaarde binnen de ontwikkeling van het Huis van het Kind dus niet ligt op het elkaar leren kennen omdat partners elkaar reeds kenden. Duid dan die optie NIET aan.'* Er werd dus uitdrukkelijk gevraagd naar de gezette stappen binnen de samenwerkingscontouren van hun Huis van het Kind en niet naar de stappen die in het verleden al door één of meerdere actoren gezet werden. Kortom, als één of meerdere items in de tabel niet aangevinkt werden, dan wil dat niet zeggen dat één of meerdere actoren daar nog niet aan gewerkt hebben.

Tabel 12: Genomen stappen door het Huis van het Kind (n=116)

		Aantal	Procent
1	Elkaar als partners leren kennen	97	83.6
2	Nieuwe partners leren kennen	95	81.9
3	Structuur brengen in het samenwerkingsverband (bv stuurgroep, werkgroepen)	89	76.7
4	Werken aan zichtbaarheid naar de burger	84	72.4
5	Actoren betrokken houden	76	65.5
6	Bestaand samenwerkingsverband versterken (concreter, gestructureerder)	73	62.9
7	Aanbod in werkingsgebied in kaart brengen als samenwerkingsverband	69	59.5
8	Co-creaties opzetten (met minimaal twee partners samen aanbod of maatregelen organiseren)	69	59.5
9	Aanstelling coördinator	66	56.9
10	Gemeenschappelijke visie en missie bepalen	63	54.3
11	Acties om moeilijk te bereiken doelgroepen te bereiken	60	51.7
12	Noden in werkingsgebied in kaart brengen en/ of omgevingsanalyse	49	42.2
13	Leemtes in het aanbod aanpakken	49	42.2
14	Betrekken van de burger / gebruikersparticipatie	40	34.5
15	Overlap wegwerken	23	19.8
16	Intervisie opzetten, expertise uitwisselen in functie van kwaliteitsbevordering	23	19.8
17	Afspraken rond zorgafstemming	18	15.5

In het overzicht van items komen twee grote clusters naar voren: items die gericht zijn op netwerkopbouw en – ontwikkeling en items die verwijzen naar de toeleiding, het bereik, de ontwikkeling en de kwaliteitsbewaking van het aanbod. Deze tweedeling wordt ook door één van de respondenten verwoord:

Dit zijn acties die soms ook met deelgroepen opgenomen worden. We blijven voorstander om aanbodsgelateerd en op basis van concreet aanbod of concrete samenwerking met deelgroepen af te stemmen of te overleggen. Wel met de bedoeling om de volledige groep op alles betrokken te houden. Het is een blijvende afweging waarop we willen dat de kostbare tijd van zowel de partners als de trekker ingezet wordt: aanbod of overleg. Daarnaast zijn er in onze stad andere overlegstructuren waar we de partners ook 'tegenkomen' en waar ze geïnformeerd worden. We beogen een overleg van het samenwerkingsverband 2 keer per jaar, maar dat kan uitgebreid worden in functie van ad hoc vragen.

4.1.1 Netwerkopbouw en -ontwikkeling

In de rangschikking van de ondernomen stappen, zetten de items die verwijzen naar de uitwisseling en vormgeving van het netwerk de toon (zie Tabel 12). Elkaar en nieuwe partners leren kennen, waren bij respectievelijk 83.6% en 81.9% van de Huizen van het Kind aan de orde. Voor de items 'de actoren betrokken houden' en 'het bestaand samenwerkingsverband versterken' bedragen die percentages respectievelijk 65.5% en 62.9%. De aanstelling van een coördinator stond bij iets meer dan de helft van de huizen op de agenda (56.9%).

Meet & Greet (speeddate): op de eerste algemene info-vergadering met alle mogelijke partners (2014). Van hieruit werd de stuurgroep en de algemene vergadering (AV) gevormd. Elkaar als partner leren kennen: oefening met kaartjes onder alle leden van de AV. In kaart brengen van elkaars aanbod.

De partners werden reeds in kaart gebracht. Momenteel gaan we bij elke partner langs voor een kennismakingsgesprek en wordt aan de hand van een fichekaart gepeild naar verwachtingen. noden. De komende maanden zal de stuurgroep verder uitgebouwd worden met de bedoeling een meerjarenplan op te stellen en te bepalen waar het Huis van het Kind zal voor staan de komende jaren. Verder zal er met het samenwerkingsverband ingezet worden op het leren kennen van elkaars aanbod, creëren van aanbod en een warme doorverwijzing.

Het dagelijks bestuur komt 6-wekelijks samen en roept ook 2 x per jaar de algemene vergadering bij elkaar. Daarnaast heeft ieder lid van het dagelijks bestuur de verantwoordelijkheid over een werkgroep, bestaande uit verschillende partners binnen de algemene vergadering. Concreet gaat het dus over voorbereiden van vergaderingen en overlegmomenten, verslagen maken, administratie (mails, briefwisseling, contacten,...), coördineren van activiteiten.

In oktober 2015 vond de eerste netwerkconferentie rond het Huis van het Kind plaats. We hebben de ambitie om dit jaarlijks te herhalen. Een resultaat van deze netwerkconferentie is de realisatie van speeddates op regelmatige basis.

Een groot deel van de acties (2015-2016) hebben betrekking tot de opstart van het Huis van het Kind, de netwerkvorming en bekendmaking:

- *Organiseren van partneroverleg [halfjaarlijks sinds 2014]*
- *Organiseren van stuurgroep (1 in 2014, 5 in 2015 en 6 in 2016)*
- *Uitwerken van een gedeelde missie, visie en doelstellingen (partneroverleg en stuurgroep).*
- *Opmaak doorverwijsmat (wie is wie partners Huis van het Kind).*
- *Feestelijke lancering Huis van het Kind in 2015 (publiekelijke bekendmaking): officiële opstart, voorstelling partners, kinderanimatie, ...*
- *Het consultatiebureau werd omgedoopt tot het Huis van het Kind: groot uithangbord "Huis van het Kind" + grafische uitwerking van boom Huis van het Kind in de wachtruimte van het CB (er werd onderzocht of op deze site ook andere partners fysiek ondergebracht kunnen worden -- dit wordt in 2017 opnieuw opgenomen).*
- *Opmaak van website). Deze website maakt deel uit van de gemeentelijke website en bevat het aanbod van de partnerorganisaties.*
- *Opmaak bekendmakingsfolder Huis van het Kind. Deze folder werd in 2016 opgemaakt en zal in het najaar van 2016 verspreid worden onder de inwoners. Het aanbod van de partners is opgenomen in de folder, alsook het e-mailadres, telefoonnummer en website van het Huis van het Kind.*

4.1.2 Een zichtbaar Huis van het Kind met een (afgestemd) aanbod in ontwikkeling

Inzoomend op de verschillende aanbodaspecten, springt het werken aan de zichtbaarheid naar de burger in het oog: 72.4% van de huizen heeft daarin stappen gezet. Verder in dit rapport (zie punt 6.3) is te lezen dat het merendeel van de huizen daar verschillende kanalen voor inzet. Het betreft een verscheiden palet van onder andere geschreven kanalen (o.a. informatieblad, online nieuwsbrief enz.), beeldmateriaal om het logo of de werking visibel te maken of fysieke vertegenwoordiging op (lokale) activiteiten of evenementen.

Het aanbod in kaart brengen en co-creaties opzetten waren elk in iets meer dan de helft van de Huizen van het Kind aan de orde (59.5%). Een gemeenschappelijke visie en missie bepalen, werd door 54.3% van de Huizen van het Kind opgenomen.

Een aantal van deze stappen zitten nog in de beginfase. Zo denken we met de kerngroep na over de manier waarop we kunnen werken aan zichtbaarheid naar de burger, eenmaal er fysieke punten voor ons HvhK zijn ontstaan. We beogen dit te realiseren in de eerste helft van 2017.

En bestaand aanbod van één partner (CLB) wordt een concreet aanbod in het Huis van het Kind, die nu als organisator optreedt.

In samenwerking met de partners van het Huis van het Kind is de ruilwinkel (0-3 Jaar) en recent ook de Pamperbank opgestart.

Via een algemene vergadering hebben we alle partners rond de tafel gebracht en gebrainstormd over de te nemen acties en prioriteiten. Zo starten we met een perinataal netwerk. werken we rond taal en hebben we een speltheek opgestart die reeds 150 leden kent. Belangrijk hierbij is dat we alle kinderen van onze gemeente aanspreken en ook aandacht hebben voor de kwetsbare doelgroepen. Super is ook dat Kind & Gezin elke vrijdag een permanentie organiseert waar men terecht kan met alle vragen i.v.m. de opvoeding. Dit wordt enorm geapprecieerd. Onze Raad van Bestuur is zeer actief en helpt bij de opbouw van een website.

Om en bij de helft heeft stappen gezet om moeilijk te bereiken doelgroepen te bereiken (51.7%). Noden in kaart brengen en leemtes in het aanbod aanpakken, vinkt telkens 42.2% van de respondenten aan.

In het Huis van het Kind maken we bij elke actie die we opzetten de reflex of die voor elk gezin toegankelijk is. Bijvoorbeeld de actie 'website' (met inventaris aanbod) maken we bekend samen met de actie 'fysiek infopunt' omdat niet alle doelgroepen even vlot toegang hebben tot internet of over de vaardigheden beschikken om informatie op te zoeken. We koppelen er ook actie aan: doelgroepen (bv. anderstaligen) opzoeken om te gaan vertellen over het aanbod/de website te tonen/onzelf voor te stellen. Bedoeling is dat gezinnen snel een antwoord vinden op hun vraag en daarom zijn verschillende acties/kanalen nodig.

In de verschillende gemeenten van onze regio lopen projecten die opgebouwd zijn rond moeilijk te bereiken doelgroepen. Er zijn ook initiatieven die duurzamer zijn dan projecten, zoals de aanwerving van brugfiguren en een kinderadviseur. In het HvhK bekijken we wat de bredere mogelijkheden van deze acties zijn en hoe ze eventueel verbonden kunnen worden.

Het blijft een aandachtspunt om bij het zoeken naar een complementair antwoord op bestaande noden, in alle fases rekening te houden met bestaande initiatieven. Er bestaan zoveel initiatieven in onze stad dat stadsbrede afstemming vooraf niet altijd lukt (bv. omdat een kleinschalig initiatief niet gekend is). Het wegwerken van overlap wordt gedaan via bijvoorbeeld afstemming rond groepsaanbod maar niet prioritair.

We hebben geen expliciete omgevingsanalyse gedaan, maar zijn voor onze doelstellingen en acties vertrokken van noden die door partners zijn aangebracht. Bij de planning en evaluatie van de dagelijkse werking besteden deze partners daar immers voldoende aandacht aan. Er zijn de reeds bestaande beleidsplannen (bv. beleidsplan Kinderarmoede) en de signalen die in kader van Lokaal Sociaal Beleid worden verzameld.

Iets minder dan een vijfde van de Huizen van het Kind (19.8%) heeft stappen gezet inzake 'overlap wegwerken'. Verschillende huizen benoemen in het open invulveld één of meerdere elementen die maken dat die stap (nog) niet gezet kon worden of belemmerd wordt. Zo geven de huizen die melden dat het samenwerkingsverband nog goed vorm moet krijgen, veelal ook aan dat de acties

inzake het aanbod, waaronder ook het wegwerken van de overlappings, 'nog in de kinderschoenen staan'. Een ander belemmerend element voor 'overlap wegwerken', betreft de opstelling van de actoren. Actoren die sterk vasthouden aan hun eigenheid én in functie van de eigen organisatie en het eigen aanbod deel uitmaken van het samenwerkingsverband, maken het moeilijk of onmogelijk om overlap weg te werken. Verschillende huizen vermelden een dergelijke opstelling ook expliciet als een knelpunt voor hun Huis van het Kind (zie verder in punt 7.2.4).

Het nagaan of er overlap is in het aanbod is niet altijd evident. Organisaties willen hun middelen niet verliezen en gaan daarom niet altijd met een open geest in gesprek met elkaar.

Overlap wegwerken is niet evident. 'Iedereen doet zijn ding'. Elke partner wil zijn eigen specifieke aanbod behouden. Het gezamenlijk verhaal primeert niet op de eigenheid van de partners.

Waar het afstemmingsaspect 'betrekken van de burger / gebruikersparticipatie' bij 34.5% op de agenda stond of in een actie vertaald werd, geldt dat voor het andere afstemmingsaspect 'afspraken rond zorgafstemming' voor 15.5%. Het laatste onderstaande citaat illustreert dat over die opdracht onduidelijkheid bestaat.

In het verleden werd de burger geconsulteerd inzake het opstellen van een gebruikersprofiel voor het Huis van het Kind en bij de uitwerking van het concept van het fysieke huis. Het is de bedoeling deze groep blijvend te laten fungeren als klankbordgroep bij de verdere ontwikkelingen in het Huis van het Kind.

Onze partnerorganisaties ondernemen tal van acties rond zorgafstemming, bereik van kwetsbare gezinnen ... Aangezien we dat niet expliciet opnemen als netwerk-vzw en aangezien het personeel van het HvhK dit slechts occasioneel opneemt (bv. samenroepen cliëntoverleg) hebben we dit onder deze vraag niet vernoemd.

Afspraken rond zorgafstemming bestonden reeds vanuit de werking van de Gezondheid- en eerstelijnsamenwerking voor multidisciplinair zorgoverleg, zorgafstemming en het opmaken van zorgplannen. Als partner van het Huis van het Kind wordt de mogelijkheid van overleg in de Integrale Jeugdhulp bijkomend meegenomen.

Hebben wij als regisseur het mandaat voor zorgafstemming?

Het item 'interview opzetten, expertise uitwisselen in functie van kwaliteitsbevordering', doet zich in nagenoeg dezelfde grootteorde voor als zorgafstemming: 19.8% van de Huizen van het Kind zette daarin stappen. Uit de analyse van de ondersteuningsvoorstellen blijkt dat de huizen dergelijke professionaliseringsacties niet alleen waarderen, maar die ook in de toekomst bestendig of versterkt willen zien (zie verder, punt 7.2.5).

4.1.3 Betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij de bevraging

Zoals in hoofdstuk 1 vermeld, is deze bevraging bedoeld om Kind en Gezin, de Huizen van het Kind en de partners van de huizen, een beeld te geven van de Huizen van het Kind. In de inleidende toelichting van de vragenlijst moedigde Kind en Gezin de huizen aan om het samenwerkingsverband bij deze bevraging te betrekken. De vragenlijst kon in die zin fungeren als een stap of een instrument om met de partners van het huis 'stil te staan bij het reeds gelopen proces van jullie samenwerkingsverband.'

Dit punt brengen in kaart in hoeverre de Huizen van het Kind hun partners betrokken bij de bevraging. De bevindingen zijn gestoeld op de toelichtingen in het invulveld bij de laatste vraag van de vragenlijst: 'Is het samenwerkingsverband betrokken geweest bij de bevraging en zo ja, hoe is dat gebeurd?'

Een derde van de huizen heeft het samenwerkingsverband betrokken bij deze bevraging (zie Tabel 13). Het merendeel van deze huizen besprak de vragenlijst met de stuurgroep, het dagelijks bestuur, met de leden van een werkgroep, met al de kernpartners of met de kernpartners die in hun fysiek huis zitten of legde de vragenlijst aan de betrokkenen voor.

Tabel 13: Betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij het invullen van de vragenlijst

	Aantal	Procent
ja	34	33.3
nee, maar wel met meerdere trekkers ingevuld	9	8.8
nee, maar wel nog een terugkoppeling gepland	6	5.9
nee, maar wel ingevuld op basis van input uit vorig overleg	5	4.9
nee, omwille van inhoudelijke reden(en)	5	4.9
nee, omwille van tijdsgebrek, timing	13	12.7
nee	20	19.6
geen toelichting	10	9.8
Totaal	102	100.0

Bij sommige huizen die het samenwerkingsverband bij de bevraging betrokken, werd de vragenlijst gezamenlijk ingevuld. Bij andere huizen kregen de partners voor de bijeenkomst de ingevulde versie en konden ze mondeling of schriftelijk, tijdens de bijeenkomst of na de bijeenkomst (bv. via e-mail, via OneDrive, in een persoonlijk gesprek met de coördinator) hun aanvullingen, bedenkingen enzoverder doorgeven. Eén van de huizen gebruikte een methodiek van EXPOO (diagram en aanbod kaartjes) om de vragenlijst in te vullen. Verschillende van hen bespraken naar aanleiding van deze vragenlijst leemten en uitdagingen voor de toekomst:

We hebben alle actoren samen overlopen en bekeken met wie we al samenwerken en met wie we dit in de toekomst nog willen doen. We hebben hiaten bekeken en toekomstplannen besproken.

De bevraging werd op de stuurgroep toegelicht en partners werden opgeroepen om input te geven. N.a.v. deze oproep werd de bevraging samen met Kind en Gezin en de interne diensten van het OCMW (de 'samenwonende diensten' in het fysieke huis) besproken met het oog op verbeterpunten voor de toekomst.

Voor negen huizen werd de vragenlijst ingevuld door minstens twee trekkers of beleidsmensen. Zij vulden de vragenlijst gezamenlijk in of deden dat alternerend. Zes respondenten konden de vragenlijst niet aan de partners voorleggen, maar voorzien een terugkoppeling naar de stuurgroep. Ze zullen deze bevraging inzetten om hun Huis van het Kind te evalueren of een remediëring op te zetten. Eén van hen vraagt een aanpassing van het format '... zodat het samenwerkingsverband nog actiever betrokken kan worden.'

Vijf huizen hebben de vragenlijst niet met de partners opgenomen, maar verwijzen wel uitdrukkelijk naar de input die ze uit vorige overlegmomenten met hun partners konden halen. Inhoudelijke redenen om het samenwerkingsverband bij het invullen van de vragenlijst niet te betrekken zijn: nog in de opstartfase, de vragen waren ook voor de coördinatoren niet altijd even duidelijk, andere prioriteiten, te complexe inhoud en structuur van het Huis van het Kind of omdat de partners dat vroegen.

Omdat het de eerste keer was, hebben we besloten om dit zelf te doen. Omdat de vragen voor ons ook niet altijd even duidelijk waren, vonden we het moeilijk om hier nog partners bij te betrekken. Het risico op eigen interpretatie was reëel.

Nee, daar hebben we bewust niet voor gekozen, enerzijds omdat er andere prioriteiten waren en anderzijds omdat de inhoud en structuur van het Huis van het Kind soms te complex is om uit de doeken te doen. De bevraging zou alleen maar een hoop nieuwe vragen te weeg brengen.

Nee, tijdens de laatste vergadering werd aan de jeugddienst gevraagd om dit tijdens de vakantie op te volgen.

Naast de eerder vermelde inhoudelijke drempels om het samenwerkingsverband bij de bevraging te betrekken, geven dertien huizen 'tijdsgebrek, timing' als reden op. Voor twintig huizen die 'nee' antwoordden is de reden niet bekend. Voor de overige huizen hebben we geen informatie over de betrokkenheid van de partners bij het invullen van de vragenlijst.

Waar dit punt zich toespitste op de betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij de bevraging door Kind en Gezin, brengen de volgende punten de specifieke actoren en hun betrokkenheid in de samenwerkingsverbanden van de Huizen van het Kind in kaart.

4.2 Betrokkenheid van werkveldactoren in beeld brengen

De eerder vermelde vaststelling (supra, punt 3.4.1), dat in 42.2% van de gevallen meerdere partners de coördinatiefunctie opnemen, illustreert dat in een behoorlijk aantal Huizen van het Kind verschillende actoren op coördinatieniveau samen werken. We kijken nu ruimer en gaan na in welke mate actoren direct, dan wel indirect betrokken zijn in het samenwerkingsverband.

De Huizen van een Kind kregen in de vragenlijst een **alfabetisch geordende lijst van 52 actoren** uit verschillende domeinen aangereikt. In vier open invulvelden konden ze **andere (boven)lokale actoren of overlegorganen toevoegen**. Daarnaast konden ze in een open invulveld nuanceringen of opmerkingen bij hun antwoorden toevoegen.

4.2.1 Inschaling van de mate van betrokkenheid

Aan de hand van de volgende antwoordmogelijkheden konden de respondenten, voor elke actor, de **mate van betrokkenheid** aangeven:

- direct betrokken:
 - o minimaal: geen concreet engagement, eenmalig contact
 - o gemiddeld: denkt mee na, geeft input, maar gaat niet tot uitvoering over
 - o kernpartner: geeft mee sturing, ontwikkelt mee
- niet betrokken
 - o nog niet: het staat op de planning om die actor te proberen te betrekken
 - o niet: nu niet en ook niet gepland
 - o niet aanwezig in werkgebied
- indirect betrokken: de actor is geen lid van het samenwerkingsverband, het HvhK participeert wel aan het netwerk van die actor

De antwoordmogelijkheden 'niet' en 'niet aanwezig in werkgebied' spreken voor zich. De antwoordmogelijkheid 'nog niet' geeft aan dat het op de planning staat om die actor te proberen te betrekken. Deze antwoordmogelijkheid zegt met andere woorden iets over het uitbreidingspotentieel dat de huizen in de toekomst voor deze actor voor ogen hebben. Hierna volgen een aantal voorbeelden van de wijze waarop de huizen de overige inschalingscategorieën laz en hanteerden. Ze liggen in de lijn van de opgegeven antwoordinstructies.

- minimaal:

Alle actoren waarbij 'minimaal' werd aangekruist zijn organisaties die interesse toonden in het dienstverleningsconcept van het Huis van het Kind. Hierbij werd telkens de werking van het Huis van het Kind aan de diverse actoren toegelicht.

Minimaal = partners waarmee er minstens 1 keer contact was i.f.v. in kaart brengen van het aanbod preventieve gezinsondersteuning. We houden met deze partners minimaal contact i.f.v. de actualisatie van hun fiche(s) op de website en betrekken hen mogelijk meer in functie van afstemming aanbod en samenwerking.

Partners met een minimale betrokkenheid zijn tot nu ad hoc betrokken geweest bij opstartende projecten en/of waren aanwezig op onze forumdag en toonden op die manier al enige interesse.

- gemiddeld:

Gemiddeld: we kennen elkaar en er is reeds minimale samenwerking.

Gemiddeld = partners (bv. huisartsen, vroedvrouwen, ziekenhuis, diensten gezinszorg, ECK,...) die meedenken in perinataal overleg en geen kernpartner zijn in het Huis van het Kind. Indirect = HvhK is vertegenwoordigd in onderwijsoverleg (op agenda aanwezig) en is vertegenwoordigd in project Tovertuin (= spel- en ontmoetingskansen voor gezinnen met kinderen).

Partners met een gemiddelde betrokkenheid zijn lid van de algemene vergadering. Zij hebben zich voor minstens 2 jaar geëngageerd en nemen deel aan minstens één thematische werkgroep van het samenwerkingsverband.

- kernpartner:

Kernpartner: lid van de stuurgroep en/of nauwe samenwerkingen.

Kernpartners zijn partners die in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd zijn en diegene die ook een plaats zullen krijgen in het fysieke huis.

- indirect:

Met indirect bedoel ik in de meeste gevallen via de betrokken schepen. Vaak heeft de schepen meerdere bevoegdheden en is bijvoorbeeld de jeugddienst één van die bevoegdheden.

OCMW indirect: is niet opgenomen als partner of in de organisatiestructuur van het HvhK, maar is wel betrokken via samenwerking/dienstverlening tussen diensten die wel partner zijn zoals de jeugddienst, kinderopvang. Daarnaast is het OCMW ook vertegenwoordigd in het Overleg Welzijn en Preventie waar het HvhK een vast agendapunt is.

De kindervelzijnswerker maakt deel uit van de dienst Samenleving die samen met het OCMW (Sociaal Huis) dienst Welzijn vormt. Maken deel uit van de dienst Samenleving: integratie-ambtenaar, brugfiguren, flankerend onderwijsbeleid. In hetzelfde gebouw zitten jeugddienst, sportdienst, verantwoordelijke vrije tijd en dergelijke. Doordat het Huis van het Kind ingebed zit in de werking van het Stad zijn heel wat diensten gemakkelijk te bereiken. Ik schreef echter bij veel van die actoren 'indirect' betrokken, aangezien de werking van het Huis van het Kind nog in zijn startblokken staat.

Drie keer per jaar organiseren we een netwerkmoment waarop alle welzijnspartners uit de stad, scholen en kinderopvang worden uitgenodigd. Tijdens deze momenten krijgen organisaties de kans om zichzelf of projecten voor te stellen, worden thema's aangaande gezinsondersteuning besproken en wordt de mogelijkheid gecreëerd om met elkaar in contact te treden. De organisaties/diensten worden via deze weg ook op de hoogte gebracht over evoluties in het HvhK en krijgen de kans om hun mening te geven. Veel organisaties/diensten nemen deel aan deze sessies en kunnen zo mee participeren aan het HvhK. Indien partners enkel deelnemen aan deze sessies, werden ze in de tabel als indirecte partner benoemd.

De vastgestelde inschalingscoherentie, neemt evenwel niet weg dat het **geen evidente oefening** is. Voor sommige huizen heeft dat te maken met het feit dat ze nog in een **opstart- en verkenningsfase** zitten. Eén van de huizen signaleert bijvoorbeeld dat in hun raad van bestuur de vraag voorligt welke organisaties ze toelaten: *'Enkel en alleen overheid gestuurde organisaties of ook privé initiatieven die voldoen aan onze criteria?'*. Een ander huis licht toe dat nog niet duidelijk is welke actoren kernpartner zullen zijn.

Tijdens het info- netwerkmoment dat nog moet plaats vinden, wordt de engagementsverklaring besproken. Het is de bedoeling dat iedere partner aangeeft welk persoonlijk engagement hij/zij kan en wil aangaan met het Huis van het Kind. Aangezien de engagementsverklaring nog niet opgesteld is, scoren de deelnemende partners gemiddeld en (nog) niet als kernpartner. Na het invullen van de engagementsverklaring wordt duidelijk wie onze kernpartners zijn.

Voor andere huizen bemoeilijkt de **verscheidenheid aan inschalingsperspectieven** deze oefening: bij de inschaling focussen op een aanbodgerichte, regio-brede dan wel lokale betrokkenheid?

Deze tabel is, naar ons gevoel, zeer moeilijk in te vullen, voor derden helder te maken. Het Huis van het Kind heeft een aantal partners die niet tot het oorspronkelijke partnerschap behoren. Ze zijn in functie van het aanbod van het Huis van het Kind, in de uitvoering van projecten wel belangrijk. Aangezien het werken voor ouders essentieel is in onze werking, hebben we de tabel ingevuld op basis van de samenwerkingsverbanden die in functie van de ontwikkeling van het aanbod opgestart zijn.

Een deel van de organisaties is nauw betrokken als kernpartner op stadsbreed niveau. Andere organisaties zijn nauw betrokken als kernpartner op lokaal niveau. In dit schema kan dit onderscheid moeilijk worden gemaakt. We losten dat als volgt op: Aangeduide kernpartners zijn partners die op stadsbreed niveau een trekkende rol hebben. Partners in de kolom 'gemiddeld' zijn partners die niet op het stadsbrede niveau actief zijn, maar wel lokaal betrokken zijn. Op lokaal niveau zijn de betrokken partners zeer verschillend van regio tot regio. Scholen zijn lokaal steeds betrokken. Daarnaast kan het gaan over de bibliotheek, een gemeenschapscentrum, een wijkgezondheidscentrum, buurtsport enz.

Daarnaast rapporteren een aantal huizen dat de **afbakening van de opgegeven actoren en de antwoordmogelijkheden** vragen oproept.

Moeilijk om betekenisinhoud van de aangehaalde begrippen af te bakenen: sommigen dekken dezelfde lading.

Sommige diensten of organisaties zijn voor interpretatie vatbaar. De Dienst onthaalouders bijvoorbeeld maakt via Landelijke Kinderopvang deel uit als kernpartner. Maar we hebben geen zelfstandige onthaalouders en de onthaalouders zelf bereiken we niet rechtstreeks. Wat dan in te vullen in deze lijst? Idem voor Jeugdhulp - organisaties Jongerenwelzijn en VAPH: wat mag daartoe worden gerekend?

Het laatst vermelde citaat illustreert dat **actoren die in meervoud in het werkingsgebied aanwezig zijn**, niet noodzakelijk in dezelfde mate betrokken zijn of kunnen worden. Een totaaloverzicht van het aantal actoren dat achter de gegeven score schuilgaat is niet te geven. Hetzelfde geldt voor de antwoordstrategie die de respondenten in dat geval volgden. De toelichtingen bevestigen evenwel dat twee antwoordstrategieën kunnen voorkomen:

- (1) de respondent kent een 'gewogen' score toe, bijvoorbeeld de score 'gemiddeld' als één van die actoren minimaal betrokken is en een andere actor kernpartner is (zie het eerst vermelde citaat),
- (2) de respondent laat de mate van betrokkenheid van één van de actoren doorwegen en scoort in het gegeven voorbeeld 'kernpartner' (zie de twee laatst vermelde citaten).

Buurt(opbouw)werk: één buurtwerking in stuurgroep en in Raad van Bestuur, ander buurtwerk gemiddeld betrokken. Cultuurdienst: niet alle cultuurdiensten even fel, wel nauwe samenwerking met het museum (want burens van het HvhK) en met culturele partners in het kader van een festival. Consultatiebureauwerking: ons CB heel nauwe samenwerking, andere CB's gemiddeld. Jeugdhulp - organisaties jongerenwelzijn: sommigen zijn kernpartners (in RvB) en anderen minder nauw betrokken, al komen ze wel naar netwerkmomenten. School/ scholen: gevarieerde betrokkenheidsgraad naargelang de zorgcoördinator en de directie. Wij nemen sowieso geregeld deel aan het overleg met de zorgleerkracht en leerkrachten.

De gezinsbonden werden aangesproken om partner te worden, maar er was geen reactie om mee te werken. 1 gezinsbond organiseert in het Huis van het Kind-gebouw 2 keer per jaar babymassage. [➤ niet betrokken] Er is slechts 1 CLB partner. Het andere CLB reageerde nog niet op onze vraag om aan te sluiten. [➤ kernpartner]

Consultatiebureauwerking: één CB is kernpartner, één is gemiddeld betrokken en één is minimaal betrokken.[➤ kernpartner]

4.2.2 Groepering van actoren in domeinclusters

Om een overzicht te geven van de mate van betrokkenheid van de 52 alfabetisch gerangschikte actoren en de door de respondenten toegevoegde actoren en overlegorganen, werden de **actoren in domeinclusters gegroepeerd**. Eén actorengroep die in geen enkel domeincluster ondergebracht kon worden en een aantal domeinoverschrijdende overlegorganen (bv. welzijnsraad, regionaal welzijnsoverleg) kregen een plek in het cluster 'Andere actoren en samenwerkingsverbanden'.

Een aantal **actoren en overlegorganen** passen in **meerdere domeinclusters**. Een voorbeeld daarvan zijn de consultatiebureauwerkingen die zowel in het cluster gezondheid als in het cluster opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning ondergebracht kunnen worden. In overleg met de stuurgroep werden ze aan één domeincluster, het eerst vermelde, toegewezen. Een ander voorbeeld is het Lokaal overleg kinderopvang '*dat iedereen samenbrengt die bij de opvang van jonge kinderen betrokken is: ouders, de opvang, scholen, jeugdwerk, het lokaal bestuur en andere belanghebbenden (bedrijven, ...)*' (<http://www.kindengezin.be/kinderopvang/lokaal/lokaal-overleg/>). Dit overleg kreeg een plek in het cluster opvang baby's en peuters. Door deze keuze kan een bepaald spectrum van de werking van actoren uit het gezichtsveld verdwijnen. Daarom vermelden we ook telkens het andere domeincluster waarin ze onder gebracht zouden kunnen worden.

4.3 Betrokkenheid per domeincluster

De volgende punten bevatten de deelopzichten van de mate waarin de actoren uit de verschillende domeinclusters in de samenwerkingsverbanden van de huizen betrokken zijn:

- 4.3.1 Lokaal bestuur, OCMW en andere (boven)lokale beleids- en ondersteuningsactoren andere (boven)lokale beleids- en ondersteuningsactoren
- 4.3.2 Onderwijs
- 4.3.3 Opleiding en tewerkstelling
- 4.3.4 Opvang van baby's en peuters
- 4.3.5 Opvang en vrije tijd
- 4.3.6 Sociaal cultureel werk
- 4.3.7 Gezondheid
- 4.3.8 Kraam- en gezinszorg
- 4.3.9 Opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning
- 4.3.10 Hulpverlening
- 4.3.11 Maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek
- 4.3.12 Andere actoren en samenwerkingsverbanden

In elke clustertabel staat per actor de meest voorkomende mate van betrokkenheid (cf. hoogste aantal Huizen van het Kind die de actor op die mate van betrokkenheid inschalen) **onderlijnd**. Wanneer dat hoogste aantal minder dan vijf van het tweede hoogste aantal verschilt, dan staan beide aantallen onderlijnd. Bij de actoren die in de helft of meer dan de helft van de huizen kernpartner zijn of gemiddeld of minimaal betrokken zijn, staan de percentages **gemarkeerd**.

Na de bespreking van de bevindingen per domeincluster, volgt in punt 4.4 een clusteroverstijgend beeld van de bevindingen.

4.3.1 Lokaal bestuur, OCMW en andere (boven)lokale beleids- en ondersteuningsactoren

In de lijn van de verwachtingen is het **lokaal bestuur** in nagenoeg al de Huizen van het Kind kernpartner (zie Tabel 14). Het decreet stelt immers (Art. 7): *'Elk initiatief verloopt in samenwerking met het lokaal bestuur. Bij gebreke aan initiatief neemt het lokaal bestuur het initiatief op zich.'*

Dat het **OCMW** in het merendeel van de Huizen van het Kind kernpartner ligt eveneens in de lijn van de verwachtingen. In de voorloper van de Huizen van het Kind, het Lokaal overleg Opvoedingsondersteuning (cf. Decreet Opvoedingsondersteuning, 2007), waren de OCMW's immers vaak vertegenwoordigd (Nys, 2010). Daarenboven moeten de Huizen van het Kind *'werken aan de versterking van kwetsbare aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren in het kader van de bestrijding van kinderarmoede'* (Art.5), wat de OCMW's tot een belangrijke partner maakt. Eén Huis van het kind voegt, naast de gemiddelde betrokkenheid van het OCMW, ook de intergemeentelijke welzijnskoepel van vier OCMW's als een kernpartner toe.

Tabel 14: Lokaal bestuur, OCMW en andere (boven)lokale beleids- en ondersteuningsactoren

	Betrokken					Indirect	Nog niet	Niet	Niet aanw.	Totaal
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Lokaal bestuur	2	8	<u>101</u>	111	96.5	4	-	-	-	115
OCMW	4	6	<u>98</u>	108	93.1	5	2	1	-	116
Politie	13	7	2	22	20.4	13	23	<u>48</u>	2	108

In het merendeel van de Huizen van het Kind is de **lokale politie** niet of nog niet betrokken (71/108 of 65.7%). Als ze betrokken zijn, dan is vooral minimaal of indirect. Naast deze lokale actoren, voegen twee Huizen van het Kind een **bovenlokale actor** toe: het Provinciaal Steunpunt Opvoedingsondersteuning (kernpartner) en de Provinciecel Kindbeleid (gemiddeld betrokken).

4.3.2 Onderwijs

Het CLB en de scholen zijn respectievelijk het meest frequent kernpartner en gemiddeld betrokken (zie Tabel 15). In om en bij de 15% zijn zij (nog) niet betrokken in het samenwerkingsverband. De CLB's werden vanuit hun leerlinggebonden werking in dit domeincluster ondergebracht. Zij zijn evenwel ook actor in de domeinen 'Gezondheid' (cf. medische consulten) en 'Hulpverlening' (cf. laagdrempelige toegang naar de jeugdhulp).

Voor de oudercomités, die op één uitzondering na in de werkingsgebieden van de Huizen van het Kind aanwezig zijn, rapporteren de huizen het meest frequent dat ze nog niet betrokken zijn (35/113). Dat staat voor een uitbreidingspotentieel van 31.0%. Daarnaast is deze groep toch in 25.7% van de huizen direct betrokken en in 19.5% van de huizen indirect betrokken. Dat brengt het

totaal op iets minder dan 50%. Als er schoolopbouwwerk in het werkingsgebied van de huizen aanwezig is, dan komt de inschaling 'niet betrokken' het meeste voor.

De oudercomités krijgen info over het groepsaanbod, maar kennen HVHK te weinig. Het oudercomité is indirect betrokken. Ze zijn vertegenwoordigd in het Lokaal overleg kinderopvang waar het HvhK een vast agendapunt is tijdens de vergaderingen.

Tabel 15: Onderwijs

	Betrokken					Indirect	Nog niet	Niet	Niet aanw.	Totaal
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Scholen	23	<u>40</u>	20	83	72.2	15	11	6	-	115
CLB	18	32	<u>40</u>	90	78.3	4	14	5	2	115
Oudercomité	19	7	3	29	25.7	22	<u>35</u>	26	1	113
Schoolopbouwwerk	6	12	10	28	25.0	3	10	<u>21</u>	50	112

Aanvullend rapporteert één Huis van het Kind de indirecte betrokkenheid van **Bednet**. In een ander Huis van het Kind is ook een vzw die **studiebegeleiding** geeft, kernpartner van het samenwerkingsverband. Daarnaast verwijzen drie Huizen van het Kind naar de betrokkenheid van een **logopedist(e)**: bij één huis is die kernpartner, bij een ander gemiddeld en bij een derde is de mate van betrokkenheid niet bekend omdat geen score werd toegekend. Zowel studiebegeleidingsinitiatieven als logopedisten horen in wezen ook thuis in het hulpverleningscluster. Omdat in hun praktijk de begeleiding of ondersteuning van de schoolloopbaan centraal staat, hebben we ze aan het onderwijscluster toegevoegd.

Hetzelfde geldt voor een andere actor die twee keer als kernpartner toegevoegd werd: het **Lokaal Overlegplatform Gelijke Onderwijskansen (LOP)**. Aansluitend bij hun opdracht, 'alle leerlingen gelijke kansen proberen te bieden om te leren en zich te ontwikkelen ... elke vorm van uitsluiting, discriminatie en sociale scheiding trachten tegen te gaan.' (www.lop.be), is het een actor die bijzondere aandacht heeft voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Gelet op de specifieke onderwijsfocus, vermelden we ook deze actor in het onderwijscluster.

4.3.3 Opleiding en tewerkstelling

Het aantal Huizen van het Kind waar een opleidings- of tewerkstellingsactor betrokken is, is beperkt (zie Tabel 16). Als we voor beiden degene die direct en indirect betrokken zijn samen nemen, dan geeft dat respectievelijk 30.4% en 17.1%.

Tabel 16: Opleiding en tewerkstelling

	Betrokken					Indirect	Nog niet	Niet	Niet aanw.	Totaal
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Basiseducatie	13	8	5	26	23.2	8	24	<u>35</u>	19	112
VDAB	11	2	-	13	11.7	6	23	<u>66</u>	3	111

Eén Huis van het Kind verwijst naar de betrokkenheid (gemiddeld) van een **Hogeschool en Universiteit**. Omdat ze daar in termen van een professionaliseringscontext naar verwijzen (cf. stages, gastcolleges en onderzoek naar verwijzen), laten we deze actor in het opleidingscluster aansluiten en niet bij het onderwijscluster. Daarnaast is er een Huis van het Kind bij wie de tewerkstellingsactor, het Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap (**PWA**) minimaal betrokken is. Een andere actor, die in de toelichting gesignaleerd werd, maar waarvoor de mate van betrokkenheid niet opgegeven werd, is een **cursus- en ontmoetingscentrum voor volwassenen** (niet-formele volwasseneneducatie).

4.3.4 Opvang van baby's en peuters

Zowel de actor 'Opvang baby's en peuters' als de actor 'Onthaalouders' zijn in het merendeel van de Huizen van het Kind direct of indirect betrokken (zie Tabel 17). Bij de onthaalouders zijn er meer dan dubbel zoveel indirect betrokken dan bij de eerst vermelde opvangactor. Uit de onderstaande toelichting en ook uit één van de eerdere citaten, blijkt dat die meer uitgesproken indirecte betrokkenheid gelinkt is aan de organisatiestructuur van de groep onthaalouders.

Onthaalouders nemen niet deel aan de overlegmomenten van de werkgroepen van het samenwerkingsverband. Wel is er een groot engagement van de verantwoordelijke van de landelijke kinderopvang. Vanuit de werkgroepen worden er regelmatig acties en initiatieven opgezet waaraan ook onthaalouders deelnemen.

Tabel 17: Opvang van baby's en peuters

	Betrokken					Indirect n	Nog niet n	Niet n	Niet aanw. n	Totaal n
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Opvang baby's en peuters	15	29	<u>59</u>	103	89.6	7	5	-	-	115
Onthaalouders	20	29	<u>36</u>	85	73.9	18	5	7	-	115

In telkens één Huis van het Kind is een **thuisopvang voor zieke kinderen** en een **gemandateerde voorziening voor occasionele en flexibele opvang** kernpartner van het Huis van het Kind. Het **Loket Kinderopvang** is in drie Huizen van het Kind kernpartner en in één Huis van het Kind gemiddeld betrokken. In twee Huizen van het Kind is het **Lokaal overleg Kinderopvang** kernpartner.

De uitgesproken betrokkenheid van al deze kinderopvangactoren ligt, gelet op de decretale richtlijnen, voor de hand. Artikel 12 van het decreet stelt immers: *'Een Huis van het Kind maakt zijn aanbod bekend op het Lokaal Overleg Kinderopvang vermeld in artikel 13, tweede lid, van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters. Het Huis van het Kind stemt daarbij af op welke wijze informatie met betrekking tot het aanbod zal doorstromen naar de gebruikers van kinderopvang en hoe samenwerking met kinderopvanginitiatieven vorm krijgt.'*

Zowel de verwijzing naar het Loket Kinderopvang als naar het Lokaal Overleg Kinderopvang, brengt ons bij het volgende cluster: opvang en vrije tijd. Het Lokaal overleg Kinderopvang brengt immers alle actoren samen die rond opvang betrokken zijn, en dus ook bijvoorbeeld het jeugdwerk. Daarnaast kunnen organisatoren van opvang van schoolkinderen samenwerken met het Loket Kinderopvang (<http://www.kindengezin.be/img/lokaal-loket-kinderopvang.pdf>).

4.3.5 Opvang en vrije tijd

Het merendeel van de opgegeven opvang- en vrijetijdsactoren zijn direct betrokken bij de Huizen van het Kind (zie Tabel 18). De buitenschoolse kinderopvang, de jeugddienst en de bibliotheek zijn in ruim twee derde van de huizen direct betrokken. Waar de buitenschoolse kinderopvang en de jeugddienst het meest frequent kernpartner zijn en mee sturing geven aan de ontwikkelingen in de huizen, is de bibliotheek het meest frequent gemiddeld betrokken. Bovenlokale actoren zetten (soms) mee in op de betrokkenheid van bibliotheken. De provincie Vlaams-Brabant bijvoorbeeld ontwikkelde het Waarom! Daarom! –project waarbij ze naast een houten boekenhuis in de bibliotheken en consultatiebureaus, een voordrachtenreeks voor ouders aanbieden. Laat duidelijk zijn, ook in andere provincies is de bibliotheek een betrokken partner. Dat blijkt niet alleen uit de kwantitatieve data, maar ook uit de toelichtingen. Eén van de Huis van het Kind in West-Vlaanderen bijvoorbeeld, beschrijft de betrokkenheid van de bibliotheek als volgt:

De bib is betrokken via de jeugdbib en afhankelijk van de activiteiten die door het Huis van het Kind georganiseerd worden. In de week van de opvoeding bijvoorbeeld waren er voorleesmomenten voor ouders en kinderen. Dat ging door in de bib en was in samenwerking. Tijdens een vorming voor onthaalouders over voorlezen was er een stand van de bib.

De locatie van de bibliotheek is daarenboven niet alleen een plek om lezingen of voorleesmomenten te organiseren. Voor één Huis van het Kind is de jeugdbibliotheek ook dé fysieke locatie van het Huis van het Kind.

De vrijetijdsdienst en het vakantie- en speelpleinwerk zijn elk in iets minder dan twee derde direct betrokken. Voor de vakantie- en speelpleinwerkingen verdeelt de directe betrokkenheid zich in dezelfde grootteorde over minimaal, gemiddeld en kernpartner. De betrokkenheid van de vrijetijdsdienst situeert zich, met nagenoeg dezelfde frequentie (respectievelijk 26 en 27/113), het meest uitgesproken op gemiddeld of kernpartnerniveau.

Tabel 18: Opvang en vrije tijd

	Betrokken					Indirect n	Nog niet n	Niet n	Niet aanw. n	Totaal n
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Buitenschoolse kinderopvang	17	26	<u>62</u>	105	90.5	8	3	-	-	116
Vakantie- en speelpleinwerk	<u>23</u>	<u>27</u>	<u>23</u>	73	62.9	18	10	13	2	116
Vrijetijdsdienst	19	<u>26</u>	<u>27</u>	72	63.7	12	6	12	11	113
Jeugddienst	15	33	<u>51</u>	99	85.3	6	8	3	-	116
Sportdienst	<u>26</u>	20	11	57	50.0	<u>23</u>	17	17	-	114
Jeugdwerk / jeugdverenigingen	<u>23</u>	<u>20</u>	12	55	49.1	16	<u>24</u>	16	1	112
Sportverenigingen	17	3	-	20	18.2	15	34	<u>41</u>	-	110
Bibliotheek	26	<u>32</u>	22	80	70.8	11	11	11	-	113
Cultuurdienst	23	<u>30</u>	7	60	54.1	15	16	20	-	111

Om en bij de helft van de huizen meldt een directe betrokkenheid van de cultuurdienst, de sportdienst en het jeugdwerk/de jeugdverenigingen. Bij iets minder dan een vijfde van de huizen zijn sportverenigingen direct betrokken.

Dat alles maakt dat in heel wat Huizen van het Kind één of meerdere gemeentelijke opvang- of vrijetijdsdiensten direct betrokken zijn. Uit de analyse van het aanbod van de Huizen van het Kind (zie punt 6.1.6), blijkt dat het thema 'opvang en vrije tijd' in het merendeel van de bevroegde huizen een plek heeft gekregen: 85.7% heeft acties ondernomen en 10.7% heeft daarover nog geen acties ondernomen, maar wel al plannen gemaakt.

Daarnaast blijkt uit Tabel 18 dat niet al de gemeentelijke opvang- en vrijetijdsdiensten in al de huizen even intensief betrokken zijn. De regelgeving stelt daarover ook geen verwachtingen voorop. Dat zou in strijd zijn met de decretale opdracht dat de Huizen van het Kind zich moeten afstemmen op de noden van de lokale gebruikers en actoren (Hoofdstuk 3, Afdeling 2, Art. 10), dat hun samenwerkingsverband zo veel mogelijk aansluit bij de wijze waarop de lokale besturen vorm geven aan het lokaal sociaal beleid én dat ze bij de netwerkvorming maximaal flexibel inspelen op de lokale realiteit (Hoofdstuk 3, Afdeling 3, Art. 12).

De Huizen van het Kind zien vooral bij het jeugdwerk / de jeugdverenigingen als bij de sportverenigingen **uitbreidingspotentieel**: respectievelijk 21.4% (24/112) en 30.9% (34/110) scoort immers 'nog niet' betrokken. Voor de oudercomités, die net zoals de jeugd- en sportverenigingen in belangrijke mate of uitsluitend door vrijwilligers gedragen worden, zagen we een gelijkaardig uitbreidingspotentieel (supra, 4.3.2). Huizen van het Kind zien met andere woorden hun samenwerking met vrijwilligersverenigingen of –organisaties (nog) uit te breiden.

Net zoals bij de eerder beschreven actorenclusters, signaleren ook hier verschillende Huizen van het Kind de betrokkenheid van één of meerdere andere actoren. Zo is er de gemiddelde betrokkenheid van een **naschools-opvanginitiatief** dat door ouders-vrijwilligers gedragen wordt. Eén Huis van het Kind voegt naast de gerapporteerde gemiddelde betrokkenheid van het jeugdwerk, ook de 'nog niet' betrokkenheid van de jeugdbeweging in de lijst van 'andere' toe. Daarnaast is in één Huis van het Kind een **vrijetijdscentrum** kernpartner. De **natuur- en milieuvereniging** Natuurpunt is in één Huis van het Kind minimaal betrokken.

4.3.6 Sociaal cultureel werk

Waar in om en bij een derde van de Huizen van het Kind, één of meerdere actoren uit de brede groep van het sociaal cultureel werk, direct betrokken zijn, klimt dat aantal voor De Gezinsbond op tot vier vijfde (zie Tabel 19). Wellicht draagt de bovenlokale ondersteuning van de lokale Gezinsbondbesturen en vrijwilligersteams (bv. informatie over de Huizen van het Kind en informatiepakketten over de Gezinsbond ter beschikking stellen) bij tot het groot aantal betrokken lokale werkingen.

Tabel 19: Sociaal cultureel werk

	Betrokken					Indirect	Nog niet	Niet	Niet aanw.	Totaal
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Sociaal cultureel werk	16	16	3	35	32.7	9	23	<u>38</u>	2	107
Gezinsbond	24	<u>34</u>	<u>34</u>	92	80.7	5	12	4	1	114

Voor de Gezinsbond zijn er evenveel gemiddeld betrokken als dat er kernpartner zijn. Voor de andere sociaal-cultureel-werkactoren spreken de Huizen van het Kind in gelijke mate over een minimale en gemiddelde betrokkenheid. Eén van de huizen verwijst concreet naar de samenwerking met KVLV (ONS) (Katholiek Vormingswerk Landelijke Vrouwen) en een ander huis voegt de gemiddelde betrokkenheid van **Vormingplus** aan het overzicht toe.

De Gezinsbond is vaste [kern]partner van het Opvoedingspunt bij de organisatie van activiteiten (voordrachten, lezingen, ...), maar is niet vertegenwoordigd in de stuurgroep of werkgroep.

De Gezinsbond is een partner waar we op regelmatige basis mee samen zitten en waarmee we samen initiatieven organiseren (o.a. infoavonden, aanwezigheid HvhK op tweedehandsbeurs). Aangezien de werking van de Gezinsbond draait op vrijwilligers, zijn zij niet in staat om actief deel te nemen aan de werkgroep van het HvhK en werd in de tabel 'gemiddelde deelname' aangeduid. In de praktijk worden zij echter aanschouwd als kernpartner.

4.3.7 Gezondheid

De consultatiebureauwerkingen, wiens aanbod verplicht moet aansluiten bij de Huizen van het Kind, zijn in nagenoeg al de bevraagde huizen direct betrokken (zie Tabel 20). De andere gezondheidsactoren zijn in (iets) minder dan de helft van de Huizen van het Kind betrokken. In deze groep zijn de huisartsen(kringen), het wijkgezondheidscentrum, de ziekenhuizen, de mutualiteiten en de initiatieven drugspreventie het meest frequent 'Nog niet' of 'Niet' betrokken. Voor de LOGO-deskundigen (van het Lokaal Gezondheidsoverleg) ligt het aantal 'gemiddeld betrokken' in dezelfde grootteorde van 'Nog niet' betrokkenen.

Tabel 20: Gezondheid

	Betrokken					Indirect	Nog niet	Niet	Niet aanw.	Totaal
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Consultatiebureauwerking	10	14	<u>89</u>	113	98.3	-	-	-	2	115
Huisartsen(kringen)	23	12	5	40	35.4	16	<u>35</u>	22	-	113
Wijkgezondheidscentrum	5	6	2	13	11.6	4	<u>10</u>	<u>13</u>	72	112
Ziekenhuis	8	12	4	24	22.0	8	13	<u>31</u>	33	109
Mutualiteiten	18	20	11	49	43.4	7	<u>34</u>	23	-	113
Initiatieven drugspreventie	13	17	13	43	38.1	16	<u>23</u>	<u>20</u>	11	113
LOGO-deskundige*	17	<u>22</u>	17	56	49.6	17	<u>21</u>	16	3	113

*Lokaal Gezondheidsoverleg

Telkens iets minder dan een derde van de huizen ziet een uitbreidingspotentieel voor huisartsen(kringen) (35/113) en mutualiteiten (34/113). Het staat op hun planning om deze actoren te proberen betrekken. Voor de andere gezondheidsactoren meldt een vijfde of minder dan een vijfde van de huizen een uitbreidingspotentieel.

Huisartsen(kringen): Projectmatig: bv. rond parelcoaching. Ook hebben ze onze folder al doorgestuurd.

Vanuit het kinderarmoedebeleidsplan zal een samenwerking gezocht worden met de mutualiteiten. Dit omdat ook in het kader van vrijetijdsparticipatie van kansarme kinderen een gemeentelijk fonds tussenkomsten voorziet voor de betaling van lidgelden voor gezinnen die ook recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming van de ziekteverzekering.

Met de mutualiteiten worden samen acties georganiseerd. Zo is de ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting, verbonden aan het HvhK, éénmaal per week aanwezig op het consultatiebureau van de Bond Moyson om ook daar gezinnen in armoede te detecteren en toe te leiden naar het HvhK of andere diensten. Daarnaast voorziet de CM in een lesgeefster voor de babymassage, een activiteit die doorgaat in het HvhK en die wordt georganiseerd door het Inloopteam Kind en Preventie vzw. Er worden ook infoavonden gegeven in het HvhK in samenwerking met de CM (o.a. dit najaar een infosessie over gezonde voeding bij kinderen). Aangezien de mutualiteiten niet deelnemen aan de werkgroep HvhK worden zij niet als 'kernpartner' aangeduid.

We brengen in herinnering dat ook de CLB's vanuit hun medische consulten (m.i.v. vaccinaties) deel uitmaken van het gezondheidsdomein, maar een plaats kregen in het onderwijsdomein. Naast de zeven gezondheidsactoren uit de opgegeven actorenlijst, worden de volgende 'andere' toegevoegd: **kinesisten** (2 gemiddelde en 1 minimale betrokkenheid), de **diabetesliga** die kernpartner is, de **vzw Kinderwens Vlaanderen** die gemiddeld betrokken is en een **palliatieve ondersteuningsdienst**, die minimaal betrokken is bij het samenwerkingsverband.

4.3.8 Kraam- en gezinszorg

Telkens ruim de helft van de Huizen van het Kind kan terugvallen op de betrokkenheid van één van de actoren uit de kraam- en gezinszorg. Ze zijn overwegend gemiddeld betrokken (zie Tabel 21). Voor de vroedvrouwen ligt het aantal 'minimaal', het aantal 'gemiddeld' en het aantal 'Nog niet' betrokken in dezelfde grootteorde. Voor de expertisecentra kraamzorg, waarvan er in elke Vlaamse provincie en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest één is, ligt het aantal 'gemiddeld' betrokken en het aantal 'kernpartner' in dezelfde grootteorde. De diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg zijn in om en bij een derde van de Huizen van het Kind betrokken en het betreft dan vooral een gemiddelde betrokkenheid.

Tabel 21: Kraam- en gezinszorg

	Betrokken					Indirect n	Nog niet n	Niet n	Niet aanw. n	Totaal n
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Vroedvrouw	<u>23</u>	<u>27</u>	8	58	52.3	11	<u>23</u>	18	1	111
Expertisecentrum kraamzorg	15	<u>25</u>	<u>24</u>	64	57.1	6	17	10	15	112
Kraamzorg	17	<u>34</u>	17	68	60.2	11	19	14	1	113
Kraamhulp	16	<u>31</u>	15	62	56.9	10	20	16	1	109
Gezinszorg en aanvullende thuiszorg	9	23	6	38	33.9	17	<u>30</u>	<u>26</u>	1	112

De inschaling van kraamzorg en kraamhulp loopt nagenoeg volledig parallel aan elkaar. Dat is wellicht te verklaren door het feit dat in het werkveld, beide termen vaak door elkaar gebruikt worden. Strikt genomen verwijst kraamzorg evenwel naar de medische nazorg die versterkt wordt door een vroedvrouw. Kraamhulp betreft daarentegen de huishoudelijke, lichaamsverzorgende, familiale en psychosociale hulp die verstrekt wordt door een kraamverzorgster (zie o.a. www.kindengezin.be/gezinsondersteuning/dienstverlening-door-partners/prenataal/kraamzorg/; <http://eck.debakermat.be/index.php/kraamzorg/kraamhulp>). Zoals ook één van de Huizen van het Kind signaleert, is dat onderscheid wellicht niet iedereen bekend. Daarnaast is er een overlap met de actor 'Gezinszorg en aanvullende thuiszorg'. Bij deze diensten kan je immers terecht voor kraamhulp door polyvalent verzorgenden of opgeleide kraamverzorgenden.

Zowel bij de actor 'privépraktijk' (die in de opgegeven actorenlijst voor de actor vroedvrouw stond), als bij de toevoegingsmogelijkheid 'andere', voegen verschillende Huizen van het Kind vroedvrouw of een vroedvrouwenpraktijk toe. Bij één Huis van het Kind zijn de drie gerapporteerde vroedvrouwen(teams) kernpartner. In dit Huis van het Kind is ook de vzw borstvoeding kernpartner. Daarnaast zijn er nog drie andere Huizen van het Kind voor wie de toegevoegde 'andere' vroedvrouw gemiddeld (1 keer) of minimaal (2 keer) betrokken is.

In de toelichting verwijst één Huis van het Kind naar de link met het **perinataal overleg**. Ook verschillende andere Huizen van het Kind verwijzen, zij het niet hier maar bij andere vragen, naar de link met een dergelijk overleg

Het perinataal overleg is gelijktijdig opgestart met het overleg Huis van het Kind. Er is van bij het begin een sterke link: de coördinator HvhK is ook coördinator van perinataal overleg, invullen van nood, actie i.f.v. bereik moeilijk bereikbare doelgroep,...

Bij één Huis van het Kind is naast een dienst gezinszorg en aanvullende thuiszorg die kernpartner is, ook een **huishoudhulpdienst** minimaal betrokken in het samenwerkingsverband

4.3.9 Opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning

Het domeincluster opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning bevat overwegend actoren van wie het aanbod verplicht moet aansluiten bij het Huis van het Kind (zie o.a. het besluit van 28 maart 2014). Het betreft de regioteams van Kind en Gezin, de opvoedingswinkels en de spel- en ontmoetingsinitiatieven die door Kind en Gezin erkend en/of gesubsidieerd worden en zich in het werkingsgebied van het Huis van het Kind bevinden. Naast deze verplicht aan te sluiten actoren, werd ook De Opvoedingslijn in dit cluster opgenomen (zie Tabel 22).

Zoals in punt 4.2.2 vermeld, kregen de consultatiebureauwerkingen, die deel eveneens een rol opnemen in opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning, niet hier, maar in het domeincluster 'gezondheid' een plek. Hetzelfde geldt onder meer voor de inloopteams en de gezinsondersteuning aan huis die ondergebracht werden in het cluster 'maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek'.

Het regioteam van Kind en Gezin is in de overgrote meerderheid van de huizen direct betrokken. In ruim drie vierde van hen (87/114) is dit team een kernpartner. De opvoedingswinkels of –punten en de spel- en ontmoetingsinitiatieven zijn in ruim de helft van de huizen direct betrokken. Waar de opvoedingswinkels of –punten overwegend kernpartner zijn, zijn de spel- en ontmoetingsinitiatieven in nagenoeg dezelfde grootteorde kernpartner als gemiddeld betrokken.

De betrokkenheid van de opvoedingswinkels of –punten weerspiegelt in zekere mate hun spreidingsgraad. Er zijn immers 21 opvoedingswinkels met een kwaliteitslabel waaraan al dan niet een netwerk van opvoedingspunten verbonden is die 'op locatie' in de eigen gemeente of stad, of in andere gemeenten een aanbod voorzien (zie o.a. Zorginspectie, 2014; www.groeimee.be).

Tabel 22: Opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning

	Betrokken					Indirect n	Nog niet n	Niet n	Niet aanw. n	Totaal n
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Regioteam Kind en Gezin	7	13	<u>87</u>	107	93.9	2	3	1	1	114
Opvoedingswinkel of -punt	3	5	<u>51</u>	59	52.2	2	10	2	40	113
Opvoedingslijn	13	6	3	22	19.6	9	19	<u>29</u>	33	112
Spel- en ontmoetingsinitiatief	10	26	<u>31</u>	67	59.8	9	10	13	13	112

Bijzondere aandacht vraagt het feit dat de opvoedingswinkels samenwerkingsverbanden van actoren zijn. Er kan met andere woorden overlapping zijn met andere actoren uit de lijst. Hetzelfde geldt voor de spel- en ontmoetingsinitiatieven. Verschillende eerder vermelde of andere actoren kunnen daartoe samen het initiatief nemen. Denk bijvoorbeeld aan een inloopteam (zie verder, punt 4.3.11) of een opvoedingswinkel of -punt.

Spel- en ontmoetingsinitiatief duiden we aan als een 'gemiddeld betrokken actor', terwijl we dit initiatief op zich eigenlijk geen feitelijke actor vinden. Het is een initiatief dat effectief ontstond onder impuls van Huis van het Kind en getrokken wordt door diverse samenwerkende actoren, maar dus geen 'actor' op zich is.

Ook De Opvoedingslijn is een bijzondere actor. Hun telefonische en online dienstverlening situeert zich op bovenlokaal niveau en zit onder andere mee ingebed in groeimee.be. In tegenstelling tot bijvoorbeeld sociaal culturele verenigingen hebben zij geen lokale afdelingen, werkingen of antennepunten die over heel Vlaanderen verspreid zijn. In die zin wordt alleen al vanuit praktisch oogpunt hun mogelijke betrokkenheid 'als actor' bij de Huizen van het Kind beperkt. Desalniettemin zien we dat De Opvoedingslijn in om en bij een vijfde van de huizen een betrokken actor is en hun aanbod ook in verschillende huizen een plek krijgt. Eén van huizen meldt bijvoorbeeld: 'Bij sluiting van ons opvoedadvies, verwijzen we naar De Opvoedingslijn door.' Naast die back-upfunctie, signaleren zeven huizen dat de 'stel je vraag knop' van De Opvoedingslijn-groeimee.be op hun website staat (zie verder, punt 6.1.2). In een andere recente bevraging van werkveldactoren komt het uitbreidingspotentieel van (de bekendmaking van) dat aanbod duidelijk naar voren: 84% rapporteert dat ze informatie over de telefonische dienstverlening van De Opvoedingslijn, informatie over hun online dienstverlening of de 'stel je vraag' knop zien op te nemen op hun website of in een ander bekendmakingskanaal (Nys & Van Leeuwen, 2017).

In dit domeincluster voegen twee huizen elk een kernpartner toe in het open invulveld: **vzw De Keerkring** (centrum voor opvoedingsondersteuning en initiatiefnemer van De Opvoedingslijn) en een **ouderondersteuningsproject** van verschillende OCMW's.

4.3.10 Hulpverlening

Dat in dit hulpverleningscluster, de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG's) en de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW's) het meest frequent 'kernpartner' zijn (zie Tabel 23), sluit aan bij het gegeven dat verschillende van hen betrokken zijn bij de organisatie van bijvoorbeeld opvoedingsondersteunende oudergroepen, een opvoedingswinkel enz. Vanuit die optiek sluiten ze ook aan bij het cluster 'opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning'. Zoals eerder vermeld (supra, punt 4.3.2), konden de CLB's, die vermeld staan bij het domein onderwijs, ook in dit cluster een plek krijgen. Ze staan immers mee in voor de laagdrempelige toegang (brede instap) naar de jeugdhulp. Daarenboven worden ze met een toenemende complexiteit van zorgvragen geconfronteerd (Schooljaar 2015-2016).

Waar jeugdhulpinitiatieven vanuit jongerenwelzijn in een derde van de Huizen van het Kind betrokken zijn, is dat voor dergelijke initiatieven vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) in iets minder dan een vijfde het geval. Bij beiden is er wel een behoorlijk uitbreidingspotentieel: respectievelijk 19 en 27 huizen vinken 'Nog niet' aan. Ook bij de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg ligt het uitbreidingspotentieel in dezelfde grootteorde.

Tabel 23: Hulpverlening

	Betrokken					Indirect	Nog niet	Niet	Niet aanw.	Totaal
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
CKG	19	16	<u>38</u>	73	63.5	6	13	12	11	115
CAW	18	15	<u>41</u>	74	64.9	7	13	11	9	114
Jeugdhulp- jongerenwelzijn	12	15	11	38	33.6	11	19	<u>30</u>	15	113
Jeugdhulp- VAPH	11	6	3	20	17.9	9	27	<u>35</u>	21	112
CGG	16	15	13	44	39.3	11	<u>23</u>	<u>21</u>	13	112

Waar in de andere domeinclusters het aantal toegevoegde andere actoren beperkt blijft tot vijf of minder, valt in dit cluster zowel het groot aantal als de grote variatie aan toegevoegde actoren op. Uit de hierna volgende overzichtstabel blijkt dat een aantal toegevoegde actoren aansluiten bij de opgegeven actorengroepen (bv. jeugdhulp - jongerenwelzijn/VAPH en CAW). Van al de toegevoegde actoren, zijn er negen gemiddeld betrokken en negen kernpartner. Daarnaast zijn er vijf minimaal betrokken, één indirect en één nog niet. Bij zes toegevoegde actoren werd de mate van betrokkenheid niet aangevinkt.

Tabel 24: Toegevoegde hulpverleningsactoren

	Betrokken			Indirect	Nog niet	Geen score	Totaal
	min	gem	kern				
Psychologe(n)(groep)	1	2	1			1	5
(Ortho)pedagogen (gedragstherapeuten)		1	1				2
Leer- en opvoedingsondersteuningspraktijk					1		1
Stop 4-7						1	1
Ouder- en kindcoach	1						1
(Psycho)therapeutisch centrum, lokale groepspraktijken	1		2				3
Multidisciplinaire praktijk / team voor kinderen (logo, psychomotoriek, ...)	1			1			2
Centrum voor ontwikkelings- en gehoorstoornissen						1	1
Centrum voor Integrale Gezinszorg						1	1
Centrum ambulante revalidatie		1					1
Ambulante ondersteuning (VAPH)			1				1
Multifunctionele of dienstverleningscentra (VAPH)		2	1				3
Medisch Pedagogisch Instituut	1						1
Mensen met een beperking		1					1
Zorg- en buurtboerderij			1				1
Pleegzorg			1				1
JAC-punt (CAW)		1					1
Expertisecentrum Kinderen en jongeren (6-25 j)						1	1
Heart en mindfulnesscoach, yogadocente voor kinderen						1	1
Inclusie coach			1				1
FARA vzw		1					1
Totaal	5	9	9	1	1	6	31

4.3.11 Maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek

Verschillende actoren werken met maatschappelijk kwetsbare groepen of nemen samenlevingsthema's op. Van deze actoren zijn er een aantal die bij een ander domeincluster aansluiten (bv. opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning, onderwijs) of die verplicht moeten aansluiten bij de Huizen van het Kind. Dat geldt voor de 15 Inloopteams die voor- en vroegschoolse ondersteuning bieden aan aanstaande gezinnen en gezinnen met jonge kinderen in een moeilijke leefsituatie (<http://www.kindengezin.be/gezinsondersteuning/dienstverlening-door-partners/opvoeding/inloopteams/>), voor het mobiel aanbod door vrijwilligers (cf. gezinsondersteuning aan huis) en voor het aanbod dat inzet op het versterken van de onderwijskansen (bv. de toegevoegde actor Kind en Taal).

Het merendeel van de actoren in dit domeincluster, is in om en bij een derde van de Huizen van het Kind direct betrokken (zie Tabel 25). De verenigingen waar armen het woord nemen, voeren die lijst aan (38.9%). De integratiediensten (35.7%), Welzijnsschakels en samenlevingsopbouw (elk in 33.0% van de huizen), Gezinsondersteuning aan huis (32.1%) en buurt(opbouw)werk (30.4%) vullen die lijst aan.

Tabel 25: Maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek

	Betrokken					Indirect	Nog niet	Niet	Niet aanw.	Totaal
	min	gem	kern	Subtotaal						
	n	n	n	n	%					
Inloopteam	2	4	<u>16</u>	22	19.6	4	9	<u>14</u>	63	112
Vereniging waar armen het woord nemen	11	<u>18</u>	<u>15</u>	44	38.9	12	11	11	35	113
Welzijnsschakels	13	14	10	37	33.0	11	13	<u>22</u>	29	112
Gezinsondersteuning aan huis	<u>15</u>	8	11	34	32.1	5	<u>13</u>	<u>17</u>	37	106
Samenlevingsopbouw	9	13	14	36	33.0	8	12	<u>23</u>	30	109
Buurt(opbouw)werk	8	<u>13</u>	<u>13</u>	34	30.4	<u>10</u>	<u>11</u>	<u>10</u>	47	112
Integratiedienst	10	11	<u>19</u>	40	35.7	5	13	<u>17</u>	37	112
Agentschap integratie en inburgering	8	12	3	23	20.7	13	19	<u>36</u>	20	111

Voor het buurt(opbouw)werk valt op dat de betrokkenheid zich in nagenoeg gelijke grootteorde over de verschillende antwoordmogelijkheden verdeelt. Ten aanzien van gezinsondersteuning aan huis (bv. De Katrol, Domo vzw) is op te merken dat de invulling van de werking kan verschillen naargelang het initiatief. Er zijn werkingen die meer specifiek of in hoofdzaak een beroep doen op studentenvrijwilligers en er zijn werkingen die dat niet of in veel mindere mate doen. Daarnaast zijn er initiatieven die vanuit de insteek onderwijskansen vertrekken (bv. huiswerkbegeleiding) en er zijn initiatieven waarbij de insteek veel breder is (bv. gezinsondersteuning). Eén van de Huizen van het Kind licht toe dat Domo vzw, onder financiële impuls van de lokale overheid, in de toekomst een werking zal uitbouwen.

De gezinsondersteuning aan huis door vrijwilligers is een uitzondering gezien vzw Domo een actieve rol zal spelen vanaf januari 2017. Door financiële ondersteuning vanuit de Stad wordt het mogelijk dat vzw Domo een werking uitbouwt op ons grondgebied.

De Inloopteams en het Agentschap integratie en inburgering, zijn elk in om en bij een vijfde van de huizen direct betrokken. Voor de Inloopteams weten we dat al de 15 erkende Inloopteams, waarvan er slechts een paar in verschillende gemeenten werken, in een Huis van het Kind betrokken zijn (cf. registratiegegevens Kind en Gezin). Dat betekent dat zij, rekening houdend met hun spreidingsgraad en werkingsgebied, in aantal maximaal betrokken zijn.

Een aantal huizen lichten in het open invulveld de betrokkenheid van het buurtopbouwwerk, van het Agentschap Integratie en Inburgering en van een vereniging waar armen het woord nemen toe.

Buurtopbouwwerk: Vanuit de gemeentelijke afdeling welzijn is er geen samenwerking met een externe partner die voorziet in buurtopbouwwerk. Wel zijn er drie wijkwerkers aangesteld vanuit

de gemeentelijke afdeling welzijn in drie kansarme wijken. Recentelijk werd wel een jongerenwerker extra aangesteld vanuit een samenwerking met Arktos vzw.

Agentschap Integratie en Inburgering en Basiseducatie zijn indirect betrokken via de proeftuin in het kader van het AMIF project.

Er is contact opgenomen met een vereniging 'Armen nemen het Woord'. Zij zijn niet werkzaam op ons grondgebied alleen. Toch hebben ze hun ondersteuning aangeboden bij het uitwerken van bepaalde initiatieven.

Het laatst vermelde citaat illustreert hoe één van de actoren met een ruim werkingsgebied – en daaraan verbonden taakbelasting - toch betrokken was. De betrokkenheid van actoren wiens werkingsgebied niet samenvalt met dat van het Huis van het Kind, blijkt niet (altijd) evident te zijn. Verschillende huizen signaleren dat als een knelpunt in de samenwerking (zie verder, punt 7.2.4).

Een aantal huizen voegen nog andere betrokken actoren toe die bij dit domein aansluiten. Eén Huis van het Kind rapporteert dat een **opgeleide ervaringsdeskundige** in de armoede gemiddeld betrokken is. Vier Huizen van het Kind voegen een initiatief dat **materiële ondersteuning** biedt toe (bv. voedselhulp, sociale kruidenier). Twee van hen zijn kernpartner zijn, één is gemiddeld betrokken en één minimaal. Andere initiatieven willen de **participatie of het algemeen welzijn** bevorderen. Ook hier zijn twee van hen kernpartner en is er daarnaast één initiatief minimaal betrokken. Eén Huis van het Kind signaleert een gemiddelde betrokkenheid van een Kringwinkel, een tewerkstellingsinitiatief in de **sociale economie**. Dat we dit initiatief in deze groep plaatsen en niet bij 'Opleiding en tewerkstelling' is vooral ingegeven vanuit (1) hun doelpubliek: personen die niet meer op de reguliere arbeidsmarkt terecht kunnen, én (2) vanuit hun bredere maatschappelijke gerichtheid op maatschappelijke integratie.

Eén Huis van het Kind voegt drie bijkomende kernpartners toe: een **babycoachproject** dat start in de zwangerschap en twee initiatieven voor **opvoedingsondersteuning aan huis**. Merk op dat het babycoachproject ook een link heeft met het domeincluster 'kraam- en gezinszorg'. De twee initiatieven voor opvoedingsondersteuning aan huis, sluiten ook aan bij het domeincluster 'opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning'. Ook de kernpartner **Kind en Taal** die drie Huizen van het Kind toevoegen, heeft een link met een ander domeincluster, namelijk 'Onderwijs'. Deze organisatie biedt immers in de strijd tegen kansarmoede een geïntegreerd aanbod van 'gezinsondersteuning' (Instapje) en 'pedagogische taaltrainers' en beoogt in het kader van het Strategisch Plan voor Limburg in het Kwadraat (SALK), de onderwijskansen van kinderen te verbeteren (<http://www.kindentaal.be/>).

Meer specifiek naar gezinnen met een migratieachtergrond, geven twee Huizen van het Kind een bijkomende actor op: een vrijwilligerssteunpuntwerking die zich tot **vluchtelingen** richt en die kernpartner is en een Turks-Belgisch **cultuur- en ontmoetingscentrum** waarvoor de mate van betrokkenheid niet aangevinkt werd.

4.3.12 Andere actoren en samenwerkingsverbanden

In de voorgaande domeinclusters, werden meermaals één tot meerdere andere samenwerkingsverbanden of overlegorganen toegevoegd. Voorbeelden daarvan zijn de intergemeentelijke welzijnskoepel van vier OCMW's, het Lokaal Overlegplatform Gelijke Onderwijskansen (LOP), het Loket Kinderopvang, het Lokaal Overleg Kinderopvang en het perinataal overleg.

Bij de toegevoegde 'andere' actoren, komen vier andere overleg- of adviesorganen voor die niet aan één specifiek domeincluster toegewezen kunnen worden omdat er vertegenwoordigers vanuit verschillende domeinen in zetelen (bv. OCMW, hulpverlening, opvoedings- en preventieve gezinsondersteuning enz.). Meer concreet gaat het over een regionaal Welzijnsoverleg en een

Welzijnsraad die beiden kernpartner zijn, een regionaal Welzijnsoverleg dat gemiddeld betrokken is en het overleg Welzijn en Preventie waar het Huis van het Kind een vast agendapunt is.

Uit de toelichtingen blijkt dat verschillende huizen verder bouwen op dat reeds langer bestaand lokaal of regionaal overleg. Dat maakt dat de samenwerking met één of meerdere partners van die overlegorganen geen nieuw gegeven is. Het feit dat er een link is tussen het Huis van het Kind en een overlegorgaan, wil echter niet zetten dat al de actoren van dat overlegorgaan in dezelfde mate (bv. direct) betrokken zijn.

De meeste partners die meewerken zijn partners die al langer samen werken met onze dienst. Niet direct op basis van oprichting 'Huis van het kind' groeiden samenwerkingsverbanden.

Het Lokaal Overleg Kinderopvang en Opvoedingsondersteuning is het bredere platform waarop vele lokale partners worden uitgenodigd in het kader van participatie en overleg. Deze partners zijn aangeduid als 'indirect', omdat niet alle uitgenodigde partners effectief ingaan op de uitnodigingen. Het verslag wordt wel bezorgd aan alle uitgenodigden en Huis van het Kind is een terugkerende agendapunt.

Tot slot is er een actorengroep die in geen enkel domein specifiek cluster ondergebracht kon worden en daarom in deze groep een plek kreeg: horeca en handelszaken. Een Huis van het Kind signaleert dat zij minimaal betrokken zijn in hun samenwerkingsverband.

4.4 Een clusteroverschrijdend beeld

We brengen in herinnering dat we mede om de veelheid aan actoren overzichtelijk in beeld te krijgen, voor een domeinspecifieke clustering van de actoren opteerden. Dat was geen evidente oefening. Actoren en overlegorganen kunnen op meerdere domeinen inzetten en konden dus aan meerdere domeinclusters toegekend worden. Elke actor en overlegorgaan kreeg in één cluster een plek. Om hun domeinoverschrijdende werking niet uit het vizier te laten verdwijnen, werden ook de andere mogelijke domeinclusters vermeld.

In dit punt kijken we verder over die domeinclusters heen. Naast kanttekeningen over de al dan niet aanwezigheid van actoren in het werkingsgebied van de huizen (4.4.1) en het momentane karakter van de betrokkenheidsgraad (4.4.2), volgt een beschrijving van de grootteorde en de vertegenwoordigde domeinen in de samenwerkingsverbanden van de Huizen van het Kind (4.4.3 en 4.4.4). Het laatste punt (4.4.5) schetst een prognose van de mate waarin en voor welke actoren de Huizen van het Kind de betrokkenheid zien uit te breiden.

4.4.1 Actoren in het werkingsgebied

De betrokkenheid van actoren wordt onder meer bepaald door de mate waarin ze in het werkingsgebied van het Huis van het Kind aanwezig zijn. Van de domeinclusters lokaal bestuur, OCMW e.a., opvang van baby's en peuters, opvang en vrije tijd, kraam- en gezinszorg zijn (nagenoeg) al de actoren uit de itemlijst in het werkingsgebied van de huizen aanwezig.

In vier domeinclusters zijn een beperkt aantal actoren 'niet aanwezig' in het werkingsgebied van de huizen. Dat is onder meer het geval voor het cluster gezondheid waarin de wijkgezondheidscentra (72 of 64.3%) en de ziekenhuizen (33 of 33.3%) het meest frequent 'niet aanwezig' zijn. In het domein van onderwijs geldt dat voor het Schoolopbouwwerk (50 of 44.6%), in het domein van opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning voor de Opvoedingswinkels- of punten (40 of 35.4%) en De Opvoedingslijn (33 of 29.5%). In het hulpverleningsdomein variëren de aantallen 'niet aanwezig' van 9 (7.9%) tot 21 (18.8%).

Vooral in het domeincluster 'maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek' melden verhoudingsgewijs veel huizen dat actoren niet aanwezig zijn in hun werkingsgebied (supra, Tabel 25). Voor de acht actoren die deel uitmaken van dat cluster varieert het aantal 'niet aanwezig' van 20 tot 63, goed voor respectievelijk 18.0% tot 56.3% van de huizen. De aanwezigheid van deze specifieke diensten en voorzieningen is doorgaans gerelateerd aan het voorkomen van die thematiek of problematiek en van de ondersteunende maatregelen om daar op in te zetten. Specifiek en illustratief voor actoren die inzetten op kinderarmoedebestrijding, brengen we in herinnering dat voor 44.4% van de gemeenten die betrokken zijn in de bevroegde Huizen van het Kind, geen enkele indicator van het kinderarmoederisico is (supra, 3.2). Zoals eerder al vermeld sluit dat niet uit dat deze gemeenten, en zo ook de Huizen van het Kind, gevrijwaard zijn van knelpunten rond dit thema.

4.4.2 Een momentopname van de betrokkenheid

Net zoals de clusterindeling, was ook de inschaling van de betrokkenheid van actoren geen evidente oefening. Zoals eerder al vermeld heeft dat te maken met de gehanteerde focus voor de inschaling (cf. aanbodgerichte, regio-brede dan wel lokale betrokkenheid), de afbakening van de actoren en antwoordmogelijkheden en de opstartfase van het samenwerkingsverband (zie punt 4.2.1).

Verschillende huizen beklemtonen dat ook na de opstart, het samenwerkingsverband zich verder ontwikkelt. De mate van betrokkenheid is met andere woorden geen statisch gegeven. Sommige partners werden bijvoorbeeld pas na de indiening van het erkenningsdossier partner in het samenwerkingsverband. Eerder was er al het voorbeeld dat de samenwerking zich ontwikkelt in functie van het aanbod. Daarbij kunnen zich ook in de toekomst, naargelang (nieuwe) thema's op de voorgrond treden, nieuwe opportuniteiten aandienen.

Bij de opstart is ervoor gekozen om het samenwerkingsverband Huis van het Kind in eerste instantie vooral te richten op de preventieve gezinsondersteuning. Deze organisaties maken als kernpartners deel uit van de beleidsgroep Huis van het Kind. Daarnaast wordt er met concrete initiatieven aansluiting gezocht met een ruimer netwerk: bv. week van de opvoeding (bibliotheek, natuurland, jeugdbeweging, logo, ...). Ook is er jaarlijks een breder netwerkmoment om een ruime groep partners te verzamelen rond een thema. Dit brede netwerkmoment wordt georganiseerd samen met de netwerken rond kinderarmoede en het lokaal overleg kinderopvang. Maar afhankelijk van het thema wordt ook de brug gemaakt naar bijvoorbeeld onderwijspartners, ...

Niet alle partnerorganisaties waren van bij de start even intensief betrokken. Deze ruime betrokkenheid is het resultaat van de opstart van het netwerk in 2001 en de geleidelijke overgang naar het netwerk Huis van het Kind. Ook zetten we in op variërende betrokkenheidsgraden, om iedereen de kans te geven om op maat van de eigen situatie deel te nemen / informatie te vergaren.

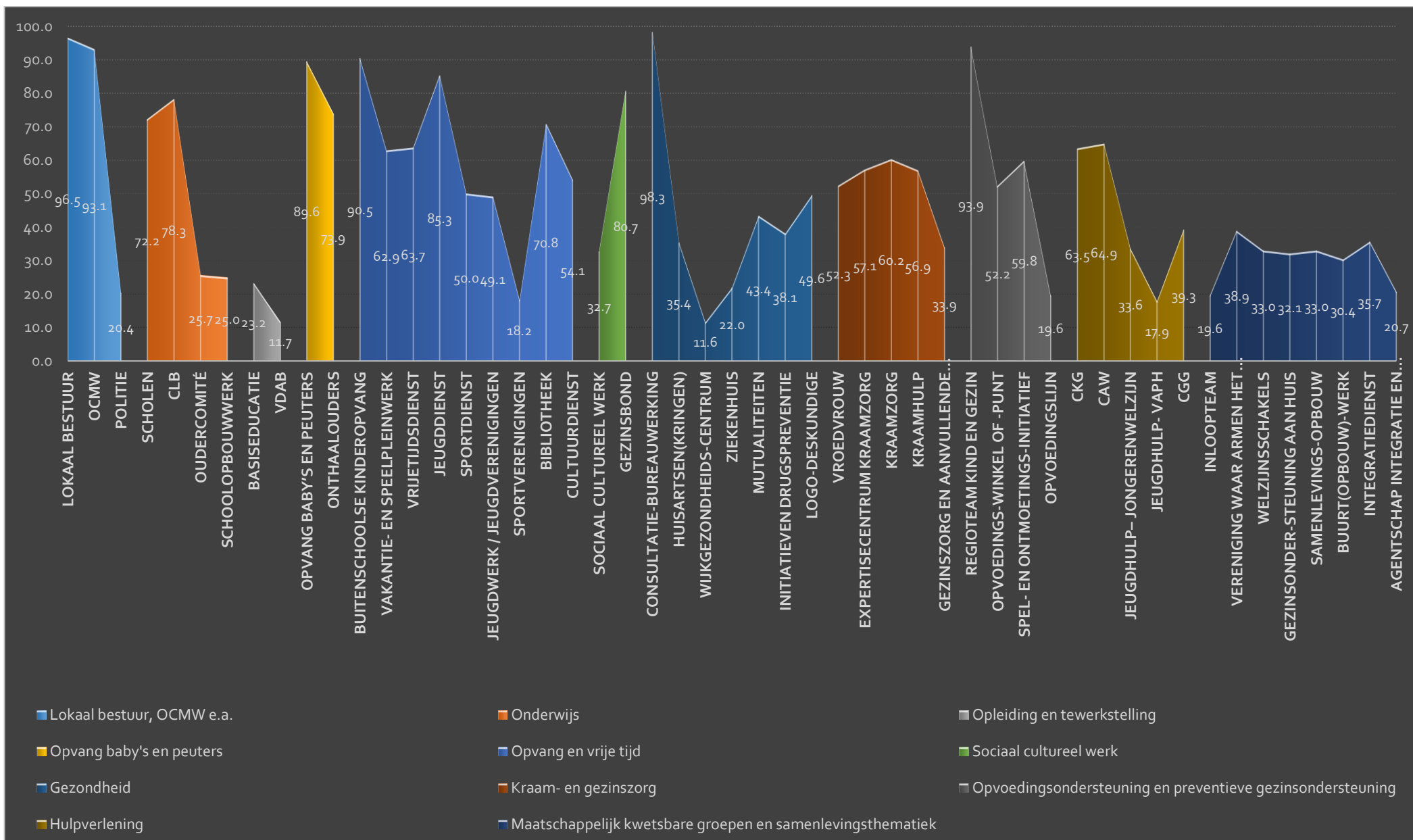
Het laatst vermelde citaat illustreert niet alleen de dynamiek die zich op vlak van betrokkenheid kan voordoen, het illustreert ook hoe de betrokkenheid een variabele invulling kan krijgen vanuit de specificiteit en de noden van de betrokken of de nog te betrekken partners.

4.4.3 Veelheid aan betrokken actoren

Om een beeld te krijgen over de actoren die betrokken zijn in de Huizen van het Kind, vertrok Kind en Gezin van een lijst van 52 actoren die zich over verschillende levensdomeinen uitstrekken. Zo nodig, konden de respondenten nog vier andere actoren daaraan toevoegen. Voor een aantal Huizen van het Kind volstond deze vierledige toevoegingsmogelijkheid niet. Zij vulden in het open invulveld hun lijst van betrokken actoren verder aan.

De data bevestigen dat deze uitgebreide actorenlijst tegemoet komt aan de veelheid van actoren die in de samenwerkingsverbanden betrokken (kunnen) zijn. Meer nog, elk van deze actoren is in minstens een tiende van de huizen direct betrokken (minimaal, gemiddeld of kernpartner) en ruim twee derde van de actoren is in een derde of meer van de huizen direct betrokken (zie Figuur 3). Zo zijn bijvoorbeeld 24 actoren in de helft of meer dan de helft van de huizen direct betrokken en 12 actoren in een derde tot de helft van de huizen. De overige actoren zijn in een tiende tot een derde van de huizen direct betrokken.

Daarenboven is nagenoeg elke actor in 2% tot 20% van de huizen indirect betrokken en zien de huizen (2 tot 31%) voor nagenoeg elk van de actoren uitbreidingspotentieel (cf. 'Nog niet' betrokken). Kortom, in heel wat Huizen van het Kind is een veelheid aan actoren betrokken en zij zullen in de toekomst pogingen ondernemen om nog andere actoren te betrekken.

Figuur 3: Direct betrokken actoren (minimaal, gemiddeld, kernpartner) in de Huizen van het Kind (in %)

Verder inzoomend op het aantal direct betrokken actoren (minimaal, gemiddeld, kernpartner), blijkt dat **gemiddeld 25 actoren direct betrokken** zijn in de Huizen van het Kind. Het aantal direct betrokken actoren per huis varieert van 10 tot 56 actoren (zie Tabel 26). Zoals in punt 4.2.1 vermeld, kan de ingeschaalde betrokkenheid van een actor, de betrokkenheid van meerdere actoren van dat type representeren. Denk aan de scholen, CLB's, opvangvoorzieningen enz. die in de zorgregio van het huis actief zijn of aan een intergemeentelijk huis waarin meerdere OCMW's betrokken zijn. De hierna volgende aantallen representeren met andere woorden het aantal vertegenwoordigde type actoren. Ze geven een indicatie van de grootteorde van het aantal betrokken diensten, voorzieningen of organisaties. De effectieve aantallen zullen in de praktijk wellicht nog hoger zijn.

Tabel 26: Aantal direct betrokken (minimaal, gemiddeld, kernpartner) actoren

	Aantal	Procent
10 tot 15	9	7.8
16 tot 20	27	23.3
21 tot 25	25	21.6
26 tot 30	26	22.4
31 tot 35	18	15.5
36 tot 40	5	4.3
41 tot 56	6	5.2
Totaal	116	100.0

Verder inzoomend op de actoren die mee sturing geven aan het Huis van het Kind of de ontwikkeling van het huis mee mogelijk maken (cf. kernpartnerschap), blijkt dat **gemiddeld 11 actoren kernpartner** zijn in het samenwerkingsverband. Het aantal kernpartners varieert van 0 tot 32. Gegroepeerd, voeren samenwerkingsverbanden van '6 tot 10' kernpartners (39.7%) en van '11 tot 15' kernpartners (32.8%) de lijst aan (zie Tabel 27).

Er zijn 15 vaste stakeholders die deel uitmaken van de stuurgroep Huis van het Kind, er zijn ruim 30 partners verbonden aan allerlei werkgroepen, thematafels en coproducties.

Samenwerkingsverbanden van 8 en 9 kernpartners komen het meeste voor (elk 14 keer) en worden gevolgd door samenwerkingsverbanden van 14 kernpartners die 12 keren voorkomen. Ook hier geldt de opmerking dat het effectief aantal hoger kan liggen omdat de inschaling van de betrokkenheid naar meerdere actoren van dat type kan verwijzen.

Tabel 27: Aantal kernpartners

	Aantal	Procent
0 tot 5	15	12.9
6 tot 10	46	39.7
11 tot 15	38	32.8
16 tot 20	12	10.3
21 tot 32	5	4.3
Totaal	116	100.0

Onderzoek bevestigt dat het diensten- en voorzieningenaanbod in een buitengebied doorgaans kleiner is dan in stedelijke gebieden (zie punt 3.1). Weerspiegelt zich dat in de grootteorde van de direct betrokken actoren? Een exploratie van het aantal direct betrokken actoren naargelang de **verstedelijkingsgraad** lijkt dat te bevestigen. Waar in de samenwerkingsverbanden van de huizen in buitengebieden gemiddeld 23.4 actoren direct betrokken zijn, bedraagt dat gemiddelde in de regiostedelijke gebieden 25.1, in de grootstad rand 25.3, in de grootsteden 31.3 en in de centrumsteden 31.6.

Op kernpartnerniveau liggen de gemiddelden dicht bij elkaar. Het gemiddeld aantal kernpartners varieert van 9.6 tot 14.0. In buitengebieden bedraagt het gemiddelde 9.6. In de centrumsteden en de grootsteden bedragen de gemiddelden respectievelijk 13.6 en 14.0, in regiostedelijke gebieden en grootstad rand respectievelijk 10.9 en 12.3.

Uit de analyse van de toelichtingen in de open invulvelden blijkt dat knelpunten inzake de betrokkenheid van actoren en de samenwerking met actoren zich over de verschillende verstedelijkingsgebieden heen voordoen (zie verder, punt 7.1). Het is met andere woorden niet zo dat stedelijke gebieden gevrijwaard zijn van moeilijkheden op dat vlak, net zoals dat ook voor landelijke gebieden of intergemeentelijke gebieden niet het geval is. Dat geldt bovendien evenzeer voor de positieve aspecten van betrokkenheid en samenwerking (zie verder punt 7.2.4), als voor andere werkingsaspecten van de Huizen van het Kind (bv. haalbaarheid en zinvolheid van een fysieke bundeling van het aanbod).

4.4.4 Actoren uit verschillende domeinen

De actoren die in de overgrote meerderheid (om bij de 90% of meer) van de Huizen van het Kind **direct betrokken** zijn, situeren zich in vijf van de twaalf domeinclusters: gezondheid, lokaal bestuur, OCMW e.a., opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning, opvang en vrije tijd, opvang baby's en peuters. Zo zijn in meer dan 95% van de huizen de consultatiebureauwerkingen en het lokaal bestuur direct betrokken en in om en bij de 90% de regioteams van Kind & Gezin, de OCMW's, de buitenschoolse kinderopvang en opvangvoorzieningen voor baby's en peuters (zie Figuur 3).

In ruim twee derde of meer dan 66% van de huizen zijn wederom actoren uit het cluster opvang en vrije tijd en actoren uit het cluster opvang van baby's en peuters, direct betrokken. Het betreft de jeugdendienst, de bibliotheek en de onthaalouders. Ook de Gezinsbond, uit het cluster sociaal cultureel werk, het CLB en de scholen uit het cluster onderwijs, zijn in ruim twee derde van de huizen direct betrokken.

Dat alles maakt dat in telkens twee derde of meer van de huizen minstens één actor uit de domeinclusters lokaal bestuur, OCMW e.a., opvang van baby's en peuters, opvang en vrije tijd, onderwijs, sociaal cultureel werk, opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning en gezondheid direct betrokken zijn. Kortom, **van het merendeel van de domeinclusters is minstens één actor direct betrokken in de ruime meerderheid van de Huizen van het Kind**. In de Huizen van het Kind zijn met andere woorden niet alleen actoren uit het domein van de preventieve gezinsondersteuning vertegenwoordigd, maar ook actoren uit verschillende andere domeinen (bv. opvang en vrije tijd, opvang van baby's en peuters, onderwijs, kinderarmoedebestrijding enz.). Dat biedt op zijn minst al een insteek om tot een *'geïntegreerd en efficiënt aanbod'* te komen.

De actorengroep die in om en bij de helft tot minder dan twee derde van de huizen direct betrokken is, zijn in de eerder vermelde domeinen opvang en vrije tijd (de vrijetijdsdienst, vakantie en speelpleinwerk, cultuurdienst, sportdienst en jeugdwerk/jeugdverenigingen), opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning (opvoedingswinkel- of punt, spel- en ontmoetingsinitiatief) en gezondheid (mutualiteit, LOGO-deskundige) te situeren.

Ook twee hulpverleningsactoren (CAW, CKG) en vier actoren uit de kraam- en gezinszorg (kraamzorg, expertisecentrum kraamzorg, kraamhulp en vroedvrouw) zijn in om en bij de helft tot minder dan twee derde van de huizen direct betrokken.

Kortom voor **nagenoeg alle domeinen**, uitgezonderd het domein 'opleiding en tewerkstelling' en het domein 'maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek', is **één of meerdere actoren in meer dan de helft van de huizen direct betrokken**.

Merk op dat in deze berekeningen de indirect betrokken actoren niet meegenomen zijn. Zij trekken de percentages verder op en maakt dat ook van het domeincluster 'maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek' een actor (Initiatieven drugspreventie) in meer dan de helft van de huizen betrokken is. Daarnaast blijkt dat sportdiensten en oudercomités het meest frequent gerapporteerd worden als zijnde indirect betrokken (respectievelijk 20.2% en 19.5% van de huizen). Voor onthaalouders, vakantie- en speelpleinwerk, gezinszorg en aanvullende thuiszorg, LOGO-deskundige situeren de percentages zich rond de 15%. Al de andere actoren zijn in minder dan 15% van de huizen indirect betrokken. De regioteams van Kind en Gezin en de consultatiebureauwerking sluiten deze rangschikking af (respectievelijk 1.8% en 0%). Zoals eerder al vermeld, zijn zij in de overgrote meerderheid van de huizen direct betrokken.

Merk op dat de laatste vermelde **actoren verplicht** moeten **aansluiten** bij de Huizen van het Kind. Deze verplichting geldt ook voor de opvoedingswinkels, de spel- en ontmoetingsinitiatieven, de inloopteams, de prenatale steunpunten, het mobiel aanbod door vrijwilligers en het aanbod versterken van de onderwijskansen die zich in het werkingsgebied van de huizen bevinden en die door Kind en Gezin erkend of gesubsidieerd worden krachtens het besluit tot uitvoering van het decreet van 29 november 2013. In het bijzonder ten aanzien van de verplichte aansluiting van de regioteams van Kind en Gezin merken een aantal respondenten op dat ze een grotere betrokkenheid verwachtten (bv. kernpartner i.p.v. indirect of minimaal). Ze benoemen bijvoorbeeld hun beperkte betrokkenheid als een knelpunt in de samenwerking. Ook ten aanzien van andere actoren, waaronder dan vooral actoren met een regionale werking, signaleren een aantal huizen dat het moeilijk is om ze te betrekken. De huizen zijn er zich van bewust dat de werkingsmodaliteiten van dergelijke actoren (te) beperkt zijn. Voor bijvoorbeeld de opvoedingswinkels wordt dat in het verslag van de financiële inspecties bevestigd (zie Zorginspectie, 2014, p.7): *'de subsidie is meestal ontoereikend om de reële kosten te dragen'*.

Daarnaast blijkt uit Tabel 18 (domein opvang en vrije tijd) dat niet al de gemeentelijke diensten in al de huizen even intensief betrokken zijn. De regelgeving stelt daarover ook geen afgemeten verwachtingen voorop. Dat zou in strijd zijn met de decretale opdracht dat de Huizen van het Kind zich moeten afstemmen op de noden van de lokale gebruikers en actoren (Hoofdstuk 3, Afdeling 2, Art. 10), dat hun samenwerkingsverband zo veel mogelijk aansluit bij de wijze waarop de lokale besturen vorm geven aan het lokaal sociaal beleid én dat ze bij de netwerkvorming maximaal flexibel inspelen op de lokale realiteit (Hoofdstuk 3, Afdeling 3, Art. 12).

Niettegenstaande dat voor de gemeentelijke diensten de betrokkenheid verschilt van dienst tot dienst, ligt voor verschillende huizen de (directe) **betrokkenheid van meerdere gemeentelijke diensten** voor de hand. Deze diensten situeren zich vooral in het domeincluster lokaal bestuur, OCMW e.a. en het domeincluster opvang en vrije tijd. Dat valt onder meer vanuit de regelgeving te begrijpen en de wijze waarop zich dat in de praktijk vertaald heeft. De richtlijn bijvoorbeeld dat elk initiatief in samenwerking met het lokaal bestuur moet verlopen (cf. Decreet van 2013, Art. 7), brengt logischerwijs de gemeentelijke diensten in het vizier. In de praktijk heeft zich dat voor het merendeel van de huizen vertaald in een (mede)trekkerschap van de gemeente of van één of meerdere gemeentelijke diensten (zie punt 3.4.1). Ook in de toelichtingen benoemen verschillende respondenten hoe die lokale, (inter)gemeentelijke of stedelijke verankering zich doorzet in het samenwerkingsverband van hun Huis van het Kind:

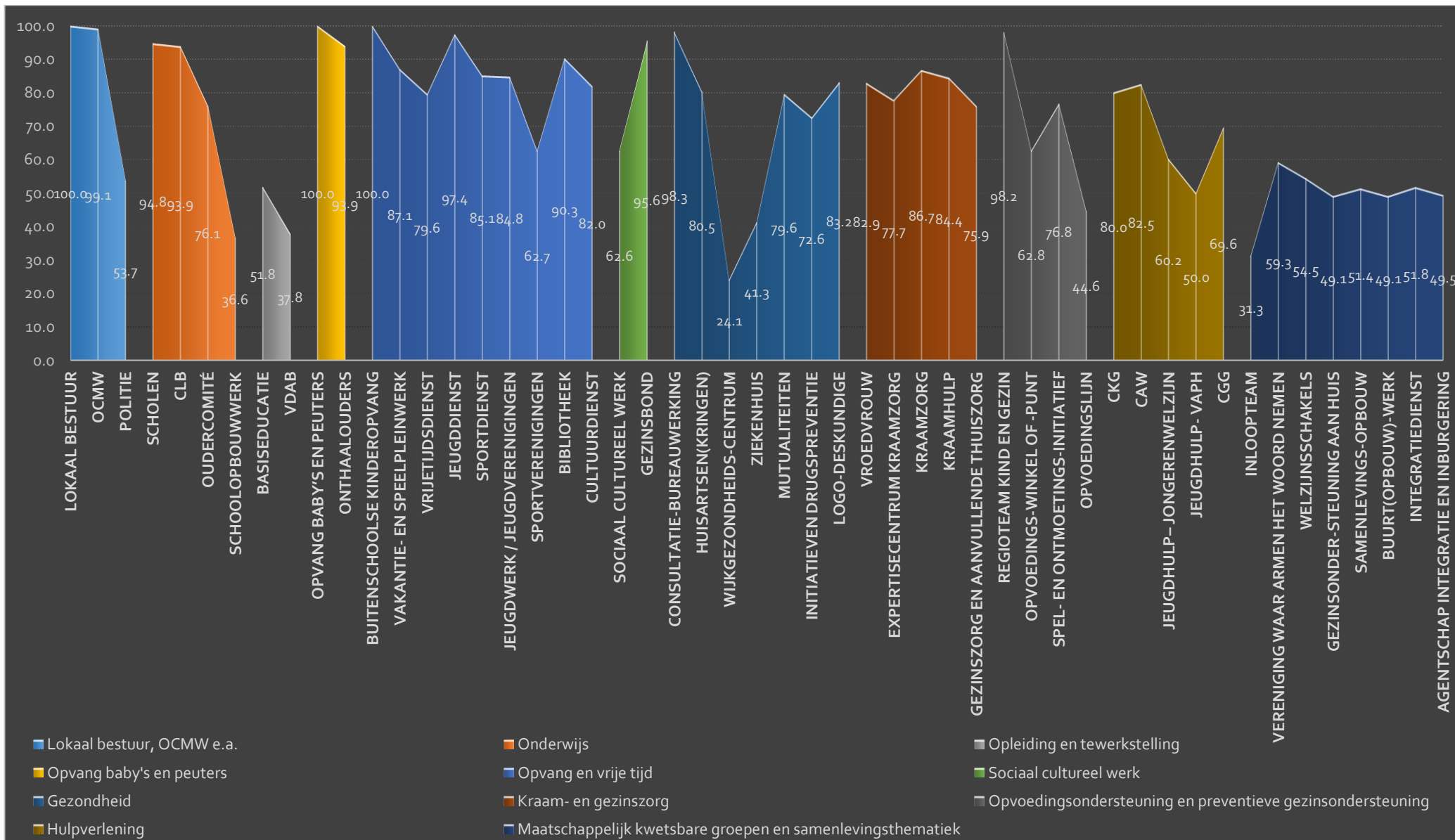
De jeugddienst, de bib, de cultuurdienst, de sportdienst zijn allemaal diensten die vallen onder het lokaal bestuur en zitten van daaruit sowieso als kernpartner in het Huis van het Kind.

Het Huis van het Kind wordt gecoördineerd vanuit de stad. Er worden dus automatisch linken gelegd met het werk van verschillende stadsdiensten (bv. Infopunten, dienst Welzijn en Gelijke Kansen). Vanuit Huis van het Kind bouwen we aan een structurele link met het Lokaal Sociaal Beleid. Het is ook niet evident om alle partners van de toekomst te benoemen. Het Huis van het Kind speelt in op actuele ontwikkelingen en opportuniteiten, op basis daarvan kunnen nieuwe partners betrokken worden.

4.4.5 Een verdere uitbreiding in aantal en verscheidenheid

Huizen van het Kind hebben vooral voor gezondheids-, onderwijs-, opvang- en vrijetijdsactoren een uitbreiding van betrokkenheid voor ogen. Om en bij een derde van de huizen rapporteert immers dat huisartsen en mutualiteiten, oudercomités en sportverenigingen nog niet betrokken zijn. Daarnaast staat het bij om een vijfde tot een vierde van de huizen op de planning om actoren uit die domeinen te proberen te betrekken. Meer concreet betreft het de actoren jeugdwerk - jeugdverenigingen en initiatieven drugspreventie. De andere actoren die een vijfde tot een vierde van de huizen in de toekomst trachten te betrekken, zijn telkens twee actoren uit de kraam- en gezinszorg (gezinszorg en aanvullende thuiszorg, vroedvrouwen), de hulpverlening (Jeugdhulp-VAPH, CGG), opleiding en tewerkstelling (basiseducatie, VDAB) en een gemeentelijke actor (politie) en het sociaal cultureel werk.

Dat alles betekent dat op termijn, in de helft of meer van de Huizen van het Kind uit elk domein minstens één actor direct of indirect betrokken zou kunnen zijn (zie Figuur 4). Voor de volgende domeinclusters kunnen dat alle of op één na al de opgegeven actoren zijn: lokaal bestuur, OCMW e.a., onderwijs, opvang van baby's en peuters, opvang en vrije tijd, sociaal cultureel werk, kraam- en gezinszorg, opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning en hulpverlening. Dit geldt ook voor het cluster opleiding en tewerkstelling, zij het dat dit cluster slechts twee actoren bevat. Voor de domeinen gezondheid en maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek zal dat voor respectievelijk vijf van de zeven en voor vier van de acht actoren het geval kunnen zijn.

Figuur 4: Direct en indirect betrokken actoren en actoren die de Huizen van het Kind nog trachten te betrekken (in %)

4.5 Participatie van gezinnen, ouders, kinderen en jongeren

De participatie van gezinnen, ouders, kinderen en jongeren werd van in de ontwerpfase van de regelgeving vooropgesteld. Zo meldt het Ontwerp van decreet houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning (2013, p.8): *'De Huizen van het Kind mogen niet enkel huizen zijn van de dienstverleners voor de gezinnen. Het moeten ook de huizen van de gezinnen zijn. Vandaar dat naast formele steun ook de informele steun een belangrijke plaats moet kunnen hebben in de Huizen van het Kind. Naast deze informele steun neemt ook participatie een belangrijke rol in de Huizen van het Kind. Het is immers onmogelijk om zorg op maat vorm te geven zonder participatie van de doelgroep. Vandaar dat het als een van de voorwaarden is opgenomen in het ontwerp van decreet.'*

In het definitief decreet (29/11/2013, Art. 11) wordt de participatieopdracht als volgt herbevestigd:

'Op het niveau van de organisatie van het aanbod, beoogt de Vlaamse Gemeenschap met de oprichting van Huizen van het Kind de totstandkoming van een geïntegreerd aanbod preventieve gezinsondersteuning dat afgestemd is op de lokale noden en behoeften. Daarvoor voorzien de Huizen van het Kind in participatie voor gebruikers.'

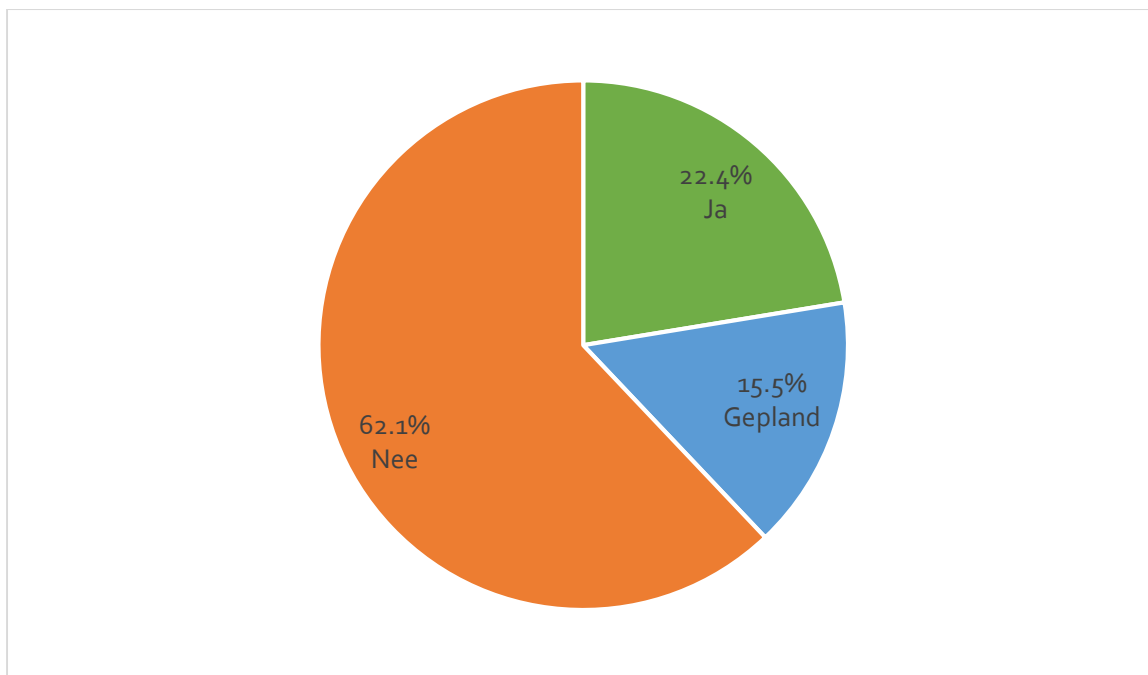
In de indicatorenset voor de opvolging van de Huizen van het Kind wordt gebruikersparticipatie geoperationaliseerd in het criterium: *'de gebruiker betrekken bij het ontwikkelen, opzetten, uitvoeren en evalueren van het Huis van het Kind en/of aanbod en maatregelen in het Huis van het Kind.'* Voor gesubsidieerde Huizen van het Kind moet gebruikersparticipatie structureel en maximaal verankerd zijn in het Huis van het Kind (Art. 14 van het decreet). Het volstaat niet om te beschikken over een systeem voor gebruikersparticipatie. Daar moet ook iets mee gedaan worden.

Deze indicator verwijst ook naar de mate waarin er een gemeenschappelijk beleid bestaat rond vrijwilligers en een aantal andere elementen (o.a. verontrusting, kwaliteit, gemeenschappelijk onthaal). De mate waarin vrijwilligers en een vrijwilligerswerking een plek hebben in de Huizen van het Kind werd bij de bespreking van de werkingscontouren van de huizen (supra, 3.4.2) toegelicht. Of er al dan niet een gemeenschappelijk onthaal is, komt verder in punt 6.1.1 en punt 6.2 aan bod. Over de andere deelaspecten hebben we vanuit de bevraging geen informatie.

Het hierna volgende punt geeft een algemeen beeld over de mate waarin gezinnen, ouders, kinderen of jongeren in een aanbod (zullen) voorzien of mede-actor (zullen) zijn. Daarna volgt een schets van de mate waarin kinderen en jongeren, dan wel ouders in een aanbod voorzien of mede-actor zijn. Tot slot volgt een overzicht van elementen die participatie kunnen faciliteren, stimuleren of ondersteunen.

4.5.1 Een verder te verkennen en te ontplooiën piste

Uit de cijfers blijkt dat het aantal Huizen van het Kind waar gezinnen, ouders, kinderen of jongeren in een aanbod (zullen) voorzien of mede-actor (zullen) zijn, beperkt is: bij 22.4% van de huizen is dat nu al het geval, bij 15.5% van de huizen bestaan daarover plannen (zie Figuur 5).

Figuur 5: Aanbod van gezinnen, ouders, kinderen of jongeren en/of mede-actorschap (n=116)

Ter vergelijking: een **vrijwilligerswerking** blijkt verhoudingsgewijs meer frequent aanwezig te zijn in de huizen, dan een aanbod waaraan gezinnen, ouders kinderen of jongeren vorm geven of mede-actor zijn. Eerder, in punt 3.4.2, bleek immers dat ruim een derde van de huizen (38.2%) nu reeds vrijwillige inzet stimuleert of ondersteunt of daarover een beleid heeft.

Dat laat vermoeden dat respondenten aan een vrijwilligerswerking een bredere invulling geven dan aan het initiatief of mede-actorschap van gezinnen, ouders, kinderen of jongeren. Daarenboven melden verschillende huizen ten aanzien van de vrijwilligerswerking het bestaan of de nood aan ondersteunings- en professionaliseringsactiviteiten (bv. vorming, intervisie). In de toelichtingen over het initiatief of mede-actorschap komen dergelijke meldingen niet voor. Sluitende verklaringen zijn daarover niet te geven. Misschien komt de nood aan ondersteunings- of professionaliseringsactiviteiten vooral of pas in het vizier naar aanleiding van concrete ervaringen met initiatiefname of mede-actorschap? En er zijn nu eenmaal minder huizen bij wie initiatiefname of mede-actorschap een feit is. Of kennen de Huizen van het Kind in het kader van initiatiefname of mede-actorschap deze gezinnen, ouders, kinderen of jongeren een meer autonome rol toe? Plaatsen ze zichzelf voor dat aspect in de werking (meer) op de achtergrond en laten ze dat aanbod ook (bij voorkeur, gemakkelijker) uitgesproken 'van en voor' de initiatiefnemers en mede-actoren zijn? Kortom, de positionering van gezinnen, ouders, kinderen of jongeren en de contouren waarbinnen Huizen van het Kind daaraan vorm geven of dat voorzien te doen, vraagt een verdere verkenning en analyse.

Een andere vergelijkingsbron is het percentage Huizen van het Kind dat **stappen** heeft gezet inzake het '**betrekken van de burger / gebruikersparticipatie**' (supra, punt 4.1, Tabel 12). Dat percentage (34.5%) ligt in dezelfde grootteorde als het percentage Huizen van het Kind waarin gezinnen, ouders, kinderen of jongeren mede-actor zijn of daarover plannen bestaan (37.9%).

Wat maakt nu dat mede-initiatiefname of mede-actorschap in de Huizen van het Kind al dan niet een plek krijgt? Van de zeven Huizen van het Kind die hun nee-antwoord verantwoordden, beamen er drie dat gebruikersparticipatie (nog) niet aan de orde is. Bijvoorbeeld:

Voorlopig is hierrond nog niets concreet. Wat wel op de agenda staat, is de realisatie van ontmoetingsmomenten. Wanneer hieruit specifieke vragen/noden worden geformuleerd, kan een bepaald aanbod eventueel worden uitgewerkt i.s.m. gezinnen/ouders en kinderen zelf.

Daar de fundamenteën van het huis nog moeten gelegd worden, is dit nog niet mogelijk.

Het laatst vermelde citaat verwijst naar de **opstartfase**, naar de **verschillende andere stappen die nog te zetten zijn**. Dat is niet alleen een gegeven voor Huizen van het Kind die dat niet opnemen, ook verschillende Huizen van het Kind die gebruiksparticipatie voorzien, beamen dat.

Dit is zeker iets dat we in de toekomst willen doen. In eerste instantie proberen we de lijnen van het HvhK uit te tekenen. Wanneer iedereen op dezelfde golflengte zit, gaan we ouders zeker betrekken.

Momenteel denken we in eerste instantie na over wat deze participatie juist moet inhouden en opleveren. We willen bepalen welke informatie we willen verkrijgen en tevens een manier vinden om de participatie duurzaam te maken. Deze denkoefening gaat nog vooraf aan het nadenken over hoe we dit praktisch vormgeven.

Voor de komende periode wil het Huis van het Kind verder inzetten op het betrekken van jongeren en jongvolwassenen. Een actieve samenwerking met de vernieuwde jeugdinstelling van de stad, o.a. via het opvolgen van het jeugdwelzijnsoverleg, is daar een eerste stap in.

Bij vijf huizen die nee antwoorden op de vraag of gezinnen, ouders kinderen of jongeren zelf aanbod voorzien of mede-actor zijn in het Huis van het Kind, blijkt dat een bijzondere nee te zijn. Eén huis verwijst naar aanleiding van een andere vraag naar de 'commissie Huis van het Kind' die in de schoot van de kindergemeenteraad een plek zal krijgen. Ook twee andere huizen geven in hun toelichting voorbeelden van gebruikersparticipatie. In het ene Huis is dat in termen van occasioneel van-onder-uit-initiatieven waarvoor het Huis van het Kind zijn locatie ter beschikking stelt en in wezen een faciliterende rol opneemt. In het andere geval is dat in termen van deelname aan overleg. Laatst vermelde is ook bij een ander Huis aan de orde geweest: zij plaatsten een vacature om ouders als partner te betrekken, waarop drie ouders toetraden tot de Algemene vergadering.

Er is openheid voor en elke vraag wordt bekeken. In de praktijk is dit al gebeurd in een beperkt aantal situaties. Bijvoorbeeld een moeder die een moedergroep 'natuurlijk opvoeden' opstart in het HvhK.

Gebruikers/ouders zetelen wel in het Lokaal Overleg Huis van het Kind, maar zij hebben geen eigen aanbod.

Vacature ouders om hen ook als partner te betrekken. Drie ouders traden toe tot de AV.

Eén van de huizen verwijst eveneens naar van-onder-uit-ontmoetingsinitiatieven, maar die hebben ook een andere finaliteit: bijkomende financiële inzamelen voor het Huis van het Kind.

Wat we wel merken is dat diverse initiatieven ons Huis van het Kind aangrijpen als goed doel en acties op touw zetten om een financiële impuls te geven. Op deze indirecte manier zorgt het HvhK wel voor ontmoeting tijdens de inzamelactie.

Ook bij een ander huis is er geen ondersteuning of stimulans vanuit het Huis van het Kind, maar is het huis wel op de hoogte van die initiatieven en maakt het die initiatieven ook via de website mee bekend:

Er wordt wel een aanbod voorzien door gezinnen/ouders/kinderen en jongeren zelf, maar het Huis van het Kind heeft dit niet gestimuleerd. Het HvhK heeft er wel zicht op. Voorbeelden van burgerinitiatieven die gezinsondersteunend zijn: (1) Geefpleinen: vrijwilligers nemen het initiatief om op bepaalde momenten spullen en goederen weg te geven op pleinen in de stad. Dit initiatief is op de website van het HvhK te vinden. (2) Bijspelerij: gezinnen nemen initiatief om tijdens

schoolvakanties opvang in te richten in een school voor hun kinderen. Om beurten begeleiden ouders de groep kinderen. (3) Studeerplekken in de stad: jongeren nemen initiatief om in de stad voor en door jongeren studeerplekken in te richten. Jeugd ondersteunt. Ook dit initiatief is te vinden op de website van het HvhK.

De toelichtingen van de ja-antwoorden, representeren meer eenduidige ja's. Eén huis nuanceert het ja-antwoord: 'in zeer beperkte mate'. Nochtans hebben ook hier ouders al mee vorm gegeven aan ouderbijeenkomsten. Kortom, de mate waarin de huizen gezinnen, ouders, kinderen en jongeren zelf als 'aanbieders of mede-actors' zien én de mate waarin hun betrokkenheid of rol gefaciliteerd, gestimuleerd of ondersteund wordt, is een subjectief gegeven. Als we deze en al de eerder vermelde onderinschalings mee in rekening nemen, dan is er een kleine stijging van het percentage huizen waarin gezinnen, ouders, kinderen en jongeren voorzien in een aanbod of mede-actor zijn in het Huis van het Kind: van 22.4% tot om en bij de 25%.

Zijn het ouders, dan wel kinderen of jongeren die in een aanbod voorzien of mede-actor? De volgende twee punten werpen daar een licht op.

4.5.2 Ouders als partners

Uit de analyse van de toelichtingen blijkt dat overwegend **ouders mee betrokken** zijn, **mede-aanbieder of mede-actor** zijn. Ouders die reeds verbonden zijn aan één of meerdere werkingen van het Huis van het Kind zijn het meest vertegenwoordigd. Het gaat dan bijvoorbeeld over moeders die deelnemen aan een groepswerking, die gebruik maken van spel- of ontmoetingsmomenten enzoverder.

Meer concreet worden ze betrokken in de **evaluatie van activiteiten** waaraan ze deelnemen, brengen ze **(nieuwe) thema's** aan, stellen ze **nieuwe activiteiten** voor of **staan** ze zelf **mee in voor de uitwerking of uitvoering van het ondersteuningsaanbod**. Eén van de respondenten verwijst uitdrukkelijk naar de **inspraak** van ouders **in het beleid**. Vier respondenten melden dat ouders (gebruikers) deel uit maken van de stuurgroep of het lokaal overleg van het Huis van het Kind.

Er werd een ontmoetingsruimte opgericht voor gezinnen met kinderen tussen -9 en 3 jaar. Zij worden geconsulteerd bij het organiseren van grotere projecten en worden nadien bevroegd in het kader van de evaluatie. Er wordt actief rekening gehouden met hun ideeën, feedback, ook bij het invullen van de activiteiten in de ontmoetingsruimte. Eén van de ouders zal nu ook betrokken worden bij een dialoggroep die zal opgestart worden.

Onze ontmoetings- en spelmomenten voor ouders en kinderen worden sinds kort mede door de deelnemende ouders en vrijwilligers ingevuld. Zij brengen ideeën aan en voeren deze ook uit in de praktijk.

In het kader van ons kinderarmoedeproject (een onderdeel van het Huis van het Kind) zijn er maandelijkse ouderbijeenkomsten gepland die participatief tot stand komen. Ouders bepalen zelf/mee de inhoud en randvoorwaarden. Intussen hebben enkele ouders zelf ook inhoudelijk een bijeenkomst ingevuld: hoe een draagdoek gebruiken, gelaatsverzorging voor de mama's.

Desalniettemin zijn er in verschillende Huizen van het Kind ook ouders die los van de bestaande werking van het Huis van het Kind mee vorm geven aan het beleid, feedback geven, nieuwe initiatieven voorstellen, uitwerken of uitvoeren. Soms is dat op vraag van of geïnitieerd door een Huis van het Kind, soms is dat zonder enige prikkeling of stimulans van het Huis van het Kind.

Participatiegroep OCMW: focusgroep waar cliënten binnen het OCMW (ervaring met armoede en sociale uitsluiting) input geven over beleidsmatige en praktische zaken om die beter af te stemmen op de noden en behoeften van maatschappelijk Participatiegroep OCMW: focusgroep waar cliënten binnen het OCMW (ervaring met armoede en sociale uitsluiting) input geven over beleidsmatige en praktische zaken, zodoende dat dit beter af te stemmen op de noden en

behoefden van maatschappelijk kwetsbare groepen. De bekendmakingsflyer van de speelbabbel werd bijvoorbeeld nagelezen door deze participatiegroep. Ook voor andere zaken kan er beroep gedaan worden op de participatiegroepswetsbare groepen. De bekendmakingsflyer van de speelbabbel werd bijvoorbeeld nagelezen door deze participatiegroep. Ook voor andere zaken kan er beroep gedaan worden op de participatiegroep.

Het peuterspeelpunt is tot stand gekomen na een oproep voor een brainstormavond 'oudercafé'. Hieruit werd een werkgroep 'ontmoeting' opgericht waaraan ook ouders deelnemen. Zij werkten mee het peuterspeelpunt uit dat in mei 2016 open ging.

Drie jonge mama's hebben een ontmoetingsplaats voor ouders met jonge kinderen opgestart en vanaf augustus 2016 vindt dit i.s.m. Huis van het Kind 1 keer per maand plaats in een lokaal van het Sociaal Huis.

Ouders waarvan de peuters recent voor het eerst naar de kleuterklas gingen, dringen er op aan om een praatgroep/oudercafé/mamacafé te organiseren. Daar willen we graag op in gaan. Het hoe, wat, wie, waar en wanneer wordt bekeken.

Niet al de voorstellen van ouders kunnen (onmiddellijk) gerealiseerd worden. Eén respondent getuigt daarover als volgt:

Er is een vzw gegroeid vanuit een groep geëngageerde vrijwilligers. Vanuit dit initiatief van ouders wordt voorzien in een naschools activiteitsaanbod (vergelijkbaar met ook brede school projecten). Deze vrijwilligers hebben kenbaar gemaakt dat ze ook dromen van een verruiming van hun aanbod met gezinsondersteunende acties en initiatieven. Het spoor om in samenwerking met hen een ook een modulaire kinderopvang te bouwen en een fysiek Huis van het Kind werd grondig verkend. Maar is helaas omwille van te beperkte financiële middelen niet realiseerbaar.

In de voorgaande citaten komen verschillende keren **ontmoetings-, praat- of spelmomenten** naar voren als activiteiten waaraan ouders zelf mee vorm geven of zelf het initiatief toe nemen. Over al de beschreven activiteiten heen, worden zij het meest frequent vermeld. Andere initiatieven of activiteiten zijn: voorleesmomenten, babymassage, knuffelturnen, maar ook (mee) instaan voor het breed onthaal, infomomenten of -reeksen, project 'gezonde (op)voeding', naschoolse activiteiten, speelstraten, (mobiele speelpleinwerking, speeldagen, de spelothek of de ruilwinkel.

Eén keer in de maand gaat in het Huis van het Kind een mamapraatgroep door. Deze praatgroep voor mama's wordt georganiseerd door en voor gezinnen. Een aantal mama's trekt deze groep als vrijwilligers.

Door ondersteuning van het Huis van het Kind, hebben we de ouders de mogelijkheid gegeven om in de week van de opvoeding speelstraten te organiseren.

De spelothekwerking, een onderdeel van het spel- en ontmoetingsinitiatief, werkt met vrijwilligers. Momenteel is dit een groep bestaande uit ouders en grootouders.

4.5.3 Kinderen en jongeren als partners

Op basis van de toelichtingen kunnen we stellen dat het aantal Huizen van het Kind bij wie de participatie van kinderen of jongeren in uitvoering is of voorzien is, veel **beperkter** is dan de participatie van ouders. Tien Huizen van het Kind geven één of meerdere voorbeelden van de wijze waarop kinderen of jongeren betrokken zijn in het **beleid**, deelnemen aan een **gemeentekinderraad**, mee vorm geven aan de **publieke ruimte** (bv. veilig en buurtvriendelijk skateplein) zelf een **jongerenfuif** of **kinderfestival** organiseren of een **studieruimte** opstarten. Op een enkel uitzondering na, krijgen deze initiatieven onder impuls of begeleiding van één of meerdere verenigingen, diensten of organisaties vorm.

Tijdens het schooljaar 2016-2017 zal er in de kindergemeenteraad een commissie 'Huis van het Kind' opgericht worden. Deze commissie zal de kans krijgen om de stem van kinderen binnen te brengen in de werking en verdere invulling van ons samenwerkingsverband.

Studenten vroegen om de ruimte te gebruiken om te studeren tijdens de blokperiode.

Jongeren uit de gemeente hadden de nood om samen te studeren. Jonge leiders hebben zichzelf het recht toegekend om dit in de (gemeentelijke) jeugdlokalen te doen. Vanuit het Huis van het Kind werd dit gesignaleerd als een mooie kans, maar wel één die er voor alle jongeren moest zijn en niet enkel voor zij die in een jeugdvereniging zitten. Samen met onze partners (bibliotheek en jeugddienst) werd gezocht naar een oplossing. Jongeren moeten zelf jaarlijks het initiatief aanvragen en zijn zelf verantwoordelijk voor het goede verloop (afsluiten gebouw en opkuisen lokaal). Tijdens de pauze 'hokken' deze jongeren vaak samen op het aansluitend grasveld. Ideaal om deze jongeren op dit moment aan te spreken en te betrekken bij andere initiatieven van het HvhK. In de toekomst willen we kijken hoe we eventueel bepaalde informatie op die momenten op een 'luchtige' manier kunnen bezorgen aan die jongeren. We willen ook nog meer de kans grijpen om de kans tot ontmoeting te vergroten tussen de jongeren en het HvhK. Vanuit hen kunnen we veel info krijgen over noden, hoe we best jongeren bereiken.

Het laatst vermelde citaat illustreert de win-win-situatie die uit het initiatief van de jongeren voortkomt en het Huis van het Kind stimuleert om op zoek te gaan naar mogelijkheden om de wisselwerking tussen de jongeren en het Huis van het Kind nog verder te versterken.

4.5.4 Faciliterende, stimulerende en ondersteunende rol van het Huis van het Kind en andere actoren

Verschillende **Huizen van het Kind** benoemen de faciliterende, stimulerende of ondersteunende rol die ze inzake participatie (willen) opnemen. Soms vertaalt die rol zich in een **aanmoediging** om van onderuit iets te ondernemen: 'Het Huis van het Kind stimuleert de voorzitters van de oudercomités om initiatieven op te zetten van onderuit.' Anderen stellen **lokalen** ter beschikking, nemen voorstellen mee in **overleg** (cf. haalbaarheid, afstemming) of zetten in op de **bekendmaking** van de initiatieven via bijvoorbeeld de website.

De locatie Huis van het Kind kan ook gehuurd worden, er zijn bijvoorbeeld ook verenigingen die in het weekend huistaakbegeleiding geven of jongerenverenigingen die activiteiten in eigen beheer opzetten.

In januari 2016 hebben wij het peuterspeelpunt opgericht. In juni hebben we de ouders bevestigd en zij gaven zelf aan om eventueel het peuterspeelpunt zelf te bemannen/uit te werken. De eerst volgende vergadering van de werkgroep peuterspeelpunten wordt de haalbaarheid van dit voorstel besproken.

Twee Huizen van het Kind verwijzen naar het **projectsubsidie**reglement dat ze uitwerkten voor welzijnsbevorderende of opvoedingsondersteunende initiatieven:

Het Huis van het Kind heeft een projectsubsidie reglement uitgewerkt. Dit reglement maakt het mogelijk dat lokale initiatieven/individuele burgers een extra financieel duwtje in de rug krijgen wanneer zij een specifiek project uitrollen om het algemeen welbevinden van ouders/gezinnen/kinderen te verhogen. Om lokale samenwerking te stimuleren wordt voorzien in een plussubsidie. Deze subsidie wordt toegekend bovenop de projectsubsidie wanneer er sprake is van een samenwerking met minstens drie lokale actoren.

Het Huis van het Kind heeft een 'subsidie reglement' uitgeschreven voor actoren, gezinnen die zelf een opvoedingsondersteunende activiteit, een ontmoetingsmoment voor gezinnen organiseren. 200 euro per activiteit is het maximum aan financiële ondersteuning die kan verkregen worden.

Ook **partnerorganisatie of andere lokale diensten** bieden een insteek om ouders mee te laten denken over de visie en de missie, over de thema's en de activiteiten. Voorbeelden daarvan zijn: de wijkwerking, welzijnsschakels, verenigingen waar armen het woord nemen, het Lokaal Overleg Kinderopvang, de kinderraad, jeugdverenigingen, de jeugddienst, ouderverenigingen, de schoolraad, de Gezinsbond en de Bibliotheek.

Via het LOK en de armoedevereniging zijn (groot-)ouders betrokken bij het bepalen van de visie - missie en de voorstellen van activiteiten voor het HvhK. Op termijn is het de bedoeling om de inbreng van gezinnen/(groot-)ouders/jongeren/... nog meer te stimuleren, te structureren. Dit zowel om noden en verwachtingen van de verschillende doelgroepen te verzamelen (vinger aan de pols); voor het uitwerken en uitvoeren van activiteiten; als toeleidingskanaal; als communicatiekanaal.

Vanuit de wijkwerking worden op vraag en op maat oudersamenkomsten georganiseerd. Bovendien wordt vanuit de wijkwerkingen, met de methodiek van wijkontwikkeling, overleg met de buurtbewoners georganiseerd. Naast aandacht voor de leefomgeving, komen via deze weg ook signalen over kinderen en jongeren in de buurt naar voren.

De vereniging waar armen het woord nemen, deed een sessie 'Ouders in huis'. Ze hebben voorstellen gedaan, zitten nu mee in de stuurgroep. Samen met hen is een cocreatie mogelijk gemaakt: het project 'gezonde (op)voeding'. De Kinderraad heeft mee vorm gegeven aan het lokaal aanbod in onze gemeente.

Naast deze lokale actoren nemen ook bovenlokale actoren, waaronder een **regionale vormingsinstellingen en een provinciale ondersteuningsdienst**, een rol op om de participatie van ouders of jongeren te realiseren. Eén Huis van het Kind verwijst naar een participatietraject dat ze in samenwerking met Vormingplus met kwetsbare ouders doorlopen. Twee Huizen van het Kind maakten gebruik van de methodiek '**Ouders in huis**' die door het Limburgse Provinciaal Steunpunt Opvoedingsondersteuning ontwikkeld werd en twee andere huizen hebben voorzien om dat te doen. Van deze vier Limburgse Huizen van het Kind heeft er één ook de methodiek '**Kids in huis**' ingezet en voorzien twee anderen dat nog te doen.

Participatietraject in samenwerking met Vormingplus waarbij kwetsbare ouders bevestigd worden. De bedoeling is om zo naar een ouderraad te evolueren. Ouders worden gestimuleerd om zelf actief te participeren, door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk in de ruilwinkel te doen of een actieve rol op te nemen bij activiteiten.

In het kader van de participatie van ouders en jongeren werden oudersessies en jongerensessies opgezet zodat de input van alle betrokkenen kan meegenomen worden in de verdere concretisering en uitwerking van acties. Deze bevestigingen zijn verlopen aan de hand van de methodiek 'jeugd in huis' en 'ouders in huis' uitgewerkt door het Provinciaal Steunpunt Opvoedingsondersteuning.

In de aangehaalde participatietrajecten en in de andere voorbeelden van mede-initiatiefname of mede-actorschap, zit zonder twijfel het aspect 'afstemming op de vragen en behoeften' vervat. Ze brengen immers zowel de vragen en behoeften in beeld als dat de betrokkenen mee inzetten op de behoeftevervulling. Het volgende punt geeft een totaaloverzicht van de Huizen van het Kind die inzake afstemming op noden en behoeften, stappen gezet hebben.

4.6 Afstemming op lokale noden en behoeften

Over de afstemming van het aanbod op de lokale noden en behoeften kwamen in de vragenlijst verschillende deelaspecten aan bod waarover reeds gerapporteerd werd. Uit de gesloten vragen 3 en 5 blijkt bijvoorbeeld dat elk van die deelaspecten in minder dan de helft van de huizen aan de orde zijn:

- Vraag 3 (zie Tabel 12 in punt 4.1): als huis al dan niet stappen ondernomen inzake:
 - 1.1. het in kaart brengen van de noden en/of omgevingsanalyse: 42.2%
 - 1.2. het betrekken van de burger / gebruikersparticipatie: 34.5%
 - 1.3. afspraken rond zorgafstemming: 15.5%
- vraag 5 (zie Figuur 5 in punt 4.5): aanbod voorzien door gezinnen, ouders, kinderen of jongeren en/of mede-actorschap van hen: 22.4% 'Ja' en 15.5% 'Gepland', geeft samen 37.9%.

Deze percentages zeggen niets over de wijze waarop de huizen op deze aspecten inzetten en hun ervaringen daarmee. De toelichtingen in de open invulvelden geven daar een beeld van. Het betreft zowel de toelichtingen bij de eerder vermelde vraag 3 en vraag 5, als de toelichtingen bij andere topics. Dat is onder meer het geval bij vraag 15 naar het ander mogelijke aanbod, bij vraag 19 naar extra of nieuwe aandacht voor bepaalde groepen, bij vraag 25 naar de verantwoording van hun keuze voor al dan niet een fysiek Huis van het Kind en bij vraag 33 naar de ervaren knelpunten.

Ondanks het feit dat de analyse van deze toelichtingen geen allesomvattend beeld geeft, nemen we de bevindingen inzake afstemming toch als een apart punt op. Het is immers een belangrijke richtlijn voor de werking van de Huizen van het Kind (Art. 11) en maakt in het verlengde daarvan ook deel uit van de opvolgingsindicatorenset (cf. 'Aansluiten op lokale noden en opportuniteiten').

Zoals eerder al vermeld, zijn aan groepsgewijze ondersteuningsvormen (bv. oudergroepen, moedergroepen, spel- en ontmoetingsmomenten) die zich al dan niet tot specifieke deelgroepen richten (bv. maatschappelijk kwetsbare ouders) veelal evaluatiemomenten verbonden waarbij gepeild wordt naar de behoeften van de deelnemers. Die behoeften vormen de insteek voor daarop volgende bijeenkomsten of activiteiten.

Zeventien Huizen van het Kind brengen uitdrukkelijk een bevraginginitiatief van ouders, jongeren of burgers ter sprake. Het betreft zeven huizen in Limburg (cf. methodiek 'ouders/kids in huis'), vier in Antwerpen en telkens twee in Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant.

Van de 17 huizen, verwijzen er elf huizen naar een ouderbevraging. Het gaat dan zowel over bevragingen van ouders in het algemeen als bevragingen van kwetsbare ouders. Eén van de respondenten specificeert dat het een bevraging van jonge ouders betreft. Zes Huizen van het Kind verwijzen naar een jongerenbevraging die uitgevoerd werd of op de planning staat en voor één Huis van het Kind hebben we geen informatie over wie in de participatiemomenten bevragd werd.

Vanaf 01/2017 zal de bevraging aan jonge ouders worden opgestart.

We plannen het ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod naar gezinnen met pubers. De concrete acties zullen volgen uit een onderzoek naar noden.

Verschillende groepen jongeren werden bevragd. Zo hebben een 4-tal middelbare scholen in hun medewerking verleend. Verder werd er samengewerkt met een vereniging voor armen waar men met lokale vrijwilligers met en zonder eigen ervaring de strijd aangaat tegen armoede en sociale uitsluiting. Met de hulp van al deze partners werden er 5 groepen samengesteld met gemiddeld 5 jongeren per groep. In totaal werden 25 jongeren bevragd. De leeftijd schommelde tussen 12 en 18 jaar. Bij de samenstelling van de groepen hebben we bewust gekeken naar het geslacht, studierichting en de afkomst zodat de resultaten van de bevraging zo representatief mogelijk zouden zijn voor de doelgroep jongeren in onze gemeente. De gespreksessies hebben plaats gevonden in de periode april-juni 2016. De bevraging is verlopen aan de hand van de methodiek 'Jeugd in Huis', uitgewerkt door het Provinciaal Steunpunt

Opvoedingsondersteuning. De gesprekskaarten van de methodiek zijn opgebouwd rond de thema's / taken die het Huis van het Kind toegewezen krijgt in het kader van het decreet preventieve gezinsondersteuning. In onze bevraging hebben we ons gefocust op het aanbod op vlak van preventieve gezondheid en ontmoeten en hebben we gepolst naar de specifieke noden. We hebben eveneens stilgestaan bij de bekendmaking van het aanbod, omdat het Huis van het Kind hier best aandacht aan besteedt, zeker in de opstartende fase. Het thema opvoeden is niet ter sprake gekomen omdat dit minder relevant is voor de doelgroep jongeren.

Indachtig het profiel van de inwoners van de stadsregio, vormen maatschappelijk kwetsbare groepen de focus binnen ons Huis van het Kind. Wat we hierbij belangrijk vinden is dat we een inclusief aanbod voorzien, dat ook bereikbaar is voor andere groepen, maar waarbinnen we extra aandacht geven aan de focusgroep. Door middel van data-verzameling willen we optimaal inspelen op de noden van deze groep.

Bij de start van het Huis van het Kind hebben we alle sociale partners in de regio bevroegd naar hun kijk op kinderarmoede, wat volgens hen de leemten zijn en welke verwachtingen ze hadden. Momenteel zijn we bezig met een bevraging van kwetsbare gezinnen.

In het bijzonder het laatst vermelde citaat, geeft aan dat de noden en behoeften van ouders, kinderen en jongeren ook op een indirecte manier in het vizier kunnen komen. Denk bijvoorbeeld aan de signalen van lokale actoren uit verschillende domeinen (bv. kinderopvang, school, jeugdwerk, maatschappelijk werk enz.) die tijdens meer informele contacten, in werkveldbevestigingen of in het overleg van het Huis van het Kind (bv. de stuurgroep, overlegtafels, netwerkoverleg, netwerkconferenties, terugkoppelingsmomenten, rondetafelgesprekken, enz.) ter sprake kunnen komen.

Daarnaast vinden Huizen van het Kind ook een insteek in data die voor lokale beleidsplannen verzameld werd. Een paar huizen benoemen expliciet het belang van data-verzameling, cijfermateriaal of een profielopmaak van hun werkingsgebied.

Het Huis van het Kind is er gekomen vanuit een lokaal kinderrechtenplan om kinderarmoede te bestrijden. Dit blijft onze leidraad. Lokale kinderarmoedebestrijding zit geïntegreerd in de werking van het Huis van het Kind. ... Cijfers kinderarmoede worden opgevolgd en doelgroep wordt regelmatig in kaart gebracht.

Bij elke start van een antenne 'Huis van het Kind' maken we een globale foto van de betreffende regio op basis van de 6 indicatoren van kansarmoede die Kind en Gezin hanteert. 3 factoren wegen telkens zeer zwaar door voor de gezinnen in onze stad: inkomen, werkloosheid en opleidingsniveau. Hiervoor bestaat er een structurele samenwerking met stedelijke diensten waardoor we de evoluties op de voet volgen. ... Kinderarmoede is een horizontaal thema in de stuurgroep en de werkgroepen. In kader van bovenstaande parameters hebben we systematisch contact en samenwerkingsafspraken met de leer- en werkwinkel, met OCMW, Sint Vincentius en de Sfeer, met het Contactcomité vluchtelingen. Verder participeren we in alle wijkgebonden netwerken (wijkmanagers, wijkagenten, stadswachten, buurt- en opbouwwerkers, jobcoaches, straathoekwerkers, verenigingsleven, ...) om de vinger kort aan de pols te houden. Structurele deelname aan de stedelijke beleidstafel 'sociale zaken' garandeert dat we deze collectieve signalen centraliseren. Het grootschalig en jaarlijks Huisbezoekenproject Eropaf (telkens bij 400 gezinnen) levert ons ook op vlak van socio-economische kenmerken een schat aan informatie.

Dat alles neemt niet weg dat het soms moeilijk is of blijft om de noden, van al dan niet specifieke groepen, te achterhalen en het aanbod daar ten volle op af te stemmen. Ook zorgafstemming is niet altijd evident. Actoren zitten niet altijd op één lijn qua visie, aanpak en adviezen of er is onduidelijkheid over het mandaat van de regisseur (cf. supra, 4.1).

Het achterhalen van noden bij de doelgroep is niet altijd gemakkelijk.

Noden van vluchtelinggezinnen: versterken van wat bestaat, bijkomend aanbod?

Het aanbod kan nog meer aangepast worden aan de noden van een zeer diverse groep ouders.

We zijn een intergemeentelijk huis. Er is daarom een demografisch verschil in de verschillende gemeentes. De noden in de verschillende gemeentes liggen daarom erg anders soms.

Een knelpunt is de zorgafstemming: partners met verschillende visies (actoren/organisaties).

Wanneer er verschillende organisaties werkzaam zijn in eenzelfde gezin, dan zijn de organisaties vaak niet op de hoogte wat de andere organisaties doen in het gezin. Dat leidt vaak tot misverstanden en vaak goed bedoelde, maar tegengestelde adviezen naar de gezinnen toe. Als 'Huis van het Kind' hebben we gemerkt dat het heel belangrijk is dat deze organisaties zo snel mogelijk en op regelmatige basis samen met het gezin rond de tafel zitten om de zorg op elkaar en op de noden van het gezin af te stemmen.

Sommige Huizen van het Kind linken een goede afstemming of de uitdagingen die dat met zich meebrengt aan één of meerdere uitvoeringsmodaliteiten. Ze verwijzen naar de al dan niet aangewezen fysieke bundeling van het aanbod (zie verder, punt 6.2) of brengen de tweeledigheid van een goede afstemming in het vizier: de afstemming op de noden en behoeften van ouders, kinderen en jongeren én de afstemming tussen de actoren om de eerst vermelde afstemming te kunnen realiseren. Vooral onvoldoende middelen en tijd blijken afstemming op actor- of organisatieniveau in de weg te staan of vormen een knelpunt.

Afstemmen, samenwerken, korte doorverwijzingslijnen, coproducties, gezamenlijke intervisies, supervisies (kwaliteitsbewaking), kort op de bal spelen en snel kunnen inspelen op vastgestelde behoeften vraagt organisatorisch naar een fysieke bundeling.

Onvoldoende middelen voor Huis van het Kind en de partners op zich om het aanbod af te stemmen, te verfijnen, en lacunes aan te pakken.

De huidige initiatieven gebeuren nog teveel vanuit 'goodwill' van de diverse betrokken actoren. Net door deze tijdsbegrenzungen blijft er weinig ruimte om meer afgestemde samenwerking te realiseren. Op termijn geeft afstemming zeker nog meer efficiëntie, doch dit vraagt in eerste instantie een tijdsinvestering die momenteel voor de diverse partners niet direct mogelijk.

Niettegenstaande de oproep aan actoren om initiatieven voor info en ontmoeting aan ouders door te geven voor publicatie op de website en voor afstemming, komt niet alles naar ons toe.

Daarnaast beklemtonen verschillende Huizen van het kind dat hun afstemmingsinspanningen wel degelijk een meerwaarde in zich dragen. Ze hebben er toe bijgedragen dat ze een beter zicht kregen op de behoeften en noden, ze geven hen een draagvlak voor de ontwikkeling van ondersteuningsinitiatieven en ze leiden tot nieuwe, 'succesvolle' initiatieven die ze ook met andere Huizen van het Kind willen delen.

Burgerparticipatie: aan de hand van profielen die een modaal gezin met kinderen van verschillende leeftijdscategorieën in onze gemeente vertegenwoordigen, werd gekeken waaraan gezinnen nood hebben. Uit deze participatie kwam de conclusie dat men vooral nood had aan ontmoeting met andere ouders/kinderen en aan een aanspreekpunt. Wij nemen dit mee gedurende het ganse project.

De meerwaarde bestaat erin dat we het Huis van het Kind participatief vormgeven door ouders – i.s.m. Odisee (Hoger instituut voor Gezinswetenschappen) en de KULeuven - te bevragen, resultaten terug te koppelen naar ouders, verenigingen en professionals, en die te verfijnen ... Daarnaast krijgen ook lokale actoren, professionals de kans om mee het Huis van het Kind uit te bouwen. Het proces om dit te realiseren is belangrijk omdat we zo draagvlak en betrokkenheid creëren.

De ontmoeting die gegroeid is vanuit de ruilwinkel is inspirerend. Het gaat daarbij vooral over het creëren van ontmoetingskansen en niet over het sturen van ontmoeting. We hebben na enkele pogingen onze inhoudelijke agenda achterwege gelaten, de focus gelegd op open spelen en ontmoetingsmomenten (ouders + kinderen) en initiatief vanuit ouders, vrijwilligers de kans gegeven. Met resultaat! :-)

Brainstormavond met als thema oudercafé heeft uiteindelijk de nood aan een peuterspeelpunt weergegeven. Er werd een werkgroep 'ontmoeting' gerealiseerd waardoor het peuterspeelpunt praktisch uitgewerkt werd.

5 Doelgroepen in de Huizen van het Kind

In verschillende vragenlijstsubrieken polste Kind en Gezin naar de doelgroepen waar de Huizen van het Kind zich op (zullen) richten en naar de doelgroepen die extra of nieuwe aandacht kregen. Een eerste punt (5.1) geeft een overzicht van de mate waarin de huizen zich tot verschillende leeftijdscategorieën richten (cf. vraag 18). Een tweede punt (5.2) behandelt de vraag of bepaalde leeftijdscategorieën of doelgroepen extra of nieuwe aandacht kregen in de ontwikkeling van hun huis (cf. vraag 19). Het laatste punt (5.3) is een bundeling van al de bevindingen inzake kansengroepen of bijzondere aandachtsgroepen. Daarvoor kon geput worden uit de cijfers (cf. inschalingen) en toelichtingen bij de vragen 12, 16, 17, 18 en 19.

5.1 Borging van de eerste twaalf levensjaren van kinderen en hun ouders

Uit de antwoorden op de vraag naar de leeftijdscategorieën waartoe het Huis van het Kind zich richt (vraag 18), blijkt dat een uitgesproken meerderheid van de Huizen van het Kind zicht tot de leeftijd van nul tot twaalf jaar richt en dat zowel voor de kinderen als voor de ouders met kinderen in die leeftijdscategorie (zie Tabel 28). Ruim twee derde tot drie vierde van de Huizen van het Kind richt zich naar toekomstige ouders (cf. prenataal), kinderen van twaalf tot achttien jaar en ouders met kinderen in die leeftijdscategorie. Telkens de helft of minder dan de helft van de huizen richt zich naar kinderen die ouder zijn dan achttien jaar en ouders met kinderen in die leeftijdsgroep.

Tabel 28: Leeftijdsgroepen in de Huizen van het Kind

		Ja		Nog niet		Nee		Totaal
		Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal
1	preconceptie	20	20.4	47	48.0	31	31.6	98
2	prenataal	79	75.2	17	16.2	9	8.6	105
3	kind 0 tot 3	108	97.3	2	1.8	1	0.9	111
4	kind 3 tot 6	106	94.6	5	4.5	1	0.9	112
5	kind 6 tot 12	102	91.9	8	7.2	1	0.9	111
6	kind 12 tot 18	74	70.5	25	23.8	6	5.7	105
7	kind 18+	43	43.0	41	41.0	16	16.0	100
8	ouder 0 tot 3	109	98.2	2	1.8	0	0.0	111
9	ouder 3 tot 6	108	96.4	3	2.7	1	0.9	112
10	ouder 6 tot 12	107	95.5	4	3.6	1	0.9	112
11	ouder 12 tot 18	86	79.6	17	15.7	5	4.6	108
12	ouder 18+	49	50.0	34	34.7	15	15.3	98

Het spreekt voor zich dat de leeftijden bij de ouder-items (rij 8 t.e.m. rij 12) naar de leeftijden van hun kinderen verwijzen.

Eén van de respondenten verwoordt in één zinsnede de veelzijdige doelgroepgerichtheid van hun Huis van het Kind en de fasering die een verdere uitbreiding vraagt: 'Op alle doelgroepen willen we even veel inzetten, één voor één natuurlijk :)'

Andere geven daarentegen uitdrukkelijk te kennen dat ze zich als Huis van het Kind vooral naar opvoedingsverantwoordelijken profileren omdat bijvoorbeeld andere diensten en voorzieningen al een ruim aanbod voor kinderen en jongeren hebben.

Als Huis van het Kind hebben we ervoor geopteerd om ons te richten naar de opvoedingsverantwoordelijken (met kinderen tussen 0 en 24 jaar). Dat betekent dat wij ofwel een aanbod doen naar opvoedingsverantwoordelijken (ouders, grootouders, aanstaande ouders,...) én naar ouders samen mét de kinderen. Er is in onze stad al een heel ruim aanbod naar kinderen en jongeren zelf (jeugd Dienst, cultuurcentrum, kinderstad, ...). Wij maken dit aanbod mee bekend en werken samen met deze diensten.

Verder inzoomend op het uitbreidingspotentieel (cf. 'Nog niet'), voorzien Huizen van het Kind vooral een inhaalbeweging voor de preconceptiegroep, voor kinderen die ouder zijn dan achttien jaar en voor hun ouders. Ze zullen daarmee echter niet in dezelfde grootteorde in de Huizen van het Kind een plek krijgen als de leeftijdsgroepen van nul tot twaalf jaar. Hun percentages zullen de 85% niet overschrijden. Voor toekomstige ouders, voor kinderen van twaalf tot achttien jaar en voor ouders met kinderen in die leeftijdscategorie, zal dat wel het geval zijn. Telkens meer dan 90% van de Huizen van het Kind voorziet om zich tot die groepen te richten.

5.2 Doelgroepen die extra of nieuwe aandacht kregen of zullen krijgen

Iets meer dan twee derde van de Huizen van het Kind besteedt extra of nieuwe aandacht voor bepaalde doelgroepen. Het gaat daarbij zowel over Huizen van het Kind die zich momenteel tot een beperkt aantal leeftijdsgroepen richten, als zij die zich reeds tot al de opgegeven leeftijdsgroepen richten. Ook in de groep die geen extra of nieuwe aandacht aan bepaalde leeftijdsgroepen besteden of zullen besteden (cf. antwoord 'Nee'), betreft het een dergelijke gevarieerde groep. Aansluitend daarbij geven we het gemiddelde aantal leeftijdsgroepen waarop de Huizen van het Kind zich op het moment van de bevraging richtten en de mediaan (zie Tabel 29). De hoge waarden van beide maten weerspiegelen logischerwijze het feit dat het merendeel van de leeftijdsgroepen bij het merendeel van de Huizen van het Kind een doelgroep vormde.

Tabel 29: Extra of nieuwe aandacht voor bepaalde doelgroepen

	Aantal	Procent	Gemiddelde ⁽¹⁾	Mediaan ⁽²⁾
Ja	54	48.2	9.2	10
Gepland	23	20.5	7.9	8
Nee	35	31.3	8.6	8
Totaal	112	100.0	-	-

(1) Gemiddelde van het aantal leeftijdsgroepen (0 tot 12) tot wie de HvhK zich op het moment van de bevraging richtten

(2) Mediaan of centrummaat die het midden van al de data (aantal leeftijdsgroepen tot wie de HvhK zich op het moment van de bevraging richtten) aangeeft.

Van de 77 Huizen van het Kind die extra of nieuwe aandacht voor een bepaalde doelgroep besteedden of zullen besteden, gaven er 66 een omschrijving van die doelgroep of de wijze waarop ze dat (voorzien te) doen. De vermelde doelgroepen vormden drie clusters:

- (1) preconceptiegroep, pre- en perinataal
- (2) kinderen
- (3) ouders (incl. de omschrijvingen in termen van gezinnen en grootouders)

In deze clusters zijn al de opgegeven deelgroepen uit vraag 18 (zie Tabel 28: 0 tot 3, 3 tot 6, 6 tot 12, 18+) en een aantal ruimere leeftijdsgroepen (bv. de voorschoolse leeftijd, tieners of jongeren, ouders van tieners) vertegenwoordigd.

Over deze clusters heen, treden twee specifieke doel- of aandachtsgroepen op de voorgrond: (1) maatschappelijk kwetsbare kinderen, ouders of gezinnen en (2) kinderen, ouders of gezinnen met een migratieachtergrond (bv. nieuwkomers, inburgeraars, anderstaligen). Al de bevindingen over deze kansengroepen staan beschreven in punt 5.3.

Daarnaast melden een aantal Huizen van het Kind nog andere doelgroepen die recent of in de toekomst meer aandacht kregen of (meer) aandacht zullen krijgen: tienermoeders, ouders met vruchtbaarheidsproblemen, grootouders, maar ook doorsneegezinnen, alle gezinnen (bv. de volledige populatie).

Verhoogde inzet in functie van volledige populatie (alle gezinnen): (1) bekendmakingsacties op plaatsen waar alle gezinnen komen: kinderopvang, school, bibliotheek, centrale plaatsen in de stad ... (2) inbedding van het infopunt het Welzijnshuis (waar iedereen terecht kan met vragen over welzijn).

Kortom, al de voorbeelden die in de toelichting bij de vraag naar extra of nieuwe aandacht voor bepaalde leeftijdscategorieën of doelgroepen vermeld stonden (*prenatale ondersteuning, ouders van tieners, gezinnen met migratieachtergrond, eenoudergezinnen, de volledige populatie - alle gezinnen*), komen minstens een keer in de toelichtingen van de respondenten voor.

De toelichtingen geven ook een indicatie van het niveau waar die extra of nieuwe aandacht zich situeert: in overweging, het is beslist, het is in voorbereiding of het is in uitvoering. Het merendeel van de respondenten die zich tot jonge kinderen of ouders met jonge kinderen richten, verwijzen naar acties die in voorbereiding of in uitvoering zijn. Voor de oudere leeftijdscategorieën (jongeren, jongvolwassenen en hun ouders), situeren de beschrijvingen zich vooral op overwegings- en voorbereidingsniveau.

5.2.1 Preconceptie en kinderwens, pre- en perinataal

Dertien Huizen van het Kind zullen meer inzetten op de prenatale periode (7), de perinatale periode (5) of beiden (1). Vier Huizen van het Kind wijzen op hun bijzondere aandacht voor de preconceptieperiode en de kinderwens. Waar sommige respondenten geen verdere specificatie opgeven, zetten in het bijzonder voor de pre- en perinatale periode (te ondernemen) acties voor kwetsbare groepen de toon. Voorbeelden van acties die zich tot alle toekomstige of prille ouders richten of tot bijzondere deelgroepen zijn: geboortebezoeken, geboortepakketten, workshops voor zwangeren en pas bevallen moeders, babymassage, baby- of moedercafés en een buddyproject. Verschillende Huizen van het Kind verwijzen naar de (recente) opstart van een perinataal netwerk. Eén van hen geeft aan dat hen dat moet toelaten om transparanter en minder versnipperd te werken.

We trachten steeds in te spelen op noden die op ons afkomen, we bekijken momenteel of we meer moeten of kunnen inzetten op gezinnen met een kinderwens.

Zoals eerder aangegeven zal er een initiatief opgezet worden naar allochtone gezinnen rond relaties naar aanleiding van signalen rond het stijgend aantal echtscheidingen. Vanuit de werkgroep perinatale ondersteuning werd het signaal gegeven om ook extra aandacht te schenken aan anticonceptie. Dit omwille van signalen rond ongeplande zwangerschappen bij kwetsbare gezinnen. Hier zijn nog geen nieuwe acties of initiatieven aan gekoppeld, maar werd vanuit de netwerking dit als een aandachtspunt aangestipt.

Uit de aangeduide leeftijdscategorieën in de voorgaande vraag, kunnen we afleiden dat ons aanbod zich voornamelijk richt tot gezinnen met kinderen van 0 tot 18 jaar. Met betrekking tot de preconceptie en de prenatale periode is er nog geen aanbod voorzien. In samenwerking met het consultatiebureau, vroedvrouwen, kraamzorg... kan zeker een aanbod uitgedacht worden.

Recent opgestarte werkgroep rond prenatale, met specifieke aandacht voor kwetsbare zwangeren, maar tegelijk ook nadenken welk aanbod er kan uitgebouwd worden naar alle zwangeren.

Bij aanvang van het Huis van het Kind is er voor gekozen om van de strijd tegen kinderarmoede een prioriteit te maken. Er dus een gerichte verhoogde inzet op het bereiken en ondersteunen van gezinnen in kansarmoede. De aanwerving van de ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting is hier een belangrijk onderdeel van. Vanuit het geloof dat een zo preventief en integraal mogelijke ondersteuning nodig is in de strijd tegen kinderarmoede werd er voor gekozen om eerst actief te gaan inzetten op de pre- en perinatale periode en de voorschoolse periode. Er werd gestart met een vernieuwde pre-, peri- en postnatale werking voor kwetsbare gezinnen en het aanwezige voorschoolse aanbod (o.a. babymassage, infodagen voeding en beweging, enz.) werd verder kwalitatief uitgebouwd.

Elk gezin waar een kindje geboren wordt krijgt van ons een pakketje met daarin een slabbetje en een folder van het Huis van het Kind waarin we onze dienst bekendmaken en alle opvangplaatsen en scholen oplist. Daarnaast geven we tips voor nuttige websites met uittips en opvoedingsondersteuning.

5.2.2 Kinderen, jongeren en jongvolwassenen

Voor alle leeftijdscategorieën (0-3, voorschoolse leeftijd, 3-6, 6-12, 12-18, tieners of jongeren, 18 plussers) zoomen één of meerdere respondenten in op hun bijzondere aandacht voor kwetsbare kinderen, anderstalige kinderen of nieuwkomers. Daarnaast geven verschillende respondenten voorbeelden van de verbreding van de beoogde leeftijdscategorie of de verbreding naar *alle* kinderen of jongeren.

Voorbeelden van meer specifieke thema's en acties ten aanzien van **jonge kinderen** zijn: voeding, beweging, spel- en ontmoetingsmomenten, speelbabbels, peuterspeelpunten, speeldag, knuffelturnen, verjaardagsfeestjes in het peuterspeelpunt, kleuterparticipatie (bv. Instapje), taalstimulering, financiële en materiële tegemoetkomingen (bv. poedermelk, kinderopvang).

Er is een nieuw ontmoetingsinitiatief van het inloopteam. Gezien het inloopteam zich vooral op de maatschappelijk kwetsbare groep richtte in hun reguliere werking, richt dit nieuw ontmoetingsinitiatief naar alle ouders met kinderen tussen 0 en 3 jaar (+3-6 jaar in vakanties).

Verhoogde inzet in 2017 voor gezinnen die slecht scoren op de kansarmoedeindex. De beleidsnota 2017 voorziet in de aanwerving van een extra maatschappelijk werker, die centraal zal werken rond kinderarmoede. We plannen gezamenlijke geboortebezoeken, en willen de reeds bestaande (goede) samenwerking met het regioteam van Kind en Gezin optimaliseren en versterken.

Er wordt onderzocht of nieuwe initiatieven voor ontmoeting voor ouders met kinderen tussen 3-12 jaar mogelijk is. In het najaar 2016 organiseert het HvhK i.s.m. Vormingplus enkel activiteiten als try-out.

Voor **jongeren** komen tienerzwangerschappen en –moeders, een tienerraad, jongerencentrum, tienerruimte, ontmoeting, studiebegeleiding, financiële educatie, workshops, psychologisch welbevinden en geestelijke gezondheidszorg (bv. bijkomend laagdrempelig eerstelijnsaanbod) en hangjongeren mee(r) in the picture te staan. Eén van de respondenten signaleert dat ze recent voor jongeren een lezing over opvoeden organiseerden.

Aanbod voor tieners en hun ouders: is een actieplan in het HvhK (moet nog uitgewerkt worden). De tienerraad is ontstaan n.a.v. de noden ervan. en concrete actie is het uitbouwen van een tienerruimte.

We willen in een deelgemeente, waar de nood het hoogst is, relatief veel armoede, het gevoel steeds tweederangsburgers te zijn, een initiatief opstarten. Dat zou een kruising tussen ontmoeting en studiebegeleiding moeten worden.

Via het traject kindvriendelijke gemeente willen we extra aandacht voorzien voor kansarme gezinnen, kinderen en jongeren. Eveneens willen we op constructieve wijze inzetten op 'hangjongeren'.

Verhoogde inzet op jongeren van 12-18 j en hun ouders in functie van preventie. Vanuit het Sociaal Huis - sociale dienst - wordt het signaal gegeven dat er nood is aan preventie educatie voor jongeren en dat op alle levensdomeinen. Momenteel detecteren we een leemte in het aanbod op ons werkingsgebied, namelijk tools, middelen, handvaten aanreiken aan jongeren om hun veerkracht en weerbaarheid te verhogen op de verschillende levensdomeinen. Vanuit het Huis van het Kind willen we, samen met de betrokken partners, op zoek gaan naar een gepast aanbod voor jongeren van 12 - 18 jaar. Hierbij denken we o.a. aan financiële educatie dat kan gegeven worden in het lesprogramma van de scholen.

Voor de **jongvolwassenen (+18)** valt het op dat de voorbeelden niet het brede spectrum van 'in overweging' tot 'uitvoering' bestrijken, maar zich bij de start van dat continuüm situeren: **partners zoeken, actieve samenwerking met die partners en concrete acties uitdenken**. Meer concreet wil één van de Huizen van het Kind de stap naar een zelfstandig leven ondersteunen en wil een ander Huis jongvolwassenen meer betrekken in hun huis.

We zijn concreet op zoek naar partners voor jongeren, jongvolwassenen +18 jaar. Er zijn reeds verkennende gesprekken geweest met het JAC.

De 18 tot 24-jarigen en hun ouders zijn voor ons een moeilijk te bereiken doelgroep. Niettemin is dit een levensfase waarin vele veranderingen plaatsvinden. Bijvoorbeeld hoger onderwijs (gekoppeld aan op kot gaan), het ouderlijke huis verlaten ... Wij zijn volop aan het nadenken hoe we deze doelgroep kunnen bereiken. Zo lijkt het ons bijvoorbeeld interessant om een infoavond te voorzien rond verzekeringen, werk zoeken ... voor jongeren die van plan zijn om alleen te wonen.

Voor de komende periode wil het Huis van het Kind verder inzetten op het betrekken van jongeren en jongvolwassenen. Een actieve samenwerking met de vernieuwde jeugddienst van de stad, o.a. via het opvolgen van het jeugdwelzijnsoverleg, is hier een eerste stap in.

5.2.3 Ouders en grootouders

Net zoals ten aanzien van de kinderen, jongeren en jongvolwassenen, geven respondenten voorbeelden van initiatieven die alle ouders voor ogen houden als initiatieven die zich in het bijzonder richten tot kwetsbare ouders of gezinnen, waaronder gezinnen in armoede, gezinnen in schuldbemiddeling, gezinnen met een migratieachtergrond (bv. niet-Europese moeders, Roma-gezinnen, inburgeraars, anderstalige nieuwkomers). Uit verschillende voorbeelden blijkt dat het geen 'of-verhaal' is, maar veelal een 'en-verhaal', waarbij sommigen uitdrukkelijk vertrekken vanuit een universele insteek en anderen vanuit een doelgroepspecifieke insteek, bijvoorbeeld:

De acties die opgezet worden, zijn steeds bedoeld voor iedereen. Wel met een specifieke aandacht naar kansgroepen/anderstaligen toe.

We doen steeds extra inspanningen om gezinnen in armoede te betrekken, focus ligt wel steeds op alle gezinnen.

Indachtig het profiel van de inwoners van de stadsregio, vormen maatschappelijk kwetsbare groepen de focus in ons Huis van het Kind. Wat we hierbij belangrijk vinden is dat we een inclusief aanbod voorzien, dat ook bereikbaar is voor andere groepen, maar waarbinnen we extra aandacht geven aan de focusgroep.

De cijfers tonen evenwel aan dat het merendeel van de Huizen van het Kind, in eerste instantie een breed bereik voor ogen houdt. In de overzichtsvraag naar de genomen stappen (supra, punt 4.1, Tabel 12) vindt immers 72.4% van de Huizen van het Kind het item 'Werken aan de zichtbaarheid naar de burger' aan, terwijl 51.7% dat doet voor het item 'Acties om moeilijk te bereiken doelgroepen te bereiken'.

Telkens één respondent benoemt uitdrukkelijk 'doorsneegezinnen' en 'ouders met vruchtbaarheidsproblemen'. Twee Huizen van het Kind vestigen de aandacht op grootouders. Voor één Huis van het Kind zit die aandacht vervat in het aanbod voor ouders (cf. deelname aan speelbabbel voor (groot)ouders, opvoeders en kinderen van 0 tot 3 jaar) en we vermoeden dat dat ook voor verschillende andere Huizen van het Kind het geval zal zijn (cf. ontmoetingsruimten, infoavonden waar doorgaans ook grootouders welkom zijn). Voor het andere is die aandacht in het actieplan opgenomen:

In het partneroverleg werd aangehaald dat er ook aandacht moet gaan naar grootouders. Grootouders spelen immers steeds meer een belangrijke rol in de opvoeding van kinderen. De focus op deze doelgroep (grootouders) werd opgenomen in het actieplan 20.

Voor **ouders met jonge kinderen**, treden wederom spel- en ontmoetingsmomenten of –activiteiten op de voorgrond. Andere voorbeelden zijn vooral doelgroepspecifiek. Het gaat dan over materiële ondersteuning via een ruilwinkel of een pamberbank of over activiteiten die inzetten op kleuterparticipatie (bv. een traject voor ouders met een kind dat op school start, voor gezinnen met kinderen die onregelmatig naar school gaan) en taalstimulering waaronder ook het eerder vermelde Instapje en Taalbubbels.

Voorbeelden van activiteiten die zich tot **ouders met tieners of jongeren richten**, zijn een lezing over opvoeden en thema-avonden. Eén van de respondenten geeft een voorbeeld van hoe ze die doelgroep trachten te bereiken:

Naast een evenwichtige aandacht voor alle verschillende pijlers kiezen we er dit schooljaar voor om de werking, het aanbod en de activiteiten naar ouders, opvoedingsverantwoordelijken van tieners extra in de verf te zetten. Dit doen we aan de hand van een vast campagnebeeld dat zoveel mogelijk wordt verspreid (op de achterflap van het stadsmagazine). Dit beeld is de kapstok om de waaier aan activiteiten voor deze tienerdoelgroep gedurende het hele jaar aan vast te hangen.

Zoals eerder vermeld, valt het op dat het merendeel van de verwijzingen naar deze doelgroep zich op overwegings- of voorbereidingsniveau situeert. Voorbeelden op uitvoeringsniveau komen minder voor.

We plannen het ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod naar gezinnen met pubers. De concrete acties zullen volgen uit een onderzoek naar noden.

Momenteel bereikt het Huis van het Kind al kinderen, ouders en gezinnen van 0 tot 12 jaar. Deze doelgroep wordt in eerste instantie uitgebreid met de doelgroep 12 - 18 jarigen. Concrete stappen dienen hiervoor nog uitgetekend te worden.

Voor de groep **ouders met jongvolwassenen**, stelt een respondent dat het – net zoals de jongvolwassenen zelf - een moeilijk te bereiken doelgroep is. Afgaand op de verdere toelichting, legt dit huis zich momenteel toe op het uittekenen van (denk)pistes om de jongvolwassenen te bereiken.

5.2.4 Ruggensteun van (nieuwe) partners

Bepaalde doelgroepen extra of nieuwe aandacht (kunnen) geven, vraagt van verschillende actoren een betrokkenheid en inbreng. Uit de toelichtingen blijkt dat ze te situeren zijn in het brede (jeugd)welzijnswerk, gezinsondersteuning en gezondheidszorg, kinderopvang, het onderwijs- en opleidingsveld, het sociaal cultureel werk, geestelijke gezondheidszorg en andere. Meer concreet gaat het over: Kind en Gezin, vroedvrouwen, kraamzorg, werkgroep perinatale ondersteuning, inloopteam, de jeugddienst (cf. jeugdwelzijnsoverleg), Welzijnshuis, CAW, JAC, TEJO vzw, OCMW, asielcentrum, agentschap inburgering en integratie, TAO, verenigingen waar armen het woord nemen, overlegplatform kinderarmoede, zorgorganisaties, Kind en Taal vzw, leerkrachten, scholen (SO), hogeschoolopleiding, Centrum voor Basiseducatie, Vormingplus, de Gezinsbond, Bibliotheek, lokale actoren en intergemeentelijke preventiewerkers.

Met sommige actoren was er al een goede samenwerking en zal die samenwerking nog versterkt worden. Soms trekt het Huis van het Kind nieuwe actoren aan om een specifieke doelgroep mee op te kunnen nemen of stellen ze een bijkomende werk- of stuurgroep samen.

We richten ons in eerste instantie op ouders en kinderen van 9 tot 3 jaar. ... Er worden stappen ondernomen om de leeftijdsgroep 3-12 jaar mee te nemen. Dit door een andere stuurgroep.

We streven ernaar dat in de thema's van onze infoavonden alle leeftijdscategorieën aan bod komen. We hebben in onze stuurgroep bewust de Intergemeentelijke preventiewerker aangetrokken om ervoor te zorgen dat we de middelbare schoolleeftijd mee in onze focus opnemen.

Twee respondenten verwijzen naar de ondersteunende rol van data en behoeftenbevestigingen om leeftijds- of kansengroepen onder de aandacht te krijgen en te brengen. Hun toelichtingen werden in punt 4.6 over de afstemming op lokale noden en behoeften geïntegreerd.

5.3 Kansengroepen

Verschillende thema's die vanuit maatschappelijk perspectief op de agenda staan en aan één of meerdere specifieke kansengroepen te linken zijn, vinden ook in de Huizen van het Kind een ingang. In het voorgaande punt kwamen reeds verschillende kansengroepen in het vizier: (1) maatschappelijk kwetsbare gezinnen en (2) gezinnen met een migratieachtergrond (bv. nieuwkomers, inburgeraars, anderstaligen). Dit punt gaat meer specifiek in op de plaats of link naar kansen- of aandachtsgroepen. Het sluit aan bij één van de doelen van de Huizen van het Kind om 'maatregelen en aanbod binnen het bereik van maatschappelijk kwetsbare gezinnen te brengen' (Art. 11 van het decreet van 29 november 2013).

5.3.1 Armoede(risico)groepen

De bevraging geeft op verschillende plaatsen inzage in de mate waarin armoede(risico)groepen in de werking van de Huizen van het Kind een plek krijgen. Enerzijds zijn er vragen die uitdrukkelijk peilen naar de mate waarin armoede(risico)groepen in de werking van de Huizen van het Kind een plek krijgen (bv. vraag 12 over de acties en plannen inzake socio-economische determinanten, vraag 17 naar de link met het thema 'Lokale kinderarmoedebestrijding'). De cijfers uit deze vragen vormen de insteek voor het onderstaande overzicht.

Anderzijds zijn er de (spontane) verwijzingen naar deze groepen in de open invulvelden (bv. vraag 3 over de genomen stappen, vraag 19 over extra of nieuwe aandacht voor bepaalde leeftijdscategorieën of doelgroepen). Ze geven een beeld over de wijze waarop de Huizen van het

Kind zich tot armoede(risico)groepen richten of ze in hun werking opnemen. Naast het geïntegreerd overzicht dat hier geschetst wordt, zullen deze groepen ook verder in het rapport nog aan bod komen. Dat is onder meer het geval bij de beschrijving van het aanbodsvormen (6.1), de fysieke bundeling van het aanbod (6.2) en de bereikbaarheid en bekendmakingskanalen (6.3).

De cijfers

Uit de beschrijving van de werkingscontouren van de Huizen van het Kind, bleek dat in twee derde van de gemeenten die tot het werkingsgebied van de huizen behoren, een tot zeven kinderarmoederisico-indicatoren aanwezig zijn (supra, 3.2). De vaststelling dat in 44.4% van de betrokken gemeenten geen enkele indicator aanwezig is en in respectievelijk 11.2%, 4.1% en 8.3% slechts 1, 2 of 3 indicatoren, betekent niet dat in deze werkingsgebieden, armoede(risico)groepen buiten het aandachtsveld blijven. Eén van die gemeenten getuigt daarover als volgt:

We zijn een landelijke gemeente. Dat betekent dat het kansarmoedepercentage vrij laag ligt. Ook het werkloosheidscijfer is bijzonder laag. Niettemin vinden wij het belangrijk om goede contacten met het OCMW/Sociaal Huis alsook met de verenigingen die werken rond kansarmoede, vluchtelingen,... ofwel te leggen ofwel verder te versterken. Zo is er reeds een nauwe samenwerking met het OCMW/Sociaal Huis. Ze zijn één van onze kernpartners en zetelen dus ook mee in de stuurgroep. Ze zijn de sleutelfiguur om ons aanbod over te brengen naar hun gezinnen. Zo worden ouders die nood hebben aan opvang ook doorverwezen naar ons. Voor het aanvragen van een sociaal tarief doen wij ook beroep op hen.

Het merendeel van de Huizen van het Kind (67.3%) heeft in relatie tot **socio-economische determinanten** een actie ondernomen en/of plannen gemaakt (zie Tabel 30). Bij 32.7% van de Huizen van het Kind werden geen acties ondernomen en werden tot op heden geen plannen gemaakt.

Tabel 30: Stand van zaken socio-economische determinanten

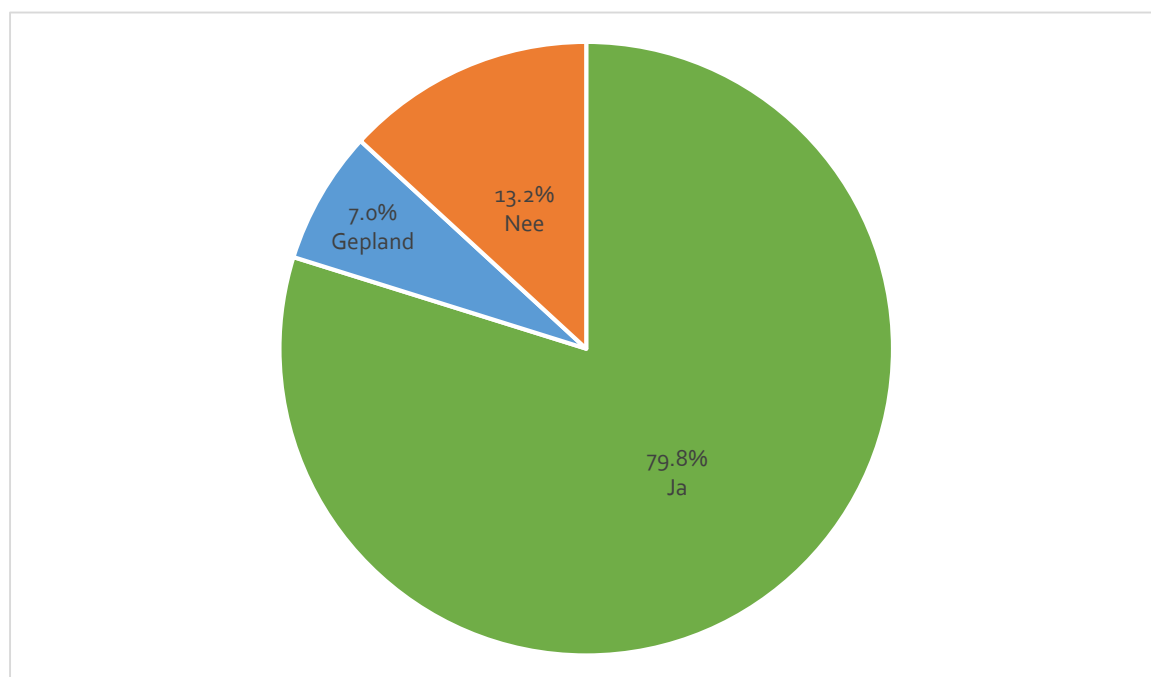
	Aantal	Procent
Enkel acties	45	40.9
Acties en plannen	13	11.8
Enkel plannen	16	14.5
Nee	36	32.7
Totaal	110	40.0

Inzoomend op de acties die de Huizen van het Kind tot op heden ondernamen (zie Tabel 31), blijkt dat iets minder dan een derde het lokale aanbod in kaart heeft gebracht (31.8%). Uitgezonderd het wegwerken van overlap, schommelen de percentages van de andere acties (afstemming, leemte wegwerken en co-creatie) rond de 20%.

Tabel 31: Acties inzake de socio-economische determinanten (n=110)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	35	31.8
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	24	21.8
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	5	4.5
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	25	22.7
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	25	22.7

Zoals eerder vermeld (supra, 3.3.2) ziet de overheid voor de Huizen van het Kind een belangrijke rol weggelegd inzake kinderarmoedebestrijding. Het merendeel van de huizen (79.8%) rapporteert dat ze de link naar lokale kinderarmoedebestrijding maken en 7.0% heeft daarvoor plannen (zie Figuur 6). Bij 13.2% van de huizen is die link er niet en staat dat ook niet op de planning.

Figuur 6: Link Huis van het Kind en lokale armoedebestrijding (n=114)

Een belangrijke rol voor de Huizen van het Kind

Veelal staan in één of meerdere overlegorganen of uitwisselingsmomenten het bereik, de participatie of de ondersteuning van armoede(risico)groepen op de agenda. In het bijzonder inzake **lokale kinderarmoedebestrijding** rapporteren verschillende huizen dat die werking een **onderdeel**

is van het **Huis van het Kind**. Het huis heeft bijvoorbeeld de regie van de werkgroep kinderarmoede, één persoon is zowel voor het huis als voor kinderarmoedebestrijding coördinator (zei ook punt 3.4.1) of beide coördinatoren werken samen.

Socio-economische determinanten komt wel aan bod in overleg kansengroepen en vrije tijd, waarin we als dienst vertegenwoordigd zijn. Kinderarmoede:afvaardiging dienst samenleven in lokaal netwerk kansengroepen en vrije tijd -gesprekken met welzijnsschakels 'tochtgenoten'.

Er zullen 2 rondetafel conferenties kinderarmoede georganiseerd worden voor het brede middenveld. Hierin zal Huis van het Kind de cruciale rol spelen om acties te coördineren en organisaties te ondersteunen.

Er wordt nauw samen gewerkt met de ambtenaar kinderarmoedebestrijding van het OCMW. Het netwerk kinderarmoedebestrijding en het overleg Huis van het Kind zijn geïntegreerd.

Op het lokaal netwerk kinderarmoede is er steeds aandacht voor Huis van het Kind (zijn ook dezelfde partners). De medewerker HvhK werkt rond kinderarmoedebestrijding. Alle activiteiten die we organiseren worden door de bril van armoedebestrijding bekeken.

Vanuit het Huis van het Kind is samen met de coördinator kinderarmoede en het lokaal overleg kinderopvang ingezet op een breed netwerkmoment rond kinderarmoede. Meer dan 60 deelnemers uit meer dan 30 verschillende organisaties werkten hieraan mee. Enerzijds had dit netwerkmoment als doel om de sociale kaart rond preventieve gezinsondersteuning in onze stad bekend te maken. Zo leert het brede werkveld elkaar kennen. Anderzijds werd een 'voordelenboekje' gepresenteerd als instrument om op een laagdrempelige manier het gesprek te openen over kinderarmoede ...

Ook hier is het HvhK soms de lijm om tot afspraken te komen: signalen oppikken en aanpakken: bv. er zijn afspraken gemaakt tussen OCMW en regioteam Kind en Gezin i.v.m. eerste en tweede leeftijdsmerk. Daarnaast is de coördinator HvhK ook lokale kinderarmoedecoördinator.

De coördinator van Huis van het Kind is lid van de stuurgroep en teams die deze thema's behandelen. En ook omgekeerd zijn de verantwoordelijke diensten lid van Huis van het Kind. Op die manier garanderen we doorstroom van informatie en kunnen we de handen in elkaar slaan bij het opzetten van concrete acties.

OCMW en andere actoren

Niet alleen overlegorganen en coördinatoren maken de inzet op armoedethema's of het bereik en de betrokkenheid van gezinnen in armoede mogelijk. Het OCMW is één van de **actoren** die meermaals uitdrukkelijk vermeld wordt. Andere actoren die in het overleg of bij ondersteunings- of professionaliseringsinitiatieven betrokken zijn, vertegenwoordigen verschillende domeinen. Concreet gaat het onder meer over de volgende actoren: stads- of gemeentediensten, scholen, CLB, (buitenschoolse) kinderopvang, vrijetijdsaanbieders, Kind en Gezin, Inloopteam, opvoedingswinkel, CKG, Kind en Taal, Begeleid wonen, LOP, LOGO, LOK, CAW, Cedes vzw, Vereniging waar armen het woord nemen, Welzijnsschakels, TAO (De Link vzw), buurthuis, sociaal buurtrestaurant, sociale huisvestingsmaatschappij, woonwinkel.

Aansluitend bij dit actorenoverzicht, brengen we in herinnering dat een aantal huizen verwijzen naar de inzet of (voorziene) aanstelling van doelgroepmedewerkers, een opgeleide ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting, een extra maatschappelijk werkster, kansenwerkers of een contactmedewerkster om maatschappelijk kwetsbare gezinnen te ondersteunen of begeleiden (supra, punt 3.4.1). Zij zijn onder meer aangesteld vanuit de gemeente, het Huis van het Kind of van één van de partners van het Huis.

Toegankelijkheid bevorderen

Het overleg en de samenwerking met actoren, dient verschillende doelen. Er treden twee doelen op de voorgrond: de opzet van acties of activiteiten voor of door kwetsbare groepen (zie verder in het punt 'Ondersteuningsfuncties en domeinen') en de toegankelijkheid van die acties of activiteiten bevorderen. Voorbeelden van laatst vermelde zijn: sensibilisering van lokale actoren, bekendmaking van lokale initiatieven, tegemoetkomingen enz. bij gezinnen of professionals (bv. in face-to-face-contacten, via de website), betrekken en bereiken van kwetsbare groepen (bv. vindplaatsgericht werken, vorming van professionals) en doorverwijzing. Verschillende respondenten vermelden dat doorverwijzing zich in verschillende richtingen voordoet: van armoede-actoren of andere actoren naar het Huis van het Kind en vice versa.

Sensibilisering van partners rond thema armoede, o.m. via thema-avond. Ontwikkeling van methodieken en instrumenten om armoede op lange aan te pakken. Concrete acties: inrichting van zitdagen studietoelagen, opmaak spelboxen voor basisonderwijs, organiseren van inleefspel voor 3de graad basisonderwijs, opmaak en ondertekening charter 'in 10 stappen naar een kansrijke school' met de basisscholen, enz.

Tijdens het partneroverleg werd het thema 'betrekken en bereiken van maatschappelijk kwetsbare groepen' behandeld. Dit agendapunt werd begeleid door een medewerker en ervaringsdeskundige armoede van TAO (De Link vzw). Concrete knelpunten en uitdagingen werden blootgelegd, en een aantal ideeën en tips werden aangereikt. Dit wordt in een traject verder opgevolgd en geconcretiseerd.

Momenteel bekijken we hoe we gemakkelijker voor toeleiding zorgen naar gepaste organisaties en activiteiten voor desbetreffende doelgroep. Dit plannen we te doen door de scholen beter in te lichten over het lokale aanbod en samen te zitten met organisaties die te maken hebben met kansarmen.

De sociale dienst van het OCMW is actief betrokken in de stuurgroep Huis van het Kind. Daarbij wordt het aanbod van het OCMW mee bekend gemaakt op de webpagina van het HvhK. Ook leidt de sociale dienst actief cliënten toe naar het aanbod vanuit het Huis van het Kind.

Het luik kinderarmoede wordt nu door de partners van het HvhK opgevolgd waaruit diverse initiatieven voortvloeiden. Een daarvan is het loket gezinsondersteuning waar ouders kunnen informeren naar de rechten en andere mogelijkheden tot ondersteuning. Dit is een laagdrempelig, vrijblijvend antennepunt van het OCMW. We werken ook aan de bekendmaking van de verschillende mogelijkheden bij de diverse instanties, in de eerste plaats bij de scholen. Dankzij onze initiatieven kwam de vrijetijdspas / kanspas in een stroomversnelling waarbij hij nu wordt getest. Ook verschillende 'sponsors' vinden het HvhK als goede doel waardoor kinderen en ouders in armoede geholpen kunnen worden.

Partners van het HVHK werken mee aan initiatieven zoals 1 euro-maaltijden, proefproject babykaart (gratis luiers en melk), ... Bv. Kinderen die een 1 euro maaltijd nuttigen in het sociaal restaurant krijgen een bon om een gratis rugzak Kinderstad af te halen in het Huis van het Kind. Dit ter bekendmaking van ons aanbod naar deze doelgroep. Hulpvragers die ook vragen hebben over huisvesting, financiële hulp, ... kunnen makkelijk doorverwezen worden naar onthaal Sociaal Huis, gezien we in hetzelfde gebouw gehuisvest zijn. Dit geldt uiteraard ook vice versa. Cliënten van Sociaal Huis die (opvoedings-)vragen hebben, kunnen makkelijk verwezen worden naar Huis van het Kind.

Ondersteuningsfuncties en domeinen

Waar de cijfers over de stand van zaken inzake socio-economische determinanten en de link naar lokale kinderarmoedebestrijding zich niet integraal in elkaar weerspiegelen, blijkt uit de toelichtingen dat beide aspecten in elkaars verlengde liggen. Verschillende voorbeelden komen in beide aspecten terug of sluiten heel sterk bij elkaar aan. Daarenboven rapporteren verschillende

huizen dat deze aspecten ook gelinkt zijn aan andere domeinen, zoals bijvoorbeeld hun traject inzake kindvriendelijke gemeente, opvang en vrije tijd (bv. vrijetijdsparticipatie), maatschappelijk werk (bv. rechtenverkenning en –toewijzing) of gezondheid (bv. gezonde voeding, hygiëne).

Op vlak van aanpak, in termen van **ondersteuningsfuncties of –levensdomeinen**, komen de volgende groepen naar voren: financiële en materiële ondersteuning, bevorderen van (vrijetijds)participatie, rechtenverkenning, huisvesting, tewerkstelling, digitale en administratieve ondersteuning (bv. in breed onthaal, bij aanvraag studietoelage) en ondersteuning die inzet op ouderschap, opvoeden of ontwikkeling van de kinderen.

Financiële en materiële ondersteuning worden het meest frequent, al dan niet in combinatie met één of meerdere andere ondersteuningsinitiatieven gerapporteerd. Het gaan dan bijvoorbeeld over ruil- of tweedehands winkels, tweedehands beurzen, opwaardering van dan de kinderafdeling in de kringloopwinkel, pampersbanken, schoenenactie, inzamelacties (speelgoed, food), (weg)geef- of ruilkasten, kledingcheques (bv. voor kringloopwinkel), (tussenkost) in poedermelk, ter beschikking stellen van verzorgingsproducten, speelgoed (al dan niet via speltheek), voedselpakketten, 1-euro-maaltijden (bv. in buurtrestaurant), tussenkost in schoolmaaltijden, sociale kruidenier, sociaal restaurant, financiële tussenkost voor kinderopvang of deelname aan vrijetijdsactiviteiten (bv. speelpleinwerking, maar ook over schuldbemiddeling).

We starten met een buurtrestaurant in een sociale woonwijk in het kader van de 1 euromaaltijden. Het OCMW voorziet een tussenkost in de poedermelk tijdens de eerste 3 à 6 maanden na geboorte. Via de FEAD-producten [Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen] kunnen wij nu pampers gratis ter beschikking stellen aan personen.

De grootste realisatie is de opstart van een project inzamelen tweedehands kindermateriaal bij particulieren, scholen, kinderdagverblijven en bedrijven en dit via partnerorganisaties zoals regioverpleegkundigen, zorgcoördinatoren,.. herverdelen over de gezinnen die het nodig hebben.

In de werkgroep Kansarmoede zijn alle OCMW's vertegenwoordigd en zij delen onderling hun eigen aanbod van tweedehands goederen indien de nood zich voordoet bij hun cliënten. We starten dit najaar met een project 'Lekker eten voor iedereen' i.s.m. Colruyt. Met dit project willen we gezinnen met kinderen met beperkt budget ondersteunen om lekkere en gezonde maaltijden te bereiden voor 1,2 of 3 euro. Alle OCMW's van de regio, K&G, Begeleid wonen en Logo zijn hierbij betrokken. Enkele organisaties hebben al officiële goedkeuring om te starten met het project.

We hebben een ruilwinkel met kinderkledij van 0 tot 12 jaar, speelgoed, materiaal, lakens en dekens, Ook voor grotere kinderen en volwassenen houden we kledij bij zodat we bij vraag ook oudere kinderen kunnen helpen. Iedereen is welkom in de ruilwinkel, maar Kind & Gezin, de sociale dienst en het Huis van het Kind kunnen gratis jetons geven aan de maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Op deze manier kunnen ze net als iedereen met deze jetons betalen. Er is ook een luiersbank ontwikkeld. We geven ook twee keer per jaar verzorgingsproducten voor de baby's en kinderen. We geven ook hulp bij de aankoop van melkpoeder. Voor de eersteleeftijdsmelk krijgen ze vier dozen per maand, voor de tweedeleeftijdsmelk 2 dozen per maand. Dit tot de baby 1 jaar geworden is. We werken sowieso samen met de sociale dienst en de dienst welzijn, zij geven uiteraard financiële hulp, hulp bij tewerkstelling en huisvesting.

Van deze voorbeelden zijn er een aantal gelinkt aan andere domeinen. Een voorbeeld daarvan zijn initiatieven ter **bevordering van (vrijetijds)participatie**, zoals de kanspas of vrijetijdspas waarmee maatschappelijk kwetsbare gezinnen tegen een lager tarief kunnen deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten. Een ander voorbeeld is een Rap-op-stap- of reisbemiddelingskantoor voor mensen met een beperkt budget.

We besteden extra aandacht aan het bereik en de participatie van kansarme ouders. Maatschappelijk werkers binnen OCMW en leerkrachten Open School nodigen ouders van peuters uit in het Sociaal Huis op een moment dat een medewerker van het Huis van het Kind

aanwezig is. Dan gaat de groep samen naar het Huis van het Kind (te voet of met busjes van de buitenschoolse kinderopvang). Elke laatste maandag van de maand organiseert het peuterspeelpunt een verjaardagsfeestje voor de jarige kindjes van de maand. Kindjes met een kortingskaart van de stad voor mensen met een beperkt budget die 1 jaar worden krijgen een uitnodiging in de bus.

Kansenpas en vrijetijdspas - reglement maatschappelijke participatie van kansengroepen aan de vrije tijd waarbij bij een VTO [Vorming, Training en Opleiding] slechts 20% van het inschrijfgeld betaald dient te worden en ouders een tussenkomst ontvangen bij aansluiting sportclub of jeugdbeweging.

De subsidies voor participatie en sociale activering bevat ook een deel 'strijd tegen kinderarmoede'. Deze middelen worden aangewend voor zeer diverse initiatieven tot deelname aan sociale, culturele en sportieve activiteiten, zo ook voor gezinnen met kinderen. Zo is er via het OCMW ondermeer terugbetaling van allerlei kampen om deze doelgroep te laten doorstromen. Daarnaast zijn er specifieke acties in de strijd tegen kinderarmoede. Gemeente en OCMW bundelen hun krachten om personen / gezinnen in armoede te ondersteunen om zich te integreren in onze gemeente en om uitsluiting tegen te gaan, ondermeer door deelname aan sportactiviteiten voor kansengroepen te vergroten.

Een aantal huizen brengen uitdrukkelijk initiatieven onder de aandacht die gezinnen ondersteunen om hun **rechten te kennen** en die te kunnen **benutten**. Dat kan in de vorm van face-to-face-begeleidingstrajecten aan huis, in een spreekuur, in een loket, en dat al dan niet ondersteund door een voordelenboekje of een online informatiepagina.

Het HvhK kan gezinnen snel doorverwijzen naar het Welzijnshuis voor rechtendetectie.

In het voordelenboekje staan alle 'voordelen' waar gezinnen met kinderen (al dan niet in armoede) recht op kunnen hebben. Dit boekje is een instrument om vanuit alle betrokkenen het gesprek met ouders te kunnen openen over hun rechten en dus ook over kinderarmoede. Het is dus een belangrijk instrument in de toeleiding van gezinnen naar een aanbod en de doorverwijzing tussen organisaties.

Op vlak van **huisvesting**, verwijzen een aantal huizen naar de ondersteuning bij de aanvraag van een sociale woning of premies, bij huisvestingsproblemen, waarvoor ze de betrokkenen al dan niet doorverwijzen naar de sociale huisvestingsmaatschappij, de woonwinkel of het sociaal huis. Voorbeelden van **tewerkstellingsinitiatieven** zijn een jobbeurs voor werkloze jongeren, stages en sociale tewerkstelling in het Huis van het Kind.

Het OCMW heeft voor het 2^e jaar op rij een jobbeurs georganiseerd waarbij lokale bedrijven en werkloze jongeren in contact met elkaar worden gebracht. Dit levert toch elk jaar goede resultaten op. Ook staan werkgevers er elk jaar positiever tegenover.

Planning is om een ruilkast op te starten in het najaar 2016 en verder uit te breiden naar een ruilwinkel. Er zijn plannen om hieraan een sociale tewerkstelling te koppelen (nog niet concreet uitgewerkt). Er is wel reeds een samenwerking geweest tussen het OCMW artikel 60-groep en Huis van het Kind voor het schilderen van lokalen.

Het HvhK biedt stageplaatsen aan voor deeltijds werken, deeltijds leren, opleidingsploeg poetsploeg OCMW, stageplaats voor art. 60 TEXMIX [activeringstraject], vrijwilligerswerk voor een volwassene die niet binnen de reguliere arbeidsmarkt functioneert,... We dromen voor de toekomst nog om een soort ruilwinkel op te zetten samen met de kringwinkel, arbeidszorg, activering, kinderopvang, m.a.w. alle relevante partners voor in eerste instantie babyspullen. Maar wie weet waar we eindigen.

Tot slot, zij het niet in het minst, zijn er ook ondersteuningsinitiatieven die meer specifiek inzetten op **ouderschap, opvoeden of de ontwikkeling van de kinderen**. Het gaat over verschillende

aanbiedings- en werkvormen zoals bijvoorbeeld: huiswerkbegeleiding of gezinsondersteuning aan huis (door vrijwilligers of beroepskrachten), ontmoetingsmomenten, begeleidende verzorgingsmomenten, kleuterparticipatie-initiatieven (bv. rugzakjes met boekjes of ander materiaal) of een speltheekwerking.

Verzorgingsmomenten waarbij ouders hun kind kunnen komen wassen onder begeleiding van een regioverpleegkundige.

In 2017 zullen binnen Huis van het Kind rugzakjes aangeboden worden in functie van kleuterparticipatie. Scholen kunnen hier ook beroep op doen in nodig is.

We werken nauw samen met een ontmoetingsruimte, opgericht door het OCMW. Ze vragen regelmatig of we eens langskomen. Op aanraden komt er iemand van de opvoedingswinkel langs. Dit alles is niet structureel en dat willen we in de toekomst verder uitwerken.

IN-Z biedt onder de noemer IN-Zetje preventieve gezinsondersteuning vanuit de lokale diensteneconomie. Sinds 2015 biedt IN-Z ook samen met vzw Kind en Taal preventieve gezinsondersteuning aan in onze stad. Beiden zijn actieve partners in het HvhK. IN-Zetje wil ouders versterken in hun ouderrol en hen bewust maken van de waarde van een intensieve betrokkenheid bij de opvoeding van kinderen, een ontwikkelingsstimulerende omgeving en een sterk sociaal netwerk. De voorschoolse werking wil ouders sensibiliseren met het oog op een (vroeg) instap van hun kind in de kleuterschool en richt zich tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen met kinderen van 0 tot 6 jaar. De werking krijgt vorm via een voorschoolse werking, oudersalons en huisbezoeken en verloopt in samenwerking met de stad, vzw Kind en Taal.

De gemeente heeft reeds een speeltheek die één keer per maand open is. Ze bereiken hiermee niet zoveel mensen en geen maatschappelijk kwetsbare gezinnen. De vrijwilligersgroep die dit momenteel trekt zal er dit jaar mee stoppen. De gemeente heeft nu aan het Huis van het Kind gevraagd om de speeltheek over te nemen. Dus vanaf 2017 zal de speeltheek bij het Huis van het Kind horen en zullen we er nieuw leven in blazen. Hiervoor zullen we een werkgroep oprichten, waarmee we gaan bekijken hoe we dit zullen aanpakken.

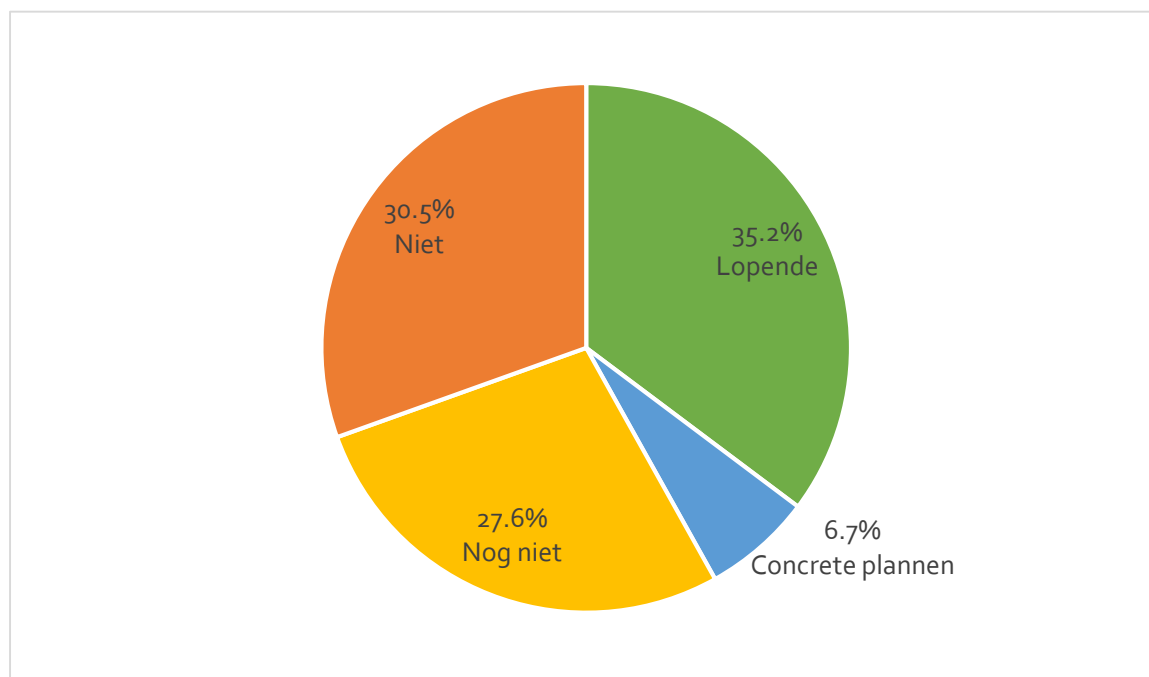
Eén van de partners van het HvhK houdt zich bezig met laagdrempelige begeleiding van (kans)arme kinderen in hun thuissituatie en organiseert laagdrempelige ontmoeting. 1. Werken met vrijwilligers: De vrijwilligers ondersteunen gezinnen via huisbezoeken, waar de ouders niet in staat zijn jonge kinderen de nodige nestwarmte, geborgenheid en structuur te bieden. De vrijwilligers komen maandelijks samen onder leiding van iemand van de opvoedingswinkel. Zij zorgt ook voor de match tussen vraag en aanbod. 2. Organiseren van een laagdrempelige ontmoetingsplaats. Een ontmoetingsplaats waar de ouders met hun kinderen de kans krijgen elkaar te ontmoeten in een positieve, constructieve sfeer.

De werkgroep kinderarmoede werkt acties uit om de kinderarmoede tegen te gaan: geboortebezoekjes, ondersteuning door vrijwilligers in gezinnen, ruilwinkel, pamperbank,... Eén van de OCMW's is ook kernpartner binnen Huis van het Kind en organiseert een Katrolwerking (huiswerkbegeleiding + opvoedingsondersteuning aan huis bij kansarme gezinnen). Oprichting perinataal netwerk, in samenwerking met een ander Huis van het Kind, waarbij we kijken hoe we als netwerk (aanstaande) kwetsbare ouders zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Hierbij wensen we transparanter te werken, minder versnippering.

We hebben een vrijblijvend ondersteuningsnetwerk voor gezinnen met jonge kinderen (0-3 jaar) waarbij partners (OCMW, K&G, CKG, CAW en Welzijnsschakel) hun aanbod op elkaar hebben afgestemd en intens samenwerken rond laagdrempelige begeleidingstrajecten aan huis en het organiseren van ouderbijeenkomsten. Bij elk gezin wordt een grondrechtenonderzoek gevoerd.

5.3.2 Integratie en inburgering van nieuwkomers

Het thema integratie en inburgering is in 35.2% van de Huizen van het Kind een lopend thema, en in 6.7% van de huizen bestaan er concrete plannen (zie Figuur 7). Dat is samen goed voor 41.9%.

Figuur 7: Het thema integratie en inburgering nieuwkomers in de Huizen van het Kind (n=105)

Uit de toelichtingen blijkt dat zowel het uitgewerkte of uit te werken aanbod als de betrokken actoren heel verscheiden zijn. Op vlak van aanbod tekenen zich vijf clusters af:

- (1) onthaal, informatieverstrekking en doorverwijzing (door HvhK, gemeentelijke diensten e.a.) op individuele basis, maar ook in groep (bv. lezing),
- (2) taalstimuleringsinitiatieven voor ouders, voor kinderen, voor ouders en kinderen samen (bv. Speelbabbel, Taalbubbels, taalkampen, taallessen, zomerschool), veelal met het oog op een goede doorstroom naar de school of ingebed in opleidings- en tewerkstellingstrajecten,
- (3) groepsbijeenkomsten en –momenten zoals groepswork, praatgroepen, spel- en ontmoetingsinitiatieven voor ouders en kinderen, workshops (bv. babymassage), inburgeringscursus (bv. op maat voor moeders en kinderen),
- (4) individuele begeleidingstrajecten (bv. praktische, emotionele, financiële steun) vanuit de gemeente of door Welzijnsschakels,
- (5) bekendmaking van de werking van het Huis van het Kind of het infopunt HvhK (bv. aanwezigheid van een medewerker van het HvhK op het gemeentelijk onthaal, rondleidingen in het HvhK voor de groepen van een deelwerking van het Agentschap Integratie en Inburgering).

Daarnaast zijn er verschillende andere initiatieven die aan meerdere clusters gerelateerd zijn of aan geen enkel cluster toegewezen kunnen worden: kinderopvang (al dan niet specifiek voor nieuwkomers, toeleiding naar occasionele kinderopvang), de opmaak van een brochure, en het uitschrijven van een visienota. Het is duidelijk dat het aanbod zich zowel tot kinderen, ouders en kinderen en ouders samen richt. Meer specifieke doelgroepen zijn: niet-Europese moeders, zwangeren, minderjarige vluchtelingen en laaggeletterde vrouwen en kinderen.

Zoals eerder vermeld is een grote verscheidenheid aan actoren betrokken bij de ondersteuningsinitiatieven. Zij zijn ingebed of vertegenwoordigen verschillende domeinen en sectoren. Dat geldt in het bijzonder voor de gemeentelijke diensten: het OCMW (al dan niet via een kansenwerker), de dienst diversiteit (cf. toeliders diversiteit), de integratiedienst (cf. integratieambtenaar), het loket inburgering, de dienst samenleving, de dienst burgerzaken, het gemeentelijk onthaal, het lokaal bestuur, de dienst jeugd en het loket kinderopvang. In verschillende Huizen van het Kind is er voor dit thema een samenwerking met het Agentschap voor Integratie en Inburgering (AgII) of het Huis van het Nederlands. Vanuit onderwijs zijn centra voor basiseducatie, scholen en het CLB betrokken. Ook Kind en Gezin, Welzijnsschakels, de jeugdhulpverlening, stagiairs en vrijwilligers zetten mee in op integratie- en inburgeringsinitiatieven.

Integratie en inburgering van nieuwkomers: specifieke aandacht om nieuwkomers goed te informeren over het Infopunt Huis van het Kind, aanbod voor zwangeren/gezinnen,... Gepland: overleg met dienst burgerzaken, overleg met inburgering ifv toeleiding naar kinderopvang enz.

Goede samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII). Zowel het loket inburgering als het Huis van het Nederlands zitten fysiek in ons Huis. Nieuwe brochure voor nieuwkomers onder onze regie. Goede doorverwijzing tussen diverse partners. Vertaling door personeel AgII bij het consultatiebureau. Nieuwe kinderopvang specifiek voor mensen die Nederlandse les of inburgering volgen omdat dit een voornaam reden is dat mama's afhaken voor de verplichte lessen.

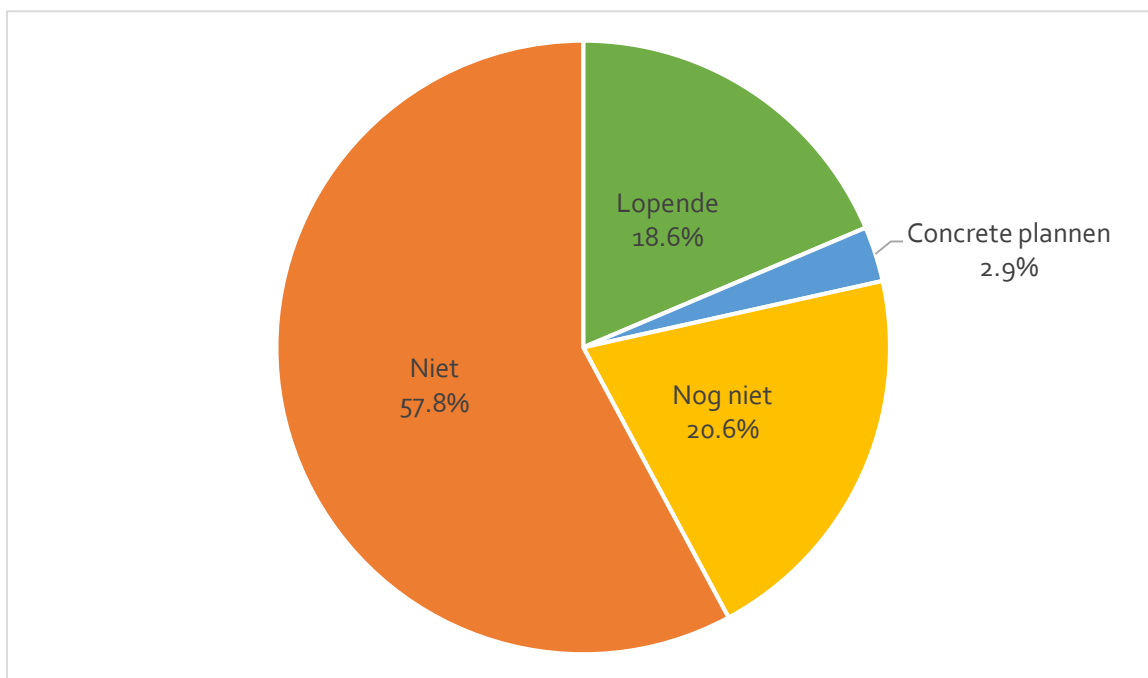
In het voorjaar van 2017 zal een speelbabbel opgestart worden in twee gemeenten (1 x per maand/per deelgemeente). De speelbabbel zal inhoudelijk ondersteund worden door een medewerker van het opvoedingspunt. Daarnaast zullen er vrijwilligers geworven worden om de speelbabbels mee te begeleiden. Voor deze vrijwilligers wordt de nodige vorming, intervisie en algemene ondersteuning voorzien. Deze vrijwilligerscampagne gebeurt in samenwerking met de gemeente/OCMW. De speelbabbel wil o.a. ontmoeting stimuleren tussen jonge ouders/opvoedingsverantwoordelijken, in het bijzonder aan personen met een zwak netwerk zoals nieuwkomers. De speelbabbel kan een laagdrempelige aanzet zijn voor netwerkvorming.

Eén van de Huizen van het Kind vestigt aansluitend bij deze thematiek, de aandacht op de vorming, intervisie en ondersteuning van de vrijwilligers. Een ander Huis van het Kind verwijst op 'medewerkersvlak' naar de gezamenlijke, intergemeentelijke, aanstelling van een integratieambtenaar.

5.3.3 Radicalisering

Het thema radicalisering komt in iets meer dan een vijfde van de Huizen van het Kind aan bod: 18.6% van de huizen scoort 'Lopende' en 2.9% heeft concrete plannen om dat thema op te nemen (zie Figuur 8). Deze cijfers laten vermoeden dat niet alle Huizen van het Kind aan de werking van bijvoorbeeld de Lokale Integrale Veiligheidscel (o.a. preventie van radicalisering, zie Omzendbrief 4/11/2015) gelinkt zijn.

In de stad is naar wettelijke vereisten een LIVC [Lokale Integrale Veiligheidscel] opgericht die op regelmatige basis bijeen komt. Wanneer er concrete preventieve of sensibiliserende acties worden bepaald, worden deze ook via het Huis van het Kind mede bekend gemaakt.

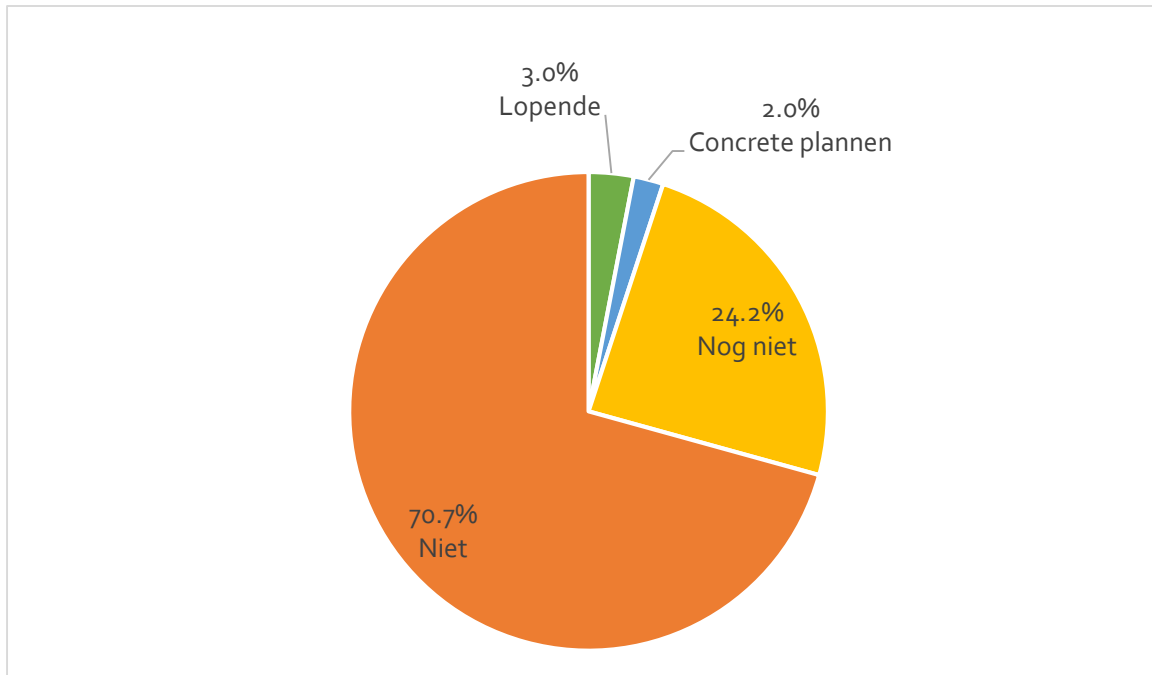
Figuur 8: Het thema radicalisering in de Huizen van het Kind (n=102)

De Huizen van het Kind die (mee) op het thema radicalisering inzetten doen dat vooral via overleg met gemeentelijke diensten of organen zoals de eerder vermelde Lokale Integrale VeiligheidsCel of de dienst diversiteit of door contacten met gespecialiseerde medewerkers (bv. radicaliseringsambtenaar, een stedelijke medewerker 'opvoeden') die al dan niet ook in het Huis van het Kind aanwezig zijn. Telkens een Huis van het Kind verwijst naar een visienota, een actieplan, een vorming of een draaiboek. Naast deze aspecten die bijdragen tot een professionele aanpak, geven verschillende Huizen van het kind voorbeelden van acties of activiteiten die zich rechtstreeks richten tot kinderen (bv. opvolging van spijbelaars) of ouders (bv. een lezing of informatieavond, een flyer met tips voor ouders, sensibiliseringsacties).

5.3.4 Jonge mantelzorgers

Voor het merendeel van de Huizen van het Kind (94.9%) stond het thema jonge mantelzorgers nog niet op de agenda of werd er tot op heden geen werk van gemaakt (zie Figuur 9). Jonge mantelzorgers is met andere woorden een thema dat tot op heden in een klein aantal huizen een vertaalslag kreeg in de werking: voor vijf huizen is dat een lopend thema of zijn er concrete plannen. De toelichtingen bevatten meer algemene verwijzingen naar de dag van de mantelzorg en de financiële ondersteuningsmogelijkheden en meer specifieke verwijzingen naar een nieuwe vormgeving van het project mantelzorg of de vermoedelijke opname van dit thema in het zorgstrategisch plan.

Vanuit het stadsbestuur zijn er volgende reglementen en toelagen: sociale toelage voor de ondersteuning van de opvang van personen met een handicap tot 25 jaar, een subsidiereglement voor mantelzorgers... Daarnaast wordt vanuit de gemeente en het OCMW jaarlijks een 'Dag van de mantelzorger' ingericht, met ontmoeting, info of vorming en ervaringsuitwisseling.

Figuur 9: Het thema jonge mantelzorgers in de Huizen van het Kind (n=99)

6 Het aanbod in de Huizen van het Kind

In verschillende vraagrubrieken en dus vanuit verschillende insteken, kregen de respondenten vragen over het aanbod in hun Huis van het Kind: de vragen 6 tot en met 14 over het aanbod dat in het Huis van het Kind uitgewerkt of gefaciliteerd werd, vraag 16 naar specifieke thema's die in het Huis van het Kind opgenomen en vraag 17 naar thema's die aan het Huis van het Kind gelinkt zijn. Deze vragen sluiten aan bij wat in het decreet van 29 november 2013 en in de opvolgingsindicatorenset over de diversiteit en het minimaal op te nemen aanbod staat.

Art. 8

Een Huis van het Kind brengt een divers aanbod op het vlak van preventieve gezinsondersteuning bijeen. Minimaal gaat het om aanbod op het vlak van preventieve gezondheidszorg en opvoedingsondersteuning, alsook om activiteiten die tot doel hebben om ontmoeting en de sociale cohesie te bevorderen.

Het aanbod uit elk van de drie pijlers, vermeld in het eerste lid, kan onder verschillende vormen aangeboden worden. Naast de preventieve medische consulten, erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin en de consulten uitgevoerd door de regioteamleden van Kind en Gezin, gaat het onder meer om:

- 1° het inzetten op ontmoeting;*
- 2° het aanbieden van groepswork;*
- 3° het voorzien in laagdrempelige individuele ondersteuning;*
- 4° het organiseren van een onthaal- en informatiepunt.*

Art. 12

§1. Elk Huis van het Kind omvat minimaal volgend aanbod dat met een zekere regelmaat wordt aangeboden:

- 1° preventieve medische consulten erkend of gesubsidieerd door Kind en Gezin;*
- 2° consulten uitgevoerd door de regioteamleden van Kind en Gezin;*
- 3° minimaal twee andere verschillende vormen van aanbod als vermeld in artikel 8, tweede lid, met inbegrip van het aanbod, vermeld in paragraaf 2 van dit artikel;*
- 4° actieve doorverwijzing van gebruikers naar aanbod, vermeld in artikel 5.*

§2. Alle aanbod dat door Kind en Gezin erkend of gesubsidieerd wordt ter uitvoering van artikel 7 en 13, §3, van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin, en de voorzieningen, vermeld in artikel 24, die een kwaliteitslabel ontvangen of gesubsidieerd worden door Kind en Gezin en wiens werkingsgebied gevat wordt door het werkingsgebied van het Huis van het Kind, moet verplicht aansluiten.

Het eerste punt van dit hoofdstuk bundelt al de informatie over de aanbiedingsvormen en thema's in en rond de Huizen van het Kind (6.1). De twee volgende punten gaan in op de wijze waarop het aanbod bij de burgers gebracht wordt. Ze brengen in kaart hoe de huizen inzetten op de toegankelijkheid van hun aanbod.

Punt 6.2 zoomt in op de fysieke bundeling van het aanbod (cf. vraag 23 t.e.m. 25 uit de vragenlijst) en punt 6.3 gaat in op de bereikbaarheid en bekendmakingskanalen (cf. vraag 26 t.e.m. 32 uit de vragenlijst). Deze vragen verwijzen naar de opdracht van de huizen om:

'het geheel van maatregelen en aanbod inzake preventieve gezinsondersteuning dat ingebracht wordt in een Huis van het Kind, maximaal toegankelijk te maken voor alle gezinnen en af te stemmen op de vragen en noden van de gebruikers', om 'de maatregelen en aanbod binnen het bereik van maatschappelijk kwetsbare gezinnen te brengen' en om het 'aanbod eveneens te ontsluiten voor alle professionals die werken met gezinnen met kinderen en jongeren die behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van preventieve gezinsondersteuning' (Art. 11 van het decreet).

In de indicatorenset wordt dat als volgt geoperationaliseerd: 'Zicht op vormgeving HvhK, mate waarin het HvhK fysiek kenbaar wordt gemaakt en via communicatie wordt kenbaar gemaakt. Is er een fysieke bundeling van maatregelen en aanbod en/of een of meerdere fysieke deur(en) langs waar dispatching gebeurt? Wordt een onthaalfunctie voorzien?' De laatst vermelde vraag werd evenwel meegenomen in punt 6.1, in de beschrijving van de aanbiedingsvormen, domeinen en thema's.

6.1 Aanbiedingsvormen, domeinen en thema's in en rond de Huizen van het Kind

Gelet op de vele raakvlakken tussen verschillende domeinen, werkthema's en activiteiten van de Huizen van het Kind, is het niet evident om daarvan een afgebakend overzicht te geven. Een insteek zou de indeling van de regelgeving kunnen zijn, bijvoorbeeld de drie pijlers 'preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning [*ouderschap en opvoeding*] en ontmoeting en sociale cohesie bevorderen' en de aanbiedingsvormen '(preventieve medische) consulten, ontmoeting, groepswork, laagdrempelige individuele ondersteuning en onthaal- en informatiepunt.' De drie pijlers zijn uitdrukkelijk, zij het soms in een wat andere bewoording, terug te vinden in de vragen 9, 7 en 8 van de vragenlijst. Ook in de itemlijsten van vraag 16 en vraag 17 zijn verschillende deelaspecten van die drie pijlers aanwezig (bv. gezonde gemeente, aanpak gezondheidsongelijkheid).

Net zoals de actoren (supra, 4.2.2), werden ook verschillende thema's geclusterd. 'Gezonde gemeente', 'gezondheidsongelijkheid' en 'geestelijke gezondheidszorg' werden samen gebracht in gezondheidszorg. Al de bevindingen over de aandacht en de acties voor kansengroepen kregen een plek in hoofdstuk 5 over de doelgroepen. Het item 'Vrijwilligers (vrijwillige inzet stimuleren, ondersteuning en beleid rond vrijwilligers, ...)' werd reeds besproken in het hoofdstuk over de werkingscontouren van de Huizen van het Kind (zie punt 3.4.2).

Achtereenvolgens komen de cijfers en de ervaringen aan bod over: het onthaal, ontmoeting en sociale cohesie, ouderschap en opvoeding, gezondheid, jeugdhulp, opvang, vrije tijd en onderwijs en tot slot het thema relatieondersteuning. De cijfers zijn ook geïntegreerd te raadplegen in de overzichtstabellen in Bijlage 2, Bijlage 5, Bijlage 6 en Bijlage 7.

Bij dat alles is een kanttekening op zijn plaats. De Huizen van het Kind zijn nog een vrij recent gegeven zijn. Het decreet dateert van 29 november 2013, het uitvoeringsbesluit van 28 maart 2014, en het ministerieel besluit van 6 mei 2014. Sinds november 2015 werden de eerste erkenningen uitgereikt. Drie respondenten vestigen uitdrukkelijk de aandacht op het feit dat ze zich nog in een opstartfase bevinden. Mede daardoor kunnen ze nog niet al het aanbod of al de thema's uit de vragen en itemlijsten opnemen.

De focus van het Huis van het Kind ligt in de opstartfase op netwerkvorming en de opbouw van een structuur en beleidskader voor het Huis van het Kind. De ontwikkeling van een aanbod zal gaandeweg sterker op de voorgrond komen.

Voorlopig nog in opstartfase.

Er zijn reeds verschillende ideeën die nog in de praktijk uitgewerkt moeten worden. We willen echter eerst een stevig fundament leggen om ons Huis van het Kind op te bouwen.

Ook andere respondenten signaleren dat hun huis, en zo ook hun aanbod, nog in volle ontwikkeling is en uitgebreid zou kunnen of mogen worden. In de voorgaande hoofdstukken zijn daarover verschillende getuigenissen te vinden (bv. *'We dromen voor de toekomst nog om een soort ruilwinkel op te zetten samen met de kringwinkel, arbeidszorg, activering, kinderopvang ...'*). Ze worden in dit hoofdstuk verder aangevuld.

6.1.1 Onthaal

Artikel 8 van het decreet Preventieve Gezinsondersteuning stelt dat de Huizen van het Kind een onthaal- en informatiepunt moeten organiseren en dat voor de drie pijlers: preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en ontmoeting en sociale cohesie. Het onthaal en vooral ook de wijze waarop daar vorm aan gegeven wordt, draagt op verschillende manieren bij tot de kwaliteit van de dienstverlening. Het zegt iets over de toegankelijkheid van de dienstverlening waarbij het zowel gaat over de 'fysieke' aspecten van die toegankelijkheid (bv. beschikbaarheid, bereikbaarheid), maar ook over de inhoudelijke en agogische aspecten (bv. begrijpelijkheid, bruikbaarheid, betrouwbaarheid) (zie verder 5.3). Het spreekt voor zich dat de bekendheid van het onthaal aan dat alles vooraf gaat. Gezinnen, ouders, kinderen en jongeren moeten in eerste instantie de weg naar dat onthaal vinden.

We vinden in de opvolgingsindicatorenset meerdere verwijzingen naar de onthaalfunctie. Een gemeenschappelijk onthaal bijvoorbeeld is een aspect van integrale dienstverlening (cf. indicator integraal werken). In het verlengde daarvan ligt de verwijzing naar de mate waarin er afspraken zijn over vraagverheldering en doorverwijzing en aansluitend bij het laatst vermelde: de mate waarin het voor een actor gemakkelijker is om door te verwijzen en of er sprake is van een verbeterde toegang tot belendende sectoren. Al deze aspecten zijn te situeren op het niveau van de actoren en op het niveau van het samenwerkingsverband van het Huis van het Kind.

Vanuit gezin-, ouder- en kindperspectief gaat het er om dat gezinnen, ouders en kinderen gemakkelijk de weg vinden, zelfs naar zaken waarvan ze misschien niet wisten dat ze bestonden of dat er een weg naar toe was. Het gaat over de mate waarin ze zich ondersteund voelen in het gebruik van (andere) ondersteuningsbronnen waarbij er rekening gehouden wordt met de verschillende levensdomeinen. Ze moeten 'goed terecht komen' met hun vraag en niet (het gevoel hebben) van het kastje naar de muur te worden gestuurd en hun verhaal te moeten blijven vertellen, op verschillende adressen en aan verschillende mensen. Daarenboven moet er van bij een eerste contact geluisterd worden naar hun noden, behoeften en vragen (cf. indicator 'aansluiten op lokale noden').

De toelichtingen bij de vraag naar de stand van zaken inzake het onthaal, maken duidelijk de Huizen van het Kind op een heel verscheiden manier vorm geven aan het vooropgestelde onthaal of dat in de toekomst voorzien te doen. Er tekenen zich twee groepen af:

1. onthaal via geschreven, gedrukte of online-onthaalkanalen zoals flyers, folders, brochures of een website,
2. face-to-face-onthaal via één of meerdere fysieke locaties of antennepunten van het HvHK of van de partners, al dan niet in combinatie met geschreven onthaalkanalen uit punt 1.

In beide groepen zitten ontegensprekelijk bekendmakingsstrategieën vervat. We geven in dit punt alvast de hoofdlijnen daarvan aan, maar gaan daar aansluitend bij de verschillende specifieke vragen over de bekendmaking, dieper op in (zie verder, punt 6.3).

De cijfers

Het merendeel van de Huizen van het Kind heeft tot op heden één of meerdere stappen gezet om de onthaalfunctie te realiseren. Bij ruim twee derde heeft zich dat in concrete acties vertaald (zie Tabel 32): 40.5% heeft acties ondernomen en 29.7% heeft actie ondernomen en plannen gemaakt. Daarnaast heeft 23.4% plannen gemaakt.

Tabel 32: Stand van zaken onthaal (n=111)

	Aantal	Procent
Enkel acties	45	40.5
Acties en plannen	33	29.7
Enkel plannen	26	23.4
Nee	7	6.3
Totaal	111	100.0

De Huizen van het Kind hebben tot op heden vooral afgestemd in functie van de toegankelijkheid en het aanbod in kaart gebracht. Telkens om en bij de helft heeft daarin actie ondernomen (zie Tabel 33). Waar overlap wegwerken slechts bij een paar Huizen van het Kind aan de orde was, heeft 22.5% daar co-creatie rond opgezet en heeft 18.9% een leemte gedetecteerd en weggewerkt.

Tabel 33: Acties inzake onthaal (n=111)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	53	47.7
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	57	51.4
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	4	3.6
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	21	18.9
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	25	22.5

In de toelichtingen komt duidelijk naar voren dat voor het merendeel van de Huizen van het Kind, de onthaalfunctie nog volop in ontwikkeling is. Vooral het verkennen van afstemmingspistes en mogelijkheden om de informatie te bundelen en gemakkelijk raadpleegbaar te maken springen in het oog.

We hebben een website waar de inwoners een overzicht kunnen vinden van betrokken organisaties in hun buurt. Op een gemakkelijke en overzichtelijke manier. We zijn momenteel bezig om de activiteiten van organisaties en zelf georganiseerde/ondersteunde activiteiten via de UITdatabank op een overzichtelijke manier in kaart te brengen. Alsook een manier voor de organisaties om dit snel en gemakkelijk aan ons te koppelen.

Het Huis van het Kind wil vanaf eind 2016 de onthaalwerking van verschillende partners in kaart brengen en verbeteren. In 2017 willen we ook werken aan een website Huis van het Kind om gezinnen wegwijs te maken in het aanbod.

Een concrete co-creatie is nog niet te stand gekomen. Wel denken we na over de afstemming tussen het aanbod van het Welzijnsonthaal en dat van de opvoedingswinkel. Het welzijnsonthaal is een samenwerking tussen het OCMW en het CAW die de verschillende sociale dienstverleningen onder 1 dak samenbrengt.

We hebben alle initiatieven in kaart gebracht. We zijn bezig met de opmaak van een website voor het Huis van het Kind. We zijn van plan om deze website 'groots' te lanceren en hieraan gekoppeld een bekendmakingsactie voor Huis van het Kind. Op termijn zouden we ook graag een bemand onthaal hebben zodat de mensen onmiddellijk doorverwezen kunnen worden naar de juiste dienst of dat ze direct geholpen kunnen worden.

Onthaal voor wie?

Bij de beschrijving van de doelgroepen (supra, 5.2) viel het op dat initiatieven voor kinderen en jongeren veel minder ter sprake werden gebracht, dan initiatieven voor ouders en initiatieven voor ouders en hun (jonge) kinderen. Ook bij de onthaalfunctie zet zich dat door. Onder welke vorm(en) het onthaal ook een invulling krijgt, hetzij in een fysiek onthaal of in een gedrukt of online kanaal (bv. folder, website), de omschrijvingen brengen vooral de **onthaalfunctie voor ouders** in beeld.

Elke partner van het HvhK heeft een fiche ingevuld met basisinformatie. Deze fiches worden gebundeld in een brochure: 'Wegwijzer voor gezinnen met kinderen van 0 tot 24 jaar'. Deze informatie wordt eveneens opgenomen in de website van stad met linken naar de website van de organisaties.

Afgaande op de zes Huizen van het Kind die hun realisaties of plannen voor het onthaal van **kinderen en jongeren** toelichten, zien we dat het onthaal voor kinderen en jongeren vooral vorm krijgt of zal krijgen via een website of via het onthaal of het meer gericht ondersteuningsaanbod van bijvoorbeeld het CAW-JAC die deel uitmaken van het samenwerkingsverband. Twee Huizen van het Kind verwijzen naar de samenwerking met het CAW om de onthaalfunctie voor jongeren te realiseren of te optimaliseren. Een andere huis bekijkt om de balie van het Huis van het Kind niet alleen af te stemmen op de ouders en opvoedingsondersteuners, maar ook op kinderen.

Het Huis van het Kind werd ondergebracht in een fysiek Huis. Er werd een coördinator aangesteld die 3 keer per week op vaste tijdstippen aanwezig is in het 'Huis'. Ouders en jongeren kunnen er dan terecht voor info en advies rond opvoeding of doorverwijzing naar andere diensten. Tijdens deze momenten zijn ook de kledingbank en de speltheek geopend. Ook tijdens de consultatiemomenten van Kind en Gezin is de coördinator aanwezig in het Huis. Het Huis van het Kind kreeg ook een nieuwe website. Hier kunnen de ouders op terecht voor info en advies. Aanstaande ouders kunnen hier ook terecht voor vragen omtrent kinderopvang en adressen voor kinderopvang

In de Opvoedingswinkel wordt er wel al een onthaalfunctie uitgeoefend. Dit gebeurt door Kind & Gezin, het JAC, het lokaal loket kinderopvang en de opvoedingswinkel.

Er is een JAC aanwezig, maar niet echt toegankelijk. Er kan wel via afspraak gewerkt worden, maar zomaar binnen wandelen is niet mogelijk. Ons Huis van het Kind wil graag het aanbod naar gezinnen in kaart brengen en ook correct en warm kunnen doorverwijzen. Het verzamelen van de brochures en kennis van het aanbod zal hierbij een grote stap zijn. Het liefst willen we dit verwezenlijken met het CAW en sociaal huis (vraagverduidelijking).

Een tweede initiatief, en dat is .i.s.m. de Provincie Limburg, was de uitbouw van een website voor ouders en jongeren die op zoek zijn naar antwoorden: financieel (KB), pedagogisch, deze website is pas af en alle partners hebben daar actief aan meegewerkt.

Face to face via één of meerdere onthaalpunten

Bij de Huizen van het Kind die over een fysiek onthaal beschikken, tekent zich een verscheidenheid af naar **aantal en inbedding**. Er zijn Huizen van het Kind met:

- een bestaande locatie van één of meerdere partners,
- verschillende bestaande locaties van meerdere partners,
- één nieuwe fysieke locatie,
- een nieuwe fysieke locatie naast één of meerdere bestaande locaties van één of meerdere partners.

Bij verschillende Huizen van het Kind zal (her)bekeken worden op welke locatie en welke partners al dan niet de onthaalfunctie zullen opnemen.

We hebben in ons Huis van het kind niet echt een onthaalbalie, doorverwijzing en informatie verstrekken aan de burger gaat via het onthaal van het sociaal huis.

Het onthaal van ons HvhK is het onthaal van het Sociaal Huis.

Het onthaal met wegwijsfunctie in het stenen Huis van het Kind wordt opgenomen door het Inloopteam.

Er werd een algemene brochure opgesteld met vermelding van alle partners en hun aanbod. Het lokaal loket Kinderopvang bestond reeds, maar werd gekoppeld aan de werking van het Huis.

Verschillende partners organiseren reeds een fysiek onthaal. Het Huis van het Kind kiest er dan ook voor om geen nieuw onthaal te ontwikkelen en tracht zo overaanbod te vermijden.

We zijn nog aan het onderzoeken of partnerorganisaties de onthaalrol mee kunnen komen opnemen. In het verleden is hiervoor niet gekozen maar dit staat opnieuw ter discussie. We hebben 1 officieel HvhK-onthaal, maar heel wat van onze partnerorganisaties nemen ook laagdrempelig onthaal op zich (bv. scholen, kinderdagverblijven, buurtcentra,..). Het HvhK onthaal is het fysieke onthaal in het Huis van het Kind maar ook heel wat vragen komen toe per mail, telefonisch of via onze website.

Op dit moment is er een laagdrempelig welzijnsloket (concept sociaal huis) waar alle burgers terecht kunnen met vragen over welzijn. Daarnaast is er in de deelgemeente een welzijns-campus met het consultatiebureau van Kind en Gezin. Zowel het CKG als het CAW hebben er gesprekken die ze onderling op elkaar hebben afgestemd.

De contactpunten van het Huis worden uitgebouwd via 3 bestaande loketten: het sociaal loket, het vrijetijdscentrum en het Sociaal Huis [verschillende locaties over verschillende gemeentes]. Voor concrete vragen wordt er van daaruit rechtstreeks doorverwezen naar back offices zoals de sociale diensten van het OCMW, kinderopvang, bib, therapeutische hulp, CAW, vrijetijds- en sportorganisaties,....

Er is een 'infopunt/onthaal Huis van het Kind' waar ouders en opvoedingsonverantwoordelijken 3 dagen per week terecht kunnen (ma/wo/vr). Dit infopunt is ingebed in het Welzijnshuis (= samensmelting Sociaal huis en OCMW). Er werd afgestemd met het onthaal van het Welzijnshuis en met de onthaalfuncties binnen de partnerorganisaties (CAW, CLB's, Elim). Naast het oprichten van 1 aanspreekpunt HvhK is ook het versterken van de onthaalfunctie in de partnerorganisaties een doelstelling van het HvhK.

In de laatst vermelde voorbeelden, wijzen de respondenten uitdrukkelijk op de afstemming tussen de verschillende onthaallocaties en de partners. De opgegeven organisatievoorbeelden staan daarenboven niet op zich. Acht Huizen van het Kind verwijzen bijvoorbeeld expliciet naar de

outreachinge of vindplaatsgerichte aanpak om (ook) kansengroepen te bereiken of naar de inzet van (interculturele) doelgroepmedewerkers of professionaliseringstrajecten om de drempels voor kansengroepen weg te werken.

Brugfiguren en kansenwerkers zetten dan ook in vanuit hun onthaalfunctie op rechtendetectie en toewijzing van gezinnen.

In het kader van de ontwikkeling van Huis van het Kind heeft het lokale bestuur en het CKG een project opgezet ter bestrijding van kansarmoede in de regio. Een medewerker werd hiervoor geëngageerd aan 20% jobtime. De opdracht is nog steeds het opzetten van initiatieven, het outreachend op zoek gaan naar de meest geïsoleerden en ze betrekken bij het gebeuren in de wijk, in de gemeente ...

Het bestaande aanbod van elke partner werd in kaart gebracht (matrix). Dat toont ook de overlap en de hiaten. Een laagdrempelig vindplaatsgericht aanbod voor kwetsbare ouders, met Kind en gezin, Open School en het OCMW.

Daarnaast wordt door verschillende partners ook onthaal gedaan op verplaatsing: sociale kruidenier, voedselbedeling, inloopcentrum,...

Er is een fysiek Huis van het Kind opgericht dat zeer toegankelijk is voor alle ouders. Daarnaast is de medewerker het HvhK aanwezig op tal van laagdrempelige locaties. Zij is het 'onthaal' van het Huis van het Kind.

Jaarlijks organiseren we een netwerkdag voor alle professionelen in de regio om onderlinge kennismaking en samenwerking te bevorderen. Bij onze partners willen we het bewustzijn bevorderen om drempels weg te werken voor kansarmen. We nodigden CEDES uit op de netwerkdag in 2015 om een brede visie op kansarmoede voor te stellen. In 2016 nodigden we De Link vzw uit om het werken met ervaringsdeskundigen voor te stellen. In het najaar 2016 was er i.s.m. CEDES een Vormingsaanbod van 2 sessies over kansarmoede dat gericht is naar basisedwerkers om hun bewustzijn hiervoor aan te scherpen.

Niet alleen de inbedding of het aantal onthaaloketten is verscheiden, dat geldt ook voor de **openingstijden**. Die variëren van één half dagdeel per week (bv. woensdagnamiddag) tot vijf dagdelen of meer per week. Verschillende Huizen van het Kind voorzien voor hun beperkte openingstijden een back up. Dat kan door ook buiten de openingsuren aanspreekbaar te zijn voor vragen of door de beschikbaarheid van andere diensten op de locatie.

Op woensdagnamiddag is er een fysiek onthaal met mogelijkheid tot gesprek, dit is ook een moment dat in de communicatie vermeld is. Anderzijds wordt tijdens de kantooruren ook de telefoon opgenomen en zijn de deuren open, dan wordt eerder gezocht naar doorverwijzing intern of extern naargelang de vraag.

Verschillende diensten zitten nu onder één dak. Op dit ogenblik kennen de partners elkaar al beter waardoor bezoekers buiten de openingsuren door een andere dienst ook al verder geholpen worden.

Verschillende Huizen van het Kind stippen de beperkte openingstijden van hun onthaal aan. Eén Huis van het Kind onderzoekt of een uitbreiding of aanpassing al dan niet aangewezen is.

Wat de toegankelijkheid van het onthaal betreft zijn we aan het onderzoeken of onze openingsuren verruimd of gewijzigd moeten worden. De startnota werd besproken op de stuurgroep. Nu wordt geturfd welke fysieke onthaalvragen wanneer binnenkomen en nadien is er een terugkoppeling op de stuurgroep en een actieplan.

Naar **invulling** komt vooral het beluisteren van de vragen, het wegwijs maken en (warme) doorverwijzing naar voren. De thematische invulling of het type vragen die ze in hun onthaal aangemeld krijgen of opnemen, is in belangrijke mate ingegeven vanuit de inbedding van het

onthaal. Bij sommigen is dat sterk tot uitsluitend gericht op bijvoorbeeld kinderopvang (bv. aanbod, inschrijving, inkomensattesten, aanvragen verminderd tarief), op administratieve, juridische of financiële vragen (bv. kindergeld, attesten, studiebeurzen), op rechtenverkenning (bv. aan de hand van een rechtenverkenner inzake gezondheid, juridische hulp, voeding, gezin, geld). Bij anderen krijgen ook vragen over de opvoeding daarin uitdrukkelijk een plaats en is dat onthaal (quasi) naadloos gekoppeld aan pedagogische informatie- en adviesverstrekking.

In de eerste plaats willen wij als kleine gemeente ons focussen op de doorverwijsfunctie. Het is niet mogelijk om alle kennis hier in huis te hebben of al die diensten te centraliseren. Ook op administratieve vragen geven we ouders een antwoord of zoeken we zelf de info op om mensen te kunnen helpen. Hierbij is het soms ook noodzakelijk om naar ouders te luisteren en hen de kans te geven om hun hart te luchten.

Dit loket heeft de functie van vraagverheldering, verstrekken van informatie, administratieve ondersteuning, ondersteuning bij uitputten van grondrechten, doorverwijsfunctie... Ook ouders met opvoedingsvragen kunnen er terecht. In het welzijnsloket en het OCMW is er een opvoedingskast met allerhande brochures over opvoeding. Deze kasten en folders werden ontwikkeld en ter beschikking gesteld door het CKG.

Het is een onthaal met wegwijsfunctie voor ouders met vragen over hun kind(eren), gezin. Er is een direct antwoord op opvoedingsvragen (pedagogisch adviesgesprek) en hulp bij zoeken naar kinderopvang. Administratieve vragen over attesten/toelagen/... worden aan het onthaal van het Welzijnshuis al meteen naar collega's van het Welzijnshuis verwezen (in hetzelfde gebouw).

Onthaal: one stop shop = alle vragen van zwangerschapswens tot 24 jaar, alle thema's over grootbrengen kinderen: opvoeding, gezondheid, vrije tijd, kinderopvang, school, materiële noden, digitale ondersteuning, ...

Naast de eerder vermelde fysieke locatie(s) en de al dan niet daaraan gekoppelde **geschreven onthaalmaterialen** (zie verder), zetten verschillende Huizen van het Kind ook **gadgets** in. Fruitdoosjes, herbruikbare zakjes van het Huis van het Kind zijn daar voorbeelden van. Aangezien deze ondersteunende materialen vooral in functie van de bekendmaking ingezet worden, gaan we er hier niet verder op in. Deze (citaten)voorbeelden zijn terug te vinden in punt 6.3. Hetzelfde geldt voor de zichtbare aanwezigheid op evenementen en het gebruik van raamstickers met het logo van het Huis van het Kind.

Gedrukte en online onthaalkanalen

De Huizen van het Kind zetten verschillende gedrukte materialen in om ouders te informeren en wegwijs te maken in de ondersteuningsmogelijkheden van het Huis van het Kind. Infoklappers, algemene of leeftijdsgebonden brochures, aanbodboekjes, flyers, folders met contactgegevens, overzichtskalenders, gemeenteblad, stadsmagazine, wijkkrantjes, een opvoedingswijzer of een rechtenverkenner (inzake bijvoorbeeld gezondheid, juridische hulp, voeding, gezin, geld) zijn daar voorbeelden van.

Er werden reeds twee brochures afgewerkt, in het najaar van 2016 wordt er een derde brochure geprint. De eerste brochure richt zich naar ouders met kinderen van 0-3 jaar, de tweede brochure naar ouders met kinderen van 3-12 jaar en de derde brochure is voor ouders met kinderen van +12 jaar. In deze brochures werd al het lokale aanbod voor kinderen of voor ouders met kinderen in kaart gebracht. De brochures hebben tot doel ouders in de gemeente wegwijs te maken en te informeren over het aanbod voor kinderen dat er reeds is. Voor de organisaties zelf is de brochure ook een handig instrument om correct door te verwijzen. Alle kernpartners van Huis van het Kind hebben raamstickers met het logo van Huis van het Kind. De kernpartners kunnen gezinnen toeleiden naar het juiste aanbod.

Online fungeren vooral websites als onthaal, als wegwijs- en doorverwijzingskanaal. Ook Facebook, een e-mailadres en doelgroepmailings, worden in deze context vermeld. Verschillende Huizen van het Kind merken op dat ze dat ene emailadres, de website, de Facebookpagina en het telefoonnummer systematisch in elke communicatie vermelden.

Het Huis van het Kind is in eerste instantie een samenwerkingsverband en een virtueel huis, we hebben geen fysiek huis. Werken aan onthaal moet dus in die context gezien worden. We hebben veel geïnvesteerd om een goede website te ontwikkelen zodat gezinnen in de regio het bestaande aanbod vlot kunnen terugvinden en contacteren. Daar is veel denkwerk en overleg vooraf gegaan. We doen nu verschillende acties om de website zo ruim mogelijk bekend te maken.

Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid, ... We zetten sterk in op de bekendmaking van het HvhK-onthaal door steeds één emailadres, telefoonnummer, website en Facebookpagina te publiceren in al onze communicatie. Ook bij aanbod dat in samenwerking met partners wordt uitgebouwd (bv. moedergroepen, infoavonden) proberen we die lijn aan te houden.

Geschreven onthaal- en bekendmakingskanalen kunnen ook een meer uitgesproken (inter)actief karakter krijgen. Eén van de huizen verwijst naar de quiz in de gemeentelijke nieuwsbrief waarvoor de 'deelnemers' de nieuwe website van hun huis moesten raadplegen. Zoals eerder al vermeld, gaan we in een punt 6.3 uitvoeriger in op de variëteit aan bekendmakingskanalen.

Mogelijkheidsvoorwaarden en ondersteunende elementen

Aan de realisatie van een 'goed onthaal' gaan heel wat zaken vooraf en vragen verschillende aspecten opvolging. De antwoordmogelijkheden in Tabel 33 geven daar in wezen een overzicht van. In de toelichtingen in het open invulveld, komen de contouren of mogelijkheidsvoorwaarden om tot een goed onthaal te komen meermaals uitdrukkelijk ter sprake.

In eerste instantie is de **samenwerking** tussen de verschillende partners essentieel. Voorbeelden van hoe verschillende partners samen werken, informatie bundelen en opmaken in een gemeenschappelijke onthaalbrochure, folders of een website, kwamen in de vorige rubriek al aan bod.

Voor heel wat Huizen van het Kind met één of meerdere fysieke locaties is de bemanning van dat onthaal maar mogelijk door de **inzet van medewerkers** van verschillende diensten en organisaties.

Dit onthaal wordt bemand door diverse partnerorganisaties en personen: Opvoedingswinkel, Lokaal loket kinderopvang, dienst voor onthaalouders, kinderarmoedecoördinator, regioteamverantwoordelijken Kind & Gezin.

De realisatie van een bemand onthaal met uitgebreide wegwijsfunctie, uitgebreide onthaalmomenten en uren. ... Dit is haalbaar mits de samenwerking tussen een aantal diensten en inzet van veel vrijwillige onthaalmedewerkers.

Alle kernpartners uit het samenwerkingsverband engageren zich hierbij om in het HvhK elke dinsdagvoormiddag permanentie te voorzien via een beurtroelsysteem. Gezinnen en ook diensten uit Ronse kunnen hier dan terecht met hun vragen aangaande gezinsondersteuning. De bedoeling van dit punt is niet dat vragen behandeld worden, het betreft een dispatchingsfunctie waarbij gezinnen met hun vraag naar de juiste dienst worden doorverwezen.

Het Infopunt HvhK wordt bemand door medewerkers uit 3 partnerorganisaties: regioteam Kind en Gezin, ons zorgbedrijf [bundeling van alle openbare zorgdiensten] en het Welzijnshuis. Elke partner bemant 1 vast moment per week het Infopunt HvhK.

Vier Huizen van het Kind benoemen uitdrukkelijk de rol van **vrijwilligers** in hun onthaal of het onthaal dat ze zullen voorzien.

Er is een gelaagd onthaal: warm onthaal, breed onthaal, spreekuren, afspraken met vaste partners, afspraken op afroep met externe partners; warm onthaal met onthaalvrijwilligers; geïntegreerd breed onthaal met verschillende partners (Opvoedingswinkel, K&G, Inloopteam).

Vrijwilligers kunnen hier een rol in spelen [digitaal/fysiek loket], mits back up door een professional uit het samenwerkingsverband.

Binnen het samenwerkingsverband is de afspraak dat mensen met een vraag naar een juiste persoon worden doorverwezen op volgende manier: (1) De vraag komt binnen via de vrijwilliger: deze meldt dit onmiddellijk aan de projectleider of regioverpleegkundige indien via CB. De persoon wordt in contact gebracht met de juiste hulpverlener /persoon binnen bepaalde instantie (er wordt meegegaan). (2) De vraag komt bij een professional: deze brengt de persoon in contact met de juiste hulpverlener/persoon van een bepaalde instantie.

Tijdens de onthaalmomenten is er ook steeds permanentie voorzien vanuit de opvoedingswinkel, zodat ouders met opvoedingsvragen onmiddellijk geholpen kunnen worden. Eveneens voorziet het CKG backup-permanentie voor de onthaalvrijwilligers in geval van complexe vragen.

Uit de voorgaande voorbeelden blijkt duidelijk dat een goed onthaal, of dat nu op één locatie of meerdere locaties is, meer vraagt dan enkel een 'bemanning' van dat onthaal. In het bijzonder bij de inzet van onthaalvrijwilligers blijkt een back-up onontbeerlijk te zijn. Daarnaast verwijzen acht Huizen van het Kind naar de geleverde inspanningen of plannen om het **onthaal te stroomlijnen of af te stemmen**. We zien dat vooral bij Huizen van het Kind bij wie meerdere medewerkers (van één of meerdere partners) het onthaal bemannen. De wijze waarop de onthaalmedewerkers mensen onthalen, wegwijs maken en zo nodig doorverwijzen is onderdeel van de kwaliteitsbewaking van hun dienstverlening. Meer specifiek inzake doorverwijzen, heeft het belang van een 'warme doorverwijzing' duidelijk een ingang gevonden.

Graag willen we de antennepunten ondersteunen door werk te maken van 'warme doorverwijzing'.

We voorzien ook uitwisseling tussen de verschillende diensten zodat mensen elkaars dienst leren kennen en zo ook voor inwoners een warme doorverwijzing kunnen verzorgen.

De uitwisseling die in het laatst vermelde citaat aangehaald wordt, is voor deze acht Huizen van het Kind geen eindpunt. Ze voorzien verschillende **ondersteunings- en opvolgingsinitiatieven** zoals intervisie, vorming, onthaaloverleg, een gemeenschappelijk registratieformulier, een doorverwijsboekje, doorverwijsmap 'wie is wie' of doorverwijsfiches, sociale kaart ontwikkeling, een gemeenschappelijke doorverwijzingsprocedure of draaiboek, samenwerken rond het onthaal van specifieke groepen of de ontwikkeling van een visie en een profiel voor een onthaalmedewerker. Dat alles illustreert hoe de partners inzake de onthaalfunctie tot een gemeenschappelijke expertise en competentieverhoging beogen te komen (cf. opvolgingsindicator 'bestuur en organisatie'). Ze werken met andere woorden samen aan een gedeelde expertise om aan het onthaal vorm te geven en de kwaliteit ervan te bewaken. In verschillende voorbeelden lezen we daarenboven dat Huizen van het Kind niet alleen voor de afstemming tussen de partners verschillende strategieën inzetten, maar ook voor de afstemming op de mensen die ze willen bereiken. Ze zetten bijvoorbeeld ook verschillende informatie- en bekendmakingskanalen. Kortom, ze werken voor hun onthaal met een gelaagd, multi-actieplan of voorzien dat in de toekomst te doen.

We willen de doorverwijzing en onthaal van gezinnen verbeteren door: (1) een procedure van doorverwijzing op te maken zodat er sprake kan zijn van warme doorverwijzing, (2) bij alle partners een infozuil met alle brochures rond opvoeden en kinderen en (3) een gerichte brochure opstellen met kort alle info dat nuttig kan zijn voor gezinnen.

1. We werken momenteel een fysieke sociale kaart uit waarin het regionale aanbod opgelijst wordt. Deze is zo goed als klaar en wordt eind 2016 verspreid onder de regionale en lokale partners. 2. Peuters & Zo (ontmoetings- en spelvoormiddagen) in verschillende gemeenten,

waar naast ontmoeting ook ingezet wordt op pedagogische ondersteuning door de ouders onderling en door de regelmatige aanwezigheid van de pedagogisch coördinator. 3. In sommige gemeenten heeft men reeds een Lokaal Loket Kinderopvang waar het thema opvoedingsondersteuning en Huis van het Kind ook telkens besproken worden. 4. Uitwerken van een gemeentelijke bundel (voor gebruikers) waar lokaal een oplijsting gemaakt wordt van de meest voorkomende 'partners' die rond kinderen en jongeren werken zoals Kinderopvang, Onderwijs, contactgegevens Huis van het Kind, ... 5. We werken aan een fysiek loket per gemeente waar de burger terecht kan voor doorverwijzing omtrent zijn opvoedingsvragen, dit gekoppeld aan een ontmoetingsmoment om de drempel te verlagen. Hierin werken we aan samenwerking tussen verschillende lokale partners bv. regioverpleegkundigen die mee het fysiek loket bemannen.

Er is een draaiboek opgemaakt voor het onthaal zodat alle bezoekers op een zelfde wijze doorverwezen kunnen worden.

De kwaliteit van de onthaal- en wegwijscompetenties worden mee gegarandeerd door interviews i.s.m. met de opvoedingswinkel. Verschillende info-dragers in combinatie met een functionele backoffice, investeren in netwerking en een draagvlak van ambassadeurs garanderen een kwaliteitsvolle wegwijsfunctie: digitaal info-bord met week- en dag- aanbod, promo-filmpje, website, nieuwsbrief, FB-pagina, jaarrapport, stadsmagazine, wijkkrantjes, doelgroep-mailings, huisbezoekenproject, ...

We werken wel, in een werkgroep, aan een richtinggevende visie op onthaal en profiel van onthaalmedewerkers. Daarnaast bouwen we ook aan een ondersteuningstraject naar onthaalmedewerkers (bv. interview op wijkniveau rond omgaan met vragen van ouders) en een ondersteunende tool (zoek en doorverwijs website Huis van het Kind). Tot slot volgen we de ontwikkelingen van de Infopunten op de voet om op het gepaste tijdstip ons karretje daar aan te haken.

Er wordt 2 à 3 maal per jaar interview georganiseerd voor de mensen die de antennepunten bemannen. Er wordt samen gewerkt aan een registratieformulier voor de binnenkomende vragen. Er wordt samen gewerkt aan een verwijzer (lijst met alle mogelijke diensten/organisaties waar contactgegevens ontstaan, kort het aanbod wordt uitgelegd en voor welke doelgroep die organisatie werkt). Vanuit de vragen die terecht komen in de antennepunten kijken we hoe we hiermee kunnen omgaan (bv. werkgroep oprichten om een aantal acties te doen).

Graag willen we de antennepunten ondersteunen door werk te maken van een 'warme doorverwijzing'. ... De rechtenverkenner dient een middel te zijn voor de burgers én dienstverleners om meer tot de eigen rechten te komen. Hiervoor staat interview gepland en gepaste vorming.

We werkten recent met diverse partners samen rond het 'onthaal' van mensen van vreemde origine die ook naar ons HvhK komen.

Bij andere leden uit het partnerschap komen natuurlijk ook vragen binnen: CAW, CLB, OCMW, Kind en Gezin regioteam, ... Elke organisatie beoordeelt de vraag vanuit zijn eigen invalshoek en kijkt met de ouder om zelf op te nemen of door te verwijzen. Misschien liggen er in een verdergaande afstemming tussen de onthaaldiensten nog kansen voor de toekomst.

Aansluitend bij de thematiek van het laatste citaat, de gewenste verdergaande afstemming, stipt een Huis van het Kind twee knelpunten aan die de noodzaak daarvan in het licht zetten: de onduidelijkheid voor mensen en de negatieve beeldvorming over één van de aanbieders:

Eigenlijk zou het onthaal van het OCMW en het CAW samen moeten zitten. Zij oefenen beiden dezelfde functie uit en beogen eenzelfde doelstelling, maar zitten omwille van de verschillende organisaties in een apart gebouw, wat het voor de mensen niet gemakkelijk maakt. Ons Huis van het Kind oefent in beperkte mate een onthaalfunctie uit: iedere donderdagvoormiddag voor alle burgers en middenveldorganisaties. Daarnaast willen we zoveel mogelijk bereikbaar zijn voor alle gezinnen. Ons Huis van het Kind is gevestigd op de gelijkvloerse verdieping van het

OCMW. Daar bevindt zich ook de vraagverduidelijking, waar iedereen terecht kan met alle soorten vragen. Zij bezitten veel expertise met betrekking tot het correct doorverwijzen. We merken wel dat de drempel hoog is om naar vraagverduidelijking te komen. Het blijft het OCMW, dat nog steeds negatieve gedachten oproept bij de mensen.

Tot slot brengt één van de respondenten ons bij een ander toegankelijkheidsaspect van het onthaal: de fysieke toegankelijkheid dat niet alleen een praktisch comfort in zich draagt, maar wellicht ook bijdraagt tot 'het zich welkom weten':

Onze balie medewerkster is erg goed op de hoogte van alles. We realiseerden nieuwe voordeuren (automatische schuifdeuren) zodat het voor ouders met buggy gemakkelijker binnen komen is. We realiseerden onze brochure Huis van het Kind met daarin het lokale aanbod, dat we als onthaalinstrument gebruiken.

Ervoor zorgen dat mensen zich welkom weten en gehoord voelen is niet alleen voor ouders, maar ook voor kinderen en jongeren een essentieel element van een goede dienstverlening. Het feit dat er bijvoorbeeld voor heel wat ouders drempels zijn om, al dan niet naast hun informele netwerk, op ondersteuning een beroep te doen, maakt dat des te belangrijker. Zo blijkt bijvoorbeeld dat een tiende tot om en bij een vijfde van de ouders het moeilijk tot heel moeilijk vindt om de stap naar ondersteuning te zetten (Nys & Van Leeuwen, 2017; Nys, Van Leeuwen, & Emmery, 2016). Vooral voor deze groep, maar ook voor al de andere ouders, kinderen en jongeren, moet deze stap met zorg opgevangen en ondersteund worden. Laat duidelijk zijn dat het onthaal pur sang, geen op zich staand gegeven is en kan zijn. Van evenementen, spel- of ontmoetingsmomenten of van gelijke welke vrijetijdsactiviteiten of inloopmomenten die ouders, kinderen en jongeren in contact brengen met de (lokale) dienstverlening, kan een drempelverlagend effect uitgaan.

6.1.2 Ouderschap en opvoeding

Ouderschap en opvoeding verwijst het meest expliciet naar de tweede pijler van de Huizen van het Kind: opvoedingsondersteuning. Na het overzicht van de cijfers volgt, in aflopende volgorde, een beschrijving van de opvoedingsondersteunende functies en werkvormen die in de Huizen van het Kind een plek hebben gekregen. Deze beschrijving is gestoeld op de analyse van de toelichtingen die 82 respondenten gaven en in het bijzonder op de concrete functie- of werkvormomschrijvingen van 75 van hen. Laat duidelijk zijn dat de functies en werkvormen, ook gecombineerd kunnen voorkomen (bv. informatie- en adviesverstrekking; oudergroepen en individuele ondersteuning aan huis). Dat komt ook in de praktijkgetuigenissen naar voren.

De cijfers

Uit Tabel 34 blijkt duidelijk dat het ouderschap en opvoeding zijn plaats in de Huizen van het Kind verworven heeft: de overgrote meerderheid van de Huizen van het Kind (87.6%) heeft acties ondernomen en al dan niet ook plannen over gemaakt. Daarnaast heeft 11.5% van de Huizen van het Kind weliswaar nog geen concrete acties ondernomen, maar wel voorzien om daarrond iets op te nemen. Voor slechts één Huis van het Kind waren aan dit thema geen acties gelinkt en stond dat tot op heden ook niet op de planning. Uit de toelichtingen blijkt evenwel dat dergelijke acties wel degelijk voorkomen, zij het binnen de werking van één van de actoren uit het samenwerkingsverband.

Tabel 34: Stand van zaken ouderschap en opvoeding

	Aantal	Procent
Enkel acties	68	60.2
Acties en plannen	31	27.4
Enkel plannen	13	11.5
Nee	1	0.9
Totaal	113	100.0

De afstemming van het aanbod inzake ouderschap en opvoeding en het in kaart brengen van het lokaal aanbod zijn de meest voorkomende acties. Ze komen in respectievelijk 61.1% en 60.2% van de huizen voor (zie Tabel 35). Co-creatie was bij iets minder dan de helft van de Huizen van het Kind aan de orde (45.1%), leemtedetectie en -wegwerking bij 28.3% en overlap weggewerken bij 18.6%.

Tabel 35: Acties inzake ouderschap en opvoeding (n= 113)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	68	60.2
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	69	61.1
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	21	18.6
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	32	28.3
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	51	45.1

Voorafgaand aan de werkvorm- of aanbiedingsgerichte bespreking van de opvoedingsondersteunende initiatieven, geven we een meer algemene beschouwing bij de positie en rol van 'Ouderschap en opvoeding' in de Huizen van het Kind.

De vaststelling dat de huizen het meest frequent actie(s) ondernomen hebben inzake 'Ouderschap en opvoeding' (zie Bijlage 2) is onder meer te begrijpen vanuit de inspanningen die het werkveld daar vroeger reeds voor leverde. Mede onder impuls van de voorgaande regelgeving (Decreet van 13 juli 2007 houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning 2007), kregen opvoedingsondersteunende samenwerkingsverbanden (verder) vorm en kregen opvoedingsondersteunende initiatieven een verdere uitrol (Nys, 2010; Van den Bruel & Blanke, 2010).

Daarnaast kwam het belang van kinderarmoedebestrijding meer op de voorgrond te staan. De lokale kinderarmoedebestrijdingsmiddelen en de verschillende opeenvolgende en gelijktijdige projectoproepen (cf. supra, punt 3.3) vertaalden zich in belangrijke mate in lokale, (inter)gemeentelijke *opvoedingsondersteunende* initiatieven. Daarbij aansluitend kunnen we verwijzen naar de Inloopteams (Intergraal Laagdrempelige OpvoedingsOndersteuningsPunt) die in de periode 2002-2009 een erkenning kregen en voor wie, zoals hun naam zegt, opvoedingsondersteuning een kernopdracht is. Ook bij de opvoedingswinkels, de spel-ontmoetingsinitiatieven en de consultatiebureaus die net zoals de Inloopteams door Kind en Gezin

erkend zijn en verplicht zijn om aan te sluiten bij de Huizen van het Kind, is opvoedingsondersteuning reeds langere tijd een (één van de) kernopdracht(en).

Dat alles maakt dat voor wat 'ouderschap en opvoeding' betreft, heel wat Huizen van het Kind op bestaande initiatieven konden verder bouwen, die (beter) stroomlijnen, afstemmen enzoverder. Eén van de huizen geeft inzage in het ontwikkelingsproces dat hun huis daarin doorlopen heeft.

Bij aanvang van het HvhK en de opmaak van de conceptnota (missie, visie, actiepunten) werd vastgesteld dat in onze stad al enig aanbod gezinsondersteuning aanwezig was. Het probleem lag vooral in het feit dat gezinnen vaak nog niet bekend waren met het aanbod of weinig tot niet de weg naar het aanbod vonden. Vanuit deze vaststelling heeft het HvhK zich in eerste instantie dan ook gericht naar bekendmaking en verbetering van de toegankelijkheid van het aanbod. Hiervoor werden verschillende zaken gerealiseerd:

- *Bekendmakingsmateriaal (o.a. folder, promomateriaal, enz.) en acties (aanwezigheid op evenementen),*
- *Betere signalisatie om een duidelijk gezicht te geven aan het HvhK in het straatbeeld,*
- *Samenwerkingsafspraken tussen bepaalde kernpartners om doorverwijzing warmer en vlotter te laten verlopen,*
- *Indirecte acties zoals Het informatiepunt (gericht naar gezinnen) en Boterhammen in de Brouwerij (gericht naar diensten).*

Één van de leemtes die binnen het samenwerkingsverband naar boven kwam, was de gebrekkige samenwerking tussen welzijn, onderwijs en kinderopvang. Een samenwerking die nochtans gezien werd als must in de structurele, sectoroverschrijdende aanpak van (kinder)armoede, een acuut probleem in onze stad getuige de cijfers, en dus een prioriteit binnen het HvhK. Om deze samenwerking uit te bouwen werd via projectmiddelen van de POD maatschappelijke integratie het project 'Samen sterk' opgericht. Verschillende partners (kern, maar ook andere) werken hierbij samen met elkaar om tot concrete acties in de praktijk te komen.

Een ander huis onderschrijft uitdrukkelijk dat 'ouderschap en opvoeding' de rode draad is in hun Huis van het Kind.

De werkgroep opvoedingsondersteuning verzamelt alle partners die hierrond een 'open' of 'specifiek' aanbod organiseren. Het ouderschapsthema, de ouderschapsbeleving en opvoeding is een rode draad doorheen het totaalaanbod en dienstverlening. De Opvoedingswinkel, het Inloopteam samen met Kind en Gezin spelen hier uiteraard een centrale rol in de uitvoering, samen met talrijke partners. Toch krijgt ouderschap en opvoeding ook specifieke aandacht via specifieke activiteiten hier in huis.

Thema-, vormings-, informatieavonden, lezingen en workshops

In vergelijking met de andere ondersteuningsactiviteiten die inzetten op ouderschap en opvoeding (zie verder), is net zoals in de bevraging van 2010, het (eenmalig) informatie- en vormingsaanbod het sterkst vertegenwoordigd (Nys, 2010). Om en bij de helft van de Huizen van het Kind (59) heeft het voorbije jaar een thema- of informatieavond, een vormingsmoment, een lezing of een workshop georganiseerd of voorziet dat het komende jaar te doen. Uit recente ouderbevragingen blijkt dat 43.4% (Nys, Van Leeuwen & Emmery, 2016) tot 53.5% (Nys & Van Leeuwen, 2017) een informatie- of themabijeenkomst een geschikte ondersteuningsbron vindt. In het laatst vermelde onderzoek vond zelfs 74.6% van de ouders het nuttig om als overheid, dienst of organisatie in dergelijke initiatieven te investeren.

Bij sommige huizen gaat het over eenmalige initiatieven, bij andere is het een lezingen-, vormings- of forumreeks waarvan elke bijeenkomst apart gevolgd kan worden. Dat maakt ze verschillend van de vormings- of trainingsreeksen, cursussen of procesgroepen voor een 'meer vaste' groep deelnemers. Ze zijn te onderscheiden van bijvoorbeeld spel- en ontmoetingsmomenten waar de

(vrije) ontmoeting centraal staat. Laat duidelijk zijn dat ook in de thema-, informatie- of vormingsmomenten ontmoeting een plek kan krijgen, maar dan is dat veeleer in termen van ervaringen inbrengen die aansluiten bij het thema of in termen van informele contacten na de lezing of vormingssessie.

Er werd tijdens de eerste jaren veel ingezet op lezingen en infomomenten rond opvoeding. In de eerste plaats omdat door organisatorische redenen nog niet alles haalbaar is (het fysiek HVHK moet nog verbouwd worden) en ook omdat we dit een laagdrempelige manier vonden om te starten. Tot onze verbazing was het bereik vrij groot en vooral ouders waar er weinig contact mee is, schreven zich in voor deze infomomenten. Hen de kans geven andere ouders te ontmoeten en ons de kans geven om hen te ontmoeten vinden we een belangrijke troef.

Thematisch rapporteren de huizen vooral voorbeelden van initiatieven voor **ouders met jonge kinderen**. Voor ouders met baby's komen de thema's huilbaby's, voeding, borstvoeding, draagdoekgebruik, beweging en motoriek, voor ouders met peuters de thema's zindelijkheid, peuterpuberteit, levensreddend handelen (EHBO) en de voorbereiding op school.

Er vinden vormende en informatieve activiteiten plaats voor ouders, in een kindvriendelijke sfeer: er wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van kinderen (opvang/toezicht/ in aanwezigheid van kinderen). Er vinden infosessies en workshops plaats over diverse thema's en voor diverse doelgroepen.

Vormingskalender waarbij de infomomenten van de diverse organisaties in Groot-Aalst op elkaar worden afgestemd. Peuterpraatavond 'Peuters, lief maar lastig' in samenwerking met Kind en Gezin.

Identiteitsontwikkeling, gamen, gokken, drugs en alcohol zijn thema's die voor ouders met **jongeren** op de agenda staan of hebben gestaan. Acht huizen vermelden daarvan één of meerdere voorbeelden.

Er is een nood van ouders over hoe omgaan met jongeren en verslaving. Games, internet, drugs daaraan gekoppeld, het organiseren van vorming "Jeugdige hoofden vol bits en bytes" in samenwerking met 2 partners Drugpunt en Opvoedingspunt.

We zijn vanuit de analyse van de noden gestart met groepsaanbod voor ouders van pubers (maandelijkse infoavonden).

Als HvhK gaan we graag in op vragen vanuit andere partners. Zo zal er in januari op vraag van een school een 'wist je dat' avond georganiseerd worden rond grenzen stellen, deze avond staat open voor iedereen. Het thema richt zich naar lagere schoolkinderen. Tijdens de week van de opvoeding werd de theatervoorstelling 'IKKANDANI' i.s.m. de Gezinsbond georganiseerd. Deze richt zich tot ouders van tieners.

Voor volgend jaar (2017) is er de vraag vanuit scholen, particulieren, OCMW om iets te doen rond verslaving, en in het bijzonder rond drug- en alcoholverslaving enerzijds en rond gaming en online gokken anderzijds. We zouden hiervoor willen samenwerking met alle partners en de gemeentelijke gezondheidsraad.

Daarnaast verwijzen verschillende huizen naar thema's die minder leeftijdsgebonden zijn of op basis van de toelichting niet in een specifieke leeftijdsgroep ondergebracht kunnen worden, zoals het thema vaders, scheiding, gezin in evenwicht, mindful opvoeden, grenzen stellen, angsten, gezonde (op)voeding, diversiteit en interculturaliteit. Ook kookworkshops en bijeenkomsten over specifieke problematieken zoals autisme, ADHD en hooggevoeligheid kunnen we in deze leeftijdsoverstijgende groep onder brengen. Eén van de huizen bood ouders de mogelijkheid om in hun huis en samen met andere ouders een webinar van EXPOO te volgen.

I.s.m. de opvoedingswinkel en CAD hebben er verschillende vormingsmomenten plaatsgevonden rond echtscheiding, angsten, drugs- en alcoholpreventie, mindfull opvoeden, autisme ...

Er werd een infomoment opvoeden@home georganiseerd i.s.m. de Gezinsbond.

Op een ontmoetingsmoment vanuit het IBO maakten we op dat ouders veel praatten over stress. Er komt nu een cursus mindfulness voor ouders die dadelijk volzet was.

Het laatst vermelde citaat illustreert hoe vanuit een bepaalde activiteit een succesvolle insteek gevonden kan worden voor een andere activiteit.

De vermelde voorbeelden van thema-, vormings-, informatieavonden of lezingen beogen veelal een breed bereik. Een paar huizen verwijzen evenwel naar de inspanningen die ze doen om ook ouders uit kansengroepen te bereiken of een specifiek vormingsaanbod voor hen uit te werken.

Workshops voor maatschappelijk kwetsbare ouders met kinderen tussen 0-12 jaar i.s.m. Centrum Basiseducatie (nood aan initiatieven voor deze doelgroep met kinderen + 3 jaar).

Meerdere vormingsavonden werden georganiseerd voor het brede publiek maar ook specifiek gericht naar kansengroepen.

In de toelichtingen wordt het belang van een gezamenlijke inzet op het vlak van afstemming (cf. wanneer wat waar waarover organiseren?) en van een meerledige en gezamenlijke bekendmaking (bv. vormingskalender) meermaals onderschreven. Soms strekt die samenwerking zich ook regio-overstijgend uit. Een enkele keer signaleert een huis dat de gezamenlijke organisatie van een thematische bijeenkomst niet werkte, nog een te hoge drempel had.

In de lijst van de actoren die mee op het lezingen- of vormingsaanbod inzetten, springen vooral het sociaal cultureel werk, waaronder de Gezinsbond in het bijzonder (11), Kind en Gezin (10), de opvoedingswinkels (8), kinderopvangvoorzieningen (6), de scholen (5), de bibliotheek (5), gemeentelijke diensten (5) en het OCMW (5) in het oog. Actoren die drie tot vier keer vermeld worden zijn de mutualiteiten, waarvan in het bijzonder het CM (4), de LOGO's (3), Vormingplus (3), CAD (3), CKG's (3) en de centra voor basiseducatie (3). Vormingsinstellingen zoals het VCOK en tal van andere actoren zoals brede school, een onderwijsinstelling van het Hoger onderwijs, de ouderverenigingskoepel VCOV, Kind en Taal, logopedisten, Zit Stil, perinataal netwerk, vroedvrouwen, kraamzorg, een borstvoedingsorganisatie, Child Focus, het JAC, (inter)gemeentelijke preventiewerkers, een kinderpsychologisch centrum, de gezinsraad, Natuurpunt worden elk één tot twee keren vermeld.

Lezingen en infomomenten voor ouders, samenwerking met Centrum Zitstil, bibliotheek, opvoedingspunt, organisator gezinsopvang en groepsopvang, peuterpraatavonden via Kind en Gezin.

Jaarlijks worden er 3 vormingen georganiseerd rond opvoedingsondersteuning. Zowel samenwerking met Gezinsbond als Kinderdagverblijven komt hier aan bod. Er is ook een samenwerking met het Waasland om het aanbod te verruimen (brochure opvoeden in beeld).

We werken ook aan afstemming van bijvoorbeeld vormingen voor ouders, waar ervoor een lukraak aanbod was per dienst.

Het HvhK maakt deel uit van het leernetwerk opvoedingsondersteuning, een netwerk in het Waasland waarbij reeds een gezamenlijke opvoedingskalender wordt gemaakt (3 tal keer).

Er worden met het HvhK samen lezingen georganiseerd waarbij iedere partner zijn cliënten probeert te bereiken. De mensen worden actiever geïnformeerd over een lezing. Er wordt in de stuurgroep overlegt welke spreker of over welk thema we best iets organiseren. Er was bijvoorbeeld een ontbijt met spreker.

Aan de werkgroep vorming nemen volgende organisaties deel: jeugdwerkers aangesloten gemeentes, LOGO, K&G, CM, JAC, Gezinsbond, Intergemeentelijke preventiewerker TAD, VIAC (vormingsinstelling in de thuiszorg en kinderopvang), Landelijke Kinderopvang. De coördinatie gebeurt door Archeduc (Vorming Plus). Jaarlijks worden 8 infoavonden over opvoeding georganiseerd. Thema's worden aangebracht door de stakeholders uit het werkveld. Hierdoor willen we synergie creëren: middelen worden gebundeld en bekendmaking gebeurt gemeenschappelijk.

Het loket kinderopvang, secretariaat lokaal overleg kinderopvang en opvoedingsondersteuning (LOKOO) en de coördinatie opvoedingsondersteuning zitten bij eenzelfde medewerker, die deelneemt aan het regionaal overleg opvoedingsondersteuning en ook deeltaken opneemt voor HvhK. Deze combinatie geeft een belangrijke meerwaarde voor de lokale afstemming en bekendmaking van kinderopvang en opvoedingsondersteuning. ... Zowel aanbod als afstemming worden in 2017 verder uitgewerkt. Het doel is om bijkomend aanbod van vorming te realiseren over thema's die de laatste jaren nog niet aan bod kwamen. Dit gebeurt in samenwerking met meerdere indirect betrokken lokale actoren.

Pedagogische adviesverstrekking

Om en bij een vierde van de Huizen van het Kind (28) nemen op één of meerdere locaties de pedagogische adviesfunctie op. Dat aantal is laag in vergelijking met het aantal dat in de bevraging van 2010 gerapporteerd werd. Destijds was in iets meer dan de helft van de bevroegde gemeenten (99/188) adviesverstrekking aan de orde (Nys, 2010).

Voor de opvoedingspunten (12), de opvoedingswinkels (10) en Kind en Gezin (9) nemen momenteel deze functie op. Een enkele keer verwijzen respondenten naar (andere) partners die spreekuren of pedagogische adviesgesprekken voor ouders inrichten: het peuterspeelpunt, het inloopteam, het CLB, het CAW, het JAC of vzw De Keerkring. Naast de vaste spreekuurmomenten, zetten een aantal huizen ook mobiele spreekuren in die hen toelaten om meer outreachend, op meer laagdrempelige locaties, in meer laagdrempelige initiatieven of bij gezinnen thuis pedagogisch advies te geven.

Pedagogisch advies tijdens het opvoedingsspreekuur van de opvoedingswinkel en de consultaties van Kind en Gezin.

Er is een 'Infopunt voor ouders' als eerste toegangspoort waar ouders met hun vragen terecht kunnen. Ouders met opvoedingsvragen vanaf de zwangerschap tot 3 jaar kunnen terecht bij Kind en Gezin. Ouders met opvoedingsvragen vanaf 3 jaar kunnen terecht bij het steunpunt opvoedingsondersteuning van het CAW.

Onze stad heeft geen opvoedingspunt/winkel. Het is niet evident voor ouders om pedagogisch advies te verkrijgen. Het feit dat Kind en Gezin een plaats heeft in ons Huis zorgt voor een sterke samenwerking. Kind en Gezin neemt het pedagogisch advies op voor kinderen tot en met 3 jaar.

Pedagogisch advies wordt gegeven tijdens de peuterspeelpunten, door een aanwezige professional. Momenteel de pedagogisch coördinator, vanaf 2017 ook andere professionals zoals een vroedvrouw, de regioverpleegkundige, ...

Het HvhK heeft een samenwerking met de Opvoedingswinkel. Zij geven basisinfo en advies aan ouders met opvoedingsvragen. Vanaf eind 2015 werken zij niet alleen op afspraak maar is er ook een maandelijks spreekuur/inloopteam in de bibliotheek. Daarnaast zijn ze op vraag aanwezig op ouderavonden in scholen, groepswerking, spel- en ontmoetingsmomenten.

Vanuit het CLB wordt pedagogisch advies verleend, maar ook heel wat lokale actoren bieden aan cliënten pedagogisch advies.

Sinds november 2014 is het opvoedingspunt opgestart. Hier kunnen alle opvoedingsverantwoordelijken terecht tijdens de 3 vaste uren. Er zijn ook 3 mobiele uren per maand om outreachend te kunnen werken.

Ouders kunnen in het HvhK terecht voor opvoedingsondersteuning en pedagogische vragen. Er is ook een samenwerkingsovereenkomst met de OCMW's van de gemeenten. Zij kunnen gezinnen die bij hen in begeleiding zijn en pedagogische vragen hebben, doorverwijzen naar het HvhK. De coördinator gaat dan samen met deze gezinnen op weg om na te gaan waar zij verder nood aan hebben. De coördinator gaat ook bij de gezinnen aan huis.

Eén van de huizen verwijst uitdrukkelijk naar hun professionaliseringstraject om deze werking laagdrempeliger te maken. Een ander huis ziet hun bekendmakingsinspanningen bij onderwijsactoren in een groter bereik vertaald.

In het Infopunt/onthaal van het HvhK volgden alle medewerkers de cursus pedagogisch adviseren om een direct antwoord te kunnen bieden op opvoedingsvragen (info en pedagogisch advies). Dit met de bedoeling om het aanbod laagdrempeliger te maken. Voor het HvhK werkten we op afspraak voor opvoedingsondersteuning.

Ouders/grootouders/betrokkenen kunnen terecht op het infopunt in het administratief centrum van de gemeente voor vragen. Zij worden dan gericht doorverwezen indien mogelijk of er wordt een afspraak gemaakt met het opvoedingspunt. De medewerker van het mobiel opvoedingspunt is zich gaan voorstellen in alle scholen en CLB's met het mogelijke aanbod voor vormingen op maat en het aanbod van individuele opvoedingsondersteuning. Deze inspanningen hebben een succes. We zien een duidelijke stijging van het aantal vragen voor individuele opvoedingsondersteuning.

Oudergroepen

In 26 Huizen van het Kind (23.0%) is er minstens één groepswerking of heeft minstens één partnerorganisatie een groepswerking of bestaan daar plannen over. In deze groepswerkingen vormt de groep en de ervaringsuitwisseling tussen de deelnemers de kern van het groepsgebeuren. Het spreekt voor zich dat het ontmoetingsaspect in deze werkvorm besloten ligt. Veelal krijgt ook informatie- en adviesvertrekking in deze groepswerkingen een plek. Deze groepswerkingen richten zich overwegend tot kansengroepen, waaronder maatschappelijk kwetsbare gezinnen (19), gezinnen met een migratieachtergrond (4) of alleenstaande ouders (3). Veelal zijn daar één of meerdere doelgroepactoren bij betrokken (bv. inloopteam, OCMW, sociaal huis, RIMO, Kind en Taal, integratiedienst, vereniging waar armen het woord nemen). Ook actoren die zich tot een breder of ander spectrum richten, zetten mee in op dergelijke groepswerkingen. Voorbeelden zijn Opvoedingswinkels, brede school, CKG's, CGG's, Pisad (cf. drugspreventie en –begeleiding).

De groepsactiviteiten van het Inloopteam, de Marokkaanse moeders in de moedergroep.

In het HvhK lopen 2 procesgroepen een INLOOPteam en een procesgroep naar ouders van schoolgaande kinderen (vergelijkbare methodiek met het INLOOPteam). De Wel in je vel groep in het HvhK zet in op mama's van buiten België die net in onze stad komen wonen zijn en waar ingezet wordt op het versterken van mama's in functie van de opvoeding van hun kind(eren) en functioneel Nederlands aangeboden wordt.

Het sociaal huis heeft een oudergroep opgericht rond opvoeden.

In 2016: een groepsaanbod voor kwetsbare ouders in samenwerking met bestaande oudergroepjes in onze stad (welzijnsschakel/OCMW).

Dankzij subsidies van Provincie Oost-Vlaanderen, hebben wij een project opvoedingsondersteuning kunnen realiseren. Hiervoor werkten we samen met Cedes vzw en gaven we ouders in (kans)armoede de mogelijkheid om gespreksgroepen rond opvoeding bij te wonen.

... groepswerking alleenstaande ouders. De groepswerkingen die inzetten op ouderschap en opvoeding zijn ook vaak "ontmoetingsmomenten" voor jonge ouders.

Er is een ontmoetingsgroep voor alleenstaande ouders, ze komen maandelijks samen. Het is een samenwerking van de stad en de opvoedingswinkel.

We zouden in de toekomst graag samen met het opvoedingspunt, het Sociaal Huis en welzijnsschakels het aanbod willen uitbouwen met het organiseren van ouderpraatgroepen. Dit rond specifieke thema's die er op dat moment leven. Bv. hoe praten met je kinderen over schokkende gebeurtenissen en actualiteit, hoe omgaan met alcohol, drugs en tabak, enz.

Daarnaast zien we ook groepswerkingen die zich specifiek tot toekomstige ouders richten en oudercafés. Voorbeelden van die initiatieven en de betrokken actoren, zijn in punt 5.2.1 en punt 4.5 terug te vinden. Tot slot blijkt dat oudergroepen ook fungeren als insteek voor de bekendmaking van de werking en de ruimtes van het Huis van het Kind.

We laten geregeld oudergroepen in onze ruimtes komen, we werken nauw samen met het consultatiebureau om ouders de ruimtes te tonen zodat de drempel weggewerkt wordt.

Stappen in online opvoedingsondersteuning

Het online aanbod dat door 23 huizen (20.1%) beschreven wordt, bestaat vooral uit informatieverstrekking over het beschikbare aanbod (bv. dienstenoverzicht, activiteitenkalender). Het aantal huizen dat de mogelijkheid biedt om online een opvoedingsvraag voor te leggen is beperkt: zes huizen rapporteren dat de 'Stel je vraag knop' van De Opvoedingslijn/groeimee.be op hun website staat en vier huizen werken via een eigen contactformulier of e-mailadres. Het aantal huizen dat op hun website of via Facebook inhoudelijke informatie aanbiedt ligt in dezelfde grootteorde (respectievelijk vijf en drie). Daarnaast verwijst telkens één respondent naar de chatmogelijkheid van het JAC en het CLB en naar de webinars van EXPOO die ouders online bij hen kunnen volgen. Eén huis voorziet in de toekomst de chatfunctie op te nemen, een ander huis voorziet om bezoekers met vragen door te laten klikken naar de opvoedingswinkel.

Via de websitepagina van het HvhK kan je online je vraag stellen bij de opvoedingslijn en wordt ook te tel.nr. van de opvoedingslijn gepromoot. Dit verhaal zal nog sterker worden met de nieuwe website HvhK.

In de website van de gemeente werd een link gelegd naar 'groeimee': een knop waarop je kan drukken om je vraag te stellen.

Op de website van ons HvhK is een link voorzien naar ons e-mailadres. Mensen kunnen zo onmiddellijk hun vragen stellen.

Via Facebook proberen we heel veel sensibilisering te doen en pedagogische informatie te verspreiden.

Ter vergelijking: uit een bevraging van lokale actoren opvoedingsondersteuning in 2010, blijkt dat 44 van de 188 bevroegde gemeenten (23.4%) over een online-aanbod beschikte en 16 (8.5%) daarover plannen had (Nys, 2010). Dat totaalpercentage (31.9%) houdt als het ware het midden tussen het percentage huizen dat nu een online aanbod heeft (20.1%) en het percentage huizen dat naar een website refereert als bekendmakingskanaal (44.2%) (zie verder, punt 6.3.3).

Ouders onderschrijven het belang om op online-ondersteuning in te zetten. Uit recent behoeftenonderzoek blijkt bijvoorbeeld dat 47.6% (face-to-face-bevraging) tot 71% (online-bevraging) van de ouders websites een geschikte ondersteuningsvorm vindt (Nys & Van Leeuwen, 2017; Nys, Van Leeuwen, & Emmerly, 2016). Ondersteuning via e-mail of een elektronisch contactformulier vindt 13.5% tot 40.8% van de ouders geschikt en een online lezing van een deskundige 24.9% tot 32.3%.

Ontwikkelingsstimulerende programma's, trainingen en cursussen

Iets meer dan de 15% van de Huizen van het Kind (18) heeft één of meerdere ontwikkelingsstimulerende programma's lopen. Voorbeelden daarvan zijn Instapje, Instapje + en andere (voorschoolse) programma's of initiatieven die zich specifiek toeleggen op de instap in het kleuteronderwijs of op de taalontwikkeling of leesbevordering (bv. Boekbaby's, Boekenbende aan huis, Tateratelier, Huppel leest, taalkampen, voorleesmomenten in de bibliotheek, taalbad, taallogo, taal-o-theek, taalrugzakjes, reizende boekjes enz.). Aan verschillende initiatieven zijn groepsbijeenkomsten gekoppeld. Dat maakt dat ze in wezen ook voorbeelden van ontmoeting zijn. Vanwege hun kindontwikkelingsgerichte insteek, kregen ze hier een plaats.

Er zijn verschillende taalstimulerende projecten lopende: Boekbaby's, 'praat met je kind', 'Lezen met je kind', Instapje en Pedagogische taaltrainers (Kind en Taal).

In de bibliotheek is er veel aandacht voor taalstimulering en organiseren zij samen met HvhK ook initiatieven hierrond. De boekbaby's zijn er in samenwerking met het consultatiebureau en ook door een goede samenwerking met de buitenschoolse kinderopvang, komen kinderen vaak in contact met lezen.

Reizende boekjes: In de gang van het HvhK en de partners kunnen 'tweedehandsboekjes' geruild worden. Taalstimuleringsinitiatieven door Inloopteam i.s.m. de jeugdbibliotheek.

Tijdens de voorleesweek komt de bib in het peuterspeelpunt voorlezen. Nadien zal dit om de 2 weken herhaald worden door een vrijwilliger. De tussenliggende week zal er aan een mama met een andere taal gevraagd worden om een boekje voor te lezen in de eigen taal. Nadien wordt het verhaal in het Nederlands herhaald.

Vanaf september wordt ook een samenwerking aangegaan met Kind en Taal, vzw. Kind en Taal, vzw organiseert het project Instapje met een ondersteuning aan huis en een groepsaanbod.

Bij een aantal initiatieven verwijzen de respondenten uitdrukkelijk naar een daaraan gekoppeld professionaliseringstraject. Aangezien dat zich meer specifiek naar de begeleiders in de kinderopvang richt, komen we daar bij de bespreking van het aanbod inzake 'Opvang en vrije tijd' nog op terug (zie verder, punt 6.1.6).

Naast deze ontwikkelingsstimulerende en taalondersteunende programma's komen ook andere meer specifieke programma's en trainingen in de toelichtingen naar voren. Van de 19 huizen die een ander voorbeeld aanhalen, verwijzen er acht naar het Triple P-programma dat veelal door een CKG georganiseerd wordt. Andere voorbeelden zijn zwangerschapscursussen, een programma over de kinderwens, ADHD, (over)gewicht of scheiding, knuffelturnen, babymassage, maar ook individuele (thuis)begeleidingstrajecten, Stop4-7, Lift. In deze voorbeelden worden in het bijzonder ook de samenwerking met en de financiële inbreng van lokale of bovenlokale actoren benoemd. Dat alles maakt dat dit aanbod niet alleen geïnitieerd kon worden, het zorgt er ook voor dat er (gekwalificeerd) personeel voor ingezet kan worden.

We zijn ook overgegaan tot de aankoop van real care baby's met als doel: inzet op preventie van ongewenst ouderschap, realistisch beeld meegeven van de impact van een baby, nabespreking in kader van begeleiding van het besluitvormingsproces rond kinderwens of afweging ouderschap versus zwangerschapsafbreking en training vaardigheden voor ouders in spé.

We hebben het project 'verzorgende als brugfiguur' opgericht waarbij verzorgende een opleiding kregen van een ervaringsdeskundige in armoede en dan werden ingeschakeld in kwetsbare gezinnen met jonge kinderen om hen te ondersteunen bij het huishouden en de opvoeding van de kinderen. Het OCMW voorziet een 80% tussenkomst in de totale kostprijs voor de verzorgende voor gezinnen die een inkomen hebben onder de Europese armoedegrens.

STOP4-7 is gekend over Vlaanderen, het HvhK heeft dit programma uitgebreid naar een oudere leeftijdsgroep (8 tot 12 jaar) namelijk TRAJECT8-12. Daar is ook een preventief luik aan

gekoppeld TRAJECT OP MAAT (cf. ook website) en sinds 2014 loopt hier ook het LIFT-programma. De provinciale subsidies liggen dikwijls ook aan de basis van deze werkingen, hopelijk neemt Vlaanderen dit over en worden zo ook kansen geboden om extra aanbod te ontwikkelen bovenop de kansen die de HvhK bieden.

Voor de babymassage werd een samenwerking met tussen Kind en Preventie vzw en CM Midden-Vlaanderen opgezet waardoor nu beroep kan gedaan worden op een gekwalificeerd lesgever.

Andere opvoedingsondersteunende initiatieven

Naast de eerder vermelde opvoedingsondersteunende initiatieven resten er een aantal activiteiten die moeilijk in één van de beschreven groepen onder te brengen zijn. Spelotheken bijvoorbeeld hanteren verschillende werkvormen en zetten op verschillende functies in (bv. ontmoeting, spelmomenten, informatieverstrekking, individuele ontlening). Daarnaast zijn er ook heel brede activiteiten of evenementen zoals een gezinsmarkt of gezinsdag. Laatst vermelde bleek te resulteren in een uitgesproken positief effect op de bekendheid en het bereik van andere, meer specifiek, opvoedingsondersteunende initiatieven.

Er is een grote gezinsdag georganiseerd waarbij we ouders warm gemaakt hebben om met verschillende diensten kennis te maken. Nadien bleek dat er concrete begeleidingen opgestart zijn naar aanleiding van de gesprekken of dat ouders effectief de stap gezet hebben naar voor hen nieuwe diensten.

Naar aanleiding van bezorgdheden rond bijvoorbeeld specifieke thema's zoals echtscheiding en eenoudergezinnen werden relevante partners samengebracht om na te gaan wat noden zijn van deze ouders, welk aanbod er aanwezig is en welke initiatieven of acties hierrond nog wenselijk zijn. Concreet zal er een doelgroepspecifiek initiatief opgezet worden naar allochtone gezinnen omdat er werd vastgesteld dat de drempel naar het reguliere aanbod van hulp en ondersteuning soms nog te groot is.

Lokale en bovenlokale stimulansen

Het belang van een goede samenwerking voor de afstemming, de organisatie en het bereik van thema-, vormings-, informatieavonden of lezingen zet zich ook bij de andere ondersteuningsvormen inzake ouderschap en opvoeding door. Netwerk- en overlegmomenten over inhoudelijke en praktische aspecten van bijvoorbeeld het spreekuur of het groepsaanbod zijn daar voorbeelden van. Eén van de huizen verwijst naar de cursus pedagogisch adviseren die al de medewerkers van de spreekuur bemannen (cf. supra). Drie andere huizen verwijzen respectievelijk naar het draaiboek dat ze voor hun groepsaanbod ontwikkelden, naar de vorming over taalstimulering en naar de input die ze vanuit het Team Advies en Ondersteuning (TAO) kregen om de toegankelijkheid voor kansengroepen te verbeteren.

Het thema opvoedkundige ondersteuning werd op het laatste netwerkoverleg HvhK besproken. Hieruit kwam het besluit om dit thema grondiger te bespreken zodat iedereen op de hoogte is van het aanbod en afstemming, tekorten en overlappen gedetecteerd kunnen worden.

We hebben met hulp van de provincie een mini-sociale kaart opgericht voor onze regio.

Verschillende diensten van het lokaal bestuur stemmen hun aanbod op elkaar af. We maken gebruik van elkaars kanalen tot bekendmaking, maar ook met elkaars bedenkingen om bepaalde groepen te bereiken etc. en organiseren nu samen bijvoorbeeld een lezing of informatiemoment.

In het Waasland wordt afgestemd tussen gemeenten en aanbieders vormingen of activiteiten voor ouders en kinderen opvoedingsgerelateerd, om een gevarieerd aanbod zowel naar leeftijd als naar thema's en regionale spreiding te bekomen.

Voor het groepsaanbod hebben we een draaiboek uitgewerkt met als doel een betere spreiding en toegankelijkheid van groepsaanbod te creëren en een betere monitoring van bereik. Daarin zijn afspraken opgenomen rond bekendmaking, gebruik van infrastructuur en rapportering.

We organiseerden in het voorjaar 2016, i.s.m. de provincie Vlaams Brabant, twee vormingssessies over taalstimulering voor medewerkers kinderopvang.

Er is een eerste overleg geweest met Teams voor Advies en Ondersteuning (TAO) om samen te zoeken naar wegen om kwetsbare doelgroepen beter te bereiken.

Eerder zagen we reeds dat in het bijzonder voor een aantal specifieke methodieken of trainingsprogramma's de financiële insteek van (boven)lokale actoren ter sprake wordt gebracht. Naast deze financiële en inhoudelijke ondersteuning van opvoedingsondersteunende activiteiten, zien we een andere impuls aan de oppervlakte komen: de door EXPOO geïnitieerde en ondersteunde 'Week van de opvoeding'. Tien huizen verwijzen naar een initiatief dat zich in die themaweek situeert. Bij zeven van hen betreft het een thema-, vormings- of informatieavond, al dan niet naast andere activiteiten (bv. Rode Loper activiteiten). Twee huizen geven geen concrete omschrijving van hun activiteit, een derde verwijst naar een laagdrempelige kookactiviteit voor kwetsbare ouders.

6.1.3 Ontmoeting en sociale cohesie

Ontmoeting en sociale cohesie is een wat bijzonder aanbod. In de regelgeving is het naast preventieve gezondheidszorg en opvoedingsondersteuning, één van de drie pijlers waar de Huizen van het Kind op in moeten zetten. In de lijn van de verwachtingen, wijst de praktijk uit dat het een pijler is die zich ook over de twee andere pijlers uitstrekt. Dat betekent dat er naast de ontmoetingsruimtes en bijvoorbeeld buurt(inrichtings)initiatieven waar het ontmoeten de insteek vormt, er tal van voorbeelden zijn waar ontmoeting inherent is of gekoppeld wordt aan een spelactiviteit, een bekendmakingsevenement, een ouderbijeenkomst (bv. informatieavond, lezing, vormingssessie of –reeks, in groep een webinar van EXPOO volgen), een ontwikkelingsstimulerend programma enzoverder. De toelichtingen over de laatst vermelde initiatieven werden, aansluitend bij die specifieke insteek, bij 'Ouderschap en opvoeding' gecategoriseerd. Illustratief geven we hier een aantal citaten waarin de multifunctionaliteit van dergelijke initiatieven tot uiting komt:

Starten met een nieuw initiatief doe je het best door mensen samen te brengen. Bovendien is dit ook noodzakelijk voor een gemeente waar meer en meer mensen wonen die niet onder de kerktoren zijn blijven wonen. Deze tweeverdieners kennen vaak minder mensen in hun buurt. Een goed sociaal vangnet/netwerk om je heen is heel belangrijk voor deze jonge ouders. Daarom vinden we het ook een heel belangrijke doelstelling.

Vanuit de gemeentelijke afdeling welzijn wordt het project Hupsakee rond opvoeding, ontmoeting en ontwikkelingsstimulering op wekelijkse basis georganiseerd. Aan dit project kunnen 9 ouders met hun baby of peuter deelnemen. Gezinsondersteuners van Kind en Gezin participeren op regelmatige basis aan deze ontmoetingsmomenten. Vanaf september werd hiervoor ook een samenwerking aangegaan met Kind en Taal, vzw. Kind en Taal, vzw organiseert het project Instapje met een ondersteuning aan huis en een groepsaanbod. Expertise van Kind en Gezin en van de opvoedingswinkel wordt ingezet tijdens het groepsaanbod.

We hebben een ontmoetingsruimte opgericht voor gezinnen met kinderen tussen -9 en 3 jaar, met actieve ondersteuning van de regioverpleegkundigen van Kind en Gezin en de gezinsondersteuner van Kind en Gezin. Opvoedingsondersteuning komt hier aan bod. Het ECK [ExpertiseCentrum Kraamzorg] is al verschillende keren aanwezig geweest om opvoedingsvragen te beantwoorden of gesprekken op gang te brengen.

Ouders kunnen een onlinevorming volgen (webinars) en nadien informeel verder babbelen met elkaar. Samenwerking met opvoedingswinkel/EXPOO/dienst kinderopvang.

De cijfers

Ontmoeting en sociale cohesie is een pijler die ruim drie vierde van de huizen (77.5%) in één of meerdere acties vertaalden (zie Tabel 36). Daarnaast heeft 18.0% daarover plannen gemaakt. Voor slechts 4.5% geldt dat er daarover noch acties, noch plannen bestaan.

Tabel 36: Stand van zaken ontmoeting en sociale cohesie (n=111)

	Aantal	Procent
Enkel acties	59	53.2
Acties en plannen	27	24.3
Enkel plannen	20	18.0
Nee	5	4.5
Totaal	111	100.0

In een onderzoek van 2010 gaf minder dan de helft (47.3%) van de bevroegde lokale actoren te kennen dat ze over 'een ontmoetingsplaats' beschikten of daar plannen voor hadden en signaleerde 29.2% dat dat geen doelstelling was (Nys, 2010). Hoewel de vraagstelling van deze bevestigingen niet helemaal parallel loopt, blijkt dat de inzet op ontmoeting en sociale cohesie de laatste jaren enorm toegenomen is. Dat kwam ook meermaals op studiedagen en uitwisselingsmomenten met het werkveld ter sprake.

Op uitzondering van 'overlap wegwerken' (7.2%), komen de acties in 35.1% tot 48.6% van de Huizen van het Kind voor (zie Tabel 37). Het aanbod in kaart gebracht (48.6%) voert de lijst aan en wordt gevolgd door co-creatie (45.9%), afstemming in functie van bekendmaking en toegankelijkheid (40.5%) en leemtedetectie en –wegwerking (35.1%).

Tabel 37: Acties inzake ontmoeting en sociale cohesie (n=111)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	54	48.6
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	45	40.5
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	8	7.2
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	39	35.1
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	51	45.9

Komt de inzet op ontmoeting en sociale cohesie tegemoet aan de vraag van ouders, kinderen en jongeren? Op deze vraag is geen sluitend antwoord te geven.

In bevestigingen bij ouders, situeert de ontmoetingsplaats zich in de laatste regionen van 'geschikte' ondersteuningsmogelijkheden (Nys, & Van Leeuwen, 2017; Nys, Van Leeuwen, & Emmerly, 2016): 18.38% tot 21.21% vindt dat (zeker) wel een geschikte ondersteuningsvorm. Om en bij de helft

(49.7% tot 54.6%) vindt dat zeker geen geschikte ondersteuningsvorm en een vijfde tot om en bij een derde (24.2% tot 30.27%) twijfelt daaraan.

Deze bevindingen moeten echter in een bredere context gezien worden. Ontmoetingsplaatsen zijn een relatief nieuw gegeven in Vlaanderen en daardoor ook een minder bekend en minder vertrouwd gegeven. Daarnaast zien ouders 'ontmoeting' wellicht gemakkelijker in de context van hun eigen vertrouwd informele netwerk. Dat sluit aan bij de bevinding dat ouders in eerste instantie en vooral met mensen uit het informele netwerk over bijvoorbeeld de opvoeding praten en ouders dat informele netwerk ook het meest uitgesproken typeren als een geschikte ondersteuningsbron (zie o.a. EXPOO, 2011; Nys, & Van Leeuwen, 2017; Nys, Van Leeuwen, & Emmerly, 2016).

In onderzoek naar ontmoetingsplaatsen, in getuigenissen in jaarverslagen en audiovisueel materiaal, springen daarenboven vooral positieve ervaringen in het oog (EXPOO, 2012; Geens, 2015). Ontmoetingsplaatsen dragen een meerwaarde in zich en komen tegemoet aan een zekere leemte (Geens, 2015, p. 264): *'Plaatsen waar ouders anderen de facto tegenkomen, bleken dus niet automatisch ook ontmoetingsplaatsen of plekken van sociale steun en sociale cohesie te zijn. Verschillende ouders misten een plek waar men nog werkelijk tijd en aandacht maakt voor elkaar en waar nieuwe verbindingen kunnen ontstaan tussen bestaande groepen.'* De bevraging van de huizen geeft alvast een beeld van de wijze waarop werkveldactoren initiatieven van ontmoeting en sociale cohesie zien en daaraan vorm (willen) geven.

Spel- en ontmoetingsinitiatieven

De eerder gesignaleerde multifunctionaliteit van verschillende opvoedingsondersteunende initiatieven, is ook inherent aan de spel- en ontmoetingsinitiatieven. We zien ze uitdrukkelijk vertaald in de voorwaarden tot erkenning (cf. besluit van de Vlaamse regering tot uitvoering van het decreet van 29 november 2013 houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning): (1) de ontmoeting van kinderen en aanstaande gezinnen en opvoedingsverantwoordelijken faciliteren en stimuleren, (2) inzetten op spel, interactie en taalontwikkeling en (3) ondersteuning bieden in het gebruik maken van andere ondersteuningsbronnen.

In de toelichtingen benoemen 47 Huizen van het Kind (42%) één of meerdere spel- en ontmoetingsinitiatieven. Het merendeel van deze initiatieven richt zich tot (groot)ouders met jonge kinderen. Een aantal respondenten verwijzen naar ontmoetingsmomenten die zich tot zwangere en prille ouders richten. Voor de spel- en ontmoetingsinitiatieven met een erkenning wordt dat bereik voorop gesteld (cf. *'staat garant voor een laagdrempelig aanbod aan spel en ontmoeting voor aanstaande gezinnen en gezinnen met kinderen in de voor- en vroegschoolse periode'*). Er zijn evenwel ook heel wat initiatieven die, zonder daarvoor erkend te zijn, spel en ontmoeting aanbieden. Voor hen geldt de eerder vermelde voorwaarde niet.

Een beperkt aantal heeft een ruimer leeftijdsbereik of wil zich uitdrukkelijk tot ouders met tieners richten. Eén huis startte een ontmoetingsinitiatief voor ouders met schoolgaande kinderen in het buitengewoon onderwijs een andere huis bekijkt de mogelijkheden om ontmoeting ook in de kinderopvang een plek te geven.

We organiseren elke dag van de week op een andere plek voor ouders met jonge kinderen Speel'Wij. Op 6 plekken wordt dit spel- en ontmoetingsaanbod georganiseerd ism 8 partnerorganisaties (Kind en Taal, Kind en Gezin, Inloopteam, Opvoedingswinkel, CGG, CAR, groepspraktijk Althea, KPC). Tijdens de zomermaanden/vakantieperiode organiseren we elke week het Speel'Huis en de Speel'Bus. Deze Speel'Bus trekt er wekelijks op uit om de leukste graspleintjes in alle wijken om te toveren tot gezellige spel- en ontmoetingsplekken voor jong en oud over generaties heen. Het inloopteam organiseert ook 2x week een gezellige 'komma binnen' spel- en ontmoetingsactiviteit, net zoals Kind en Taal. In de steigers staat een ontmoetingsactiviteit voor ouders van tieners. Eveneens voorzien we in het HvHK ook de mogelijkheid om ouders samen te laten komen in eigen regie, bv. Babel'Ma.

Daarnaast worden er ook ontmoetingsmomenten georganiseerd voor zwangere en pas bevallen vrouwen i.s.m. de verpleegkundige van K&G.

We onderzoeken momenteel hoe we ontmoeting kunnen stimuleren binnen stedelijke kinderopvanginitiatieven.

Het Inloopteam organiseert een ontmoetingsmoment voor ouders met jonge kinderen (0-3 jaar, tot 6 jaar in vakanties) waar elke ouder welkom is. Ze bereiken een mix van ouders. In hun eigen werking ligt de focus op maatschappelijk kwetsbare ouders. Het HvhK is ook een samenwerking aangegaan met Café Bébé, een ontmoetingsplaats voor ouders met jonge kinderen.

We hebben ook een initiatief genomen om ontmoeting voor ouders van schoolgaande kinderen in het buitengewoon onderwijs in te richten.

In een aantal huizen lag de uitdrukkelijke vraag van ouders of kinderen aan de basis van de opstart van spel- en ontmoetingsmogelijkheden.

Vanuit de vraag van ouders naar een aanbod voor jonge kinderen, hebben wij de praat- en spelateliers laten plaatsnemen in het HvhK, zullen binnenkort ook 'Peuters in Actie' i.s.m. de CM doorgaan. Zo kunnen ouders en kinderen elkaar ontmoeten en worden ook kansen geboden aan jonge kinderen en hun ouders om op pedagogisch, sociaal en motorisch vlak te groeien.

De tweemaandelijkse spelnamiddagen vanuit het HvhK in samenwerking met Speeltheek en Sportdienst vullen een leemte in op verschillende vlakken. Ouders gaven aan dat er weinig vrijetijdsbesteding bestaat voor peuters en kleuters. Spelnamiddagen richten zich vooral en soms uitzonderlijk tot die doelgroep. Spelnamiddagen zijn zeer laagdrempelig waardoor ze toegankelijk zijn voor iedereen (gratis, geen voorinschrijvingen, ed...). Spelnamiddagen gaan door MET ouders die elkaar kunnen ontmoeten bij koffie, thee en iets lekkers en kennis kunnen maken met de opvoedingsverantwoordelijke van vzw de Keerkring waardoor ook daar een leemte wordt opgevuld.

Op vraag van de kinderen, hebben we een speltheek gerealiseerd. Deze vraag is er gekomen op een kindergemeenteraad. De speltheek is een samenwerking met de bibliotheek. Onze speltheek fungeert als spel- en ontmoetingsruimte. Ouders en kinderen kunnen er spelen, knutselen en praten.

Waar in de bovenstaande voorbeelden, de behoefte en uitdrukkelijke vraag van ouders of kinderen aan de basis ligt van de opstart, rapporteren een paar huizen dat ze de participatie van ouders, kinderen of jongeren nog verder (willen) doortrekken en hen (willen) betrekken bij de organisatie van spel- en ontmoetingsmomenten. Dat deze uitgesproken graad van participatie zich net bij dit aanbod voordoet, ligt in de lijn van de bevindingen over participatie (supra, punt 4.5). De getuigenissen over participatie situeren zich immers op dat spoor. Daarnaast is net de essentie van spel- en ontmoetingsmomenten: de aanwezigheid (het zijn) en participatie (doen in praten en actie, cf. bonding en bridging) van de ouders en kinderen.

Het HvhK wil in 2017 de mogelijkheid verkennen om samen met ouders en kinderen speeluurtjes te organiseren op pleintjes en in buurten van onze stad.

Het peuterspeelpunt is tot stand gekomen omdat er nood was aan ontmoeting bij jonge ouders. In november 2016 start het concept oudercafé: een café met inhoud en gezellige babbels (ontmoeting). Als er nood blijkt te zijn aan een oudercafé zonder externe inhoud, bijvoorbeeld samen komen om te ventileren over hun kinderen, pubers enz., dan kan dat ook op die manier verder gezet worden (informele bevraging).

Bij verschillende spel- en ontmoetingsinitiatieven weerspiegelt de naam, de focus, de locatie of de werkvorm van het initiatief. Zo zijn er (peuter)speelpunten, speelhuizen of is er een speelwolk, speel'wij, speel'bus of speel'huis. Er zijn speelbabbels, praat- en spelateliers, taterateliers en kindercarroussels of er is een peuternestje of een Kadeekeskaffee. Deze initiatieven zijn het meest

frequent gelinkt aan de consultatiebureauwerking (cf. organiserende besturen en Kind en Gezin) (15). Zij worden gevolgd door de spelotheken (7) en de kinderopvang (6), opvoedingswinkels of –punten (5), Inloopteams (4). Andere actoren die betrokken zijn in de spel- en ontmoetingsinitiatieven zijn: het OCMW, de ruilwinkel, de bibliotheek, De Gezinsbond, het CM, gemeentelijke diensten zoals de sportdienst of het sociaal huis, Kind en Taal, CGG, KPC, CAW, RIMO, wijkgezondheidscentrum en vroedvrouwen.

Het regioteam van Kind en Gezin is gestart met ontmoeting op woensdagvoormiddag voor ouders van kinderen tot ongeveer 3 jaar. CAW organiseert ontmoeting voor kwetsbare gezinnen op woensdagnamiddag. De brugfiguur kinderopvang organiseert (i.s.m. kinderdagverblijven) op dinsdag- en donderdagvoormiddag ontmoeting.

Evenementen en andere (doelgroep)initiatieven als opstap en bron van ontmoeting en sociale cohesie

De lijst van evenementen die een spel- en ontmoetingsaspect in zich dragen is heel gevarieerd: buitenspeeldag, paaseierenraap, Sinterklaasfeest, uitzwaai Sinterklaas, toneelvoorstelling, Vlaanderen feest, wijkfeesten, spelnamiddag, speeldag anderstalige kinderen, buitenspeeldag, mobiel speelplein, kindercarroussels (workshops voor ouders en kinderen), ontbijt, familiepicknick, gezinsmarkt, ontdekkingsbrunch (workshops en randactiviteiten voor ouders en kinderen, infobeurs partners en diensten), herfstfeest, geboortebos en tweedehandsbeurzen. Deze evenementen fungeren ook als bekendmakingskanaal voor de werking en het aanbod van de huizen of van andere (lokale) diensten (zie verder, punt 6.3). Eén van de huizen koppelt aan de afhaling van de gemeentelijke geboortepremie een ontmoetingsmoment zodat ouders niet alleen met de fysieke locatie van het Huis van het Kind kunnen kennismaken, maar ook met andere ouders.

Paaseierenraap in het IBO, Sinterklaasfeest in samenwerking met de jeugddienst. Deze initiatieven worden al jaren georganiseerd. Maar onder impuls van de partners van het HvhK en de Kansenas worden meer kwetsbare gezinnen bereikt.

Ons Huis organiseert jaarlijks in samenwerking met de Gezinsbond een ontmoetingsactiviteit voor alle ouders die een kindje mochten verwelkomen het voorgaande jaar. Tijdens dit moment krijgen ouders de kans de voornaam van hun kindje te laten opnemen in ons geboortebos. Het is een gezellige zondagvoormiddag voor de ganse familie waar ouders, ouders leren kennen en kinderen, kinderen leren kennen.

In onze gemeente krijgen ouders van pasgeboren baby's een geboortepremie. Deze geboortepremies kunnen in het HvhK opgehaald worden. We geven deze ouders ook de mogelijkheid om naar een ontmoetingsmoment te komen: een moment waarop ze hun geboortepremie kunnen ophalen, alsook samen met andere ouders kunnen praten. We werken hiervoor samen met het regioteam van Kind en Gezin. Zij verzorgen de inhoudelijke kant van deze momenten (bijvoorbeeld door een infomoment / gespreksmoment eraan te koppelen).

Bij de organisatie van deze evenementen is vooral het brede palet aan stedelijke diensten betrokken, maar ook tal van andere diensten en voorzieningen die eerder al in beeld kwamen. Veelal zijn het jaarlijks terugkerende activiteiten. Bij verschillende van hen is er specifieke aandacht voor het bereik van kansengroepen. Bij één van de huizen is dat zelfs een voorwaarde om voor dat evenement subsidies te ontvangen

Het HvhK kent een subsidie toe aan partners als ze activiteiten organiseren die voldoen aan bepaalde voorwaarden: logo HvhK gebruiken, activiteit voor iedereen openstellen, inspanning doen om kwetsbare gezinnen te bereiken.

Naast de evenementen die 'open staan' of toegankelijk beogen te zijn voor de verscheiden groep van ouders, kinderen en jongeren, speelt ook in verschillende doelgroepinitiatieven het ontmoetingsaspect een centrale rol. Het gaat dan zowel over materiële ondersteuningsinitiatieven (bv. ruilwinkel, pamperbank, tweedehandsbeurzen) als open inloopmomenten, groepswerkingen, evenementen van verenigingen waar armen het woord nemen, inloopteams, OCMW's, buurwerkingen enzoverder. Eén huis signaleert dat het doelgroepaanbod nu uitdrukkelijk onder de Huis van het Kind-wimpel georganiseerd wordt, om minder stigmatiserend te zijn.

Het Sociaal Huis organiseert ook regelmatig activiteiten voor kwetsbare gezinnen. Er wordt nu gewerkt onder de noemer 'HvhK' zodat het minder bestempeld is voor de gezinnen en kinderen.

Naast onze ruilwinkel is er ook een ontmoetingsruimte waar de kindjes kunnen spelen en de ouders rustig kunnen zitten en praten met elkaar. Dit tijdens de openingsuren van de ruilwinkel.

Welzijnsschakels organiseert ontmoetingsmomenten voor hun doelgroep en wil dit verder uitbouwen.

HvhK heeft speelgelegenheid en ontmoeting gecreëerd op een 2dehandsbeurs die georganiseerd werd op een school met een hoog aantal indicatorleerlingen. Ook op de 2dehandsbeurs van de Gezinsbond creëert het HvhK speelgelegenheid en ontmoeting.

Het project cadeaubeurs op 20 november 2015 was een ontmoetingsmoment voor kinderen en ouders met drankjes en gebak e.a. in het sociaal huis. Bij deze gelegenheid werden aan kinderen met verminderde kansen cadeaus bezorgd voor Sinterklaas en feestdagen. Daarbij bakten OCMW-cliënten zelf gebak en baatten een koffiehoeke uit. Dergelijke initiatieven worden ook in de toekomst gepland / verder gezet.

Er is een groeiende vrijwilligersgroep die de ruilwinkel draaiende houdt en er ontstaat spontaan een min of meer vaste groep terugkerende ouders die samen met de vrijwilligers ideeën bedenkt en uitwerkt voor nieuwe ontmoetingsmomenten (bv. verwenmoment voor mama's, knutselmomenten, theesessies, ...).

De laatste twee citaten over initiatieven voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen brengen uitdrukkelijk de participatie of organisatie-inbreng van ouders ter sprake. Eerder bleek dat ook initiatieven die een breed bereik voor ogen houden, voor dergelijke participatie-initiatieven open staan (supra, punt 4.5).

Een fysieke en mentale ruimte die uitnodigt tot spelen en ontmoeten

Naast de organisatie van één of meerdere spel- en ontmoetingsinitiatieven in een afgebakend kader (bv. in een ontmoetingsruimte, een ruimte naast de ruilwinkel, in een specifieke buurt enz.), wijzen verschillende huizen op het belang om doorheen de hele werking ontmoeting mogelijk te maken. Een huis moet als het ware 'ontmoeting' uitstralen en dat zowel op het vlak van fysieke inrichting als in de wijze waarop ouders, kinderen en jongeren onthaald en aangesproken worden. Eén van de huizen ontwierp bijvoorbeeld een mobiele babbelboom om mensen uit te nodigen om met elkaar een gesprek aan te gaan.

Er gaat veel aandacht uit naar de toevallige, spontane ontmoetingen tussen ouders en kinderen in het open huis. We hechten veel belang aan de inrichting opdat spontane ontmoetingen maximaal kunnen plaatsvinden.

We trachten binnen ons huis constant kansen tot ontmoeting te creëren, de consultaties van Kind en Gezin zijn hierin een groot voordeel. Als HvhK organiseren we iedere dinsdagnamiddag 'kadeekeskaffee' een ontmoetingsnamiddag voor alle gezinnen met kinderen tot 4 jaar. Kind en Gezin voorziet tijdens dit moment ook permanentie.

Indien een fysiek huis gerealiseerd wordt: • men kan er langskomen zonder afspraak, geheel vrijblijvend en anoniem, in een positieve sfeer • men kan terecht in een gezellige ruimte voor een

babbeltje, om andere ouders/jongeren tegen te komen. Bij de organisatie van ontmoetingsactiviteiten is er: • aandacht voor een warm onthaal en een vertrouwelijke sfeer (meerwaarde van vrijwilligerswerk) • aandacht voor toeleiding naar regulier aanbod van de partners • aandacht voor de talenten van gebruikers, ze nemen zelf verantwoordelijkheden op.

De werkgroep ontmoeting werkte een 'Babbelboom' uit. Een instrument om ontmoeting, contact te bevorderen tussen ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken. De Babbelboom kan worden geplaatst op plaatsen waar er ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken reeds samenkomen. Zo willen we ervoor zorgen dat ouders met elkaar in contact komen en praten over hoe ze met opvoeding bezig zijn. De stellingen over opvoeding die aan de boom kunnen worden bevestigd hebben tot doel een gesprek hierover op gang te brengen.

Anderen zetten actief in om op verschillende locaties, ook minder voor de hand liggende, speelmogelijkheid te voorzien of die te optimaliseren. Meer voorbeelden over de inzet en optimalisering van de fysieke en openbare ruimte komen verder, in punt 6.1.6, aan bod.

Installatie van speelhoeken in de openbare gebouwen van de gemeente.

Het HvhK wil scholen met een hoog aantal indicatorleerlingen ondersteunen (financieel en personeelstijd) om hun speelplaats op te waarderen, in eerste instantie voor de kinderen op school, maar in tweede instantie ook om te bekijken hoe de speelplaats ter beschikking kan gesteld worden op tijdstippen buiten de schooluren voor kinderen in de buurt.

Het belang van een methodische aanpak, geruggesteund door lokale en bovenlokale actoren

Net zoals voor de verschillende andere aanbiedingsvormen en thema's, ligt ook voor de inzet op ontmoeting en sociale cohesie, de start bij het 'elkaar als dienst of organisatie ontmoeten', elkaar leren kennen enzoverder. Het is pas van daaruit dat de verschillende actoren, al dan niet onder impuls van een bovenlokale erkenning of financiering, hun samenwerking kunnen versterken, het aanbod afstemmen, stroomlijnen (cf. Wie doet wat, waar en wanneer?), co-creaties opzetten, de toegankelijkheid vergroten enzoverder.

We organiseren 3 keer per jaar 'opvoeden onder de loep', dit is een netwerkmoment voor professionelen, waarbij telkens de werking van een bepaalde dienst wordt voorgesteld. Dit start met een broodjesmaaltijd, waarbij de deelnemers tijd hebben om elkaar te leren kennen. Als professionelen elkaar kennen zal er ook gemakkelijker en correcter doorverwezen worden.

Er werd voor deze ontmoeting ook afgestemd met andere diensten die ontmoeting realiseren zodat er op maandelijkse basis 3x per maand ontmoeting is voor de mensen op verschillende plaatsen maar niet op hetzelfde moment.

Het overleg rond ontmoeting kwam in 2014 tot stand onder impuls van Provincie West-Vlaanderen (voor 3 jaar gesubsidieerd onder impulsreglement) en in het kader van kinderarmoedebestrijding. Het HvhK is vanaf het begin vertegenwoordigd in de stuurgroep en de coördinator neemt een actieve rol op (oa bij het stimuleren van ontwikkelingskansen op bestaande ontmoetingsplaatsen). Dit overleg versterkt enerzijds het bestaand ontmoetingsaanbod, partners stemmen aanbod af en nemen gezamenlijke initiatieven (bv. vorming voor vrijwilligers, één kalender met activiteiten van de verschillende ontmoetingsplaatsen).

Vanuit het HvhK werd verder ingezet op optimalisatie van deze aanbodsvormen. Om duidelijkheid te creëren, zowel voor gezinnen als voor andere organisaties/diensten, werd voor het spel- en ontmoetingsinitiatief Het speelpunt, met hieronder ook de speltheekwerking, van Kind en Preventie vzw een officiële erkenningsaanvraag ingediend en verkregen.

Inzake ontmoeting treedt in het bijzonder de afstemming op wijkniveau op de voorgrond. Daarbij aansluitend zien we ook voorbeelden van hoe huizen zich bruggen zien te bouwen tussen het wijk- of buurtgerichte aanbod en andere initiatieven.

Op wijkniveau wordt er goed afgestemd welke cruciale partners mee uitvoeren, toeleiden, promoten en faciliteren.

De wijkcentra hebben hun deuren meermaals opengezet voor het ruime publiek om kennis te maken met de werking ervan. De betrokkenheid van het HvhK met de wijkcentra is er voornamelijk door de belangrijke samenwerking met Kind en Taal vzw die daar hun uitvalsbasis hebben. Tijdens Open Bedrijvendag heeft het HvhK heel wat bezoekers over de vloer gehad.

De kinderkansencoördinator gaat regelmatig naar het ontmoetingsmoment van in de buurt vzw om het aanbod van het HvhK bekend te maken en contacten met de ouders te onderhouden en nieuwe ouders te leren kennen.

Om ook de bezoekers van het consultatiebureau toegang te geven tot het ruimer aanbod van het HvhK gaat de ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting wekelijks langs op het CB voor verdere bekendmaking/toeleiding, maar ook om ontmoeting tussen deelnemers te stimuleren.

Twee huizen signaleren inzake ontmoeting een te veel of te vaak 'trial and error' of 'ad hoc' werken. Zij onderschrijven het belang van een methodische aanpak waaraan de huizen mee vorm kunnen geven. Ook andere huizen zien zichzelf als (ondersteunings)motor voor de verdere stroomlijning van het aanbod. Bij één van de huizen zal een externe organisatie die ondersteuning mee opnemen, meer concreet voor de ondersteuning van de in te zetten vrijwilligers.

Tot op vandaag is deze ontmoeting nog te veel ad hoc. Er wordt gewerkt aan structurele ontmoetingsmomenten met een zo divers mogelijk doelpubliek.

Wel moeten we aangeven dat ook wij nog sterk trial and error ervaren bij ontmoeting. Het is moeilijk mensen te bereiken alsook om jezelf als begeleider een rol toe te eigenen. Hoe verhou je je als begeleider ten opzichte van de groep? Daarnaast merken we dat onze partners meer en meer aandacht krijgen voor het aspect ontmoeting in de vorm van warm onthaal, iets aanbieden om te drinken,... Ons huis moet en kan hierin de trekker zijn en ontmoeting tot leven laten komen.

Het HvhK zet samen met verschillende partners (Inloopteam Kind en Preventie, Opvoedingswinkel, Kinderdagverblijf, jeugdwelzijnswerk) een ontmoetingsplek in één van de wijken. Daarnaast organiseren verschillende partners verschillende initiatieven rond ontmoeting (zie subsidie Spel - en Ontmoeting of ondersteund door de stadsdienst Ontmoeten en Verbinden). Het HvhK zet in op ondersteuning van deze initiatieven, zoals de organisatie van een Lerend Netwerk.

Dit aanbod is nieuw in onze gemeente. Er zal met de middelen van het Huis ook een professionele ondersteuning zijn voor de vrijwilligers van 10 uur/maand. Om vrijwilligers te rekruteren en te ondersteunen gaan we een samenwerkingsverband aan met VONAK vzw [vrijwilligersorganisatie Noord-Antwerpen en Kempen].

6.1.4 Gezondheid

Het thema gezondheid omvat de volgende vier deelthema's: gezondheidszorg (vraag 9), gezonde gemeente (vraag 17), de aanpak van gezondheidsongelijkheid (vraag 16) en geestelijke gezondheidszorg (vraag 14).

Gezondheidszorg in de Huizen van het Kind, de Huizen van het Kind in een gezonde gemeente

De thema's gezondheidszorg en gezonde gemeente sluiten heel sterk bij elkaar aan en worden daarom geïntegreerd beschreven in dit punt. Het 'format Gezonde gemeente' ontstond in 2013 en kreeg vorm vanuit het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de LOGO's (cf. LOkaal GezondheidsOverleg). Ze hebben voor gemeenten een stappenplan, een charter en andere ondersteunende tools ontwikkeld die hen op weg zetten naar een langetermijnvisie en gezondheidsprojecten (<http://www.gezondegemeente.be/>). Van de Huizen van het Kind die de bevraging invulden, bestrijken er 92 een gemeente die het charter 'Gezonde gemeente' ondertekend hebben. In dat charter maken de gemeenten hun intentie om werk te maken van een geïntegreerd lokaal gezondheidsbeleid publiek.

De cijfers

De overgrote meerderheid van de Huizen van het Kind (71.4%) heeft tot op heden acties ondernomen inzake gezondheidszorg (zie Tabel 38). Daarnaast heeft net geen vijfde (19.6%) nog geen acties ondernomen maar wel plannen gemaakt. Bij 8.9% van de Huizen van het Kind was dit thema nog niet aan de orde.

Tabel 38: Stand van zaken Gezondheidszorg (n=112)

	Aantal	Procent
Enkel acties	57	50.9
Acties en plannen	23	20.5
Enkel plannen	22	19.6
Nee	10	8.9
Totaal	112	100.0

Meer concreet heeft 42.9% van de Huizen van het Kind het lokale aanbod inzake gezondheidszorg in kaart gebracht (zie Tabel 39). Telkens om en bij een derde van de Huizen van het Kind heeft ingezet op de afstemming van het aanbod of co-creatie opgezet. Leemtedetectie en –wegwerking en wegwerking van overlap was in respectievelijk 19.6% en 7.1% van de huizen aan de orde.

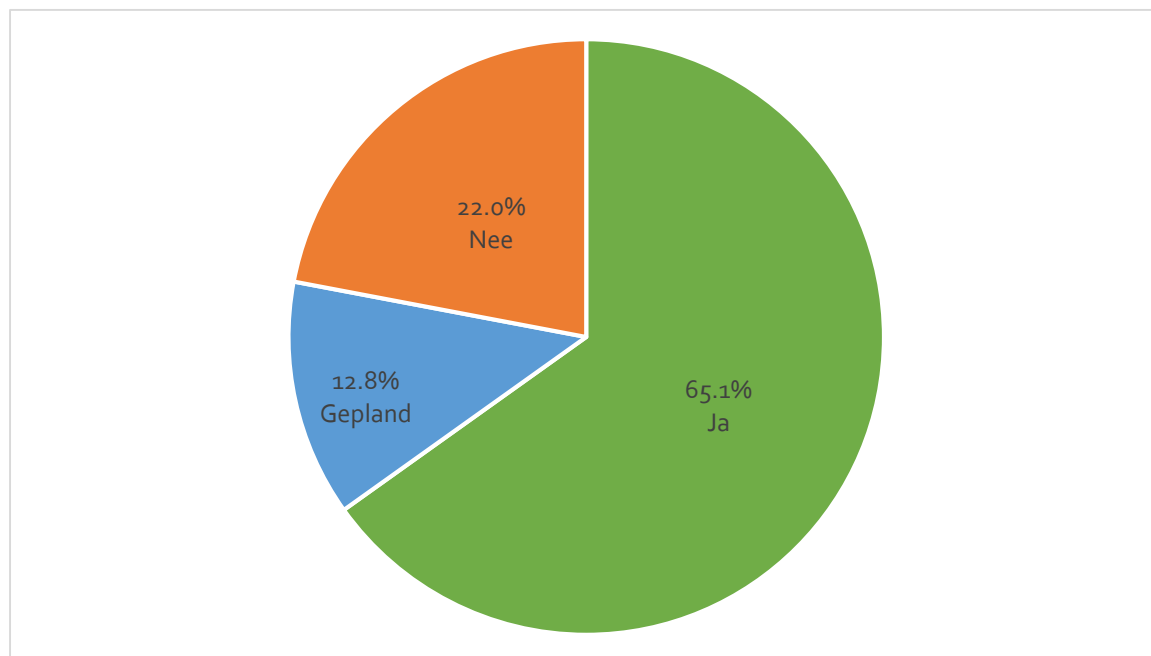
Hoe de Huizen van het Kind daar concreet (mee) op inzetten komt in de volgende punten uitgebreid aan bod. We geven alvast mee dat het overleg en de acties die daar uit voortvloeien vooral ingezet worden om burgers te informeren en te sensibiliseren; om de toegankelijkheid van de gezondheidszorg te bevorderen (cf. afstemming of bruikbaarheid, bekendheid, doorverwijzing) en om zodoende te (kunnen) komen tot een vroege detectie en gezondheidsbevordering. Eén huis spreekt in dat verband over 'een doorgaande lijn inzake de promotie van een healthy lifestyle'. Bij heel wat Huizen van het Kind passen deze initiatieven in het lokale kinderarmoedebestrijdingsbeleid (zie ook verder in het punt 'Aanpak gezondheidsongelijkheid').

Tabel 39: Acties inzake gezondheidszorg (n=112)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	48	42.9
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	34	30.4
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	8	7.1
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	22	19.6
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	38	33.9

Op de vraag of er een link is tussen het Huis van het Kind en 'Gezonde gemeente' antwoordt 65.1% van de huizen 'Ja' en 12.8% 'Gepland' (zie Figuur 10). Voor om en bij een vijfde van de Huizen van het Kind (22.0%) is die link er niet. Dat aantal is meer dan dubbel zo groot dan het aantal huizen dat inzake gezondheidszorg geen acties of plannen meldt (zie Tabel 38).

Het merendeel van de huizen van wie het werkingsgebied in de gemeenten en steden ligt die het charter 'Gezonde gemeente' ondertekenden, heeft een link met dat thema. Dat betekent dat zij op zijn minst op de hoogte zijn van de stappen die de gemeente of stad inzake de ondertekening of uitvoering van het charter zet.

Figuur 10: Link Huis van het Kind en het thema 'Gezonde gemeente' (n=109)

De toelichtingen (van 85 huizen) bij de vragen naar gezondheidszorg en gezonde gemeente, brengen een grote variatie aan actoren, thema's, activiteiten en betrokken actoren aan het licht.

Gezondheidsactoren en vele andere actoren

Verschillende **gezondheidsactoren** komen in de beschrijvingen van gezondheidsacties, -plannen en -beleid, naar voren. Op een paar uitzonderingen na, zijn dat vooral de actoren waarvan om en bij de helft van de huizen rapporteert dat zij direct betrokken zijn. Het gaat bijvoorbeeld over het pre- of perinataal overleg (9), mutualiteiten (7, waarvan 6 CM), (expertisecentra) kraamzorg of -hulp (6), vroedvrouwen (5), huisartsen (5), gezinszorg en aanvullende thuiszorg (4), het (jeugd) Rode Kruis (2). In een enkel geval is er een verwijzing naar een eerstelijnsgezondheidszorgsamenwerking, het ziekenhuis, het wijkgezondheidscentrum, apothekers of tabakologen.

Er zijn linken met partners binnen de hulpverlening (bv. CGG, artsen/huisartsen,...). Het HvhK is niet de initiatiefnemer, het bestaand overleg rond gezondheid speelt binnen dit thema verder haar rol. De stuurgroep HvhK geeft wel haar advies over projecten rond (preventieve) gezondheid voor de doelgroep bv. KOPP-groepjes, vroeginterventie middelengebruik bij jongeren,... Het regioteam K&G en de CLB's zijn partners van de stuurgroep Huis van het Kind. Zij hebben een aanbod binnen de pijler gezondheidszorg. Er is een sterke link tussen het HvhK en het perinataal netwerk.

Er is heel wat aandacht gegaan naar gezondheid in het algemeen: betrokken zijn de kraamzorgdiensten, de mutualiteiten et cetera, die met hun aanbod meewerken aan bekendheid en waardoor het aanbod van het HvhK ook een gezondheidsdimentie heeft.

Naast deze gezondheidsactoren, treden verschillende andere actoren en actorengroepen op de voorgrond. Een eerste groep zijn de **gemeente- en stadsbesturen** en hun **diensten en overlegorganen**. Naast de uitgesproken rol van de LOGO's (17 HvhK) die in verschillende Huizen van het Kind deel uitmaken van de kern- of stuurgroep, én de daaraan verbonden stuur- of werkgroep 'Gezonde gemeente' (8), de lokale gezondheidsraad of het lokaal gezondheidsoverleg (8), nemen ook de gezondheidsambtenaar (3), de drugspreventiecoördinator (1), de diensten welzijn en/of (volks)gezondheid en/of preventie (9), sociale zaken (1), de adviesraad welzijn (1) een rol op. Ook de link met het OCMW (6) en het sociaal huis (6) ligt in verschillende Huizen van het Kind voor de hand. Een enkele keer is de jeugddienst, de sportdienst of de lokale politie betrokken bij gezondheidsinitiatieven.

Het stadsbestuur heeft in 2013 het charter gezonde gemeente goedgekeurd en ondertekend. Er is beslist om niet zo zeer in te zetten op de merknaam 'Gezonde gemeente'. Maar in overleg met de gezondheidsraad en LOGO is er een gezondheidsmatrix uitgewerkt, en zijn er diverse acties en initiatieven uitgewerkt.

De voorzitter van de preventieraad werd opgenomen in het Lokaal Overleg Huis van het Kind. Op deze manier kunnen gezondheidszorggerelateerde zaken ten berde worden gebracht. Op heden werden er nog geen acties ondernomen. ... Het lokaal bestuur (gemeente en vooral OCMW) is ook ingestapt in het project 'gezonde gemeente'. Het lokaal bestuur is tevens trekker van het Huis van het Kind.

De gezondheidszorg en eerstelijnsamenwerking is sinds meer dan 30 jaar een samenwerkingsinitiatief tussen alle lokale eerstelijnsdisciplines en staat in voor inventarisatie van het lokaal gezondheidsaanbod, voor multidisciplinair overleg en voor (preventieve) gezondheidsacties. Vanuit deze samenwerking wordt veel aanbod lokaal bekendgemaakt en op elkaar afgestemd w.b. gezondheidsthema's. ... Zowel gemeente als OCMW ondertekenden het protocol 'Gezonde gemeente'. De verdere concrete uitwerking in gezondheidsacties gebeurt i.s.m. de eerstelijnsgezondheidszorgsamenwerking en met het LOGO.

De grootste groep Huizen van het Kind koppelt het thema gezondheid aan de **consultatiebureauwerking en de regioverpleegkundigen van Kind en Gezin** (27). Ook andere actoren uit de opvoedingsondersteuning en de preventieve gezinsondersteuning, zoals

opvoedingswinkels (4), inloopteams (2) of een peuterspeelpunt (1) zetten mee in op gezondheidsacties.

Allereerst willen we nog even verwijzen naar onze consulaties van Kind en Gezin, die gezondheidszorg toch hoog in het vaandel dragen.

Tijdens een openingsmoment van de spel- en ontmoetingsruimte is er een inlooptmoment georganiseerd door Kind en Gezin. Ouders kunnen dan met allerlei vragen o.a. over de gezondheid van hun kind langs gaan bij Kind en Gezin zonder vooraf een afspraak te maken.

Consulten vanuit Kind en preventie i.s.m. K&G bieden de vaste consultatiemomenten aan voor inentingen ed., aansluitend voorzien zij momenten van vrije consultatie.

Actoren die vanuit het **hulpverleningssegment** betrokken zijn bij gezondheidsafstemming, -initiatieven of andere acties, zijn de Centra voor Alcohol en andere Drugsproblemen (5), de CGG (2), een CAW, een CKG, een ambulante ondersteuningsdienst en psychotherapeuten. Vanuit **onderwijs- en opleidingscontext** zijn dat de scholen (9), de CLB's (8), een Centrum voor BasisEducatie en schoolopbouwwerk. Projecten krijgen niet alleen in samenwerking met scholen, maar ook met de (buitenschoolse) kinderopvang vorm (6). Specifiek gericht naar **kansengroepen**, verwijst telkens één Huis van het Kind naar de betrokkenheid van een AMIF-project en een sociaal buurtrestaurant. Twee huizen melden de bijdrage van De Gezinsbond bij hun gezondheidsacties.

In de verschillende kinderopvanginitiatieven en scholen wordt er gewerkt rond gezonde voeding en bewegen. We willen gezamenlijk hier initiatieven rond nemen zoals vorming, artikels in het gemeentelijk infoblad, afspraken rond wat kan er in de brooddoos.

Momenteel wordt er vanuit de BKO deelgenomen aan het project 'actieve kinderopvang' waarbij gezonde voeding en beweging centraal staan. Ook bij andere initiatieven wordt zeker ook aandacht besteed aan de doelgroep van HvhK.

Verschillende Huizen van het Kind vinden aansluiting of ondersteuning bij **bovenlokale actoren, overlegorganen of samenwerkingsverbanden**. Voorbeelden daarvan zijn: de Koning Boudewijnstichting (2) VIGeZ, RIMO, regionaal welzijnsoverleg, een OCMW-netwerk, een Dienst OndersteuningsPlan, een multifunctioneel centrum (DVC), een Medisch Sociaal OpvangCentrum, een Lokaal Multidisciplinair Netwerk van huisartsenkringen met de Geïntegreerde dienst voor thuisverzorging, Child Focus, TEJO vzw, een Hogeschool, de vzw Ethisch Vegetarisch Alternatief (EVA) of een Nederlandse organisatie (het Nederlands Huis voor beweging).

We werken met een wetenschappelijk onderbouwd pakket van het Nederlandse Huis voor Beweging. We hebben aandacht voor: a. Informeren: welke informatie wordt gegeven aan ouders rond samen spelen en bewegen. b. Aanbod: aanbod waar ouders en kinderen samen kunnen spelen. c. Omgeving: welke factoren stimuleren ouders en kinderen voor samen te spelen. Momenteel zijn we bezig met de uitwerking van beweegkriebels. Het kaartspel inspireert, enthousiasmeert en informeert ouders met fijne en eenvoudige tips om van beweging een spel te maken.

Verschillende rollen voor het Huis van het Kind

Uit de toelichtingen blijkt dat de Huizen van het Kind op vlak van gezondheid verschillende rollen opnemen. De volgende rollen komen al dan niet in combinatie voor:

- **opvolging** van het thema via externe of interne overlegkanalen, bv.: een gezondheidsactor maakt deel uit van een stuur- of werkgroep van het HvhK, de coördinator van het HvhK participeert aan gezondheidsoverleg

Rond dit aanbod zijn er wel acties genomen maar eerder vanuit de partners die er mee te maken hebben. Het resultaat van deze acties wordt wel terug gekoppeld op het overleg HvhK.

Het Huis van het Kind maakt deel uit van een uitgebreide Cluster Welzijn waar ook een dienst het thema gezondheid trekt. Zij zijn ook op basis van signalen bezig met bijvoorbeeld betaalbare tandzorg. Partners van het HvhK zijn daarin betrokken vanuit hun identiteit als dienst, maar dit wordt niet gerealiseerd door HvhK.

- (mee) **bekendmaken** van lokale of intergemeentelijke gezondheidsacties

Bekendmaking van het aanbod via onze website.

Bekendmaken van acties / info-momenten van andere partners van het Huis van het Kind door dit op de website van het intergemeentelijk samenwerkingsverband van de OCMW's te plaatsen en wanneer dit aanbod tot bij ons geraakt dit door te sturen naar de lokale sleutelfiguren die dit op hun beurt verspreiden bij hun achterban.

- (mee) **ontwikkelen** van een **visie of beleid** inzake gezondheid (bv. in scholen, de kinderopvang, de speelpleinwerking of gemeente-breed)

Vanuit de stad, die ook fungeert als Gezonde Gemeente, wordt momenteel gewerkt aan een overkoepelend gezondheidsbeleid. Tot op vandaag worden er vele zaken georganiseerd die kaderen in het gezondheidsthema. Het helikopterzicht ontbreekt echter, daarom wordt er momenteel werk gemaakt van een uitgediept, integraal gezondheidsbeleid. Het Huis van het Kind Harelbeke zal daarin fungeren als kernpartner, zal vanuit het beleid een belangrijke, centrale rol opnemen.

- (mee) **ontwikkelen of organiseren** van één of meerdere gezondheidsbevorderende **acties of initiatieven**

Consulten (bv. vanuit consultatiebureaus, CLB). Prenatale ondersteuning: vroedvrouwen hebben in samenwerking met het HvhK een oudergroep opgericht en geven cursussen rond bijvoorbeeld borstvoeding. Het HvhK ondersteunt dit.

Waar mogelijk worden linken gelegd tussen beide thema's. Bijvoorbeeld een infoavond rond gezond opgroeien, promo voor HvhK en gezondheidsinitiatieven tijdens de buitenspeeldag.

Tot slot volgt een voorbeeld van hoe een stedelijk Huis van een Kind met de veelheid aan actoren en overlegorganen efficiënt beoogt om te gaan en daarbij de brede waaier van rollen opneemt:

De opgesomde mogelijkheden worden vanuit het team Gezondheid en Gezin (Dienst Welzijn en Gelijke Kansen) reeds opgevolgd en daar waar nodig uitgevoerd. Met het Huis van het Kind kiezen we er dan ook voor om deel te nemen aan relevante overleggen en platformen om opnieuw geen overaanbod te creëren.

**We zijn lid van de Gezondheidsraad, getrokken vanuit Dienst Welzijn en Gelijke Kansen van de Stad.*

** We zijn partner in het project Warme Steden.*

** We zijn kernpartner binnen het project 'bevallen met verkort ziekenhuisverblijf' (verantwoordelijk voor de ondersteuning naar Kwetsbare Zwangeren: vorming ontwikkelen & ondersteuningstool bij doorverwijs).*

En ook omgekeerd zijn de verantwoordelijke diensten lid van Huis van het Kind. ... Op die manier zijn we op de hoogte van wat er gebeurt, garanderen we doorstroom van informatie en proberen we daar waar nodig complementair en verbindend (over de sectoren heen) te werken. Op die manier kunnen we de handen in elkaar slaan bij het opzetten van concrete acties (bijvoorbeeld project welzijn op school).

Gezondheidsthema's en aandachtsgroepen

Gezonde voeding is het meest voorkomende thema waarover de Huizen van het Kind acties of initiatieven noteren: 37 Huizen van het Kind geven één of meerdere voorbeelden zoals bijvoorbeeld gezonde maaltijden of tussendoortjes, borstvoeding, kortom over gezond eten of drinken. **Pre- of perinatale (gezondheids)zorg** wordt 22 keer vermeld, **bewegingsacties** 21 keer (bv. one mile a day, stappenteller, peuters in actie, babymassage, spelen enz.) en de themagroep '**alcohol, drugs en tabak**' komt 18 keer in het voorbeeldenoverzicht naar voren.

Er zijn plannen om een aanbod voor ouders met jonge kinderen aan te bieden rond 'beweging en gezonde voeding'. Zo zijn er plannen om tijdens oudergroepen op school rond dit thema te werken, budgetvriendelijke varianten op bestaande (ongezonde) recepten te verspreiden, een soort 'buitenspeeldag' met een extra gezond tintje te organiseren. Met CM Limburg hebben we afgesproken dat we maandelijks een sessie 'Peuters in Actie' zullen laten doorgaan. Peuters kunnen er samen met leeftijdsgenootjes en hun (groot)ouders op een speelse manier bewegen en met elkaar kennismaken. ... Er werden infoavonden voor ouders georganiseerd i.s.m. CAD rond het thema 'drugs- en alcoholpreventie'.

Het is de opzet om in 2017 iets te organiseren rond verslaving, en in het bijzonder rond drug- en alcoholverslaving enerzijds en rond gaming en online gokken anderzijds. We hebben als Huis en Gezondheidsraad samen promotie gevoerd op een lokaal festival.

Al de **andere thema's** worden door één tot zes huizen vermeld. Het gaat dan over tandzorg, gaming, beeldschermgebruik of gokken, vaccinaties, algemene gezondheidsscreening, EHBO, zindelijkheid, slaaprituelen, gehoorschade, valpreventie, stressvermindering of het thema 'overgewicht' dat zowel naar gezonde voeding als beweging verwijst. Aansluitend bij het thema stressvermindering, geven we mee dat ook verschillende andere Huizen van het Kind naar initiatieven die meer specifiek aansluiten bij de geestelijke gezondheidsthematiek (bv. Fit in je hoofd, TEJO). We nemen die voorbeelden dan ook in die rubriek op.

Verschillende Huizen van het Kind benoemen specifieke groepen die ze met hun gezondheidsacties willen bereiken. Ze verwijzen vooral naar maatschappelijk kwetsbare groepen, waaronder in het bijzonder zwangeren en moeders uit kansengroepen (cf. pre- of perinatale ondersteuningsinitiatieven). In een uitzonderlijk geval brengt een Huis van het Kind daarbij uitdrukkelijk de toekomstige vaders en de partnerrol ter sprake.

Het zwangerschapscentrum is opgericht in de schoot van het Wijkgezondheidscentrum, de werking is gebaseerd op de methodiek van centuring pregnancy [o.a. zwangerschapscontrole in groep, de zwangere krijgt een rol in het zorgproces].

Er werd met het perinataal overleg een zorgtraject gemaakt voor aanstaande ouders waarin alle stappen die ouders dienen te zetten van werkgever inlichten tot kinderopvang en aankoop babyuitzet werd opgenomen. We willen vooral kwetsbare aanstaande ouders vroegtijdig tijdens de zwangerschap kunnen ondersteunen. Op de agenda staat nog derde betalingsregeling alsook wat met de verkorte lidagen na een bevalling.

Ook hebben we met lokale vroedvrouwen rond de tafel gezeten om binnenkort een 'zwangerschapscursus' op te starten voor toekomstige mama's en papa's. Verschillende thema's zoals de bevalling, borstvoeding, partnerrol, worden er aangekaart. We voorzien als afsluitmoment een babymassage. Zo hopen we op nog wat extra groepsbinding en kunnen ouders makkelijker doorstromen naar bijvoorbeeld Peuters in Actie, Kind en Taal, ...

Binnen het Huis van het Kind is er een werkgroep kwetsbare zwangeren beter bereiken en ondersteunen. Deze werkgroep is momenteel bezig om samen met de Erasmus Hogeschool een buddy project op te zetten, waarbij studenten kwetsbare zwangeren ondersteunen, aan huis gaan, samen naar afspraken gaan,..... Dit project zal hopelijk volgend academiejaar van start kunnen gaan.

Het project Babycoach werd opgestart. Deze coach biedt zwangere vrouwen/gezinnen ondersteuning aan inzake diverse thema's: sociaal, psychologisch, materiaal, informatief... De coach heeft vooral een ondersteunende en doorverwijsfunctie.

Een vroedvrouw van het AZ, houdt driewekelijks een vraaguurtje in het HvhK. Kwetsbare zwangere gezinnen en gezinnen met kinderen tot 1 jaar kunnen bij haar terecht voor vragen allerhande (o.a. over de bevalling, het geboortepan, borstvoeding, enz.), maar ook voor medische opvolging. Rond dit vragenuurtje wordt een ruimer ondersteuningsnetwerk opgebouwd. Zo is de zwangerschapsgroep van het Inloopteam Kind en Preventie vzw gekoppeld aan dit vragenuurtje. Binnen deze groep worden allerhande thema's behandeld o.a. de roze wolk, communicatie met de arts, anticonceptie, hechting, enz. Daarnaast zijn de medewerkers van Kind en Preventie vzw, de ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting ook beschikbaar voor individuele vragen en kan beroep worden gedaan op het regioteam Kind en gezin voor intensievere individuele psycho-, sociale begeleiding. Er wordt ook actief ingezet op het toeleiden van gezinnen naar het aanbod van het HvhK na de geboorte, alsook naar aanbod van andere kernpartners zoals o.a. het CKG, Kraamhulp en Kind en Gezin.

Telkens twee initiatieven geven een voorbeeld van een gezondheidsinitiatief voor nieuwkomers of voor kinderen met een beperking. Eén Huis van Kind licht hun initiatief voor alleenstaande ouders en nieuw samengestelde gezinnen toe.

Vanaf het schooljaar 2016-2017 financiert het Huis van het Kind het project gezondheidsscreening in de school. Een CLB-medewerker zorgt dat het dossier van een nieuw (anderstalig) kind in de school in orde wordt gebracht, brengt de vaccinaties in kaart, geeft uitleg aan de ouders, ... Dit project is een samenwerking tussen het Huis van het Kind, CLB en Sociaal Huis.

In 2015 werd door het CLB een dringende nood vastgesteld rond gezondheidsscreening van anderstalige nieuwkomers. Een deel van de subsidie van het Huis van het Kind werd aangewend om een antwoord te kunnen bieden op deze nood.

Een verscheiden palet aan acties en werkvormen

Op vlak van sensibilisatie, informatieverstrekking, ondersteuning of hulp bij gezondheidsthema's komt een grote verscheidenheid aan acties en werkvormen aan de oppervlakte. Enerzijds is er de **individuele aanpak**: (toekomstige) ouders worden opgevolgd, begeleid, gecoacht (bv. Buddy- of coachingprojecten), geadviseerd of gescreend. Dergelijke initiatieven blijken zich, zoals in het voorgaande punt vermeld, veelal tot kansengroepen te richten. Desalniettemin zijn er ook verschillende individuele initiatieven die een breed bereik voorop stellen. Denk bijvoorbeeld aan de consultatiebureauwerkingen.

Baby's in beweging, peuters in actie, kleuterturnen, kinderballet, gezond ontbijt op school, EHBO bij baby's en peuters, workshops ratatouille en ma'maatje, adviesgesprekken, trainingsreeksen 'ik heb een maatje', kindvriendelijke consultaties 'overgewicht, info's ism drugcoördinator en gokpreventie, integratie met het project 'Warme Stad', samenwerking met de 'tandenfee', samenwerking met cook@work (variatie op de 1 euro maaltijden), ontwikkeling en uitvoering van een zorgpad 'kinderobesitas', organisatie van een symposium kinderobesitas, cursus 'Baby op komst', Wiebel Kriebel.

Concreet willen we de ontwikkelingskansen van kwetsbare kinderen verhogen door de toegankelijkheid van pre -en postnatale zorg te vergroten. ... Gezondheidsscreening bij

kwetsbare gezinnen: Extra inzet van de CLB's met volgende doelstellingen: werken naar ontmoeting met deze ouders; op punt zetten van de vaccinatiestatus van deze kwetsbare kinderen en nieuwkomers; screening van de algemene gezondheidstoestand van deze kinderen; opvolgen van het welbevinden en indien nodig doorverwijzing naar gespecialiseerde hulpverlening (bv. traumateam).

Anderzijds geven de Huizen van het Kind tal van voorbeelden die zich tot (toekomstige) ouders en kinderen en jongeren in groep richten. Deze **groepsgerichte aanpak** kent niet alleen naar doelgroep een grote variatie (cf. kansengroepen, brede ouder- of kind- en jongeren groepen), maar ook naar invulling. Het gaat dan bijvoorbeeld over **lezingen** (bv. over gezonde voeding en reclame, drugs- en alcoholpreventie, gezond opgroeien), **vormingen** (bv. over cyberpesten, de betere brooddoos) of **trainingen** die ze samen met een Opvoedingswinkel, een peuterspeelpunt, het OCMW, het CAD, Child Focus of andere actoren organiseren. Daarnaast zijn ook **doe-activiteiten** talrijk. Voorbeelden daarvan zijn kookateliers of – workshops, spel-, bewegings- (bv. kleuterturnen, peuters in actie), massage-activiteiten en (grotere) evenementen (bv. buitenspeeldag).

Als gezonde gemeente ondernemen we verschillende acties: vorming rond cyberpesten in samenwerking met Child Focus, de Fit in je hoofd carrousel, acties ter bevordering van gezonde voeding (bijvoorbeeld maken van fruitbrochettes, gezond vieruurtje op de speelpleinwerking,...), artikels in ons gemeentelijk infoblad (bijvoorbeeld rond alcohol, roken, gezond opvoeden,...). Het Huis van het Kind heeft ook fruitdoosjes met logo op. Dit wordt in een overgangspakketje uitgedeeld aan alle ouders en kinderen die de overstap van de kinderopvang naar de kleuterschool maken. In dit overgangspakket zit ook een praatkaart om als ouders over de schooldag met je kind te kunnen praten.

Consulten vanuit consultatiebureau. Stappenteller, gezond ontbijt, alcoholvrije cocktail, fit in je hoofd campagne en vormingen, play pauze stop campagne over het overmatig gebruik van beeldschermen.

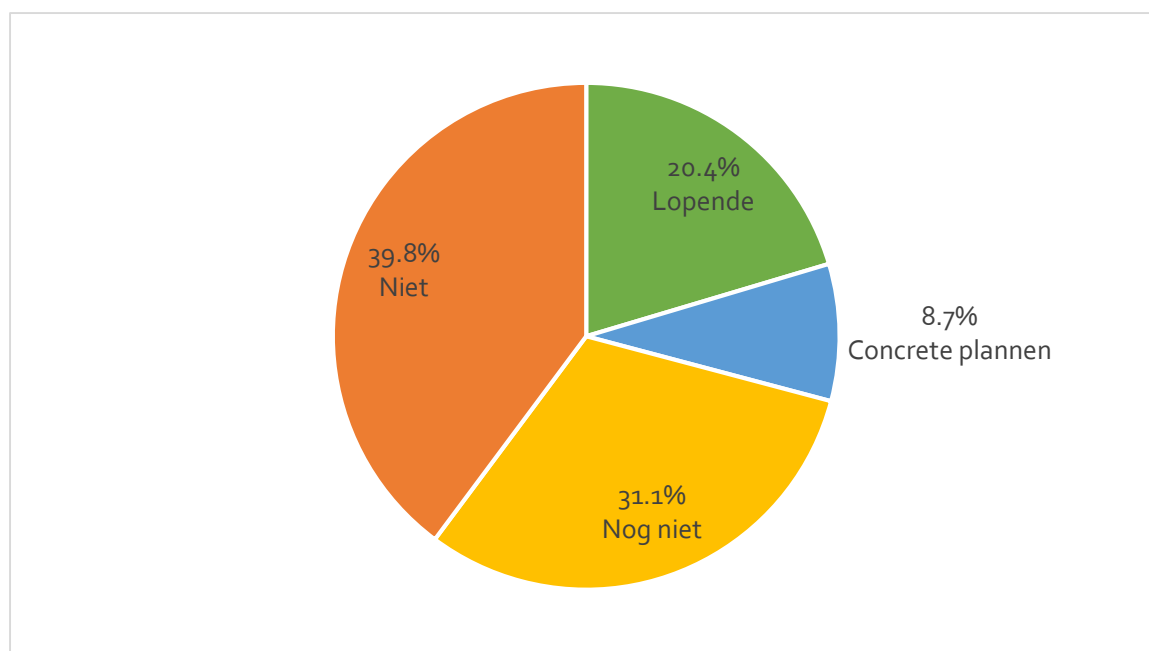
Merk op dat deze voorbeelden illustreren hoe verschillende gezondheidsbevorderende initiatieven ingebed zijn in **breder en bovenlokale sensibiliserings- en informatiecampagnes**. Ook verschillende andere Huizen van het Kind geven daar voorbeelden van. Dat is onder meer te situeren in de bovenlokale aansturing van bijvoorbeeld 'Gezonde gemeente' en andere welzijns- en (geestelijke) gezondheidsbevorderende campagnes (zie ook verder in het punt 'Geestelijke gezondheidszorg'), die de laatste jaren meer en breder verspreid voorkomen. Verschillende huizen maken met andere woorden gebruik of bouwen verder op de flow van bovenlokale initiatieven.

Verschillende Huizen van het Kind geven daarenboven aan dat deze activiteiten of de verstrekte informatie ook in **geschreven kanalen** (bv. in het gemeentelijk informatieblad, op de website van het Huis van het Kind of een (inter)gemeentelijk samenwerkingsverband) een plek krijgt.

Waar **financiële ondersteuningsmaatregelen** logischerwijze gelinkt zijn aan kansengroepen (bv. tussenkomst voor eersteleefstijds melk of afkolfmateriaal, betaalbare tandzorg, derdebetalersregeling voor zwangeren, gratis consultaties), komen bij **materiële ondersteuningsvormen** zowel kansengroepen als de brede ouder-, kind- en jongerengroep in het vizier (bv. gratis fruitdoosjes verspreiden via de scholen).

Aanpak gezondheidsongelijkheid

Het aantal Huizen van het Kind bij wie de aanpak van gezondheidsongelijkheid lopende is of in concrete plannen vertaald werd, bedraagt 29.1% (zie Figuur 11).

Figuur 11: Aanpak gezondheidsongelijkheid (n=103)

In de voorbeelden zetten de **perinatale** periode en perinatale netwerken of perinataal overleg de toon. Daarnaast valt de grote verscheidenheid aan deelthema's en activiteiten op. Elk van die thema's worden één tot twee keer vermeld. Voorbeelden zijn: tandzorg, gezonde voeding (bv. op school), financiële en materiële ondersteuningsinitiatieven (derde betalersysteem, gratis fruit of soep in de buitenschoolse kinderopvang, gratis voeding voor borelingen of afkolfmateriaal, een pamberbank), gezondheidsscreening, gezonde voeding op school, vormingen (bv. in peuterspeelpunt), lezingen of workshops, ontmoetingsmomenten, een buddy project, een rookstopprogramma, toegankelijke gezondheidszorg, de oprichting van een wijkgezondheidscentrum en doorverwijzingsinitiatieven vanuit de (buitenschoolse) kinderopvang, het consultatiebureau, het jeugdwerk en andere.

Naast de eerder vermelde beoogde groep gezinnen die zich in de perinatale periode bevinden, verwijst telkens een respondent naar allochtonen gezinnen en naar anderstalige nieuwkomers.

In 2015 realiseerden we 'gezondheidsscreening bij anderstalige nieuwkomers' vanuit het budget van het HvhK. In de stad loopt momenteel ook het project 'toegankelijke gezondheidszorg' (met steun van Provincie). Er was al een kennismaking met de trekker van dit project en met de coördinator van het HvhK.

Maatregel om de eerste leeftijdsmelk en/of afkolfmateriaal voor een baby in de eerste zes leeftijdsmaanden financieel ten laste te nemen (voor een welomschreven doelgroep) ... Op een dergelijke manier is er al een minimale poging om een gezondheidsongelijkheid van bij de start weg te werken. In samenwerking met regioteam Kind en Gezin benadrukken we het belang van een correcte voeding van de baby vanaf de geboorte en dat voor de ontwikkeling en de groei. ... De meerwaarde van deze maatregel is dat kwetsbare gezinnen Huis van het Kind leren kennen en eveneens beroep doen op ons voor andere vragen, bezorgdheden en eventuele warme doorverwijzingen ...

Verschillende respondenten situeren de aanpak van gezondheidsongelijkheid in **overkoepelende beleidsplannen of beleidsdomeinen** zoals het welzijnsbeleid, kinderarmoedebestrijding, een zorgstrategisch plan, de stedelijke gezondheidswerking of het meerjarenplan van het OCMW. Niet alleen het eerder vermelde perinataal netwerk of overleg, ook de contacten met bijvoorbeeld een kansenmedewerker of een netwerkmoment, zijn gerapporteerde professionaliseringsinitiatieven die de kwaliteit van het aanbod ten goede kunnen komen.

Geestelijke gezondheidszorg

Gezondheid draagt verschillende componenten in zich, waaronder ook de psychische gezondheid. De geestelijke gezondheidszorg biedt niet alleen hulp, begeleiding of ondersteuning bij psychische problemen, ze zet ook in op de preventie van psychische problemen. Voorzieningen in het domein van de geestelijke gezondheidszorg zijn: de centra geestelijke gezondheidszorg, psychiatrische ziekenhuizen, psychiatrische afdelingen van algemene ziekenhuizen, initiatieven voor beschut wonen, psychiatrische verzorgingstehuizen, mobiele equipes, revalidatiecentra voor drughulpverlening en psychosociale revalidatiecentra (www.zorg-en-gezondheid.be/geestelijke-gezondheidszorg).

De cijfers

Waar gezondheidszorg in de meerderheid van de Huizen van het Kind in één of meerdere acties vertaald werd (71.4%), is dat voor het deelthema geestelijke gezondheidszorg voor iets minder dan de helft van de Huizen van het Kind het geval (44.6%) (zie Tabel 40). De groep die daarover noch acties, noch plannen gemaakt heeft is nagenoeg even groot (42.0%). De resterende 13.4% maakte plannen, maar kon (nog) niet tot actie overgaan.

Tabel 40: Stand van zaken geestelijke gezondheidszorg

	Aantal	Procent
Enkel acties	38	33.9
Acties en plannen	12	10.7
Enkel plannen	15	13.4
Nee	47	42.0
Totaal	112	100.0

Inzoomend op de acties, hebben de Huizen van het Kind vooral ingezet op het in kaart brengen van het aanbod (28.6%) en op de afstemming van het aanbod (22.3%) (zie Tabel 41). Co-creatie was bij 11.6% van de Huizen van het Kind aan de orde. Leemte en overlap wegwerken was bij respectievelijk 7.1% en 1.8% van de huizen een actie.

Tabel 41: Acties inzake geestelijke gezondheidszorg (n=112)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	32	28.6
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	25	22.3
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	2	1.8
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	8	7.1
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	13	11.6

Voor wie?

Bij de analyse van de toelichtingen valt het op dat betrekkelijk veel Huizen van het Kind specifiek verwijzen naar **acties voor kinderen en jongeren**. Zeventien of 40.5% van de 42 Huizen van het Kind die hun concrete acties of plannen toelichten, benoemen sensibiliserings- of bekendmakingsacties voor kinderen en jongeren of verwijzen naar een TEJO-werking (Therapeutische begeleiding van jongeren van 10 tot 20 jaar).

De sensibiliserings- en bekendmakingsacties zijn veelal gelinkt aan bovenlokale campagnes of initiatieven zoals De Rode Neuzendag, 'Zot van Te Gek!?', de 'oe-ist-caravaan', de 'NokNok'-website, de Play Pauze Stop campagne en Generatie 2020 (cf. veerkracht bij schoolgaande kinderen). Daarnaast zijn er evenwel ook voorbeelden van lokaal ontwikkelde acties voor kinderen en jongeren. Naast de twee Huizen van het Kind die signaleren dat TEJO een feit is en één huis waar de mogelijkheden daartoe bekeken worden, benoemen andere Huizen van het Kind andere vormen van psychotherapeutische ondersteuning, kennismakingsbezoeken voor jongeren of KOPP-groepen.

Jaarlijks mogen de vijfde leerjaren op bezoek gaan in het psychiatrisch centrum. De coördinator was dit jaar aanwezig tijdens de rondleiding. Hoewel het psychiatrisch centrum zich enkel richt op +18-jarigen vinden zij de sensibilisering van kinderen en jongeren heel belangrijk. Zo hebben ze in eigen regie een strip uitgebracht op niveau van 11 à 12-jarigen. Voor beide partijen is het aangewezen om samen te werken. ... In oktober komt de 'oe-ist-caravan' naar onze gemeente. Het staat ook op de planning om de website 'NokNok' mee te helpen promoten.

Pilootproject in 2016 om de website NOKNOK te lanceren, een website met tips om jongeren tussen 12 en 16 jaar te leren omgaan met tegenslagen. Er werd op twee vlakken gewerkt. Enerzijds een infoavond naar ouders 'Gevoelens bij jongeren'. Anderzijds een event naar de jongeren zelf: een kussengevecht op de Markt. Met dit event wilden we jongeren aantrekken om letterlijk hun zorgen eruit te koppen. Er waren stands voorzien van verschillende organisaties met aanbod naar jongeren.

Er is wel reeds in samenwerking een Zorgpad Suicidepreventie voor volwassenen uitgetekend en verspreid. Een zorgpad voor kinderen en jongeren is volop in ontwikkeling. Ook vanuit de dienst onderwijs is het project Generatie 2020 in uitvoering, dat peilt naar de veerkracht bij schoolgaande kinderen.

GGZ bracht zelf het volledige aanbod rond geestelijke gezondheidszorg voor kinderen in gans de provincie in kaart (overzichtelijke brochure met het volledige aanbod in de provincie). Er is vanuit het CGG een antennepunt voor kinderen en jongeren opgestart vanuit een gesignaleerde leemte.

Er werd een inventaris opgemaakt met het lokaal aanbod geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren. Daarbij werd de nood opgemerkt aan een zeer laagdrempelig lokaal eerstelijnsaanbod geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren (anoniem en gratis). ... Het College van Burgemeester en Schepenen besliste om daarvoor aan Huis van het Kind bijkomende middelen te voorzien. In 2016 was de planning- en uitwerkingsfase om vanaf 2017 het aanbod effectief te realiseren. De CAW-afdeling startte 'eerste hup bij psychische en sociale problemen'. Het doelpubliek zijn alle inwoners van 16 jaar en ouder uit onze zorgregio. Voor ouders met jonge kinderen wordt verwezen naar (ondermeer) de lokale groepspraktijken. Daarom wordt het bijkomend lokaal aanbod vooral afgestemd op kinderen vanaf ongeveer 10 jaar en jongeren van middelbare schoolleeftijd. Met de nieuwe website is gepland om linken te maken voor een betere bekendmaking van het bestaande aanbod geestelijke gezondheidszorg kinderen en jongeren.

Het project Kind in Nood, werd opgestart om de toegankelijkheid van het ondersteuningsaanbod voor kinderen en jongeren van het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg te vergroten, specifiek naar kansarme gezinnen.

Inzoomend op de **initiatieven voor ouders** (en hun kinderen) springen de informatieavonden en lezingen in het oog (7 keer vermeld). Andere initiatieven worden één tot twee keer vermeld: spelen ontmoetingsmomenten, een infant Mental Health werking, vorming voor ouders, een Triple P-oudergroep, pedagogisch advies en theaterinitiatief van mensen in armoede.

Vier Huizen van het Kind linken het thema geestelijke gezondheidszorg uitdrukkelijk aan het armoedethema. Ze richten zich bijvoorbeeld specifiek naar kwetsbare (toekomstige) ouders en hun kinderen. Daarnaast zetten verschillende Huizen van het Kind ook actief in op de bekendmaking en doorverwijzing naar de geestelijke gezondheidszorg. Niet alleen in de context van de eerder vermelde TEJO-initiatieven, ook los daarvan brengen een paar huizen de noodzakelijke uitbreiding van de toegankelijkheid (cf. beschikbaarheid en betaalbaarheid) als een actiepoint naar voren.

Samen met de Opvoedingswinkel vormingsmomenten gerealiseerd over thema's zoals: 'mindfull opvoeden, angsten bij kinderen' en in de toekomst staat er ook nog een vorming rond hoogsensitieve kinderen op de agenda.

Er zijn er lange wachtlijsten voor geestelijke gezondheidszorg. Bovendien is het niet evident om therapeutische gesprekken te voeren met anderstalige gezinnen. Vandaar dat het CGG in samenwerking met het OCMW een infantwerking ontwikkeld heeft. De uitrol ervan is voor gepland voor de komende maanden.

In het pre- en perinatale netwerk is aandacht voor het thema geestelijke gezondheid bij zwangere en pas bevallen ouders. De sociale gids van Sociaal huis biedt een overzicht van mogelijke doorverwijsadressen binnen de geestelijke gezondheidszorg. De partners van het Huis van het Kind verwijzen door naar de geestelijke gezondheidszorg indien nodig.

Mogelijkheidsvoorwaarden en ondersteunende elementen

De voorgaande citaten brengen verschillende **actoren** in het vizier die een rol spelen in de ontwikkeling van het ondersteunings- en hulpverleningsaanbod en de sensibiliserings- en bekendmakingsacties. Het betreft zowel bovenlokale overheids- en privé-initiatieven als lokale actoren. Op lokaal vlak springt enerzijds het hulpverleningsveld in het oog en anderzijds de groep van stedelijke en gemeentelijke overheden en diensten.

Het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg wordt het meest frequent bij naam vermeld (11), het CAW en het JAC respectievelijk vijf en twee keer. Andere hulpverlenersactoren die één tot twee keren vermeld worden zijn: Kinderpsychiatrisch Centrum, Psychiatrische Afdeling van een Algemeen Ziekenhuis, Psychiatrisch Centrum, Psychologenkring, therapeuten, netwerk geestelijke gezondheidszorg. Actoren die daarbij aansluiten, maar zich meer specifiek op de nulde of eerste lijn positioneren zijn Kind en Gezin, de opvoedingswinkel, het CLB, het pre- en perinataal netwerk, het Regionaal Instituut Maatschappelijk Opbouwwerk en een armoedevereniging.

Naast de actieve rol van de gemeente of stad, neemt het OCMW, het Sociaal Huis, het lokaal gezondheidsoverleg, de lokale gezondheidsraad of het LOkaal GezondheidsOverleg, de jeugddienst, het Kind- en Jongerenteam of de preventiewerker TAD (Tabak Alcohol en andere Drugs) een ondersteunende of adviserende rol op.

Het OCMW organiseert en bekostigt een psychotherapeutisch centrum dat hulp biedt aan betaalbare tarieven (toepasselijk tot een zeker inkomensplafond).

Een aantal Huizen van het Kind signaleren belemmeringen om rond geestelijke gezondheidszorg te werken. Ze wijzen allemaal in dezelfde richting: de afwezigheid van (de expertise) van een lokale geestelijke gezondheidspartner.

In het kader van een sterk Huis van het Kind willen we ook de expertise van een CGG onder ons dak. In onze gemeente zelf is deze niet aanwezig.

We missen een lokale partner om ons hierin bij te staan. Er is wel nood aan een aanbod.

Het CGG is niet aanwezig in de regio en is niet actief betrokken bij de werking van het Huis van het Kind. Hun aanbod wordt wel bekend gemaakt via de brochures.

Naast de gerapporteerde afstemming, het wegwerken van leemtes of overlap (zie Tabel 41), dat veelal in overleg met de eerder vermelde actoren tot stand komt, lichten drie Huizen van het Kind hun professionaliseringstrajecten toe. Meer concreet gaat het over vorming, intervisie en expertisedeling.

*Concrete realisaties op dit vlak zijn bijvoorbeeld de wekelijkse deelname aan *Speel'wij*, de vlotte casusgebonden samenwerking vanuit de opvoedingswinkel (expertisedeling, warme doorverwijzing of instroom, gedeelde adviesgesprekken, wederzijdse toeleiding,...).*

Infant Mental health: In samenwerking met K&G en GGZ wordt er dit najaar een pilootproject opgestart o.l.v. dr. Greet Geenen waarbij er een vorming wordt aangeboden rond de methodiek van de verwondering in het kader van Infant Mental Health. Het project houdt in dat de lokale actoren vertrouwt geraken met de manier van kijken naar moeder en kind volgens dit principe. Daarnaast is er direct link van K&G naar het Infant Mental Health team in de vorm van consulten en intervisie.

6.1.5 Jeugdhulp

De jeugdhulpverlening werd een aantal jaar geleden hertekend. Er is voor ouders en kinderen of jongeren een brede instap via de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Zij kunnen zelf en rechtstreeks terecht bij Kind en Gezin, de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB), de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) of de Jongerenadviescentra (JAC). Ook verschillende gespecialiseerde diensten zijn voor iedereen toegankelijk: de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG), Rechtstreeks toegankelijke hulp en de Diensten Ondersteuningsplan (DOP). Daarnaast is er niet rechtstreeks

toegankelijke jeugdhulp. Ouders, kinderen en jongeren kunnen daar enkel via de intersectorale toegangspoort terecht. Het betreft langdurige, intensieve en gespecialiseerde hulpverlening zoals een internaat voor kinderen met een handicap, een pleeggezin, een verblijf in een jeugdhulpvoorziening (<http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/jeugdhulp/jeugdhulplandschap/>).

De cijfers

Van de bevroegde Huizen van het Kind heeft 30.4% acties ondernomen met betrekking tot jeugdhulp, 12.5% heeft acties en plannen ondernomen en 15.2% enkel plannen (zie Tabel 42). Iets minder dan de helft van de huizen (42.0%) heeft inzake jeugdhulp noch acties, noch plannen ondernomen.

Tabel 42: Stand van zaken jeugdhulp

	Aantal	Procent
Enkel acties	34	30.4
Acties en plannen	14	12.5
Enkel plannen	17	15.2
Nee	47	42.0
Totaal	112	100.0

De Huizen van het Kind die acties rapporteren, zetten vooral in op het in kaart brengen van het aanbod en op afstemming (elk 31.3%) (zie Tabel 43). Zowel het wegwerken van overlap, de detectie en het wegwerken van leemtes, als co-creatie was bij een klein aantal huizen aan de orde: het betreft respectievelijk 1.8%, 7.1% en 8.0%. Het wegwerken van leemtes komt onder meer tot uiting in de oprichting van TEJO en ondersteuningstrajecten voor gezinnen, ouders of jongeren en het optrekken van de toelage om het aantal begeleidingstrajecten te kunnen behouden.

Tabel 43: Acties inzake jeugdhulp (n=112)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	35	31.3
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	35	31.3
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	2	1.8
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	8	7.1
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	9	8.0

Positionering en rol van de jeugdhulp en de Huizen van het Kind

Van de 42 Huizen van het Kind die hun stand van zaken inzake jeugdhulp toelichten, geven drie huizen spontaan een reden op waarom het thema jeugdhulp geen plek krijgt in hun huis: (1) er is geen specifiek aanbod in hun werkingsgebied of (2) jeugdhulp is niet het domein waarop ze zich richten, bv. 'De kernopdracht van de Huizen van het Kind is preventie en is al een heel ruim domein. Jeugdhulp ligt tot nader order buiten onze scoop', 'Onze gemeente is wel actief betrokken op jeugd, maar we richten ons momenteel op gezinnen met 0-3 jaar (volgens de aanvraag).

De vraag naar de rol van de Huizen van het Kind inzake jeugdhulpverlening én de vraag naar de positie en rol van de jeugdhulp in de Huizen van het Kind is voor verschillende andere huizen een actuele vraag die een verdere verkenning en overleg met de jeugdhulpactoren vraagt. Zij zijn als het ware zoekend in dit positioneringsvraagstuk.

Partners uit de jeugdhulp nemen deel aan de verder uitbouw van het HvhK en de opvoedingswinkel: CAW, CKG, CLB, Kind en Gezin, ... Op verschillende comités staat de relatie van Huis van het Kind met de IJH, ter discussie. Dat het HvhK een plek moet krijgen staat vast en in de werkgroep RTJ [Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp] wordt dit opgenomen.

Ons Huis wil werk maken van het aanbod omtrent jeugdhulp in kaart te brengen. Onze stad heeft verscheidene organisaties die binnen jeugdhulp werken. Vanuit de thuisbegeleidingsdienst werd het Huis van het Kind gevraagd als partner binnen aanvraag rond positieve heroriëntering. Welke rol Huis van het Kind hierin precies kan opnemen moet nog verder uitgeklaard worden. Er neemt eveneens een expert binnen jeugdhulp deel aan onze stuurgroep.

Er is overleg lopende tussen het HvhK en de vzw die de verschillende diensten jeugdhulp in onze stad groepeerd, om te kijken hoe de samenwerking tussen beide verder kan worden uitgebouwd. Eén van de mogelijkheden is o.a. deelname van het HvhK aan het project positieve oriëntering dat momenteel wordt georganiseerd door het CKG en deze vzw.

Huis van het Kind gaat actief alle diensten met betrekking tot Jeugdhulp bezoeken en dat in functie van: 1. Netwerken, 2. elkaars aanbod leren kennen en begrijpen, 3. Zoeken naar een efficiëntere manier van samenwerking waarbij hulpvrager en zijn vraag centraal staan, 4. Peilen naar actieve deelname aan stuurgroep Huis van het Kind.

Lokale organisaties die voorzien in gezinsbegeleiding zijn vragende partij voor een werkgroep. De bedoeling is dat het Huis van het Kind deze zal opstarten.

Daarnaast valt het op dat de Huizen van het Kind de vraag naar de stand van zaken inzake jeugdhulp, vooral in het licht van de jeugdhulp vanuit jongerenwelzijn zien. Verwijzingen naar de jeugdhulp vanuit het VAPH komt slechts sporadisch voor. Deze bevinding loopt in grote lijnen parallel met de eerder vermelde cijfers over de mate waarin deze actoren in de huizen betrokken zijn (supra, punt 4.3.10, Tabel 23): 33.6% van de huizen rapporteert dat de actor jeugdhulp-jongerenwelzijn direct betrokken is en 17.9% rapporteert dat voor de actor jeugdhulp-VAPH.

Partnerschap, bekendmaking, doorverwijzing en toeleiding

Het aantal Huizen van het Kind die melden dat ze partner of mede-initiatiefnemer zijn voor jeugdhulpinitiatieven of waar jeugdhulpinitiatieven ingebed of fysiek geïntegreerd zijn in de werking van het Huis van het Kind, is beperkt. Laat duidelijk zijn dat dit in de huidige regelgeving ook geen verwachting is. Inzake aanbod en de link met jeugdhulp stelt het decreet van 29 november 2013 dat een huis zijn aanbod bekend maakt op het Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp en daarbij afstemt op welke wijze informatie met betrekking tot het aanbod zal doorstromen naar de jeugdhulpaanbieders en de gebruikers binnen de integrale jeugdhulp' (zie Art. 12 van het decreet).

De meest uitgesproken voorbeelden zijn de eerder vermelde TEJO-werkingen (supra geestelijke gezondheidszorg) en de begeleidingen vanuit de jeugdhulp die aan het Huis van het Kind gekoppeld zijn. Zoals één van de huizen aangeeft, situeren het merendeel van de initiatieven zich 'in de brede toegang' en richten ze zich veelal tot zeer **kwetsbare, multiproblemegezinnen**. In dat segment situeren zich verschillende ondersteuningsinitiatieven aan huis die vanuit een samenwerkingsverband met bijvoorbeeld OCMW, Kind en Gezin, het CAW, een CKG of andere partners in kwetsbare gezinnen op verschillende levensdomeinen inzetten. Andere initiatieven focussen op vroegdetectie en diagnose.

Er is een extra aanbod van de stad als brug tussen preventie en hulpverlening: de gezinscoaches.

De coördinator van 'Huis van het Kind' gaat aan huis bij gezinnen om na te gaan welke hulp zij nodig hebben en naar welke organisatie een brug gebouwd kan worden om aan de hulpvraag tegemoet te komen.

Samen met het OCMW organiseren we thuisbegeleiding bij zeer kwetsbare multiprobleme gezinnen met het oog op doorstroming naar adequate hulp- of dienstverlening. Soms krijgen ze hierbij hulp van de thuisploeg. Deze thuisploeg is een groep vrijwilligers die breed ingezet wordt voor actieve ondersteuning thuis bij gezinnen aan de hand van een babbel, advies, huiswerk- of studiebegeleiding en/of praktische hulp. Bijdragen aan empowerment, aan een verhoogd competentiegevoel en talentontwikkeling is de inzet van hun interventie.

In ons vrijblijvend ondersteuningsnetwerk voor gezinnen met jonge kinderen is het de bedoeling dat we kwetsbare gezinnen met jonge kinderen van 0 tot 3 jaar thuis ondersteunen en begeleiden. Afhankelijk van de problematiek zal één van de bovenvermelde diensten de begeleiding op zich nemen. We doen voor elk gezin een rechtenonderzoek, we gaan na of ze alles reeds ontvangen waar ze recht op hebben. We helpen hen op elk levensdomein, waar nodig.

Wanneer het zowel thuis als op school moeilijk loopt, kan het thuisbegeleidingsproject een hulp voor de gezinnen betekenen. Ruzie thuis, onbegrip, problemen op school, een (hangende) schorsing, moeilijkheden met regels, agressie, ... Ze doorlopen samen met het gezin een traject van 6 weken en trachten zo elke werkdag aan huis de situatie aan te pakken. Alle problemen op 6 weken tijd oplossen, is onmogelijk. Ze willen een 'start' maken zodat het gezin het op eigen krachten kan afmaken. Indien er verdere hulp nodig is, wordt er doorverwezen / gekeken naar vervolghulp.

Er werd gestart met een project waar een verzorgende van het Sociaal Huis langs gaat in een kwetsbaar gezin om opnieuw structuur te brengen in het gezin, het gezin te ondersteunen op diverse gebieden zoals administratie, financiën, opvoeding kinderen, ... Het gezin betaalt een kleine bijdrage, het sociaal huis betaalt het saldo van de factuur.

We zijn partner in een innovatief project voor vroegdetectie en diagnose bij kinderen tot 6 jaar. Alle partners van het HvhK kunnen daarvoor aanmelden.

Daarnaast zijn er verschillende initiatieven die zich specifiek tot **jongeren** richten.

Ons project van waakzame zorg tot geweldloos verzet, is een samenwerking met veel partners die rechtstreeks te maken krijgen met moeilijk aanstuurbare jeugd (CGG, CLB's, RTH BJZ, Opvoedingswinkel, Petra, ...). ... We zijn partner in de ontwikkeling van een beslisboom voor buitenschools aanbod in geval van sociaal-emotioneel probleemgedrag in basis en secundair onderwijs.

Er is een samenwerking op vlak van re-integratie van de meisjes die in de voorziening verblijven. Zo vragen wij telkens een aantal vrijwilligers voor de speelpleinwerking, komen zij naar het sportevenement van de gemeente, ... De technische dienst heeft een samenwerking met de andere afdeling. Zo gaan er een aantal jongens regelmatig op pad met een techniker.

In een project helpen we jeugd via 'serieuze' spelen in de stap naar het zoeken naar werk / omgaan met geld en schulden.

Bij verschillende van de eerder vermelde ondersteuningsinitiatieven voor gezinnen of voor ouders of jongeren specifiek, is er een duidelijke **brug** naar andere, meer gespecialiseerde of intensieve jeugdhulp. Dat brengt ons bij de **doorverwijzings- of toeleidingsrol** waarin verschillende Huizen van het Kind (9) zich een rol in zien op te nemen of dat nu al doen.

Naast de meer algemeen omschreven doorverwijzingen naar de jeugdhulp, geven enkele huizen een meer specifieke omschrijving van de jeugdhulpinitiatieven waar ze naar doorverwijzen: het CKG, het JAC, het CLB, thuisbegeleiding. Eén huis verwijst naar hun ambassadeur- en toeleidingsrol voor Eigen Kracht Conferenties.

Verschiedende Huizen van het Kind expliciteren vanuit welke basisdiensten of partners van het Huis van het Kind, signalen voor doorverwijzing opgevangen worden. Voorbeelden daarvan zijn de pedagogische adviesgesprekken of –trajecten, het inloopteam, de dienst kinderopvang of de gezinsopvang. Een aantal huizen rapporteren dat ze geschreven kanalen (mee) inzetten om gezinnen te informeren over jeugdhulpinitiatieven. Het gaat dan bijvoorbeeld over de website van het Huis van het Kind, een brochure, een sociale gids of een opvoedingswegwijzer.

Op de website bundelden we enkel het aanbod van jeugdhulp dat voor ouders rechtstreeks toegankelijk is bv. mobiele begeleiding van CKG. ... We geven wel contactadressen door van organisaties waar ouders met zorgen en problemen terecht kunnen (onder 'ik maak me zorgen'). Bij hulpvragen van ouders waarbij het antwoord niet in het preventief aanbod ligt, verwijzen de medewerkers van het Infopunt HvhK/van de brede instap zorgvuldig door naar het meest passende aanbod in de jeugdhulp en daarbuiten.

Professionaliseringstrajecten met het oog op een betere kennis en (zorg)afstemming

De toelichtingen bevatten meerdere voorbeelden van hoe de huizen jeugdhulp op de agenda van hun overleg of netwerkmoment plaatsen om zo de ontwikkelingen in de jeugdhulp te kunnen **opvolgen** en die **informatie** ook verder te kunnen **verspreiden**.

Op onze netwerkmomenten met alle partners worden de evoluties binnen de Jeugdhulp opgevolgd en krijgen alle partners de nodige info.

Dit najaar wordt vanuit ons Huis van het Kind een infoavond ingericht voor intermediairs (leerkrachten, huisartsen, verenigingen) over de werking en structuur van de Integrale Jeugdhulp.

We organiseerden een netwerkmoment rond het thema 'integrale jeugdhulp' en de rol van de preventieve gezinsondersteuning in dit verhaal.

De planning is om meer expertise te verwerven over specifiek overleg in het kader van jeugdhulp. Het Huis van het Kind stuurt naar de partners geregeld informatie en uitnodigingen over Integrale Jeugdhulp en contextuele hulpverlening door. Deze informatie wordt via de mailadressenlijst van het lokaal overleg verder verspreid naar de brede groep van lokale actoren.

De kennisdeling die in netwerkmomenten, netwerk- of dialoogtafels of informatieavonden aan bod komt, is slechts één aspect van professionaliseringsinitiatieven inzake de jeugdhulp. Andere voorbeelden zijn: **zorgoverleg**, multidisciplinair overleg, casusmanagement of casuurtjes, **vormingen of bijscholing** en de **adviesfunctie** van een jeugdhulpverleningsinitiatief voor de medewerkers van het Huis van het Kind.

Verder kunnen kinderdagverblijven ook altijd bij ons terecht met vragen. Zo zullen wij ons ook verder bijscholen om ook de onthaalouders, kinderbegeleiders, kinderdagverblijven,... verder te ondersteunen. Concreet zijn wij aan het kijken om een vorming rond 'wat te doen bij een vermoeden van kindermishandeling' te volgen. We merken dat daar vragen rond zijn, ook van scholen. Deze informatie wordt dan ook meegenomen naar het lokaal overleg kinderopvang. Waar mogelijk proberen wij dus onze expertise te vergroten.

We plannen een vorming voor de medewerkers van het Infopunt HvhK om de doorverwijzing te optimaliseren. We doen daarvoor een beroep op onze partners brede instap die ook lid zijn van het IROJ West-Vlaanderen.

Het Huis van het Kind organiseert tweemaandelijks een casusuurtje. Dit is een laagdrempelig initiatief om de uitwisseling en afstemming tussen de partners te verbeteren. Telkens gaan we op bezoek bij één van de partners uit het netwerk Huis van het Kind. De gastorganisatie krijgt de kans om zich kort voor te stellen. Daarna gaan we aan de slag rond een (anonieme)casus voorgesteld door de gastorganisatie. Aan de hand van die casus verkennen we de aanpak van alle deelnemende organisaties. Deelnemers maken casusgericht kennis met het aanbod in onze stad en ontdekken hoe de werking beter op elkaar kan aansluiten. Het is expliciet de bedoeling dat niet enkel de beleidsverantwoordelijken maar ook de individuele thuisbegeleiders, vrijwilligers, doelgroepmedewerkers, leefgroepbegeleiders, ... hieraan kunnen deelnemen.

Bij de tweede lijn van het multifunctioneel centrum [VAPH] is er een bereidheid tot adviesfunctie voor medewerkers van het HvhK.

6.1.6 Opvang en vrije tijd

Naast de ouders en opvoedingsverantwoordelijken die de dagelijkse zorg in gezinsverband of in een jeugdhulpvoorziening voor hun rekening nemen, spelen mensen uit het informele netwerk (bv. grootouders) én opvoedingsverantwoordelijken en kind- of jongerenbegeleiders uit andere opvoedingsmilieus (bv. kinderopvang, vrijetijdsinitiatieven, onderwijs) een rol in ontwikkeling en opvoeding van kinderen en jongeren. Ook de buurt of de bredere woon- of leefomgeving speelt daarin een rol. We zoomen nu in op de relatie van de Huizen van het Kind met deze 'andere' opvoedingsmilieus en de bredere woon- en leefomgeving.

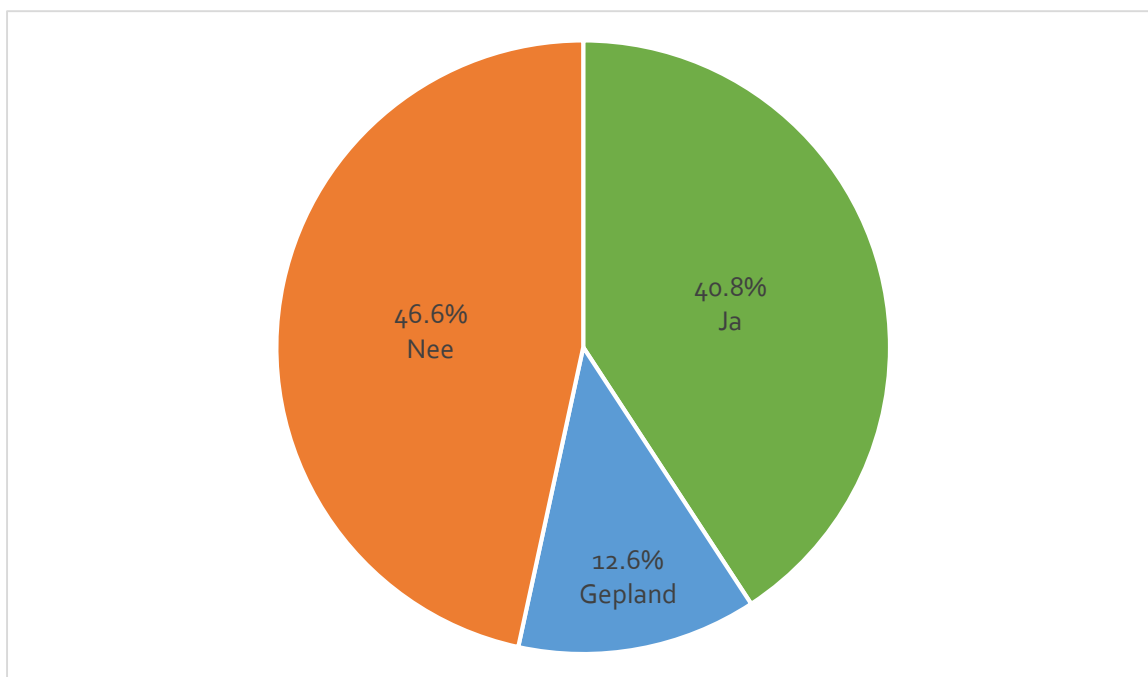
Eerst komt de link tussen de Huizen van het Kind en het thema 'Kindvriendelijke stad en gemeente' (cf. bredere woon- en leefomgeving) aan bod. Daarna volgt een stand van zaken inzake opvang en vrije tijd waarbij ook de link tussen de Huizen van het Kind en het thema 'inclusie van gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte' in kaart wordt gebracht. De stand van zaken met betrekking tot onderwijs, één van de andere opvoedingsmilieus, komt niet hier, maar in een apart punt aan bod (zie verder, punt 6.1.7). We volgen met andere woorden de domeinspecifieke clusterindeling van de actoren (supra, punt 4.3).

Kindvriendelijke stad en gemeente

Tot op heden zijn er 15 steden en gemeenten in Vlaanderen die beschikken over het label 'Kindvriendelijke stad of gemeente' (<http://kindvriendelijkestedenengemeenten.be/home>). Het is echter niet zo dat steden of gemeenten die dat label niet hebben of dat label niet aanvragen, geen inspanningen leveren om hun stad of gemeenten kindvriendelijk te maken. Sommige steden en gemeenten kiezen er zelfs bewust voor om het label niet aan te vragen. Eén van de respondenten bevestigt wat een medewerker van de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten ons daarover signaleerde:

We hebben geen interesse in stempels als kindvriendelijke stad, maar eerder in een goede werking ten aanzien van kinderen en jongeren. We zijn dan ook overtuigd dat we met de jeugddienst als coördinator van het Huis van het Kind in de eerste plaats denken aan een gemeente waar het goed vertoeven is als jeugd.

Toch om en bij de helft van de Huizen van het Kind – en dat zijn er meer dan vier keer zo veel dan dat er momenteel een label hebben - heeft reeds de link gelegd naar het thema 'Kind- en jeugdvriendelijke stad of gemeente' of voorziet dat te doen (zie Figuur 12).

Figuur 12: Link Huis van het Kind en jeugdvriendelijke stad of gemeente (n=103)

Naast de eerder vermelde toelichting over de inzet op een goede kind- en jongerenwerking, los van enig label, geven 31 andere Huizen van het Kind een toelichting bij dit thema. Ze verwijzen zowel naar de stappen die ze daarin (zullen) zetten als naar de actoren die daarin betrokken (zullen) zijn. Naast de twaalf Huizen van het Kind die reeds het label hebben, rapporteren vijf Huizen van het Kind dat ze het label zullen aanvragen of daar al verschillende stappen in gezet hebben.

In 2017 bekijken we (samen met andere diensten) de piste om het label van kind- en jeugdvriendelijke gemeente aan te vragen. Het aanbod in onze gemeente is zeer groot waardoor we ervan overtuigd zijn dat wij reeds aan heel wat zaken voldoen. Dit zal er tevens ook voor zorgen dat het aanbod hierdoor beter in kaart wordt gebracht.

Ter voorbereiding van het dossier kindvriendelijke gemeente is het Huis van het Kind betrokken geweest in de focusgroepen. Ook nu worden we via intern overleg op de hoogte gehouden van de verdere stappen die moeten genomen worden.

Einde 2015 heeft het stadsbestuur beslist om deel te nemen aan het project Kindvriendelijke stad/gemeente. Er is een werkgroep samengesteld met vertegenwoordiging van de diverse diensten en functies binnen de stad. Momenteel is de werkgroep bezig met de opmaak van een brede analyse kindvriendelijkheid van onze stad.

Onze stad is in de running om het label 'kindvriendelijke gemeente' te halen. Het Huis van het Kind is samen met de jeugddienst trekker van dit traject. Uit de belevingsonderzoeken die uitgevoerd werden in het kader van kindvriendelijke gemeente kwam naar boven dat de kinderrechten onvoldoende gekend zijn door iedereen. Kinderrechten werd dan ook als HET thema gekozen om in het traject op in te zetten. Vanuit ons huis vonden wij kinderrechten ook de pijler om op in te zetten en zo tot een kindvriendelijke stad te komen, dat sowieso leidt tot een gezinsvriendelijke stad.

Net zoals uit de informatie over de toekenningsprocedure af te leiden is, illustreren deze citaten dat de aanvraag en toekenning een veelzijdig en langlopend proces is.

Los van het feit of er al dan niet een label aangevraagd wordt, situeren verschillende huizen zich inzake kind- en jeugdvriendelijke gemeente in de afstemmingsfase. Ze zoeken bijvoorbeeld linken tussen partners en activiteiten en koppelen daar al dan niet ook een uitbreiding aan:

We zoeken naar linken met acties rond bijvoorbeeld speelruimte om elkaars aanbod wederzijds bekend te maken en een ruim draagvlak te creëren.

Er is een minimale afstemming tussen het Huis van het Kind en het thema kindvriendelijke stad. Hier liggen zeker nog opportuniteiten.

We werken nauw samen met de jeugd en vrijetijdsdienst van de gemeente. Samen bekijken we hoe nieuwe projecten op te starten en te begeleiden. We wisselen heel wat info uit. Bij nieuwe projecten lichten we elkaar in en maken reclame. Ook dit is niet op structurele basis. In de toekomst moet hierin een automatische gecreëerd worden om een betere samenwerking te bekomen. Procedures worden uitgewerkt.

Het ligt voor de hand dat de gemeentelijke jeugddienst, jeugdraad, jeugdconsulent of jeugdobbouwwerker bij de opname van deze thematiek betrokken zijn. Daarnaast zijn ook tal van andere diensten betrokken: de dienst vrije tijd, de dienst cultuur, de bibliotheek, de dienst sport, de dienst samenleving, de dienst welzijn (bv. preventieraad), het OCMW, de kindergemeenteraad, kinderarmoedecoördinatoren, de schepen jeugd en gezin, de buitenschoolse kinderopvang en schoolgerelateerde actoren (bv. de partners van het scholenoverleg, het CLB en samenlevingsopbouw).

De jeugddienst en samenlevingsopbouw organiseren tal van activiteiten voor kinderen en jongeren.

De coördinatie van het HvhK ligt in het team 'Gezin'. Dat team staat eveneens in voor o.a. de organisatie van buitenschoolse kinderopvang (BKO). De schepen van Jeugd en Gezin is zeer nauw betrokken.

Het laatst vermelde citaat brengt ons terug bij de eerder vermelde linken die tussen verschillende actoren gezocht en gevonden worden. Acht Huizen van het Kind signaleren dat die link geformaliseerd is: de actor is partner of is lid van de kerngroep of stuurgroep van het Huis van het Kind, ze zijn lid van elkaars overlegorganen of er is sprake van een gedeelde regie.

De jeugdconsulente neemt deze items op en probeert deze levendig te houden. Ze zit mee in de kerngroep van Huis van het kind voor expertise.

De aandachtsthema's en activiteiten die aan bod komen zijn: kindvriendelijke (publieke) ruimte, voedings- en verzorgingsplekken en verschillende activiteiten voor een breed publiek of kinderen en jongeren in het bijzonder. Eén Huis van het Kind geeft daarvan vier voorbeelden: deelname aan de dag van de jeugdbeweging, de dag van het park, de buitenspeeldag of autovrije zondag.

We leggen in onze stad ook de basis voor een aantal voed – en verzorgplekken in het centrum . De bedoeling is dat jonge ouders een plek krijgen waar ze in alle rust hun kindje kunnen verluieren, voeden, ... Dit sluit aan bij de ambitie om een Kind- en Jeugdvriendelijke stad te zijn.

We hebben voldoende evenementen zoals de Buitenspeeldag, Dag van het Park, Autovrije zondag, ... met een specifiek aanbod voor kinderen. We dragen ons steentje bij op de Dag van de Jeugdbeweging. We hebben een jeugdraad waarin onze jeugdverenigingen zetelen.

Opvang en vrije tijd

Opvang en vrije tijd is een breed thema, gaande van de opvang van baby's en peuters (in groeps- en gezinsverband), de opvang van schoolkinderen (cf. voor- en naschoolse opvang, vakantie-opvang) tot de brede waaier aan vrijetijdsactiviteiten vanuit cultuur, sport, jeugdwerkingen enzoverder.

De cijfers

Opvang en vrije tijd zijn thema's waarover nagenoeg alle Huizen van het Kind acties of plannen gemaakt hebben: 65.2% heeft acties ondernomen, 20.5% heeft acties ondernomen en plannen en 10.7% heeft daarin nog geen acties ondernomen, maar wel plannen (zie Tabel 44). Bij een klein aantal huizen (3.6%) was dat thema niet aan de orde.

Tabel 44: Stand van zaken opvang en vrije tijd

	Aantal	Procent
Enkel acties	73	65.2
Acties en plannen	23	20.5
Enkel plannen	12	10.7
Nee	4	3.6
Totaal	112	100.0

Bijna twee derde van de huizen (65.2%) bracht het aanbod in kaart (zie Tabel 45). Iets minder dan de helft (48.2%) werkte aan de afstemming van het aanbod in functie van de bekendmaking en toegankelijkheid. Met minstens twee actoren samen een aanbod organiseren (cf. co-creatie) kwam bij iets minder dan een derde (31.3%) van de Huizen van het Kind voor. Net zoals voor andere thema's komt het wegwerken van overlap slechts uitzonderlijk voor (6.3%).

Tabel 45: Acties inzake opvang en vrije tijd (n=112)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	73	65.2
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	54	48.2
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	7	6.3
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	22	19.6
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	35	31.3

Het in kaart gebrachte aanbod als opstap voor bekendmaking

In de 76 Huizen van het Kind die een toelichting geven bij hun stand van zaken met betrekking tot opvang en vrije tijd, bevestigt een kleine groep dat wat voordien reeds aanwezig was, verder loopt en dat ze daar als huis geen eigen initiatieven in genomen hebben: 'Dat was er reeds in onze gemeente.', 'Er is een goede samenwerking tussen de organisaties die opvang en vrije tijd aanbieden.', 'Het Huis van het Kind ontwikkelt en organiseert hierrond niet zelf een aanbod omdat dit reeds via andere kanalen en door andere partners gebeurt.'

Verschillende van hen zetten evenwel mee in op de bekendmaking van de bestaande opvang- en vrijetijdsinitiatieven. Dat geldt evenzeer voor de huizen die meer actief betrokken zijn bij de afstemming van het opvang- en vrijetijdsaanbod, het wegwerken van leemtes enzoverder. Folders, brochures, een 'wat te doen boekje' en opvang- en vakantiewijzers voeren de lijst van bekendmakingskanalen aan (22). Anderen zetten, al dan niet in combinatie met gedrukt materiaal, hun website of Facebookpagina in om ouders te informeren over dat aanbod (16). Verschillende huizen staan nog voor de opdracht om de bestaande informatiefolders of -brochures te updaten of om die informatie online te plaatsen.

Onze partners organiseren dit. Wij zetten dit op de website en bieden zelf niets aan.

We zijn volop bezig met de ontwikkeling van een website waarop het aanbod in vrije tijd en opvang van alle partners wordt gebundeld en overzichtelijk kan worden aangeboden aan ouders/gebruikers. De website zal dit najaar online gaan.

Het gemeentelijke aanbod aan opvang en vrije tijd staat goed op punt. In onze brochure van het HvhK hebben we het volledige aanbod overzichtelijk gebundeld.

Opvang en vrije tijd is een onderdeel in de 'Opvoedingswijzer'.

Het Huis van het Kind heeft zijn locatie in het IBO. De kinderopvang (IBO) is een belangrijke partner. We hebben een kalender opgemaakt met een duidelijk overzicht van alle activiteiten voor kinderen (alle gemeentelijke diensten werden betrokken).

Het Huis van het Kind bekijkt de mogelijkheden omtrent een kinderopvangwijzer. Het Huis van het Kind ondersteunt het Lokaal overleg Kinderopvang.

We zijn een boekje aan het samenstellen met daarin alle info m.b.t. voorschoolse- en buitenschoolse kinderopvang, vakantieopvang, opvang voor zieke kinderen enzovoort. In het verleden hadden we reeds zo'n boekje, maar dat was hoogdringend toe aan een upgrade. Samen met het Lokaal Overleg Kinderopvang staat dit op de agenda.

Rond vrije tijd willen we in de toekomst graag per gemeente nog een overzicht maken en in onze gemeentelijke bundels aanbieden.

Er is een uitgebreide samenwerking tussen de diensten kinderopvang, buitenschoolse opvang en de vrijetijdsdiensten. Onze burgemeester vraagt een nog verdere uitwerking met een digitaal systeem waarbij alle aanbod kenbaar gemaakt wordt.

Bij verschillende huizen wordt die informatieverstrekking of bekendmaking opgenomen in hun fysiek onthaal of werken ze, in het bijzonder voor kansengroepen, meer outreachend en toelidingsgericht. Verschillende huizen signaleren dat net de bundeling van de bekendmakings- en toelidingsinitiatieven tot een grotere toegankelijkheid leidt.

Rap op Stap is zich bekend komen maken tijdens een subregionaal overleg. De info is meegegeven met de verschillende partners van Huis van het Kind. We willen verder overleg plegen om dit aanbod binnen onze fysieke loketten ter beschikking te stellen voor gebruikers.

In het Huis van het Kind krijgt het lokaal loket kinderopvang een plaats. Dit loket wordt bemand tijdens de openingsuren van het onthaal van het Huis van het Kind wat een uitbreiding betekent van de huidige openingsuren van het lokaal loket.

Voor heel het luik kinderopvang werken we samen met het loket kinderopvang (samenwerkingsverband CKO - kinderopvangvoorzieningen). We zijn als fysiek HvhK ook een antennepunt van het loket kinderopvang.

De dienst Kinderopvang van de stad beheert de kinderopvangwijzer. Elke woensdagmiddag zitten zij in het HvhK om vragen te beantwoorden omtrent kinderopvang.

Bekendmaken van het aanbod aan kinderopvang via folders vakantieopvang en kinderopvang. Deze folders werden ruim verspreid onder alle partners van Huis van het Kind en onder de doelgroep. Via intermediairen worden gezinnen doorverwezen naar kinderopvang of vakantieopvang. Verhogen van de toegankelijkheid van kinderopvang via het project occasionele kinderopvang: er worden een aantal plaatsen gereserveerd in twee kinderdagverblijven, waar deze ouders veel sneller een plek voor hun kindje vinden. Op deze manier worden kwetsbare gezinnen op een laagdrempelige manier toegeleid naar de kinderopvang. Na de occasionele kinderopvang worden ze doorverwezen naar de reguliere kinderopvang.

Het ligt voor de hand dat deze informatiedoorstroming veelal mee ingegeven is of gestroomlijnd wordt vanuit het Lokaal Overleg Kinderopvang of het Lokaal Loket Kinderopvang. Een paar huizen hopen dat ook in hun gemeente een Lokaal Loket Kinderopvang zal komen. Andere signaleren hun betrachting om de beschikbare informatie over het aanbod nog beter bekend te maken bij de partners van het Huis van het Kind.

Huis van het Kind wil werk maken van een lokaal loket kinderopvang. Op dit moment heeft de landelijke kinderopvang maandelijks 2 zitdagen in ons huis. Daarnaast heeft onze stad 3 kinderdagverblijven waarvan 1 in beheer is van het OCMW. Een centraal aanspreekpunt Kinderopvang zou echter veel ouders kunnen helpen om sneller opvang te vinden.

Kindloket nog niet operatief, maar op de agenda.

Hier staat nog wat heel te gebeuren, o.a. afstemming van het opvanglandschap, het realiseren van een loket kinderopvang (al dan niet digitaal),.. dit in samenwerking met de opvanginitiatieven. Zij zetelen in de stuurgroep en het lokaal overleg kinderopvang dat vertegenwoordigd is in het Huis van het Kind.

Eenzijds is reeds een groot deel in kaart gebracht. Bijvoorbeeld: het aanbod stedelijke kinderopvang, inventaris van sport- jeugd- en socio-culturele verenigingen. Anderzijds zijn deze diensten en organisaties nog onvoldoende opgenomen en bekend binnen het Huis van het Kind.

Het aanbod van opvang en vrije tijd is te raadplegen op de website van het Huis van het Kind (onder 'vrije tijd' en 'kinderopvang'). Omwille van zijn laagdrempelig karakter wordt dit aanbod aangegrepen om ouders in contact te brengen met het ruimere aanbod dat we bundelen binnen het Huis van het Kind (opvoeden, gezondheid,...). In onze stad wordt er al jaren gezocht naar afstemming en samenwerking tussen 'opvang' en 'vrije tijd'. Deze partners (aanbieders van opvang en vrije tijd) zitten structureel samen in het Lokaal Overleg Kinderopvang en jaarlijks voor afstemming van het aanbod, gezamenlijke communicatie naar ouders, bekendmaking kortingssystemen aan ouders,... Het Huis van het Kind wil verder afstemming stimuleren tussen sectoren 'opvang', 'vrije tijd', 'onderwijs',... Minimaal gaan we voor elkaar goed informeren (bv. als partner nood invult bv. opvang voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte).

Bestendinging en (gewenste) uitbreiding van het aanbod

Inzake de opvang en vrije tijd van schoolkinderen geven de toelichtingen een brede waaier van initiatieven. Illustratief geven we één citaat waarin de ruime variatie aan activiteiten tot uiting komt.

De gemeentelijke vrijetijdsdienst, waaronder sport-, cultuur- en jeugddienst zitten, heeft een zeer ruim aanbod voor kinderen en jongeren van alle leeftijden (vakantie speelpleinwerking, Grabbelpas, sportkampen). Daarnaast is er een bibliotheek met een ruim aanbod voor kinderen en jongeren met in totaal 3 vestigingsplaatsen, een kunstacademie met een breed aanbod vanaf 6 jaar en een Academie voor muziek, woord en dans met een aanbod eveneens vanaf 6 jaar. Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht en wordt systematisch bekendgemaakt via brochures, folders, website en artikels in het gemeentelijk informatieblad en aanwezigheid op allerlei evenementen. Al deze diensten ontmoeten elkaar maandelijks op een overleg om het aanbod maximaal op elkaar af te stemmen. Zij trachten het sociaal-culturele privé-initiatief ook zo goed mogelijk te ondersteunen. Er worden in samenwerking met Huis van het Kind occasioneel activiteiten gerealiseerd, zoals in 2015 een toneelvoorstelling die voor baby's en peuters werd opgevoerd in zowel de groepsopvang als de bibliotheek en waarbij ook de ouders werden uitgenodigd.

Het is niet altijd uit te maken in hoeverre de gerapporteerde initiatieven (mee) geïnitieerd of opgevolgd worden door de Huizen van het Kind. In de volgende citaten wordt de rol die het Huis van het Kind daarin gespeeld heeft of nog voorziet te kunnen spelen uitdrukkelijk benoemd.

Dankzij het HvhK startten we met de opmaak van een vrijetijdspas / kansenaspas.

Door onze nauwe samenwerking met de jeugddienst kunnen wij de jeugdbewegingen via de jeugdraad vlot bereiken. Op vlak van vrije tijd staat het Huis van het Kind dus in contact met deze diensten/verenigingen, maar zijn wij van mening dat we zeker niet nog meer kunnen betekenen. Wel merken we dat onze bijdrage/samenwerking voor een aantal evenementen werd gevraagd. Hier gaan we dan ook met alle plezier op in.

Naast de beschrijvingen van het meest verspreide en vertrouwde aanbod (bv. sport-, crea-, jeugdwerk- en muziekactiviteiten, (voor)lees of andere activiteiten in de bibliotheek), springen verschillende innovatieve werkvormen (bv. talentcoaches voor kinderen, vakantieopvangbeurzen, speelkaffees, mobiele speelpleinwerkingen) of initiatieven die de brug maken tussen verschillende domeinen in het oog. Meer concreet gaat het over de brug tussen IBO's en het vrijetijdsaanbod, kinderopvang en cultuur, vrije tijd en onderwijs. Denk bijvoorbeeld aan de afstemming van het activiteitenaanbod over deze verschillende sectoren heen, de organisatie van nieuwe activiteiten of de integratie activiteiten op nieuwe locaties (bv. toneel in de kinderopvang) of maatregelen die de verplaatsingen tussen de initiatieven vergemakkelijken (bv. busvervoer).

Speelkaffees: deze maandelijkse activiteit waar ouders en kinderen welkom zijn om gezelschapsspelen te leren kennen en samen te knutselen heeft ook als doel om ontmoeting te realiseren maar ook om kennis te maken met het lokale aanbod Vrije tijd. De Speelkaffees worden georganiseerd door de jeugddienst en de dienst gezinsondersteuning.

Voor onze taalklasjes is er samenwerking met de speelpleinwerking (voormiddag Taalkriebels, namiddag speelpleinwerking). In de vakanties wordt afgestemd welke activiteiten aangeboden worden door de buitenschoolse opvang, de sportdienst (sportkampen), sportverenigingen, de speelpleinwerking, Grabbelpas, ... Voor concrete acties wordt samengewerkt met het Cultureel Centrum en de bib (bv. Kinderkunstendag, sinterklaasintrede).

Flexibele kinderopvang en vervoer naar vrijetijdsactiviteiten vanuit het IBO.

Jaarlijks worden er in de zomervakantie themakampen georganiseerd. Dit voornamelijk om het collectief verlot van de buitenschoolse kinderopvang op te vangen. De buitenschoolse kinderopvang is een gevestigde waarde. Voor de zomervakantie is er een nauwe samenwerking met de jeugddienst. Het aanbod wordt op elkaar afgestemd zodat er elke dag verschillende mogelijkheden zijn voor opvang. Ook wordt er een busdienst ingezet om kinderen van de buitenschoolse opvang naar de speelpleinen te vervoeren.

Voor nagenoeg elke leeftijdsgroep, elk type aanbod (cf. opvang van baby's en peuters, opvang en vrije tijd van schoolkinderen) of kansengroep, lezen we in de toelichtingen minstens één signaal van (gewenste) uitbreiding.

Het aanbod rond vrije tijd is vrij goed gekend en in kaart gebracht, er is echter wel nog werk aan de afstemming en eventuele uitbreiding. Voor tieners zijn er bijvoorbeeld weinig tot geen opties tijdens de vakanties.

We zijn samen op zoek naar nieuwe initiatieven voor de groep 12-15.

Het opvang- en vrijetijdsaanbod in de zomervakantie vanuit het stadsbestuur is uitgebreid (onder meer speelpleinwerking, extra sportkampen), waarbij de voor- en naopvang wordt ingericht door IBO Stekelbees. ... Er zijn leemtes vastgesteld; zowel bij opvang van baby's en peuters als bij de buitenschoolse opvang is de vraag naar opvang groter dan het aanbod. Deze leemtes zijn echter nog niet weggewerkt.

Drempelverlagende maatregelen voor kansengroepen

Zowel inzake de opvang van baby's en peuters als inzake de opvang en vrije tijd van schoolkinderen brengen Huizen van het Kind hun aandacht of maatregelen voor kansengroepen onder de aandacht. In de opvang van **baby's en peuters** gaat het enerzijds over de toekenning van een **verminderd tarief** en anderzijds over de **uitbreiding van de capaciteit** voor deze specifieke groep. Laatst vermelde was in één van die gevallen mogelijk dankzij de steun van De Koning Boudewijnstichting.

Voor alle opvang werd een zelfde systeem uitgewerkt voor verminderd tarief kinderopvang.

Met subsidies van de Koning Boudewijnstichting hebben we extra kinderopvangplaatsen voor kwetsbare doelgroepen kunnen creëren. Het individueel verminderd tarief via het OCMW is uitgewerkt.

In het kader van de 1 euro maaltijden is er een actieve samenwerking om de ouders via de kinderen te bereiken die recht hebben op dit verminderd tarief. Dit i.s.m. de dienst onthaalouders, buitenschoolse kinderopvang, jeugddienst en jeugdopbouwwerk.

Ook voor de opvang en vrije tijd van **schoolkinderen** komen **financiële tussenkomsten** het meeste voor (22). Het gaat dan bijvoorbeeld over gratis toegang, financiële tussenkomst van het OCMW, voordeeltarieven, de inzet van een vrijetijdsparticipatiefonds, vrijetijds-, participatie- of kanspassen of socio-culturele cheques en dat al dan niet in combinatie met materiële ondersteuning (bv. tekenkoffer, kledij-uitrusting) voor deelname aan jeugd-, sport-, cultuur- of andere vrijetijdsactiviteiten. In verschillende gemeenten wordt de verwijzing naar deze tegemoetkomingen mee ondersteund door een Rap op Stap kantoor. Dat is een reis- of uitstappenbemiddelingskantoor voor mensen met een beperkt budget. Momenteel zijn er 50 Rap op Stap kantoren actief in 47 Vlaamse steden en gemeenten (www.rapopstap.be).

Capaciteitsaanpassingen voor kansengroepen tonen zich in outreachende werkvormen (bv. Camping cultuur in kwetsbare wijken), in een specifiek vakantiecamp, taal- en spelstages of in de interesse om in een wijk met veel migratiegezinnen een nieuw kinderopvanginitiatief voor baby's en peuters op te starten.

Wel bestaat er een participatiepas waarbij kinderen, gezinnen en alle inwoners met een laag inkomen aan een sterk verlaagd tarief (meestal 20% van de kostprijs) kunnen deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten (speelpleinen, sportweken, zwembad, voorstellingen en vormingen in het cultureel centrum, academie voor woord, muziek en dans,...). Deze pas geldt ook voor de buitenschoolse kinderopvang. Sinds 2015 kunnen alle kinderen tot 18 jaar deze pas ook gebruiken bij alle sport- en jeugdverenigingen van de gemeente.

De mogelijkheid van socio-culturele cheques is toegelicht aan de andere partners van het Huis van het Kind zodat het voor hen duidelijk is dat als kinderen op sport -en jeugdkampen gaan, wij hier voor een deel tussenkomen. Eveneens voor schoolfacturen, hobby's etc. is er een tussenkomst van het OCMW mogelijk.

Het project Kunstkans werd opgestart: kinderen uit kwetsbare gezinnen kunnen aan voordeeltarief deelnemen aan de tekenacademie en krijgen bij de start een gevulde tekenkoffer kado. Er is een tussenkomst sport- en jeugdclub voorzien: max à 150/jaar per gezinslid. Camping cultuur in kwetsbare wijken: cultuur op een laagdrempelige manier dichterbij brengen bij de kwetsbare gezinnen.

I.s.m. Kazou (CM) ging er een vakantiekamp voor kinderen uit een kwetsbare situatie op de locatie van de vereniging waar armen het woord nemen. Vanuit de dienst Samenleving wordt de taal-en spelstage georganiseerd tijdens de schoolvakantie om taal te stimuleren bij anderstalige kinderen. Vanuit de dienst Samenleving worden ook laagdrempelige inschrijfmoment (off-line) georganiseerd om kwetsbare kinderen in te schrijven in het reguliere vrijetijdsaanbod. Kinderen en jongeren uit kwetsbare gezinnen kunnen via de vrijetijdspas 80% korting krijgen op het stedelijke vrijetijdsaanbod.

We hebben in 2015 en 2016 middelen van het Huis gegeven aan de vzw Doedèskadèn om de toeleiding van kinderen in armoede naar het lokale vrijetijdsaanbod te verbeteren. Ook wordt het lokale verenigingsleven direct betrokken bij deze toeleiding. Zij worden betrokken door de drempels voor gezinnen in armoede om deel te nemen aan het verenigingsleven zichtbaar te maken en samen weg te werken (bv. inzake vervoer, lidgeld, uitrusting,...). Dit is een samenwerkingsverband met de vzw, het Huis van het Kind, OCMW en de jeugd- en cultuurdienst. Ook de adviesraden en dus de lokale verenigingen zijn intensief betrokken.

Naast de persoonlijke face-to-face-aanpak die in de Rap op Stap kantoren aan de orde is, zetten verschillende gemeenten een **coach of bemiddelaar** in om mensen uit kansengroepen naar het vrijetijdsaanbod tot te leiden of om organisatiedrempels op te heffen. Anderen werken via andere laagdrempelige initiatieven (bv. speelpunt, ontmoetingsruimte) of een ander loket (bv. loket gezinsondersteuning) aan deze toeleiding.

Via het maandelijks speelpunt wordt er getracht drempelverlagend te werken en de doelgroep door te verwijzen naar het reguliere aanbod. Dit maken we concreet door deelname aan buitenspeeldag en het aanbod van de buurgerichte werking'Samen op Stap'.

Spreekuur vrije tijd: spreekuur van de vrijetijdsbemiddelaar van de stad mét indien nodig, intensieve individuele begeleiding en kortingen.

Er is een rap op stap-bureau in onze gemeente. Dit werd toegelicht bij de ouders van de ontmoetingsruimte en er wordt actief doorverwezen.

Het aanbod kunst- en sportkans wordt door de dienst Wegwijzer verdeelt (i.s.m. medewerker Sportdienst). Deze dienst zit in het Stenen Huis van het Kind, zodat doorverwijzing naar andere diensten vlot kan verlopen. Doel: ouders met een laag inkomen kunnen hierdoor financiële ondersteuning krijgen om hun kind in te schrijven in een sportclub of kunstacademie. Daarbij wordt in de toekomst ook gewerkt met een sportcoach (medewerker van de stad, dienst Sport), die de brug vormt tussen gezinnen die met een sportkans sporten én de sportclubs waar ze naartoe gaan. Op die manier willen ze drempels, misvattingen en andere wegwerken, opdat kinderen duurzaam kunnen sporten.

Vanuit het kinderarmoedebeleidsplan werd het voorbije jaar de focus gelegd op het vergroten van de toegankelijkheid van het vrijetijdsaanbod. Onze vrijetijdswebsite werd gelanceerd en vanuit een ludieke promocampagne bekendgemaakt. Vanuit deze website is ook opnieuw een doorverwijzing voorzien naar het Huis van het Kind. Een medewerkster van de afdeling welzijn en lokale economie voorziet in begeleiding en ondersteuning op maat aan huis bij kansarme gezinnen. Vanuit deze ondersteuning aan huis gebeuren regelmatig ook doorverwijzingen naar het Loket Huis van het Kind (voor vragen over onderwijs, kinderopvang, studietoelagen ...).

Er is een samenwerking met het Lokaal Opvanginitiatief voor Asielzoekers en het OCMW om jongeren te laten deelnemen aan de speelpleinwerking of animatorenopleiding om contacten tussen lokale jongeren, jeugdverenigingen, jeugdhuizen te bevorderen. Tussentijdse afspraken voor deelname worden door de organisaties geregeld. De sportdienst heeft eveneens middelen om kinderen uit kwetsbare groepen te kunnen laten deelnemen.

Professionalisering

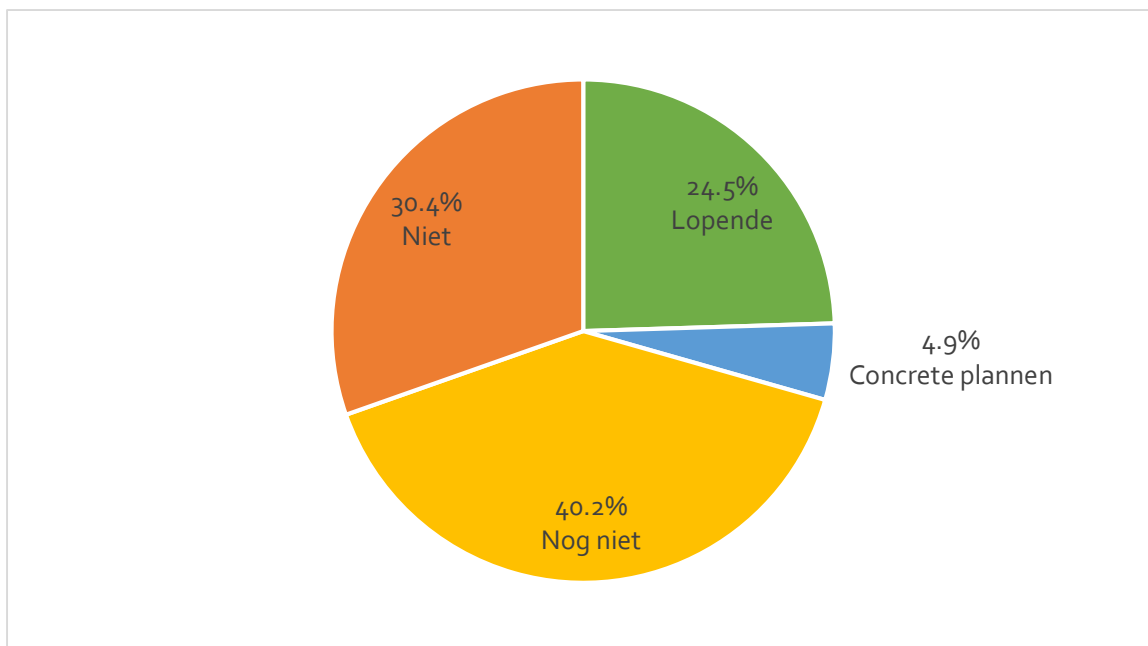
Inzake opvang en vrije tijd komen de volgende verwijzingen naar professionaliseringsinitiatieven voor (8 huizen): dialoogtafels of netwerkmomenten waar actoren (bv. cultuur, sport, jeugdcentra) afstemmen, nieuwe initiatieven ontwikkelen en zich toelagen op een betere toegankelijkheid, de ondersteuning van kinderopvangvoorzieningen, verenigingen of jeugdwerkers inzake omgaan met kansarmen of anderstaligen, gemeenschappelijke vormingsmomenten (bv. levensreddend handelen) of toelichtingssessies over leesbevordering (bv. aan de vrijwilligers van het consultatiebureau).

Inclusie van gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte

Inclusie van gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte, is een thema dat zich in verschillende domeinen en sectoren kan aftekenen (bv. onderwijs, opvang en vrije tijd, preventieve gezinsondersteuning, hulpverlening, tewerkstelling). Uit deze bevraging blijkt dat de Huizen van het Kind deze thematiek zo goed als uitsluitend linken aan 'opvang en vrije tijd'. Daarenboven is ook voor ouders met een kind met een specifieke zorgbehoefte 'opvang' (in het bijzonder voor oudere kinderen en tijdens vakantieperiodes) één van de domeinen waar op ingezet moet worden (Hermans, Van Leeuwen, Vanderfaeillie, & Maes, 2016, p. 55). Dat is dan ook de reden waarom we dit thema in deze rubriek opnemen.

Iets minder dan een vierde van de Huizen van het Kind (24.5%) meldt dat er in hun samenwerkingsverband acties lopen inzake de inclusie van gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte (zie Figuur 13). Daarnaast heeft 4.9% daarover concrete plannen gemaakt. Dat maakt dat bij net geen 30% van de huizen dit thema op de agenda heeft gestaan of er werk van gemaakt werd. Bij 40.2% van de huizen is dit thema nog niet aan bod gekomen en bij 30.4% niet.

Net zoals bij het thema radicalisering, zijn de verwijzingen naar samenwerking of overleg met één of meerdere gespecialiseerde diensten of organisaties, weinig verrassend. Voorbeelden daarvan zijn een inclusiewerker of – coach (3), een dienst inclusieve kinderopvang (2), de Dienst Ondersteuningsplan, de dienst diversiteit, de gemeentelijke adviesraad voor personen met een handicap, de speltheek, een multifunctioneel centrum en integrale jeugdhulp.

Figuur 13: Inclusie gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte (n=102)

De domeinen waarin de Huizen van het Kind een inclusief aanbod voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte (plannen te) voorzien, zijn de (buitenschoolse) kinderopvang (3 en 4), oppasdiensten (1), jeugdwerk en vrije tijd (2), de speelpleinwerking (2) en de spel en ontmoetingsmomenten (1).

Daarnaast zijn er verschillende voorbeelden van initiatieven die zich tot ouders, gezinnen of professionelen richten: een cursus 'hoe communiceren met dove of slechthorende peuters', een informatieavond over 'hoe spreek je met je kind over zijn/haar handicap', een ontmoetingsmoment voor gezinnen met dove of slechthorende kinderen en een inclusiespel of boeken over inclusie die in de bibliotheek te ontlene zijn.

In één van de Huizen van het Kind heeft de inclusiecoach een zitdag, in een ander Huis van het Kind maakt hij deel uit van hun team. Tot slot zijn er twee Huizen van het Kind bij wie het thema inclusie aan bod kwam in een toelichting tijdens de stuurgroep of het overleg van hun Huis van het Kind.

We merken dat het MPI vaak uit de boot valt. Sinds de opstart van Huis van het Kind houden we er rekening mee om hen zeker ook te betrekken bij ons aanbod. In de buitenschoolse kinderopvang en de gezinsopvang werden reeds meerdere dossiers rond inclusieve opvang aangevraagd. Wij sturen ouders voor opvang ook vaak door naar een opvang voor kinderen met specifieke zorgbehoefte. Recent zijn er ook samenwerkende onthaalouders bijgekomen die zich richten tot kinderen met een specifieke zorgbehoefte.

In het Huis van het Kind heeft de inclusie-coach een zitdag. Deze coach helpt gezinnen met kinderen met een specifieke zorgbehoefte om een antwoord te bieden op hun vragen m.b.t. vrije tijd voor mensen met een beperking. Hij werkt samen met diverse stadsdiensten en organisaties om mensen wegwijs te maken in het aanbod en mogelijkheden. Hij wordt ook telkens uitgenodigd voor het netwerk Huis van het Kind.

Ondertussen is er een werkgroep gevormd in het Huis van het Kind rond de uitbreiding van het inclusief aanbod van de gemeentelijke vakantiewerking. Momenteel werken de speelpleinen enkel inclusief. Dit willen we uitbreiden naar 2 sportkampen tijdens de zomervakantie in 2017. Hiervoor willen we ook middelen inzetten van het Huis van het Kind.

Deze voorbeelden, waaronder in het bijzonder de specifieke cursus en informatieavond, het ontmoetingsmoment en de beschikbaarheid van een inclusiecoach, sluiten aan bij de ondersteuningsverwachtingen van ouders met een kind een specifieke zorgbehoefte (Hermans, Van Leeuwen, Vanderfaellie, & Maes, 2016, p. 53-63). Veel ouders antwoorden immers bevestigend op de vraag of ze specifieke ondersteuningsinitiatieven nodig vinden. Ze onderschrijven onder meer en naast de eerder vermelde nood aan opvang, het belang van informatie over het hulp- en ondersteuningsaanbod, informatie- en adviesverstrekking inzake opvoeding door mensen met specifieke expertise en deskundigheid, persoonlijke contacten, ondersteuning aan huis en lotgenotencontacten. Desalniettemin staan ze ook open voor een algemeen (regulier) aanbod aan opvoedingsondersteuning.

6.1.7 Onderwijs

Zoals eerder vermeld, speelt onderwijs een belangrijke rol in de ontwikkeling en opvoeding van kinderen en jongeren. Uit het overzicht van de betrokken actoren in de Huizen van het Kind (supra, punt 4.3.2, Tabel 15), blijkt dat scholen en CLB's in het merendeel van de bevroegde Huizen van het Kind direct betrokken zijn. Voor oudercomités en schoolopbouwwerk is dat in een vierde van de huizen het geval. Op welke manier die betrokkenheid zich vertaalt in gemeenschappelijke onderwijs-gerelateerde en preventieve gezinsondersteunende initiatieven staat in dit punt centraal.

De cijfers

Een ruime meerderheid (81.1%) van de Huizen van het Kind heeft op het vlak van onderwijs acties ondernomen (zie Tabel 46). Daarnaast heeft 11.7% van de huizen nog geen concrete acties ondernomen, maar wel plannen voorzien. Het aantal Huizen van het Kind dat inzake onderwijs noch acties, noch plannen ontwikkelde is met andere woorden beperkt (7.2%).

Tabel 46: Stand van zaken onderwijs

	Aantal	Procent
Enkel acties	62	55.9
Acties en plannen	28	25.2
Enkel plannen	13	11.7
Nee	8	7.2
Totaal	111	100.0

Het aanbod in kaart brengen is de meest voorkomend actie (56.8%) (zie Tabel 47). Telkens om en bij een derde van de Huizen van het Kind heeft afgestemd (35.1%) of co-creatie opgezet (33.3%). Leemtedetectie en –wegwerking kwam bij iets minder dan een vierde van de huizen aan bod (23.4%). Op overlap wegwerken zette 6.3% van de huizen (mee) in.

Tabel 47: Acties inzake onderwijs (n=111)

	Aantal	Procent
Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht	63	56.8
Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd in functie van bekendmaking, toegankelijkheid,...	39	35.1
Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet	7	6.3
Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt	26	23.4
Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	37	33.3

In de toelichtingen over onderwijs zijn drie clusters te onderscheiden: (1) de betrokkenheid van onderwijsactoren en hoe die versterkt kan worden, (2) doelgroepen en aanbod en (3) bekendmaking en professionaliseringstrajecten

Betrokkenheid van onderwijsactoren

Een aantal respondenten lichten toe waarom het thema onderwijs (nog) niet in hun Huis van het Kind opgenomen werd. Eén huis signaleert dat dit thema tot op heden op de agenda van de stad staat. Een andere reden is de beperkte aanwezigheid van onderwijsactoren, waaronder het secundair onderwijs in het bijzonder. Daarnaast lukt het niet altijd om al de onderwijsactoren in het overleg van het Huis van het Kind te betrekken (cf. in 14.8% van de huizen zijn de scholen (nog) niet betrokken). Eén Huis van het kind probeert die leemte te ondervangen door de deelname van iemand van de dienst onderwijs aan de stuurgroep. Andere huizen verwijzen naar de deelname van de coördinator van het Huis van het Kind aan het scholenoverleg (cf. LOP) of aan het zorgcoördinatorenoverleg.

Het is zo dat het HvhK er nog niet in geslaagd is om lokale onderwijsinstellingen rechtstreeks te laten participeren in de stuurgroep.

We zoeken meer samenwerking vanuit het HvhK met de actoren van deze sector. We plannen schriftelijk verzoek bij scholen om onze werking te gaan voorstellen tijdens pedagogische studiedagen.

De scholen worden op elke vergadering van HvhK uitgenodigd. Maar niet elke school komt hier naartoe. Vanaf oktober 2016 zit er ook iemand van de dienst onderwijs in onze stuurgroep. Dat is al een eerste stap om de scholen meer te bereiken.

Ons Huis wil uiteraard graag dat al deze scholen partner worden van ons Huis. Als Huis van het Kind willen we de scholen graag betrokken houden op ons Huis van het Kind. Via de overkoepelende directie die in onze stuurgroep zetelt proberen we de scholen op de hoogte te houden. Verder neemt Huis van het Kind ook deel aan het Lokaal Overleg Platform.

Doelgroepen en aanbod

Van de 72 Huizen van het Kind die een toelichting geven bij hun onderwijsacties of –plannen, beschrijven 40 huizen initiatieven die zich tot **jonge kinderen** richten (voorschools, kleuter- en lagere school) en 16 huizen initiatieven die zich tot kinderen in het secundair onderwijs richten. Het merendeel van de Huizen die initiatieven voor jongeren melden, heeft ook acties of plannen voor initiatieven voor jongere kinderen (12/16). Daarenboven is het aantal projecten dat zich tot jonge kinderen richt in de praktijk wellicht groter dan hier aangegeven. Verschillende projecten zonder leeftijdsindicatie (bv. huiswerkbegeleiding) richten zich hoogstwaarschijnlijk vooral tot jonge kinderen.

Voor jonge kinderen springen de thema's kleuterparticipatie (m.i.v. schoolkeuze), huiswerkbegeleiding, en taalondersteuning in het oog. Inzake **schoolkeuze en kleuterparticipatieprojecten** is er onder meer sprake van brede sensibiliseringscampagnes (bv. infobrieven, folders, onderwijswegwijzers, banners), infosessies voor ouders (bv. een jaarlijkse vormingsavond, twee keer per jaar drie infosessies), buurtscholenwandelingen, leesboekjes (al dan niet in een rugzakje) ter beschikking stellen, huisbezoeken, ondersteuning bij de (online) inschrijving enzoverder.

Realisatie voorschoolstraject i.s.m. LOP en de scholen: ouders van schoolstarters krijgen infosessie rond schoolrijpheid. Voor infosessies werken we regelmatig samen met het CLB.

Om de mensen wegwijs te maken in het onderwijslandschap, werd er een folder opgesteld van alle lagere scholen in onze gemeente. Deze schoolkieswijzer wordt samen met een aantal andere folders (opvoeding, kinderopvang,..) in een welkomstpakket gestoken voor de 2-jarigen. Bij de laatste consultatie bij Kind en Gezin ontvangen de ouders zo'n pakketje.

Voor de instap van kinderen in het kleuteronderwijs wordt gewerkt met een elektronisch aanmeldingssysteem. Het Huis van het Kind zorgt er mee voor dat ook kansarme kinderen hierbij een plekje kunnen verwerven in een school in hun buurt. Samen met enkele partners uit het Huis van het Kind (RIMO, OCMW, Kind en Gezin, Kind en Taal, IN-Zetje) worden er huisbezoeken gedaan bij alle gezinnen die niet spontaan aanmelden voor de kleuterschool. Gezinnen die niet zelfstandig kunnen aanmelden, worden hierin ondersteund door de partners uit het Huis van het Kind.

Acties rond kleuterparticipatie opgezet i.s.m. K&G en CLB en de scholen. In de nabije toekomst wordt ingezet op kleuterparticipatie op het woonwagenterrein i.s.m. het CLB, het agentschap inburgering en integratie en de dienst integratie en K&G.

Werking kleuterparticipatie (KP): sensibilisering KP en ondersteuning meld je aan, sensibilisering, buurtscholenwandelingen, AMIF-dossier rond kleuterparticipatie: realisatie van continuüm tussen voorschoolse en schoolse periode, tussen welzijn en onderwijs. zie cascade vanuit LOP over niet-ingeschreven kleuters: ook rol K&G.

Kleuterparticipatie: banners, brief met verzamelmap met tips voor het eerst naar school, leesboekje,

De zorgleerkrachten ontvangen een koffer rond kleuterparticipatie. Hierin zitten foto's, pictogrammen, materialen die het belang van het naar school gaan benadrukken. Ook alle kinderdagverblijven en onthaalouders zullen deze koffer kunnen aanvragen.

In het kader van kleuterparticipatie werken alle voorschoolse actoren (kinderopvanginitiatieven voor baby's en peuters, ontmoetingsinitiatieven, wijkwerkers, gezinsondersteuners en verpleegkundigen van Kind en Gezin) mee aan de jaarlijkse campagne om ouders te informeren over de spelregels om je kind in te schrijven in het kleuteronderwijs. In samenwerking met de opvoedingswinkel en Kind Gezin wordt er voorzien een vormingsavond voor ouders van peuters over de overgang naar het kleuteronderwijs.

De **huiswerkbegeleidingsprojecten** vinden overwegend bij de kinderen thuis plaats, de begeleiding wordt meestal door vrijwilligers opgenomen en deze projecten richten zich doorgaans tot kansengroepen. Soms zijn deze projecten fysiek gelinkt aan de school (bv. huiswerkklas), in de buitenschoolse kinderopvang of in de bibliotheek en beogen ze zodoende ook een breder bereik.

Dit jaar werd er een infoavond huiswerk georganiseerd door het HvhK en vanuit flankerend onderwijsbeleid werd er huiswerkbegeleiding opgestart in een aantal lagere scholen.

Het Huis van het Kind biedt huistaakbegeleiding aan in samenwerking met de lokale scholen en het CLB. De huistaakbegeleiding wordt gegeven door enthousiaste vrijwilligers. De huistaakbegeleiding richt zich naar kinderen van de lagere school die thuis niet de kans krijgen om huiswerk te maken.

In de tieneropvang (3de/4de/5de/6de leerjaar) van de buitenschoolse opvang wordt een project rond huiswerk opgestart. Er worden 2 laptops met internetverbinding voorzien zodat kinderen kunnen inloggen op hun leerplatformen (bv. bingel). De begeleiders zullen hen opvolgen zodat er vragen kunnen gesteld worden. In de chill-ruimte wordt ook een uitgebreid pakket aan informatieve boeken aangeboden. Begeleiders zullen de tieners stimuleren om zaken in deze boeken op te zoeken in plaats van op het internet. Vandaar de beperking van 2 laptops.

Inzake **taalstimulering** signaleren de huizen van het Kind projecten zoals Het Vertelhuis, Wiebel Kriebel, rugzakjes met Nederlandse lees-, puzzel- of werkboekjes, Boekbaby's en Boekenboot, Op reis met Taal (project naar 5 jarige kleuter en hun ouders), Taalkampen, voorlezen in de bibliotheek, theatervoorstellingen, creatieve schrijfprojecten, taalklasjes in de vakantieperiode, de Zomerschool (taalverrijking, taal- en talentcoaches voor nieuwkomers), Instapje en Instapje+ of de aanstelling van een taalcoach.

Taalstimulering wordt een vast thema in onze werking: we willen naar verschillende leeftijdsgroepen een aanbod uitwerken. Taalstimulering voor peuters in de kinderopvang, een taalbad voor anderstalige kinderen tijdens de vakantie, ... De organisatie van een taalbad is op vraag van de scholen, we zullen dit in overleg met hen uitwerken.

Er werd sinds 1 september een taalcoach aangeworven voor alle kleuter en lagere scholen, deze zal scholen, leerkrachten ondersteunen in het lesgeven aan taalzwakke kinderen. Er werd gekozen om de taalcoach in Huis van het Kind te plaatsen om op die manier ook een vinger aan de pols te houden op de scholen.

Ook opvang- en vrijetijdsinitiatieven die aansluiten bij de school (bv. Brede School), voorschoolse educatieprogramma's en initiatieven rond ouderbetrokkenheid komen meermaals voor. Andere initiatieven of thema's die één tot twee keren worden vermeld zijn: zindelijkheid, luizen, spelen (cf. spelmateriaal), de inrichting van de speelplaats, pesten, boeken kافتen (bv. boekenkaftdag) verkeer, omgaan met geld en psychische gezondheid.

Enkel gerichte doorverwijzing naar CLB en huistaakbegeleiding. Uiteraard werken we wel nauw samen met de scholen inzake verscheidene campagnes. Het OCMW sociale dienst voorziet ook een aanbod van Preventiespel voor de 5de en 6de studiejaren. Om kinderen bewust te maken van wat een OCMW doet, leren omgaan met geld, een job zoeken, .. verscheidene maatschappelijke thema's komen aan bod.

De coördinator kan aanwezig zijn op oudercontacten, infoavonden, opendeurdagen, ... op de scholen. Scholen kunnen hierop intekenen. Vanuit de speltheek hebben we een aanbod educatieve materialen gerealiseerd, die gratis te ontlenen zijn voor leerkrachten. Daarnaast hebben klassen ook de mogelijkheid om een klasbezoek te brengen in de speltheek, waarbij ook een spel uit ons educatieve aanbod gespeeld kan worden. Vanuit het Huis van het Kind hebben we ook een aanbod preventieactiviteiten (in samenwerking met de jeugddienst, sportdienst en bibliotheek). Enkele voorbeelden zijn: bibliotheekbezoeken, toneelvoorstellingen, MEGA-project, scholenveldloop, spel en strip om te leren omgaan met geld, ...

Basisonderwijs: Brede school: subsidiereglement opgesteld waarop scholen kunnen intekenen om (financieel) ondersteund te worden bij initiatieven die worden opgestart rond opvoeding, spel en cultuur. Speelgelegenheid creëren voor alle kinderen: scholen met een hoog aantal indicatorleerlingen kunnen (financieel) ondersteund worden om speelplaats op te waarderen en nadien initiatieven op te zetten waarbij de school ter beschikking wordt gesteld van de buurt.

Tot nu toe organiseerden de scholen in samenwerking met de politie ieder jaar een verkeersparcours voor de vijfde leerjaren. Die samenwerking werd stopgezet, tot grote spijt van de scholen. Wij zijn momenteel aan het bekijken hoe wij dat initiatief kunnen in stand houden omdat we het toch een belangrijk thema vinden.

De projecten die zich tot **jongeren** richten, zijn overwegend huiswerk- en studiebegeleidingsprojecten (bv. studiebegeleiding aan huis, samen studeren in de bibliotheek of bij de jeugddienst). Andere projecten betreffen spijbelen, schooluitval, time-outprojecten of begeleidingstrajecten voor jongeren met sociaal-emotioneel probleemgedrag of projecten waarin jongeren kennis kunnen maken met het lokaal welzijnsaanbod.

Bij de start van het nieuwe schooljaar is er een actie vanuit het HvhK geweest: aanwezig zijn op de afhaling van schoolboeken voor de 1ste graad secundair onderwijs, verdeling van de brochure Huis van het Kind (overzicht partners en diensten) aangevuld met info over de lokale schoolpremie en infobrochures LOGO rond preventie alcohol en tabak.

In samenwerking met een basisschool en een secundaire school en de lerarenopleidingen wordt het project leren leren aan huis opgezet dat voorziet in studiebegeleiding aan huis.

Vorig jaar werd van start gegaan met het project 'Confixers' waar jongeren uit het 4de, 5de of 6de jaar van het secundair in verschillende sessies kennis maken met het lokaal welzijnsaanbod en er ook verschillende thema's aan bod komen om zo hun vriendengroep net iets beter te kunnen helpen (bv. digitale media, grenzen benoemen, sociale vaardigheden,...). Dit jaar wordt het traject opnieuw opgestart.

We hebben geïnformeerd naar een project in samenwerking met EW32. Dit is een project waarbij je in de gemeente met 5e en 6e middelbaar in je gemeente een interactief spel speelt waarbij ze omgaan met schulden of hoe je naar een job zoekt nadat je ben afgestudeerd (www.ew32.be). Het kost op dit moment echter te veel om dit project voor alle scholen op te starten. Daarom gaan we dit jaar niet verder met dit project. We bekijken echter wel hoe we dit volgend jaar zouden kunnen realiseren.

Van de 14 huizen die zich inzake onderwijs(thema's) tot jonge kinderen en jongeren richten, zijn er drie die zich ook tot **(jong)volwassenen** richten. Ze verwijzen naar een voortraject voor toeleiding naar het volwassenonderwijs, naar praatgroepen en een theatervoorstelling i.s.m. NT2-verstrekker en naar de uitbreiding van de samenwerking met het volwassenenonderwijs (cf. levenslang en levensbreed leren).

In de voorbeelden komen verwijzingen naar kansengroepen veelvuldig voor. Het gaat dan vooral over **kansarme gezinnen** (20 expliciete verwijzingen) en in beperktere mate ook over **nieuwkomers** (5 expliciete verwijzingen). Wellicht is dat aandeel in de praktijk groter dan hier vermeld. Verschillende van de gerapporteerde initiatieven richten zich immers doorgaans tot deze kansengroepen. Dat geldt in het bijzonder voor de huiswerkbegeleidingsprojecten (29), kleuterparticipatieprojecten (15), taalondersteuningsinitiatieven (10) en de voorschoolse educatieprogramma's (3).

Niet alleen in kleuterparticipatieprojecten zit een praktische administratieve wegwijzer vervaardigd (o.a. over scholenaanbod, inschrijving), dat komt ook bij initiatieven met een breder leeftijdsbereik naar voren. Hulp bij de aanvraag van studietoelagen (4), hulp bij de elektronische aanmelding en informatie over het inschrijvingsrecht (6) of informatie over de lokale schoolpremie (1) zijn daar voorbeelden van. Ondersteuning op financieel vlak gebeurt ook via tussenkomsten in de

schoolrekening of in de schoolmaaltijden (o.a. 1 euro maaltijden, onderwijsmaaltijdcheques) of door het opmaken van een afbetalingsplan of de toekenning van een schoolpremie.

Het netwerk kinderarmoede 'Zorgeloos Groot' vergadert en organiseert mee activiteiten in HvhK. De partners leren elkaars visie en missie kennen. De partners organiseren samen activiteiten: bv. gezamenlijke momenten voor het invullen van de studietoelage, initiatieven rond huiswerkondersteuning, organiseren van een zomerschool(voor anderstalige kinderen).

Organisatie van zitdagen in de kleuter- en basisscholen: maatschappelijk werkers helpen de ouders bij het online indienen van een aanvraag voor een studietoelage. Organisatie aanmeldsessie centraal aanmeldingsregister voor de scholen. Ouders die geen computer hebben of die hulp nodig hebben of hulp vragen kunnen terecht op deze sessie om hun kind te helpen aanmelden voor een school naar keuze. Project huistaakbegeleiding in 5 scholen. 'ezelsoor' boekenkaftdag - project 'samen studeren' in de bibliotheek of bij de jeugdinst.

In samenwerking met het Rode Kruis is er een brugfigurenproject opgestart, waarbij vrijwilligers huiswerkbegeleiding bieden aan kwetsbare kinderen.

Op de Wereldtrekfdag tegen armoede wordt er jaarlijks samengewerkt met telkens een andere secundaire en lagere school om armoede in de kijker te zetten. Leerlingen lopen mee in een optocht, stellen een actieplan op en komen dit ook toelichten aan het Lokale Bestuur en sympathisanten. Directies en leerlingen werken hier telkens zeer enthousiast aan mee. We nemen de puntjes van het actieplan op in het armoedeplan van het armoedeplatform en trachten dan ook jaarlijks een aantal punten te realiseren.

Concreet hebben we - in nauwe samenwerking met OCMW in hun opdracht Regisseur Kinderarmoede - een project opgestart om de verbinding te leggen tussen onderwijs en welzijn in één van de scholen. Een maatschappelijk werker zetelt 1 dag per week op de lagere school om zo eerstelijns maatschappelijk werk te doen. Ouders worden op die manier integraal en daar waar ze komen benaderd. Eind december wordt dit project geëvalueerd en nagedacht over structurele verankering.

Bekendmaking en professionaliseringstrajecten

Het overleg met onderwijsactoren (cf. de aanwezigheid van één of meerdere onderwijsactoren in het overleg of de stuurgroep van het Huis van het Kind, de deelname van de coördinator van het Huis van het Kind in een scholen-, directie- of zorgoverleg) leidt doorgaans tot informatie-uitwisseling over het bestaande aanbod, leemtes enzoverder.

De **bekendmaking van het aanbod** blijkt in twee richtingen te werken: Huizen van het Kind die het onderwijsaanbod en schoolgerelateerde ondersteuningsmogelijkheden (mee) bekend maken en scholen die (mee) instaan voor de bekendmaking van het ondersteuningsaanbod van de Huizen van het Kind.

Bekendmaking van de activiteiten binnen Huis van het Kind gebeurt voornamelijk binnen de scholen.

De scholen werken goed mee in bekendmaking naar ouders.

Het project huistaakbegeleiding (OCMW) wordt bekend gemaakt op het partneroverleg. Het HvhK volgt dit project mee op.

Het aanbod van het Huis van het Kind wordt bekend gemaakt aan de scholen door middel van mailing en flyers en affiches op papier.

Het Infopunt Huis van het Kind staat vermeld op website en brochure om een kind in te schrijven in de basisschool. Ouders kunnen er terecht bij vragen over schoolkeuze en voor hulp bij aanmelden.

De werking van het Huis van het Kind werd op het scholenoverleg toegelicht. Hierbij werd ook aan de scholen gevraagd om het aanbod van Huis van het Kind bekend te maken aan de ouders. Zo zijn zij onder andere bereid om flyers te bedelen. Verder werd aan hen ook hun inbreng gevraagd voor het jaarprogramma.

Bekendmaking aanbod via onze website.

Twee Huizen van het Kind bieden scholen een **financiële impuls** voor de organisatie van opvoedings- of gezinsondersteunende activiteiten.

Er is een samenwerking met de scholen i.f.v. sensibilisering van de activiteiten en ook de scholen / ouderraden kunnen een beroep doen op de tegemoetkoming van 200 € die ons Huis geeft voor activiteiten die zij organiseren passend binnen de 3 pijlers van het Huis van het Kind.

Subsidie voor scholen die een opvoedingsondersteunend initiatief inrichten (max 800 EUR jaar).

De samenwerking toont zich niet alleen in het opzetten van onderwijs gerelateerde projecten en bekendmaking van elkaars aanbod, verschillende Huizen van het Kind zijn ook betrokken bij of initiëren **professionaliseringstrajecten** voor onderwijsactoren. Systematisch overleg, overlegtafels over het welzijnsaanbod, over één of meerdere onderwijsthema's of over kansengroepen, de mogelijkheid om het Huis van het Kind te contacteren bij vragen of casussen, een informatieavond over armoede, vorming op maat i.s.m. TAO, het ter beschikking stellen van een kleuterparticipatiekoffer (voor leerkrachten en opvangpersonen) zijn daar voorbeelden van. Eén van de huizen werkt aan een kwaliteitskader voor huiswerkbegeleiding.

Vooraf rond de thema's die gelinkt zijn aan armoede en lager onderwijs is de laatste tijd één en ander gedaan. Zo werden de directies en de zorgleerkrachten samengebracht. Uit het overleg bleek dat zij te weinig zicht hadden op de dienstverlening van het Sociaal Huis. Daarom werd er een ontmoeting georganiseerd. Sindsdien is er op vaste tijdstippen een overleg voorzien.

We plannen een moment waarbij we de leerkrachten of zorgjuffen inlichten over het lokale zorg netwerk. We gaan dit doen door bv iemand van het OCMW de werking te laten uitleggen. Leerkrachten krijgen vaak als eerste vragen of merken iets op. We merken dat ze niet altijd op de hoogte zijn van het lokale aanbod. We gaan samen bekijken hoe we hier in kunnen helpen.

Toelichting aan de leerkrachten rond 'het Sociaal Huis en wat is armoede'.

De basisscholen namen deel aan een breed netwerkmoment met organisaties uit het Huis van het Kind. Ze maakten er kennis met de sociale kaart in onze gemeente en kregen er het 'voordelenboekje' als instrument om ook op school het gesprek te kunnen openen rond kinderarmoede.

We organiseerden voor ons netwerk twee netwerklunches over de nieuwe inschrijvingsmogelijkheid in het lager en het secundair onderwijs.

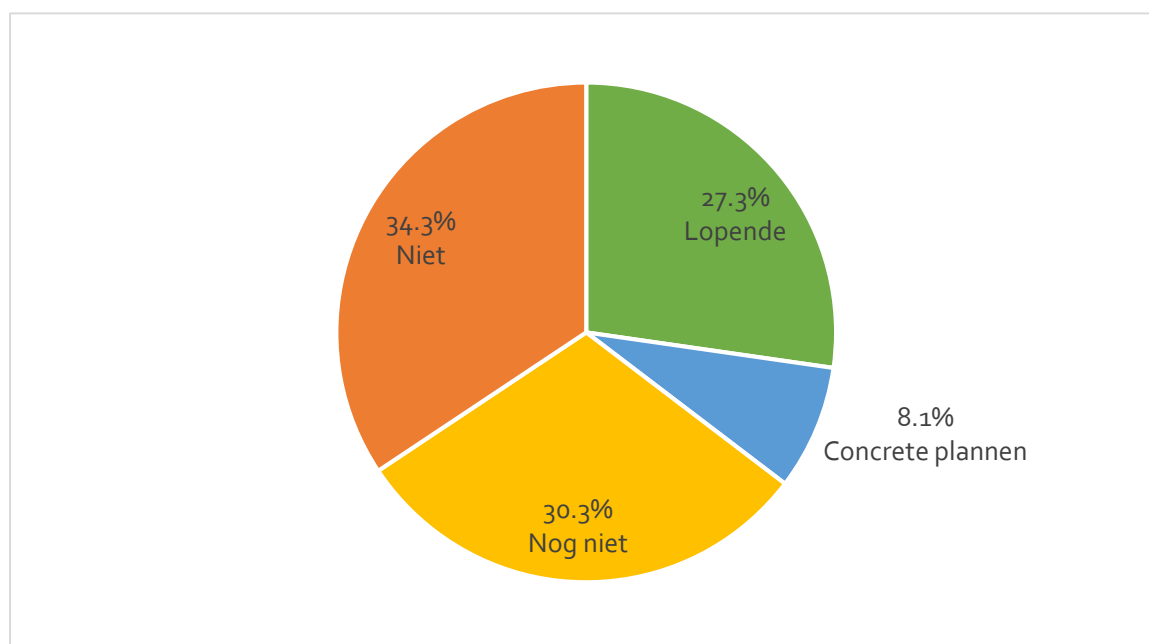
Overlegtafels over ongekwalificeerde uitstroom, huiswerkbeleid, spijbelgedrag, een gedeelde visie/beleid inzake taal- en talentontwikkeling en kennis over de wereld.

De coördinator van het HvhK begeleidde ook een workshop rond ouderbetrokkenheid (i.s.m. de integratiedienst) op het netwerkmoment rond onderwijs.

6.1.8 Relatieondersteuning

Relatieondersteuning werd vrij recent (terug) onder de aandacht gebracht. De Beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (2016-2017) van minister Vandeuren, formuleert rond dit thema het actiepunt 'Er komt een betere afstemming en bekendmaking van het hulpaanbod bij relatieproblemen'. De sensibiliseringscampagne 'Donderdag date-dag', waarvan in de beleidsbrief sprake is, werd ondertussen gelanceerd en geëvalueerd (Emmery & Van Houdenhove, in voorbereiding). De afstemming en bekendmaking van het hulpaanbod moet nog verder vorm krijgen.

Aan de huizen werd gevraagd of het thema relatieondersteuning bij hen op de agenda staat en/of ze daar werk van maken (vraag 16). Dit thema wordt door 35.4% van de huizen opgenomen: bij 27.3% van de huizen is dat 'lopend', bij 8.1% zijn er concrete plannen (zie Figuur 14). Telkens in om en bij een derde van de huizen wordt dit thema nog niet (30.3%) of niet (34.3%) opgenomen.

Figuur 14: Relatieondersteuning (n=99)

In de toelichtingen verwijzen de respondenten het meest frequent (7 keer) naar het aanbod van één of meerdere partners van het Huis van het Kind. Het gaat dan bijvoorbeeld over familiale bemiddeling, rechtshulp, vorming of andere ondersteuning door het CAW, het OCMW of het CKG.

Spreekuur familiale bemiddeling door CAW in het Huis van het Kind.

In het najaar is er een netwerkmoment rond het thema echtscheiding en de impact op kinderen en ook in 2017 een ontmoetingsdag voor gezinnen, voor de 3e keer.

Een aantal huizen nemen zelf het initiatief voor vormingen (5), ouderavonden of informatiemomenten (2), een ontmoetingsdag of ontmoetingsmomenten (2), een maandelijkse werkgroep met alleenstaande ouders of een familievoorstelling (1). Bij andere huizen krijgt relatieondersteuning een plek in de onthaal- of doorverwijzingsfunctie (respectievelijk 1 en 3). Eén huis zal verkennen hoe ze hun eigen aanbod aan de relatieondersteunende dienstverlening van andere organisaties kunnen koppelen. Een ander huis zet in op een verdere professionalisering en zal een netwerkmoment over dit thema organiseren. Inzoomend op de deelgroepen of -thema's, verwijzen evenveel huizen naar het thema scheiding als naar alleenstaande ouders (telkens 4). Co-ouderschap en allochtone ouders komen als deelthema en deelgroep elk één keer voor.

6.2 Fysieke bundeling van het aanbod

Iets minder dan de helft van de Huizen van het Kind (48.2%) heeft een fysiek gebundeld aanbod en iets minder dan een vijfde (17%) voorziet om daar in de toekomst toe te komen (zie Tabel 48). Dat betekent dat om en bij een derde van de Huizen van het Kind (34.8%) niet kiest voor een fysieke bundeling van het aanbod.

Tabel 48: Fysieke bundeling van het aanbod

	Aantal	Procent	
Neen. de fysieke bundeling bestond bij ons reeds: er is dus niets veranderd. maar de fysieke bundeling is er.	5	4.5	65.2%
Ja. gerealiseerd: er is aanbod fysiek samengebracht in één of meerdere fysieke locaties	35	31.3	
Ja. in proces van realisatie: er is een of meerdere fysieke locatie(s). waar al een aantal actoren samenhuizen. maar zal nog uitgebreid worden.	14	12.5	
Nog niet. maar concrete plannen: er is beslist om voor een fysieke locatie te gaan.	19	17.0	
Neen. wij kiezen daar niet voor : het kan gaan over een inhoudelijke keuze. maar ook een keuze op basis van beschikbare middelen en/ of afwezigheid van opportuniteit hiertoe.	39	34.8	
Totaal	112	100.0	

Verder zal blijken dat de groep Huizen van het Kind die voor een fysiek gebundeld aanbod (zullen) gaan, een grote verscheidenheid kent: de mate van centralisatie of bundeling van het aanbod verschilt van huis tot huis. De keuze voor een fysiek adres betekent bijvoorbeeld niet automatisch dat al het aanbod daar gebundeld wordt. Uit de toelichtingen in de open invulvelden, blijkt daarenboven dat de realisatie van een fysiek gebundeld aanbod tijd, overleg en vaak ook tussenoplossingen vraagt.

Gezien de integratie van het consultatiebureau van Kind en Gezin niet mogelijk is op deze fysieke locatie, voert het lokaal bestuur momenteel een haalbaarheidsstudie uit om te kijken of op een andere locatie een Huis van het Kind financieel en bouwtechnisch mogelijk is.

De procedure voor verbouwingen van het oud OCMW-gebouw zijn ingezet, maar omwille van de omvang van het project (ruimer dan enkel diensten en organisaties van het Huis van het Kind), zal dit wel nog ca. 3 jaar duren voor het in gebruik zal worden genomen.

In de stuurgroep Huis van het Kind worden de mogelijkheden onderzocht om een fysieke integratie te realiseren. In het voorjaar van 2016 werd dit geconcretiseerd in een beleidsvoorbereidende nota. Het consultatiebureau Kind en Gezin (i.s.m. Kind en Preventie), het Opvoedingspunt en het Lokaal Loket Kinderopvang (OCMW) engageren zich hierin principieel om hun diensten in één fysiek huis onder te brengen. Het CB speelt een centrale en belangrijke rol in deze integratie. Een ontwikkeling op de huidige locatie/site van het CB werd dan ook als concrete piste naar voren geschoven (andere mogelijkheden worden echter niet uitgesloten). De piste ligt echter nog ter discussie, en een fysieke integratie werd nog niet gerealiseerd. Dit traject wordt in 2017 verder gezet. In afwachting van een fysieke integratie werd het CB omgedoopt tot Huis van het Kind (uithangbord). Naast de algemene consultatiebureauwerking, vinden activiteiten zoals de speelbabbel hier plaats.

6.2.1 Fysiek gebundelde aanbodvormen, doelgroepen, deeldomeinen en actoren

De Huizen van het Kind die hun aanbod fysiek bundelen of die daartoe stappen ondernemen, konden in een open invulveld toelichten welk aanbod fysiek gebundeld wordt of zal worden. Zoals eerder vermeld (supra, 2.2) was er een groot verschil in de mate waarin de respondenten aanvullende informatie verstrekten: van een heel algemene vermelding van de pijlers van de HvhK tot heel concrete beschrijvingen van de werkvormen, de aanbodtypes, de actoren de contactmomenten enzoverder. Dat toelichtingsverschil beperkt de mogelijkheid om een totaalbeeld te schetsen van welk aanbod fysiek op één locatie aangeboden wordt.

De meeste respondenten verwijzen in de toelichting naar één locatie waar (een deel van) hun aanbod aanwezig is. Zeven respondenten vermelden uitdrukkelijk dat ze vanuit twee of meerdere fysieke locaties een gebundeld aanbod voorzien of dat in de nabije toekomst zullen doen. Het aantal aanbiedingsvormen of aanbieders op de fysieke locatie varieert van één (cf. verschillende werkingen vanuit het consultatiebureau) tot achttien.

Inzoomend op de **werk- of aanbiedingsvormen**, maakt in het merendeel van de Huizen van het Kind met een fysiek gebundeld aanbod (41/54 of 75.9%), de consultatiebureauwerking m.i.v. de regioteams van Kind en Gezin, deel uit van het fysiek gebundeld aanbod. Zij worden gevolgd door pedagogische ondersteuning, advisering, spreekuren enzoverder die bijvoorbeeld door een opvoedingswinkel of een antenepunt verstrekt worden (31 of 57.4%). Spel- en ontmoetingsactiviteiten zijn in iets minder dan de helft van het fysiek gebundeld aanbod vertegenwoordigd (25 of 46.3%). Voor lezingen en vormingen geldt dat voor twaalf Huizen van het Kind, voor spelotheken voor tien. Voor al de anderen vermelde activiteiten (bv. workshops, oudergroepen, voorleesmomenten) variëren die aantallen van twee tot zes. Bij de oudergroepen merken we op dat daarin niet de oudergroepen verrekend zitten die zich specifiek tot maatschappelijk kwetsbare ouders richten. Dat zijn enkel de oudergroepen waarvoor de respondenten geen specificatie gaven en het met andere woorden niet uit te maken is of zich dat tot maatschappelijk kwetsbare ouders of tot alle ouders richt.

Naar **doelgroep- en deeldomeinindeling** is, naast de eerder vermelde consultatie- en regioteamwerking van Kind en Gezin (cf. gezondheid en opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning) en de andere initiatieven inzake preventieve gezinsondersteuning, de kinderopvang in iets meer dan de helft van de huizen in het fysiek gebundeld aanbod vertegenwoordigd (32/54 of 59.3%). Bij verschillende van hen is een opvangvoorziening, een dienst voor onthaalgezinnen of voor de opvang van zieke kinderen fysiek aanwezig. Bij anderen is dat in combinatie met het lokaal loket kinderopvang of is enkel dat loket aanwezig. Armoedebestrijdingsinitiatieven (bv. oudergroepen, ruilwinkels en andere materiële ondersteuningsvormen, activeringsinitiatieven enz.) maken in 19 van de 54 gevallen deel uit van het fysiek gebundeld aanbod (35.2%). Voor het gezondheidsdomein (bv. beweging, mondzorg, pre- en perinatale zorg enz.) is dat voor 17/54 (31.5%) het geval, voor onderwijs (bv. huistaakbegeleiding, taalontwikkelingsstimuleringsinitiatieven, voorschoolse ondersteuning enz.) voor 14/54 (25.9%) en voor activiteiten en ondersteuning die zich tot kinderen en jongeren richten voor 13/54 (24.1%). In vier Huizen van het Kind hebben integratie- en inburgeringsinitiatieven een plek gekregen in het fysiek gebundeld aanbod, in drie Huizen van het Kind een opleidings- of tewerkstellingsinitiatief van een centrum voor basiseducatie, een centrum voor volwassenenonderwijs of de VDAB.

Ontmoeting en brochures. Een bemand onthaal waarbij iemand gericht kan doorverwijzen bij vragen. Lokaal loket kinderopvang (binnenkort). Lezingen en infomomenten. Spel- en ontmoetingsinitiatieven (locatie buitenschoolse kinderopvang). Consulten (gekoppeld aan preventieve gezondheidszorg bv. mondzorgactie). Ander aanbod wordt reeds opgenomen door diensten die niet in het fysieke Huis van het Kind zullen zitten, maar wel tot de stuurgroep behoren.

Tien huizen rapporteren dat de maatschappelijke dienstverlening door het OCMW of het sociaal huis, een welzijnshuis of een sociale dienst deel uitmaakt van het fysiek gebundeld aanbod. Voor andere **actoren** varieert dat aantal van een keer tot drie keer. Dat geldt voor het CAW, de Gezinsbond, diensten gezinszorg en thuiszorg, het CKG, diensten voor personen met een beperking, het dienstencentrum, de geestelijke gezondheidszorg en de pleegzorg.

De volgende twee citaten illustreren hoe de huizen het aanbod vanuit verschillende domeinen, werkvormen en actoren fysiek (beogen te) bundelen, welke elementen daarin meespelen en dat ook het aspect 'fysieke bundeling' een dynamisch gegeven is.

Ons Huis van het Kind is fysiek gezien niet zo groot, maar we trachten met de beperkte ruimte zoveel mogelijk aanbod te huisvesten. Er is een speltheek, een ontmoetingsruimte en ruimte voor consultatie Kind en Gezin. Op dit moment neemt Kind en Gezin de grootste ruimte in. Landelijke kinderopvang heeft tweemaandelijks een zitdag in ons Huis. Daarnaast gaat een integratie- en inburgeringsproject door in ons Huis alsook de Triple P dagcursus. De jeugdobouwwerker maakt samen met de jongeren regelmatig gebruik van onze ontmoetingsruimte.

Het antwoord op deze vraag is complexer dan de aangereikte keuzemogelijkheden. Een aantal diensten zijn reeds fysiek gebundeld in het Sociaal Huis: de jeugddienst, de dienst buitenschoolse kinderopvang, de dienst voor onthaalouders, het OCMW en het opvoedingspunt. Dit werd gerealiseerd nog voor de opstart van het Huis van het Kind. Daarnaast worden alle opportuniteiten opgevolgd die een fysieke integratie van andere diensten mogelijk zouden maken (kan op een andere locatie dan het sociaal huis). Binnen de visie en doelstellingen van het Huis van het Kind is een fysieke integratie echter niet expliciet opgenomen. We zien dit eerder als een actie of middel om de bereikbaarheid en bekendheid te vergroten.

De respondenten konden hun keuze voor een al dan niet fysieke bundeling van het aanbod toelichten (vraag 25). Van de 65 respondenten die een toelichting gaven, verantwoordden 33 respondenten waarom er (nog) geen fysieke bundeling van hun aanbod is en 29 waarom dat er wel is. Daarnaast waren er drie respondenten die zowel de voor- als de nadelen benoemden of bij de realisatie van een fysieke bundeling bijzondere aandachtspunten plaatsten. Ook bij de beschrijving van het fysiek gebundelde aanbod (vraag 24) verwezen verschillende respondenten naar bijzondere aandachtspunten of voorwaarden om tot een fysiek gebundeld aanbod te kunnen komen. De volgende drie punten geven achtereenvolgens een beeld van de meerwaarde van een fysieke bundeling van het aanbod (6.2.2), de drempels (6.2.3) en de voorwaarden om tot een fysieke te (kunnen) komen (6.2.4).

6.2.2 Meerwaarde van een (verdere) fysieke bundeling

De meerwaarde van een (verdere) fysieke bundeling situeert zich op **verschillende niveaus** en voor **verschillende betrokkenen**. Verschillende respondenten rapporteren meerdere voordelen of positieve aspecten.

Zowel voor ouders, kinderen en jongeren, gezinnen en burgers, als voor werkveldactoren springt de **herkenbaarheid** van een dergelijk aanbod in het oog (zie Figuur 15). Daarenboven komt het de **bereikbaarheid** ten goede. Op organisatieniveau weerspiegelt die bereikbaarheid zich in een betere, gemakkelijkere doorverwijzing en toeleiding.

BURGERS, GEZINNEN, OUDERS, KINDEREN EN JONGEREN	DIENSTEN EN ORGANISATIES, INSTANTIES
Aanbod / werking	Aanbod / werking
toegankelijkheid (7 algemeen) <ul style="list-style-type: none"> - herkenbaar (begrijpelijkheid) <ul style="list-style-type: none"> o ouders, (6) o burgers (5) o gezinnen (2) o kinderen en jongeren (1) 	- herkenbaar (7)
- bereikbaarheid (4 algemeen) <ul style="list-style-type: none"> o alle ouders (1) o kwetsbare ouders (1) o ouders met kinderen van 0 tot 3 jaar 	- doorverwijzing en toeleiding (7)
- bruikbaar (2)	- kwaliteit algemeen (1) - afstemming aanbod (2) - afstemming op behoeften (1) - integraal (1)
ontmoeting bevorderend (4)	- diversiteit aanbod (2)
	Kwaliteitszorg
	- professionalisering (4)
	Relatie tot de context
	- samenwerking partners (8)
	Middelen
	- efficiënte inzet (1)

Figuur 15: Meerwaarde van een fysieke bundeling van het aanbod

Eén van de huizen verwoordt de meerwaarde op het vlak van bereikbaarheid als volgt:

Eén loket biedt een meerwaarde voor ouders. Een warme doorverwijzing. Toevallige contacten bieden mogelijkheid tot overleg/aftoetsen ideeën. Verschillende diensten samen in één huis, waardoor het huis zich richt tot iedereen, terwijl sommige diensten extra aandacht besteden aan kwetsbare doelgroepen (progressief universalisme). Door de verschillende diensten samen te brengen, blijft de drempel laag en krijgt het huis geen 'probleemstempel'. Door langs te gaan bij één dienst, kom je automatisch in contact met de andere diensten.

Dit citaat illustreert tegelijkertijd de meerwaarde op het vlak van **samenwerking en professionalisering** (cf. mogelijkheid tot overleg en aftoetsen van ideeën). De meervoudige voordelen worden ook uitdrukkelijk benoemd in de twee volgende citaten. Waar het eerste vooral de **'inhoudelijke meerwaarde'** voor al de betrokkenen (professionals, gezinnen, ouders, kinderen, jongeren) benoemt, voegt het tweede citaat daar een **financieel voordeel** aan toe (cf. efficiënte besteding van de middelen):

De partners zijn absoluut voorstander van een fysiek Huis van het Kind! Duidelijkheid naar ouders over aanbod, dienstverlening, ontmoetingsplek vraagt naar concrete adressen. Gezinsvriendelijke en ruime openingsuren, veel dienstverlening en expertise onder één dak, ...vragen om in de mate van het mogelijke fysiek samen te zitten. Afstemmen, samenwerken, korte doorverwijzingslijnen, coproducties, gezamenlijke intervisies, supervisies (kwaliteitsbewaking), kort op de bal spelen en snel kunnen inspelen op vastgestelde behoeften vraagt organisatorisch naar een fysieke bundeling. Een dynamische vindplaats zijn van ouders,

opvoedingsverantwoordelijken, kinderen en jongeren over alle leeftijden heen, creëert op zich al een meerwaarde, organisch! Anderzijds ontwikkel je op die manier ook een echte centrale plek voor gezinnen, een baken van vertrouwen en word je ook in die hoedanigheid gepercipieerd door andere instanties en diensten. We worden nu reeds ervaren als een echte spreekbuis van en voor de gezinnen in onze gemeente.

Een fysiek Huis van het Kind kan heel wat troeven hebben als uithangbord van het Huis van het Kind. Het Huis van het Kind is dan een plek waar ouders, kinderen, jongeren, vrijwilligers en professionals elkaar in een informele sfeer ontmoeten. Men kan er terecht voor een gevarieerd aanbod aan laagdrempelige activiteiten, voor informatie of voor een luisterend oor. Indien nodig verwijst men door, de opvolging is gegarandeerd. Samenwerking met de partnerorganisaties van het Huis van het Kind kan opportuniteiten bieden voor de realisatie van een fysiek Huis van het Kind. Een aantal partnerorganisaties zijn op zoek naar een nieuwe locatie voor hun werking. Mogelijk kunnen op basis van een inventaris van huisvestingsnoden middelen samengebracht en efficiënt besteed worden.

6.2.3 Drempels die een (verdere) fysieke bundeling in de weg staan

Beperkte financiële middelen en lokalisatie of ruimteproblemen zijn de meest frequent gerapporteerde redenen voor het uitblijven van een (uitbreiding) van de fysieke bundeling van het aanbod. Veertien respondenten geven aan dat daar **geen budgettaire ruimte** en twee respondenten wijzen op de te beperkte beschikbaarheid van medewerkers om een dergelijk 'huis' te bemannen. Zestien respondenten wijzen op een **lokalisatie- of ruimteproblemen**. Een gebrek aan fysieke ruimtes, geen geschikte fysieke ruimte, geen centraal gelegen en gemakkelijk bereikbare locatie ter beschikking zijn daar voorbeelden van. Laatst vermeld zien we onder meer gelinkt aan de **habitatkenmerken van de betrokken gemeente(n) en actoren**. Zowel intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, kleinere partnergemeenten, landelijke of meer uitgestrekte gemeenten, als een centrumstad zien zich verhinderd om tot een fysieke bundeling van het aanbod te komen. De huidige lokalisatie en het werkingsgebied van de betrokken actoren werkt in twee richtingen als een belemmering: (1) ze zijn momenteel te ver van elkaar gehuisvest om tot een fysieke bundeling van het aanbod te komen, hun werkingsgebied stemt niet overeen of (2) ze werken nu al vanuit een dicht bij elkaar gelegen locatie.

Acht respondenten signaleren dat een fysieke bundeling van het aanbod **geen inhoudelijke meerwaarde** biedt. Vijf van hen melden dat het aanbod nu reeds – al dan niet op verschillende locaties - toegankelijk is voor ouders. Een ander huis meldt dat ze op de promotie van het bestaande aanbod willen inzetten en niet op de creatie van nieuwe organen en twee huizen melden dat daar geen behoefte aan is (bv. ze werken al goed samen).

Het IBO, het consultatiebureau, de scholen, de kunstacademie, de sporthal en het cultureel gebouw liggen reeds vlak bij elkaar. Gebruikers die een afspraak willen met een van de partners, bijvoorbeeld de opvoedingswinkel, de landelijke dienst kinderopvang... kunnen terecht in de kinderopvang, maar ook elders in de gemeente (bv. school, consultatiebureau, gemeentehuis ...) Afspraken gaan door op locaties die het meest toegankelijk zijn voor de gebruiker. Hiervoor moet afstemming tussen partners nog extra en blijvende aandacht krijgen. Gezien de meeste partners maar enkele uren beschikbaar zijn voor onze gemeente, kiezen we niet voor vaste spreekuren van onze partners omdat dit minder flexibel is voor de gebruikers dan werken op afspraak. Ook hier kiezen we ervoor om beter te verbinden wat er bestaat in plaats van het bouwen van een gebouw. Eveneens speelt mee dat onze partners in onze gemeente maar een heel beperkt aantal uren beschikbaar hebben, waardoor het niet haalbaar is om een levendig Huis van het Kind te ontwikkelen in een apart gebouw. Het is eveneens de ambitie om de onthaalfunctie te koppelen aan het onthaal van het gemeentehuis (gemeente en OCMW) met daarbij ook de mogelijkheid tot contactpunten bij de partners Huis van het Kind.

Er werd voor gekozen om een geïntegreerde dienstverlening niet te laten afhangen van de mogelijkheid om een fysiek Huis van het Kind te realiseren. Achterliggend idee is dat het hebben van een fysiek huis geen voorwaarde is om dit te realiseren en ook niet voldoende is om dit te realiseren. De gezinsondersteunende trajecten die de lokale teams organiseren zullen vindplaatsgericht worden aangeboden, met name op die plaatsen die meest geschikt zijn om de doelgroep te bereiken. Daarbij wordt onder rekening gehouden met toegankelijkheid voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Tegelijkertijd werd vooropgesteld dat opportuniteiten om samen te huizen zullen worden benut.

Gezien het zeer ruime bereik van de doelgroep, is het niet realistisch om dit alles in één Huis van het Kind te vatten. In een samenwerkingsverband is er veel flexibiliteit om nieuwe initiatieven op te zetten. Partners hebben ook de mogelijkheid om hun eigenheid te behouden en toch naar elkaar toe te werken. Naargelang de nood en behoefte kunnen er zich binnen dit groot samenwerkingsverband kleinere deelwerkingen ontwikkelen waarbij steeds andere partners dichter naar elkaar toe groeien.

Er is een onderscheid in werkingsgebied van de partners in het Huis van het Kind (al dan niet wijkgericht). Als Huis van het Kind willen we de keuze van werkingsgebied bij de organisaties laten en van daaruit vertrekken. Als we zouden vertrekken vanuit een plaats waar reeds diensten samen zitten (bv. Inloopteams, OCMW, ...), dan kan de perceptie ontstaan dat het Huis van het Kind zich specifiek tot één doelgroep richt. We kozen eerder vanuit een andere invalshoek voor een geïntegreerde huisvesting (cf. wijkgerichte bundeling van welzijnsgerichte dienstverlening). Het subsidiebedrag is helaas ook ontoereikend om daarin te investeren.

In het bijzonder het laatste citaat illustreert dat het niet eenduidig te beoordelen is of er al dan niet sprake is van een fysiek gebundeld aanbod. Waar dit Huis van het Kind dat niet zo benoemt, benoemen anderen een dergelijke 'geïntegreerde huisvesting' misschien wel als een fysiek gebundeld aanbod.

Terugkerend naar de belemmeringen voor een fysiek gebundeld aanbod, rapporteren drie respondenten dat het beleid tot op heden niet overtuigd kon worden van de meerwaarde van een fysieke bundeling van het aanbod of daar niet voor kiest. Eén van die respondenten is op dat vlak vragende partij voor een 'bijdrage' (druk) van bovenaf.

6.2.4 Fysieke bundeling onder voorwaarden

Zoals eerder vermeld, verbinden verschillende respondenten één of meerdere voorwaarden of aandachtspunten voor de realisatie van een (goed) fysiek gebundeld aanbod. Uit het onderstaande overzicht blijkt dat de aandachtspunten die Leseman, Fahrenfort, Hermanns en Klaver in 1998 rapporteerden, nog altijd actueel zijn: herkenbaarheid en effectieve inhoudelijke afstemming op de vragen, de behoeften. De respondenten voegen daar nog andere aandachtspunten aan toe.

Een respondent geeft aan dat er voldoende ruimte ter beschikking moet zijn om de fysieke bundeling verder uit te breiden. Een andere respondent wijst op het belang van een **breed toegankelijke locatie**, die evenwel ook in het bijzonder **voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen** toegankelijk moet zijn en die gecombineerd wordt met een **outreaching werking**:

Huis van het Kind heeft gekozen voor één fysieke locatie. Deze locatie is centraal gekozen zodat ze gemakkelijk bereikbaar is voor alle gezinnen uit de verschillende participerende gemeenten. Ze is gelegen vlakbij de bussengarage waar de bussen uit de participerende gemeenten stoppen. Het Huis van het Kind is gelegen in een sociale woonwijk. Dit om laagdrempelig toegankelijk te zijn voor ouders in een sociaal kwetsbare situatie. Het is een centraal herkenningspunt voor alle ouders. Ze kunnen op één duidelijke plaats terecht voor info en advies. ... De coördinator van het Huis van het Kind gaat ook aan huis bij gezinnen met opvoedingsvragen of andere vragen met

betrekking tot hun kinderen. Het doel hiervan is om samen met deze gezinnen op weg te gaan en bruggen te bouwen naar organisaties die hen kunnen helpen. Het welbevinden en de veiligheid van de kinderen komt hierbij op de eerste plaats.

Een andere respondent onderschrijft een **doelgroepspecifieke bundeling van het aanbod** en de daaraan verbonden anonimiteitsgarantie.

Een centraal aanbod voor de bezoeker. Dit aanbod best groeperen per doelgroep. Een huis waar vooral ouders met baby's komen spreekt niet aan voor jongeren en is ook niet anoniem. Sinds de realisatie van TEJO hebben we nauw contact met enkele andere diensten waar anonimiteit zeer belangrijk is. De sfeer rond dit huis is totaal anders dan in ons Huis van het Kind.

Het was wel een bewuste keuze om het Infopunt Huis van het Kind in te bedden in het Welzijnshuis. Het Welzijnshuis is een (neutrale) plaats waar burgers met al hun vragen over welzijn terecht kunnen. In het zelfde gebouw (langs zelfde ingang) komen jonge ouders ook met hun kind naar het consulatiebureau voor het jonge kind.

Vier respondenten vestigen de aandacht op de wijze waarop de **samenwerking tussen de verschillende partners** vorm krijgt. Een van hen verwijst naar het **omgaan met mogelijke rolconflicten** (cf. balans regie, initiatiefnemer, partners) en drie van hen geven aan hoe die samenwerking ook ten aanzien van ouders zichtbaar gemaakt kan worden: de **partners** die geen aanbod voorzien op de centrale fysieke locatie van het Huis van het Kind, **expliciet benoemen of visueel bekend** maken

Wij hebben een jaar gewerkt zonder fysieke locatie en dat maakte het toch moeilijker om een duidelijk profiel te ontwikkelen. Het geeft iets meer draagkracht wanneer er verwezen kan worden naar een fysieke locatie. Het is sowieso een abstract gegeven 'Huis van het Kind' omwille van het samenwerkingsverband. Partners kunnen dan ook doorverwijzen naar een plaats en kunnen zich er makkelijker iets bij voorstellen. Anderzijds maakt een fysieke locatie het soms ook moeilijk om het samenwerkingsverband te bewaken. Het is niet evident om een evenwicht te vinden tussen enerzijds zelf zaken organiseren in ons huis en anderzijds constant het partnerschap bewaken.

De keuze voor één locatie werd gemaakt door de werkgroep met als doel het creëren van één duidelijke plaats waar ouders terecht kunnen met hun vragen. De andere kernpartners uit de werkgroep worden benoemd als partner van het Huis van het Kind. Gezinnen kunnen bij hen uiteraard ook steeds terecht met vragen en voor het aanbod van de dienst/organisatie.

Wij kiezen voor een semi-fysiek huis. De partners die er niet huisvesten worden bekend gemaakt via raamstickers. Dit is een meerwaarde voor de burgers en de partners om alle diensten die rond kinderen, jongeren en gezinnen werken, samen op één plek te vinden.

Er is aanbod fysiek samengebracht in één of meerdere fysieke locaties. Maar we kiezen ook voor een expliciete erkenning van onze partnerorganisaties via gevelplaatjes 'partner van Huis van het Kind'.

Uit de analyse van de drempels bleek dat drie Huizen van het Kind zich door het lokaal beleid gehinderd voelen om het aanbod fysiek te bundelen. Een andere Huis van het Kind, verwijst eveneens naar de impact van het lokaal beleid, maar refereert daarbij naar de **organisatieontwikkeling van het lokaal bestuur** en niet zozeer naar de negatieve houding van het lokaal beleid.

Op termijn denken we er ook aan om het welzijnsloket, een deelwerking van de naschoolse huiswerkbegeleiding,...naar onze fysiek locatie te brengen. Dat hangt evenwel samen met het veranderingstraject dat het lokaal bestuur momenteel doorloopt.

De mate van fysieke bundeling is niet alleen afhankelijk van de transities die lokale besturen doormaken, ook evoluties die zich op andere vlakken voordoen (bv. bevolking, actoren), kleuren mee de verdere ontwikkelingen. Welk aanbod zich op welke fysieke locatie een plek krijgt is met andere woorden geen statisch gegeven. De cijfers wezen ons daar al op: 29.5% van de Huizen van het Kind voorziet immers een bundeling van het aanbod of een uitbreiding daarvan. Dat alles brengt het belang van een **voortdurende opvolging** onder de aandacht. Een van de respondenten verwoordt dat als volgt:

Het Huis van het Kind probeert zoveel mogelijk aanbod te organiseren op de site, het is voornamelijk omwille van het ruimtegebrek dat we soms uitwijken of om specifieke doelgroepen te bereiken. ... Dat zal ook blijven evolueren, hopen we!

Wij zouden ondanks deze opmerkingen [balans regie – organisator - partners] zeker opnieuw kiezen voor een fysieke locatie omdat het een voortdurende uitdaging is om iedereen te bereiken en omdat het meer voeling geeft aan het onderwerp als verwezen kan worden naar ons huis in het kader van opvoedingsondersteuning. Het brengt nog wat meer kleur in onze gemeente. Ons huis staat voor voortdurende verandering en flexibiliteit en laat dat nu hetgeen zijn waar de gezinnen in onze gemeente nood aan hebben.

6.3 Bereikbaarheid en bekendmakingskanalen

De toegankelijkheid van het aanbod is een kwaliteitscriterium dat voor alle domeinen opgaat en meermaals onderzocht werd (zie o.a. Coussée, Roets, Bouverne-De Bie, & Vettenburg, 2011; Kieckens, 2007; Lenaers, & Zaroni, 2013; Morreel, Nys, & Van Leeuwen, 2016; Mortelmans, Van Assche, & Ottoy, 2002; Schoupe, De Visscher, & Van de Walle, 2014; Sels, 2010 in Hoogewys, De Grave, Van Ham, & Van de Velde, 2013). Meer concreet worden daarbij de bereikbaarheid (de mogelijkheid om een initiatief te kennen en te bereiken), de bruikbaarheid (sluit aan bij de interesses en de beleving en draagt bij tot wenselijke en betekenisvolle veranderingen), de beschikbaarheid (geen (voorafgaande) toelatingsvereisten, mogelijkheid om een stabiele relatie met de begeleiders uit te bouwen), de betaalbaarheid (financieel haalbaar, redelijke verwachtingen naar ouders en kinderen), de betrouwbaarheid (respect voor de privacy), de bekendheid (bij potentiële gebruikers) en de begrijpelijkheid (kunnen begrijpen waar het aanbod voor staat).

Niet al deze aspecten werden expliciet bevestigd. Het item 'Werken aan zichtbaarheid naar de burger', stond opgenomen in de vraag naar de genomen stappen door het Huis van het Kind. Uit de analyse van die vraag (supra, 4.1) bleek dat het merendeel van de Huizen van het Kind daarin stappen heeft gezet (72.4%) en dit item op de vierde plaats bracht. Voor het meer doelgroepgerichte item 'Acties om moeilijk te bereiken doelgroepen te bereiken' geeft iets meer dan de helft van de Huizen van het Kind aan dat ze daarin stappen gezet hebben. Daarmee neemt dat item de elfde plaats in de rangschikking in.

In de rubriek 'Bekendmaking van jullie Huis van het Kind bij de burger' werd gepolst naar de bereikbaarheid van het Huis van het Kind en de kanalen die het Huis van het Kind inzet om zich bekend te maken. Op vlak van bereikbaarheid werden de huizen bevestigd over het deelaspect 'al dan niet fysiek adres' (cf. vraag 26). Zowel bij deze vraag als bij de vragen naar de fysieke bundeling van het aanbod (cf. vraag 24 en vraag 25) werpen een aantal huizen een licht op de lokale inbedding en fysieke bereikbaarheid van die locatie. Het geeft een indicatie van de plus- en minpunten die aan de orde kunnen zijn (cf. supra 6.2). Andere aspecten die bevestigd werden zijn: de telefonische bereikbaarheid (vraag 27) en de inzet van Facebookpagina (vraag 28), website (vraag 29), andere sociale of digitale media (vraag 30), folder (vraag 31) en andere bekendmakingsmethodieken of – tools (vraag 32). In Bijlage 7 staat een overzichtstabel met al de cijfers inzake bereikbaarheid en bekendmaking. In de onderstaande punten worden elk van deze aspecten afzonderlijk toegelicht.

6.3.1 Fysiek adres

Iets meer dan de helft van de Huizen van het Kind beschikte op het moment van de bevraging over een fysiek adres waar gezinnen terecht kunnen (zie Tabel 49). Iets meer dan een tiende voorziet dat te realiseren. Dat maakt dat het merendeel (71.7%) van de Huizen van het Kind over een fysiek adres beschikt of dat in het vooruitzicht ligt. Voor 15.9% wordt dat nog bekeken en voor 12.4% staat dat niet op de planning.

Tabel 49: Realisatie of planning van een fysieke locatie

	Aantal	Procent	
Ja	65	57.5	71.7%
Te realiseren tegen eind 2016	2	1.8	
Te realiseren na eind 2016	14	12.4	
Dit wordt nog bekeken	18	15.9	
Nee, niet op planning	14	12.4	
Totaal	113	100.0	

Merk op dat 'dit wordt nog bekeken' op verschillende manieren geïnterpreteerd kan worden: (1) we willen dat realiseren, maar hebben daarvoor nog geen termijn vastgelegd of (2) we weten (nog) niet of we dat al dan niet willen. Deze kanttekening geldt ook voor de volgende items: telefoonnummer (6.3.2), de digitale bekendmakingskanalen waaronder Facebookpagina, website en andere sociale of digitale media (6.3.3), folder(s) (6.3.4) en andere mogelijke bekendmakingskanalen (6.3.5).

Aansluitend bij de vraag naar het al dan niet bestaan van een fysiek adres waar gezinnen terecht kunnen, konden de respondenten de contactgegevens noteren in een open invulveld. Het merendeel van de huizen (51) geeft één fysiek adres op waar gezinnen terecht kunnen. Twee Huizen van het Kind geven twee locaties op en negen drie of meer. Van de respondenten die in de toekomst een fysieke locatie beogen te realiseren, zijn er twee die verwijzen naar één fysieke locatie en een naar twee fysieke locaties. Kortom, voor het merendeel van de bevroegde Huizen van het Kind kunnen of zullen gezinnen op één fysiek adres terecht kunnen.

Tot op heden is er weinig vergelijkingsmateriaal voorhanden. In het onderzoek naar de implementatie van het decreet opvoedingsondersteuning (Nys, 2010), rapporteerde om en bij een derde van de lokale actoren (35.6%) dat ze over een fysiek loket beschikten of dat in de nabije toekomst voorzagen. Kortom, over een periode van zes jaar is dat aantal meer dan verdubbeld.

Inzake het voorkomen van één, dan wel meerdere fysieke locaties, geeft een recente bevraging van ouders en werkveldactoren een gelijkaardige trend aan (Nys & Van Leeuwen, 2017). Het aantal ouders en werkveldactoren dat 'één loket, informatie- of ondersteuningspunt in de gemeente' zeker nuttig vindt (respectievelijk 56.2% en 75.8%), ligt verhoudingsgewijs hoger dan het aantal ouders en werkveldactoren dat 'verschillende loketten, informatie- of ondersteuningspunten' nuttig vindt (respectievelijk 27.0% en 61.4%). Vooral bij de ouders valt het op dat voor beide aanbiedingsvormen veel ouders onbeslist zijn: 21.62% weet niet of 'één loket ...' nuttig is en 24.3% weet niet of 'verschillende loketten ...' nuttig zijn. Wellicht voelen ouders zich te weinig vertrouwd met dergelijke aanbiedingsvormen om daarover een oordeel uit te spreken.

Een ander aspect van de bereikbaarheid van de fysieke locatie, zijn de openingsuren. Een minderheid van de huizen met een fysiek adres, ging in op de vraag om in het open invulveld de openingsuren te vermelden (27/65). De openingsuren variëren van een half dagdeel tot vijf of meer dagdelen per week (zie ook punt 6.1.1 Onthaal).

Vijf respondenten gaven geen openingsuren op omwille van de complexiteit van de contactmomenten (bv. 'De openingsuren zijn te uiteenlopend en opgesplitst om ze op te nemen', 'De openingsuren zijn afhankelijk van de vaste partners in de fysieke locatie'). Vraag is dan in hoeverre dat die complexiteit de bereikbaarheid voor ouders en andere actoren (bv. doorverwijzers, toeleiders) in het gedrang brengt? Wanneer het over lokaal verankerde vestigingsplaatsen gaat (bv. in een gemeente, buurt of wijk) waarvoor veelal eigen en specifieke bekendmakingsstrategieën ingezet worden, dan is dat risico wellicht klein.

6.3.2 Telefonische bereikbaarheid

Op het moment van de bevraging konden gezinnen bij meer dan de helft van de Huizen van Kind, namelijk 61.9%, telefonisch terecht (zie Tabel 50). In de nabije toekomst zal dat percentage toenemen tot 75.2%. In iets minder dan een vierde van de Huizen van het Kind is telefonische bereikbaarheid (nog) niet aan de orde.

Tabel 50: Telefonische bereikbaarheid HvhK

	Aantal	Procent	
Ja	70	61.9	75.2%
Te realiseren tegen eind 2016	5	4.4	
Te realiseren na eind 2016	10	8.8	
Dit wordt nog bekeken	17	15.0	
Nee, niet op planning	11	9.7	
Totaal	113	100.0	

De toelichting in het open invulveld, geven aan dat het merendeel van de Huizen van het Kind (60) op één nummer te bereiken is (vast nummer, al dan niet met back up van een gsm-nummer). Het gaat dan zowel over een 'eigen' nummer van het Huis van het Kind, als over het nummer van het Sociaal Huis, het Welzijnshuis, het OCMW of een andere actor. Eén van de respondenten merkt op dat er weliswaar een telefoonnummer ter beschikking is, maar dat ze daar nog geen promotie rond gevoerd hebben. Zeven respondenten rapporteren dat het Huis van het Kind telefonisch te contacteren is via de telefoonnummers van de verschillende partners of diensten.

6.3.3 Digitale bekendmakingskanalen

Er zijn net zoveel Huizen van het Kind die één digitaal bekendmakingskanaal inzetten (38) als Huizen van het Kind die er twee tot drie inzetten (respectievelijk 24 en 14).

Van de digitale kanalen, voert de website de rangorde aan (50 of 44.2%). Voor dit bekendmakingskanaal valt bovendien de grootste progressie te verwachten: voor 31 of 27.4% van de Huizen van het Kind (zie Tabel 51). Dit bekendmakingskanaal wordt echter op de voet gevolgd door Facebook (44 of 38.9%), met een verwachte progressie van 15.9% (zie Tabel 52). Andere sociale of digitale media worden door 34 Huizen van het Kind ingezet (30.1%) (zie Tabel 53). Voor dit bekendmakingskanaal is de verwachte progressie eerder beperkt (8.8%).

Tabel 51: Website

	Aantal	Procent	
Ja	50	44.2	71.7%
Te realiseren tegen eind 2016	12	10.6	
Te realiseren na eind 2016	19	16.8	
Dit wordt nog bekeken	18	15.9	
Niet op planning	14	12.4	
Totaal	113	100.0	

Er zijn 36 Huizen van het Kind die een eigen **website** hebben met de naam van het Huis van het Kind in het webadres. Eén respondent merkt op dat ze veel tijd en middelen aan hun website gespendeerd hebben omdat dat voor hen een fysiek huis vervangt. Daarnaast zijn dertien Huizen van het Kind gelinkt aan de gemeentelijke website, drie aan de OCMW-website en drie aan het Sociaal Huis. Waar dit voor sommigen een bewuste keuze is (bv. *'Er is bewust gekozen deel uit te maken van de gemeentelijke website en geen aparte website te ontwikkelen. Het Huis van het Kind is terug te vinden onder het luik kindwelzijn.'*), voorzien andere in de toekomst wel een meer directe link naar de website van het Huis van het Kind (bv. *'Een link vanop de website van de gemeente. Maar de website zal binnenkort ook rechtstreeks geopend kunnen worden.'*). Daarbij aansluitend brengen we een andere opmerkelijke aanpak in herinnering (zie supra, punt:6.1.1): de lancering van de website via een quiz in de gemeentelijke nieuwsbrief:

Deze website werd bekend gemaakt via onze gemeentelijke nieuwsbrief. De mensen werden in de week van de opvoeding 'uitgedaagd' om een korte quiz in te vullen, waarvoor ze de website moesten raadplegen. De winnaars ontvingen ieders 2 filmtickets.

Voor verschillende Huizen van het Kind zal de opmaak van een eigen website, de ontsluiting van de activiteiten via de UITdatabank, de opmaak van een overkoepelende website voor een grotere regio of een optimalisering van de website aan de orde zijn.

Er zal een website opgebouwd worden in het najaar 2016. Hier is het aanbod van de partners terug te vinden. Er werd tevens afgesproken om hier ook een lijst met veelgestelde vragen (FAQ) toe te voegen. Daarnaast zullen de activiteiten van de partners hier bekend gemaakt worden en is er de mogelijkheid om een vraag te stellen.

Een gezamenlijke website met andere Huizen van het Kind in de regio.

Deze pagina is deel van de gemeentepagina. In het najaar van 2016 wordt deze meer aantrekkelijk gemaakt naar ouders toe.'

De inzet op online-ontsluiting van de werking sluit grotendeels aan bij de behoeften van ouders: 31.0% tot 41.6% van de ouders mate vindt immers een website een geschikt bekendmakingskanaal (Nys & Van Leeuwen, 2017; Nys, Van Leeuwen, & Emmery, 2016). Uit een bevraging bij ouders van een kind met een specifieke zorgbehoefte blijkt dat een website, net zoals telefonisch contact of een folder, voor hen kan fungeren als eerste ingang en als kennismaking (Hermans, Van Leeuwen, Vanderfaeillie, & Maes, 2016, p. 57). Ook kinderen en jongeren geven te kennen dat websites hen, naast ouders en andere kanalen, op het spoor van informatie brengen (Schamp, Jongbloet, van der Kreeft, Van Havere, Reynaert, Steel, Frederix, & Coone, 2013, p. 128).

Uit de eerder vermelde behoeftenbevragingen bij ouders blijkt dat ook Facebook voor een zekere groep ouders (24.1% tot 29.7%) een geschikt bekendmakingskanaal is (Nys & Van Leeuwen, 2017;

Nys, Van Leeuwen, & Emmery, 2016). Uit de bevraging van de Huizen van het Kind blijkt dat 38.9% van de huizen gebruik maakt van Facebook en 16.0% dat nog zal realiseren (zie Tabel 52).

Tabel 52: Facebookpagina

	Aantal	Procent	
Ja	44	38.9	54.9%
Te realiseren tegen eind 2016	9	8.0	
Te realiseren na eind 2016	9	8.0	
Dit wordt nog bekeken	29	25.7	
Nee, niet op planning	22	19.5	
Totaal	113	100.0	

Naar concrete aanpak, melden de Huizen van het Kind die actief zijn op **Facebook**, het meest frequent (30) dat ze een eigen Facebookpagina hebben of die voorzien op te maken. Voor twaalf Huizen van het Kind betreft het de Facebookpagina van één van de partners (3), de gemeentelijke Facebookpagina (3), die van de jeugddienst of de dienst vrije tijd (3) of van het Sociaal Huis en de gemeente (1).

Verschillende **andere sociale of digitale media** scoren elk in dezelfde grootteorde. Dat geldt voor elektronische nieuwsbrieven (10) en voor e-mailcorrespondentie (10, waarvan er 5 verwijzen naar mailinglijsten en 5 naar het beschikbaar stellen van het e-mailadres van het HvhK). Daarnaast wenden Huizen van het Kind ook digitale informatieborden of infoscreens aan (6), twitter (4), de Uitkalender (3), een filmpje op YouTube (1), en het digitaal ter beschikking stellen van het jaarrapport (1). Respectievelijk vijf en zeven respondenten signaleren dat ook de digitale kanalen van de partners en van de gemeente aangewend worden voor de bekendmaking. Eén respondent merkt op dat ze hun logo systematisch aan alle correspondentie en uitnodigingen toevoegen.

Tabel 53: Andere sociale of digitale media

	Aantal	Procent	
Ja	34	30.1	38.9%
Te realiseren tegen eind 2016	5	4.4	
Te realiseren na 2016	5	4.4	
Dit wordt nog bekeken	31	27.4	
Nee, niet op planning	38	33.6	
Totaal	113	100.0	

Refererend naar wat ouders geschikte bekendmakingskanalen vinden, zoomen we verder in op elektronische informatie- of nieuwsbrieven. Logischerwijze treden die in een onlinebevraging van ouders op de voorgrond (Nys, Van Leeuwen, & Emmery, 2016). Met 69.0 % staan ze, evenwel op de voet gevolgd door de school (67.8%), zelfs op de eerste plaats in de rangschikking van bekendmakingskanalen. Desalniettemin beoordeelt ook een vierde van de ouders die face to face bevroegd werden (25.9%) ze als een geschikt bekendmakingskanaal (Nys & Van Leeuwen, 2017).

6.3.4 Folders

Het percentage Huizen van het Kind dat inzet op folders om zich bekend te maken of voorziet om dat te doen bedraagt 70.2% (zie Tabel 54). Dat percentage situeert zich in dezelfde grootteorde als de aanwezigheid van een fysieke locatie en de website (elk 71.7%). Het scoort iets lager dan de verwijzing naar een telefoonnummer (75.2%).

Tabel 54: Folder

	Aantal	Procent	
Ja	45	39.5	70.2%
Te realiseren tegen eind 2016	12	10.5	
Te realiseren na eind 2016	23	20.2	
Dit wordt nog bekeken	18	15.8	
Nee, niet op planning	16	14.0	
Totaal	114	100.0	

Geschreven informatie- of bekendmakingskanalen zoals folders of informatiebrochures blijken ondanks de toenemende digitalisering, best nog opportuun zijn. In een ander onderzoek meldde 85.3% van de werkveldactoren dat ze het zeker nuttig vonden om voor de verspreiding van folders of informatiebrochures lokaal of bovenlokaal samen te werken (zie Nys & Van Leeuwen, 2017). Ook jongeren weten folders nog steeds te appreciëren (Schamp, Jongbloet, van der Kreeft, et al., 2013). Bevestigingen van ouders geven een meer diffuus beeld dat mede toe te schrijven is aan de vertegenwoordigde respondentgroep. Zo blijkt bijvoorbeeld uit een focusgroepbevestiging dat moeders met een migratieachtergrond die ouder zijn van een tiener, zich niet door brochures en flyers aangesproken voelen (De Bruyckere, Dekrem, & Leflot, 2015). In een online bevestiging vindt 35.6% van de ouders folders een geschikt bekendmakingskanaal (Nys, Van Leeuwen, & Emmery, 2016) en in een face-to-face-bevestiging geldt dat 56.8% van de ouders (Nys & Van Leeuwen, 2017).

6.3.5 Andere bekendmakingskanalen

Aanvullend bij de opgegeven bekendmakingskanalen, konden de Huizen van het Kind aangeven of ze nog andere kanalen inzetten voor de bekendmaking. Voor 40.9% was dat op het moment van de bevestiging het geval en voor 10.9% was dat voorzien (zie Tabel 55). Bij 21.8% van de huizen wordt dat nog bekeken en bij 26.4% staat dat niet op de planning.

Tabel 55: Andere bekendmakingskanalen

	Aantal	Procent	
Ja	45	40.9	51.8%
Te realiseren tegen eind 2016	2	1.8	
Te realiseren na eind 2016	10	9.1	
Dit wordt nog bekeken	24	21.8	
Nee, niet op planning	29	26.4	
Totaal	110	100.0	

lets minder dan de helft van de Huizen van het Kind (50) geeft een toelichting bij de andere methodieken of tools die ze gebruiken om het Huis van het Kind naar de burger te brengen of bekend te maken. Twee groepen, die bovendien vaak gecombineerd voorkomen, springen in het oog: fysieke vertegenwoordiging en visibiliteit van het logo of van de werking. Daarnaast zijn ook verschillende geschreven bekendmakingsvormen nog altijd goed vertegenwoordigd.

Wij proberen met een standje op grote evenementen te staan. Zo waren we dit jaar aanwezig op Vlaanderen Feest. Er werden gadgets voorzien (stylo's, ballonnen en pleisterdoosjes) met ons logo op. Het programma van het najaar werd bekend gemaakt en aan ouders, grootouders en andere geïnteresseerden werd uitgelegd wat een Huis van het Kind inhoudt. We werken ook met flyers met een duidelijke huisstijl (conform de door Kind en Gezin opgegeven huisstijl). Eveneens werden twee roll-up banners gemaakt die we op alle evenementen gebruiken.

We hebben een mobiele informatiezuil gerealiseerd om de herkenbaarheid van het Huis van het Kind te verhogen in het werkingsgebied. Een banner met het logo is aangekocht om te plaatsen bij allerlei ontmoetingen en dat gerealiseerd door Huis van het Kind of door andere partners. Het is de bedoeling om het logo van Huis van het Kind kenbaar te maken op het grondgebied zodat het voor de burger duidelijk is welke projecten, ontmoetingen, initiatieven gerealiseerd en/of ondersteund worden door ons Huis van het Kind.

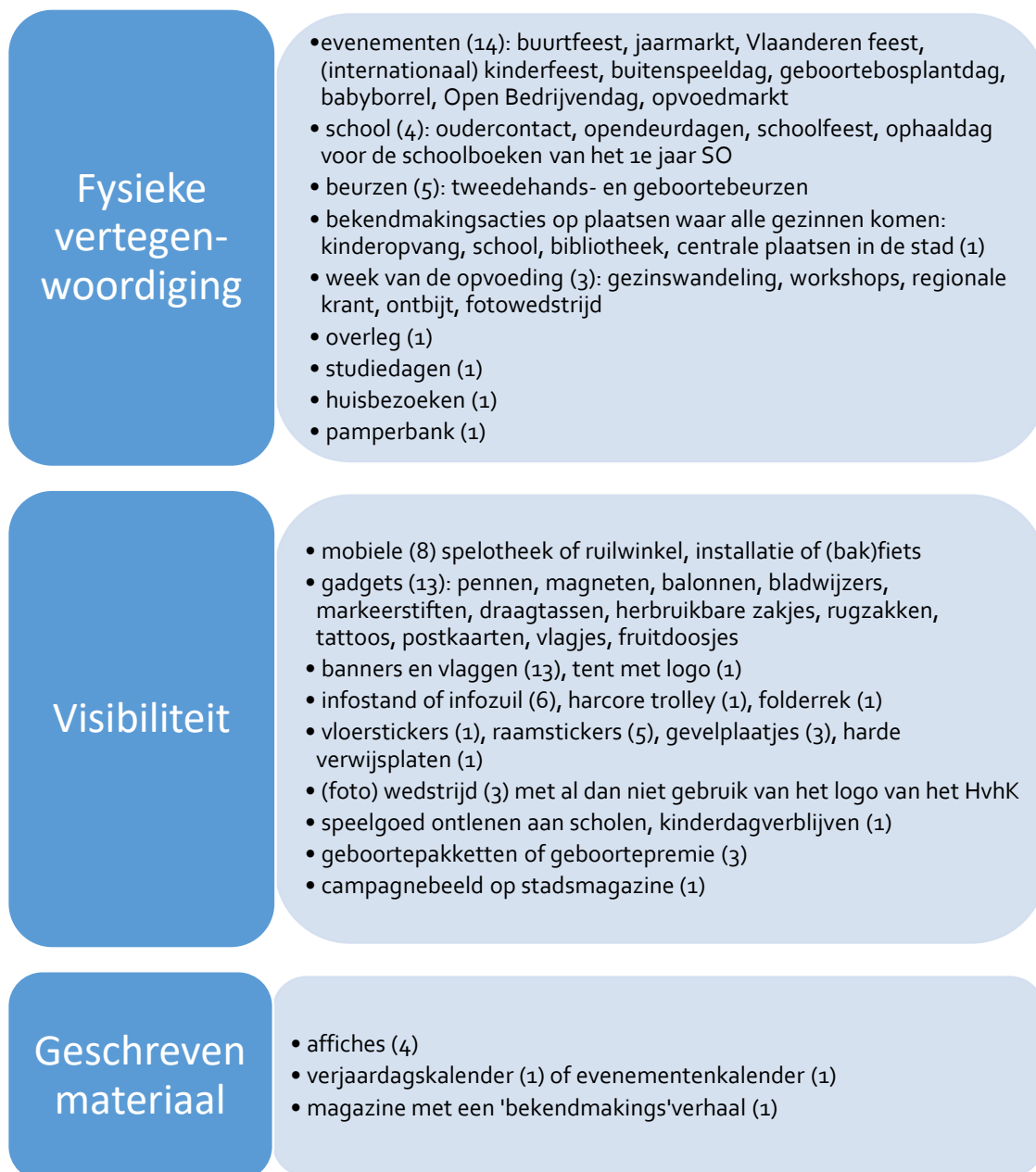
Qua bekendmaking heeft het Huis van het Kind haar deuren opengesteld tijdens Open Bedrijvendag. Verschillende partners hebben er hun werking toegelicht aan de bezoekers. Ook de Opvoedmarkt die plaatsvond heeft bereikt dat zowel partners als ouders het bestaande aanbod beter leerden kennen. Het Huis van het Kind heeft eveneens meegeholpen aan het Internationaal Kinderfeest waar kinderen allerlei workshops konden volgen of gewoon lekker konden spelen. Ouders daarentegen kregen opnieuw de gelegenheid om kennis te maken met verschillende organisaties. Ditzelfde geldt voor de opendeurdagen van de twee wijkcentra.

't Klaphuis: interactief communicatiemiddel naar ouders en kinderen (Mobiele installatie)

In het samenwerkingsverband is een vaste werkgroep 'Communicatie' opgericht. Zij zullen blijvend de bekendmaking/ profilering van ons Huis van het Kind onder de loep houden. Elke partner van het samenwerkingsverband heeft een gevelplaatje met 'partner van [HvhK] + logo' ontvangen. De bedoeling is dat gebruikers op die manier vertrouwd raken met de idee dat het HvhK meer is dan de diensten die in het fysieke huis zullen samenzitten. Deze plaatjes hangen sinds mei 2016 op bij de verschillende organisaties en zorgen op die manier al voor een verspreiding van naam + logo. Acties die in uitvoering zijn:

- In aanloop van de eerste steenlegging van het fysieke huis wordt bij elke partner een display aan het onthaal gezet met de folder + kartonnen kronen. Bedoeling is om via sociale media zoveel mogelijk mensen een foto te laten posten met de kroon op. Daarnaast staan bij de displays ook verzamelblikken voor kroonkurken. Met die kroonkurken wordt tijdens de eerste steenlegging een activiteit voor en met kinderen uitgewerkt (zitbanken voor de tuin met kroonkurken).*
- Een bakfiets van het HvhK die kan dienen om mobiel promotie te voeren en/of activiteiten bekend te maken bij een breed publiek. We kunnen letterlijk tot bij de mensen gaan om ons aanbod kenbaar te maken.*

Figuur 16 geeft een overzicht van de gerapporteerde 'andere' bekendmakingskanalen. De cijfers tussen haakjes staan voor het aantal huizen dat expliciet naar die kanalen verwijst. Ten aanzien van deze bekendmakingsvorm merkt een respondent op dat de frequentie van verspreiding afhankelijk zal zijn van de financiële mogelijkheden. Het spreekt voor zich dat ook de inplanting van het al dan niet fysiek gebundeld aanbod een impact heeft op de bekendheid en het bereik. Aangezien dit aspect al eerder in de vragenlijst aan bod kwam (cf. rubriek over de fysieke bundeling van het aanbod), ligt het voor de hand dat respondenten dat niet meer uitdrukkelijk benoemen. Toelichtingen en voorbeelden bij dat toegankelijkheidsaspect zijn terug te vinden in punt 6.2.

Figuur 16: Overzicht van 'andere' bekendmakingskanalen

De voorbeelden in het schema die verwijzen naar bekendmakingsstrategieën via de scholen, spelen uitgesproken in op de behoeften van ouders. Voor 67.8% tot 75.1% van de ouders is de school een geschikt bekendmakingskanaal. Ze vinden de school een uitgelezen plek om bijvoorbeeld aansluitend bij een oudercontact of via een folder in de agenda, het rapport of de boekentas van de kinderen over ondersteuningsinitiatieven geïnformeerd te worden (Nys & Van Leeuwen, 2017; Nys, Van Leeuwen, & Emmery, 2016).

Merk op dat het merendeel van de concrete bekendmakingsvormen zich op een breed bereik en zich in se tot alle ouders richt. Dat betekent niet dat de Huizen van het Kind geen inspanningen leveren om maatschappelijk kwetsbare gezinnen te bereiken. Uit de peiling naar de genomen stappen door het Huis van het Kind (supra, 4.1), bleek immers reeds dat iets meer dan de helft van de Huizen van het Kind (51.7%) acties ondernomen heeft om moeilijk te bereiken doelgroepen te bereiken.

Een ander belangrijk aspect van bekendmaking is gelegen in de **toeleiding of doorverwijzing** via anderen actoren. Van dergelijke meer indirecte bekendmakingsstrategieën zijn in de toelichting van 'andere bekendmakingskanalen' slechts een paar concrete voorbeelden terug te vinden (bv. deelname aan overleg). Daar zijn verschillende verklaringen voor: (1) de vraagformulering '*... andere methodieken / tools om het HvhK naar de burger te brengen / bekend te maken?*' en de verwijzing naar directe bekendmakingsvoorbeelden in de toelichting '*Het kan gaan over een mobiele installatie, pop-up HvhK, ...*'. Daarenboven kwam het aspect toeleiding of doorverwijzing al indirect in een andere rubriek aan bod: verschillende samenwerkingsitems van vraag 3 item kunnen immers de doorverwijzing en toeleiding ten goede komen: '*Elkaar als partners leren kennen*', '*Nieuwe partners leren kennen*' en '*Aanbod in werkingsgebied in kaart brengen als samenwerkingsverband*'. Waar voor de eerste twee items de overgrote meerderheid van de Huizen van het Kind stappen zette (respectievelijk 83.6% en 81.9%), is dat voor het laatst vermelde item toch ook nog voor ruim de helft van de Huizen van het Kind het geval 59.5%.

6.3.6 Een combinatie van bereik- en bekendmakingskanalen

Het merendeel van de huizen zet meerdere bereik- en bekendmakingskanalen in. Inzoomend op de in de vragenlijst opgegeven kanalen (fysiek adres, telefoonnummer, digitale kanalen en folder) waarbij de digitale kanalen als één groep opgenomen worden (cf. vraag 28, vraag 29 en vraag 30), blijkt dat 64.0% van de Huizen van het Kind op twee of meer kanalen inzet (zie Tabel 56). De groep die van de vier opgegeven bekendmakingskanalen gebruik maakt, is bovendien de grootste groep (27.2%) en wordt gevolgd door de groep die op drie van die kanalen inzet (22.8%).

Tabel 56: Aantal bereik- en bekendmakingsvormen, exclusief 'andere'

	Aantal	Procent
0 vormen	23	20.2
1 vorm	18	15.8
2 vormen	16	14.0
3 vormen	26	22.8
4 vormen	31	27.2
Totaal	114	100.0

Wanneer de groep 'andere' mee in rekening genomen wordt (zie Tabel 57), dan spreiden die aantallen zich logischerwijze verder uit. De combinatie van vier bereik- en bekendmakingsvormen blijft evenwel het meest frequent voorkomen (20.7%). De combinatie van twee vormen is goed voor 19.0%, die van vijf vormen voor 16.4% en die van drie vormen voor 15.5%. Daarnaast signaleren verschillende huizen dat er nog een uitbreiding van bekendmakingskanalen zit aan te komen. Ook dit aspect van de werking blijft met andere woorden in ontwikkeling.

Tabel 57 Aantal bereik- en bekendmakingsvormen, inclusief 'andere'

	Aantal	Procent	
0 vormen	21	18.1	
1 vorm	12	10.3	
2 vormen	22	19.0	71.6% twee vormen of meer
3 vormen	18	15.5	
4 vormen	24	20.7	
5 vormen	19	16.4	
Totaal	116	100.0	

Uit dat alles kunnen we in eerste instantie concluderen dat het merendeel van de Huizen van het Kind stappen heeft gezet om hun Huis van het Kind zichtbaar te maken voor de burger (72.4%, zie punt 4.1) én dat die stappen ook een concrete uitvoering kregen. De overtuiging van werkveldactoren dat het nuttig is om samen te werken aan de bekendmaking van ondersteuningsinitiatieven (89.1% in het onderzoek van Nys & Van Leeuwen, 2017), vertaalt zich met andere woorden ook op uitvoeringsniveau.

Het merendeel van hen doet dat bovendien op verschillende manieren (71.6%). Dat komt tegemoet aan wat ouders inzake bekendmaking voorop stellen. We weten immers dat voor ouders naast de school, die steevast in de top drie van bekendmakingskanalen voorkomt, een verscheiden palet aan bekendmakingskanalen geschikt is. Zowel elektronische (bv. website, nieuwsbrieven, Facebook), gedrukte (bv. folders, gemeentelijk informatieblad, kranten, tijdschriften, weekbladen) als face to face bekendmakingskanalen (bv. via de school, de huisarts, de kinderopvang of andere sleutelfiguren) hebben hun publiek (zie o.a. Nys, 2016).

7 De meerwaarde en uitdagingen van de Huizen van het Kind

Op het einde van de vragenlijst kregen de respondenten een aantal open vragen waarin ze over al de deelaspecten heen als het ware een balans van hun werking en de werkingscontouren konden maken. Er werd hen uitdrukkelijk gevraagd naar de knelpunten (vraag 33) en de meerwaarde (vraag 34) van hun Huis van het Kind. Ook voor hun ondersteuningssuggesties (vraag 35) en zaken die ze willen delen (vraag 36) werd open invulruimte voorzien.

De verscheidenheid die zich over de verschillende werkingsaspecten van de Huizen van het Kind voordoet, weerspiegelt zich in deze overschouwende ervaringen en reflecties. Het is een breed continuüm dat zich bijvoorbeeld op vlak van meerwaarde uitstrekt van 'Voor ons is er weinig meerwaarde gezien we zelf in 2009 met opvoedingsondersteuning zijn gestart.' tot 'Héél veel voordelen die ten goede komen aan de kinderen en ouders.' Het merendeel van de huizen ervaart echter doorheen hun opstart of verdere ontwikkeling zowel positieve aspecten als knelpunten: 93.1% (95/102) signaleert minstens één meerwaarde- of positief aspect, 92.1% (93/101) signaleert minstens één knelpunt of negatieve ervaring.

Het eerstvolgende punt bundelt de meerwaarde- en positieve aspecten waarover de Huizen van het Kind in deze bevraging getuigen (7.1). Een gedetailleerd overzicht van de ervaringen, praktijken, methodieken die de huizen met anderen willen delen, is terug te vinden in Bijlage 8. Het tweede punt gaat in op de knelpunten en ondersteuningsbehoeften die de huizen in kaart brachten (7.2).

7.1 Een samenwerking die loont en die inspirerend kan zijn voor andere huizen

Zoals hiervoor vermeld, benoemt de overgrote meerderheid van de huizen (95/102) één of meerdere meerwaardeaspecten van hun werking. Om en bij de helft van de huizen (55) beschrijft een concrete actie, een aanbod, een resultaat dat ze met andere huizen willen delen.

Twee huizen, die al langer het thema opvoedingsondersteuning of kinderen en gezinnen opnemen, signaleren dat de nieuwe regelgeving en de nieuwe naam geen wezenlijke verandering in hun werking teweeg heeft gebracht. Eén van die getuigenissen is in de inleidende tekst van dit hoofdstuk te lezen, een ander huis getuigt daarover als volgt:

Gelet op het feit dat onze focus reeds 20 jaar ligt op kinderen en hun gezin heeft de naam 'Huis van het Kind' weinig verandering gebracht in onze werking. Er kwam wel een erkenning maar geen extra middelen. Gezien het beperkt aantal partners actief in onze gemeente ... bleef alles bij het oude.

Voor verschillende andere huizen met een al lang lopende en uitgesproken samenwerking en inzet op opvoedingsondersteuning, bracht de Huizen-van-het-Kindontwikkeling wel één of meerdere meerwaarde-aspecten. Ze verwijzen bijvoorbeeld naar de versterking en uitbreiding van de samenwerking, de betere toegankelijkheid, de betere (zorg)afstemming, een nieuw aanbod, het meer integraal en intersectoraal werken of de uitbreiding of efficiëntere inzet van middelen.

Dat zijn meteen de meest frequent gesignaleerde meerwaardeaspecten. Ze weerspiegelen het hoofddoel en de deeldoelstellingen van de Huizen van het Kind (decreet 29 november 2013):

Art. 10: 'Daarenboven beoogt de Vlaamse Gemeenschap met de oprichting van Huizen van het Kind het ontstaan van een geïntegreerd en efficiënt aanbod, dat afgestemd is op de noden van de lokale gebruikers en actoren, waarmee op inhoudelijk en organisatorisch gebied het maximale uit de preventieve gezinsondersteuning wordt gehaald.'

*Art. 11: 'Ten aanzien van individuele gebruikers, beoogt de Vlaamse Gemeenschap met de oprichting van Huizen van het Kind:
1° het geheel van maatregelen en aanbod inzake preventieve gezinsondersteuning dat ingebracht wordt in een Huis van het Kind, maximaal toegankelijk te maken voor alle gezinnen en af te stemmen op de vragen en noden van de gebruikers;
2° maatregelen en aanbod binnen het bereik van maatschappelijk kwetsbare gezinnen te brengen, onder meer door maatregelen en aanbod dat gericht is op deze doelgroep aan te sluiten op het aanbod als vermeld in punt 1°;
3° het aanbod eveneens te ontsluiten voor alle professionals die werken met gezinnen met kinderen en jongeren die behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van preventieve gezinsondersteuning;
4° het faciliteren van zorgafstemming.'*

Het merendeel van de huizen (87) ziet een meerwaarde in de **samenwerking** en 22 huizen willen op dat vlak een praktijk of ervaring delen. Voor meer dan een derde (36) tekent de meerwaarde zich op **aanbodsvlak** af (bv. een nieuw aanbod). De meeste gedeelde praktijken of ervaringen zijn in deze groep te situeren (28). De positieve bijdrage op **de toegankelijkheid en het bereik** van het ondersteuningsaanbod staat op de derde plaats: 47 huizen zien daarin een meerwaarde gerealiseerd en 13 huizen delen daarover een praktijk of ervaring. Voor de **afstemmingsaspecten** (zorgafstemming, afstemming op de behoeften) bedragen die aantallen respectievelijk 23 en 7. Veertien huizen formuleren een meerwaarde in termen van **integraal en sectoroverschrijdend werken** en drie huizen melden daarover een te delen praktijk of ervaring. Eveneens vijftien huizen ervaren een meerwaarde op het vlak van de **inzet en besteding van de middelen** (cf. financiering, personeel, infrastructuur) en vijf huizen delen daarover een praktijk of ervaring.

Alvorens puntsgewijs verder in te zoomen op de specifieke meerwaardeaspecten, geven we mee dat het merendeel van de huizen (85.3%) over meerdere domeinen of op meerdere vlakken een meerwaarde rapporteert. De te delen praktijken en ervaringen situeren zich het meest frequent in één domeincluster, dan in verschillende domeinclusters (34 tegenover 23). Zoals eerder vermeld is een integraal overzicht van de gedeelde ervaringen en praktijken in Bijlage 8 terug te vinden.

7.1.1 Versterkte en nieuwe samenwerkingen

Naast de meer algemene beschrijvingen in termen van *'een beter, actievere, succesvolle samenwerking, een bundeling, synergie van krachten'*, komen in de 87 beschrijvingen verschillende deelaspecten van de relatie met het netwerk naar voren.

De items **'elkaar of nieuwe partners beter leren kennen'**, staan niet alleen bovenaan in de rangschikking van de genomen stappen (supra, punt 4.1), huizen typeren dat aspect ook het meest frequent als een meerwaarde (44/87 die een meerwaarde toelichten). Actoren leren elkaar beter kennen en dat zowel op vlak van werking, aanpak of medewerkers. Dat resulteert onder meer in een beter overzicht en inzicht in de sociale kaart van de gemeente, de stad of de regio.

Het Huis van het Kind stimuleert samenwerking i.f.v. het aanbod naar gezinnen. Door deze samenwerking leren diensten elkaar beter kennen.

Het partnerschap is een grote meerwaarde. Je leert elkaar beter kennen en je gaat actiever samenwerken. Het Huis van het Kind is een positief concept zonder vooroordelen.

De meerwaarde is zeker het samenwerkingsverband. Alle diensten kennen elkaar nu beter, we weten beter wat iedereen doet.

Diensten leren elkaar kennen, er wordt gezocht naar gezamenlijke oplossingen voor problematieken die iedere dienst ervaart. Doordat diensten elkaar leren kennen, de werking weten, enz... is het gemakkelijk om contact op te nemen met elkaar. Het vertrouwen tussen de diensten stijgt en er kan samen gewerkt worden i.p.v. naast elkaar.

Door de samenwerking met de verschillende organisaties merk je dat de partners elkaar beter kennen, er wordt gemakkelijker doorverwezen. Het kluwen wordt meer en meer ontward.

De verschillende partners geloven in een betere samenwerking, geloven in een mogelijke 'kwaliteitswinst' door elkaar beter te leren kennen.

Voor heel wat huizen (24) resulteert het eerder vermelde 'beter kennen' in een **betere doorverwijzing**. Meer concreet ervaren de respondenten dat doorverwijzen gemakkelijker gaat, meer gebeurt, meer rechtstreeks, meer gericht meer foutloos of meer efficiënt gebeurt, of dat die doorverwijzing te typeren is als een 'warme doorverwijzing'.

Organisaties leren elkaar beter kennen en kunnen op die manier gericht doorverwijzen.

Verschillende organisaties onder één dak (one-stop-shop principe) zorgt voor een: betere samenwerking, betere en meer gerichte doorverwijzing.

Doordat de betrokken partnerorganisaties elkaar beter (leren) kennen en er verschillende instrumenten voor doorverwijzing ontwikkeld werden (doorverwijsmap en doorverwijfsfiche), zal doorverwijzing vlotter en gericht kunnen gebeuren (warme doorverwijzing).

Partnerorganisaties zullen ook sneller de reflex hebben om effectief naar een bepaalde dienst of aanbod te verwijzen, waarvan ze voorheen misschien niet of minder goed van op de hoogte waren.

Wij kunnen samen op zoek gaan naar juiste hulpverlener of instantie. We merken dat mensen die al langer met een probleem kampten en hiervoor geen oplossing vonden eindelijk dichterbij een oplossing komen.

Partners kennen elkaar en elkaars aanbod beter waardoor er vlotter/warmer wordt doorverwezen. Dit maakt dat de actoren in het netwerk efficiënter kunnen werken (<--> bijkomende werklust bij foute doorverwijzing) en dat de gebruiker beter wordt verder geholpen (concrete acties: doorverwijsmap, website, folder, partneroverleg).

Wat onze grote meerwaarde is dat de partners elkaar beter leren kennen en ik merk dat er onderlinge samenwerkingen zijn ontstaan, soms los van de term 'Huis van het Kind.'

Dat ook los van het Huis van het Kind samenwerkingen ontstaan (cf. laatst vermelde citaat), heeft niet altijd een positieve connotatie. Eén huis werpt bij de vraag naar de meerwaarde alvast een kanttekening in die richting op: 'Ik merk dat er meer 'animo' is, meer wil tot samenwerken en 'samen-denken'. Zoals reeds vermeld merk ik ook dat onderlinge partners elkaar gemakkelijker vinden (en soms het huis dan vergeten).' Verder, bij de bespreking van de knelpunten (zie punt 7.2.4), zal blijken dat dit geen alleenstaande geval is.

Verschillende huizen zien een meerwaarde op het niveau van de **actoren** die betrokken kunnen worden en de positieve gevolgen daarvan voor de **schaalgrootte van de werking** (12). Ze zien bijvoorbeeld dat het niet langer enkel een thema is van één of meerdere gemeentelijke of stedelijke diensten, van enkel interne of grote diensten, maar dat ook externe, aanleunende of kleine diensten en organisaties daarin een rol opnemen. Anderen zien een meerwaarde in het feit dat verschillende gemeenten samenwerken, dat er een regionale samenwerking is (cf. grotere en ook sterkere overlegstructuren). Net die intergemeentelijke samenwerking geeft ook kleine(re) gemeenten de

mogelijkheid om mee op het thema in te zetten. Bij één van de huizen gaf de komst van het Huis van het Kind terug meer inhoud aan het reeds langer bestaand overleg.

Goed dat er lokaal nagedacht wordt over het aanbod t.a.v. gezinnen, kinderen en jongeren. Het verplicht breder te denken dan enkel de eigen 'core business'. Er is contact tussen verschillende partners, het beperkt zich niet meer tot gemeentelijke diensten.

Het lokaal overleg kinderopvang is sinds de oprichting van het Huis van het Kind omgedoopt tot lokaal overleg kinderopvang en opvoedingsondersteuning. Deze overlegmomenten hebben hierdoor terug meer inhoud gekregen.

Perinataal overleg: dit is voor ons het succesverhaal wat samenwerking betreft. Op initiatief van ons huis werden een aantal partners rond de tafel gebracht om meer zorg uit te werken voor de zwangeren. Dit overleg blijft leven en er worden steeds nieuwe noden aangehaald waarrond nagedacht wordt.

Huis van het Kind zorgt voor een bredere samenwerking en actieve medewerking van vele partners. Betreffende onze regio is het een meerwaarde over de gemeenten heen samen te werken. Vervolgens zijn er heel wat regionale partners (CLB's, Kind en Gezin) die ook regionaal werken. Voor hen is het ook een meerwaarde aan te sluiten bij grotere overlegstructuren.

De meerwaarde is dat het Huis van het Kind vanuit verschillende sectoren bevrucht wordt door signalen en dan met partners vanuit het partnerschap of aanleunende partners.

Er ontstaan heel spontaan samenwerkingsactiviteiten tussen de verschillende interne en externe partners. De naam 'Huis van het Kind' verbindt en zet aan tot samenwerking. Elk Huis van het Kind krijgt zijn eigenheid, zijn focus.

Kleinere partners ervaren het als positief om deel uit te maken van een groter geheel Huis van het Kind. Partners geven aan dat ze 'het gevoel hebben niet alleen te staan' en 'serieuzer' genomen worden als organisatie.

Verdere uitbouw van het bestaand intergemeentelijk netwerk!

We zijn een intergemeentelijk huis en dat heeft ook zeker en vast een meerwaarde.

De samenwerking van de 4 partnergemeenten en de ambtenaren loopt goed. De samenwerking tussen grote en kleine gemeenten, het uitwisselen van kennis en ervaring wordt door iedereen als verrijkend ervaren.

De versterkte schaalgrootte van de werking tekent zich niet alleen op actoren- en gebiedsniveau af. Zeven huizen zien het feit dat ze hiaten of leemten in het aanbod konden ontdekken en wegwerken als een resultaat van hun samenwerking. Daarnaast zijn er twee huizen die, gelet op het succes van een nieuw ontwikkeld aanbod (zie verder, punt 7.1.2), bevestigd zagen dat ze een leemte konden invullen.

De mogelijkheid om leemtes in te vullen in het aanbod.

Leemtes in het aanbod ontdekken.

Voor de actoren, organisaties, het samenwerkingsverband is de meerwaarde dan ook een goede doorverwijzing, intensief samenwerken zodat overlap, hiaten weggewerkt worden.

Doordat partners van het samenwerkingsverband elkaar goed kennen worden nieuwe noden en het inspelen op hiaten samen opgenomen.

Verschillende huizen (19) benoemen de meerwaarde uitdrukkelijk in termen van een groter of sterker **draagvlak**. Enerzijds zien de respondenten het thema, de acties door meer actoren 'mee gedragen' of door een grotere variëteit aan actoren gedragen (bv. combinatie beleid – middenveld). Anderzijds draagt die grotere gedragenheid ook een sterkere gedragenheid of slagkracht in zich ten aanzien van andere actoren, waaronder in het bijzonder het lokaal beleid of bestuur.

Vijf huizen expliciteren de versterkende rol die het concept Huis van het Kind en de regelgeving daarin gespeeld heeft.

De ambtenaren vergaderen maandelijks of 2-maandelijks, waardoor het thema permanent op de agenda blijft staan. Er worden dus meer activiteiten georganiseerd dan vroeger.

Daarnaast krijgen ook actoren, professionals de kans om mee het Huis van het Kind uit te bouwen. Het proces om dit te realiseren is belangrijk omdat we zo draagvlak en betrokkenheid creëren.

Het enthousiasme van partners in een samenwerkingsverband versterkt het gevoel dat je SAMEN meer kan bereiken dan alleen. De som der delen is meer dan elk deel apart ... samenwerken loont, je kan je ideeën voorleggen aan iemand anders, aanpassen, upgraden enzovoort.

De mogelijkheid om verschillende werkgroepen op te richten, de krachten te bundelen om samen bepaalde projecten op te richten zodat het een beter draagvlak heeft en meer kans op slagen.

Er wordt alvast in het lokaal bestuur meer overlegd over het aanbod naar kinderen en gezinnen met kinderen.

De aandacht van het beleid is verhoogd, waardoor het thema niet meer 'geschraapt' kan worden van de agenda.

Door de creatie van het Huis van het Kind wordt de sociale dienst van het OCMW meer dan vroeger betrokken bij opvoeding en opvang.

Gezamenlijke communicatie. Samenwerking en duidelijkheid. Men moet van z'n eiland komen. Gezamenlijke visie uitwerken en gezamenlijk een vraag t.a.v. het bestuur kunnen richten. Samen lacunes en overlap detecteren.

Een sterkere onderhandelingspositie naar het beleid toe aangezien signalen gedragen worden vanuit een samenwerkingsverband en niet komen vanuit één dienst/organisatie. Er worden hierdoor ook gemakkelijker contacten gelegd met andere sectoren.

Samenwerkingsverband: uitbouw gebeurt door meerdere partners wat betrokkenheid verhoogt. Het HvhK is van iedereen, geen partner kan het claimen.

Momenteel betekent het wel een bevestiging van onze goede samenwerking en geeft het stimulans tot verbetering. Dankzij de formalisering van de samenwerking via decreet en uitvoeringsbesluit en de groeiende rol in ook belendende sectoren, wordt de meerwaarde, het belang en de kracht van een degelijke en kwaliteitsvolle samenwerking tussen diverse organisaties en partners bevestigd en bekrachtigd.

Het Huis van het Kind biedt ook een mooie basis om zeer actuele thema's aan te pakken vanuit een bredere gedragenheid. Welzijnsthema's worden sneller opgepikt en besproken en de draagkracht is groter waardoor er sneller acties kunnen ondernomen worden.

Meerwaarde op Vlaams niveau: HvhK kunnen een belangrijke hefboom vormen om beleidsdoelstellingen (kinderarmoede, maatschappelijk kwetsbare groepen (breed onthaal), ...) efficiënter te bereiken.

Een aantal huizen schetsen de **randvoorwaarde(n)** om tot een groter of sterker draagvlak te kunnen komen. **Enthousiasme en betrokkenheid** zijn daar voorbeelden van. Eén van de respondenten heeft ervaren dat een duidelijke, afgebakende **invulling van de coördinatiefunctie** een voorwaarde is om tot een **gelijkwaardigheid** tussen de verschillende actoren en zo ook gedragenheid te kunnen komen. Voor andere respondenten heeft de **inhoudelijke focus** (versus organisatie en invulling van het fysieke huis) of daarentegen net de uitwerking van een **concreet project** tot een goede samenwerking en draagvlak geleid.

Sinds juni 2016 is er gekozen voor 1 coördinatiefunctie voor het HvhK, die uitgevoerd wordt door iemand die geen deel uitmaakt van de betrokken organisaties. Dat was in het verleden anders en zorgde voor moeizamere gesprekken waarbij rolverwarring kon ontstaan. Daarenboven was er minder ruimte en tijd om het Huis van het Kind vorm te geven vanuit een organisatie, die ook nog instaat voor andere opdrachten en dienstverlening. De huidige situatie maakt dat de rollen uiteen zijn getrokken en de verschillende partners gelijkwaardig en aan een strakker tempo benaderd kunnen worden.

We zijn meteen gestart met een grote groep van partners, waaronder een aantal zelf de vraag naar samenwerking hadden gesteld. Aan de opkomst op vergaderingen merkten we ook meteen een zeker enthousiasme. We hebben er voor gekozen om eerst werk te maken van ons 'inhoudelijk' samenwerkingsverband en pas in tweede instantie het fysieke huis erbij te nemen. Dat maakt dat we (ook onze partners) van bij het begin een bredere kijk hebben en ons niet blind staren op de organisaties en het aanbod dat in het fysieke huis zullen zitten.

Het uitwerken van een concreet project brengt partners gemakkelijker bij elkaar dan het bespreken van abstracties.

Om partners de tijd te geven elkaar te leren kennen, is het een goed idee hen te laten samenwerken rond een 'leuk, luchtig' thema. Niet meteen zwaarwichtige zaken aansnijden waarrond afstemming nodig is (bijvoorbeeld beroepsgeheim & uitwisseling van cliëntgegevens).

Een laatste meer expliciet en veelvuldig onderschreven meerwaarde betreft de **uitwisseling van ervaring en expertise**. Ter informatie geven we mee dat naast de 20 huizen die op dat vlak een meerwaarde ervaren, zes huizen geen meerwaarde maar wel een te delen praktijk of ervaring vermelden. Veelal krijgt deze uitwisseling een plek in intensieve of meermaals georganiseerde overleg- of netwerkmomenten, denkdagen, forumdagen, casusuurtjes, gemeenschappelijke vormingen of intervisie. Ook een nieuwsbriefuitwisseling wordt voor die uitwisseling ingezet.

Meer intensieve communicatie (sneller aanspreken op expertise). ... Mogelijkheid om expertise uit te wisselen.

Via onze intervisie momenten van de Huizen van het Kind uit de Kempen kunnen ervaringen gedeeld worden, ook dit inspireert en ondersteunt.

Door regelmatig samen te komen, worden gedeelde knelpunten en uitdagingen meer zichtbaar, en kan er samen nagedacht worden hoe deze aan te pakken (bv. uitwisseling goede praktijken, gezamenlijk project, ...). Daarnaast worden er kennis en goede praktijken gedeeld die de actoren versterken. Ten slotte krijgen de actoren een veel beter beeld van het werkveld, dat ook voor hen vaak nog ondoorzichtig is.

Naar professionelen hebben we afgelopen voorjaar onze eerste forumdag georganiseerd. Dubbele bedoeling van dit evenement: het verhaal 'Huis van het Kind' vertellen en inhoudelijk rond de vooropgestelde doelen aan de slag gaan met professionelen uit verschillende achtergronden. We willen dit evenement tweejaarlijks laten terugkomen om mensen samen te brengen en te laten nadenken over de gezamenlijke doelstellingen waar rond we allen op onze eigen manier werken.

Door op regelmatige basis kleinschaligere of grotere netwerkmomenten in te plannen waarop partners beurtelings hun (huidige) aanbod bekend kunnen maken, blijven we ook beter op de hoogte van wat er leeft binnen de gemeente en kunnen we makkelijker doorverwijzen.

Er is een betere expertise-uitwisseling wat de kwaliteit van de dienstverlening naar gezinnen toe vergroot. Medewerkers zien elkaar meer en kennen elkaar beter wat bevorderend werkt voor de dienstverlening (o.a. groter vertrouwen door de medewerker in een dienst = groter vertrouwen door de gezinnen, warmere doorverwijzingen, enz.).

Dankzij Huis van het Kind kunnen de partners genieten van een ondersteuningsaanbod waar anders niet altijd tijd/geld voor beschikbaar is (lerend netwerk, intervisie, kleine workshops, afstemming op lokaal niveau).

Naast elkaar leren kennen en een betere doorverwijzing (cf. supra), dragen deze professionaliseringsinitiatieven ook bij tot het formuleren van gemeenschappelijke doelstellingen of een gemeenschappelijke visie of tot het delen en opwaarderen van ideeën of acties. Dat versterkt niet alleen de actoren, maar ook het ondersteuningsaanbod en de bekendmaking van dat aanbod. Deze specifieke meerwaardeaspecten komen in de volgende punten aan bod.

De hiervoor beschreven professionaliseringstrajecten situeren zich op lokaal en intergemeentelijk niveau. Andere huizen (5) brengen de meerwaarde van **bovenlokale ondersteuningsinitiatieven** onder de aandacht. **Actoren** daartoe bijdragen zijn Kind en Gezin, EXPOO, de provincie, het VBJK en het VCOK.

Meerwaarde van de ondersteuning van Kind en Gezin uit.

Nauwere ondersteuning vanuit Kind en Gezin is een grote meerwaarde naar mogelijkheden toe.

We leren van elkaars goede praktijken (intervisiegroep centrumsteden EXPOO).

Door het netwerkmoment 'opvoeden onder de loep' zijn er meer contacten tussen professionelen en leren we de sector beter kennen. De inhoudelijke ondersteuning van de Provincie in 2016 vinden we ook een belangrijke factor in het verder uitwerken van ons Huis van het Kind.

Er beweegt enorm veel in het domein van preventieve gezinsondersteuning: studiedagen, congressen, het ondersteuningsaanbod is groot. Uitwisseling en expertise van onafhankelijke partners zoals het VBKJ, VCOK.

7.1.2 Versterkt en meer uitgebreid aanbod

Van de 36 huizen die op vlak van aanbod een meerwaarde hebben ervaren, geven er 20 in het algemeen aan dat er **nieuwe initiatieven of projecten** zijn ontstaan.

Door het samenwerkingsverband zijn er de laatste jaren heel wat zinvolle initiatieven opgezet die voorheen niet haalbaar waren.

Er werden in één jaar tijd al drie grote projecten uit de grond gestampt dankzij de overlegmomenten van Huis van het Kind.

Zo ontstaan er ideeën en samen gedragen initiatieven die ons HvhK verder kleuren.

De meer concrete voorbeelden situeren zich het meest frequent (6) in het cluster '**spel en ontmoeting**'. De inrichting van spel- en ontmoetingsmomenten, ontmoeting en een speltheek zijn daar voorbeelden van.

De spel- en ontmoetingsruimte biedt een grote meerwaarde. Ouders en kinderen kunnen er elkaar op een laagdrempelige en informele manier ontmoeten.

Een eerste meerwaarde is de opstart van een speltheek in de bibliotheek. Dat was meteen een groot succes.

Het is makkelijker om reeds in te zetten op gezinsondersteuning op plekken waar gezinnen reeds komen. Gezinnen krijgen door het Huis van het Kind de kans tot (kleine) ontmoetingen.

Vier huizen benoemen de meerwaarde van een nieuw initiatief voor **kwetsbare ouders en hun kinderen**. Meer concreet gaat het over de opstart van een ruilwinkel of een pamperbank.

We hebben al enkele mooie projecten georganiseerd voor de maatschappelijk kwetsbare gezinnen (bv. ruilwinkel). Dit is een groot succes, wat erop wijst dat we echt een leemte hebben ingevuld.

Nieuwe initiatieven starten op vanuit het netwerk: pamperbank.

Daarnaast zien drie huizen een meerwaarde in de ontwikkelde website of hun digitaal huis, vermelden twee huizen leesbevorderende initiatieven (bv. bibliotheekboekenmeubel, boekbaby's) en verwijst telkens één huis naar de inrichting van een spreekuur, een studeerruimte, de begeleiding aan huis, de vormingen en het aanbod via de scholen.

De mogelijkheid dat de coördinator aan huis gaat en zo een traject met de gezinnen kan aangaan.

Een derde meerwaarde is het aanbod opvoedingsondersteuning met spreekuur door externe psychologe en dit spreekuur wordt nog uitgebreid.

Dat we een digitaal Huis van het Kind zijn is ook een meerwaarde.

Ondersteunen van opvoedingsvragen, opvoedingsproblemen vooral via de scholen.

Volledigheidshalve merken we op dat naast de 36 huizen die inzake aanbod een ervaren, er nog negen andere huizen zijn die op dat vlak geen meerwaarde benoemen, maar wel een te delen praktijk vermelden. Meer concreet zien drie huizen hun website als een goede praktijk. De andere initiatieven worden door telkens één huis vermeld: speltheek, ondersteuningsinitiatief in de school, het infopunt, de luierkast, de aan de ruilwinkel gekoppelde ontmoeting en het werken met projectsubsidies voor nieuwe initiatieven.

7.1.3 Beter toegankelijkheid en beter bereik

Zoals eerder aangegeven (supra, punt 6.3), zijn in de toegankelijkheid van het aanbod zeven B's te onderkennen: de **bereikbaarheid** (de mogelijkheid om een initiatief te kennen en te bereiken), de **bruikbaarheid** (sluit aan bij de interesses en de beleving en draagt bij tot wenselijke en betekenisvolle veranderingen), de **beschikbaarheid** (geen (voorafgaande) toelatingsvereisten, mogelijkheid om een stabiele relatie met de begeleiders uit te bouwen), de **betaalbaarheid** (financieel haalbaar, redelijke verwachtingen naar ouders en kinderen), de **betrouwbaarheid** (respect voor de privacy), de **bekendheid** (bij potentiële gebruikers) en de **begrijpelijkheid** (kunnen begrijpen waar het aanbod voor staat).

In de omschrijvingen van de 47 Huizen van het Kind die op vlak van toegankelijkheid een meerwaarde zien, komen deze zeven deelaspecten, al dan niet in combinatie, naar voren. Twee toegankelijkheidsclusters springen in het oog:

- (1) de (uitgebreidere mogelijkheid om in te zetten op) bekendheid, begrijpelijkheid en bereikbaarheid
- (2) de bundeling van het aanbod, waarbij vooral de fysieke bundeling als meerwaarde wordt gezien (cf. bereikbaarheid, bruikbaarheid, beschikbaarheid).

Daarnaast verwijst een grote groep huizen naar de bereikte doelgroep als meerwaarde van hun samenwerking. Dat vooral het cluster bekendheid, begrijpelijkheid en bereikbaarheid op de voorgrond treedt, is te linken aan het feit dat het merendeel van de huizen (72.4%), daar stappen in heeft gezet (supra, punt 4.1). Ook in het voormalige bestek van het lokaal overleg opvoedingsondersteuning was dat een sterktehouder: in 92.6% van de gemeenten met een dergelijk overleg dat minstens twee keer was samen gekomen, droeg dat overleg bij tot een grotere bekendheid van opvoedingsondersteunende initiatieven (Nys, 2010).

Terugkerend naar de toelichtingen van de Huizen van het Kind en inzoomend op de aspecten die aan de **bekendmaking en bekendheid** gelinkt zijn, worden de volgende positieve ervaringen gemeld:

- net de lokale inbedding van hun huis geeft hen meer mogelijkheden voor bekendmaking,
- de meerwaarde van gezamenlijke promotiecampagnes of een gezamenlijke website,
- veel professionelere en intensievere bekendmaking dan voorheen,
- meerwaarde van deelname aan evenementen,
- de kracht van digitaliteit of van een duidelijker systeem om het aanbod, de werking of de partners zichtbaar en bekend te maken.

De volgende getuigenissen illustreren één of meerdere aangehaalde aspecten:

Als je als (lid van een) gezin met één partner in contact komt, komen ook de andere partners in het vizier. Hierdoor vergroot toegang tot andere diensten.

Een tweede zeer belangrijke meerwaarde is voor ons de lokale inbedding: Dat creëert veel meer mogelijkheden tot afstemming en bekendmaking.

We doen er nu alles aan dat onze website waarop dit aanbod bekend wordt gemaakt, zo goed mogelijk bekend raakt. Rendement voor eindgebruiker zal na verloop van tijd geëvalueerd moeten worden.

Logischerwijze gaat aan dat alles vooraf dat het aanbod ook voor een groot of breed publiek open staat. Voor één van de huizen is net daarin de meerwaarde gelegen. Dat bereik komt later in dit hoofdstuk nog verder aan bod.

Niet alleen de bekendmaking, maar ook de wijze waarop het aanbod **beschikbaar** is, wordt frequent als een meerwaarde ervaren. De huizen verwijzen enerzijds naar de bundeling van het aanbod, waarbij ze vooral de bundeling op één fysieke locatie als voordeel benoemen. Die fysieke bundeling laat hen toe om een geïntegreerd aanbod of continuïteit in dienstverlening te voorzien. Eén huis ziet de meerwaarde vertaald in een grotere aanspreekbaarheid voor ouders (cf. permanentie). Een aantal huizen laat in het midden of een fysieke, dan wel virtuele bundeling een meerwaarde oplevert én voor één huis biedt net de aanwezigheid van verschillende antennepunten een meerwaarde. Hoe het aanbod ook georganiseerd is, het gaat er veelal om dat die locatie bekend, herkenbaar en vertrouwd is. Eén huis ervaart de snelheid waarmee ondersteuning geboden kan worden als een meerwaarde (cf. geen wachtlijsten).

De grootste meerwaarde zal het centraliseren van dienstverlening (al dan niet fysiek) zijn en daardoor ook de verschillende dienstverlening voor ouders en hun kinderen toegankelijker maken

Het HvhK brengt lokaal aanbod in kaart voor gezinnen. Deze bundeling werd niet eerder gemaakt. We kregen al heel wat positieve reacties.

Gezinnen/ kinderen/jongeren/ ouders / opvoedingsverantwoordelijken krijgen één duidelijk aanspreekpunt rond alles wat met opvoeding te maken heeft.

Daar wij één locatie (site) hebben, is dit duidelijk voor ouders en gezinnen. De locatie is ook gekend door de aanwezigheid van Kind en Gezin en onze buitenschoolse kinderopvang.

De ouders zijn vertrouwd met de omgeving (indien fysiek huis) en dit werkt drempelverlagend.

Een Huis van het Kind is laagdrempelig en toegankelijk (open deur). Er is een warm en klantvriendelijk onthaal. In de grote huizen uitgebreide openingsuren overdag. De inzet van vrijwilligers versterkt de band met de ouders (zijn toegankelijk, spreken verschillende talen, etc). Door hun engagement worden ze zelf ook empowered.

De meerwaarde van het Huis van het Kind voor ons ligt hem op dit moment in de samenwerking met de partners en meerwaarde van het gecombineerde aanbod. Daarnaast is het voor de

ouders die contact met ons hebben aangenaam om, indien nodig, niet van de muur naar het kastje gestuurd te worden, maar ter plaatse te kunnen geholpen worden.

Met z'n allen bereiken we een betekenisvolle 'kritische' massa ouders en kinderen/jongeren. Het 'one-stop-shop' principe werkt écht: aanzienlijk meer bereik en kansen voor dwarsverbindingen. Een wezenlijke bijdrage aan de 5 B's (beschikbaarheid,...).

Het feit dat er een fysieke locatie 'Huis van het Kind' is, wordt door de verschillende diensten als positief ervaren. Hierdoor leren gezinnen het aanbod van alle diensten kennen. Bv. door de infosessies voor aanstaande ouders in Huis van het Kind leren deze toekomstige ouders het bestaande aanbod kennen. Door het Huis van het Kind is er een continuïteit in dienstverlening ontstaan op 1 locatie. Bijvoorbeeld van aanstaande ouder naar ouder van puber.

Voor de gebruiker bouwen we met Huis van het Kind een beter en sneller toegankelijk aanbod in de preventieve gezinsondersteuning. Er moet ten allen tijde vermeden worden dat ouders / opvoedingsverantwoordelijken / gezinnen van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Bundeling van functies in fysieke HvHK is meerwaarde voor divers bereik van gezinnen. Eén fysieke plek in centrum waar ouders met kinderen hun weg kunnen vinden in het gezinsondersteunend netwerk + combinatie met een sterk uitgebouwd netwerk.

Door een fysiek aanspreekpunt te hebben garanderen wij ouders en alle opvoedingsverantwoordelijken dat er tijdens de kantooruren steeds iemand is die mensen kan onthalen.

Acht huizen zien een uitgesproken meerwaarde in **de naam, het concept, het beeld, het logo, de vlag die de Huizen van het Kind** lokaal én vooral ook bovenlokaal uitdragen. Voor het laatst vermelde is alvast één huis vragende partij voor een bovenlokale promotiecampagne. Verder in punt 7.2, zal blijken dat nog 10 andere huizen een nood aan bovenlokale promotiecampagnes of bekendmakingsmateriaal ervaren.

Partners worden meer zichtbaar voor ouders, ouders kunnen samenbrengen onder de noemer Huis van het Kind.

Het logo van het Huis van het Kind is herkenbaar.

De zichtbaarheid van het LOGO. Dat je alle activiteiten voor gezinnen met (jonge) kinderen onder 1 'vlag' kunt organiseren: is goed i.f.v. de herkenbaarheid.

Eens er overal een Huis van het Kind werkzaam is, wordt dit voor ouders herkenbaar als eerste aanspreekpunt voor ouders waar dan ook. Het gaat niet over losse initiatieven, maar over een begrip dat ouders leren kennen.

Aangezien er over gans Vlaanderen Huizen van het kind worden opgericht is de herkenbaarheid voor gezinnen zeker ook vergroot. Gezinnen die verhuizen hebben zo een duidelijk ankerpunt waar ze naartoe kunnen gaan wanneer ze aankomen in een voor hen vreemde stad/gemeente.

Herkenbaarheid over heel Vlaanderen dankzij de huisstijl.

Huis van het kind zorgt voor een herkenbaarheid over heel Vlaanderen. We ervaren dat als positief.

Hopelijk komt er mogelijkheid er om op Vlaams niveau in te zetten op promotie en bekendmaking van het Huis van het Kind bij de burger.

Voor één van de huizen is de **betaalbaarheid** van het aanbod een meerwaarde (cf. 'Gratis aanbod voorzien.'). De **betrouwbaarheid** van het aanbod zien we in relatie tot kansengroepen verwoord:

Door deel te nemen aan het Huis van het Kind promoten we diverse activiteiten onder de noemer Huis van het Kind i.p.v. Sociaal huis, wat minder bestempeld is.

Ook de acties waarbij je vooral de ouders in kansarmoede wil bereiken worden georganiseerd onder de vlag van Huis van het Kind, waardoor je hen niet stigmatiseert.

Zowel de bekendmakingsinspanningen als de organisatie en invulling van het aanbod resulteren in een goed, een groter, breder of meer specifiek **bereik**. Twintig huizen zien daarin een meerwaarde van hun samenwerking. Waar sommige huizen vooral de bevorderende elementen benoemen (bv. bekendmakings- en toeleidingsstrategieën, verruiming of open stellen van het aanbod, intergemeentelijke samenwerking), zoomen anderen veeleer in op de resultaten (bv. meer 'andere' mensen die bellen, ouders en kinderen die zich aanmelden met vragen).

Momenteel is de grootste meerwaarde die we opmerken dat we gezinnen bereiken die we anders niet bereiken.

Telefoons van mensen die anders niet bellen (gezinnen).

Ouders en kinderen beginnen ons echt te leren kennen en komen met allerhande vragen tot bij ons.

Gezinnen vinden gemakkelijker de weg naar gezinsondersteunende diensten

Op deze manier [intergemeentelijke samenwerking] kunnen we meer ouders bereiken en projecten op een groter grondgebied tot uitvoering brengen.

We vergroten de doelgroep voor initiatieven.

Diversiteit van gezinnen die bereikt worden door combinatie center based en outreaching.

Door een betere samenwerking wordt een meer divers publiek bereikt. Actiever werken voor ALLE doelgroepen door samen na te denken en overlappingsen weg te werken.

Verschillende Huizen van het Kind specificeren de meerwaarde van hun bereik in termen van een doelgroep: vier huizen ervaren het bereik van gezinnen met jonge kinderen als een meerwaarde en twee huizen het bereik van kansengroepen.

Dankzij onze fysieke locatie bereiken we heel veel gezinnen van jonge kinderen. Hierdoor kunnen we hen van bij hun levensaanvang makkelijker de nodige begeleiding bieden en raken ze ook vertrouwd met het concept 'Huis van het Kind'.

Ook het feit dat het consultatiebureau van Kind en Gezin geïntegreerd is in 'Huis van het Kind' is een meerwaarde aangezien er zo al veel jonge gezinnen bereikt worden.

In het dagelijks bestuur is het AZ vertegenwoordigd, meerbepaald de materniteit. Dat maakt dat we een directe toeleiding hebben van toekomstige en kersverse ouders. We kunnen m.a.w. van bij het begin meegroeien met een generatie.

Eén locatie: bereiken van ouders met kleine kinderen.

Groter bereik van sociaal zwakkeren door grotere betrokkenheid van het OCMW.

Als we slagen in het bereiken van de maatschappelijke kwetsbaren en het realiseren van gebruikersparticipatie, dan houden we nog beter de vinger aan de pols.

Het laatst vermelde citaat illustreert de aandacht die het bereik en de afstemming ook in de toekomst zullen blijven vragen. Hoe de Huizen van het Kind momenteel de meerwaarde van afstemming zien, komt in het volgende punt aan bod.

7.1.4 Betere (zorg)afstemming op behoeften

Als Huizen van het Kind een meerwaarde ervaren op het vlak van (zorg)afstemming (23/94) dan verwijzen ze naar de afstemming op de behoeften en vragen van de ouders, op de lokale noden, op de noden van de wijk of op maatschappelijke noden. De meerwaarde is voor hen gelegen in het 'op maat' werken. Bij één huis zien we dat vertaald in de wijze waarop hun website een invulling kreeg. Voor sommige huizen bevestigt de vraag naar hun ondersteuningsaanbod, het effectief gebruik van dat aanbod of de positieve uitkomsten van het gebruik van dat aanbod, dat ze op maat van de gezinnen werken.

Meer op vraag van ouders kunnen werken. Gewoon super!

Geïntegreerde loketten zijn 100% meerwaarde! Meer (zorg)afstemming op niveau van de cliënt, maar kan en moet nog veel beter! Nieuwe methodieken worden toegepast! Proportioneel universalisme is een meerwaarde: een gezin vindt ondersteuning 'in proportie' met zijn of haar behoeften: voor velen is dat soms of weinig, voor sommigen is dat veel en intensief.

Deze site is opgebouwd vanuit de vraag van gebruikers (niet vanuit het aanbod van partners) en bevat het aanbod van zoveel mogelijk organisaties in de regio. Gebruikers zullen een beter zicht krijgen op het aanbod dat aansluit bij hun vraag/nood, aangezien we vanuit die vraag/nood vertrekken op de site. Bv. zoeken op leeftijd kinderen, thema,... niet op organisatie.

Mogelijkheid om vraaggestuurd te gaan werken en integraal i.p.v. aanbodgestuurd, evolutie, naargelang noden die zich aandienen in de maatschappij.

Een meerwaarde van Huis van het Kind is dat deze initiatieven nu specifiek overleggen over de doelgroep kinderen en jongeren en dat daardoor betere hiaten kunnen detecteren, de (mogelijkheid tot) realisatie van extra aanbod en betere afstemming van het bestaand aanbod.

Het aanbod is op maat van de wijk. Specifiek aanbod aangepast aan de noden van de wijk naast het gezamenlijk aanbod. Er wordt op een empowerende manier gewerkt, waardoor de zelfredzaamheid van ouders wordt gestimuleerd. Ouders worden betrokken, krijgen de mogelijkheid om te participeren.

Het laatst vermelde citaat brengt naast de empowerende aanpak, de inspraak van ouders uitdrukkelijk ter sprake. De meerwaarde van dat afstemmingsaspect wordt ook door vier andere huizen benoemd.

Het is belangrijk dat de stem van de ouders en kinderen kan gelden. Een brede waaier aan gezinsondersteunende initiatieven is noodzakelijk. Door het Huis van het Kind komt meer afstemming en integratie tussen organisaties die belangrijk zijn voor gezinnen.

De meerwaarde bestaat erin dat we het Huis van het Kind participatief vormgeven door ouders te bevragen, resultaten terug te koppelen en te verfijnen,...

Gezinnen krijgen via de gebruikersparticipatie de kans om aan te geven wat ze missen in het aanbod.

Participatie en inspraak van ouders bij planning, uitwerking, ... Ouders die in hun opvoedingstaak, maar ook daarbuiten, sterker worden. Socialisatie van peuters. Netwerkverbreding van ouders.

Daarnaast verwijzen twee huizen naar de signaalfunctie als insteek voor (verdere) afstemming: het lokaal of bovenlokaal oppikken van behoeftesignalen en daarmee aan de slag gaan.

Netwerk als platform om knelpunten en uitdagingen aan te kaarten.

Vlaams niveau : vluigere signalering van noden, behoeftes, trends bij gezinnen.

7.1.5 Meer integraal en sectoroverschrijdend werken

Meer integraal en sectoroverschrijdend is een meerwaarde die niet los staat van de samenwerking (zie punt 7.1.1) en zich logischerwijze ook toont in een meer afgestemd aanbod (zie punt 7.1.4 en punt 7.1.2). Gelet op de specifieke aandacht voor deze doelstelling in de regelgeving én de uitdrukkelijke verwijzingen naar dit kwaliteitsaspect in de toelichtingen, nemen we het als een apart punt op. Wederom benoemen de respondenten de bundeling van krachten in functie van een goede afstemming op de ouders en hun kinderen. Een aantal huizen linken het geïntegreerd kunnen werken aan de fysieke bundeling van hun aanbod of de gedeelde werkpleklocatie.

De samenwerking tussen diverse organisaties is verhoogd. Gezamenlijke thema's worden aangepakt en er wordt gedacht aan sectoren die niet altijd meteen gekend/bereikt wordt om samen te werken.

Het samenwerken onder 1 dak aan 1 doel met vrijwilligers, met privé en publiek is uniek en vernieuwend op veel vlakken. Mits experimenteerruimte én goodwill zijn er prachtige sector overschrijdende coproducties en co- creaties ontstaan.

Doordat in het Loket Huis van het Kind ouders terecht kunnen met vragen over kinderopvang, vrije tijd, onderwijs en gezinsondersteuning kan een meer integrale ondersteuning voor ouders gerealiseerd worden.

Het concept HvhK en de samenstelling van het samenwerkingsverband vormen een belangrijke stimulans om problemen en noden sectoroverschrijdend aan te pakken.

Er is een ankerpunt kinderarmoedebestrijding, er is samenwerking over sectoren heen naar het gezin. Door de integrale aanpak is er aandacht voor de totaalvraag van ouders.

Het HvhK kan als lokale hefboom dienen om andere uitdagingen (kinderarmoede, onderbescherming en breed onthaal, ...) op een meer integrale wijze aan te pakken en op te volgen. Huis van het Kind als duidelijk aanspreekpunt voor de lokale sector 'preventieve gezinsondersteuning'. Netwerk als verbinding tussen verschillende sectoren en leeftijden.

7.1.6 Uitbreiding en efficiëntere inzet van de middelen

De Huizen van het Kind die op het vlak van middelen een meerwaarde ervaren (15) verwijzen naar de uitbreiding, langere termijngarantie, bundeling of efficiëntere besteding van de financiële middelen. Deze middelen laten hen onder meer toe om een aanbod te handhaven, uit te breiden of uit te werken. Voor één van de huizen is het gezamenlijk kunnen aanvragen van subsidies een meerwaarde.

Middelen om o. a. regionale partners te kunnen 'inkopen.'

De (kleine) subsidie geeft het HvhK mogelijkheden om concrete acties op te zetten.

Een aantal initiatieven zijn gegroeid vanuit het Huis en met middelen van het Huis die anders nooit gerealiseerd hadden kunnen worden, of toch niet zo snel.

Met de subsidie Huis van het Kind is het mogelijk om een groter aanbod uit te werken.

Het HvhK geeft ons de mogelijkheid om een bestaand en door ouders gewaardeerd aanbod (opvoedingsondersteuning, ontmoeting, info avonden...) verder te laten bestaan, ondanks het wegvallen van projectgelden, en verder uit te breiden in onze gemeenten.

'Samen sterk', bijvoorbeeld bij gezamenlijk aanvragen van subsidies.

Belangrijke ondersteuning van stad Leuven en het lokale bestuur door inhoudelijk, logistiek en financieel sterk in te zetten op Huis van het Kind en mee deze kar te trekken.

Het laatst vermelde citaat verwijst naar de uitdrukkelijk inbreng van middelen vanuit de stad en het lokaal bestuur en dat zowel op financieel als op logistiek vlak. Ook verschillende andere huizen signaleren positieve uitkomsten op logistiek, materieel of infrastructureel vlak. Het delen van infrastructuur, lokalen of materiaal zijn daar voorbeelden van.

Duidelijk waarneembare synergie van infrastructuur.

Ook het gebruik van de accommodatie is een meerwaarde voor de partners.

Delen van materiaal, lokalen etc.

Een enkel Huis van het Kind ziet een meerwaarde op personeelsvlak: ze kunnen nu vrijwilligers aantrekken.

Het geeft ons de kans om vrijwilligers aan te trekken rondom iets wat de lokale mensen ondersteunt en is dus vermaatschappelijking van de zorg ten top.

Net zoals bij de vorige rubrieken geldt ook hier dat verschillende huizen geen meerwaarde signaleren, maar wel een positief ervaren praktijk aanleveren (5 huizen). In die te delen praktijken is elk van deze drie groepen (financieel, infrastructuur en personeelsinzet of kwalificatie) vertegenwoordigd: twee huizen verwijzen naar de projectsubsidies die ze (kunnen) toekennen, één huis naar de gedeelde sportinfrastructuur, één huis naar de vrijwilligerswerking en één huis naar hun competentieprofiel voor de coördinator, hun systeem van projectmanagement en verslaggeving in de Cloud (cf. online beheer van documenten) en de kansen en valkuilen van het inschakelen van studenten voor onderzoek. Zoals eerder vermeld is het overzicht van al de te delen praktijken en ervaringen terug te vinden in Bijlage 8.

7.2 Knelpunten en ondersteuningsbehoeften en -voorstellen

Bij nagenoeg elk thema in de voorgaande hoofdstukken, kwamen verschillende aandachtspunten of knelpunten in het vizier. Voorbeelden zijn de beperktheid van middelen en tijd, de al dan niet uitbreidingsmogelijkheden van de werking, de toegankelijkheid, de participatie van de ouders, kinderen of jongeren, de ondersteuning of professionalisering van de medewerkers. Bij de expliciete vraag naar ervaren knelpunten (vraag 33) en de vraag hoe ze als Huis van het Kind ondersteund willen worden (vraag 35) komen die knelpunten en aandachtspunten terug naar voren.

7.2.1 Lokale en bovenlokale uitdagingen

Bij de open vraag naar ervaren knelpunten, omschrijft de overgrote meerderheid van de Huizen van het Kind minstens één knelpunt (93/101 of 92.1%). Het aantal **knelpunten** dat de huizen benoemen is heel gevarieerd. Dat geldt dat ook voor de aard van de knelpunten: ze verwijzen naar een grote verscheidenheid aan werkingsaspecten, thema's of spanningsvelden. Schema 1 geeft een overzicht van al die punten.

Dit overzicht bevat verschillende topics, die ook in de bevraging van de implementatie van het decreet opvoedingsondersteuning, als negatief naar voren kwamen (Nys, 2010): tekort aan (financiële) middelen, informatietekort inzake de regelgeving, samenwerkingsmoeilijkheden, waaronder in het bijzonder de te beperkte betrokkenheid van (boven)lokale actoren en beperkingen inzake het aanbod (cf. type, werkvorm).

Het informatietekort blijkt nu minder frequent en scherp aanwezig te zijn, maar blijft desalniettemin aandacht vragen. De drie andere topics, de (financiële) middelen, de samenwerking en het aanbod blijven bijzonder netelige punten. Vooral het themacluster '**samenwerking**' roept bijzonder veel knelpunten op. Het is in omvang goed voor een derde van al de omschreven knelpunten. Op Huis-van-het-Kindniveau rapporteert 62.1% (72/116) minstens één knelpunt op vlak

van samenwerking. Het **tekort aan (financiële) middelen** is voor ruim een derde van de Huizen van het Kind een knelpunt (38.8%). Het **aanbod** geeft voor iets minder dan een derde van de huizen minstens één knelpunt (31.0%).

Dat de andere thema's uit Schema 1 minder frequent voorkomen, wil niet zeggen dat ze daarom minder belangrijk zijn of minder aandacht verdienen. Kortom het aantal en de omvang doet geen afbreuk aan de essentie of de last of druk die van die aandachtspunten of knelpunten kan uitgaan.

Aan het merendeel van deze aandachtspunten en knelpunten verbinden de Huizen van het Kind **ondersteuningsvoorstellen** waar de regelgevende overheid, Kind en Gezin, EXPOO, de provincies of andere ondersteuningsinstanties op kunnen inzetten. Enkel voor het deelthema 'afstemming' maken ze geen vertaalslag van de knelpunten naar ondersteuningsnoden of -voorstellen.

Volledigheidshalve geven we mee dat over al de thema's heen, ruim de helft van de Huizen van het Kind (62/116 of 53.4%) één of meerdere algemene of meer concrete ondersteuningsvoorbeelden geeft. Een vijfde van al de huizen verwijst uitdrukkelijk naar de **positieve ervaringen** met de ondersteuning die ze van de eerder vermelde bovenlokale actoren kregen. Ze willen die ondersteuning ook in de toekomst bestendig zien.

- spanningsvelden die gerelateerd zijn aan de **regelgevende, de erkenning gevende en subsidiërende overheid:**
 - o tegenstrijdige richtlijnen, sturing versus autonomie, korte termijn versus lange termijnperspectieven, administratieve last
- **middelen (en tijd) in** relatie tot de opdracht en de verwachtingen van (externe) partners, de lokale en de bovenlokale overheid (zie ook volgende)
- **personeelsomkadering:**
 - o coördinatiefunctie
 - o andere functies
- **samenwerking:**
 - o welke actoren?
 - o actieve betrokkenheid van actoren?
 - o gedeelde visie(ontwikkeling), netwerkbelang versus eigenheid
 - o overleg en interne en externe communicatie
- **toegankelijkheid:**
 - o aanbiedingsvormen en thema's
 - o bereiken van ouders, kinderen en jongeren: alle ouders, dan wel mix of specifieke groepen in het bijzonder
 - o participatie van ouders, kinderen en jongeren
 - o fysieke locatie
 - o bekendheid
 - o beschikbaarheid (cf. openingsuren, telefonische bereikbaarheid)
 - o begrijpelijkheid: (naam)bekendheid, al dan niet gelinkt aan fysieke locatie, specifieke groepen enz.
 - o bruikbaarheid: afstemming op de noden en behoeften van ouders, kinderen en jongeren en (zorg)afstemming tussen de werkveldactoren
- **professionalisering**

Schema 1: Knelpunten (vraag 33) en ondersteuningsnoden (vraag 35)

In de volgende punten staan thematisch, niet volgens de mate van voorkomen, de gesignaleerde knelpunten en (daaraan de gerapporteerde) ondersteuningsvoorstellen beschreven.

7.2.2 Bovenlokale verwachtingen en werkingscontouren

De analyse van de knelpunten en ondersteuningsnoden, brengen de eerder geschetste context waarbinnen de huizen (moeten) functioneren terug in het vizier (zie Hoofdstuk 3). Iets minder dan de helft van de huizen (57/116 of 49.1%) signaleert één of meerdere knelpunten of ondersteuningsnoden die verwijzen naar de bovenlokale verwachtingen en lokale werkingscontouren.

Zo zijn de knelpunten van 23 huizen (19.8%) te typeren als een spanningsveld tussen de inhoudelijke en administratieve verwachtingen van de regelgever, de erkenning gevende (en subsidiërende) overheid én de beperkte mogelijkheden om daar lokaal een invulling aan te geven. Ruim een derde van de huizen (45/116 of 38.8%) meldt een knelpunt of ondersteuningsnood op vlak van de beschikbare middelen (cf. financieel en personeel) in relatie tot de opdrachten van de Huizen van het Kind.

Twee huizen brengen niet zozeer een spanningsveld tussen het Vlaamse en het lokale niveau ter sprake, maar een spanningsveld op intergemeentelijk niveau of tussen de stadsbrede opdrachten en de lokale huizen.

Te overwinnen drempel: intergemeentelijke vereniging met financieel beheer door 1 openbare dienst: dat maakt dat de betaling nogal omslachtig is.

Onduidelijkheid en spanningsveld rond de stadsbrede opdrachten van organisaties (d.m.v. convenanten met de stad) en de realisaties in een lokaal huis.

Inhoudelijke en administratieve verwachtingen

Waar in 2010 een tekort aan informatie over de betekenis van de regelgeving inzake opvoedingsondersteuning (cf. Decreet opvoedingsondersteuning, 2007) frequent als een knelpunt naar voren kwam (Nys, 2010), komen signalen over **onduidelijkheden in de regelgeving** inzake de Huizen van het Kind (cf. Decreet preventieve gezinsondersteuning, 2013) eerder uitzonderlijk voor. De huizen die die ervaring hebben, verwijzen naar onduidelijke **verwachtingen** ten aanzien van de huizen in het algemeen, ten aanzien van de verplicht aan te sluiten actoren of ten aanzien van het breed palet aan (maatschappelijke) opdrachten. De verbeteringsvoorstellen van verschillende huizen sluiten daarbij aan.

Onduidelijke omschrijving van taken/verwachtingen (regelluw kader heeft nadelen).

Er moet een betere afbakening komen van het concept van Huis van het Kind. De verwachtingen zijn niet altijd duidelijk, waardoor je te veel tijd verliest om tot concrete acties te komen.

Soms mag er iets meer gestuurd worden. Het decreet is zeer ruim en er wordt ook heel sterk benadrukt dat je mag/moet vertrekken vanuit een lokaal verhaal. Soms zou het echter handig zijn om te weten waaraan je voorrang moet/kan verlenen.

Het begrip HvhK en de bijhorende regelgeving is heel algemeen en is allesomvattend. Een duidelijkere afbakening is aangewezen. Er wordt vanuit het beleid verwacht dat een Huis van het Kind een rol speelt/partner is in verschillende thema's: kinderarmoede, radicalisering,... De subsidiëring is hiervoor ontoereikend.

Voor organisaties die vanuit de regelgeving moeten samenwerken met een HvhK is hun verhouding tot dit concept niet altijd duidelijk: wat wordt van hen verwacht in dit nieuwe verhaal (bv. opvoedingswinkel, INLOOPteam)? Hier staan geen extra middelen tegenover terwijl er heel wat vergadertijd in kruipt.

Voor andere huizen is het **regelluw karakter** een goede zaak en mag de overheid daar zelfs nog meer uitgesproken op inzetten.

Dank om de Huizen van het Kind regelluw te houden waarbij we op lokaal niveau onze eigen weg kunnen vinden. Gelieve dit te bewaren a.u.b.

Meer flexibilisering, zelfsturing en experimenteer ruimte door bevoegde regelgevers is noodzakelijk om dit nieuw concept/samenwerkingsmodel aux sérieux te nemen waardoor iedereen zich bijgevolg maximaal kan en mag engageren.

Vereenvoudiging van bestaande regelgeving kan een meerwaarde zijn en ruimte geven aan partners.

Daarnaast verwijst één huis naar een **organisatorische consequentie** van de regelgeving die als het ware voorbij gaat aan de lokale logica: 'Twee aparte Huizen van het Kind voor ons samenwerkingsverband omwille van binding aan zorgregio's.'

Zeven huizen zien **spanningsvelden** in de **rol en positie van Kind en Gezin** op lokaal vlak, op bovenlokaal vlak en in relatie tot andere beleidsdomeinen:

- de relatie van Kind en Gezin en preventieve gezinsondersteuning tot andere beleidsdomeinen (bv. opvang en vrije tijd, integrale jeugdhulp) en tot andere subsidierichtlijnen, tot andere opdrachten:

Het Huis van het Kind komt regelmatig voor in beleidsteksten en conceptnota's. Er is vraag naar meer duidelijkheid hier in. Wat zijn de toekomstplannen en verwachtingen van een Huis van het Kind en kunnen we hier nu reeds op inspelen? We stellen ons ook vragen bij de overlap betreffende de organisatie van een 'samenwerking' in kader van het decreet over opvang en vrije tijd dat in ontwikkeling is.

Er is een groot tekort aan kinderopvang. Binnen de huidige context en met de huidige middelen krijgen we dat niet opgelost.

Ons Huis van het Kind kiest voor de focus op Preventieve Gezinsondersteuning, maar krijgt vanuit Vlaanderen wel verschillende opdrachten mee die ruimer gaan dan deze sector.

Onduidelijkheid over hoe een Huis van het Kind zich moet verhouden tot het hele Integrale Jeugdhulpverhaal. Tekort aan financiële middelen voor het Huis van het Kind en de netwerkopdracht die ze opneemt vanuit Vlaanderen. Wat zijn de verwachtingen?

- spanningsveld binnen de bovenlokale erkenning gevende rol en positie van Kind en Gezin: tegenstrijdige richtlijnen tussen de verschillende deelwerking van Preventieve Gezinsondersteuning (PREGO):

Actoren/organisaties vallen onder specifieke subsidievoorwaarden die niet altijd stroken met elkaar of met de geest van het decreet. De verschillende subsidielijnen vanuit de dienst PREGO in Kind en Gezin staan haaks op de geest decreet.

- spanningsveld tussen de eerder vermelde bovenlokale rol en de lokale uitvoeringsrol en -modaliteiten (cf. Kind en Gezin als partner van het Huis van het Kind):

Relatie met Kind & Gezin: spanningsveld tussen regelgever versus partner. Overkoepelde visie over de opdracht Kind & Gezin binnen een Huis ontbreekt. Binnen Kind & Gezin is er een spanningsveld tussen centrale sturing en lokale autonomie.

Misschien kan de samenwerking met Kind en Gezin op lokaal niveau nog wat beter. Tenslotte is die samenwerking prioritair in de werking van Huis van het Kind.

De lokale rol van Kind & Gezin en wat daar de verwachtingen mogen zijn, zou duidelijk mogen zijn. Het is soms een beetje absurd dat Kind & Gezin de subsidiërende instantie is, maar dat op

lokaal niveau Kind & Gezin soms even moeilijk te betrekken is als gelijk welke andere partner. Het lokaal verhaal staat dan haaks ten opzichte van het verhaal op Vlaams niveau.

Inzake de rol en positie van Kind en Gezin, vraagt een respondent verheldering in de langetermijnvisie. Twee andere huizen gaan daarin nog een stap verder: ze vragen een continuering of structurele verankering van tijdelijke projecten.

Vooreerst denk ik dat het in deze fase zeer belangrijk is om een duidelijk zicht te krijgen op de langetermijnvisie van Kind en Gezin over de toekomst van de Huizen van het Kind.

Het project met de zwangerschapscoach dat met steun van de Koning Boudewijnstichting van start is gegaan vanuit een netwerking binnen de perinatale werkgroep van het Huis van het Kind heeft lokaal zijn meerwaarde aangetoond. Toch blijft het voortbestaan van dergelijke initiatieven die projectmatig opgestart werden bijzonder kwetsbaar. We merken dat dit project nauw aansluit bij de recente beleidsaanbevelingen die gepresenteerd werden tijdens de conferentie 'De toekomst is Jong'. De zorg rond kinderarmoede is in onze gemeente bijzonder groot. Daarvoor zijn er momenteel ook in het kader van lokale kinderarmoedebestrijding extra middelen voorzien. Signalen rond het ontbreken van bijvoorbeeld een inloopteam in een landelijke gemeente werden meermaals aan Kind en Gezin gegeven. Vanuit het lokaal beleid blijven we het bijzonder belangrijk vinden om projectmatig nieuwe initiatieven te kunnen ontwikkelen, maar zijn ook sterk vragende partij om ook voldoende structurele middelen te voorzien, ook in landelijke kwetsbare gemeenten.

Vijf huizen kaarten **administratieve knelpunten** aan. Zowel voor de zoektocht en het aanvragen van (project)subsidies (bv. neemt veel tijd in beslag), de opvolgingsmodaliteiten (bv. te veel verschillende sjablonen en invuldocumenten), als de lokale uitvoeringsmodaliteiten formuleren deze huizen verbeteringsuggesties.

- (project)subsidies
 - o minder arbeidsintensieve subsidieaanvragen
- opvolgingsmodaliteiten
 - o integratie van sjablonen/invuldocumenten
 - o administratieve taken dereguleren
 - o beperkt houden van nodige extra verslaggeving naar K&G
- lokale uitvoeringsmodaliteiten
 - o mogelijkheden aanbieden voor een transparant financieel beheer van de middelen van het Huis van het Kind
 - o opmaken van contracten, samenwerkingsovereenkomsten voor uitbesteding van opdrachten

Bepaalde financiële middelen in relatie tot de opdrachten en verwachtingen

Om en bij een derde van de huizen die subsidies krijgt (34.6%) en om en bij een derde van de huizen die geen subsidies krijgt (37.1%), signaleren dat de middelen ontoereikend zijn. Meer concreet geven ze bijvoorbeeld te kennen dat de beschikbare middelen niet in verhouding staan tot de (maatschappelijke) opdrachten die ze moeten opnemen of tot de (hoge) verwachtingen van bijvoorbeeld externe partners.

Bij heel wat maatschappelijke evoluties en ontwikkelingen wordt er gekeken in de richting van het Huis van het Kind. De financiële middelen die hier tegenover staan blijven (te) beperkt.

De verwachtingen van externe partners (buiten feitelijke vereniging) zijn vrij hoog ten aanzien van een HvhK. Er wordt verwacht dat HvhK heel wat leemten gaat invullen.

De huizen worden veel bevraagd door de ruime opdracht die ze hebben. De verwachtingen liggen zeer hoog. Soms is het moeilijk om een keuze te maken in wat relevant is en wat niet. De werkdruk op de partners is enorm. De ruime decretale opdracht en de hoge verwachtingen liggen niet in de lijn met de beperkte middelen om deze opdracht te realiseren.

Men verwacht veel van de lokale besturen die hun Huis van het Kind verder moeten uitbouwen, dit is berust op teveel eigen middelen die niet voorhanden zijn.

De huizen hanteren verschillende strategieën om met het gebrek aan middelen om te gaan. Waar het ene huis de uitbouw van het Huis van het Kind on hold zet, probeert een ander huis andere subsidies te bekomen of andere financieringsbronnen in te zetten. In dat verband benoemen de huizen veelal de inspanningen van de lokale overheid zoals de ter beschikking gestelde werkmiddelen, personeel, lokalen of een gebouw. Daarbij aansluitend tekenen ze in op project- of subsidieaanvragen bij andere organisaties (bv. de Koning Boudewijnstichting) of melden ze dat ze kunnen terugvallen op een enthousiast team.

Er is geen tijd en er zijn geen middelen om het Huis van het Kind uit te werken. Alles heeft stil gelegen van de erkenning tot juni 2016. Nu zijn we met beperkte middelen en mankracht aan de slag gegaan om toch een meerwaarde te kunnen creëren.

Beperkte financiële middelen: andere subsidies zorgen ervoor dat er verschillende zaken kunnen georganiseerd worden onder de noemer van het Huis van het Kind.

Het Huis van het Kind is erkend maar ontvangt geen subsidies. Er wordt vanuit het gemeentebestuur sterk geïnvesteerd om dit samenwerkingsverband kwalitatief uit te bouwen. Om de continuïteit en kwaliteit te garanderen, zal er in de toekomst een subsidie nodig zijn.

Op Vlaams niveau blijft het grootste knelpunt de structurele onderfinanciering van de Huizen van het Kind. De middelen die structureel op Vlaams niveau worden toegekend zijn ontoereikend om een kwalitatieve werking uit te bouwen. De aanvullende subsidies van steden, projectmiddelen waar mee wordt gewerkt, vullen het pakket aan, maar de beperktheid in tijd van deze middelen werkt sterk belemmerend in de structurele uitbouw van een HvhK.

Grootste knelpunt is dat er voor de coördinatie geen middelen zijn voorzien. In tijden waarbij personeel moet afslanken terwijl er wel nog steeds steeds nieuwe taken bijkomen, is dit niet evident. Ook van de partners vraagt dit extra inspanningen. Gelukkig kunnen we rekenen op gedreven medewerkers die er toch de schouders onder willen zetten. De organisatie van een Huis van het Kind heeft een grotere impact op de eigen organisatie dan aanvankelijk gedacht.

Deze knelpunten op financieel vlak, vertalen zich logischerwijze in de volgende ondersteunings- of verbeteringsuggesties: vanuit Vlaanderen subsidies toekennen of die subsidies uitbreiden en dat zowel in termen van werkmiddelen (cf. financiële middelen meer afstemmen op de uitbreiding van het aanbod of het aantal actiedomeinen), als in termen van personeelsmiddelen (cf. aanstelling coördinator, vrijgestelde uren).

Zijn er middelen mogelijk op basis van het aantal actiedomeinen van het Huis van het Kind? (i.p.v. enkel op basis van aantal kinderen).

Financiële middelen herzien (aanbod is uitgebreid tav de gelden denken we aan opvoedingsondersteuning, educatieve momenten, FT'er om netwerken samen te brengen, ...

Ondersteuning van de regisseur zou welkom zijn zodat we ten volle de actieve coördinatierol kunnen opnemen en zeggenschap hebben over een aantal zaken. Bv. 'lokaal overleg HvhK', die als stuurgroep ook kan adviseren m.b.t. andere beleidsdomeinen.

Graag voldoende middelen om een coördinator Huis van het Kind aan te stellen die zich volledig kan toeleggen op de uitbouw van het Huis van het Kind.

Personeelsomkadering: coördinatiefunctie en andere functies

Het gebrek aan middelen laat zich op verschillende manieren voelen. De impact op het aanbod werd reeds beschreven: de werking staat on hold, er worden geen (nieuwe) acties of activiteiten ontwikkeld of gerealiseerd. Daarnaast blijken de beperkte middelen vooral te wegen op de aanstelling, de vrijgestelde uren of beschikbare tijd van de coördinator. Bij sommige huizen heeft dat er toe geleid dat er nog geen coördinator aangesteld kon worden. De decretale bepaling dat *'het samenwerkingsverband .. voorziet in middelen voor onder andere coördinatie en kwaliteitsbevordering van het aanbod ...'* (Art. 14 van het decreet van 29 november 2013), stelt met andere woorden verschillende huizen voor een bijzondere uitdaging.

Bij andere huizen is de coördinator beperkt aanspreekbaar voor het huis omdat hij verschillende taken moet combineren (cf. coördinatiefunctie, trekken van het samenwerkingsverband en dat vaak als surplus bij andere opdrachten). Dat vraagt dat de coördinator in die taak- en tijdspanning voortdurend een evenwicht moet zoeken. Eén van de respondenten stelt dat daartoe specifieke competenties zijn vereist, die evenwel onvoldoende vertaalslag kregen in de regelgeving en de subsidiëring. Ook een andere respondent vindt dat de rol en positie van de coördinator meer onder de aandacht moet worden gebracht.

De middelen om Huis van het Kind te realiseren blijven zeer beperkt. Daardoor is er momenteel nog geen coördinator om de feitelijke samenwerking steviger en meer structureel uit te bouwen.

Het vraagt enorm veel tijd om gezinnen te bereiken, om partners te begeisteren, om partners en gezinnen actief te maken en te houden... En tijd ontbreekt soms, zeker voor de trekkers voor wie dit een surplus is op hun takenpakket.

Voor een relatief kleine gemeente is het moeilijk om hiervoor iemand vrij te maken. Er is geen subsidie voorzien. De budgetten komen volledig ten laste van de gemeente.

De subsidiemiddelen dienen te gaan naar de ontwikkeling van aanbodsvormen binnen het Huis van het Kind ... In de praktijk blijkt, zeker in de opstartfase, dat er veel tijd gaat naar coördinatie van het samenwerkingsverband (partners samen brengen, stappenplan opmaken en opvolgen, acties en projecten opvolgen, ...). De coördinatie verdelen over de partners of vrijwillig laten opnemen door één partner zonder subsidie lijkt niet realistisch.

Taakspanning coördinator Huis van het Kind: momenteel zijn er al enkele concrete zichtbare activiteiten vanuit het Huis van het Kind. Dit vraagt veel praktische en uitvoerende tijdsinspanning van de coördinator. Terwijl er ook structureel nog heel wat uitdagingen zijn. Dat is soms een moeilijk evenwicht.

De rol van een coördinator en de installatie ervan in de organisatie wordt o.i. nog onvoldoende beklemtoond. Het is pas door een goede coördinatie dat een samenwerking goed verloopt en stand houdt.

In de voorgaande beschrijving was de focus gericht op het coördinatorschap. Zo goed als al de knelpunten en ondersteuningsnoden die iets zeggen over de personeelsomkadering betreffen de coördinatiefunctie. Daarnaast verwijzen twee respondenten naar andere medewerkers die ze tekort hebben of (verder) ingezet willen (blijven) zien: een onthaalmedewerker, gezinsondersteuners (ook in kleinere gemeenten) en de regioverpleegkundige van het consultatiebureau. Een aantal andere huizen spreken meer in algemene termen over de overbevraging van medewerkers.

Onthaal: momenteel geen vaste medewerker inzetbaar, wel permanentie door onthaalmedewerkers van het kinderdagverblijf + tijdens de openingsuren van de speltheek.

Bekijken van mogelijkheden van de gezinsondersteuners bij anderstalige gezinnen in kleinere gemeenten. De regioverpleegkundige van het CB blijvend kunnen inzetten voor bijvoorbeeld interventies zoals extra huisbezoeken, ondersteuning door permanentiemomenten in het peuterspeelpunt.

7.2.3 Toegankelijkheid

De toegankelijkheid van het aanbod omvat verschillende deelaspecten (supra, 6.3) die vragen kunnen oproepen of gepaard gaan met moeilijkheden. Zoals eerder vermeld, signaleren 36 huizen (31.0%) één of meerdere knelpunten op dat vlak.

Aanbiedingsvormen, thema's en bruikbaarheid van het ondersteuningsaanbod

Naar **aanbiedingsvorm en thema's** signaleren slechts een beperkt aantal huizen een knelpunt. Vier huizen vinden dat 'ontmoeting', al dan niet voor een specifieke groep, nog (meer of beter) vorm moet krijgen. Telkens één huis mist een perinataal aanbod, een aanbod rond de kindervens of een meer verscheiden aanbod. Eén huis stelt vast dat het aanbod nog te veel binnen de gemeentegrenzen ontwikkeld wordt en suggereert om het aanbod meer over de gemeenten heen te ontwikkelen. Naast deze acht huizen, willen twee huizen ondersteuning bij de organisatie van lezingen: één huis wil een groter aanbod vanuit Kind en Gezin, een ander huis wil subsidies voor lezingen en vormingen

Ontmoeting voor kwetsbare gezinnen organiseren (intensief, moeilijk, geen traditie binnen de gemeente,...).

Het aspect 'ontmoeting' is vandaag te beperkt uitgewerkt, hierop wordt actief ingezet in het komende werkjaar.

Nood aan ontmoetingsgroepen voor tienerouders.

Ons huidige aanbod is niet verscheiden genoeg, we zijn voornamelijk bezig met het organiseren van infoavonden, maar we vinden dat Huis van het Kind ruimer moet zijn dan dat.

In veel gemeenten wordt gewerkt aan dezelfde problematieken en is het soms zo dat iedere gemeente op zijn eigen eiland het 'warm water' uitvindt.

Bij ondersteuning gaat het er niet alleen om dát er ondersteuning geboden wordt, maar vooral of die ondersteuning **afgestemd is op de vragen en noden**. Deze thematiek kwam uitgebreid aan bod in punt 4.6. We beperken ons hier tot de melding dat elf huizen een afstemmingsknelpunt signaleren en dat vooral onvoldoende middelen en tijd de afstemming op actor- of organisatieniveau in de weg staan.

Beschikbare fysieke ruimte

Tien huizen signaleren een probleem met de **beschikbare fysieke ruimte** voor hun huis: ze beschikken niet over een fysieke locatie, ze hebben vragen bij de ligging (cf. vervoersarmoede) of de omvang of inkleding van die ruimte is niet geschikt (bv. te klein, niet geschikt voor ontmoetingsmomenten of workshops, te veel gericht op jonge kinderen). Eén van de huizen signaleert dat ze over te weinig subsidies beschikken om een fysiek huis te realiseren. Bij een ander huis moeten beleidsmensen overtuigd worden.

Timing fysieke Huis. In onze stad is er beslist om vanuit de basis van een fysieke Huis van het Kind te werken. Door omstandigheden is de locatie nog niet beschikbaar en is de beschikbaarheid daarvan al enkele keren gewijzigd. Dit zorgt ervoor dat de basis van waaruit we willen werken nog niet altijd voldoende aanwezig is.

Geen fysiek huis, geen geschikte accommodatie voor ontmoetingsgroepen.

Bereikbaarheid voor kwetsbare gezinnen? Het HvhK ligt in een landelijke regio en is niet voor iedereen vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Probleem van vervoersarmoede.

De laagdrempeligheid voor alle gezinnen blijft een uitdaging, bv. wat is de ideale fysieke locatie?

Meer geografische spreiding in onze stadsregio nodig.

De fysieke locatie had nog ruimer mogen zijn om ouderparticipatie te kunnen bevorderen (ontmoetingsruimte, ruimte voor vormingsmomenten).

De infrastructuur/fysieke inrichting is vooral voorzien op jonge kinderen: alles loopt door elkaar (bv. gehuil van baby's wanneer je iets wilt bespreken in het onthaal).

Het Huis van het Kind is te klein om veel extern aanbod te organiseren in het huis (bv. prenatale workshops) i.s.m. partnerorganisaties.

De locatie van het Huis van het Kind die we kregen van het bestuur is niet ideaal. Dat zorgt soms voor wat frustraties en vraagt een flexibele, creatieve aanpak.

Wij willen héél graag overgaan tot een fysieke locatie omdat we merken dat dit de samenwerking en de tegemoetkoming naar ouders enorm bevordert maar het is ook een kwestie om de beleidsmensen er mee achter te krijgen. Een beetje druk van bovenaf zou wel helpen :)

Beschikbaarheid: openingsuren en telefonische bereikbaarheid

Drie huizen vinden dat de contactmogelijkheden te beperkt zijn: de openingsuren of aanspreekbaarheid van de coördinator is te beperkt of een telefonisch contact is niet mogelijk.

Openingsuren zijn op weekdagen, tijdens werkuren, wat het moeilijk maakt om werkende ouders te bereiken. Telefonisch is een Huis van het Kind niet bereikbaar.

Vooraf heel veel tijdsgebrek van de coördinatoren en trekkers. Dit bepaalt ook dat je bij de uitbouw van je acties permanent rekening moet houden met de beperkte tijd. Je bent ook beperkt bereikbaar en aanspreekbaar voor het Huis

Bekendmaking en begrijpelijkheid: waar staan de Huizen van het Kind voor?

Zowel huizen met een fysieke locatie, huizen met meerdere locaties, als huizen zonder een fysieke locatie signaleren dat de bekendheid en de begrijpelijkheid van waar een Huis van een Kind voor staat, niet evident is. Eén van de huizen met **één fysieke locatie** vindt het moeilijk om wat 'naast' het fysieke huis gebeurt, bekend te maken.

Bekendmaking 'concept' Huis van het Kind bij (groot-)ouders/opvoedingsverantwoordelijken: Dat het Huis van het kind meer is dan het fysieke 'huis' alleen. Met het samenwerkingsverband kunnen we nog veel meer bereiken voor gezinnen.

Van de huizen met **meerdere locaties**, signaleert een intergemeentelijk samenwerkingsverband problemen om de informatie gebundeld te krijgen en zo ook bekend te maken. Bij een ander huis is het verschillende aanbod op de twee fysieke locaties een belangrijke doorverwijzingsdrempel.

Niettegenstaande de oproep aan actoren om initiatieven voor info en ontmoeting aan ouders door te geven voor publicatie op de website en voor afstemming, komt niet alles naar ons toe. De website (deelsite van de gemeentelijke site van de ene gemeente) ook beter te linken in de website van de andere gemeente.

Er zaten reeds verschillende organisaties in 1 huis voor de opstart van het HvhK. Deze locatie werd echter niet weerhouden als locatie voor het Huis van het Kind en er werd gekozen voor een nieuwe plaats. Hierdoor zitten we met 2 fysieke locaties voor het netwerk HvhK, maar het aanbod is niet volledig hetzelfde. Het blijkt dan ook voor doorverwijzers (bv. kinderopvang of artsen) moeilijk om te weten naar welke fysieke plaats ze ouders moeten doorverwijzen.

Acht huizen **zonder een fysieke locatie** signaleren dat de bekendmaking moeilijk ligt omdat ze als huis en als samenwerkingsverband niet zichtbaar zijn. Dat maakt het voor gebruikers moeilijk te begrijpen. Twee van hen wijzen daarenboven dat het ook voor het lokale bestuur niet evident is om de werking of meerwaarde van een (fysiek) Huis van het Kind te vatten. Ook hier vraagt één van hen meer beleidsdruk.

Bekendmaking naar de bevolking gezien we geen fysiek huis hebben. geen fysiek huis: zichtbaarheid en toegankelijkheid voor de bevolking.

Het bekend maken van een HUIS van het Kind zonder fysiek huis ligt voor velen moeilijk.

Knelpunten t.a.v. doelgroep: bekendmaking en profilering Huis van het Kind als netwerk van partners <--> één fysiek huis (met loket/onthaal).

De naam en opdracht van het Huis promoten en verduidelijken. Zonder echt een fysiek huis te zijn (uitgezonderd de balie), is dat niet altijd even evident.

Het is moeilijk om aan potentiële gebruikers een SAMENWERKINGSVERBAND Huis van het Kind uit te leggen. Een fysiek gebouw maakt dit veel tastbaarder, maar daarom niet beter.

Het Huis van het Kind van onze stad is vooral een samenwerkingsverband van organisaties die elk hun eigen aanbod hebben onder de eigen naam. Daarom is het ook niet makkelijk (en misschien nog niet opportuun) om het Huis van het Kind te positioneren en/of bekend te maken bij het brede publiek. Het is nog eerder een verzamelnaam zonder eigen aanbod en dat zorgt soms eerder voor meer verwarring in plaats van meer duidelijkheid.

De benaming Huis van het Kind dekt niet de lading van de samenwerking: de benaming refereert nog te veel naar een fysiek huis, terwijl wij werken in een virtueel huis. Het verhaal en het belang van een Huis van het Kind is niet eenvoudig toe te lichten. Vooral als er al sprake was van een goede samenwerking is de meerwaarde of het nut niet duidelijk voor - in ons geval – het lokaal bestuur.

Fysieke locatie zou er moeten zijn! nu niet zo zichtbaar omdat er geen 'huis' is zoals de naam wel doet vermoeden. Graag meer nadruk op de beleidsmensen over het nut van een fysieke locatie. Van ambtenaren wordt dat niet altijd aangenomen. Beleidsmensen denken vaak niet op lange termijn terwijl dat net iets is waar wij wel aan willen werken!

Op het vlak van bekendheid en begrijpelijkheid signaleren vijf huizen dat de **naam van het Huis van het Kind**, jongeren en hun ouders belemmert om op dat huis een beroep te doen. Ze vinden de naam weinig aantrekkelijk of ervaren dat het jongeren en hun ouders minder aanspreekt. Eén huis vindt de huisstijl 'nogal kinderlijk'.

De algemene bekendheid van het Huis van het Kind kan nog beter. Bv. jongeren zullen zichzelf minder aangesproken voelen bij een Huis van het 'Kind'.

De benaming Huis van het Kind: "kind" verwijst nog te veel naar één bepaalde leeftijdsgroep, waardoor vooral de (ouders van de) jongeren zich niet aangesproken voelen. Dat is een knelpunt in onze profilering en bekendmaking.

De naam 'Huis van het Kind' is zeer gericht op ouders met jonge kinderen. Ouders van tieners voelen zich hier niet tot aangesproken. We merken dit ook in de praktijk. Bekendmaking van het aanbod blijft een uitdaging!

De bekendheidsproblemen zijn niet per se te linken aan het al dan niet beschikken over geen, één of meerdere fysieke locaties of aan de naam van het Huis van het Kind. Verschillende huizen omschrijven ze als een meer algemeen probleem dat zowel lokaal (10 huizen) als bovenlokaal verankerd blijkt te zijn (13 huizen) en uitdagingen met zich meebrengt.

Op **lokaal vlak** signaleren huizen dat burgers uit de gemeente nog meer op de hoogte gebracht moeten worden over waarvoor ze in het huis terecht kunnen, dat bekendmaking naar de brede doelgroep een werk van lange adem is, dat het huis nog te weinig bekend is bij doelgroepen of dat ondanks de inzet op bekendmaking veel gezinnen het Huis van het Kind nog niet kennen.

Een knelpunt is dat er veel energie gaat naar bekendmaking, naar bereiken en toeleiding van gezinnen naar aanbodsvormen van het HvhK. Dit gegeven geldt zeker voor de kwetsbare maatschappelijk groepen.

De huizen zien vooral in het samenwerkingsverband en het uitgebreid actoren- en aanbodveld als een verklaring voor de moeizaam verlopende bekendmaking.

Voor de verschillende partners speelt Huis van het Kind een belangrijke rol op organisatieniveau. Deze rol vertalen naar een verhaal voor de ouders, is geen makkelijke opdracht.

Veel organisaties hebben een aanbod voor preventieve gezinsondersteuning. Dat maakt het soms zeer ingewikkeld en onoverzichtelijk voor de partners zelf en voor de doelgroep.

Doordat het Huis van het Kind ingebed is in de structuur van de dienst, is dit in principe ook wel dienstverlening die onder het Huis van het Kind zou kunnen horen of alleszins heel toegankelijke dienstverlening. Op de dienst zelf zijn we er mee bezig om intern helder te krijgen welke plek het Huis van het Kind nu juist heeft binnen de dienst Samenleving en wat dat dan impliceert naar bekendmaking, communicatie, e.d.

We doen veel naar partnerorganisaties toe om aanbod in kaart te brengen / bekend te maken, maar dan nog is het niet genoeg. Dit heeft te maken met diverse aanbod in onze stad, ook met feit dat netwerk heel divers is (sectoren, doelgroepen, profielen deelnemers, tijdsinvestering deelnemers,..).

Voor één van deze huizen zou de ontwikkeling van een algemene flyer en het doortrekken van de huisstijl kunnen helpen. Dat brengt terug de bovenlokale inbedding van bekendmakingsproblemen en de bovenlokale uitdagingen om daarmee om te gaan in het vizier.

De dertien huizen die op **bovenlokaal** vlak uitdagingen zien, formuleren die in termen van naambekendheid (cf. betekenis van het begrip) en de middelen (tijd, geld, inspanning) die nodig zijn om de werking van de Huizen van het Kind bekend en duidelijk te maken. Twee huizen merken op dat de verscheiden invulling en uitbouw op lokaal vlak, het moeilijk maken om de betekenis van de huizen te vatten. Een andere respondent ziet de bekendheid en zo ook de toeleiding naar de huizen ingeperkt door de bovenlokale inkrimping van het lokaal aanbod van Kind en Gezin.

Naambekendheid blijft een groot aandachtspunt. Hier kan ook zeker op Vlaams niveau op ingezet worden. Voor veel gezinnen blijft 'Huis van het Kind' een abstract begrip. Het vergt heel wat inspanning om aan de bevolking te duiden wat het juist is.

Om te verduidelijken wat er allemaal bestaat aan aanbod gezinsondersteuning en de veelheid aan organisaties die opvoedingsverantwoordelijken kunnen helpen ... creëren we een organisatie bij. Dat is soms wat contraproductief. Naast overzicht van wat er bestaat, dient ook Huis van het Kind uitgelegd te worden.

Daarnaast merken we onder de uniforme noemer Huis van het Kind een grote verscheidenheid op lokaal niveau. Wat moet de naam Huis van het Kind dan betekenen voor de burger?

Het HvhK is bij heel wat gezinnen van het ruimere samenwerkingsverband nog onvoldoende bekend. De daling van het aantal consultaties bij Kind en Gezin als eerste 'detector'/toeleider wordt als gemis ervaren.

Het eerst vermelde citaat bevat een expliciete vraag naar bovenlokale ondersteuning: op Vlaams niveau inzetten op naambekendheid. Vijf huizen werpen in algemene bewoordingen een dergelijke vraag op.

We hebben de indruk dat er nog niet veel gebeurd is rond de bekendmaking van de Huizen van het Kind naar het brede publiek. Dit zou voor de bekendmaking op lokaal vlak wel een steun in de rug kunnen betekenen.

De andere acht huizen formuleren één of meerdere concrete voorstellen om op Vlaams niveau de bekendheid en zo ook de slagkracht van de huizen te bevorderen: communicatiemiddelen zoals flyers, sjablonen of systemen voor bijvoorbeeld een nieuwsbrief aan de ouders, ballonnen en een

informatiemap ter beschikking stellen, een website voor ouders over de Huizen van het Kind, een radiospot, een televisiespot en financiële middelen om o.a. folders te maken.

Subsidies om folders te maken, bekendheid uit te breiden.

Er ontbreekt een website voor burgers over de Huizen van het Kind. Er is enkel een website voor voor professionelen.

Verlenen van diverse communicatiemiddelen (bv. ballonnen) met het logo van Huis van het Kind die gebruikt kunnen worden in het kader van de verdere bekendmaking tijdens activiteiten.

Een algemeen campagnefilmje die Huis van het Kind uitlegt en bekend maakt. Nu moeten wij veel inspanningen leveren om:

- 1. het Huis van het Kind bekend te maken.*
- 2. de bedoeling van dit Huis duidelijk te maken.*
- 3. ouders zo veel mogelijk in aanraking te brengen met het huis (immers hoe vaker ze erover horen, hoe groter de kans dat ze de stap zullen zetten bij vragen, twijfels, problemen, bezorgdheden, etc.).*

Bereik van 'alle' ouders en van kansengroepen en jongeren in het bijzonder

Voor een derde van de Huizen van het Kind (39/116 of 33.6%) is het bereik een knelpunt. Het meest frequent verwijzen de huizen (17) naar knelpunten inzake het bereik van **'alle' gezinnen**, van de doelgroep meer in het algemeen of de 'sociale mix' of het 'divers doelpubliek' in het bijzonder, naar de inspanningen die niet (altijd) (voldoende) toereikend blijken te zijn en de elementen die een goed bereik in de weg staan.

We krijgen geen vragen voor het HvhK, zowel niet van gebruikers als van partners. Dit maakt het moeilijk om het belang ervan - dat er zeker wel is - aan te tonen.

Gezinnen zijn moeilijk te bereiken. Is er al teveel aanbod? Is er geen extra nood? Zijn er drempels?

Het blijven bereiken van 'nieuwe' ouders is niet evident.

De huizen zijn nog niet bekend bij alle inwoners van een wijk. Het consultatiebureau blijft de belangrijkste toegangspoort

De doelgroep waar het Huis van het Kind zich momenteel naar richt is zeer divers, de uitdagingen blijven komen. Het is niet altijd eenvoudig om te bewaken dat alle ouders terecht kunnen in je HvhK. Het is een zaak van dit te blijven bewaken, ook door middel van een zo groot mogelijk gevarieerd aanbod.

Er is een brede waaier van aanbod voor kinderen en ouders met kinderen in de gemeente. Het bundelen van dit aanbod, geeft ook weer waar de verdere noodzaak en leemtes op vlak van preventieve gezinsondersteuning zich bevinden. Hierbij ervaren de kernpartners dat het moeilijk is om niet enkel te focussen op de meest kwetsbaren en dat het geen Huis van het 'arme' kind wordt, maar dat alle kinderen van de gemeente worden bereikt.

Vanuit organisatieperspectief vormt vooral de beperking aan middelen een belemmering voor een goed bereik. Meer concreet betreft het een gebrek aan tijd, aan financiële middelen en marketingmanagement. Eén van de huizen stelt dat het ontbreken van een doelgroepbepaling een knelpunt was.

Het vraagt enorm veel tijd om gezinnen te bereiken, om partners te begeisteren, om partners en gezinnen actief te maken en te houden ... En tijd ontbreekt soms, zeker voor de trekkers voor wie dit een surplus is op hun takenpakket.

Permanent investeren om gezinnen outreachend op te zoeken. Soms gebrek aan marketingmanagement én middelen om je product/aanbod aantrekkelijk en efficiënt bij gezinnen te brengen.

In 2015 zijn we zeer enthousiast gestart met alle samenwerkende partners. We hebben ons voornamelijk gefocust op de bekendmaking van het HvhK: bekendmaking bij het brede publiek en bekendmaking bij professionelen. Daarbij hebben we één belangrijke stap overgeslagen, namelijk het bepalen van de doelgroep (leeftijd?) én een uitgesproken visie. Met het nieuwe personeelslid wordt dit hernomen en kijken we- samen met het samenwerkingsverband- om de visie uit te tekenen.

In het bijzonder het laatste citaat brengt ons bij het doelgroepenbeleid en –bereik. Dertien huizen ervaren moeilijkheden in het bereik en de ondersteuning van **maatschappelijk kwetsbare gezinnen**, de meest kwetsbaren, kansarmen, anderstaligen of verwijzen naar gezinnen die het meest gebaat zijn met hulp en ondersteuning. Ze leggen niet alleen de vraag voor 'Hoe bereik je kwetsbare gezinnen?', en dat al dan niet voor één of meerdere specifieke ondersteuningsinitiatieven (bv. peuterspeelpunt), maar verwijzen ook naar de hoge verwachtingen om deze gezinnen te ondersteunen.

Net zoals dat voor het bereik van 'alle' ouders een gebrek aan tijd en aan financiële middelen een belemmering vormt voor het bereik, is dat ook voor het bereik van kansengroepen het geval. Andere belemmeringen zijn het taalprobleem en de moeilijke detectie van deze gezinnen. Eén huis ziet het moeilijk bereik gelinkt aan het feit dat ze een kleine gemeente zijn.

Het blijft zeer moeilijk om gezinnen in een sociaal-kwetsbare situatie te bereiken. Het vraagt een heel traject om deze mensen terug vertrouwen in de hulpverlening te geven. Vaak heb je onvoldoende tijd en middelen om dit tot een goed einde te brengen.

Het is moeilijk om de meest kwetsbare gezinnen te bereiken in een kleinere gemeente.

Detectoren van kwetsbare gezinnen (wel al veel vooruitgang maar blijft moeilijk).

Taalprobleem: onze stad kent een zeer hoog percentage anderstalige ouders, wat een drempel betekent voor deelname aan een aantal activiteiten van het huis.

Een knelpunt op het eerste niveau is dat er veel energie gaat naar bekendmaking naar, bereiken en toeleiding van gezinnen naar aanbodsvormen van het HvhK. Dit gegeven geldt zeker voor de kwetsbare maatschappelijk groepen. Bij toekenning van subsidies wordt vaak geen rekening gehouden met de tijd die hiernaar toe gaat, waardoor er minder ruimte over blijft voor het eigenlijke werk, namelijk ondersteuning van gezinnen.

Ook de eerder vermelde vraag naar bovenlokale bekendmaking via bijvoorbeeld een website en het vrij ter beschikking stellen van promotiemateriaal en folders, komt terug naar voren. Een ander huis wil vooral inhoudelijke ondersteuning om de deelname van kwetsbare gezinnen te bevorderen.

Promotiemateriaal en folders die we vrij kunnen aanvragen. Bv. Week van de opvoeding met deurhangers.

Het logo van het HVHKK mee lanceren via de website van K&G. Op die manier kennen ouders het logo al en kan het aanbod breder en sneller verspreid worden. Het concept HvhK lanceren via verschillende partners op Vlaams (hoger) niveau zodoende dat ingeburgerd geraakt.

Het zou heel interessant zijn als we advies krijgen rond het verhogen van de participatie van de kwetsbare gezinnen.

Eén huis signaleert dat aandacht nodig is voor 'mensen die uiteindelijk geen 'ouders' worden (kinderwens, ongeplande zwangerschap, zwangerschapsafbreking om psycho-sociale en medische redenen) en voor zwangerschapsbeleving en beleving van jong ouderschap als de broze wolk'.

Negen huizen willen het leeftijdsbereik van hun werking graag uitgebreid zien naar **ouders met oudere kinderen**: ouders met kinderen ouder dan zes jaar, ouder dan twaalf jaar of ouders met tieners. Eén huis stelt zich de vraag 'Opvoedingsondersteuning tot 24 jaar?'

De concrete structurele initiatieven die we momenteel uitwerken richten zich voornamelijk naar kleine kinderen en hun ouders. Het is voor ons een uitdaging om in de komende jaren ook tieners/jongvolwassenen en hun ouders verder te betrekken.

Opletten voor perceptie alsof het HvhK er enkel zou zijn voor gezinnen met jongere kinderen.

Het HvhK is nog te sterk gericht op 0-12 jarigen. Via partners in de stuurgroep (CGG, CLB's, PISAd, ...) wordt er ook wel stil gestaan bij jongeren en ook bij de planning van infoavonden is er aandacht voor een gevarieerd aanbod voor diverse doelgroepen. Toch zijn de meeste acties/diensten gericht op jonge kinderen. Het is niet evident om zowel ouders, kinderen als jongeren aan te spreken.

Twee huizen schrijven het moeilijk bereik van ouders met oudere kinderen toe aan de afwezigheid van secundaire scholen. Voor een ander huis laat de infrastructuur, de fysieke inrichting die geënt is op ouders met jonge kinderen, dat niet goed toe (cf. supra).

Omdat we geen middelbare scholen hebben, is het moeilijk jongeren en ouders van deze jongeren op een eenvoudige (goedkope) manier te gaan bereiken. Daardoor is het niet evident om een aanbod te doen voor hen. We hebben al een paar keer met de Waarom? Daarom!-lezingen geprobeerd, maar zonder succes.

Verschillende huizen signaleren dat het **bereik van jongeren** een knelpunt is. Ze richten zich niet tot die doelgroep, het aanbod is minder of ze vinden het moeilijk om de doelgroep van pubers en jongvolwassenen te bereiken. De eerder vermelde belemmering dat er geen secundaire scholen zijn, is ook hier aan de orde. Daarnaast komen andere belemmeringen aan de oppervlakte: de dubbelzinnige verwachtingen in de regelgeving, het beperkt leeftijdsbereik en de beperkte affiniteit met jongeren bij de al dan niet verplicht aan te sluiten partners en de weinig aansprekende naam voor jongeren (cf. Huis van het Kind).

Dubbelzinnige verwachtingen vanuit het decreet in aanbod naar kinderen en jongeren toe.

Door de verplichte partners HvhK (Kind en Gezin, Inloopteam, CB's) ligt er een sterke nadruk op gezinnen met kinderen 0 tot 3 jaar.

De naamgeving Huis van het Kind is niet geschikt om jongeren aan te spreken. Hoewel er veel achter de schermen afgestemd kan worden m.b.t. jongeren, is de link en affiniteit met tieners, jongeren en jongvolwassenen nog te zwak, zowel op niveau van de professionele organisaties die zich inzetten voor deze groep als de doelgroep zelf.

Participatie van ouders, kinderen en jongeren

Acht Huizen van het Kind ervaren tekorten op het vlak van (gebruikers)participatie. Eén van de huizen schrijft dat toe aan de afwezigheid van een fysieke locatie. Een ander huis signaleert dat de participatie van kwetsbare gezinnen moeilijk ligt.

De participatie en inspraak van ouders is nog steeds zeer moeilijk en te beperkt gerealiseerd in de verschillende overlegstructuren en werkgroepen van het samenwerkingsverband van het Huis van het Kind.

Participatie van ouders en kinderen aan het Huis van het Kind verloopt moeizaam omdat er ook geen fysiek Huis is.

Participatie van kwetsbare gezinnen bij het uitwerken van een actieplan.

We zijn nog op zoek naar een methodiek om gebruikersparticipatie te realiseren. Het is nog niet duidelijk wat we als partner hierin moeten investeren om dit te bereiken.

7.2.4 Samenwerking

In het inleidend punt (supra, 7.2.1) staat vermeld dat 62.1% van de Huizen van het Kind minstens één knelpunt of verbeterpunt geeft op het vlak van de samenwerking. Het merendeel van hen (45) meldt één punt en 19 huizen melden twee punten. Daarnaast zijn er zes die drie punten aanhalen, één die er vier rapporteert en één die er 11 rapporteert. Van de acht huizen die 3 of meer knelpunten of verbeterpunten aanhalen zijn er zeven huizen met een stedelijke habitat (4 centrumsteden, 1 grootstad en 2 grootstad rand) en één huis dat zich in een buitengebied bevindt.

Welke actoren betrekken in het samenwerkingsverband?

Uit het overzicht van de samenwerkingsverbanden van de Huizen van het Kind (zie hoofdstuk 4), blijkt dat een grote verscheidenheid aan actoren daarin betrokken kan zijn. Het is evenwel geen evidente oefening om actoren te betrekken. Dat geldt zowel voor huizen in een stedelijke, in een regiostedelijke als in een landelijk context. In de lijn van de verwachtingen, ligt vooral voor landelijke gemeenten de beperkte(re) aanwezigheid van mogelijke partners moeilijk. Eén van de huizen werpt de vraag op of Kind en Gezin daarin een trekkersrol zou kunnen opnemen. Een grootstad-rand-Huis-van-het-Kind signaleert in een moeilijke positie te zitten omwille van de grotere aantrekkelijkheid voor actoren om bij de grootstad aan te sluiten.

Welke partners betrekken en op welke wijze?

Wie zijn relevante actoren en in welke maten kunnen/willen actoren actief meewerken en bijdragen aan het samenwerkingsverband.

We hebben nog niet bepaald welke organisaties we wel en niet toelaten als partner van het Huis van het Kind. Dit gaat soms wat moeizaam.

Er is slechts sprake van één actieve trekker tot op heden ... dat maakt dat je ook weinig van samenwerking kan spreken.

In landelijke gemeenten te weinig partners met concrete werking in de gemeente.

We zijn een kleine gemeente, waardoor er maar weinig partners zijn op ons grondgebied. Bijvoorbeeld jeugdwezijn, CAW, CGG ...

Geen middelen in landelijke gemeenten, te weinig partners met concrete werking in de gemeente. Kind en Gezin als trekker in die gemeenten met weinig of geen middelen of andere diensten?

Knelpunt voor onze gemeente is dat we tussen een grootstad en een andere verstedelijkte regio zitten. Daardoor kiezen een aantal bevoorrechte partners ervoor om niet deel te nemen als partner van het HvhK, bv. CAW, DOMO. Ook de doorverwijzing naar een JAC of andere instanties is moeilijker voor jongeren/gezinnen.

Actieve betrokkenheid, positie en rollen van actoren

Iets minder dan de helft van de Huizen van het Kind (53/116 of 45.7%) signaleert moeilijkheden om actoren actief te betrekken in hun samenwerkingsverband. Ze sluiten niet aan bij het samenwerkingsverband, er is geen actief engagement, ze zijn moeilijk te motiveren om activiteiten te organiseren, er is geen actieve participatie, het is moeilijk om ze warm en betrokken te houden of het is een uitdaging om hen 'dat kleine extra' te laten doen. Verschillende huizen stellen zich daarenboven vragen bij het lange termijn engagement van de partners. Dat engagement kan zowel door organisatiespecifieke ontwikkelingen als door bovenlokale erkenning gevende ontwikkelingen onder druk komen te staan.

De Huizen van het Kind zijn nu nieuw en overal in opstart. Het lijkt me de uitdaging om alle actoren uit te dagen om telkens weer verder te zoeken naar kansen. Nu lijkt dit logisch maar binnen 5 jaar.

Vermits het netwerk van de opvoedingswinkel gediend heeft als basis voor dit netwerk ben ik erg bezorgd dat indien het voortbestaan van de opvoedingswinkel niet meer mogelijk is, dit een bepalende hypothec zal leggen op het voortbestaan van het HvhK.

Vijftwintig huizen benoemen één of meerdere **specifieke actoren** (naar doelstellingen, opdracht, bereik of werkingsgebied) die ze in hun samenwerkingsverband vertegenwoordigd of (actiever) betrokken willen zien, maar voor wie dat tot op heden niet of slechts in beperkte mate lukte. Vier huizen ervaren moeilijkheden om actoren met een regionale werking te betrekken.

Veel organisaties werken gemeente-overschrijdend zodat zij dikwijls gevraagd worden als partner in verschillende Huizen van het Kind. Het is niet evident om de partners te motiveren om ook een bepaald deelaspect van het Huis van het Kind op te nemen. Dikwijls kampen zij ook met te weinig tijd en middelen.

Overbevraging door verschillende HvhK om te participeren, zeker als deze organisaties een regionale werking hebben.

Door de vele Huizen van het Kind zijn bepaalde partners of eerder potentiële partners moeilijk te motiveren om ook nog actief deel te nemen in dit huis. Sommige partners zitten verspreid over de hele provincie of hun werkingsgebied is een deel van de provincie.

Daarnaast is het voor sommige partners heel moeilijk om te participeren in de verschillende Huizen van het Kind in de buurt. De tijdsinvestering is daarvoor te groot.

Voor drie huizen blijft het een uitdaging om actoren die met tieners, jongeren of oudere kinderen werken te betrekken. Eveneens telkens drie huizen beamen dat voor de scholen, de Gezinsbond en één of meerdere 'partner' gemeenten en twee huizen voor de huisartsen (bv. als doorverwijzers).

Het is moeilijk om scholen betrokken te maken. Speciale acties voor de promotie van het huis staan op stapel.

De eerste stappen zijn gezet. Met een aantal kernpartners was er al een nauwe samenwerking, maar bijvoorbeeld de samenwerking met de Gezinsbond is nieuw voor ons. Dat is een uitdaging, maar zal tegelijkertijd zeker een meerwaarde zijn.

We willen het overleg met partners met een werkingsgebied dat de gemeentegrenzen overschrijdt (bv. CLB, Wit Gele Kruis, CKG, ...), graag intergemeentelijk organiseren in een samenwerking met de Huizen van het Kind van twee gemeenten. Zo kan het overleg efficiënt georganiseerd worden en blijft er meer tijd over om in te zetten op de dienstverlening aan gezinnen. Eén van die twee gemeenten heeft op dit moment nog geen Huis van het Kind. Dat beperkt de intergemeentelijke samenwerking.

De samenwerking met één van de gemeenten is niet gelukt, waardoor het allemaal wat moeilijker verloopt. De nodige stappen worden hiervoor ondernomen.

De overgang naar een regionaal HvhK is niet evident. In de praktijk is de betrokkenheid van een aantal gemeenten nog vrij beperkt.

Telkens één huis verwijst naar de moeilijkheid of uitdaging om één van de volgende actoren te betrekken: een opvoedingswinkel (cf. ze krijgen veel opvoedingsvragen), een vereniging waar armen het woord nemen (cf. om de middelen die ze voor kinderarmoede te kunnen inzetten), lokale verenigingen (cf. er bestaat in ons huis niet echt een visie over), de gezinsraad, Kind en Gezin, de vrijetijdsdienst, de culturele sector, Samenlevingsopbouw of andere niet specifiek omschreven ondersteunende diensten.

Misschien kan de samenwerking met Kind en Gezin op lokaal niveau nog wat beter. Tenslotte is die samenwerking prioritair in de werking van het Huis van het Kind.

Welke potentieel zit er in de culturele sector om de werking van het HvhK te versterken? Het is een belangrijke opdracht van deze sector om sociale cohesie te versterken, daarvoor worden ze ook gesubsidieerd. Het zou interessant zijn om met hun federaties te verkennen welke rollen zij kunnen opnemen en hoe zij ingezet kunnen worden. Ook uitwisseling van goede praktijken hier rond zou interessant zijn: in welke HvhK nemen zij al rollen op en welke? Hetzelfde kan gelden voor sector Samenlevingsopbouw: veel van de opdrachten van het Huis van het Kind zijn eigenlijk samenlevingsopbouw.

Eén van deze huizen stelt zich daarenboven de vraag hoe ze pluralisme in hun samenwerkingsverband kunnen bewaken. Deze vraag naar de eigenheid van de vertegenwoordigde actoren, zien we ook weerspiegeld in de kanttekeningen ten aanzien van de **rol en positie** van de gemeente of stad.

De inmenging van de stad kan een valkuil zijn.

Het Huis van het Kind wordt vanuit de stad getrokken waardoor we merken dat het bij partners vaak geen prioriteit is.

Betrokkenheid EN gedragenheid op langere termijn. Het Huis van het Kind wordt voornamelijk getrokken vanuit het gemeentebestuur en de stuurgroep. Het Huis van het Kind kan slechts succesvol zijn als de partnerorganisaties het Huis van het Kind als hun EIGEN huis/netwerk beschouwen waarin ze zelf initiatieven kunnen nemen (eigenaarschap).

Niet alleen de rol en positie van de gemeente of stad wordt ter discussie gesteld of roept vragen op. Dat geldt ook voor de rol en positie van andere actoren. Daarnaast blijkt de rol en positie van de betrokkenen niet altijd duidelijk (zichtbaar) te zijn of te veranderen na verloop van tijd.

In het samenwerkingsverband worden er ook knelpunten ervaren tussen de kernpartners wat betreft mandaten om beslissingen te nemen, acties die worden opgesteld, wie heeft de beslissingsmacht, wie zijn kernpartners en wie zijn de andere partners, enz. De trekkers van het samenwerkingsverband worden hier momenteel in ondersteund door VCOK i.h.k.v. een begeleidingstraject op maat aangeboden door de provincie.

Voor actoren/organisaties die geen kernpartner zijn is het niet altijd duidelijk wat hun rol is in het HvhK. Partners die reeds in ander overleg betrokken zijn zien niet altijd de link met het HvhKH. Het zijn vooral de trekkers die de linken zien.

We hebben veel partners ..., de inzet van elke partner blijft vrij vaag.

Het mandaat en de samenstelling van de stuurgroep beantwoordt niet aan de huidige samenwerking op het terrein.

Drie huizen lichten toe hoe ze met die positionering, de verschillende rollen en betrokkenheid omgaan. In één van de voorgaande citaten was al te lezen dat ze een huis gebruik maakt van een ondersteuningstraject om onder meer het mandaat van de verschillende betrokkenen en voor verschillende zaken verhelderd te krijgen. Bij twee andere huizen blijken 'vertrekken vanuit de noden' en 'een daarop afgestemd aanbod ontwikkelen' sleutelwoorden te zijn.

Elke organisatie worstelt met tijdsgebrek, deze evolutie is de voorbije 10 jaar alleen maar toegenomen, een samenwerkingsverband werkt hier maar als er win win kan aangetoond worden in functie van de doelgroep of het aanbod. Vandaar heb je ook verschillende betrokkenheid van de partners in het samenwerkingsverband, soms komen doorheen het ontwikkelen van aanbod ook andere niet meetekende partners in beeld, die dan ineens sterk betrokken zijn op het Huis van het Kind. Het Huis van het Kind zet hoog in op het ontwikkelen van aanbod samen met partners, overlegt hoofdzakelijk in functie van aanbod, hopelijk is dat geen probleem voor Vlaanderen. Er is wel 2 keer per jaar een overleg van het samenwerkingsverband en daartussen dagelijks bestuur met de meest actieve partners.

Het is een uitdaging om concreet aan de slag te blijven gaan met een groot samenwerkingsverband met veel verschillende partners. Vanuit deze ervaring bouwen we ons HvhK uit vanuit 2 sporen: enerzijds hebben we een beleidsplan met acties opgemaakt dat we realiseren in de komende maanden en jaren, anderzijds laten we ook voldoende ruimte voor nieuwe ideeën, initiatieven die spontaan gemeld of aangevraagd worden door partners. Bijvoorbeeld infomoment : instap in de kleuterschool, initiatief rond ouderbetrokkenheid bij ouders van buitenlandse herkomst, ... Op deze manier bouwen we ons HvhK op van boven naar onder en van onder naar boven!

Een beperkte betrokkenheid van partners zet vooral **druk op de opdracht, de taakbelasting en de tijdsinvestering van de coördinator** of trekker. Ook actoren uit omliggende gemeenten die geen deel uitmaken van het samenwerkingsverband kunnen die druk opvoeren.

De verantwoordelijkheid voor de uitbouw van ons Huis van het Kind ligt vooral bij één partner. Is dat elders ook zo?

Vorm geven aan het partnerschap: hoe blijf je coördinator en niet alles zelf regelen?

De coördinator = trekker = maar vaak ook uitvoerder van alle acties.

Krijgen geen middelen om personeel ter beschikking te stellen, waardoor het merendeel van het werk meestal op de trekker terecht komt. Medewerkers uit partnerorganisaties doen wat ze kunnen, maar hun eigen job is natuurlijk prioritair.

Bovendien kan ook de vraag worden gesteld of het initiatief om afstemming teweeg te brengen telkens door de kernpartners van het Huis van het Kind moet worden opgenomen. De expertise van het Huis van het Kind wordt bevraagd door heel wat omliggende gemeenten maar gezien de beperkte middelen (personeel en dus tijd) kunnen we hier onvoldoende op in gaan terwijl we de meerwaarde hier wel van inzien.

Belemmeringen voor een actieve betrokkenheid

De meest gerapporteerde reden voor een beperkte inzet of betrokkenheid van bepaalde actoren, is het **gebrek aan middelen**: er zijn geen of er is een tekort aan financiële middelen en daarbij aansluitend een te grote werklast voor de medewerkers van die actoren. Dat maakt dat er tijdsgebrek is om ook actief op het samenwerkingsverband in te zetten, dat ze logischerwijze prioriteit geven aan hun eigen opdrachten of dat ze zich vooral richten op de zaken die ook een resultaat voor hun eigen werking opleveren.

Het is duidelijk dat alle kernpartners een stevig gevulde agenda hebben, met slechts beperkte ruimte voor bijkomende initiatieven. Alle actoren hebben de duidelijke intentie om er het beste van te maken, doch kunnen zich niet zomaar engageren om nieuwe initiatieven te 'trekken'.

De werkdruk bij de partners is erg hoog. Het overleg in het kader van Huis van het Kind komt er nog eens extra bij. De uitdaging is om heel efficiënt en doelgericht te werken.

Te weinig ruimte bij iedere partner om nog extra dingen/acties te realiseren . Onvoldoende kennis van de hulpverlening.

De meeste actoren hebben het zelf al super druk in hun eigen werking en nemen er niet graag nog extra werk of taken bij.

Veel partners hebben reeds een overvolle agenda. ze willen alleen actief meewerken als ze er direct resultaat kunnen uitputten voor hun organisatie.

Voor partnerorganisaties is het erg moeilijk om ten volle deel te nemen aan Huis van het Kind. Prioriteiten binnen de eigen organisatie zijn vaak in concurrentie (tijd!) met deelname aan bijvoorbeeld stuurgroep Huis van het Kind.

Andere elementen die een actieve betrokkenheid in de weg staan, zijn: **onvoldoende kennis van de hulpverlening of elkaars aanbod** of een **gebrek aan continuïteit**. Daarenboven blijkt daar een zelfversterkend effect van uit te gaan: naarmate actoren meer of intensiever participeren, zijn ze ook beter mee in de werking van het huis.

Op dit moment is de beleidsgroep van het Huis van het Kind heel ruim opgevat. Alle partners uit het onmiddellijke netwerk nemen hieraan deel. Maar een gebrek aan continuïteit bemoeilijkt de werking.

Moeilijk om alle partners in dezelfde mate betrokken te houden. Sommigen hebben niet veel tijd (meer) om mee te werken aan de verdere uitbouw. Partners of actoren die deelnemen aan werkgroepen of verwante overleggroepen zijn beter op de hoogte en beter mee. Er is soms toch een verschil in niveau bij besprekingen tussen professionele actoren en actoren die met vrijwilligers werken.

Ook de reden waarom ze partner zijn in het Huis van het Kind zoals al dan niet **verplicht moeten aansluiten, de eigen subsidiekanalen of de eigen regelgeving** kan hun wil en enthousiasme om zich actief in te zetten beïnvloeden.

Actoren/organisaties vallen onder specifieke subsidievoorwaarden die niet altijd stroken met elkaar of met de geest van het decreet.

Ondanks het enthousiasme van alle partners van het HvhK, is er een verschil in motivatie/reden om deel uit te maken van het Huis van het Kind. Sommige partners zijn verplicht deel uit te maken van het HvhK, anderen niet. Sommige partners worden gesubsidieerd door de stad/ Sociaal Huis, anderen niet. Sommige partners worden aangestuurd door lokale politiek, andere niet. Elke partner heeft zijn eigen regelgeving, subsidiekanalen.

De inzet van bepaalde organisaties is groter dan die van andere. Hier spelen verschillende redenen o.a. budgettaire redenen, weinig personeel, andere prioriteiten, enz. Dus hoewel begrijpbaar, heeft dit een belemmerende effect op de samenwerking in een HvhK. Sommige organisaties springen ook mee op de kar vanuit budgettaire motieven, een HvhK is momenteel namelijk een hot topic waar nog enige middelen naartoe gaan in een tijd van schaarste. Dit leidt soms tot situaties waar er eerder sprake is van concurrentiestrijd i.p.v. samenwerking.

Afgaand op de toelichtingen, kunnen we stellen dat de gesignaleerde belemmeringen en uitdagingen om actoren te betrekken of betrokken te houden, zich in elk type Huis van het Kind of regio voordoet. Indicatief, want gebaseerd op open vraagstellingen (cf. supra, punt 2.4.2), komen deze belemmeringen en uitdagingen in twee vijfden tot de helft van de verschillende gemeentetypen naar voren: grootstad (50.0%), grootstad rand (50.0%), centrumstad (36.4%), regiostedelijk (48.6%) en buitengebied (46.7%). Daarnaast blijkt dat 49.4% van de Huizen van het Kind met subsidies (40/81) dergelijke belemmeringen of uitdagingen ervaart en 37.1% van de huizen zonder subsidies (13/35). Uitgesplitst naar provincie, geeft dat de volgende indicatieve percentages: 58.3% van de huizen in West-Vlaanderen signaleren dergelijke belemmeringen of uitdagingen, 48.0% in Oost-Vlaanderen, 44.4% in Antwerpen, 40.0% in Vlaams-Brabant en 36.8% in Limburg.

Gedeelde visie(ontwikkeling)

Net geen 15% van de Huizen van het Kind (17/116) ervaart dat het niet evident is of bijzondere aandacht vraagt om met de partners van het samenwerkingsverband tot een gedeelde visie te komen, om tot een visie te komen die niet het eigen belang of het organisatiebelang dient, maar die het samenwerkingsbelang en zo ook de belangen van ouders en kinderen dient.

Spanningsveld tussen het komen tot een gezamenlijk verhaal versus de eigenheid van de organisatie behouden.

Het is moeilijk om voor alle partners van het samenwerkingsverband een gedeeld draagvlak te vinden en als Huis van het Kind naar buiten te komen als 1 ... Ja, er is nog werk aan de winkel om de lijn te vinden die alle partners samen verbindt.

Er is nog meer gedragenheid en visionaire afstemming nodig: maken alle partners de reflex dat samenwerking een meerwaarde kan bieden bij het opzetten van projecten/initiatieven? Moeilijk evenwicht tussen organisatiebelangen en netwerkbelang?

De HvhK vormen een nieuwe doelgroep voor tal van organisaties die hierin een kanaal zien om hun werking meer of bredere bekendheid te geven. Het is niet altijd evident om een inschatting te maken in hoeverre hun aanbod een verrijking of meerwaarde kan zijn op lokaal vlak.

Een eenzijdige focus op het eigen organisatiebelang gaat veelal gepaard met een focus op de eigen organisatiespecifieke taken, invalshoeken en aandachtspunten (cf. cultuur en protocollen), op het bewaren van de eigenheid en het eigen aanbod. Andere elementen die de ontwikkeling van een gedeelde visie belemmeren zijn: zich onvoldoende mede-eigenaar voelen van het huis, weinig vertrouwd zijn met conceptueel nadenken en wederom tijd om daar intensief op in te zetten.

De eigen visies op elkaar afstemmen is een uitdaging. Bv. taalbeleid.

Huis van het Kind is een concept. Het geeft het samenwerkingsverband lokaal heel wat mogelijkheden, maar net die vrijheid maakt het ook moeilijk. Het is niet voor iedereen evident om conceptueel na te denken. Het is belangrijk dat we zoeken naar voordelen voor ouders/kinderen i.p.v. andere voordelen/belangen.

De theoretische uitgangsprincipes inzake HvhK die men van bovenaf uitdraagt, ervaren we niet altijd aan de basis. Nog té veel organisaties zijn gefocust op de eigen organisatie-specifieke taken, zijn prioritair bezig met het eigen organisatie-perspectief en te weinig met het cliëntperspectief. Er is soms te weinig aandacht voor de toegevoegde waarde ten aanzien van het grotere gedeelde doel t.a.v. gezinnen en hun kinderen. Zonder de positieve dingen uit het oog te willen verliezen, ervaren we op de gedeelde werkvloer dat sommige organisaties zich nog onvoldoende 'gedeeld eigenaar' voelen van het HvhK. Ze gedragen zich nog te veel als 'gast' ipv 'deelnemer', participant, problemsolver, proactieve stakeholder in functie van het HvhK. Een gedeelde mindset om samen te gaan voor het ultieme, gedeelde doel/ambitie is nog niet altijd.

Het gemis aan een gedeelde visie, aan één verhaal laat zich ook voelen in de ontwikkeling, de afstemming, de uitvoering en de promotie van het ondersteuningsaanbod.

Nog steeds zijn de partners, actoren en organisaties van het huis niet allemaal ten volle mee in het verhaal. Elke actor organiseert nog teveel op zichzelf.

Onze actoren zeggen dat ze willen samenwerken, maar in de praktijk houden ze graag hun eigenheid. Er worden bijvoorbeeld ontzettend veel vormingen georganiseerd door de actoren. We trachten één vormingsfolder uit te werken waarbij er geen data/onderwerpen overlappen zodat iedere actor meer budget overhoudt. Dat is enorm moeilijk. Samenwerken met de 'concurrent' gaat niet. Elk overlegmoment hameren we hierop en bespreken we verschillende opties, maar dit blijft een gevoelig onderwerp.

Het komt voor dat adviezen van partners naar ouders elkaar tegenspreken (bv. K&G versus vroedvrouw).

Moeilijkheid om vrijwilligers van de deelwerkingen in het 'grote verhaal' mee te krijgen (bv. weeg en meetvrijwilligers).

Het fair omgaan met middelen die geïnvesteerd worden vanuit het samenwerkingsverband: sommige opdrachten worden uitbesteed vanuit het HvhK naar één partner. Het is dan wel belangrijk dat deze partner consequent communiceert dat dit een opdracht is gesponsord door het HvhK. We merken dat we hier voortdurend alert voor moeten zijn, sommige partners staan hier niet bij stil en maken activiteiten dan bekend onder hun eigen naam.

Over de knelpunten en ondersteuningsnaden heen, geven de Huizen van het Kind verschillende insteken om aan een gedeelde visie te werken of dat te bevorderen. Ze zijn op twee niveaus te situeren:

(1) in het samenwerkingsverband:

- betrokkenen:
 - inzet van alle partners m.i.v. vrijwilligers
 - belang van een regisseur met een mandaat, alertheid voor communicatie over het HvhK-ondersteund aanbod
- werken met werkgroepen

Het is nodig om met z'n allen (de meest aanwezige stakeholders) die gedeelde belangen en onderlinge afhankelijkheid te expliciteren onder leiding van een regisseur met mandaat. Samenwerken, komen tot gedeelde ambities en coproducties vraagt veel energie, inzet, geduld, volharding, competenties, van alle markten thuis zijn: vraagt het profiel van een duizendpoot.

De leden zijn zeer uiteenlopend met ieder zijn of haar eigen werkveld, aandachtspunten en invalshoeken. Het is niet altijd even evident om alle leden mee te krijgen, of om een gemeenschappelijke agenda te vinden. Het werken met werkgroepen, maakt dit wel gemakkelijker.

(2) in en buiten het lokale/regionale samenwerkingsverband: in de diensten en organisaties van de partners tot een brede gedeelde visie komen via de vertegenwoordigers van die diensten en organisaties in het samenwerkingsverband

Partners dragen het HvhK weinig uit in hun eigen organisatie. Niet alle medewerkers in de partnerorganisaties zijn al goed mee in het verhaal. Vaak blijft de info bij de vertegenwoordiger die in de stuurgroep zit.

Op het niveau van 'actoren/organisaties' en 'samenwerkingsverband' ervaren we vooral dat het moeilijk is om het hele verhaal voldoende concreet te maken. We merken dat iedere partner met zijn of haar eigen verwachtingen zit van wat dat Huis moet/kan/zal doen. Op zich is dat geen onoverkomelijk probleem, maar de personen in onze AV vertegenwoordigen uiteraard een hele organisatie, en ook daar zit ruis op de informatie/communicatie. Zo krijg je heel snel 'slapende' partners, ook al ben je daar waakzaam voor. Het is moeilijk iedereen (letterlijk: gebruikers, leden van DB en AV, achterban van iedere organisatie, beleid,...) mee op de kar te krijgen.

(3) Vlaamse (en provinciale?) ondersteuningsdiensten

Work in progress dat hopelijk gevoed wordt vanuit het Vlaamse (en provinciale ?) kader.

We hebben er hier voor gekozen om geen eigen aanbod te creëren. We willen ons eerst concentreren op het huidige aanbod en pas nadat we dit hebben 'gestructureerd', eventueel nieuwe zaken opzetten als dat nodig blijkt. Dit draagt opnieuw bij tot het 'vage verhaal'. Ten slotte is er ook de moeilijkheid van de tijdsinvestering. Momenteel gaat alles ten koste van andere projecten, activiteiten en taken. Als we dit 'goed' willen doen en willen zorgen dat dit hele verhaal echt zijn doelstelling bereikt, hebben we sterk het gevoel dat we hier van bij het begin intensief moeten mee bezig zijn. Dit hangt uiteraard af van beleidskeuzes, maar kan misschien ook op Vlaams niveau mee ondersteund worden.

Interne en externe communicatie(momenten)

In verschillende Huizen van het Kind situeren de knelpunten in de samenwerking zich meer specifiek op vlak van interne en externe communicatie. Dat draagt verschillende **praktisch-organisatorische aspecten** in zich: 'Wanneer krijgen we alle partners samen?', vergaderdruk, geschikt moment voor mix van vrijwilligers en organisaties, 'Nog betere structurering van de overlegstructuur aangewezen? Anderzijds nuttig dat er hier en daar overlap is.'

Het laatst vermelde voorbeeld verwijst ook naar **inhoudelijke communicatie-aspecten**.

Voorbeelden van vragen zijn: 'Welke plaats moet het HvhK in de verschillende platformen van de stad nemen?', 'Wie bepaalt de agenda van de stuurgroep?' (cf. verschillende verwachtingen over het HvhK, over de rol en posities van de partners), 'Wie heeft het mandaat om op de werking, aanpak of organisatie feedback te geven?' of 'Wie moet waarover geïnformeerd worden?'

De laatste vraag is onder meer te begrijpen vanuit het grote aantal opdrachten (cf. 'de verwevenheid van een HvhK met zoveel verschillende thema's') en het grote aantal partners. Een ander knelpunt betreft de informatiedoorstroming (bv. 'Van de het beleid en de stuurgroep naar de uitvoerders', tussen de verschillende gemeenten). Bovendien vraagt die communicatie ook opvolging. Eén van de respondenten ziet mogelijkheden in de inzet van innovatieve samenwerkingsmethoden.

Er is heel veel overleg en partners zijn drukbezet, waardoor het moeilijk is om partners rond de tafel te krijgen.

Het werkveld is zodanig groot, er zijn zoveel diensten en voorzieningen die een aanbod hebben rond gezinnen dat het momenteel nog heel moeilijk is om met allen contact op te nemen en rekening te houden. Dit is natuurlijk een groeiproses.

Organisaties zijn op zoek naar concrete voorbeelden waarop de samenwerking vorm kan krijgen en hoe dit praktisch opgezet wordt (denk aan overlegmomenten). Ze zien de meerwaarde van een samenwerking wel maar zijn vaak al vertegenwoordigd in verschillende overlegforums. Ze vragen zich af hoe HvhK zich hier tot zal verhouden. Het is zoeken naar een voldoende breed maar toch goed bruikbaar en actief platform om de uitdagingen en inhouden met betrekking tot HvhK af te stemmen en uit te werken. Daarenboven gaat het om een erg ruim veld met organisaties die op verschillende vlakken actief zijn. Het zijn zowel kleine als grote organisaties, wat telkens een andere manier van toenadering en engagement omvat. De versnippering van deze verschillende organisaties zorgt voor moeilijkheid om van Huis van het Kind een georganiseerd geheel te maken.

Er is zeker nog ruimte voor innovatieve methoden voor samenwerken: bv. videoconference, online tools. Dit is nog volledig onontgonnen terrein in de sector.

In een gedeelde werkplek leer je veel van mekaar, maar zie je ook meer de fouten van mekaar: de sociale controle is groter en we hopen dat de kwaliteit hier beter van wordt. Echter, niemand krijgt het mandaat om deze feedback naar elkaar daadwerkelijk te benoemen op vlak van werking, aanpak of organisatie. Een gemiste kans misschien.

Het belang van feedback, waarvan in het laatst vermelde citaat sprake is, brengt ons bij de professionaliseringswensen of –noden. In het volgende punt brengen we de gerapporteerde professionaliseringsnoden en -aandachtspunten in kaart.

7.2.5 Professionalisering: uitwisseling, procesbegeleiding, vorming en opvolging

De voorbije jaren zetten verschillende bovenlokale actoren in op de ondersteuning en professionalisering van werkveldactoren (beroepskrachten en vrijwilligers). Kind en Gezin en EXPOO nemen daarin een uitgesproken rol op. In de toelichtingen wordt de ondersteunende rol van beide instanties bevestigd. Hetzelfde geldt voor de ondersteunende rol van particuliere vormingscentra (bv. VCOK) en de provincies. Verschillende respondenten brengen in het bijzonder de ondersteuningsinitiatieven door de provincie Limburg, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant onder de aandacht.

Positief gewaarde ondersteuning(strajecten) die een continuering vragen

Zoals eerder al vermeld, wordt het ondersteuningsaanbod positief gewaardeerd en is er een uitdrukkelijk vraag naar de verderzetting van die ondersteuning. Vooral over de bovenlokale of regionale uitwisselings- en de intervisiemomenten én over de procesbegeleidingstrajecten spreken de respondenten hun **tevredenheid** uit. Ook de studiedagen die mede ook uitwisseling mogelijk maken, kunnen op bijval rekenen.

De ondersteuning die nu geboden wordt is voldoende.

Het laatste Lerend Netwerk was leerrijk. Signalen kunnen over de provincie samen komen en er kan geleerd worden van andere Huizen van het Kind.

De ondersteuning door Kind en Gezin (Ivan Pauwels) wordt als een meerwaarde gezien.

De bijeenkomsten van het Cop [Community of practices voor centrumsteden: geïnitieerd door EXPOO, aanpak en invulling bepaald door deelnemers] zijn heel interessant, we leren daar telkens veel bij. Ook jullie bundeling van methodieken, het overzichtsformulier van mogelijk aanbod, enz. zijn een meerwaarde. Dus graag verdere ondersteuning op die manier.

Op dit moment kunnen wij beroep doen op een begeleidingstraject op maat via de provincie. De coaching gebeurt door VCOK en dit wordt als zeer zinvol ervaren. Dit gaat over een intensief traject.

Er is voldoende ruimte voor inspiratie en kritische reflectie via sectoroverleg en Community of practices (EXPOO).

De huidige ondersteuning is prima. De ondersteuningstrajecten en regelmatige studiedagen van EXPOO zijn zeer nuttig. Vooral de uitwisseling tussen collega's is daarbij ook een meerwaarde. De ondersteuning is broodnodig en mag zeker niet afgebouwd worden.

Wij zijn zeer blij met de Provinciale Ondersteuning. Dit is een meerwaarde en extra stimulans. Verzekeren van de verderzetting van de ondersteuning die nu voorzien wordt door de Provincie: Waarom?daarom! -sprekers, subsidie week van de opvoeding, ondersteuning van de coördinatoren, lancering van vernieuwende ideeën, infokanaal 'goede praktijken'.

Uitwisseling van ervaringen en goede praktijken

Om en bij een vierde van de Huizen van het Kind, benoemt de meerwaarde van **uitwisselingsmogelijkheden**. De eerder vermelde citaten illustreren dat uitwisseling zowel in lerende netwerken als op studiedagen aan bod komt. Ook in intervisie- of vormingsmomenten is daar gelegenheid toe. Veelal verwijzen de respondenten naar uitwisseling met collega's uit de regio, uit de provincie of andere Huizen van het Kind tout court.

Het is altijd interessant om informatie over de werking van andere Huizen van het Kind te vernemen: werking, aanbod, partners, organisatie gebruikersparticipatie. Bijvoorbeeld viermaandelijks een bijeenkomst op provincieniveau met trekkers van alle Huizen van het Kind.

Het zou nuttig zijn om in de toekomst ook dagen te blijven organiseren om met andere Huizen van het Kind in interactie en dialoog te gaan over knelpunten, meerwaarden, goede praktijken enz.

Intervisie tussen de Huizen van het Kind in de regio vindt wel plaats. Intervisie tussen partners binnen ons samenwerkingsverband niet.

In de beschrijvingen van de uitwisselingsmogelijkheden leggen meerdere respondenten (12) uitdrukkelijk de link naar het delen van **goede praktijken, praktijkvoorbeelden of 'good practices'** en/of naar het delen van **methodieken**). Twee van hen vragen daar een specifiek informatiekanaal of een verzamelbank voor. Dat kan er op wijzen dat de reeds beschikbare voorbeelden op de websites www.huizenvanhetkind.be en www.expo.be hen niet bekend zijn of niet de praktijkvoorbeelden bieden die voor hen relevant zijn. Een enkele respondent zet het belang van goede praktijkvoorbeelden uitdrukkelijk af tegenover theoretische input of terugkoppeling.

Verzamelbank met alle goede methodieken zodat ieder Huis van het Kind niet telkens opnieuw het warm water moet uitvinden.

Er is nood aan inhoudelijke ondersteuning bij het uitwerken van ons Huis van het Kind, dus geen theoretische studiedagen, maar praktische, praktijkgerichte hulp en ideeën zijn welkom (bv. goede praktijkvoorbeelden).

Ondersteuning op maat en op vraag

Verschillende respondenten brengen de verscheidenheid of eigenheid van elk Huis van het Kind onder de aandacht. Eén van hen stelt dat net dat de eerdere vermelde uitwisseling moeilijk maakt: *'Uitwisseling is moeilijk omdat elke stad/gemeente eigen invulling geeft aan Huis van het kind. Samenhang is er niet.'* Een aantal van hen vragen vooral uitwisseling met Huizen van het Kind die in een gelijkaardige gemeentelijke of stedelijke context werken (bv. *'We missen inspiratie van de kleine, landelijke gemeenten.'*) of ondersteuningstrajecten voor Huizen van het Kind die een gelijkaardig ontwikkelingspad hebben bereikt.

Andere huizen waarschuwen voor een te aanbodgerichte ondersteuning of voor een overaanbod. Ze vragen bijvoorbeeld een betere stroomlijning van het ondersteuningsaanbod of meer innovatieve en sectoroverschrijdende (publiek én privé) uitwisseling van ervaring en expertise. We zien in dat alles een vraag om de ondersteuning nog meer op de specifieke vragen en noden van de Huizen van het Kind af te stemmen. Ze vragen (meer) ondersteuning 'op vraag' of 'op maat'.

Het lijkt ons belangrijke om naast algemene vorming ook vorming op maat te voorzien, gezien de grote verscheidenheid binnen de Huizen.

Ik ben eigenlijk vrij tevreden over de ondersteuning zoals ze nu is. Ik ben een beetje bang van de valkuil die kan ontstaan door zeer aanbodgericht te gaan ondersteunen. Er moet dus ruimte zijn voor de Huizen van het Kind om in functie van de noden die een Huis van het Kind lokaal ondervindt, ondersteuning te zoeken. Vandaar dat ik een voorstander blijf van Good practices. En ik vind dat dit zeker aan bod komt.

Er is nood aan specifieke ondersteuning voor HvhK die het verste staan: Genk, Leuven en Antwerpen. Zie vraagstukken rond impact, registratie, stakeholdersmanagement, geïntegreerde aanpak kleuterparticipatie, geïntegreerd aanpak kinderarmoede, samenwerking.

Er wordt veel overleg en uitwisseling georganiseerd tussen (opstartende) Huizen van het Kind en andere overlegorganen waar dit op de agenda staat. Uitnodigingen van: Kind en Gezin, VVSG kinderopvang, overleg met centrumsteden, regionale ondersteuning West-Vlaanderen, regionale ondersteuning Zuid-West-Vlaanderen,...

Er zijn ondertussen op regionaal en provinciaal niveau (vanuit Kind en Gezin, provincie, Welzijnszorg Kempen, ...) diverse initiatieven en overleggroepen voor de ondersteuning van de Huizen ontstaan. Wat meer stroomlijning daarin is wenselijk.

Er wordt veel te weinig vorming/bijbscholing op ingezet (governance van netwerken). Er wordt veel te weinig expertise binnengebracht/aangeboden van bovenaf (Vlaams niveau), geen middelen van bovenaf. Anderzijds is er elders veel knowhow voor handen: in andere sectoren, in de bedrijfswereld en op de privémarkt. Er zou meer aandacht moeten zijn voor aanbod van innovatief leren, lerende netwerken volgens het triplehelix model [samenwerking van overheid, onderwijs en ondernemers], masterclasses en workshops, mogelijkheden gecreëerd moeten worden voor congressen buitenland,....

Het managen van het samenwerkingsverband vereist specifieke competenties. Meer basis over het managen van het samenwerkingsverband. Verdere ondersteuning op dat vlak is een noodzaak: bv. projectmanagement, transparant financieel beheer van de middelen. Dat lijkt niet mee in rekening genomen te zijn in de regelgeving en de subsidiëring.

Daarnaast vragen twee respondenten een betere beschikbaarheid of bekendmaking van de ondersteuningsmogelijkheden:

Opsomming van mogelijkheden voor wat we beroep kunnen doen op Kind en Gezin.

We vinden eigenlijk dat we te weinig ondersteuning krijgen van Kind en Gezin uit. We missen wat richting zonder dat deze beklijvend moet zijn. Ook hebben we het gevoel dat we bij niemand concreet terecht kunnen.

Procesbegeleiding en (meer) individuele feedback en opvolging

Van de 62 Huizen van het Kind die ondersteuningsvoorstellen formuleren, zien er acht baat te hebben bij (de verderzetting van) procesbegeleiding. Daarnaast zijn vier Huizen van het Kind vragende partij voor (meer) individuele feedback en opvolging door Kind en Gezin als erkenning gevende en subsidiërende instantie. Eén respondent vraagt ook voor de vormingen een procesgevoelige insteek of blik.

We ijveren voor voldoende aandacht op het proces van samenwerken tijdens de vormingen en niet enkel op resultaten.

Ondersteuning en begeleiding bij de interne processen van het Huis. Dat is er al wel, maar verderzetting daarvan is aangewezen.

Vanuit de Provincie Oost-Vlaanderen krijgen we begeleiding van het VCOK bij het uitwerken van ons Huis van het Kind. We kunnen dit nog niet inhoudelijk beoordelen, omdat het nog maar pas gestart is. Dit is echter tijdelijk en beperkt tot 10u ondersteuning.

Soms is het moeilijk om te weten of je goed bezig bent, de juiste stappen zet, enzoverder ... Enige bevestiging, feedback, opvolging daarin, breder dan een bevraging zou dankbaar zijn.

Intervisie, feedback, begeleidingen op maat voor de organisatie van bepaalde onderdelen, taken van een Huis van het Kind zijn welkom. Gezien de verscheidenheid in uitwerking en uitbouw van een Huis van het Kind en ook de 'vrijheid' hierin, is het ook voor de samenwerkende partners niet steeds duidelijk of we op de goede weg zitten.

Het feit dat we zowel een erkenning als subsidie hebben, geeft een zekere druk om sneller zaken te realiseren. We merken dat dit echter een proces is van lange adem waarbij er mentaliteitswijziging nodig is en zo iets vraagt tijd. Tussentijdse feedback (bv. jaarlijks) zou welkom zijn.

Professionaliseringstrajecten inzake toegankelijkheid

Naast de eerder vermelde verwijzingen naar uitwisselingsmogelijkheden, intervisie, begeleidingstrajecten en de deelname aan vormingen of studiedagen, vestigen verschillende huizen de aandacht op meer specifieke professionaliseringsinitiatieven. Met het oog op een (betere) afstemming of een beter bereik van kansengroepen (bv. maatschappelijk kwetsbare gezinnen, gezinnen met een migratieachtergrond), starten Huizen van het Kind bijvoorbeeld een professionaliseringstraject onder begeleiding van opgeleide ervaringsdeskundigen of andere deskundigen. Soms zijn de Huizen van het Kind initiatiefnemer en krijgen ze ook binnen die werking een plek. Soms vinden ze hun oorsprong in de synergie tussen verschillende andere domeinen en krijgen ze ook in de Huizen van het Kind een plek.

Onze stad heeft een aantal Roma gezinnen. De begeleiding van deze gezinnen verloopt moeizaam. Om hieraan tegemoet te komen werd er vanuit het Jeugdwelzijnsoverleg beslist om twee studiedagen aan 'werken met Roma' te besteden. Tijdens deze studiedagen zullen concrete partners rond de tafel gebracht worden die nu reeds in contact komen met de gezinnen om afspraken te maken hoe we in de toekomst met deze gezinnen aan de slag gaan. Daarnaast gaat er reeds voor de tweede keer dit jaar in ons huis het AMIF project door [Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie]. Een inburgeringscursus op maat voor niet-Europese moeders met hun kindje. Deze cursus wordt begeleid door iemand van Kind en Gezin, leerpunt en Agentschap voor inburgering en integratie.

Daarnaast is er een bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Tijdens het partneroverleg in september 2016 werd het thema 'betrekken en bereiken van maatschappelijk kwetsbare groepen' behandeld. Dit agendapunt werd begeleid door een medewerker en ervaringsdeskundige armoede van TAO (De Link vzw). Concrete knelpunten en uitdagingen werden blootgelegd en een aantal ideeën en tips werden aangereikt. Dit wordt in een traject verder opgevolgd en geconcretiseerd.

Er is een taalactieplan vanuit de diensten welzijn en lokale economie om de toegankelijkheid van de gemeentelijke dienstverlening te vergroten: een vormingsaanbod voor alle medewerkers in de (buitenschoolse) kinderopvang, uitwisselingsactiviteiten voor de vrijwilligers van Kind en Preventie en de partners van de werkgroepen van het Huis van het Kind (i.s.m. een centrum voor taalstimulering en kunsteducatie).

Herhaaldelijke kleine netwerkinitiatieven (casuurtjes) moeten ervoor zorgen dat niet alleen de beleidsverantwoordelijken maar ook de medewerkers en vrijwilligers van alle organisaties elkaar beter leren kennen. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een warme doorverwijzing binnen het netwerk.

Ondersteuning van vrijwilligers

De twee laatste citaten in het voorgaande punt, brengen het belang om ook de vrijwilligers te ondersteunen terug onder de aandacht (cf. supra, 3.4.2). Eerder bleek reeds dat de huizen verschillende bronnen aanspreken om daarmee aan de slag te gaan en ook verschillende werkvormen inzetten (bv. intervisie, een draaiboek voor vrijwilligers, uitwisselings- of ontmoetingsbijeenkomsten, ondersteuning door een vrijwilligerscoördinator). De ondersteuning dient niet alleen de vrijwilligers, maar ook de samenwerking en zo ook de ondersteuning die ouders, kinderen en jongeren geboden wordt. Kortom het komt de kwaliteit van de werking ten goede als alle betrokken mee zijn in het 'grote verhaal' van het Huis van het Kind. Zoals de onderstaande respondent aangeeft, zal dat steeds een aandachtspunt blijven.

De intensiteit van het werken met vrijwilligers valt niet te onderschatten. Beleidsmatig inzetten op vrijwilligers (coaching en waardering) blijft belangrijk.

Het belang van blijvende ondersteuning geldt niet alleen voor vrijwilligers. Het is een aandachtspunt dat zich voor verschillende medewerkers (bv. onthaalmedewerkers, pedagogisch adviesverstrekkers) en aspecten van het samenwerkingsverband doorzet (bv. coördinatie, overleg).

Continuïteit in de ondersteuning mogelijk maken

In verschillende citaten komt het belang van langer lopende trajecten of cycli van uitwisselings- en leermomenten naar voren. Daarenboven blijkt dat zowel huizen in een opstartfase, als huizen die al verschillende ontwikkelen doormaakten, het belang van langer lopende ondersteuning onderschrijven.

Tegelijkertijd komen de mogelijkheden om ondersteuning aan te bieden of om op één of meerdere ondersteuningsvormen een beroep te doen, soms onder druk te staan. Eén van de respondenten verwees reeds naar de van overheidswege te beperkte middelen. In het verlengde daarvan verwijzen twee andere respondenten naar de beschikbare ruimte en tijd die de Huizen van het Kind daartoe moeten krijgen en naar de werkdruk die dat zou kunnen inperken.

Het samenbrengen van Huizen van het Kind om van elkaar te leren en het delen van goede praktijken. Ook dat vereist echter voldoende ruimte in tijd bij de Huizen van het Kind zelf.

Hopend dat de ondersteuning van Ivan Pauwels mogelijk blijft in de toekomst (werkdruk).

Dat brengt ons terug bij de eerder vermelde maatschappelijke verwachtingen, de visie, het beleid en de middelen die daar tegenover staan (supra, 7.2.2). Middelen alleen zullen echter niet volstaan. Het vraagt ook op organisatie- of netwerkniveau een doordacht beleid, tijd en ruimte.

Huis van het Kind zet ook in op het ondersteunen van de professionals die het bestaande aanbod uitvoeren: intervisie, werkgroepen, lerende netwerken,

Terugkerende naar de stappen die de Huizen van het Kind sinds de opstart ondernomen hebben (supra, punt 4.1), blijkt dat tot op heden iets minder dan een vijfde van de Huizen van het Kind (19.8%) ingezet heeft op 'Intervisie opzetten, expertise uitwisselen in functie van kwaliteitsbevordering'. Gerangschikt naar voorkomen, staat dit item op de voorlaatste (16^e) plaats. Uit al de voorgaande getuigenissen, mag duidelijk zijn dat de Huizen van het Kind het belang van professionalisering en kwaliteitsbewaking erkennen. De grote investering die het vraagt om de samenwerking goed op de rails te krijgen en te houden (zie punt 4.1 en punt 7.2.4), het gebrek aan tijd en middelen enz. kunnen een belemmering vormen om daar maken dat heel wat huizen nog niet of in beperkte mate aan toe kwamen.

8 Conclusies en aanbevelingen

De veelheid aan thema's, domeinen en werkvormen, de doelgroepen, de werkingscontouren en aspecten van samenwerken, kwamen in de voorgaande hoofdstukken in cijfers en ervaringen aan bod. Vertrekkende vanuit die cijfers en ervaringen, bundelt dit hoofdstuk een aantal conclusies over die verschillende aspecten en biedt het een aanzet tot aanbevelingen. De aanbevelingen staan gemarkeerd en werden in een aantal gevallen over verschillende punten heen gebundeld.

8.1 Situering van de bevraging

8.1.1 Een momentopname van de huizen in ontwikkeling

Met de bevraging van de erkende Huizen van het Kind wil Kind en Gezin inspelen op de interesse die bij het lokale en bovenlokale beleid én bij de (partners van de) huizen leeft om een beeld te krijgen en te houden op de Huizen van het Kind. Zoals in het inleidend woord van de bevraging vermeld, is dit beeld *'een belangrijk hulpmiddel voor de Huizen van het Kind, de partners daarin en Kind en Gezin om de praktijk verder vorm te geven en om de Huizen van het Kind verder uit te bouwen tot basisvoorzieningen'*. De Huizen van Kind zijn en blijven met andere woorden in ontwikkeling.

Dat blijkt ook uit de bevindingen van deze bevraging. Elk huis verricht pionierswerk, onderzoekt voor één of meerdere domeinen, thema's, aanbodsvormen of samenwerkingsvormen (nieuwe) mogelijkheden om aan de werking van het huis vorm te geven. Elk huis ziet zijn samenwerkingsverband daarin nog een weg te gaan. Daarnaast blijkt dat de huizen zich in aantal en verspreidingsgebied verder ontwikkelen. Op het moment van de bevraging (juni- november 2016) waren er 128 huizen met een werkingsgebied in 182 Vlaamse gemeenten en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Momenteel (voorjaar 2017) zijn er 137 huizen die 195 Vlaamse gemeenten en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestrijken. Ook naar verspreidingsgebied van de Huizen van het Kind als basisvoorziening voor alle ouders, kinderen en jongeren, blijft er met andere woorden nog een weg te gaan.

Dat alles betekent dat deze bevraging een momentopname is en geenszins een eindpunt. Zoals eerder vermeld, beoogt Kind en Gezin in deze bevraging aanknopingspunten te vinden voor de verdere vormgeving en uitbouw van de Huizen van het Kind. Vanuit die optiek gaan beleids- en ondersteuningsinstanties, waaronder Kind en Gezin en EXPOO, met de bevindingen aan de slag. Mede onder die bovenlokale impuls, kunnen de bevindingen ook de (partners van de) Huizen van het Kind verder op weg zetten. Gestoeld op de gerapporteerde ondersteuningsnoden van de huizen, komen dan onder meer terugkoppelingsmomenten met ruimte voor praktijkuitwisseling in het vizier. Daarnaast geven verschillende huizen te kennen dat de bevraging op zich hen een insteek gaf om met de partners de werking in beeld te brengen en toekomstplannen op te maken. Op deze en andere mogelijke pistes om de huizen te ondersteunen in de uitbouw van hun werking komen we verder in dit hoofdstuk nog terug.

8.1.2 Een verscheidenheid aan werkingscontouren

Deze momentopname is gestoeld op de inbreng van 119 van de 128 erkende (en gesubsidieerde) Huizen van het Kind, goed voor een respons van 92.97%. Hun werkingsgebied strekt zich uit over het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 182 Vlaamse gemeenten in de verschillende provincies, waarin naar verstedelijkingsgraad, aantal kinderarmoederisico-indicatoren en lokale kinderarmoedebestrijdingsmiddelen de verscheidenheid vertegenwoordigd is. De respondentgroep bestaat uit 35 erkende en 84 (incl. 3 duo) gesubsidieerde huizen met subsidies van ± 3.000 tot 76.000. Er zijn 93 gemeentelijke huizen in vertegenwoordigd en 23 intergemeentelijke

die al dan niet gemeenten met een verschillende verstedelijkingsgraad bestrijken, alsook drie huizen die met een ander huis een gezamenlijke aansturing en werking hebben en die gezamenlijk één vragenlijst invulden, wat de vragenlijstrespons op 90.6% brengt.

Ook op vlak van de organisatorische en inhoudelijke opvolging van de samenwerkingsverbanden komt er in de respondentengroep een verscheidenheid naar voren: huizen met geen, één of meerdere coördinatoren waarvan de beschikbare tijd varieert van 4u per maand tot meer dan 2 VTE, huizen waarvan de coördinator al dan niet bijgestaan wordt door beroepskrachten of vrijwilligers.

Kortom, de verscheidenheid aan werkingscontouren die in de Huizen van het Kind aanwezig is, is in de respondentengroep vertegenwoordigd. Meer nog, nagenoeg de volledige populatie Huizen van Kind (cf. destijds erkende en gesubsidieerde huizen) werd bereikt. De bevraging geeft dus een goed overzicht van de Huizen van het Kind in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

8.1.3 Aandachtspunten bij de verwerking en rapportering

De bevraging bracht op verschillende vlakken uitdagingen met zich mee. Het is niet evident om de **werking** van de Huizen van het Kind in kaart te laten **brenge**n. Het betreft een breed scala van werkingscontouren, actoren, doelgroepen, thema's en aanbiedingsvormen die in de huizen een plek kunnen krijgen. Daarenboven zijn verschillende aspecten met elkaar verweven. Een aanbod kan zich bijvoorbeeld tot een specifieke doelgroep richten en kan meerdere functies en domeinen bestrijken. Een semi-gestructureerde vragenlijst brengt, zoals de benaming aangeeft, een zekere structuur in die verschillende aspecten aan, maar kon ook in dit onderzoek niet verhinderen dat vragen en antwoordmogelijkheden niet altijd volledig aansluiten bij het perspectief van de respondenten en bij de werkingsmodaliteiten van hun samenwerkingsverband. De systematische toevoeging van open invulvelden om antwoorden toe te lichten, kwam in belangrijke mate aan die leemte tegemoet. Verschillende respondenten wendden die bijvoorbeeld aan om de link naar andere aspecten van hun werking te leggen of om de evolutie of dynamiek die in hun samenwerkingsverband aanwezig is, in beeld te brengen.

Net de systematische combinatie van kwantitatieve, gesloten vragen met open vragen lieten toe om mogelijke interpretatieverschillen uit te klaren en na te gaan in hoeverre die een vertekening gaven. Uit de analyse blijkt dat de voorkomende onder- en boveninschalingen elkaar doorgaans opheffen. Daarnaast leverde de gesloten-open-antwoordcombinatie, en uiteraard ook de (tijds)inspanningen die de Huizen van het Kind leverden om de omvangrijke vragenlijst in te vullen, een **rijke dataset** aan.

Het was geen sinecure om de dataset in het bestek van de onderzoeksopdracht verwerkt en gerapporteerd te krijgen (cf. koppeling kwantitatieve en kwalitatieve data, omvang en verscheidenheid van de toelichtingen, verwevenheid van verschillende deelaspecten). Daarenboven had de opdrachtgever, samen met de Huizen van het Kind, vóór de instap van het onderzoeksteam, al een traject doorlopen waarin de contouren van de bevraging (doel, onderzoeksopzet, vragenlijstopmaak en -verspreiding) vastgelegd werden én de data verzameld werden. De vragenlijst (cf. introductietekst, invulling) en verschillende overlegmomenten lieten evenwel toe om die mindset in het vizier te krijgen.

Dat brengt ons bij het **doel** van de bevraging. De bevraging werd geenszins opgezet om na te gaan of de regelgeving inzake preventieve gezinsondersteuning, en zo ook inzake de Huizen van het Kind, nageleefd wordt. De toezichthoudende instantie en uitvoerder van deze bevraging, Kind en Gezin, beoogde geen evaluatie van de individuele Huizen van het Kind. Het is met andere woorden geen bevraging '*met het oog op het beoordelen van inhoud, processen en/of effecten van beleid of specifieke interventies*' (Snel, z.d.).

De opzet van de bevraging was de werking van de Huizen van het Kind in beeld te brengen en daarvan een inventarisatie of stand van zaken op te maken. De Huizen van het Kind konden wel zelf hun eigen oordeel uitspreken over de verschillende facetten van hun werking. Niet alleen de toelichtingsvelden bij de gesloten vragen leenden zich daartoe, er werden ook uitdrukkelijk open vragen gesteld naar de meerwaarde(n) en de knelpunten van hun werking. Ook voor deze aspecten is het evenwel belangrijk om ze in het doel van de bevraging te (blijven) zien: wat leren de Huizen van het Kind, hun partners, Kind en Gezin en mogelijke andere actoren uit die ervaringen?

Deze beschrijvende insteek werd ook aangehouden bij de verwerking van de gegevens en de rapportering van de bevindingen. Waar zinvol en mogelijk, plaatsten we de antwoorden van de Huizen van het Kind in een breder kader. De regelgeving is één aspect van dat bredere kader. Ook bevindingen uit ander onderzoek, waarin bijvoorbeeld het perspectief van ouders of kinderen en jongeren rechtstreeks bevestigd werd, werpen licht op wat de huizen, hun partners, Kind en Gezin en mogelijke andere actoren daaruit kunnen leren. Nogmaals, ook hier is het geen afmeten tegenover, maar het verkennen van mogelijkheden voor de verdere uitbouw van de werking.

Tot slot een kanttekening bij de **opbouw** van dit **rapport**. De verwevenheid van de werkingscontouren, actoren, doelgroepen, thema's en aanbiedingsvormen, maakt dat meermaals ordeningskeuzes werden gemaakt. We zijn er ons van bewust dat het voorliggende ordeningskader misschien niet voor iedereen het beste passende is. Daarnaast hebben de ordeningskeuzes niet kunnen verhinderen dat een aantal aspecten op verschillende plaatsen terugkomen.

Dat geldt bijvoorbeeld voor de bevindingen die refereren naar kansengroepen, waaronder armoede(risico)groepen in het bijzonder. Dit topic kreeg een plaats in het doelgroepenhoofdstuk en wanneer aan de orde, ook bij de aanbiedingsvormen en domeinen. Op die manier trachten we enerzijds tegemoet te komen aan de door de respondenten gesignaleerde verbinding tussen deze topics en anderzijds aan het breed maatschappelijk belang van dat thema - zonder daarmee het belang van de andere thema's en groepen te minimaliseren. Dat belang kreeg ook in het decreet van 29 november 2013 een vertaalslag (Art. 6): *'De preventieve gezinsondersteuning beoogt een universele dienstverlening, waarbij een basisaanbod dienstverlening wordt aangereikt aan elk kind en elk gezin. Aansluitend bestaat een geïntegreerd supplementair aanbod dat aangepast is aan de noden van specifieke gezinnen, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de ondersteuning van maatschappelijk kwetsbare groepen.'* Laat duidelijk zijn dat de Huizen van het Kind één van de schakels zijn in bijvoorbeeld de bestrijding van kinderarmoede. Het vraagt van verschillende actoren, op verschillende niveaus, over verschillende domeinen heen aandacht en acties.

8.2 Dimensies van samenwerking

8.2.1 Financiële werkingsmodaliteiten

De middelen die de huizen voor hun werking ter beschikking hebben variëren van huis tot huis. Zoals in punt 8.1.2 vermeld, kregen 35 van de 119 huizen geen Huis-van-het-Kind-subsidies en 84 wel. Deze algemene werkingssubsidies variëren van ± 3.000 tot 76.000 en moeten aangewend worden voor de organisatie van een aanbod.

Ook de financiële en logistieke inbreng van gemeenten en steden verschilt van huis tot huis, net zoals de middelen vanuit andere (project)subsiestromen (bv. kinderarmoedebestrijding). De Huizen van het Kind die geen de Huis-van-het-Kind-subsidies krijgen en actief zijn in gemeenten die geen lokale kinderarmoedebestrijdingsmiddelen krijgen, situeren zich overwegend in een buitengebied (22/28). Vooral in (regio)stedelijke gebieden (31/36) komen deze twee subsiestromen samen voor en wordt daarmee ingespeeld op de verschillende problematieken die zich in een stedelijke context veelal uitgesproken voordoen (o.a. sociaal economisch, diversiteit enz.).

8.2.2 Lokaal samenwerken met actoren: netwerkopbouw- en ontwikkeling

De meeste Huizen van het Kind hebben sinds de start van hun huis stappen gezet die verwijzen naar de opbouw en ontwikkeling van hun samenwerkingsverband. Elkaar als partner leren kennen, nieuwe partners leren kennen, structuur brengen in het samenwerkingsverband (bv. stuurgroep, werkgroepen), actoren betrokken houden en het bestaande samenwerkingsverband versterken (concreter, gestructureerder) waren elk in iets minder dan twee derde tot ruim drie vijfde van de huizen aan de orde. De aanstelling van een coördinator, die een grote rol in het samenwerkingsverband opneemt, was een stap die in iets meer dan de helft van de huizen werd gezet (zie ook punt 8.2.3). In dezelfde grootteorde zetten de huizen stappen om een gemeenschappelijke visie en missie te bepalen.

Vooraf elkaar of nieuwe partners leren kennen, zien de huizen als een meerwaarde van de samenwerking. Elkaar beter kennen, draagt ook bij tot beter doorverwijzen en het versterken van het aanbod. Het gaat dan bijvoorbeeld over de opstart van nieuwe initiatieven, een betere (zorg)afstemming op de behoeften, meer integraal en sectoroverschrijdend werken (zie ook verder, punt 8.3). Een aantal huizen linken de versterking van hun aanbod aan de bundeling en efficiëntere besteding van hun middelen (bv. personeel, infrastructuur) of zien een meerwaarde in gezamenlijke projectsubsidie-aanvragen.

Ruim de helft van de huizen meldt één of meerdere knelpunten of verbeterpunten op het vlak van samenwerking. Stappen zetten in de opbouw en ontwikkeling van het netwerk is met andere woorden niet altijd en overal gevrijwaard van problemen. Deze aspecten worden in het volgende punt verder uitgelicht.

8.2.3 Wie geeft mee vorm aan de werking van de Huizen van het Kind?

Een coördinerend, aanbodverstrekend en ondersteunend team dat versterking vraagt

De **coördinatiefunctie** wordt in iets meer dan de helft van de huizen door één persoon opgenomen. In de overige huizen door twee of meer (bv. intergemeentelijke huizen en huizen met een stadsbrede en lokale werking). Slechts in een uitzonderlijk geval is er (nog) geen coördinator aangesteld. In heel wat huizen wordt de aanstelling van de coördinator, alsook de infrastructuur en werkingsmiddelen (mee) gedragen door het lokaal bestuur.

In ruim twee derde van de huizen is de coördinator voor 0,5 VTE of minder aangesteld en betreft het veelal 'gedeelde' tijd. De coördinator staat, naast de praktische en inhoudelijke opvolging van het samenwerkingsverband, in voor de opvolging van andere beleidsdomeinen. Van daaruit is het signaal te begrijpen dat het vinden van een balans tussen de tijd- en taakspanning bijzondere (management) competenties vraagt. Dat geldt evenzeer voor huizen waarin veel actoren betrokken zijn (zie verder) en een verscheidenheid aan (nieuwe) uitdagingen of projecten de agenda mee bepalen. Meldingen dat de beschikbare coördinatietijd (te) beperkt is, zijn legio. De coördinatoren staan daarenboven voor de uitdaging om de samenwerking en het overleg praktisch voor elkaar te krijgen (cf. veel af te stemmen agenda's) en gepaste communicatie- en feedbackstromen te ontwikkelen.

Van de huizen die een tekort aan financiële middelen signaleren, legt het merendeel de link naar de impact die dat heeft op de aanstelling, de vrijgestelde uren of beschikbare tijd van de coördinator om de verschillende opdrachten op te nemen. Die opdrachten zijn veelzijdig. Meer specifiek ervaart iets minder dan de helft van de huizen dat de (boven)lokale administratieve of inhoudelijke verwachtingen moeilijk waar te maken zijn binnen de gegeven werkingscontouren of te vaag zijn (cf. gemis aan afbakening, aan sturing). Voor een aantal huizen mag daarentegen het regeluur karakter behouden blijven en zelfs nog versterkt worden.

De omvang van het team, in het bijzonder voor wat de ingeschakelde **beroepskrachten** betreft (bv. onthaalmedewerker, opgeleide ervaringsdeskundige in de armoede, gezinsondersteuner enz.), is niet in cijfers uit te drukken. In de kwalitatieve data komt naar voren dat, op een paar uitzonderingen na, de teams veelal beperkt zijn. Daarenboven betreuen verschillende huizen het tijdelijk karakter van de ondersteuning die hen door medewerkers geboden wordt. Dat geldt evenzeer voor andere ondersteuningsinitiatieven zoals bijvoorbeeld procesbegeleidingstrajecten.

Ook verschillende andere **externe en bovenlokale actoren** ondersteunen de werking van de Huizen van het Kind. Denk bijvoorbeeld aan de (provinciale) ondersteuning door Kind en Gezin, EXPOO en ondersteuningsinitiatieven van de provincies. Meer concreet gaat het dan over regionale uitwisselings- en de intervisiemomenten en studiedagen waarin ook uitwisseling mogelijk is. Het merendeel van de huizen die daarnaar verwijzen zijn daar tevreden over en willen dat bestendig of versterkt zien.

Iets meer dan de helft van de Huizen van het Kind (51.8%) maakt werk van het thema **vrijwilligers**: ruim een derde heeft daarin acties ondernomen en iets meer dan een tiende maakte daarover concrete plannen. Over het aantal betrokken vrijwilligers is geen uitspraak mogelijk, wel over de werkingen waaraan zij mee vorm geven. Zij zijn vooral actief in de consultatiebureauwerkingen en in werkingen met kansengroepen, maar worden ook ingezet in het onthaal, in spel- en ontmoetingsinitiatieven, pamperbanken, ruil- of tweedehandswinkels, huiswerkbegeleidingsinitiatieven (veelal i.s.m. de school en het CLB), spelotheken en andere initiatieven. In de antwoorden komt duidelijk het belang van ondersteuning van vrijwilligers naar voren. Voorbeelden van hoe die ondersteuning vorm krijgt zijn: vormingen, intervisie, een draaiboek, uitwisselings- of ontmoetingsbijeenkomsten, gemeentelijke ondersteuning van de vrijwilligerswerking (bv. een gemeentelijke website, databank, platform om vrijwilligers te rekruteren en te ondersteunen).

Zowel vanuit coördinatie- als vanuit aanbodperspectief dringt een vraag naar toekenning of uitbreiding van **middelen** zich op. Een derde van de huizen, waarin de erkende en de gesubsidieerde in dezelfde grootteorde vertegenwoordigd zijn, signaleren een tekort aan financiële middelen. In het bijzonder voor wat de financiële en logistieke inbreng van de lokale besturen betreft, stelt zich de vraag naar 'houdbaarheid' van die financiering (cf. afhankelijkheid van lokaal bestuur, gevoelig voor politieke verschuivingen over én binnen een legislatuur). Hun inbreng is met andere woorden niet alleen een kracht (cf. lokale inbedding), maar brengt ook onzekerheid met zich mee. Hetzelfde geldt voor projectmiddelen (bv. armoedebestrijding) en de impulsen vanuit de provincies (cf. (mede)financiering van ondersteuningstrajecten, voordrachtenreeks enz.), die na de overheveling van de persoonsgebonden bevoegdheden niet meer vanuit dat beleidsniveau zullen komen. Vanden Abeele en De Bels (2017, p. 40) verwijzen in het bijzonder naar de precaire situatie van buitengebieden: *'ze zullen voor een pak opgaves komen te staan waar zij zelf, alleen of zonder bijkomende financiering, niet voor kunnen instaan.'* Laat duidelijk zijn dat onder meer het tijdelijke karakter van financieringsbronnen ook voor (regio)stedelijke gebieden een uitdaging vormt.

Meer financiële middelen zou de tijdsdruk kunnen verlichten en de werking en kwaliteit van de dienstverlening op verschillende vlakken ten goede kunnen komen. Het kan bijvoorbeeld één van de pistes zijn om (nog) sterker in te zetten op de betrokkenheid van lokale en bovenlokale (cf. regionale) actoren en zodoende de samenwerking met deze actoren te bestendigen of te versterken (zie ook verder). Daarnaast kan het één van de pistes zijn om intervisie en uitwisselingsbijeenkomsten aan te sterken. Tot op heden hebben ze immers nog geen brede ingang gevonden (iets minder dan een vijfde van de huizen heeft daarin stappen gezet), maar worden ze wel als een meerwaarde ervaren. Daarmee is de brug gemaakt naar de inhoudelijke ondersteuningsnaden en daaraan te linken aanbevelingen.

Er is een uitgesproken vraag naar continuering (cf. over langere termijn) of uitbreiding van **inhoudelijke ondersteuning**. Deze vraag richt zich vooral naar bovenlokale actoren en herbevestigt de ondersteuningsrol van Kind en Gezin, EXPOO en andere vormingsinstellingen. Ook de provincies nemen daar tot op heden een rol in op. Bij de reeds vermelde overheveling van hun bevoegdheden, zal bewaakt moeten worden dat die ondersteuning in een ander beleidsniveau geïntegreerd kan worden.

Sleutelwoorden voor ondersteuning zijn: op maat (cf. afgestemd op werkingscontouren, op rol en positie van de coördinatoren), op vraag en uitwisselingsmogelijkheden (bv. goede praktijkvoorbeelden, methodieken). Andere ondersteuningsvoorstellen zijn: procesbegeleiding, (meer) individuele feedback en opvolging en ondersteuning en professionaliseringstrajecten inzake bijvoorbeeld toegankelijkheid. Vrijwilligers mogen daarbij niet vergeten worden en dat draagt wederom een financieel en een inhoudelijk aspect in zich: meer middelen biedt meer mogelijkheden om bijvoorbeeld vanuit het Huis van het Kind op die ondersteuning in te zetten en vrijwilligers te versterken en (beter/meer) mee te nemen in '*het verhaal*' (cf. visie, doel) van het Huis van het Kind. Daarnaast vraagt het een verdere verkenning om de informatie, de expertise en de ervaringen die er lokaal en ook bovenlokaal reeds voorhanden zijn, te delen (cf. www.expo.be/werken-met-vrijwilligers-2016; www.vlaanderenvrijwilligt.be van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk).

Het aantal huizen die administratieve verbeterpunten signaleren is beperkt. Aangezien een **administratieve vereenvoudiging** de werklast in alle Huizen van het Kind kan verminderen, brengen we ze desalniettemin onder de aandacht: vereenvoudiging van en ondersteuning bij (project)subsidieaanvragen, opvolgingsmodaliteiten (o.a. verslaggeving) en lokale uitvoeringsmodaliteiten (bv. financieel beheer, opmaak samenwerkingsovereenkomsten met partners).

Een indicatie van het lokaal samenwerkingsverband van actoren

'Een Huis van het Kind is een lokaal samenwerkingsverband tussen actoren op het vlak van preventieve gezinsondersteuning ...' zo stelt Artikel 6 van het decreet van 29 november 2013. Ten aanzien van de betrokken actoren houdt de regelgever twee doelen voor ogen (zie Art. 11): *1° competentieverhoging bij de betrokken actoren, onder meer door het uitwisselen van kennis en expertise; 2° efficiëntieverhoging door maximaal rendement van de middelen die elke betrokken actor inzet voor onder meer communicatie, coördinatie en infrastructuur en door het bundelen van krachten waar mogelijk.'*

Eén van de stappen om zicht te krijgen op het lokaal samenwerkingsverband tussen actoren, is nagaan welke actoren daarin betrokken zijn. Bij die oefening vragen zeven punten bijzondere aandacht. Ze wijzen er op dat de cijfers over de betrokkenheid **een indicatie** geven van de betrokkenheid van actoren.

- (1) In de bevraging werd een lijst van 52 actoren uit verschillende domeinen en sectoren voorgelegd. Dat betekent geenszins dat al deze actoren ingeval van aanwezigheid in het werkingsgebied, betrokken zouden *moeten* zijn. De betrokkenheid van actoren moet immers gezien worden vanuit de meerwaarde voor gezinnen. Actoren moeten elkaar kunnen versterken en ze moeten - afgestemd op de lokale noden, kansen en organisaties – een bijdrage kunnen leveren om tot een sterker geheel te komen (www.huizenvanhetkind.be/hk/img/Basiskader.pdf).
- (2) Voor de beschrijving van de bevindingen werden de actoren in domeinclusters ondergebracht. Een aantal actoren zijn op meerdere domeinen actief, maar werden bijvoorbeeld aansluitend bij hun meest centrale opdracht, in één cluster geplaatst.
- (3) Huizen van het Kind zijn een lokaal samenwerkingsverband, maar dat sluit niet uit dat ook bovenlokale actoren daarin betrokken kunnen zijn.

- (4) De betrokkenheid van actoren wordt onder andere mee bepaald door de mate waarin ze ook actief (kunnen) zijn in het werkingsgebied van de huizen. Dat geldt in het bijzonder voor actoren met een regionale werking en actoren met een territoriale werking (bv. Inloopteams).
- (5) De betrokkenheid werd bevestigd op niveau van een actortype, bv. school, onthaalouders. Als er meerdere actoren van dat type in het werkingsgebied aanwezig zijn, dan kan de betrokkenheid onderling verschillen (bv. de ene wel, de andere niet).
- (6) Zoals in punt 8.1.1 vermeld, zijn de bevindingen een momentopname. Ook het samenwerkingsverband en de betrokkenheid van actoren is een dynamisch gegeven. De betrokkenheid van één of meerdere actoren kan variëren naargelang het ontwikkelingstraject van het huis (bv. startfase, groeifase), naargelang de (nieuwe) thema's, of naargelang de specificiteit en de noden van de betrokken of de nog te betrekken partners.
- (7) De inschaling van de betrokkenheid (minimaal, gemiddeld, kernpartner, indirect, nog niet, niet, niet aanwezig) is een subjectief gebeuren (cf. In welke context? Met welk doel voor ogen? Voor welk thema? Voor welke deelwerking? Regiobreed of lokaal?). In deze bevestiging stond het perspectief van de Huizen van het Kind centraal. Het is niet gezegd dat de actoren zich op dezelfde wijze betrokken voelen als dat de huizen aangeven.

Omvang, verscheidenheid en betrokkenheid in het samenwerkingsverband

In heel wat Huizen van het Kind is een **veelheid aan actoren** betrokken en zullen in de toekomst pogingen ondernomen worden om nog andere actoren te betrekken. Zo zijn bijvoorbeeld ruim twee derde van de 52 actoren in een derde of meer van de huizen direct betrokken. Direct betrokken betekent dat ze minimaal betrokken zijn, gemiddeld betrokken zijn of kernpartner zijn. **Gemiddeld** genomen zijn **25 actoren direct betrokken** in de Huizen van het Kind. Het aantal direct betrokken actoren per huis varieert van 10 tot 56 actoren. Op vlak van aantal direct betrokken actoren zijn er met andere woorden grote verschillen tussen de huizen.

Die verschillen zijn er ook voor wat het meest uitgesproken betrokkenheidsniveau betreft: het aantal kernpartners. Het **gemiddeld aantal kernpartners per huis** bedraagt **11**, met een variatie van 0 tot 32. In het merendeel van de huizen situeert het kernpartnernaantal zich in de middenmoot (6 tot 15 actoren). Daarnaast telt 12.9% van de huizen 0 tot 5 kernpartners en situeren de overige zich in de groep 16 tot 20 actoren (10.3%) en in de groep 21 tot 32 actoren (4.3%).

Naar **verstedelijkingsgraad** is het aantal direct betrokken actoren in huizen in buitengebieden gemiddeld genomen het laagste: het bedraagt 23.4 tegenover bijvoorbeeld 31.6 voor huizen in centrumsteden. Dat kan verklaard worden door het feit dat het diensten- en voorzieningenaanbod in buitengebieden (landelijke gemeenten), doorgaans beperkter is. De gemiddelden van het aantal kernpartners over de verschillende gebieden, liggen dicht bij elkaar en variëren van 9.6 (buitengebied) tot 14.0 (grootstad). Daarenboven is een groot netwerk niet altijd een garantie voor een actieve betrokkenheid. Het kan er bijvoorbeeld toe leiden dat de rol van de betrokkenen vaag blijft.

Gemiddeld genomen is er in de samenwerkingsverbanden niet alleen een veelheid aan actoren betrokken, de betrokken actoren vertegenwoordigen ook een **verscheidenheid aan domeinen**. Van het merendeel van de domeinclusters is minstens één actor direct betrokken in de ruime meerderheid van de huizen. Het meest frequent direct betrokken (in 90% of meer) zijn: de consultatiebureauwerkingen, het lokaal bestuur, de regioteams van Kind & Gezin, de OCMW's, de buitenschoolse kinderopvang en opvangvoorzieningen voor baby's en peuters. Zij situeren zich in de domeinclusters gezondheid, lokaal bestuur en OCMW e.a., opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning, opvang en vrije tijd, en opvang baby's en peuters. Als we als ijkpunt nemen 'direct betrokken in twee derde of meer van de huizen', vervullen het domein onderwijs (de scholen en het CLB) en het domein sociaal cultureel werk (Gezinsbond) die lijst.

In navolging van Vanden Abeele, P., & De Bels, E. (2017, p.50) kunnen we stellen dat er vanuit lokaal perspectief (gemeente of stad) in de Huizen van het Kind samenwerkingen vorm krijgen binnen de gemeentelijke diensten, met dochterorganisaties van de gemeente en diverse organisaties die actief zijn in de gemeente en deels van de gemeente afhangen via bijvoorbeeld subsidies, gebruik van gebouwen en ondersteuning.

De betrokkenheid van de actoren die verplicht moeten aansluiten, ligt in de meeste gevallen en voor zover we daar zicht op hebben, in de lijn van wat op basis van hun spreidingsgraad en hun werkingsgebied mogelijk is. Een paar huizen signaleren evenwel dat ze, mede vanuit de verplichte aansluitingsopdracht, een grotere betrokkenheid verwachten van de regioteams van Kind en Gezin. Naast deze actor en de eerder vermelde actoren met een regionale werking, worden nog een tiental andere actoren vermeld voor wie het een uitdaging is om ze te betrekken. Het gaat over actoren uit verschillende domeinen, zoals bijvoorbeeld scholen (bv. SO), verenigingen waar armen het woord nemen, de Gezinsbond, huisartsen enz. Elk van deze voorbeelden wordt evenwel slechts één tot drie keer vermeld én voor nagenoeg elk actor beschrijven andere huizen hun positieve ervaring met die actor. Ervaringen met verplicht aan te sluiten actoren en andere actoren verschillen met andere woorden van huis tot huis.

De huizen willen het meest frequent (telkens om en bij een derde van de huizen) nog proberen om huisartsen en mutualiteiten, oudercomités en sportverenigingen te betrekken. Dat zou de betrokkenheid van een aantal van de reeds meest betrokken domeinen nog verder doen toenemen, namelijk gezondheid, onderwijs, en opvang en vrije tijd. Verschillende huizen ervaren dat de verscheidenheid aan betrokken actoren en domeinen meer draagvlak en slagkracht creëert en dat niet alleen bij de al betrokken actoren, maar ook bij andere actoren (bv. lokaal bestuur). Ze zien dat als een uitgesproken meerwaarde van de Huizen van het Kind.

De kwalitatieve data geven aan dat op vlak van actoren **betrekken en betrokken houden**, knelpunten en meerwaarde-aspecten zich over de verschillende verstedelijkingsgebieden heen voordoen en zowel bij gemeentelijke als bij intergemeentelijke huizen aan de orde kunnen zijn.

De **bepaalde aanwezigheid** van actoren is wel degelijk, en dan vooral in buitengebieden, een knelpunt, maar dat is niet het enige. Dat komt duidelijk naar voren bij het signalement van een aantal huizen dat hun huis nog te veel een eenmanszaak blijft. Zowel de beperkte mogelijkheden om actoren te betrekken (tijd en middelen), het beperkt aantal actoren in het werkingsgebied als de beperkte mogelijkheden (wederom tijd en middelen) die de actoren ter beschikking hebben, kunnen dat in de hand werken. Anderen ervaren dat de regie-opname door de gemeente of een gemeentedienst andere actoren ervan weerhoudt om een actieve rol op te nemen (cf. vanzelfsprekendheid dat de gemeente daarin actief is).

Intergemeentelijk samenwerken biedt niet altijd een antwoord om het aantal betrokken actoren op te drijven, te meer wanneer er sprake is van verschillende snelheden tussen de gemeenten (bv. de ene gemeente wel een erkend huis, de andere niet). Desalniettemin geven verschillende intergemeentelijke huizen aan dat deze keuze hen wel bij een versterkt netwerk heeft gebracht. Deel kunnen uitmaken van een groter netwerk had net een versterkend effect op dat netwerk. Mede de verscheidenheid van betrokken actoren (bv. grote en kleine gemeenten, grotere en kleinere partners) heeft daartoe bijgedragen. Ook niet intergemeentelijke huizen zien de betrokkenheid van actoren versterkt en melden bijvoorbeeld dat niet langer alleen gemeentelijke diensten betrokken zijn.

Zowel huizen in meer verstedelijkte gebieden (bv. grootstad rand) als huizen in landelijke gebieden worden geconfronteerd met een **bepaalde beschikbaarheid** van actoren. Huizen in verstedelijkte gebieden stellen bijvoorbeeld vast dat actoren zich in eerste instantie of bij voorkeur richten op andere, nabij gelegen verstedelijkingspolen (bv. grootstad, centrumstad). Een **gebrek aan middelen** en de daarmee gepaard gaande werk- en tijdsdruk bij de actoren is de meest gerapporteerde reden voor een beperkte betrokkenheid. Andere actorspecifieke kenmerken die de betrokkenheid onder

druk zetten zijn: onvoldoende kennis van het werkveld (bv. bij vrijwilligers), eigen op te volgen (subsidie)regelgeving, redenen van aansluiten (bv. al dan niet verplicht), eigen invalshoeken en aandachtspunten (cf. organisatiebelang). Een element dat meespeelt in de beperkte kennis of het onvoldoende mee zijn in het verhaal (de visie) van het Huis van het Kind, is het gebrek aan continuïteit in de samenwerking. Meer aanwezig (kunnen) zijn, bijvoorbeeld via werkgroepen, versterkt daarentegen de betrokkenheid en het mede-eigenaarschap.

Actoren betrekken en betrokken houden is voor heel wat huizen een heikel punt: iets minder dan de helft van de huizen ervaart moeilijkheden op dat vlak. Het betreft zowel samenwerkingsverbanden met veel actoren in hun werkingsgebied als samenwerkingsverbanden bij wie dat aantal kleiner is. Het gaat niet alleen over de aanwezigheid, maar ook over de beschikbaarheid voor (een actieve) betrokkenheid.

Voor sommige huizen zou de betrokkenheid van actoren met een regionale werking een leemte kunnen opvullen, anderen verwijzen naar de meerwaarde van een intergemeentelijke samenwerking. Beide pistes blijken echter niet altijd realiseerbaar (cf. beperkte tijd en middelen) of niet altijd het gewenste resultaat op te leveren. Het is moeilijk om op basis van deze bevraging precies de vinger te leggen op wat al dan niet een verschil maakt. Desalniettemin zijn beide pistes waardevol om verder te verkennen. Bijvoorbeeld: Wat zijn de mogelijkheden om actoren met een regionale werking in de Huizen in te brengen en hen in meerdere huizen een engagement te laten opnemen? Kan Kind en Gezin daarin een regierol opnemen of kan een financiële incentive daartoe bijdragen? Ook hierin stelt zich de vraag naar inhoudelijke ondersteuning (bv. uitwisseling van goede praktijken) of afstemmings- en opvolgingstrajecten die bijdragen tot een inhoudelijke en organisatorische afstemming.

Ook voor de piste van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen financiële incentives de uitbouw en opbouw van een intergemeentelijk netwerk en aanbod ondersteunen (zie ook de fusie-aanmoedigen voor Vlaamse gemeenten), maar zullen zij niet volstaan. De inbreng van ervaring en expertise die gestoeld is op de lokale en intergemeentelijke context, afstemmings- en opvolgingstrajecten zijn aanbevolen.

Bovenal gaat het er om dat de actoren, of zij nu deel uitmaken van een groot, dan wel van een klein samenwerkingsverband, zien en ervaren dat zij elkaar kunnen versterken in de ondersteuning van gezinnen. Aanknopingspunten kunnen gevonden worden in wat volgens een aantal huizen helpt om een grotere betrokkenheid of een sterker draagvlak te creëren: enthousiasme, betrokkenheid en gelijkwaardigheid (bv. door een duidelijke en afgebakende coördinatiefunctie, goede communicatie). Enthousiasme en betrokkenheid zijn evenwel moeilijk van bovenaf aan te sturen, tenzij via de invulling van de samenwerking. Net daarover lopen de ervaringen uiteen. Bijvoorbeeld: prioriteit geven aan een concreet project, dan wel aan de inhoudelijke basisinvulling van het samenwerkingsverband? Dat brengt opnieuw het belang van uitwisselingsmogelijkheden in het vizier waar bovenlokale ondersteuningsdiensten (bv. EXPOO) nu al op inzetten (cf. lerende netwerken, Community of Practices).

Draagvlak en slagkracht creëren vraagt niet in het minst dat ook de organisatie of dienst 'achter' de betrokken actoren mee is in het verhaal van het Huis van het Kind. Het gaat evenwel niet alleen over een gedeelde visie waarin ook ieders eigenheid erkend wordt, maar ook over de werkingsmodaliteiten waarbinnen die actoren deel kunnen uitmaken van het Huis van het Kind. Dat geldt zowel voor de verplicht aan te sluiten actoren, als voor de andere actoren.

Werkingsmodaliteiten laten niet altijd toe dat beleidslijnen onmiddellijk en integraal een uitvoering krijgen op lokaal niveau. Dat is zeker geen specifiek gegeven voor de Huizen van het Kind. Het komt ook in andere beleidsdomeinen voor. Een verdere, lokale én bovenlokale afstemming van de

werkingscontouren (cf. subsidie- en regelgeving, opdrachten enz.) in het domein van de preventieve gezinsondersteuning en in verschillende andere domeinen die daaraan gelinkt (kunnen) worden (bv. onderwijs, opvang en vrije tijd, gezondheid) zou de samenwerking ten goede kunnen komen.

Participatie van ouders, kinderen en jongeren

Ouders, kinderen en jongeren kunnen op verschillende manieren hun stem laten horen in en over de werking van de Huizen van het Kind of over wat hun noden en behoeften zijn. Iets minder dan de helft (42.2%) van de huizen heeft de noden in kaart gebracht of een omgevingsanalyse gemaakt. Het is niet bekend in hoeverre ouders, kinderen of jongeren daar rechtstreeks bij betrokken werden. 14.7% van de huizen, meldt evenwel dat ze de behoeften rechtstreeks bevestigd hebben. Het gaat dan hoofdzakelijk over ouderbevestigingen, al dan niet bij kwetsbare ouders, maar ook over jongerenbevestigingen.

Daarnaast blijkt dat 34.5% stappen heeft gezet inzake het 'betrekken van de burger - gebruikersparticipatie' en dat in 37.9% ouders, kinderen of jongeren mede-actor zijn of daarover plannen bestaan. De Huizen signaleren vooral initiatieven waarin ouders mede-actor zijn of waar daarover plannen bestaan. Voorbeelden van jongeren als mede-actor komen minder voor. In beide gevallen gaat het onder meer over inspraakmogelijkheid over het aanbod of bij het beleid. Een aantal huizen signaleren dat knelpunten op vlak van (gebruikers)participatie (bv. moeizaam verloop – al dan niet ten gevolge van het ontbreken van een fysieke locatie -, te beperkt, nood aan een methodiek om daar op in te zetten).

Ertoe komen dat participatie van ouders, kinderen en jongeren een meer gangbaar gegeven wordt, zal een versterkte inzet vragen van verschillende actoren. Verschillende huizen en partnerorganisaties nemen daar nu reeds een rol in op die zich uitstrekt van (mee) opvolgen (bv. gesignaleerde behoeften oppikken), (mee) initiëren (bv. behoeften laten vertalen naar het 'eigen' aanbod), (mee) faciliteren (bv. ruimte ter beschikking stellen) tot (mee) uitvoeren. Het vraagt een lokale oefening om na te gaan welke van deze dimensies mogelijk zijn of versterkt kunnen worden.

De bevindingen illustreren evenwel dat er een zekere katalyserende rol kan uitgaan van bovenlokale ondersteuningsinitiatieven (bv. de methodiek 'ouders/kids in huis', ontwikkeld door de provincie Limburg). Deze aanpak werd onder meer al opgenomen in het vormingsaanbod van EXPOO en biedt potentieel om verder uit te rollen. Dat kan één van de antwoorden zijn op de ondersteuningsvraag van huizen naar methodieken. Daarnaast kunnen ook de huizen zelf katalysator of ambassadeur zijn. Zowel hun getuigenissen over de wijze waarop ze de behoeften van ouders en jongeren in kaart brengen (bv. vragenlijstbevestiging online of face to face, focusgroepen, signalen van deelnemers oppikken), over de wijze waarop co-creatie, mee beslissen en zelf uitvoeren in hun huis vorm krijgt, als over de meerwaarde of mogelijke valkuilen daarvan, kunnen helpen om met die aanpak of methodieken – al dan niet aangepast aan de lokale setting - aan de slag te gaan. Daarenboven kan het ook hier inspirerend zijn om over het domein van de preventieve gezinsondersteuning heen te kijken en voorbeelden in de gezondheidszorg, in de zorg voor personen met een handicap, in het vormingswerk, in burgerparticipatie-initiatieven enz. te verkennen.

8.3 Aanbod

Het decreet van 29 november 2013 vermeldt een aantal **minimale voorwaarden** ten aanzien van het aanbod van de Huizen van het Kind. Deze voorwaarden verwijzen zowel naar de groepen tot wie het aanbod zich moet richten (cf. elke ouder, elk kind met bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen), naar de pijlers die vervat moeten zitten in de werking (preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en activiteiten ter bevordering van

ontmoeting en sociale cohesie), als naar de vormgeving (cf. divers aanbod, preventieve medische consulten, erkend en gesubsidieerd door Kind en Gezin, de consulten uitgevoerd door de regioteamleden van Kind en Gezin, minimaal twee verschillende andere vormen van aanbod uit de reeks 'ontmoeting, groepswork, laagdrempelige individuele ondersteuning, onthaal- en informatiepunt' en het verplicht aan te sluiten aanbod van de door Kind en Gezin erkende initiatieven die binnen deze regelgeving vallen zoals de Inloopteams, de Opvoedingswinkels en –punten, de spel- en ontmoetingsinitiatieven enz.) (cf. Art. 6, Art. 8 en Art. 12). Daarnaast stelt de regelgeving dat het aanbod bekend gemaakt moet worden op het Lokaal Overleg Kinderopvang en het Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp en dat Het Huis van het Kind moet afstemmen hoe de informatie over het aanbod zal doorstromen naar de gebruikers van kinderopvang en integrale jeugdhulp. Inzake doelgroep vermeldt het decreet (Art. 4) ook nog dat de huizen zich tot gezinnen met kinderen en jongeren, tot kinderen en jongeren en tot aanstaande ouders moet richten. Het aanbod moet daarenboven kwaliteitsvol en laagdrempelig (cf. toegankelijkheid) zijn vanuit het perspectief van de beoogde doelgroep.

Tot wie de Huizen van het Kind zich richten, de toegankelijkheid en de domeinen en aanbodvormen werden breed bevestigd. Daarnaast werd ook gepolst naar de opname van een aantal thema's die gerelateerd kunnen worden aan preventieve gezinsondersteuning.

Om en bij de helft van de huizen heeft als samenwerkingsverband een meerwaarde ervaren of deelt een goede praktijk inzake het aanbod. Leemten konden weggewerkt worden, al dan niet door de schaalvergroting ontstonden er nieuwe initiatieven of aanbodvormen (bv. zoals spel- en ontmoetingsactiviteiten, speltheek, ruilwinkel, pampersbank, website enz.). Ook specifiek op vlak van toegankelijkheid van het aanbod signaleren om en bij de helft van de huizen een meerwaarde of goede praktijk. De andere meerwaarde aspecten die verwijzen naar het aanbod komen in om en bij een vijfde of minder huizen voor. Het betreft de aspecten zorgafstemming, afstemming op behoeften en integraal en sectoroverschrijdend werken en werden in het punt over samenwerking al aangestipt (supra, 8.2.2).

Knelpunten inzake het aanbod worden door om en bij een derde van de huizen vermeld. Ze verwijzen vooral naar de toegankelijkheid van het aanbod voor één of meerdere doelgroepen (zie ook verder 8.3.1 en 8.3.3), waaronder het gebrek aan afstemming op actor- of organisatieniveau (o.a. door onvoldoende tijd en middelen). Uitzonderlijk melden huizen dat hun aanbod onvoldoende verscheiden is, te beperkt is (bv. ontmoetingsaanbod, perinataal aanbod, aanbod rond kindwens) of vragen ze een uitbreiding van het aanbod over de gemeentegrenzen heen, een groter lezingaanbod vanuit Kind en Gezin of meer middelen voor lezingen of vormingen.

Kortom, op vlak van aanbod nemen de meerwaarde-aspecten de bovenhand, maar worden desalniettemin ook knelpunten ervaren die vooral betrekking hebben op de toegankelijkheid.

8.3.1 Doelgroepen in de Huizen van het Kind

Voor ruim twee derde van de huizen heeft het samenwerkingsverband er toe bijgedragen dat, al dan niet verder bouwend op het aanbod dat er reeds was of doelgroepen die reeds bereikt werden, bepaalde groepen (extra) aandacht kregen of zullen krijgen. De mede-inbreng van vooral doelgroepspecifieke actoren (zie 8.2.3) speelt daarin een belangrijke rol. De groepen die (extra) aandacht kregen of zullen krijgen weerspiegelen de verschillende leeftijdscategorieën, richten zich tot kinderen, jongeren en jongvolwassenen of tot hun (groot)ouders. Daarnaast komen ook kansengroepen, waaronder maatschappelijk kwetsbare gezinnen en gezinnen met een migratieachtergrond, (mee)(r) in de picture te staan (zie verder in dit punt), maar zijn er evenveel huizen die melden dat net *alle* gezinnen meer of nieuwe aandacht kregen.

Globaal blijkt dat de overgrote meerderheid van de Huizen van het Kind (90% of meer) zich richt tot kinderen en ouders met kinderen van 0 tot 12 jaar. Het ondersteuningsaanbod voor deze

leeftijdsgroepen betreft verschillende domeinen en aanbiedingsvormen: materiële en financiële hulp, gezondheid (bv. voeding, beweging), geboortebezoeken- en pakketten, babymassage, moedercafés buddyprojecten, spel- en ontmoetingsinitiatieven, kleuterparticipatie en taalstimulering. Dit aanbod is in vele gevallen ook al effectief aanwezig of in uitvoering en vooral het pre- en perinatale aanbod richt zich specifiek tot kwetsbare groepen.

Toch ook een ruime meerderheid (om en bij de 70% tot 80%) richt zich op de prenatale fase (bv. workshops voor zwangeren) of op kinderen en ouders met kinderen van 12 tot 18 jaar. Het aanbod in de laatst vermelde groep, situeert zich vaak nog in een 'overwegings- of voorbereidingsfase' en vooral de beperkte aanwezigheid van actoren en bovenlokale impulsen maken dat dit aanbod niet gemakkelijk te realiseren is. Voor de tieners profileert het aanbod zich op vrijetijdsbesteding, gezondheid (cf. welbevinden, geestelijke gezondheidszorg) of studiebegeleiding. Voor de ouders met kinderen in deze leeftijd zetten vooral lezingen en thema-avonden de toon.

De groepen die de uiteinden van het leeftijdsbereikcontinuüm innemen, zijnde de preconceptieperiode en 18 jarige of oudere kinderen en hun ouders, zijn respectievelijk voor 20% en 50% van de huizen een doelgroep. Om en bij een derde tot iets minder dan de helft heeft evenwel een perspectief voor ogen om zich ook tot deze groepen te richten (cf. antwoord 'nog niet'). Dat betekent dat iets minder dan een derde van de huizen zich niet tot de preconceptieperiode zal richten en 15% à 16% niet tot kinderen van 18 jaar of ouder of tot ouders met kinderen in die leeftijdscategorie.

Het decreet van 29 november 2013 stelt dat de huizen moeten voorzien in een basisaanbod met een leeftijdsbereik dat zo veel als mogelijk aansluit bij de lokale realiteit (Art. 4). De huizen moeten ook een geïntegreerd supplementair aanbod voorzien dat aangepast is aan de noden van specifieke gezinnen met bijzondere aandacht voor de ondersteuning van maatschappelijk kwetsbare groepen (Art. 6).

Dat brengt ons in eerste instantie bij de link naar lokale kinderarmoedebestrijding en de aandacht of inzet op socio-economische determinanten (o.a. huisvesting, opleiding, tewerkstelling, inkomen, geslacht). Waar er bij om en bij de 80% van de huizen een link is naar lokale kinderarmoedebestrijding, bedraagt het percentage dat acties of plannen heeft op vlak van socio-economische determinanten om en bij de 67%. Zowel het Huis van het Kind, het OCMW en een grote verscheidenheid aan actoren uit verschillende domeinen zijn betrokken bij de acties of plannen. Het gaat bijvoorbeeld over actoren uit de gezondheidszorg, de preventieve gezinsondersteuning, onderwijs en doelgroepspecifieke actoren zoals een Inloopteam, Vereniging waar armen het woord nemen, Welzijnsschakels, TAO (De Link vzw), sociale huisvestingsmaatschappij enz. Voorbeelden van acties of plannen betreffen het meest uitgesproken financiële en materiële ondersteuning, alsook ondersteuningsinitiatieven die focussen op ouderschap, opvoeden of de ontwikkeling van de kinderen en initiatieven die (vrijetijds)participatie bevorderen. Andere initiatieven zetten in op rechtenverkenning, huisvesting, tewerkstelling, digitale en administratieve ondersteuning (bv. in breed onthaal, bij aanvraag studietoelage).

De thema's die gerelateerd zijn aan andere kansengroepen zoals jonge mantelzorgers, radicalisering en integratie en inburgering van nieuwkomers, zijn in minder dan 5% tot om en bij een derde van de huizen aan de orde. Telkens om en bij een vierde tot een vijfde van de huizen ziet zich die thema's wel nog op te nemen (cf. antwoord 'nog niet').

Naar doelgroepen zijn er signalen dat het zowel moeilijk is om 'alle' gezinnen te bereiken (cf. nieuwe gezinnen, sociale mix), als om ouders met 'oudere' kinderen te bereiken (cf. ouder dan 6 of 12 jaar), als om kwetsbare gezinnen te bereiken en in een enkel geval ook om 'ouders' die uiteindelijk geen ouder worden te bereiken.

De meeste huizen houden een brede doelgroep voor ogen en vinden daarvoor aansluiting bij de verscheidenheid van betrokken actoren. Desalniettemin is de preconceptieperiode voor heel wat huizen een nog onontgonnen terrein. Dat ligt in de lijn van het gegeven dat het aantal (lokale) actoren dat zich daarop (specifiek) richt, beperkt is. Mogelijke bruggen kunnen bijvoorbeeld gezocht worden in de prenatale ondersteuning die de laatste jaren sterk in opmars is, bij de fertiliteitscentra (waarvan er 23 zijn in Vlaanderen en BHG) en bij actoren met een brede insteek zoals bijvoorbeeld het sociaal cultureel werk of het onderwijs.

Ook voor andere doelgroepen maakt de **afwezigheid of beperkte beschikbaarheid van specifieke actoren** (bv. SO voor bereik van jongeren en hun ouders) het voor huizen moeilijk om zich tot die doelgroep te richten. Een ander weerkerend knelpunt is het gebrek aan **tijd en middelen**. Dit knelpunt wordt des te scherper aangevoeld ten aanzien van kansengroepen omdat net ten aanzien van deze doelgroep de ondersteuningsverwachtingen hoog liggen. Andere knelpunten zijn onder meer taalproblemen en de moeilijke detectie van deze gezinnen. Brugfiguren, buurtwerkers, gezinsondersteuners, opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede, doelgroepmedewerkers of ouders die zelf ooit een beroep deden op het Huis van het Kind of een ander aanbod, kunnen op dat vlak ondersteuning of een toegang bieden tot deze groepen. Zoals eerder al vermeld, vraagt de inzet van dergelijke brugfiguren wederom een (bijkomende) inzet van middelen: om ze te kunnen aanstellen of voor de ondersteuning van hun werk.

Het aanbod dat zich rechtstreeks (al dan niet met de ouders) tot **kinderen** richt, situeert zich vooral in de leeftijdscategorie 0 tot 12 jaar. Enerzijds is dat toe te schrijven aan de lange traditie van onder meer de consultatiebureauwerkingen. Anderzijds is er ook de gestage groei van onderwijsinitiatieven en kinderarmoedebestrijdingsinitiatieven die al dan niet aan elkaar gelinkt zijn (bv. kleuterparticipatie, huiswerkbegeleiding), de gestage groei van spel- en ontmoetingsinitiatieven en van opvang en vrijetijdsinitiatieven die doorgaans een groter aanbod voor jonge kinderen hebben dan voor oudere kinderen.

Bij de huizen die zich tot jongeren richten is dat veelal vanuit een specifieke problematiek zoals bijvoorbeeld spijbelen, hanggedrag of ander ongewenst gedrag (cf. onderwijs, jeugdhulp, opvang en vrije tijd), (de preventie van) psychosociale problemen (cf. geestelijke gezondheidszorg) of studiebegeleiding (cf. onderwijs). Verwijzingen naar mogelijkheden om jongeren vanuit een niet-problematische insteek aan te spreken komen weinig voor en zijn vooral in het vrijetijdsluik te situeren. Zijn er mogelijkheden om dat te versterken?

In verschillende huizen zijn de JAC's reeds betrokken. De JAC's zijn weliswaar over heel Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verspreid, maar situeren zich op een paar uitzonderingen na in de steden. Daarenboven blijken ze in vooral 'oudere' jongeren te bereiken. Kan het uitbreidingspotentieel dat zich in de betrokkenheid van vrijetijdsactoren voordoet (cf. jeugdwerk – jeugdverenigingen, sportverenigingen) de gerichtheid op deze doelgroep versterken. Of misschien is er nog potentieel in inspraak- of adviesraden waarin jongeren betrokken zijn of kan inspiratie gevonden worden in de strategieën die bijvoorbeeld het jeugdwelzijnswerk inzet? Daarnaast kan een gedeelde infrastructuur, zonder voorbij te gaan aan de vraag naar 'eigen plekken' voor jongeren, een insteek bieden om de brug naar deze groep te maken. Daarbij evenwel de kanttekening van een aantal huizen dat naast de naam 'Huis van het Kind', ook de infrastructuur en de huisstijl niet uitnodigend zijn voor jongeren.

De kanttekening over de naam en huisstijl illustreert dat de vraag naar de plek van jongeren in de huizen van het Kind niet alleen een 'lokaal' thema is, maar ook een **bovenlokaal** thema. Op het laatst vermelde niveau situeert zich onder meer de vraag om de verwachtingen ten aanzien van jongeren in het Huis van het Kind uitgeklaard te krijgen. Daarnaast is het aanbevolen dat bovenlokale ondersteuningsdiensten (cf. provinciale ondersteuning van Kind en Gezin, EXPOO) verder blijven inzetten op professionaliseringsinitiatieven inzake doelgroepenbeleid (cf. uitwisseling van expertise, ervaringen, innovatieve praktijken enz.). Waar sommige huizen dat in het licht zien

van een breed bereik zoals (cf. 'alle (nieuwe) ouders, kinderen en jongeren'), uit anderen hun nood aan professionaliseringstrajecten voor het bereik van kansengroepen. Laatst vermelde brengt de inzet van doelgroep-specifieke medewerkers en ondersteuningsdiensten terug in het vizier. Hun inzet en meerwaarde wordt uitdrukkelijk onderschreven en vraagt een continuering.

8.3.2 Acties in domeinen en aanbodvormen

Globaal, over al de groepen, domeinen en aanbodvormen heen, heeft ruim twee derde van de Huizen van het Kind (72.4%) gewerkt aan zichtbaarheid naar de burger. Andere aanbodgerichte aspecten komen bij iets meer dan de helft tot minder dan de helft voor. Het gaat dan over het in kaart brengen van het aanbod (59.5%), co-creaties opzetten (59.5%), acties om moeilijk te bereiken doelgroepen te bereiken (51.7%), leemtes in het aanbod aanpakken (34.5%), overlap wegwerken (19.8%) en afspraken rond zorgafstemming maken (15.5%).

Inzoomend op de **domeinen en aanbodvormen** heeft het merendeel van de huizen, telkens om en bij de 90%, acties of plannen ondernomen op het vlak van onthaal, ouderschap en opvoeding, ontmoeting en sociale cohesie, gezondheidszorg, onderwijs en opvang en vrije tijd (zie overzichtstabellen in Bijlage 2 en Bijlage 3). De plannen buiten beschouwing latend, werden door telkens meer dan twee derde van de huizen acties ondernomen in deze domeinen of aanbiedingsvormen. De Huizen van het Kind nemen met andere woorden de drie pijlers – preventieve gezondheidszorg, opvoedingsondersteuning en ontmoeting en sociale cohesie - in hun werking op.

In de domeinen sociaal economische determinanten, geestelijke gezondheidszorg en jeugdhulp, heeft telkens 58% tot 66% acties of plannen ondernomen. Als we enkel de acties in rekening brengen, dan heeft telkens om en bij de helft van de huizen 'acties ondernomen'.

Van al de opgegeven **acties**, waren vooral 'aanbod lokaal in kaart gebracht' en 'afgestemd i.f.v. bekendmaking, toegankelijkheid ...' aan de orde en dat het meest uitgesproken voor ouderschap en opvoeding (respectievelijk 60.2% en 61.1%), opvang en vrije tijd (respectievelijk 65.2% en 48.2%). De andere acties, stijgen voor geen enkel domein of geen enkele aanbiedingsvorm boven de 50% uit. Het betreft co-creatie, dat weliswaar voor ouderschap en opvoeden en voor ontmoeting en sociale cohesie dan om en bij de 45% bedraagt, 'leemte gedetecteerd én weggewerkt' en 'overlap weggewerkt'. 'Overlap weggewerkt' is de actie die over al de domeinen en thema's heen het minst frequent voorkomt. Dat percentage blijft met uitzondering van het domein ouderschap en opvoeding (18.6%) onder de 10%.

Een combinatie van ondernomen acties, komt het meest frequent voor in het domein ouderschap en opvoeding. Zo heeft in dat domein ruim de helft van de huizen drie tot vijf verschillende acties ondernomen. Voor al de andere domeinen stijgt dat aantal niet boven een derde uit. Dat het domein ouderschap en opvoeding uitgesproken naar voren komt, kan verklaard worden vanuit verschillende voortrajecten: het decreet houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning (13 juli 2007) en het breed palet aan actoren die naast de verplicht aan te sluiten actoren een traditie hebben om in te zetten op opvoedingsondersteuning.

De volgende punten geven een beknopt overzicht van de wijze waarop de huizen aan de domeinen en aanbodvormen een invulling geven. Aangezien de actoren reeds uitvoerig aan bod kwamen in punt 8.2.3, nemen we die op een paar uitzonderingen na, niet meer terug op.

Onthaal

In nagenoeg al de huizen wordt de onthaalfunctie opgenomen of is dat gepland. De huizen brengen vooral het onthaal voor ouders in kaart. Omschrijvingen van een onthaalfunctie voor jongeren komen veel minder voor en zijn te situeren binnen de partnerorganisatie het CAW-JAC of op de website. Meteen is duidelijk dat het onthaal op verschillende manieren vorm kan krijgen. Dat geldt

ook voor het onthaal van ouders. Er zijn huizen die 'het onthaal' niet specifiek linken aan de 'fysieke ontvangst' van mensen, maar de onthaalfunctie gerealiseerd zien in geschreven, gedrukte en online, informatiedragers (bv. folders, flyers, brochures, website). Deze informatiedragers worden, al dan niet in combinatie met promotiemateriaal, in verschillende huizen als ondersteuning van een face to face onthaal ingezet. Dat face to face onthaal kan op één of meerdere fysieke locaties beschikbaar zijn. Andere huizen combineren een fysiek onthaal met een outreachende aanpak.

Vooraf het fysiek onthaal blijkt nog volop in ontwikkeling te zijn: nieuwe of bijkomende locaties worden bekeken en afgestemd op de reeds bestaande onthaalloketten die al dan niet door één of meerdere partners worden bemand. Net zoals op vlak van de vormgeving, zijn er ook verschillen in openingstijden: die variëren van een half dagdeel tot vijf dagdelen.

De huizen benoemen de volgende randvoorwaarden voor een goed onthaal: goede samenwerking tussen partners, inzet van medewerkers (o.a. beroepskrachten of vrijwilligers), stroomlijning of afstemming (o.a. wegwijzen maken, 'warme doorverwijzing'), opvolging en ondersteuning (o.a. intervisie, vorming, sociale kaart, doorverwijzingsmap), positief imago en fysieke toegankelijkheid.

Ouderschap en opvoedingsondersteuning

Het merendeel van de functies en werkvormen die bij opvoedingsondersteuning aan de orde kunnen zijn, zien we in de beschrijvingen naar voren komen. Aflopend volgens aantal omschrijvingen hebben de volgende activiteiten een plek in het aanbod gekregen:

- thema-, vormings-, informatieavonden, lezingen en workshops (± 50%): vnl. gericht op ouders met jonge kinderen, maar toch ook op ouders met jongeren, vnl. een breed bereik beogend, maar zich ook specifiek richtend op kansengroepen)
- pedagogische adviesverstrekking (± 25%): in vaste of mobiele spreekuurmomenten
- oudergroepen (iets minder dan 25%): vnl. gericht op kansengroepen waaronder dan vooral maatschappelijk kwetsbare ouders, maar ook gezinnen met een migratieachtergrond, alleenstaande ouders of andere al dan niet specifieke groepen (bv. toekomstige ouders, oudercafé)
- online ondersteuning (± 20%): vnl. gericht op informatieverstrekking over het aanbod en bij een beperkt aantal huizen ook online adviesfunctie (cf. 'Stel je vraag knop' of eigen contactformulier of e-mailadres) of inhoudelijke informatieverstrekking
- ontwikkelingsstimulerende programma's, trainingen en cursussen (± 15%): (voorschoolse) programma's of initiatieven die zich specifiek toeleggen op de instap in het kleuteronderwijs of op de taalontwikkeling of leesbevordering, programma's en trainingen zoals Triple-P, Stop4-7, Lift, zwangerschapskursussen
- andere: spelotheken (cf. verschillende van de eerder vermelde functies en werkvormen), gezinsmarkten, gezinsdagen enz.

De intensiteit van het aanbod en de variatie van activiteiten verschilt van huis tot huis. Net zoals bij het onthaal worden ook hier een aantal randvoorwaarden benoemd: goede samenwerking, afstemming (cf. invulling, praktische organisatie aanbod) en professionalisering (bv. cursus pedagogisch adviseren, draaiboek groepsaanbod, vorming taalstimulering en TAO). In verschillen de gevallen droegen bovenlokale samenwerking en financiële (bv. aanstelling medewerker) of inhoudelijke (bv. 'Week van de opvoeding'-input van EXPOO) ondersteuning bij tot het tot stand komen of de continuering van opvoedingsondersteunende initiatieven.

Tot slot melden we dat ruim een derde van de huizen het thema relatieondersteuning opneemt of daartoe concrete plannen heeft. Naast het bemiddelings-, vormings- of rechtshulpaanbod van het CAW, het OCMW of het CKG, organiseren een aantal huizen ook zelf een aanbod. Het gaat dan onder meer over vormingen, ouderavonden, ontmoetingsmomenten enz. Andere huizen hebben geen 'eigen' aanbod maar nemen relatievragen mee op in hun onthaal- en doorverwijzingsfunctie.

Ontmoeting en sociale cohesie

Ontmoeting is niet alleen een specifiek aanbod dat gelinkt wordt aan een ontmoetingsruimte of aan spel- en ontmoetingsinitiatieven. Heel wat huizen zien het aspect ontmoeting in één of meerdere andere activiteiten naar voren komen, zoals bijvoorbeeld in thema- of vormingsavonden, oudergroepen, ontwikkelingsstimulerende programma's of evenementen die zich tot *alle* ouders of specifieke groepen richten. De spel- en ontmoetingsinitiatieven, die in om en bij de 40% van de huizen voorkomen, richten zich in de meeste gevallen tot (groot)ouders met jonge kinderen. Verschillende huizen verwijzen bij dit aanbod uitdrukkelijk naar het (mede)zeggenschap van ouders (bv. aanbod op vraag van ouders), of de intentie om hen een grotere rol in dat aanbod te laten opnemen (bv. aanbod door ouders georganiseerd). Andere huizen beogen het aspect ontmoeting in hun hele werking (bv. onthaal) een kans te geven of oriënteren zich daarbij ook op de inrichting van de fysieke ruimte. Verder besteden verschillende huizen bijzondere aandacht aan de afstemming tussen verschillende ontmoetingsgerichte initiatieven (bv. wijk- of buurtgericht) en de professionalisering van dit aanbod (cf. methodische aanpak, stroomlijning van het aanbod).

Gezondheidszorg

Het aanbod inzake gezondheidszorg beoogt de volgende doelen: informeren en sensibiliseren van burgers, bevorderen van de toegankelijkheid van de gezondheidszorg en vroege detectie en gezondheidsbevordering. Bij dat alles komen de verschillende mogelijke rollen van de Huizen van het Kind in het vizier: opvolgen via overleg, (mee) bekendmaken van initiatieven, (mee) ontwikkelen van een beleid of visie, (mee) ontwikkelen of organiseren van initiatieven. Het merendeel van de Huizen heeft ook een link met het thema 'gezonde gemeente' of zien initiatieven gelinkt aan het lokale kinderarmoedebestrijdingsbeleid. Bij iets minder dan een derde is er ook een link of zijn er concrete plannen om de link te leggen met het thema gezondheidsongelijkheid.

De meest voorkomende gezondheidsthema's, waarvan het merendeel aansluit bij de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, zijn: gezonde voeding, pre- of perinatale (gezondheids) zorg, bewegingsacties en alcohol, drugs en tabak. Een aantal huizen verwijzen naar tandzorg, gaming, beeldschermgebruik of gokken, vaccinaties, algemene gezondheidsscreening, EHBO, zindelijkheid, slaaprituelen, gehoorschade, valpreventie enz. Naast de initiatieven die een breed bereik beogen, situeren verschillende van deze thema's zich in het aanbod voor specifieke doelgroepen zoals maatschappelijk kwetsbare groepen (bv. pre- of perinatale ondersteuningsinitiatieven voor zwangeren en moeders uit kansengroepen). Naar aanbiedingsvorm komt zowel een individuele aanpak (bv. buddy- of coachprojecten) als een groepsaanpak (bv. lezingen, vormingen, trainingen, doe-activiteiten met kinderen of ouders) voor. Daarnaast worden ook informatiefolders en gadgets verspreid (bv. fruitdoosjes) en komen in het bijzonder voor kansengroepen de financiële tegemoetkomingen terug in het vizier (bv. tussenkomst eerste leeftijdsmerk, gratis consultaties enz.).

Geestelijke gezondheidszorg

Geestelijke gezondheidszorg is één van de domeinen waarbij de gerichtheid op jongeren het meest uitgesproken naar voren komt. Het gaat dan vooral over bovenlokaal geïnitieerde sensibiliserings- of informatiecampagnes en in een aantal gevallen over een TEJO-werking of andere vormen van psychotherapeutische ondersteuning, kennismakingsbezoeken van jongeren aan een psychiatrisch centrum of KOPP-groepen. Het aanbod voor ouders bestaat vooral uit informatieavonden en lezingen. Ook in dit domein is er een aanbod dat zich specifiek richt tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Een aantal huizen stelt al dan niet vanuit dat doelgroeperspectief de beperkte beschikbaarheid en betaalbaarheid van de geestelijke gezondheidszorg aan de kaak. De beperkte beschikbaarheid heeft ook een weerslag op de mate waarin de huizen rond dit thema kunnen werken: een aantal huizen verwijzen expliciet naar de afwezigheid van (de expertise) van een lokale geestelijke gezondheidspartner.

Opvang en vrije tijd

Opvang en vrije tijd is een breed domein waarvoor heel wat huizen aangeven dat de eerder uitgetekende krijtlijnen en activiteiten verder gezet worden en het aanbod een (verdere) uitbreiding vraagt. Soms zijn de huizen mede-initiatiefnemer, soms zetten ze als huis vooral mee in op de bekendmaking en toeleiding naar dat aanbod. Dat gebeurt zowel via geschreven kanalen (bv. folders, opvang- en vakantiewijzers, website, Facebook), in face to face contacten (bv. onthaal, gezinswerkers), als via een combinatie van kanalen. Het Lokaal overleg Kinderopvang of het Lokaal Loket Kinderopvang zijn daarin een belangrijke partner.

Meer specifiek inzake de link met het thema 'Kind- en jeugd vriendelijke stad of gemeente', verwijzen verschillende huizen naar de acties die ze reeds (samen met andere diensten) ondernomen hebben, naar de afstemmingsfase die ze momenteel doorlopen of de exploratie van mogelijke (bijkomende) acties. Voorbeelden van (mogelijke) acties zijn de inrichting van een kindvriendelijke (publieke) ruimte, voedings- en verzorgingsplekken, evenementen of themadagen (bv. dag van de jeugdbeweging, van het park, buitenspeeldag).

Het 'brede' aanbod inzake opvang en vrije tijd, betreft vooral sport-, crea-, jeugdwerk- en muziekactiviteiten, (voor)lees of andere activiteiten in de bibliotheek en daarnaast ook talentcoaches voor kinderen, vakantieopvangbeurzen, speelkaffees, mobiele speelpleinwerkingen of initiatieven die bijvoorbeeld de brug maken tussen IBO's en het vrijetijdsaanbod, tussen kinderopvang en cultuur, tussen vrije tijd en onderwijs. Bij deze initiatieven is de afstemming van het activiteiten aanbod over de verschillende sectoren heen een centraal gegeven. Dat vertaalt zich onder meer in de organisatie van nieuwe activiteiten, de integratie activiteiten op nieuwe locaties (bv. toneel in de kinderopvang) of maatregelen die de verplaatsingen tussen de initiatieven vergemakkelijken (bv. busvervoer).

De huizen melden verschillende maatregelen om de toegankelijkheid van dergelijke initiatieven te bevorderen. Deze kunnen door een huis geïnitieerd zijn, mee opgevolgd worden of mee bekend gemaakt worden. Voorbeelden van financiële maatregelen zijn de toekenning van een verminderd tarief, financiële tussenkomst in de kosten, gratis toegang (al dan niet via vrijetijds-, participatie- of kansengroepen). Een combinatie van financiële en materiële ondersteuning is bijvoorbeeld de kosten dragen of instaan voor de aankoop van een tekenkoffer of uniform). Daarnaast zijn er ook initiatieven die inzetten op een capaciteitsuitbreiding voor kansengroepen door meer plaatsen te voorzien, specifieke activiteiten (bv. kampen) te organiseren of een aanbod outreachend (vindplaatsgericht) aan te bieden. Verschillende huizen verwijzen naar de bemiddelende of toeleidende rol van een Rap op Stap kantoor of een ander loket (bv. gezinsondersteuning), een coach of bemiddelaar of laagdrempelige initiatieven (bv. speelplein) om de toegankelijkheid voor kansengroepen te bevorderen.

Een ander aspect dat in opvang en vrije tijd een plaats krijgt, is het thema 'inclusie van gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte'. De huizen die dat thema opnemen of daarrond concrete plannen hebben (om en bij de 30%), situeren dat thema in het opvang- en vrijetijd domein (bv. inclusieve kinderopvang, jeugdwerk enz.). Andere initiatieven zijn een cursus, informatieavond of ontmoetingsmoment voor ouders (en kinderen). Gespecialiseerde actoren zoals een inclusiewerker, een dienst inclusieve kinderopvang, de Dienst Ondersteuningsplan, een multifunctioneel centrum of andere actoren uit bijvoorbeeld de integrale jeugdhulp nemen daar een belangrijke rol in op.

Onderwijs

Inzake onderwijs melden de Huizen van het Kind vooral initiatieven die zich tot jonge kinderen en hun ouders richten. Denk bijvoorbeeld aan de inzet op kleuterparticipatie (m.i.v. schoolkeuze), huiswerkbegeleidings- en taalondersteunings- of stimuleringsprojecten die zich tot kansengroepen richten of Brede schoolontwikkelingen. Ten aanzien van jongeren zijn er voorbeelden van

studiebegeleiding, samen studeren en initiatieven die spijbelen aanpakken of time-outprojecten. In het bijzonder ten aanzien van kansengroepen wordt ook financiële (lokale schoolpremie, tussenkomst schoolrekening of schoolmaaltijden) en administratieve (bv. inschrijving, aanvraag studietoelagen) ondersteuning geboden.

De Huizen van het Kind geven zowel voorbeelden van onderwijsactoren die mee inzetten op de bekendmaking van het aanbod van de huizen, als huizen die mee inzetten op de bekendmaking en toeleiding naar scholen of onderwijsondersteunende initiatieven. Dit wordt onder meer geruggesteund door het overleg dat er tussen beiden en al dan niet ook andere actoren is (bv. overlegtafels over het welzijnsaanbod). Daarnaast melden verschillende huizen hun bijdrage in professionaliseringstrajecten in het onderwijs (bv. vorming samen met TAO inzake armoede, informatieavond, advisering van de school).

Jeugdhulp

Iets meer dan de helft van de huizen heeft inzake jeugdhulp acties ondernomen of plannen gemaakt. Naast de huizen die hun positie en rol ten aanzien van jeugdhulp nog verder exploreren, geven een aantal huizen voorbeelden van de rol die ze daarin opnemen. Het gaat dan bijvoorbeeld over de bekendmaking (bv. folder, website) en toeleiding naar rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp via bijvoorbeeld een folder, de website, een onthaalmedewerker, een gezinswerker (gezinscoach), de link naar de brede-instapactoren (cf. regioteams Kind en Gezin, CLB, CAW), begeleidings- of hulpverleningstrajecten waar ze als partner in betrokken zijn en die zich tot ouders of jongeren richten (bv. TEJO, thuisbegeleidingsprojecten, re-integratieprojecten, buitenschools aanbod voor kinderen en jongeren). Verschillende huizen geven te kennen dat de samenwerking van jeugdhulpactoren hen toelaat om de ontwikkelingen in dat domein mee op te volgen en mee in te zetten op de bekendmaking en toeleiding. Netwerkmomenten, dialoogtafels, informatieavonden, (zorg)overleg, casusmanagement of casusuurtjes, vormingen en bijscholingen, maar ook de adviesfunctie van de jeugdhulp ten aanzien van de medewerkers van het Huis van het Kind zijn daar voorbeelden van.

De linken of het aanbod inzake jeugdhulp dat de huizen vermelden, situeert zich hoofdzakelijk in de jeugdhulp vanuit jongerenwelzijn en in veel mindere mate in de jeugdhulp vanuit het VAPH. De huizen waarin jeugdhulp (nog) geen plek kreeg, stellen dat jeugdhulp geen kernopdracht is van de Huizen van het Kind of verwijzen naar de beperkte beschikbaarheid van jeugdhulpactoren om mee samen te werken.

In het merendeel van de Huizen van het Kind krijgen de 3 pijlers en de minimumvereisten inzake aanbod een plek. Ook andere levens- en beleidsdomeinen vinden een ingang in de huizen en zijn vooral in het aanbod dat zich tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen richt, veelal verweven aanwezig.

De mate waarin en de wijze waarop die domeinen zich in een aanbod vertalen kent verschillende gradaties. Zo varieert bijvoorbeeld de mate waarin domeinen en aanbodvormen opgenomen worden van 'nog niet' gerealiseerd tot '(concrete) plannen' en 'gerealiseerd'. Daarnaast krijgen een aantal functies een heel verscheiden invulling. Ontmoetingsinitiatieven reiken bijvoorbeeld van het 'kleine, vluchtige ontmoeten' (bv. op evenementen, in de buurt) (zie bv. Soenen, 2006) tot 'ontmoeting in een ruimte onder begeleiding van beroepskrachten of vrijwilligers' (bv. in het consultatiebureau, in de spel- en ontmoetingsruimte, in het Inloopteam) of ontmoetingen die zich richten op het ontstaan van nieuwe verbindingen (zie bv. Geens, 2015). Een ander voorbeeld is het onthaal waarbij de aanbodvorm varieert van 'verstrekkt via een geschreven informatiedrager' (bv. folder, website) tot de mogelijkheid om op één of meerdere fysieke onthaalpunten (bv. de fysieke locatie van het HvhK, het fysiek onthaal van één of van meerdere partners) een medewerker aan te spreken en verschillende combinatievormen. Tot slot doen er zich gradaties voor in de rol die de

huizen opnemen: opvolgen, (mee) initiëren, (mee) faciliteren tot (mee) uitvoeren. Het is evenwel voor niet al de huizen en elk domein of aanbod op te maken welke rol ze zich toe-eigenen.

Deze gradaties wijzen onder meer op de verschillende snelheden in de Huizen van het Kind. Er zijn huizen die konden verder bouwen op een reeds verankerd aanbod, er zijn huizen die nog in de opstart zijn enz. Los van het traject dat de huizen doorlopen hebben, blijven ze vooral ook in ontwikkeling te zijn. Daarmee pikken ze in op het belang om zich af te stemmen op de lokale noden en behoeften en mogelijkheden. De verscheidenheid onder de Huizen van het Kind brengt ook andere aandachtspunten naar voren.

De huizen geven bijvoorbeeld verschillende signalen over een al dan niet meer gestroomlijnd aanbod en invulling van de werking. Sommige huizen vragen ruimte en mogelijkheden (inhoudelijk en financieel) om te experimenteren, om een eigen invulling te geven aan hun huis. Zij vinden veelal een weg om helder te krijgen wat ze (in)direct (moeten/kunnen) opvolgen en waarin ze zelf concrete actie(s) in ondernemen. Andere huizen vragen om de verwachtingen ten aanzien van de aan te sluiten actoren en (maatschappelijke) opdrachten te verduidelijken of af te bakenen, om prioriteiten aan te geven (bv. waar als huis effectief in aanbod op inzetten, dan wel het aanbod van anderen opvolgen, mee bekendmaken enz.). De vaststelling dat verschillende huizen worstelen met het feit dat niet duidelijk is waar de huizen voor staan, sluit daarbij aan. Dat doet zich zowel in relatie tot werkveldactoren en beleidsmakers voor, alsook in relatie tot ouders, kinderen en jongeren. Zowel op vlak van betrokkenheid of inzet van actoren als op vlak van toegankelijkheid (cf. bekendheid, begrijpelijkheid) zien de huizen daarvan de repercussies naar voren komen (zie verder, punt 8.3.3).

De relatie met de jeugdhulp, maar ook de relatie met de geestelijke gezondheidszorg, vraagt een verdere uitklaring op lokaal en bovenlokaal niveau. De samenwerkings- en professionaliseringsinspanningen (bv. overleg, dialoogmomenten, vorming), die in het bijzonder met de jeugdhulp ondernomen worden, illustreren dat de huizen en de partners van de huizen op zoek zijn naar kennis en expertise-uitwisseling om zo bijvoorbeeld de link naar elkaar te versterken, om beter op elkaar en op de vragen en noden van de betrokken ouders, kinderen en jongeren te kunnen afstemmen. Ook voor het werken met maatschappelijk kwetsbare gezinnen zagen we de meerwaarde van kennis en expertise-uitwisseling tussen actoren en sectoren bevestigd. Deze voorbeelden kunnen wellicht andere huizen en domeinen inspireren.

De vraag naar kennis en expertise vertaalt zich ook op methodisch vlak. Zowel in de toelichtingen over het onthaal, over het pedagogisch adviseren en over ontmoeting, wordt het belang van een professionele (methodische) aanpak onderschreven. Ook bij de ondersteuningsnoden komt de vraag naar methodieken naar voren. Onder meer EXPOO heeft daarover reeds een vormings- of trainingsaanbod ontwikkeld (bv. pedagogisch adviseren), stelt methodieken ter beschikking of organiseert thematische netwerken (bv. ontmoeting). Dat aanbod blijft nuttig en waardevol.

Terugkerend naar de ondernomen acties, valt het op dat over alle domeinen en aanbodvormen heen, overlap wegwerken bij minder dan een vijfde van de huizen aan de orde was. Dat kan er op wijzen dat overlap zich weinig voordoet (cf. indicatie vanuit in kaart gebrachte aanbod) of dat overlap wegwerken nog niet aan de orde kon zijn. Vooral inzake het lezen – en vormingsaanbod melden verschillende huizen dat initiatieven nog te veel naast elkaar blijven bestaan (cf. aanbod vanuit eigen organisatieperspectief). Dat is vooral een oproep ten aanzien van al de aanbieders om elkaar en zo ook het aanbod te versterken, te werken naar een breder bereik en een efficiënte(re) inzet van de middelen. De term aanbieders verwijst hier zowel naar de betrokken actor, naar zijn dienst of organisatie, als naar de bovenlokale dienst of (koepel)organisatie die ten aanzien van de actor, dienst of organisatie bijvoorbeeld een aansturende of ondersteunende rol opneemt.

In een aanbod voorzien, vraagt dat er personeel, infrastructuur en werkmiddelen zijn. De vraag naar de toekenning of uitbreiding van de **middelen** (cf. basisfinanciering), werd al meermaals aangehaald. Ruim een derde van de huizen linkt die vraag aan de opdrachten waar de Huizen van het Kind voor staan.

In verschillende domeinen en aanbodvormen zien we dat bijkomende bovenlokale impulsen (bv. projectfinanciering) er mee voor kunnen zorgen dat er een (nieuw) aanbod komt of dat gekwalificeerde medewerkers of sprekers daarvoor aangetrokken kunnen worden (bv. oudertrainingen of cursussen, voordrachtenreeksen). Ook bovenlokaal geïnitieerde sensibiliseringscampagnes (bv. gezondheid, geestelijke gezondheid, week van de opvoeding) zijn vaak een opstap voor lokale initiatieven. Voor wat de financiële middelen of impulsen betreft, is er een vraag naar continuering van die middelen en een vraag om de **dossierlast** voor subsidies of projectmiddelen beperkt te houden.

8.3.3 Toegankelijkheid

Toegankelijkheid omvat veel aspecten (cf. 7 B's): bereikbaarheid, bruikbaarheid, beschikbaarheid, betaalbaarheid, betrouwbaarheid, bekendheid en de begrijpelijkheid. Van al de huizen ervaart 40% een meerwaarde in hun samenwerkingsverband op vlak van toegankelijkheid en deelt 11% een goede praktijk of ervaring. De meerwaarde toont zich vooral op vlak van bekendheid, begrijpelijkheid, bereikbaarheid en, zoals eerder al vermeld, de beschikbaarheid van het aanbod. Net ten aanzien van deze toegankelijkheidsaspecten doen zich echter ook knelpunten voor: 31% van de huizen meldt daarover één of meerdere knelpunten.

Om en bij de 75% van de huizen is telefonisch bereikbaar of zal dat in de nabije toekomst zijn. Ruim 70% van de huizen minstens één fysieke locatie heeft of daar in de nabije toekomst over zal beschikken. Op een fysieke locatie kunnen één of meerdere actoren, één of meerdere domeinen of aanbodvormen een plek krijgen of gebundeld worden. Dat is voor om en bij de 65% van de huizen het geval of is voorzien.

De bundeling van het aanbod op één fysieke plaats betreft vooral (\pm 50% tot 75%) de consultatiebureauwerkingen, de kinderopvang (bv. opvangvoorziening of dienst, Lokaal Loket Kinderopvang), pedagogische ondersteuning en spreekuren, spel- en ontmoetingsactiviteiten. Ander aanbod dat daarin (\pm 35%) een plek krijgt zijn initiatieven die zich richten op maatschappelijk kwetsbare gezinnen (bv. oudergroepen, materiële en financiële ondersteuningsinitiatieven van bv. OCMW, sociale dienst), flankerend onderwijs (bv. huiswerkbegeleiding, voorschools aanbod taal- of ontwikkelingsstimulering), lezingen en vormingen, spelotheken enz.

De huizen zien verschillende voordelen in de bundeling van het aanbod: herkenbaarheid voor gezinnen en werkveldactoren, bereikbaarheid, geïntegreerd aanbod en continuïteit in de dienstverlening, bevordert de samenwerking en de uitwisseling van expertise (cf. professionalisering), efficiënte besteding van middelen. Een meerwaarde creëren vraagt evenwel dat een aantal randvoorwaarden vervuld zijn. De huizen wijzen op voldoende ruimte, een brede toegankelijke locatie, in het bijzonder ook voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Daarenboven volstaat het samenbrengen van aanbod niet. Een combinatie met een outreachende aanpak is aanbevolen, alsook duidelijkheid over de rol en de positie van de partners, inzetten op de bekendmaking van het aanbod dat niet in het fysiek gebundeld aanbod vervat zit en de voortdurende opvolging van de noden en de afstemming daarop.

Deze voorwaarden weerspiegelen zich in de drempels of knelpunten die huizen signaleren om tot een fysieke bundeling te komen of om die uit te breiden. Het gaat bijvoorbeeld over het gebrek aan financiële middelen (cf. locatie en medewerkers om dat 'huis' te bemannen), het lokaal bestuur dat niet overtuigd is van de meerwaarde, het gebrek aan beschikbare of geschikte ruimte(s) (bv. te

klein, niet geschikt voor jonge kinderen én jongeren) of een gebrek aan een geschikte lokalisatie. Laatst vermelde is een drempel die zich bij elk type huis voordoet (cf. gemeentelijk, intergemeentelijk, in buitengebied, in centrumstad). Daarnaast melden een aantal huizen dat een fysieke bundeling voor hun huis geen meerwaarde biedt: het aanbod is al goed toegankelijk of ze werken al goed samen.

Naar bereikbaarheid en bekendmaking meldt het merendeel van de huizen dat ze aan zichtbaarheid gewerkt hebben (72.4%). Het merendeel van de huizen (71.6%) doet dat via meerdere bekendmakingskanalen.

Het gaat onder meer over een website (44.2%), Facebook (38.9%) of andere sociale media (30.1%). Naast folders die door 39.5% van de huizen ingezet worden, melden 40.9% van de huizen dat ze andere bekendmakingskanalen inzetten. Het betreft de fysieke vertegenwoordiging van het huis op lokale activiteiten of evenementen (bv. oudercontacten, beurzen, buurtfeesten), visibiliteit van het logo of de werking (cf. promotiemateriaal, raamstickers enz.) en geschreven materiaal (bv. affiches, artikel in gemeentelijk infoblad of stadsmagazine). Verschillende huizen ervaren het als een meerwaarde dat ze lokaal, met meerdere actoren, intensiever of professioneler kunnen inzetten op bekendmaking.

Verschillende huizen zien op vlak van toegankelijkheid vooral een meerwaarde in de naam, het logo of het concept dat de Huizen van het Kind lokaal en bovenlokaal uitdragen. In het bijzonder voor de bekendmaking en zodoende ook naar het bereik, rijst de vraag naar een versterkte bovenlokale inzet. De huizen vragen bijvoorbeeld bovenlokale promotiecampagnes (bv. radio- of televisiespot), het ter beschikking stellen van communicatie- en promotiemateriaal (bv. folders, nieuwsbrief), meer middelen om lokaal op communicatie in te zetten, een website over de Huizen van het Kind die zich ook tot ouders richt. De laatst vermelde suggestie draagt onvermijdelijk een positionerings- en afstemmingsopdracht in zich ten aanzien van andere websites die zich tot professionelen of ouders richten. Dat geldt zowel voor de websites waar Kind en Gezin (mee) vorm aan geeft (bv. www.huizenvanhetkind.be, www.kindengezin.be, www.expoo.be, www.groeimee.be), als voor andere online ondersteuningsplatformen die zich situeren in het domein van de preventieve gezinsondersteuning of in andere domeinen.

Terugkerend naar de naam van de Huizen van het Kind, merken een aantal huizen op dat net de naam een belemmering vormt om jongeren en hun ouders te bereiken. Daarnaast maakt de verscheidenheid aan actoren en aanbod het niet gemakkelijk om aanbod te bundelen en om dat alles begrijpelijk te maken onder de vlag van het Huis van het Kind. Zowel huizen zonder een fysieke locatie, als huizen met één of meerdere fysieke locaties signaleren dat het moeilijk is om duidelijk te maken waar hun huis voor staat. Waar staan al die samenwerkende partners op verschillende locaties voor? Hoe duidelijk maken dat het huis meer is dan het aanbod en de partners die op één locatie werken? Deze vragen stellen zich zowel ten aanzien van ouders en kinderen, als ten aanzien van werkveld- en (lokale) beleidsactoren. Daarop een antwoord bieden vraagt zowel een gedeelde visie als een doordachte communicatiestrategie. Ook hier kunnen goede praktijkvoorbeelden inspirerend werken.

8.4 Verdere ontwikkelingen opvolgen

Naast de inzet van verschillende actoren en de samenwerking over domeinen heen, maakt de afstemming op lokale noden en behoeften dat de Huizen van het Kind een sterk verhaal kunnen zijn. Dat is niet alleen inherent aan het basiskader van de Huizen van het Kind, het toont zich ook in alle verscheidenheid in de praktijk. Die praktijk blijkt lang geen statisch gegeven te zijn. Voor de verschillende thema's, domeinen, aanbodvormen, doelgroepen en actoren zijn nog (nieuwe) plannen in opmaak of voorzien de huizen verdere stappen te zetten. Waar voor de ene huizen deze verdere ontwikkelingen eigen zijn aan de (recente) opstart van hun huis, weerspiegelen ze in andere

huizen hoe ze zich op maatschappelijke veranderingen trachten af te stemmen of op nieuwe opportuniteiten trachten in te spelen.

Ondertussen kregen ook nieuwe huizen een erkenning en zullen er nog nieuwe volgen. De Vlaamse overheid beoogt immers om in heel Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Huizen van het Kind als basisvoorziening een plek te geven.

Vanuit verschillende perspectieven is het relevant om die ontwikkelingen in kaart te brengen en verder op te volgen. Zo geven de bevindingen uit deze bevraging het beleid, de Huizen van het Kind en de partners in de Huizen van het Kind een beeld van waar de Huizen van het Kind (voor) staan en bieden ze tegelijkertijd ook handvaten om die de praktijk verder vorm te geven. Dat alles met als doel om *'het welbevinden van aanstaande ouders en gezinnen met kinderen en jongeren te bevorderen door hen te ondersteunen op het gebied van welzijn en gezondheid, zodat voor ieder kind en jongere maximale gezondheids- en welzijnswinsten gerealiseerd worden'* (Art. 5 van het decreet van 29 november 2013).

De bevraging die de basis vormde voor deze rapportering, is één van de mogelijkheden om een beeld te krijgen van de Huizen van het Kind en om de Huizen van het Kind en hun partners stil te laten staan bij hun samenwerking. Een derde van de huizen heeft dat binnen het tijdsbestek van de bevraging ook effectief gedaan of kunnen doen. Het invullen van de vragenlijst bracht verschillende samenwerkingsverbanden op het spoor van leemten, verbeterpunten en toekomstplannen. Het illustreert dat de vragenlijst de potentialiteit heeft om als **reflectie-instrument** ingezet te worden.

Voor een eventuele herhaling van de bevraging (cf. introductietekst van de vragenlijst), dringen een aantal aandachtspunten zich op. **Onderzoekstechnisch** zijn er bijvoorbeeld mogelijkheden om de invultijd te reduceren en dataverstoring nog verder te beperken (bv. uniforme en consistente antwoordmogelijkheden, één aspect per vraag bevragen, aanvinken van elkaar tegensprekende antwoordcombinaties uitsluiten). **Inhoudelijk** stelt zich de vraag of door een thematische herschikking overlapping in de vragen en antwoorden vermeden zou kunnen worden. Domeinen en aanbodvormen lopen immers in elkaar over of sluiten bij elkaar aan.

Naar **vormgeving** vraagt één van de huizen een aanpassing van het format van de vragenlijst zodat het samenwerkingsverband nog actiever betrokken kan worden. Dat wijst op zijn minst naar een interesse om mét de partners de (samen)werking in kaart te brengen.

Inspelend op de behoefte van een aantal huizen naar procesbegeleiding, (meer) individuele feedback en opvolging van de werking, zou bijvoorbeeld verkend kunnen worden of en zo ja in welke vorm een bevraging in **individuele begeleidingstrajecten** ingepast zou kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan een 'ontwikkelingsgericht' online werk- en opvolgingsdossier dat de Huizen van het Kind ook voor andere doeleinden kunnen gebruiken (bv. kwaliteitszorg, nieuwe (project)subsidieaanvragen, rapportering, opmaak beleidsplan enz.). Aangezien er nu reeds een vraag naar administratieve vereenvoudiging en vermindering van de werklust is, zal ook in een dergelijk traject de mogelijke meerwaarde afgewogen moeten worden tegen de tijdsinvestering en de inspanningen die de opmaak en het beheer van dat ontwikkelingsgericht werk- en opvolgingsdossier van de verschillende betrokkenen vraagt.

Ook hier dient met andere woorden de vraag naar afstemming op de werkingscontouren van de Huizen van het Kind zich aan. De grote verscheidenheid in werkingscontouren én aanbod, zal ook de verdere opvolging voor een bijzondere uitdaging blijven plaatsen. Het is een uitdaging, die net zoals al de andere uitdagingen, mee gedragen kan worden door de aandring om verder samen te werken of om nieuwe opportuniteiten te verkennen, door de betrokkenheid, de inzet en de creativiteit die bij heel wat huizen en bij lokale en bovenlokale actoren aanwezig zijn.

9 Literatuur

- Algemene beleidsnota: Federale politie en geïntegreerde werking Veiligheid en Binnenlandse Zaken Regie der Gebouwen. (2015). Omzendbrief 4/11/2015.
<https://www.besafe.be/criminaliteitspreventie/wetgeving/algemene-beleidsnota-federale-politie-en-ge-integreerde-werking-vei#preventie>
- Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 29 november 2013 houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning. (28 maart 2014).
http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/20140328_BVRHvhk.pdf
- Coussée, F., Roets, G., Bouverne-De Bie, M., & Vettenburg, N. (2011). *Vrijtijdsbeleving van kinderen in armoede. Eindrapport*. Gent: Universiteit Gent, Vakgroep Sociale Agogiek.
http://www.kekidatabank.be/docs/Onderzoek/Roets_onderzoeksrapport.pdf
- De Bruyckere, P., Dekrem, J., & Leflot, G. (2015). *Omgevingsanalyse en literatuurstudie aanbod opvoedingsondersteuning bij 10 tot 16-jarigen Antwerpen. Eindrapport*. Antwerpen: Thomas More.
<http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/Eindrapport%20Stad%20Antwerpen.pdf>
- De Centra voor Leerlingenbegeleiding in cijfers. *Schooljaar 2015-2016*. (2017). Brussel: Go! – OVSG – Provinciaal onderwijs Vlaanderen – VCLB. http://pro.g-o.be/blog/Documents/CLB_jaarverslag_15.16_def.pdf
- Decreet houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning. (2013).
<http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/decreetprevgezinsond.pdf>
- Decreet van 13 juli 2007 houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning (B.S. 14.VIII.2007).
http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/decreet_opvoedingsondersteuning_13_07_07_0.pdf
- Dinklo, I. (2016). Fabels en feiten over kwalitatieve onderzoeksresultaten. Hardnekkige misverstanden over generaliseren van kwalitatieve onderzoeksuitkomsten. *Kwalon. Tijdschrift voor kwalitatief onderzoek*, 11 (2), 35-42.
https://www.tijdschriftkwalon.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/KW-11-2-10/Fabels-en-feiten-over-kwalitatieve-onderzoeksresultaten
- Emmery, K., & Van Houdenhove, E. (in voorbereiding). *Beleving campagne "Maak van donderdag date-dag en blijf ook met je partner de beste vrienden"*. Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee).
- EXPOO. (2011). *Themabundel. Hebben ouders behoefte aan opvoedingsondersteuning? Een overzichtsbundel met vaststellingen en tips*. Brussel: EXPOO.
<http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/themabundelrdrif.pdf>
- EXPOO. (2012). *Grondplan Ontmoetingsplaatsen. Praktijkbeschrijvingskring (2012)*. Brussel: EXPOO.
http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/grondplan_ontmoetingsplaatsen.pdf
- Frees, W., De Peuter, B., & Steen, T. (2013). *Huizen van het Kind als nieuw model voor preventieve gezinsondersteuning: lessen uit pilootprojecten. SWVG-Rapport 04*. Leuven: Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
- Indicatorenset Kinderarmoedebestrijding. (2014).
<http://aps.vlaanderen.be/lokaal/kinderarmoede/kinderarmoede.html>
- Geens, N. (2015). *Social support and social cohesion in services for young children: A study of interactions among parents and between parents and professionals. Proefschrift ingediend tot het*

- behalen van de academische graad van Doctor in het Sociaal Werk*. Gent: Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, Universiteit Gent.
- Hermans, K., Van Leeuwen, K., Vanderfaeillie, J., & Maes, B. (2016). *Analyse van de behoeften aan en het gebruik van opvoedingsondersteuning door ouders van een kind met een specifieke zorgbehoefte*. (WWVG-Rapport 53). Leuven: Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
<https://steunpuntwvg.be/images/rapporten-en-werknotas/opvoedingsondersteuning-handicap>
<https://armoede.vlaanderen.be/?q=lokale-besturen>
<http://eck.debakermat.be/index.php/kraamzorg/kraamhulp>
<http://kindvriendelijkstedengemeenten.be/home>
<http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/jeugdhulp/jeugdhulplandschap>
- Kansarmoede-index Kind en Gezin. (2015). Brussel: Studiedienst Vlaamse Regering.
<http://statistieken.vlaanderen.be/QvAJAXZfc/opendoc.htm?document=SVR%2FSVR-alle-domeinen.qvw&host=QVS%40cww100154&anonymous=true>
- Kieckens, L. (2007). *Jeugdwerk vanuit het perspectief van ouders die in armoede leven*. [scriptie o.l.v. Filip Coussée]. Gent: Universiteit Gent, Faculteit Psychologie en pedagogische wetenschappen.
- Kind en Gezin (2016). *Een beeld op het Huis van het Kind. Een indicatorenset voor de Huizen van het Kind in functie van lokale en Vlaamse opvolging*. Brussel: Kind en Gezin.
<http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/Indicatorenset-HvhK-en-beeld-op-HvhK24062016.xls>
- Kind en Gezin. (2015). *Oproep subsidiëring Huizen van het Kind*. Brussel: Kind en Gezin.
http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/oproep-subsidie-hvk_2015.pdf
- Kind en Gezin. (2015). *Het kind in Vlaanderen 2015*. Brussel: Kind en Gezin.
<http://www.kindengezin.be/img/KIV2015.pdf>
- Lenaers, S., & Zanoni, P. (2013). *Buitenschoolse kinderopvang en vrijetijdsbesteding in Vlaanderen. Gebruik en deelname, evaluatie, behoeften en attitudes*. Onderzoek in opdracht van Kind & Gezin. Hasselt: SEIN Universiteit Hasselt. <http://www.kindengezin.be/img/bko-en-vrijetijdsbesteding-in-vl2013.pdf>
- Leseman, P. P. M., Fahrenfort, M., Hermanns, J. M. A. & Klaver, A. W. (1998). *Opvoedingsondersteuning. De experimenten opvoedingsondersteuning: leermomenten en toekomstperspectieven. Samenvatting van de onderzoeksresultaten en aanbevelingen*. Amsterdam/Den Haag: SCO-Kohnstamm Instituut/B&A Groep Beleidsonderzoek en -Advies.
- Ministerieel besluit betreffende de regels voor de erkenning en subsidiëring van Huizen van het Kind. (6 mei 2014). <http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/20140423MBHvhKindgetekend.pdf>
- Morreel, E., Nys, K., & Van Leeuwen, K. (2016). *Ouders en jeugdwerk. Ervaringen en verwachtingen van ouders over deelname en betrokkenheid bij jeugdwerk*. Onderzoek in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, afdeling Jeugd. Brussel: Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, afdeling Jeugd. http://hig.be/sites/default/files/publicaties/rapport_ouders-jeugdwerk.pdf
- Mortelmans, D., Van Assche, V., & Ottoy, W. (2002). *Fijngehakt en voor u opgediend: tieners en vrije tijd*. Antwerpen: Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen. Departement Sociologie & Jeugddienst Stad Antwerpen.
- Noppe, J. (2015). *Kinderarmoede in Vlaanderen. Hoorzitting Senaat, 29 mei 2015*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.
https://www.senate.be/actueel/homepage/Informatieverslagen/Kinderarmoede/hoorzitting_2015.05.29/Jo_Noppe.pdf

- Nys, K. (2016). *Webinar opvoedingsondersteuning (26 mei 2016)*. Brussel: Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee) – EXPOO.
<http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/Webinar%20O%20expoo%202016.pdf>
- Nys, K., & Van Leeuwen, K. (2017). *Opvoeden en ondersteuningsmogelijkheden. Ouders en het werkveld over de rol van vzw De Keerkring en andere actoren*. Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee) – Onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek (KULeuven).
- Nys, K., Van Leeuwen, K., & Emmery, K. (2016). *Dilbeekse Huis van het Kind in ontwikkeling. Behoeftenbevraging bij ouders*. Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee) – Onderzoekseenheid Gezins- en Orthopedagogiek (KULeuven).
http://www.hig.be/sites/default/files/publicaties/eindrapport_behoeftenbevraging_HvhK_dilbeek_2016_cover_inhoud.pdf
- Nys, K. (2010). *Implementatie van het decreet opvoedingsondersteuning op lokaal niveau. Opdracht uitgevoerd voor Kind en Gezin (Bestek 2010-007)*. Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen – HUBrussel.
http://www.hig.be/sites/default/files/publicaties/onderzoeksrapport_implementatie_decreet_oo.pdf
- Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2016). *Welzijnsbarometer 2016*. Brussel: Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.
- Poole, A. (2014). *What is an acceptable survey response rate?* East Lansing: National Social Norms Center, Michigan State University. <http://socialnorms.org/what-is-an-acceptable-survey-response-rate/>
- Schamp, J., Jongbloet, J., van der Kreeft, P., Van Havere, I., Reynaert, D., Steel, R., Frederix, J., & Coone, A. (2013). Infoscan. Onderzoeksrapport. Een onderzoek naar informatiezoekgedrag bij kinderen, tieners en jongeren. (Onderzoek in opdracht van De Ambassade). Gent: HoGent Faculteit Mens en Welzijn.
https://ambassade.be/sites/default/files/pagina/infoscan_onderzoeksrapport.pdf
- Schoupe, L., De Visscher, K., & Van de Walle, I. (2014). *Verbinding in de vrije tijd, netwerken tussen jeugdwerk en gezinnen in armoede*. Brussel: Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen – DEMOS vzw en VVJ vzw.
http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/publicaties/armoedeprojecten_verbinding_vrijetijd.pdf
- Snel, E. (z.d.). *Aspecten van evaluatieonderzoek*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.
- Snoeck, G. & Van den Wijngaerde, L. (2004). Van de begripsomschrijving naar een kwaliteitskader. In L. Vandemeulebroecke & A. De Munter, *Opvoedingsondersteuning. Visie en kwaliteit. Studia Paedagogica* 39. (pp. 63-95). Leuven: Universitaire Pers Leuven.
- Soenen, R. (2006). *Het kleine ontmoeten: over het sociale karakter van de stad*. Antwerpen: Garant.
- Van den Bruel, B., & Blanke, E. (2010). Evaluatie van het decreet opvoedingsondersteuning. Brussel: Kind en Gezin. http://www.expoo.be/sites/default/files/atoms/files/2010-10_def_eindrapport_evaluatie_decreet_tcm149-73756.pdf
- Vandemeulebroecke, L., & De Munter, A. (2004). *Opvoedingsondersteuning. Visie en kwaliteit. (Studia Paedagogica 39)*. Leuven: Universitaire Pers Leuven.
- Vanden Abeele, P., & De Bels, E. (2017). *Ontwerpend onderzoek naar kernversterking in Vlaanderen. Onderzoek in opdracht van Departement Ruimte Vlaanderen*. Brussel: Ruimte Vlaanderen, Afdeling Onderzoek en Monitoring - Maat ontwerpers.
https://www.ruimtevlaanderen.be/Portals/108/docs/Onderzoek/102_20170207_Eindrapport_Ontwerpend_onderzoek_naar_kernversterking_in_vlaanderen.pdf

- Vandenbroeck, M. & Bauters, V. (2016). *Cartografie van de Nederlandstalige gezinsvoorzieningen in Brussel*. Brussel - Gent: VGC-UGent.
- Vandeurzen, J. (2016). *Beleidsbrief 2016-2017. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin*.
- Vandeurzen, J. (2016). Een 2.0-aanpak voor integrale jeugdhulp in Vlaanderen.
<https://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/assets/docs/publicaties/andere/2-0-aanpak-jeugdhulp-Vlaanderen.pdf>
- VRIND 2013. *Vlaamse Regionale Indicatoren*. (2013). Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.
www.expo.be
www.groeimee.be
www.huizenvanhetkind.be
www.huizenvanhetkind.be/hk/img/Basiskader.pdf
www.huizenvanhetkind.be/hk/Regelgeving/concepttekst/
www.kindengezin.be/gezinsondersteuning/dienstverlening-door-partners/opvoeding/inloopteams/
www.kindengezin.be/gezinsondersteuning/dienstverlening-door-partners/prenataal/kraamzorg/
www.vlaanderenvrijwilligt.be
[www.vvsg.be/sociaal beleid en werk/kinderarmoede](http://www.vvsg.be/sociaal_beleid_en_werk/kinderarmoede)
www.zorg-en-gezondheid.be/geestelijke-gezondheidszorg
- Zorginspectie. (2014). *Opvoedingswinkels. Financiële inspecties 2013*. Brussel: Zorginspectie.
https://www.departementwvg.be/sites/default/files/media/documenten/2014-02-03_KG_Nota_Opvoedingswinkels_2009-2011.pdf

10 Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijst stand van zaken Huizen van het Kind (2016)	250
Bijlage 2: Tabel 58: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. vraag 14: Aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind	269
Bijlage 3: Tabel 59: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. 14: Acties inzake aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind.....	269
Bijlage 4: Tabel 60: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. 14: Aantal acties inzake aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind	270
Bijlage 5: Tabel 61: Overzichtstabel vraag 16: Thema's die op de agenda staan van het Huis van het Kind of waar het Huis van het Kind werk van maakt.....	271
Bijlage 6: Tabel 62: Overzichtstabel vraag 17: Link Huis van het Kind en andere thema's	271
Bijlage 7: Tabel 63: Overzichtstabel vraag 26 t.e.m. vraag 32: Bereikbaarheid en bekendmakingskanalen van de Huizen van het Kind.....	272
Bijlage 8: Praktijken en positieve ervaringen die de huizen willen delen (vraag 36).....	273

Bijlage 1: Vragenlijst stand van zaken Huizen van het Kind (2016)

Beste initiatiefnemers,

Via deze bevraging willen we een beeld krijgen op de stand van zaken van de Huizen van het Kind in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze bevraging is er voor alle Huizen van het Kind.

Waarom?

Vanuit het **beleid** en **(de partners in) de Huizen van het Kind** is er **veel interesse**, zowel op **Vlaams niveau** als op **lokaal niveau**, om een beeld te krijgen en te houden op de Huizen van het Kind.

Een beeld bieden op de Huizen van het Kind is een **belangrijk hulpmiddel** voor de Huizen van het Kind, de partners daarin en Kind en Gezin **om de praktijk verder vorm te geven** en om de Huizen van het Kind **verder uit te bouwen tot basisvoorzieningen**.

Wat omvat de bevraging?

De bevraging bestaat uit volgende luiken:

- Identificatie
- Genomen stappen door jullie Huis van het Kind
- Actoren in jullie Huis van het Kind
- Aanbod dat in jullie Huis van het Kind uitgewerkt en/ of gefaciliteerd wordt
- Thema's in jullie Huis van het Kind
- Doelgroep in jullie Huis van het Kind
- Trekkerschap
- Fysieke bundeling
- Bekendmaking van het Huis van het Kind bij de burger
- Huidige knelpunten en meerwaarden
- Betrokkenheid samenwerkingsverband bij de bevraging

Het zijn thema's die op dit moment relevant zijn.

Er is ook een link met de indicatorenset van de Huizen van het Kind¹: enkele indicatoren uit deze set worden via deze bevraging in beeld gebracht.

¹ Zie : <http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/Indicatorenset-HvhK-en-beeld-op-HvhK24062016.xls>

voor de indicatorenset en <http://www.huizenvanhetkind.be/hk/img/ToelichtingbijWaaromWatHoeHvhK.pdf> voor de toelichting erbij.

Wat wordt er gedaan met de bevraging?

De bevraging zal worden verwerkt tot een **rapport** dat **publiek** zal worden gemaakt. Het zal de belangrijkste bevindingen met betrekking tot de Huizen van het Kind omvatten. Er zullen geen uitspraken worden gedaan over individuele Huizen van het Kind in dit rapport.

Er wordt van deze bevraging geen individueel rapport gemaakt, aangezien het geen individuele evaluatie betreft. De bevraging kan voor jullie wel een manier zijn om jullie werking te monitoren.

Hoe dient de bevraging te worden ingevuld?

Lees best **eerst alle vragen** door. Dan kennen jullie de concrete inhoud van de vragen.

Jullie kunnen de bevraging onmiddellijk **online** invullen, of indien gewenst, eerst in het sjabloon dat in **office word** wordt voorzien. **Finaal dient iedere bevraging wel online te worden ingevuld.**

We vragen jullie om de vragen **in te vullen zoals de situatie bij jullie is op de dag van vandaag**. Zo krijgen we een beeld van de meest actuele situatie. We vragen jullie ook om de bevraging waarheidsgetrouw in te vullen in functie van een **realistisch beeld**.

We hebben in de bevraging zoveel mogelijk gewerkt met aanvinkvelden, maar regelmatig worden ook omschrijvingen gevraagd. Hou de omschrijvingen **kort en krachtig**. Beperk het tot zaken die volgens jullie relevant zijn in functie van correcte interpretatie of in functie van het zichtbaar maken van goede praktijken. Weet dat we vanuit Kind en Gezin altijd contact kunnen opnemen, mocht dit in functie van interpretatie of zichtbaar krijgen van goede voorbeelden echt noodzakelijk zijn. De bevraging is immers niet anoniem.

Het is de **bedoeling** om deze bevraging **na enige tijd te herhalen** om zo **evoluties** in kaart te brengen. We bevragen dus een 'maximaal' beeld. **Het is dus perfect logisch dat jullie op de vragen, ondanks jullie inspanningen, slechts 'beperkt' kunnen antwoorden.**

We moedigen de contactpersoon/ trekker van het Huis van het Kind aan om het **samenwerkingsverband te betrekken bij deze bevraging**. Het kan een manier zijn om stil te staan bij het reeds gelopen proces van jullie samenwerkingsverband.

Hoe lang duurt het invullen van de vragenlijst?

In de testfase is de duurtijd van het invullen geschat op een 2 à 3-tal uur. Daarbij is de tijd die het neemt om af te stemmen met actoren niet meegerekend. De duurtijd zal ook afhankelijk zijn van de uitgebreidheid van de werking. Na de testfase zijn er nog enkele vragen vereenvoudigd of verwijderd.

Wat is de timing?

De bevraging dient online te worden ingevuld en ingediend met **vrijdag 14 oktober 2016** als uiterste indiendatum.

Maandag 17 oktober start de verwerking van alle vragenlijsten. Dien dus zeker tijdig de bevraging in.

In **november-december** wordt het rapport besproken met de Huizen van het Kind. Hiervoor wordt nog een uitnodiging verstuurd.

Na bespreking volgt publicatie van het rapport.

Vragen?

Indien jullie vragen hebben bij de bevraging aarzel dan niet om contact op te nemen met de afdeling preventieve gezinsondersteuning van Kind en Gezin. Dat kan via huizenvanhetkind@kindengezin.be of 02/533.14.92

Identificatie

1. **Wat is de naam van jullie Huis van het Kind?**

2. **Wie vult deze vragenlijst in en fungeert als contactpersoon voor deze bevraging? Noteer naam, functie en organisatie, e-mail en telefoon:**

Genomen stappen door jullie Huis van het Kind

3. **Duid aan welke grote stappen jullie genomen hebben sinds de start als Huis van het Kind. Lees onderstaande oplistingen en geef aan wat jullie, onder impuls van de ontwikkeling naar de Huizen van het Kind, reeds gedaan hebt en/ of waarmee jullie bezig zijn. Je kan meerdere opties aanduiden. Je doet dit door een kruisje te plaatsen in de linkerkolom.**

Extra uitleg:

- Er zit geen chronologie in de opties, waardoor het mogelijk is dat je bijvoorbeeld optie 1 en optie 6 aanvinkt, zonder opties 2 tem 5 te moeten aanvinken.

- Geef een realistisch beeld. Het zou kunnen dat je als Huis van het Kind voornamelijk (of uitsluitend) hebt ingezet op het leren kennen van de partners. Duid dan ook enkel deze optie aan. Het zou ook kunnen dat je in je werkingsgebied reeds een traditie hebt van samenwerken, en dat de meerwaarde binnen de ontwikkeling van het Huis van het Kind dus niet ligt op het elkaar leren kennen omdat partners elkaar reeds kenden. Duid dan die optie NIET aan.

☐	Elkaar als partners leren kennen
☐	Actoren betrokken houden
☐	Bestaand samenwerkingsverband versterken (concreter, gestructureerder)
☐	Nieuwe partners leren kennen
☐	Aanbod in werkingsgebied in kaart brengen als samenwerkingsverband
☐	Noden in werkingsgebied in kaart brengen en/ of omgevingsanalyse
☐	Gemeenschappelijke visie en missie bepalen
☐	Werken aan zichtbaarheid naar de burger
☐	Leemtes in het aanbod aanpakken
☐	Overlap wegwerken

	Cocreaties opzetten (met minimaal twee partners samen aanbod of maatregelen organiseren)
	Acties om moeilijk te bereiken doelgroepen te bereiken
	Betrekken van de burger / gebruikersparticipatie
	Afspraken rond zorgafstemming
	Aanstelling coördinator
	Structuur brengen in het samenwerkingsverband (bv stuurgroep, werkgroepen)
	Intervisie opzetten, expertise uitwisselen in functie van kwaliteitsbevordering
	Andere : _____

Geef hier, indien jullie dit nodig zouden vinden in functie van een correcte interpretatie, een korte verduidelijking of opmerking bij één of meer van de geselecteerde opties.

Actoren in jullie Huis van het Kind

4. Welke actoren zijn betrokken in jullie samenwerkingsverband Huis van het Kind? En in welke mate zijn ze betrokken? Duid per actor de meest relevante optie aan.

Extra uitleg:

- Indien een actor **betrokken** is, duid je aan in welke mate deze betrokken is. Er zijn 3 grote categorieën.

- 'Minimaal' staat voor minimale betrokkenheid of betrokkenheid zonder concreet engagement. De actor heeft bereidheid getoond om deel uit te maken van het Huis van het Kind via minimaal een eenmalig contact (hoeft niet face-to-face, kan ook via email of telefonisch);
- 'Gemiddeld' staat voor gemiddelde betrokkenheid waarbij de actor mee betrokken is in het samenwerkingsverband, input geeft, mee nadenkt, maar nog niet tot uitvoering overgaat;
- 'Kernpartner' staat voor een partner die mee sturing geeft aan het Huis van het Kind en/ of de ontwikkeling van het Huis van het Kind mee mogelijk maakt. *Bijvoorbeeld* door lid te zijn van de stuurgroep en/ of door mee inbreng te doen rond visie en missie en de inhoudelijke uitwerking van het Huis van het Kind en/ of door mee inbreng te doen rond de organisatie van het Huis van het Kind en/ of door mee middelen in te zetten,...

Gebruik het vrije tekstveld onder deze vraag om eventuele nuancerings te geven indien jullie dit nodig achten.

- Indien een actor **niet betrokken** is, zijn volgende opties van toepassing.

- Nog niet: De actor is niet betrokken, er is nog geen contact geweest mbt Huis van het Kind, maar het staat op de planning om deze actor in een later stadium te proberen betrekken;
- Niet: De actor is niet betrokken, en het staat niet op de planning om deze actor in een later stadium te proberen betrekken;
- Betrokkenheid van deze actor is niet mogelijk omdat deze actor niet aanwezig is binnen het werkingsgebied.

- Een actor kan ook **indirect** een link hebben met het Huis van het Kind. De actor maakt dan geen deel uit van het samenwerkingsverband, maar het Huis van het Kind is wel vertegenwoordigd in het netwerk van deze actor. *Bijvoorbeeld:* de huisartsen zijn geen actor binnen het samenwerkingsverband Huis van het Kind, maar het Huis van het Kind is wel vertegenwoordigd in een structureel overleg met de huisartsen (bv via een gezondheidsraad). *Bijvoorbeeld:* de scholen zijn geen actor in het

samenwerkingsverband Huis van het Kind, maar het Huis van het Kind is wel vertegenwoordigd in het scholenoverleg. Vink in dat geval het vakje 'indirect' aan.

- Het gaat hier niet over een evaluatie van de betrokken actoren. Het is immers logisch dat sommige actoren een sterker engagement aangaan dan anderen. Vaak worden daar ook afspraken rond gemaakt.

- Er wordt een uitgebreide lijst van actoren opgesteld, alfabetisch gerangschikt. Voor verschillende Huizen van het Kind zullen er heel wat actoren niet van toepassing zijn. Dat is niet vreemd.

	BETROKKEN			NIET BETROKKEN			INDIRECT
	Minimaal	Gemiddeld	Kern-partner	Nog niet	Niet	Niet aanwezig in werkgebied	Indirect
Agentschap Integratie en Inburgering							
Basiseducatie							
Bibliotheek							
Buurt(opbouw)werk							
CAW							
Centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG)							
Centrum voor kindzorg en gezinsbegeleiding (CKG)							
Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB)							
Cultuurdienst							
Consultatiebureauwerking							
Expertisecentrum kraamzorg							
Gezinsbond							
Gezinsondersteuning aan huis door vrijwilligers							
Huisartsen(kringen)							
Initiatieven gezinszorg en aanvullende thuiszorg							
Initiatieven drugpreventie							
Inloopteam							
Integratiedienst							
Jeugddienst							
Jeugdhulp - organisaties jongerenwelzijn							

Jeugdhulp - organisaties VAPH								
Jeugdwerk								
Kinderopvang baby's - peuters								
Kinderopvang - buitenschoolse								
Kraamhulp								
Kraamzorg								
LOGO-deskundige								
Lokaal bestuur								
Mutualiteit(en)								
OCMW								
Onthaalouders								
Oudercomité								
Opvoedingswinkel/ opvoedingspunt								
Opvoedingslijn								
Politie								
Privépraktijk, benoem beroepsgroep:								
.....								
.....								
Regioteam Kind en Gezin								
Samenlevingsopbouw								
School/ scholen								
Schoolopbouwwerk								
Socio-culturele organisaties (muv gezinsbond, apart opgelijst)								
Spel- en ontmoetingsinitiatief								
Sportdienst								
Sportverenigingen								
Vakantie- en speelpleinwerk (organisaties die dit voorzien)								
VDAB								
Vereniging waar armen het woord nemen								

Vrijtijdsdienst gemeente								
Vroedvrouwen								
Welzijnsschakel								
Wijkgezondheidscentrum								
Ziekenhuis								
Anderen? Benoem:								

Optioneel: in onderstaand veld is ruimte voor eventuele opmerkingen bij jullie selectie.

5. Wordt er aanbod voorzien door gezinnen/ ouders/kinderen/ jongeren zelf? En/ of zijn zij mede-actor in het Huis van het Kind op één of andere manier?

Extra uitleg:

- Het gaat hier niet over voorbeelden die reeds hogerop genoteerd werden (bv een gezinsbond of een welzijnsschakel die deel uitmaakt van het samenwerkingsverband).

- Het gaat hier over extra 'onder-uit' initiatieven waarbij gezinnen/ ouders/ kinderen/ jongeren/ studenten zelf iets realiseren en/ of waarbij hun betrokkenheid gefaciliteerd/ gestimuleerd/ ondersteund wordt.

	Ja
	Gepland
	Nee

Indien ja of gepland, omschrijf:

Aanbod dat in jullie Huis van het Kind uitgewerkt en/ of gefaciliteerd werd

Jullie Huis van het Kind is een samenwerkingsverband van actoren die jullie in het vorige luik hebben opgelijst. Deze actoren organiseren elk op zich aanbod, maatregelen, ea voor gezinnen.

Is er sinds jullie opstart iets 'gedaan' met dit aanbod? Is het in kaart gebracht? Is er afgestemd in functie van toegankelijkheid en betere toeleiding? Of is er gezorgd voor extra bekendmaking? Is er overlap weggewerkt? Of een leemte in het aanbod ingevuld? Of staat er iets op de planning?

Dit kunnen jullie in de volgende vragen weergeven.

Volgende categorieën van aanbod komen aan bod:

- onthaal
- ouderschap en opvoeding
- ontmoeting en sociale cohesie
- gezondheidszorg
- onderwijs
- opvang en vrije tijd
- socio-economische determinanten
- jeugdhulp
- geestelijke gezondheidszorg
- andere

Het is een brede olijsting van categorieën van aanbod. Voor verschillende Huizen van het Kind zullen er heel wat categorieën op dit moment niet van toepassing zijn.

Om te weten welke concreet aanbod er onder een bepaalde categorie valt, vinden jullie een voorbeeld'menu' via deze link (klik [hier](#)). Neem dit document bij de hand bij het invullen van de volgende vragen.

6. Wat is de stand van zaken met betrekking tot ONTHAAL? Meerdere opties zijn mogelijk.

☐	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
☐	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...
☐	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
☐	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
☐	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
☐	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
☐	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf bondig indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

7. Wat is de stand van zaken met betrekking tot OUDERSCHAP EN OPVOEDING? Meerdere opties zijn mogelijk.

☐	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
☐	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...

	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

8. Wat is de stand van zaken met betrekking tot ONTMOETING EN SOCIALE COHESIE? Meerdere opties zijn mogelijk.

	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...
	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

9. Wat is de stand van zaken met betrekking tot GEZONDHEIDSZORG? Meerdere opties zijn mogelijk.

	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...
	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

10. Wat is de stand van zaken met betrekking tot ONDERWIJS? Meerdere opties zijn mogelijk.

	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...
	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

11. Wat is de stand van zaken met betrekking tot OPVANG EN VRIJE TIJD? Meerdere opties zijn mogelijk.

	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...
	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

12. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de SOCIO-ECONOMISCHE DETERMINANTEN? Meerdere opties zijn mogelijk.

	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...

	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

13. Wat is de stand van zaken met betrekking tot JEUGDHULP? Meerdere opties zijn mogelijk.

	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...
	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

14. Wat is de stand van zaken met betrekking tot GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG? Meerdere opties zijn mogelijk.

	Dit aanbod is lokaal in kaart gebracht
	Met betrekking tot dit aanbod is er afgestemd ifv bekendmaking, toegankelijkheid,...
	Met betrekking tot dit aanbod is er overlap weggewerkt waardoor bv een bepaalde actor iets niet meer doet, of op een ander moment doet, of anders doet
	Met betrekking tot dit aanbod is er een leemte gedetecteerd én weggewerkt
	Met betrekking tot dit aanbod hebben we co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)
	Het staat op de planning om rond dit aanbod iets te betekenen als Huis van het Kind
	We zijn niet aan het werk rond dit aanbod

Omschrijf indien jullie met betrekking tot dit aanbod iets gerealiseerd hebben:

15. Is er eventueel ander aanbod te vermelden dat jullie niet gecategoriseerd kregen via bovenstaande oplijsting?

Thema's in of verbonden aan jullie Huis van het Kind

16. Welke eventuele thema's staan, naast voorgaande oplijsting, op de agenda van jullie Huis van het Kind, en/ of van welke thema's wordt werk gemaakt?

Extra uitleg:

- Het gaat over thema's die we vermoedelijk niet kunnen begrijpen uit de vraag mbt aanbod en actoren.

- Het is mogelijk dat geen enkel thema van toepassing is. Duid dan 'niet' aan.

	Lopende	Concrete plannen	Nog niet	Niet
Aanpak gezondheidsongelijkheid				
Inclusie gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte				
Integratie en inburgering van nieuwkomers				
Jonge mantelzorgers				
Radicalisering				
Relatieondersteuning (van ouders - ook oa scheiding, nieuw samengestelde gezinnen,...)				
Vrijwilligers (vrijwillige inzet stimuleren, ondersteuning en beleid rond vrijwilligers,...)				
Andere? Benoem:				

Indien jullie een thema geselecteerd hebben, geef per geselecteerd thema kort aan hoe dit thema vorm krijgt:

17. Is er een link tussen jullie Huis van het Kind en:

	Ja	Gepland	Nee
Lokale kinderarmoedebestrijding			
Kind- en jeugdvriendelijke stad of gemeente			
Gezonde gemeente			

Indien jullie een link geselecteerd hebben, geef kort aan hoe deze link vorm krijgt:

Doelgroep in jullie Huis van het Kind

18. Tot welke leeftijdscategorie richt het samenwerkingsverband Huis van het Kind zich op dit moment? Meerdere categorieën kunnen worden aangeduid.

Extra uitleg:

- Om een bepaalde leeftijdscategorie aan te duiden, dient minstens 1 actor in het Huis van het Kind zich tot die leeftijdscategorie te richten én dient deze actor het aanbod voor deze leeftijdscategorie ook op een of andere manier te linken aan het Huis van het Kind.
- Een Huis van het Kind dient zich te richten tot een brede leeftijdscategorie: van aanstaande gezinnen tot gezinnen met kinderen en jongeren, en tot kinderen en jongeren zelf tot de leeftijd van 24 jaar. Het is echter duidelijk dat dit een groeppad zal kennen. Duid dus aan tot welke leeftijdscategorie jullie zich op dit moment richten.

	Ja	Nog niet	Niet
Preconceptie/ kinderwens			
Prenataal			
Kinderen 0-3j			
Ouders van 0-3 jarigen			
Kinderen 3-6j			
Ouders van 3-6 jarigen			
Kinderen 6-12j			
Ouders van 6-12 jarigen			
Jongeren 12-18j			
Ouders van 12-18 jarigen			
Jongvolwassenen +18j			
Ouders van +18 jarigen			

19. Is er binnen de ontwikkeling naar jullie Huis van het Kind extra en/ of nieuwe aandacht voor een bepaalde leeftijdscategorie of een bepaalde doelgroep?

Extra uitleg:

- Bij een bepaalde leeftijdscategorie kan het bijvoorbeeld gaan over verhoogde inzet op prenatale ondersteuning, of verhoogde inzet op ouders van tieners.

- Bij de doelgroep kan het bijvoorbeeld gaan over verhoogde inzet in functie van gezinnen met migratieachtergrond, eenoudergezinnen,... Of het kan ook gaan over verhoogde inzet in functie van de volledige populatie (alle gezinnen) indien voorheen meer aandacht was voor specifieke doelgroepen.

☐	Ja
☐	Gepland
☐	Nee

Indien ja of gepland, omschrijf:

Trekkerschap in jullie Huis van het Kind

20. Is er een coördinatiefunctie/ trekkerschap aanwezig?

☐	Ja
☐	Nee

21. Liggt dit trekkerschap bij 1 of meerdere partners?

☐	1 partner
☐	Meerdere partners

Over welke partner(s) gaat het?

22. Wordt er formeel tijd gemaakt voor dit trekkerschap? Met andere woorden: zijn er uren vrijgesteld om te investeren in dit trekkerschap?

☐	Ja
☐	Nee

Indien ja, over hoeveel tijd gaat het (in VTE) en met welke inkomstenbron wordt dit gerealiseerd?
Indien nee, omschrijf dan eveneens de tijdsbesteding.

Fysieke bundeling

Er is geen fysieke vormvereiste bij de Huizen van het Kind. Sommige Huizen van het Kind maken de keuze om tot een of meerdere fysieke locatie(s) te komen. Anderen maken de keuze om dit niet te doen. Via deze vraag willen we een beeld krijgen op de stand van zaken met betrekking tot de fysieke bundeling.

23. Hebben jullie naar aanleiding van de ontwikkeling naar een Huis van het Kind aanbod fysiek samengebracht?

☐	Ja, gerealiseerd: er is aanbod fysiek samengebracht in één of meerdere fysieke locaties.
☐	Ja, in proces van realisatie: er is een of meerdere fysieke locatie(s), waar al een aantal actoren samenhuizen, maar zal nog uitgebreid worden.
☐	Nog niet, maar concrete plannen: er is beslist om voor een fysieke locatie te gaan.
☐	Neen, de fysieke bundeling bestond bij ons reeds: er is dus niets veranderd, maar de fysieke bundeling is er.
☐	Neen, wij kiezen daar niet voor: het kan gaan over een inhoudelijke keuze, maar ook een keuze op basis van beschikbare middelen en/ of afwezigheid van opportuniteit hiertoe.

24. Indien er (bijna) een fysieke bundeling is: Over welk aanbod gaat het? Gebruik eventueel het opgelijste aanbod in dit document.

25. Geef eventueel kort de reden om al dan niet voor een fysiek Huis van het Kind te opteren.

Bekendmaking van jullie Huis van het Kind bij de burger

Het volgende luik be vraagt of jullie Huis van het Kind reeds bestaat naar de burger toe. Is er bijvoorbeeld een adres (fysieke locatie), een telefoonnummer, een website, een facebookpagina, een folder of andere.

26. Is er een fysiek adres voor het Huis van het Kind waar gezinnen terecht kunnen?

☐	Ja
☐	Te realiseren tegen eind 2016
☐	Te realiseren na eind 2016
☐	Dit wordt nog bekeken
☐	Nee, niet op planning

Indien ja, noteer het adres/ de adressen dan hier, evenals de openingsuren. Het wordt dan ook op www.huizenvanhetkind.be bekend gemaakt.

27. Bestaat er een telefoonnummer voor het Huis van het Kind waar gezinnen terecht kunnen?

☐	Ja
☐	Te realiseren tegen eind 2016
☐	Te realiseren na eind 2016
☐	Dit wordt nog bekeken
☐	Nee, niet op planning

Indien ja, noteer het telefoonnummer dan hier. Het wordt dan ook op www.huizenvanhetkind.be bekend gemaakt.

28. Bestaat er een facebookpagina van het Huis van het Kind ten aanzien van gezinnen?

☐	Ja
☐	Te realiseren tegen eind 2016
☐	Te realiseren na eind 2016
☐	Dit wordt nog bekeken
☐	Nee, niet op planning

Indien ja, noteer de facebookpagina dan hier. Het wordt dan ook op www.huizenvanhetkind.be bekend gemaakt.

29. Bestaat er een website voor jullie Huis van het Kind ten aanzien van gezinnen?

☐	Ja
☐	Te realiseren tegen eind 2016
☐	Te realiseren na eind 2016
☐	Dit wordt nog bekeken
☐	Nee, niet op planning

Indien ja, noteer de website dan hier. Het wordt dan ook op www.huizenvanhetkind.be bekend gemaakt.

30. Worden er andere sociale/ digitale media gebruikt om het Huis van het Kind naar de gezinnen te brengen/ bekend te maken?

☐	Ja
☐	Te realiseren tegen eind 2016
☐	Te realiseren na eind 2016
☐	Dit wordt nog bekeken
☐	Nee, niet op planning

Zo ja, omschrijf :

31. Bestaat er een folder van jullie Huis van het Kind ten aanzien van gezinnen?

☐	Ja
☐	Te realiseren tegen eind 2016
☐	Te realiseren na eind 2016
☐	Dit wordt nog bekeken
☐	Nee, niet op planning

32. Worden er andere methodieken/ tools gebruikt om het Huis van het Kind naar de burger te brengen/ bekend te maken? Het kan gaan over een mobiele installatie, pop-up Huis van het Kind,...

☐	Ja
☐	Te realiseren tegen eind 2016
☐	Te realiseren na eind 2016
☐	Dit wordt nog bekeken
☐	Nee, niet op planning

Indien ja, omschrijf :

Huidige knelpunten en meerwaarden

In dit laatste inhoudelijke luik peilen we naar wat volgens jullie de grootst ervaren knelpunten en meerwaarden zijn. Het gaat hier over jullie inschatting met betrekking tot jullie Huis van het Kind.

We willen, samen met de partners in ondersteuning (zie <http://www.huizenvanhetkind.be/hk/ondersteuning/partners-in-ondersteuning/>), de ondersteuning van

de Huizen van het Kind zoveel als mogelijk aanpassen op basis van de door jullie geformuleerde meerwaarden en knelpunten.

33. Wat is/ zijn voor jullie op dit moment het knelpunt / de knelpunten voor jullie Huis van het Kind?

Mocht het antwoord op deze vraag in overlap zijn met een antwoord dat jullie reeds eerder gaven, verwijst dan naar dat antwoord.

Denk bij het bepalen van de knelpunten aan volgende 4 niveaus:

- gezinnen/ kinderen/ jongeren/ ouders/ opvoedingsverantwoordelijken
- actoren/ organisaties
- samenwerkingsverband
- Vlaams niveau

Er mag een knelpunt per niveau gedefinieerd worden, maar dat moet niet. Het gaat immers over knelpunten zoals jullie die ervaren hebben.

34. Wat is/ zijn voor jullie op dit moment de meerwaarde/ de meerwaarden van jullie Huis van het Kind?

Mocht het antwoord op deze vraag in overlap zijn met een antwoord dat jullie reeds eerder gaven, verwijst dan naar dat antwoord.

Denk bij het bepalen van de meerwaarden aan volgende 4 niveaus:

- gezinnen/ kinderen/ jongeren/ ouders/ opvoedingsverantwoordelijken
- actoren/ organisaties
- samenwerkingsverband
- Vlaams niveau

Er mag een meerwaarde per niveau gedefinieerd worden, maar dat moet niet. Het gaat immers over de meerwaarden zoals jullie die ervaren hebben.

35. Hebben jullie suggesties voor Kind en Gezin en de partners in ondersteuning over hoe jullie verder willen ondersteund worden?

36. Het is belangrijk dat er kan geleerd worden van elkaar. Is er iets dat jullie willen delen? Een goede praktijk, een tof idee, een methodiek die aansloeg, ...? Het hoeft hierbij niet over grootse zaken te gaan.

Ja	
----	--

☐	Nee
--------------------------	-----

Indien 'ja', omschrijf kort wat je zou willen delen (een uitgebreide omschrijving is op dit moment niet nodig):

Betrokkenheid samenwerkingsverband bij de bevraging

37. Is het samenwerkingsverband betrokken geweest bij de bevraging en zo ja, hoe is dat gebeurd?

Jullie hebben de bevraging helemaal doorlopen!

Wensen jullie de bevraging finaal in te dienen? Geef jullie antwoorden dan in via de online link die jullie ontvangen hebben. Jullie vinden deze online link in de mail die jullie ontvangen hebben van huizenvanhetkind@kindengezin.be.

De bevraging indienen, betekent dat jullie verklaren dat alle gegevens correct zijn.

Tot slot: Jullie zullen binnenkort een aantal vragen krijgen om deze vragenlijst te evalueren (zoals: moeilijkheidsgraad, uitgebreidheid,...) zodat we eventuele verzuchtingen en / of sterke punten kunnen capteren. We doen die evaluatie los van voorliggende bevraging zodat jullie de vragen mbt de evaluatie anoniem kunnen beantwoorden.

Alvast veel dank!

Bijlage 2: Tabel 58: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. vraag 14: Aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind

	Onthaal		Ouderschap en opvoeding		Ontmoeting en sociale cohesie		Gezondheidszorg		Geestelijke gezondheidszorg		Onderwijs		Opvang en vrije tijd		Socio-economische determinanten		Jeugdhulp	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Enkel acties	45	40.5	68	60.2	59	53.2	57	50.9	38	33.9	62	55.9	73	65.2	44	40.0	34	30.4
Acties en plannen	33	29.7	31	27.4	27	24.3	23	20.5	12	10.7	28	25.2	23	20.5	13	11.8	14	12.5
Enkel plannen	26	23.4	13	11.5	20	18.0	22	19.6	15	13.4	13	11.7	12	10.7	16	14.5	17	15.2
Nee	7	6.3	1	0.9	5	4.5	10	8.9	47	42.0	8	7.2	4	3.6	37	33.6	47	42.0
Totaal	111	100.0	113	100.0	111	100.0	112	100.0	112	100.0	111	100.0	112	100.0	110	40.0	112	100.0

Bijlage 3: Tabel 59: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. 14: Acties inzake aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind

	Onthaal (n=111)		Ouderschap en opvoeding (n=113)		Ontmoeting en sociale cohesie (n=111)		Gezondheidszorg (n=112)		Geestelijke gezondheidszorg (n=112)		Onderwijs (n=111)		Opvang en vrije tijd (n=112)		Socio-economische determinanten (n=110)		Jeugdhulp (n=112)	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
aanbod lokaal in kaart gebracht	53	47.7	68	60.2	54	48.6	48	42.9	32	28.6	63	56.8	73	65.2	35	31.8	35	31.3
afgestemd i.f.v. bekendmaking, toegankelijkheid	57	51.4	69	61.1	45	40.5	34	30.4	25	22.3	39	35.1	54	48.2	24	21.8	35	31.3
overlap weggewerkt	4	3.6	21	18.6	8	7.2	8	7.1	2	1.8	7	6.3	7	6.3	5	4.5	2	1.8
leemte gedetecteerd én weggewerkt	21	18.9	32	28.3	39	35.1	22	19.6	8	7.1	26	23.4	22	19.6	25	22.7	8	7.1
co-creatie opgezet (met minimaal twee partners samen het aanbod organiseren)	25	22.5	51	45.1	51	45.9	38	33.9	13	11.6	37	33.3	35	31.3	25	22.7	9	8.0

Bijlage 4: Tabel 60: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. 14: Aantal acties inzake aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind

	Onthaal (n=111)		Ouderschap en opvoeding (n=113)		Ontmoeting en sociale cohesie (n=111)		Gezondheidszorg (n=112)		Geestelijke gezondheidszorg (n=112)		Onderwijs (n=111)		Opvang en vrije tijd (n=112)		Socio- economische determinanten (n=110)		Jeugdhulp (n=112)	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
aantal 1	31	27.9	23	20.4	27	24.3	38	33.9	31	27.7	43	38.7	33	29.5	27	24.5	26	23.2
aantal 2	26	23.4	27	23.9	22	19.8	20	17.9	10	8.9	23	20.7	40	35.7	13	11.8	15	13.4
aantal 3	10	9.0	29	25.7	25	22.5	16	14.3	7	6.3	14	12.6	16	14.3	11	10.0	5	4.5
aantal 4	8	7.2	13	11.5	9	8.1	6	5.4	2	1.8	9	8.1	5	4.5	7	6.4	2	1.8
aantal 5	3	2.7	5	4.4	3	2.7	0	0.0	0	0.0	1	0.9	2	1.8	0	0.0	0	0.0

Bijlage 5: Tabel 61: Overzichtstabel vraag 16: Thema's die op de agenda staan van het Huis van het Kind of waar het Huis van het Kind werk van maakt

	Lopende		Concrete plannen		Nog niet		Niet		Totaal
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal
Vrijwilligers (vrijwillige inzet stimuleren, ondersteuning en beleid rond vrijwilligers)	42	38.2	15	13.6	33	30.0	20	18.2	110
Integratie en inburgering nieuwkomers	37	35.2	7	6.7	29	27.6	32	30.5	105
Relatieondersteuning	27	27.3	8	8.1	30	30.3	34	34.3	99
Inclusie gezinnen kind specifieke zorgbehoefte	25	24.5	5	4.9	41	40.2	31	30.4	102
Gezondheidsongelijkheid	21	20.4	9	8.7	32	31.1	41	39.8	103
Radicalisering	19	18.6	3	2.9	21	20.6	59	57.8	102
Jonge mantelzorgers	3	3.0	2	2.0	24	24.2	70	70.7	99

Bijlage 6: Tabel 62: Overzichtstabel vraag 17: Link Huis van het Kind en andere thema's

	Ja		Gepland		Nee		Totaal
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal
Lokale kinderarmoedebestrijding	91	79.8	8	7.0	15	13.2	114
Kind- en jeugd vriendelijke stad of gemeente	42	40.8	13	12.6	48	46.6	103
Gezonde gemeente	71	65.1	14	12.8	24	22.0	109

Bijlage 7: Tabel 63: Overzichtstabel vraag 26 t.e.m. vraag 32: Bereikbaarheid en bekendmakingskanalen van de Huizen van het Kind

	Fysieke locatie		Telefonische bereikbaarheid		Website		Facebookpagina		Andere sociale of digitale media		Folders		Andere bekendmakingskanalen	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Ja	65	57.5	70	61.9	50	44.2	44	38.9	34	30.1	45	39.5	45	40.9
Te realiseren tegen eind 2016	2	1.8	5	4.4	12	10.6	9	8.0	5	4.4	12	10.5	2	1.8
Te realiseren na eind 2016	14	12.4	10	8.8	19	16.8	9	8.0	5	4.4	23	20.2	10	9.1
<i>Subtotaal</i>		<i>71.7</i>		<i>75.2</i>		<i>71.7</i>		<i>54.9</i>		<i>38.9</i>		<i>70.2</i>		<i>51.8</i>
Dit wordt nog bekeken	18	15.9	17	15.0	18	15.9	29	25.7	31	27.4	18	15.8	24	21.8
Nee, niet op planning	14	12.4	11	9.7	14	12.4	22	19.5	38	33.6	16	14.0	29	26.4
Totaal	113	100.0	113	100.0	113	100.0	113	100.0	113	100.0	114	100.0	110	100.0

OVERZICHT

1. Samenwerking
 - 1.1. Actoren
 - 1.2. Invulling samenwerking(sverband)
 - 1.3. Elkaar leren kennen en expertise-uitwisseling
 2. Aanbod: acties, activiteiten, werkvormen
 - 2.1. Algemeen
 - 2.2. Spel- en ontmoeting
 - 2.3. Materiële ondersteuning
 - 2.4. Online ondersteuning
 - 2.5. Opvang en vrije tijd
 - 2.6. Jongeren
 - 2.7. Lokale subsidies voor nieuwe initiatieven
 - 2.8. Andere
 3. Toegankelijkheid, bereik
 - 3.1. Bekendmaking
 - 3.2. Kansengroepen
 4. (zorg) afstemming op behoeften
 5. Integraal, sectoroverschrijdend werken
 6. Middelen: financieel, logistiek, infrastructuur, personeel
-

1. Samenwerking

1.1. Actoren

- Perinataal overleg: dit is voor ons het succesverhaal wat samenwerking betreft. Op initiatief van ons huis werden een aantal partners rond de tafel gebracht om meer zorg uit te werken voor de zwangeren. Dit overleg blijft leven en er worden steeds nieuwe noden aangehaald waarrond nagedacht wordt.
- Het oprichten van verschillende werkgroepen waarin partners met de nodige expertise aanwezig zijn om projecten te realiseren.
- Samenwerking op regioniveau.
- Samenwerking met het Agentschap Integratie en inburgering
- Samenwerking met Museum

1.1. Invulling samenwerking(sverband)

- Samenwerkingsovereenkomst: het ontwikkelen van een document dat op concreet niveau een actie in zijn volledigheid 'pakt'.
- Om partners de tijd te geven elkaar te leren kennen, is het een goed idee hen te laten samenwerken rond een 'leuk, luchtig' thema. Niet meteen zwaarwichtige zaken aansnijden waarrond afstemming nodig is (bijvoorbeeld beroepsgeheim & uitwisseling van cliëntgegevens).
- Het bundelen van het lokale aanbod heeft voor een betere samenwerking van de lokale partners gezorgd.
- Belang van goede netwerken.

1.2. Elkaar leren kennen en expertise-uitwisseling

- Een boekje maken voor de verschillende partners waarin elke staat toegelicht
- Ontwikkelingstraject voor sociale kaart en website.
- Opmaak van een bureelkalender (maandkalender) voor interne bekendmaking van de werking van het Huis bij partners en verwante actoren.
- De coördinator van Huis van het Kind is op werkbezoek gegaan bij alle actoren werkzaam op ons werkingsgebied en dat in plaats van eerste alle actoren bij elkaar samen te brengen in een overlegmoment. In de eerste fase wilden we een kennismaking.
- Bezoekronde: de individuele bevraging/evaluatie van alle partners.
- Jaarlijks trefmoment van het Huis van het Kind = ontmoetingsmoment actoren en promo van de initiatieven van het Huis.
- Netwerkmoment 'opvoeden onder de loep' voor professionelen. 3 x per jaar. van 12u tot 12u15: broodjes met soep van 12u15 tot 13u15: voorstelling van de werking van een dienst van 13u15 tot 13u30: mogelijkheid om vragen te stellen.
- Onze forumdag was een geslaagde poging om mensen uit het werkveld samen te brengen, een verhaal en inhoud mee te geven en tegelijkertijd al nieuwe samenwerkingen op te zetten.
- Elke maand wordt er een 'Op de koffie bij...' georganiseerd. Concreet betekent dit dat we elke maand bij een andere partner onze boterhamdoos meenemen naar een organisatie die zijn/haar werking toelicht. De gastheer zorgt voor koffie, thee en water.
- Themalunches: 3 x per jaar organiseren we een themalunch voor een professionelen over een verschillende thema's. Dit is een succesformule. Intermediaren krijgen info over een thema/dienst en het Huis van het Kind wordt op deze manier bekendgemaakt.
- De organisatie van het jaarlijks netwerkmoment waarbij zowel professionelen als vrijwilligers uitgenodigd worden.
- Tijdens de ontmoetingsdagen die georganiseerd worden leren we sowieso van elkaar. De know-how, de valkuilen, moeilijkheden, ...

- Casuurtjes. Tijdens de casuurtjes zien individuele hulpverleners en medewerkers elkaar waardoor er een sterk informeel netwerk ontstaat en een actieve kennis van de sociale kaart. Nieuwe partners (bv. Domo) vinden een netwerk waarbij ze kunnen aansluiten. Dit maakt het makkelijker om partners te leren kennen, je werking bekend te maken, doorverwijzing op gang te brengen, ...
- Netwerklunches: kracht van netwerking.
- Infopunt is een samenwerking tussen 3 partners wat maakt dat je ruime openingsuren hebt en ook van elkaars expertise/visie leert.

2. Aanbod: acties, activiteiten, werkvormen

2.1. Algemeen

- Het oprichten van verschillende werkgroepen waarin partners met de nodige expertise aanwezig zijn om projecten te realiseren. om projecten te realiseren.
- Inspiratiebron voor mogelijke acties, aanpak.
- Het uitwerken van een concreet project brengt partners gemakkelijker bij elkaar (bv. het project dat we organiseerden met scholen en VZW ZITDAZO) dan het bespreken van abstracties.
- Concrete acties spreken ouders aan: website en Infopunt.
- Door fysiek samen te zitten, gemakkelijker co-creaties kunnen waarmaken.
- Het feit dat het fysieke Huis van het Kind zijn plaats heeft in een jeugdbibliotheek is ook vrij uniek.

2.2. Spel- en ontmoeting

- Opstart speeltheek.
- De opstart van een speltheek sloeg meteen aan, ondanks twijfels vooraf.
- Speelbabbel
- Brainstormavond met als thema oudercafé heeft uiteindelijk de nood aan een peuterspeelpunt weergegeven. Er werd een werkgroep 'ontmoeting' gerealiseerd waardoor het peuterspeelpunt praktisch uitgewerkt werd.
- In plaats van werken met tolk, ouders zelf voor elkaar laten tolken, dat bevordert de interactie en de sfeer.
- De ontmoeting die gegroeid is vanuit de ruilwinkel is inspirerend. Het gaat hierbij vooral over het creëren van ontmoetingskansen en niet over het sturen van ontmoeting.
- Onze ervaring van de opbouw, uitbouw, bedenkingen, mogelijkheden en beperkingen van een ontmoetingsplek: de start van de Peuters & Zo tot waar we nu staan, de ideeën die er nu zijn, uitbreiding van ontmoeting naar breder publiek, andere samenwerking enzoverder.

2.3. Materiële ondersteuning

- Een goede praktijk is bij ons zeker de ruilwinkel. Indien andere hierin geïnteresseerd zijn om dit op te starten kunnen we zeker tips geven.
- We zijn heel fier op onze ruilwinkel en onze Pamperbank. We delen graag onze ervaringen hierover :-)
- Het starten van een ruilwinkel, heel laagdrempelig, waar alle ouders bereikt worden.
- Luierkast
- Project tweedehandskinderspullen
- Project 'lekker eten voor iedereen'

2.4. Online ondersteuning

- Onze pas afgewerkte website is echt gebruiksvriendelijk. Andere HvhK hebben dit programma al opgevraagd.
- website HvhK
- digitaal Huis van het Kind (onze website)

2.5. Opvang en vrije tijd

- Project occasionele kinderopvang
- Eentje waar we momenteel trots op zijn is de campagne die gevoerd werd rond vrijetijdsparticipatie.

2.6. Jongeren

- studenten laten studeren in het Huis vH Kind
- TEJO is een samenwerking tussen 2 gemeenten. Zonder de budgetten van het HvhK en samenwerkingsverbanden, was er geen TEJO gekomen. Door deze vergaderingen hebben we een nauw contact met heel wat actoren uitgebouwd en zijn er gesprekken aan de gang om nieuwe projecten op te starten.

2.7. Lokale subsidies voor nieuwe initiatieven

- Wij werken met projectsubsidies. In een reglement is vastgelegd wanneer je in aanmerking hiervoor kan komen en de verschillende partners kunnen een project indienen, die door de stuurgroep al dan niet wordt goedgekeurd.
- Daarnaast werd een projectsubsidiereglement HvhK ontwikkeld om lokale projecten die erop gericht zijn het welbevinden van kinderen.

2.8. Andere

- Dag van de opvoeding: evenement
- schoolkieswijzer, Boekbaby's, Gezinsbegeleiding aan huis, gezinsondersteuning
- Samenwerking bibliotheek (peutermeubel)
- Participatiegroep OCMW

3. Toegankelijkheid, bereik

3.1. Bekendmaking

- Promo van de initiatieven van het Huis
- Welkomstpakket
- De Gezinswandeling. Aansluiten bij activiteiten om naar buiten te komen met Huis van het Kind (bv. Buitenspeeldag, Openbedrijvendag,...).
- Bekendmaking van het Huis van het Kind via een zoektocht. Wij hebben toen alle doelgroepen bereikt.
- De informele wijze waarop partners hun aanbod bekend kunnen maken, via de verschillende ontmoetingsinitiatieven

- Werken met pictogrammen op de folders. Schoolpoortcontacten sms lijsten maken , en veel reminders sturen, flyer in nachtwinkles, moskee,.. samenwerken met thuisbegeleidingsdiensten (die hebben voornamelijk kwetsbare ouders als cliënteel). Facebookpagina is beste promotiemiddel, vooral via foto's van de kindjes tijdens activiteiten.

- Flyer
- Infozuilen die op 10 verschillende locatie worden uitgezet met flyers/folders rond opvoedingsondersteuning.
- Het opmaken van een brochure: het bundelen van het lokale aanbod heeft voor een betere samenwerking en bekendmaking van de lokale partners gezorgd. Alle burgers met kinderen worden geïnformeerd over het aanbod dat er is, hetgeen een meerwaarde betekent.
- Het delen van elkaars digitale en andere bekendmakingskanalen

3.2. Kansengroepen

- Hoe kunnen we met z'n allen nog meer ons best doen om kwetsbare doelgroepen beter te bereiken en klantvriendelijker te zijn.
- Goede samenwerking tussen K&G, gemeente, OCMW, 't Spoor, Kind en Taal, LOK, opvoedingswinkel, ... inzake bereik en ontmoetingsgroep 'kwetsbare ouders'

4. (zorg) afstemming op behoeften

- Ervaringen in dienstverlening, kwaliteit verhogen van aanbod
- Wij streven er vooral naar om het Huis van het Kind een Huis voor gezinnen te laten zijn. We proberen dit te realiseren door niet te professioneel over te komen en niet in een hulpverlenende rol te komen. Respect voor het kleine intermenselijke contact.
- We hebben na enkele pogingen onze inhoudelijke agenda achterwege gelaten, de focus gelegd op open speel- en ontmoetingsmomenten (ouders + kinderen) en initiatief vanuit ouders, vrijwilligers de kans gegeven. Met resultaat! :-)
- Je vangt een nood op van de ouders en met dit in gedachte zoek je de juiste partner die een oplossing of antwoord kan bieden.
- Denktanksessies Sessies 'Ouders in Huis' Sessies 'Jongeren in Huis'
- De behoeftenbevraging bij ouders in samenwerking met Odisee (Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen i.s.m. KULeuven) en de interactieve terugkoppelingsmomenten naar ouders, verenigingen en professionals.
- Burgerparticipatie: aan de hand van profielen die een modaal gezin met kinderen van verschillende leeftijdscategorieën vertegenwoordigen werd gekeken waaraan gezinnen nood hebben. Uit deze participatie kwam de conclusie dat men vooral nood had aan ontmoeting met andere ouders/kinderen en aan een aanspreekpunt. Wij nemen dit mee gedurende het ganse project.

5. Integraal, sectoroverschrijdend werken

- Verder is het interessant om verschillende diensten rond de tafel te brengen. Zo zat de directeur van een voorziening voor mensen met een beperking aan tafel terwijl het over peutersport ging. Zijn organisatie heeft een soort bewegingskussen. De peutersport gaat binnenkort door in zijn organisatie en met zijn materiaal. Zonder HvhK was dit niet mogelijk geweest. [idem Middelen]
- Innovatief project Welzijn op School, omdat dit de geest van Huis van het Kind Gent perfect weergeeft. Het over de sectoren heen inzetten om het welzijn van kinderen en gezinnen te verhogen.
- overlegplatform kindermishandeling: discreet voorleggen en bespreken zorgwekkende situaties (samenwerking OCMW's, CLB's, politie, CAW, Kind en Gezin, ...)

6. Middelen: financieel, logistiek, infrastructuur, personeel

- Verder is het interessant om verschillende diensten rond de tafel te brengen. Zo zat de directeur van een voorziening voor mensen met een beperking aan tafel terwijl het over peutersport ging. Zijn organisatie heeft een soort bewegingskussen. De peutersport gaat binnenkort door in zijn organisatie en met zijn materiaal. Zonder HvhK was dit niet mogelijk geweest.
- Daarnaast werd een projectsubsidie reglement HvhK ontwikkeld om lokale projecten die erop gericht zijn het welbevinden van kinderen.
- Wij werken met projectsubsidies. In een reglement is vastgelegd wanneer je in aanmerking hiervoor kan komen en de verschillende partners kunnen een project indienen, die door de stuurgroep al dan niet wordt goedgekeurd.
- Warme vrijwilligers met een hart voor gezinnen zijn een grote meerwaarde.
- Competentieprofiel voor coördinator, systeem van projectmanagement en verslaggeving, Cloud: online beheer van documenten. Inschakelen van studenten voor onderzoek: kansen en valkuilen.

11 Lijst van afkortingen

AgII	Agentschap voor Integratie en Inburgering
AMIF	Europees Asiel, Migratie en IntegratieFonds
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
BM	Bond Moyson
CAD	Centrum voor Alcohol- en andere Drugproblemen
CAW	Centrum voor Algemeen Welzijnswerk
CEDES	Centrum voor educatieve en sociaalartistieke projecten
CGG	Centrum Geestelijke Gezondheidszorg
CKG	Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
CM	Christelijke Mutualiteit
ECK	ExpertiseCentrum Kraamzorg
EXPOO	Vlaams Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning
FB	Facebook
FEAD	Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
HIG	Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (Odisee)
HvhK	Huis / Huizen van het Kind
IBO	Initiatief voor Buitenschoolse Opvang
IJH	Integrale Jeugdhulp
Inloop(team)	Integraal Laagdrempelig OpvoedingsOndersteuningsPunt
JAC	Jeugd Advies Centrum
K&G	Kind en Gezin
KOPP	Kinderen van Ouders met Psychische Problemen
KPC	KinderPsychiatrisch Centrum
KVLV	Katholiek Vormingswerk Landelijke Vrouwen
LIFT	Linking the Interests of Families and Teachers
LIVC	Lokale Integrale Veiligheidscel
LOGO	Locoregionaal gezondheidsoverleg en –organisatie (Lokaal Gezondheidsoverleg)
LOK	Lokaal Overleg Kinderopvang

LOP	Lokaal Overlegplatform Gelijke Onderwijskansen
n	aantal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PreGo	Preventieve Gezinsondersteuning Kind en Gezin
RIMO	Regionaal Instituut voor Maatschappelijk Opbouwwerk
RTJ	Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp
SALK	Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat
SO	Secundair Onderwijs
STOP	Samen sterker Terug Op Pad
TAO	Team Advies en Ondersteuning Ervaringsdeskundigen in de Armoede
TEJO	Therapeuten voor Jongeren
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VBJK	Expertisecentrum vernieuwing in de basisvoorzieningen voor jonge kinderen
VCOK	Vormingscentrum opvoeding en kinderopvang
VCOV	Vlaamse Confederatie van Ouders en Onderwijsverenigingen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VIGeZ	Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VTE	Voltijds Equivalenten
VTO	Vorming, Training en Opleiding
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

12 Lijst van figuren en tabellen

12.1 Lijst van figuren

Figuur 1: Themaclusters in het onderzoeksrapport	22
Figuur 2: Vrijwilligers(werking) in en rond de Huizen van het Kind (n=110).....	37
Figuur 3: Direct betrokken actoren (minimaal, gemiddeld, kernpartner) in de Huizen van het Kind (in %)	65
Figuur 4: Direct en indirect betrokken actoren en actoren die de Huizen van het Kind nog trachten te betrekken (in %)	70
Figuur 5: Aanbod van gezinnen, ouders, kinderen of jongeren en/of mede-actorschap (n=116)	72
Figuur 6: Link Huis van het Kind en lokale armoedebestrijding (n=114).....	91
Figuur 7: Het thema integratie en inburgering nieuwkomers in de Huizen van het Kind (n=105).....	97
Figuur 8: Het thema radicalisering in de Huizen van het Kind (n=102)	99
Figuur 9: Het thema jonge mantelzorgers in de Huizen van het Kind (n=99)	100
Figuur 10: Link Huis van het Kind en het thema 'Gezonde gemeente' (n=109)	131
Figuur 11: Aanpak gezondheidsongelijkheid (n=103).....	138
Figuur 12: Link Huis van het Kind en jeugd vriendelijke stad of gemeente (n=103)	148
Figuur 13: Inclusie gezinnen met een kind met een specifieke zorgbehoefte (n=102)	157
Figuur 14: Relatieondersteuning (n=99)	165
Figuur 15: Meerwaarde van een fysieke bundeling van het aanbod	169
Figuur 16: Overzicht van 'andere' bekendmakingskanalen.....	180

12.2 Lijst van tabellen

Tabel 1: Provinciale spreiding van de erkende (en gesubsidieerde) Huizen van het Kind	11
Tabel 2: Respons ten aanzien van de in 2016 erkende (en gesubsidieerde) Huizen van het Kind.....	13
Tabel 3: Geografische spreiding van de respondentengroep	14
Tabel 4: Verstedelijgingsgraad van de betrokken gemeenten (VRIND-classificatiesysteem, 2013).....	15
Tabel 5: Aantal indicatoren kinderarmoederisico in de betrokken gemeenten (excl. BHG).....	26
Tabel 6: Aantal erkende en gesubsidieerde Huizen van het Kind.....	28
Tabel 7: Subsidies lokale kinderarmoedebestrijding.....	28
Tabel 8: Aanwezigheid van een coördinatiefunctie (trekkerschap).....	30
Tabel 9: Aantal partners dat de coördinatiefunctie (trekkerschap) opneemt.....	31
Tabel 10: Formeel tijd beschikbaar voor coördinatiefunctie (trekkerschap)	32
Tabel 11: Formele tijd voor het coördinatorschap	33
Tabel 12: Genomen stappen door het Huis van het Kind (n=116).....	40
Tabel 13: Betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij het invullen van de vragenlijst.....	44
Tabel 14: Lokaal bestuur, OCMW en andere (boven)lokale beleids- en ondersteuningsactoren	49
Tabel 15: Onderwijs	50
Tabel 16: Opleiding en tewerkstelling	50
Tabel 17: Opvang van baby's en peuters.....	51
Tabel 18: Opvang en vrije tijd.....	52
Tabel 19: Sociaal cultureel werk.....	53
Tabel 20: Gezondheid	54
Tabel 21: Kraam- en gezinszorg	55
Tabel 22: Opvoedingsondersteuning en preventieve gezinsondersteuning.....	57
Tabel 23: Hulpverlening	58
Tabel 24: Toegevoegde hulpverleningsactoren.....	59
Tabel 25: Maatschappelijk kwetsbare groepen en samenlevingsthematiek.....	60
Tabel 26: Aantal direct betrokken (minimaal, gemiddeld, kernpartner) actoren.....	66
Tabel 27: Aantal kernpartners	66
Tabel 28: Leeftijdsgroepen in de Huizen van het Kind	83
Tabel 29: Extra of nieuwe aandacht voor bepaalde doelgroepen.....	84
Tabel 30: Stand van zaken socio-economische determinanten	90
Tabel 31: Acties inzake de socio-economische determinanten (n=110)	91
Tabel 32: Stand van zaken onthaal (n=111)	104
Tabel 33: Acties inzake onthaal (n=111).....	104
Tabel 34: Stand van zaken ouderschap en opvoeding	113

Tabel 35: Acties inzake ouderschap en opvoeding (n= 113)	113
Tabel 36: Stand van zaken ontmoeting en sociale cohesie (n=111).....	123
Tabel 37: Acties inzake ontmoeting en sociale cohesie (n=111)	123
Tabel 38: Stand van zaken Gezondheidszorg (n=112).....	130
Tabel 39: Acties inzake gezondheidszorg (n=112)	131
Tabel 40: Stand van zaken geestelijke gezondheidszorg	139
Tabel 41: Acties inzake geestelijke gezondheidszorg (n=112).....	140
Tabel 42: Stand van zaken jeugdhulp	143
Tabel 43: Acties inzake jeugdhulp (n=112).....	143
Tabel 44: Stand van zaken opvang en vrije tijd	150
Tabel 45: Acties inzake opvang en vrije tijd (n=112).....	150
Tabel 46: Stand van zaken onderwijs	158
Tabel 47: Acties inzake onderwijs (n=111)	159
Tabel 48: Fysieke bundeling van het aanbod	166
Tabel 49: Realisatie of planning van een fysieke locatie	174
Tabel 50: Telefonische bereikbaarheid HvHK	175
Tabel 51: Website.....	176
Tabel 52: Facebookpagina	177
Tabel 53: Andere sociale of digitale media	177
Tabel 54: Folder	178
Tabel 55: Andere bekendmakingskanalen.....	178
Tabel 56: Aantal bereik- en bekendmakingsvormen, exclusief 'andere'	181
Tabel 57 Aantal bereik- en bekendmakingsvormen, inclusief 'andere'	182
Bijlage 2: Tabel 58: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. vraag 14: Aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind	269
Bijlage 3: Tabel 59: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. 14: Acties inzake aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind.....	269
Bijlage 4: Tabel 60: Overzichtstabel vraag 6 t.e.m. 14: Aantal acties inzake aanbodvormen en domeinen in de Huizen van het Kind	270
Bijlage 5: Tabel 61: Overzichtstabel vraag 16: Thema's die op de agenda staan van het Huis van het Kind of waar het Huis van het Kind werk van maakt.....	271
Bijlage 6: Tabel 62: Overzichtstabel vraag 17: Link Huis van het Kind en andere thema's	271
Bijlage 7: Tabel 63: Overzichtstabel vraag 26 t.e.m. vraag 32: Bereikbaarheid en bekendmakingskanalen van de Huizen van het Kind.....	272

odisee
KENNISCENTRUM HOGER INSTITUUT
VOOR GEZINSWETENSCHAPPEN

 Huart Hamoiriaan 136, 1030 Schaarbeek

 www.hig.be

 /gezinswetenschappen

 @gezinswetensch

 kenniscentrum.hig@odisee.be

 02-240 68 40

 HUIS VAN HET KIND

Kind & Gezin
Hallepoortlaan 27, 1060 Brussel